NOUL COD CIVIL
ȘI REGLEMENTĂRILE ANTERIOARE

Prezentare comparativă

Legea de punere în aplicare • Legislație conexă

Ediție îngrijită și adnotată de
Mona Maria Pivniceru

BCU IAȘI / CENTRUL WWW.SCRIBD.COM

Editura Hamangiu
2012

Listă de abrevieri ale reglementărilor frecvent citate

C. civ. 1864	Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările şi completările ulterioare, abrogat de la 1 octombrie 2011, cu excepția dispozițiilor art. 1169 –1174 şi 1176 – 1206, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă;
C. com.	Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, abrogat de la 1 octombrie 2011, cu excepția dispozițiilor art. 46 -55, 57, 58 şi 907 — 935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesionişti, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II - a «Despre comerțul maritim şi despre navigație», precum şi a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) şi art. 955, care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim;
C. fam.	Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată de la 1 octombrie 2011;
C. proc. civ.	Codul de procedură civilă în vigoare, cu ultimele modificări şi completări aduse prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil;
C. Rom.	Constituția României (republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003);
CEDO	Convenția europeană a drepturilor omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994);
LSC	Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004);
NCC	Noul cod civil, adoptat prin Legea nr. 287/2009;
Legea nr. 272/2004	Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificările ulterioare;
Legea nr. 273/2004	Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009, abrogată parțial [art. 1, 5–13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1)–(4), art. 57, 59–63 şi 65] la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 509/2002	Legea nr. 509/2002 privind agenții comerciali permanenți, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002, abrogată la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 114/1996	Legea locuinței nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997, abrogată parțial (art. 21–33) la 1 octombrie 2011;

Legea nr. 119/1996	Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare;
Legea nr. 7/1996	Legea cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 3 martie 2006, abrogată parţial de la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 99/1999, Titlul VI	titlul VI „Regimul juridic al garanţiilor reale mobiliare" al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare, titlu abrogat la 1 octombrie 2011;
O.U.G. nr. 40/1999	Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 40/1999 privind protecţia chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spaţiile cu destinaţia de locuinţe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare, abrogată parţial [art. 12, 14–25, art. 32 alin. (2), art. 43 şi 44] la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 16/1994	Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 105/1992	Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare, abrogată parţial (art. 1–33 şi 36–147) la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 136/1995	Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 303 din 30 decembrie 1995, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată parţial la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 167/1958	Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, abrogat la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 31/1954	Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările şi completările ulterioare, abrogat la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 32/1954	Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, abrogat la 1 octombrie 2011, cu excepţia art. 30–43, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010;
Legea nr. 319/1944	Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944, abrogată la 1 octombrie 2011;
Decretul-lege nr. 115/1938	Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispoziţiunilor privitoare la cărţile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare, abrogat la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 36/1995	Legea nr. 36/1995 a notarilor publici şi activităţii notariale, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 92 din 16 mai 1995, forma anterioară republicării în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 732 din 18 octombrie 2011.

NOTA REDACȚIEI

✓ Sintagma „Legea de aplicare" din cuprinsul lucrării se referă la Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011, cu modificările şi completările aduse prin O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M.Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011)

✓ Sintagma „Reglementarea anterioară" se referă la un act normativ abrogat odată cu intrarea în vigoare a noului cod civil, însă ale cărui dispoziții au fost preluate şi de noua reglementare, întocmai sau cu modificări.

Exemplu:

Art. 276. Alienația şi debilitatea mintală. Este interzis să se căsătorească alienatul mintal şi debilul mintal.

Legea de aplicare:
Art. 211. În sensul Codului civil, precum şi al legislației civile în vigoare, prin expresiile *alienație mintală* sau *debilitate mintală* se înțelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic şi predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligațiilor civile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 9. Este oprit să se căsătorească alienatul mintal, debilul mintal, precum şi cel care este lipsit vremelnic de facultățile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Noul Cod civil

	Art.
Titlul preliminar. Despre legea civilă	**1-24**
Capitolul I. Dispoziții generale	**1-5**
Capitolul II. Aplicarea legii civile	**6-8**
Capitolul III. Interpretarea şi efectele legii civile	**9-17**
Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor şi a faptelor juridice	**18-24**
CARTEA I. DESPRE PERSOANE	**25-257**
Titlul I. Dispoziții generale	**25-33**
Titlul II. Persoana fizică	**34-103**
Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice	**34-57**
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință	34-36
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu	37-48
Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții	49-57
Capitolul II. Respectul datorat ființei umane şi drepturilor ei inerente	**58-81**
Secțiunea 1. Dispoziții comune	58-60
Secțiunea a 2-a. Drepturile la viață, la sănătate şi la integritate ale persoanei fizice	61-69
Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private şi al demnității persoanei umane	70-77
Secțiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei şi după decesul său	78-81
Capitolul III. Identificarea persoanei fizice	**82-103**
Secțiunea 1. Numele	82-85
Secțiunea a 2-a. Domiciliul şi reşedința	86-97
Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă	98-103
Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice	**104-186**
Capitolul I. Dispoziții generale	**104-109**
Capitolul II. Tutela minorului	**110-163**
Secțiunea 1. Deschiderea tutelei	110-111
Secțiunea a 2-a. Tutorele	112-123
Secțiunea a 3-a. Consiliul de familie	124-132
Secțiunea a 4-a. Exercitarea tutelei	133-150
§1. Dispoziții generale	133-135
§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului	136-139
§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului	140-150
Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei	151-155
Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei	156-163
Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc	**164-177**
Capitolul IV. Curatela	**178-186**
Titlul IV. Persoana juridică	**187-251**
Capitolul I. Dispoziții generale	**187-193**
Capitolul II. Înființarea persoanei juridice	**194-204**
Secțiunea 1. Dispoziții comune	194-195
Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice	196-199
Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice	200-204
Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice	**205-224**
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice	205-208
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu şi funcționarea persoanei juridice	209-224
§1. Capacitatea de exercițiu	209-211

LITERATURE UNIVERSITY LIBRARY

§2. Funcționarea persoanei juridice 212-220
§3. Dispoziții speciale 221-224
Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice 225-231
Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice 232-243
Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice 244-251
Secțiunea 1. Dispoziții generale 244
Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice 245-249
Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale 250-251
Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale 252-257

CARTEA A II-A. DESPRE FAMILIE 258-534
Titlul I. Dispoziții generale 258-265
Titlul II. Căsătoria 266-404
Capitolul I. Logodna 266-270
Capitolul II. Încheierea căsătoriei 271-289
Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei 271-277
Secțiunea a 2-a. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei 278-289
Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei 290-292
Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei 293-306
Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei 293-296
Secțiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei 297-303
Secțiunea a 3-a. Efectele nulității căsătoriei 304-306
Capitolul V. Drepturile şi îndatoririle personale ale soților 307-311
Capitolul VI. Drepturile şi obligațiile patrimoniale ale soților 312-372
Secțiunea 1. Dispoziții comune 312-338
§1. Despre regimul matrimonial în general 312-320
§2. Locuința familiei 321-324
§3. Cheltuielile căsătoriei 325-328
§4. Alegerea regimului matrimonial 329-338
Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale 339-359
Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri 360-365
Secțiunea a 4-a. Regimul comunității convenționale 366-368
Secțiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial 369-372
§1. Modificarea convențională 369
§2. Modificarea judiciară 370-372
Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei 373-404
Secțiunea 1. Cazurile de divorț 373-381
§1. Dispoziții generale 373
§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară 374
§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială 375-378
§4. Divorțul din culpă 379-380
§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț 381
Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului 382-404
§1. Data desfacerii căsătoriei 382
§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți 383-384
§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți 385-395
I. Efecte cu privire la regimul matrimonial 385-387
II. Dreptul la despăgubiri 388
III. Obligația de întreținere între foștii soți 389
IV. Prestația compensatorie 390-395
§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți şi copiii lor minori 396-404
Titlul III. Rudenia 405-482

Capitolul I. Dispoziții generale 405-407
Capitolul II. Filiația 408-450
Secțiunea 1. Stabilirea filiației 408-440
§1. Dispoziții generale 408-413
§2. Prezumția de paternitate 414
§3. Recunoașterea copilului 415-420
§4. Acțiuni privind filiația 421-440
I. Contestarea filiației 421
II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă 422-423
III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei 424-428
IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie 429-434
V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație 435-440
Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator 441-447
Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului 448-450
Capitolul III. Adopția 451-482
Secțiunea 1. Dispoziții generale 451-454
Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției 455-468
§1. Persoanele care pot fi adoptate 455-458
§2. Persoanele care pot adopta 459-462
§3. Consimțământul la adopție 463-468
Secțiunea a 3-a. Efectele adopției 469-474
Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției 475-482
Titlul IV. Autoritatea părintească 483-512
Capitolul I. Dispoziții generale 483-486
Capitolul II. Drepturile şi îndatoririle părinteşti 487-502
Capitolul III. Exercitarea autorității părinteşti 503-507
Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti 508-512
Titlul V. Obligația de întreținere 513-534
Capitolul I. Dispoziții generale 513-515
Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere şi ordinea în care aceasta se datorează 516-523
Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere 524-528
Capitolul IV. Stabilirea şi executarea obligației de întreținere 529-534

CARTEA A III-A. DESPRE BUNURI 535-952
Titlul I. Bunurile şi drepturile reale în general 535-554
Capitolul I. Despre bunuri în general 535-550
Secțiunea 1. Despre distincția bunurilor 535-546
Secțiunea a 2-a. Produsele bunurilor 547-550
Capitolul II. Drepturile reale în general 551-554
Titlul II. Proprietatea privată 555-692
Capitolul I. Dispoziții generale 555-566
Secțiunea 1. Conținutul, întinderea şi stingerea dreptului de proprietate privată 555-562
Secțiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată 563-566
Capitolul II. Accesiunea 567-601
Secțiunea 1. Dispoziții generale 567-568
Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală 569-576
Secțiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială 577-597
§1. Dispoziții comune 577-579
§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia 580
§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia 581-582

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia ____ 583-585
§5. Înțelesul unor termeni ____ 586
§6. Dispoziții speciale ____ 587-597
Secțiunea a 4-a. Accesiunea mobiliară ____ 598-601
Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată ____ **602-630**
Secțiunea 1. Limite legale ____ 602-625
§1. Dispoziții comune ____ 602-603
§2. Folosirea apelor ____ 604-610
§3. Picătura streşinii ____ 611
§4. Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații ____ 612-613
§5. Vederea asupra proprietății vecinului ____ 614-616
§6. Dreptul de trecere ____ 617-620
§7. Alte limite legale ____ 621-625
Secțiunea a 2-a. Limite convenționale ____ 626-629
Secțiunea a 3-a. Limite judiciare ____ 630
Capitolul IV. Proprietatea comună ____ **631-686**
Secțiunea 1. Dispoziții generale ____ 631-633
Secțiunea a 2-a. Coproprietatea obişnuită ____ 634-645
Secțiunea a 3-a. Coproprietatea forțată ____ 646-666
§1. Dispoziții comune ____ 646-647
§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente ____ 648-659
I. Părțile comune ____ 648-652
II. Drepturile şi obligațiile coproprietarilor ____ 653-658
III. Asociația de proprietari ____ 659
§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune ____ 660-666
Secțiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmăşie ____ 667-668
Secțiunea a 5-a. Partajul ____ 669-686
Capitolul V. Proprietatea periodică ____ **687-692**
Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată ____ **693-772**
Capitolul I. Superficia ____ **693-702**
Capitolul II. Uzufructul ____ **703-748**
Secțiunea 1. Dispoziții generale ____ 703-708
Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar ____ 709-745
§1. Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar ____ 709-722
§2. Obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar ____ 723-736
§3. Dispoziții speciale ____ 737-745
Secțiunea a 3-a. Stingerea uzufructului ____ 746-748
Capitolul III. Uzul şi abitația ____ **749-754**
Capitolul IV. Servituțile ____ **755-772**
Secțiunea 1. Dispoziții generale ____ 755-764
Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile proprietarilor ____ 765-769
Secțiunea a 3-a. Stingerea servituților ____ 770-772
Titlul IV. Fiducia ____ **773-791**
Titlul V. Administrarea bunurilor altuia ____ **792-857**
Capitolul I. Dispoziții generale ____ **792-794**
Capitolul II. Formele de administrare ____ **795-801**
Secțiunea 1. Administrarea simplă ____ 795-799
Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină ____ 800-801
Capitolul III. Regimul juridic al administrării ____ **802-845**

Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar 802-812
Secțiunea a 2-a. Obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții 813-817
Secțiunea a 3-a. Inventar, garanții și asigurare 818-824
Secțiunea a 4-a. Administrarea colectivă și delegarea 825-830
Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure 831-836
Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor și a pierderilor 837-841
Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală 842-845
Capitolul IV. Încetarea administrării 846-857
Secțiunea 1. Cauzele de încetare 846-849
Secțiunea a 2-a. Darea de seamă și predarea bunurilor 850-857
Titlul VI. Proprietatea publică 858-875
Capitolul I. Dispoziții generale 858-865
Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice 866-875
Secțiunea 1. Dispoziții generale 866
Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare 867-870
Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune 871-873
Secțiunea a 4-a. Dreptul de folosință cu titlu gratuit 874-875
Titlul VII. Cartea funciară 876-915
Capitolul I. Dispoziții generale 876-884
Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare 885-901
Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice 902-906
Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară 907-915
Titlul VIII. Posesia 916-952
Capitolul I. Dispoziții generale 916-921
Capitolul II. Viciile posesiei 922-927
Capitolul III. Efectele posesiei 928-948
Secțiunea 1. Dispoziții generale 928-929
Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară 930-934
Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință 935-940
Secțiunea a 4-a. Ocupațiunea 941-947
Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință 948
Capitolul IV. Acțiunile posesorii 949-952

CARTEA A IV-A. DESPRE MOȘTENIRE ȘI LIBERALITĂȚI 953-1163
Titlul I. Dispoziții referitoare la moștenire în general 953-962
Capitolul I. Dispoziții generale 953-956
Capitolul II. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni 957-962
Titlul II. Moștenirea legală 963-983
Capitolul I. Dispoziții generale 963-964
Capitolul II. Reprezentarea succesorală 965-969
Capitolul III. Moștenitorii legali 970-983
Secțiunea 1. Soțul supraviețuitor 970-974
Secțiunea a 2-a. Descendenții defunctului 975
Secțiunea a 3-a. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați 976-981
Secțiunea a 4-a. Ascendenții ordinari 982
Secțiunea a 5-a. Colateralii ordinari 983
Titlul III. Liberalitățile 984-1099
Capitolul I. Dispoziții comune 984-1010
Secțiunea 1. Dispoziții preliminare 984-986
Secțiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalități 987-992
Secțiunea a 3-a. Substituțiile fideicomisare 993-1000

WWW.LUMINALEX.RO

Secțiunea a 4-a. Liberalitățile reziduale 1001-1005
Secțiunea a 5-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor 1006-1008
Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale 1009-1010
Capitolul II. Donația **1011-1033**
Secțiunea 1. Încheierea contractului 1011-1016
Secțiunea a 2-a. Efectele donației 1017-1019
Secțiunea a 3-a. Revocarea donației 1020-1029
§1. Dispoziții comune 1020-1022
§2. Revocarea pentru ingratitudine 1023-1026
§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii 1027-1029
Secțiunea a 4-a. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți 1030-1033
Capitolul III. Testamentul **1034-1085**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1034-1039
Secțiunea a 2-a. Formele testamentului 1040-1050
Secțiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului 1051-1053
Secțiunea a 4-a. Legatul 1054-1073
§1. Categorii de legate 1054-1057
§2. Efectele legatelor 1058-1067
§3. Ineficacitatea legatelor 1068-1073
Secțiunea a 5-a. Dezmoștenirea 1074-1076
Secțiunea a 6-a. Execuțiunea testamentară 1077-1085
Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive **1086-1099**
Secțiunea 1. Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă 1086-1090
Secțiunea a 2-a. Reducțiunea liberalităților excesive 1091-1099
Titlul IV. Transmisiunea și partajul moștenirii **1100-1163**
Capitolul I. Transmisiunea moștenirii **1100-1134**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1100-1105
Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii 1106-1119
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire 1120-1124
Secțiunea a 4-a. Sezina 1125-1129
Secțiunea a 5-a. Petiția de ereditate 1130-1131
Secțiunea a 6-a. Certificatul de moștenitor 1132-1134
Capitolul II. Moștenirea vacantă **1135-1140**
Capitolul III. Amintirile de familie **1141-1142**
Capitolul IV. Partajul succesoral și raportul **1143-1163**
Secțiunea 1. Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral 1143-1145
Secțiunea a 2-a. Raportul donațiilor 1146-1154
Secțiunea a 3-a. Plata datoriilor 1155-1159
Secțiunea a 4-a. Partajul de ascendent 1160-1163

CARTEA A V-A. DESPRE OBLIGAȚII **1164-2499**
Titlul I. Dispoziții generale **1164-1165**
Titlul II. Izvoarele obligațiilor **1166-1395**
Capitolul I. Contractul **1166-1323**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1166-1170
Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte 1171-1177
Secțiunea a 3-a. Încheierea contractului 1178-1245
§1. Dispoziții preliminare 1178-1179
§2. Capacitatea părților 1180-1181
§3. Consimțământul 1182-1224

I. Formarea contractului 1182-1203
II. Valabilitatea consimțământului 1204-1205
III. Viciile consimțământului 1206-1224
§4. Obiectul contractului 1225-1234
§5. Cauza 1235-1239
§6. Forma contractului 1240-1245
Secțiunea a 4-a. Nulitatea contractului 1246-1265
§1. Dispoziții generale 1246-1249
§2. Cauzele de nulitate 1250-1253
§3. Efectele nulității 1254-1260
§4. Validarea contractului 1261-1265
Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului 1266-1269
Secțiunea a 6-a. Efectele contractului 1270-1294
§1. Efectele între părți 1270-1279
§2. Efectele față de terți 1280-1294
I. Dispoziții generale 1280-1282
II. Promisiunea faptei altuia 1283
III. Stipulația pentru altul 1284-1288
IV. Simulația 1289-1294
Secțiunea a 7-a. Reprezentarea 1295-1314
Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului 1315-1320
Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului 1321-1323
Capitolul II. Actul juridic unilateral **1324-1329**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1324-1326
Secțiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligații 1327-1329
Capitolul III. Faptul juridic licit **1330-1348**
Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri 1330-1340
Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată 1341-1344
Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză 1345-1348
Capitolul IV. Răspunderea civilă **1349-1395**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1349-1350
Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere 1351-1356
Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie 1357-1371
Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia 1372-1374
Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri 1375-1380
Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale 1381-1395
Titlul III. Modalitățile obligațiilor **1396-1420**
Capitolul I. Dispoziții generale **1396-1398**
Capitolul II. Condiția **1399-1410**
Capitolul III. Termenul **1411-1420**
Titlul IV. Obligațiile complexe **1421-1468**
Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile **1421-1433**
Capitolul II. Obligațiile solidare **1434-1460**
Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori 1434-1442
Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori 1443-1460
§1. Dispoziții generale 1443-1446
§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor și debitorii solidari 1447-1455
I. Efectele principale în raporturile dintre creditor și debitorii solidari 1447-1453
II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor și debitorii solidari 1454-1455
§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori 1456-1460
Capitolul III. Obligațiile alternative și facultative **1461-1468**

C.H. BECK UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea 1. Obligațiile alternative 1461-1467
Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative 1468
Titlul V. Executarea obligațiilor **1469-1565**
Capitolul I. Plata **1469-1515**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1469-1471
Secțiunea a 2-a. Subiectele plății 1472-1479
Secțiunea a 3-a. Condițiile plății 1480-1498
Secțiunea a 4-a. Dovada plății 1499-1505
Secțiunea a 5-a. Imputația plății 1506-1509
Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului 1510-1515
Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor **1516-1557**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1516-1520
Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului 1521-1526
Secțiunea a 3-a. Executarea silită în natură 1527-1529
Secțiunea a 4-a. Executarea prin echivalent 1530-1548
§1. Dispoziții generale 1530
§2. Prejudiciul 1531-1546
I. Evaluarea prejudiciului 1531-1537
II. Clauza penală și arvuna 1538-1546
§3. Vinovăția debitorului 1547-1548
Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor 1549-1554
Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale 1555-1557
Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului **1558-1565**
Secțiunea 1. Măsurile conservatorii 1558-1559
Secțiunea a 2-a. Acțiunea oblică 1560-1561
Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie 1562-1565
Titlul VI. Transmisiunea și transformarea obligațiilor **1566-1614**
Capitolul I. Cesiunea de creanță **1566-1592**
Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general 1566-1586
Secțiunea a 2-a. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător 1587-1592
Capitolul II. Subrogația **1593-1598**
Capitolul III. Preluarea datoriei **1599-1608**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1559-1604
Secțiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul 1605-1608
Capitolul IV. Novația **1609-1614**
Titlul VII. Stingerea obligațiilor **1615-1634**
Capitolul I. Dispoziții generale **1615**
Capitolul II. Compensația **1616-1623**
Capitolul III. Confuziunea **1624-1628**
Capitolul IV. Remiterea de datorie **1629-1633**
Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare **1634**
Titlul VIII. Restituirea prestațiilor **1635-1649**
Capitolul I. Dispoziții generale **1635-1638**
Capitolul II. Modalitățile de restituire **1639-1647**
Capitolul III. Efectele restituirii față de terți **1648-1649**
Titlul IX. Diferite contracte speciale **1650-2278**
Capitolul I. Contractul de vânzare **1650-1762**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1650-1740
§1. Domeniul de aplicare 1650-1651
§2. Cine poate cumpăra sau vinde 1652-1656
§3. Obiectul vânzării 1657-1667

SLATTER UNIVERSITY LIBRARY

§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare ___ 1668-1670
§5. Obligațiile vânzătorului ___ 1671-1718
I. Dispoziții generale ___ 1671-1672
II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut ___ 1673-1684
III. Predarea bunului ___ 1685-1694
IV. Garanția contra evicțiunii ___ 1695-1706
V. Garanția contra viciilor bunului vândut ___ 1707-1715
VI. Garanția pentru buna funcționare ___ 1716-1718
§6. Obligațiile cumpărătorului ___ 1719-1729
§7. Dreptul de preempțiune ___ 1730-1740
Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile ___ 1741-1746
§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor ___ 1741-1745
§2. Vânzarea terenurilor forestiere ___ 1746
Secțiunea a 3-a. Vânzarea moștenirii ___ 1747-1754
Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare ___ 1755-1762
§1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății ___ 1755-1757
§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare ___ 1758-1762
Capitolul II. Contractul de schimb ___ **1763-1765**
Capitolul III. Contractul de furnizare ___ **1766-1771**
Capitolul IV. Contractul de report ___ **1772-1776**
Capitolul V. Contractul de locațiune ___ **1777-1850**
Secțiunea 1. Dispoziții generale ___ 1777-1823
§1. Cuprinsul contractului ___ 1777-1785
§2. Obligațiile locatorului ___ 1786-1795
§3. Obligațiile locatarului ___ 1796-1804
§4. Sublocațiunea și cesiunea contractului de locațiune ___ 1805-1808
§5. Expirarea termenului și tacita relocațiune ___ 1809-1810
§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune ___ 1811-1815
§7. Încetarea contractului ___ 1816-1823
Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor ___ 1824-1835
Secțiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării ___ 1836-1850
Capitolul VI. Contractul de antrepriză ___ **1851-1880**
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză ___ 1851-1873
§1. Dispoziții generale ___ 1851-1856
§2. Obligațiile părților ___ 1857-1869
§3. Încetarea contractului ___ 1870-1873
Secțiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții ___ 1874-1880
Capitolul VII. Contractul de societate ___ **1881-1954**
Secțiunea 1. Dispoziții generale ___ 1881-1889
Secțiunea a 2-a. Societatea simplă ___ 1890-1948
§1. Încheierea contractului de societate ___ 1890-1893
§2. Efectele contractului de societate ___ 1894-1924
I. Drepturile și obligațiile asociaților între ei ___ 1894-1912
II. Administrarea societății ___ 1913-1919
III. Obligațiile asociaților față de terți ___ 1920-1924
§3. Pierderea calității de asociat ___ 1925-1924
§4. Încetarea contractului de societate și dizolvarea societății ___ 1930-1940
§5. Lichidarea societății ___ 1941-1948
Secțiunea a 3-a. Asocierea în participație ___ 1949-1954
Capitolul VIII. Contractul de transport ___ **1955-2008**
Secțiunea 1. Dispoziții generale ___ 1955-1960
Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri ___ 1961-2001

Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje 2002-2008
Capitolul IX. Contractul de mandat **2009-2071**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2009-2012
Secțiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare 2013-2038
§1. Forma și întinderea mandatului 2013-2016
§2. Obligațiile mandatarului 2017-2024
§3. Obligațiile mandantului 2025-2029
§4. Încetarea mandatului 2030-2038
Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare 2039-2071
§1. Dispoziții generale 2039-2042
§2. Contractul de comision 2043-2053
§3. Contractul de consignație 2054-2063
§4. Contractul de expediție 2064-2071
Capitolul X. Contractul de agenție **2072-2095**
Capitolul XI. Contractul de intermediere **2096-2102**
Capitolul XII. Contractul de depozit **2103-2143**
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit 2103-2123
§1. Dispoziții generale 2103-2106
§2. Obligațiile depozitarului 2107-2121
§3. Obligațiile deponentului 2122-2123
Secțiunea a 2-a. Depozitul necesar 2124-2126
Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier 2127-2137
Secțiunea a 4-a. Sechestrul convențional 2138-2143
Capitolul XIII. Contractul de împrumut **2144-2170**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2144-2145
Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință 2146-2157
Secțiunea a 3-a. Împrumutul de consumație 2158-2170
§1. Dispoziții comune 2158-2166
§2. Împrumutul cu dobândă 2167-2170
Capitolul XIV. Contractul de cont curent **2171-2183**
Capitolul XV. Contul bancar curent și alte contracte bancare **2184-2198**
Secțiunea 1. Contul bancar curent 2184-2190
Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar 2191-2192
Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit 2193-2195
Secțiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori 2196-2198
Capitolul XVI. Contractul de asigurare **2199-2241**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2199-2213
Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri 2214-2220
Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite și garanții și asigurările de pierderi financiare 2221-2222
Secțiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă 2223-2226
Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane 2227-2238
Secțiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea și retrocesiunea 2239-2241
Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră **2242-2253**
Capitolul XVIII. Contractul de întreținere **2254-2263**
Capitolul XIX. Jocul și pariul **2264-2266**
Capitolul XX. Tranzacția **2267-2278**
Titlul X. Garanțiile personale **2279-2322**
Capitolul I. Dispoziții generale **2279**
Capitolul II. Fideiusiunea **2280-2320**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2280-2292
Secțiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii 2293-2313

§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor 2293-2304
§2. Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor 2305-2312
§3. Efectele fideiusiunii între mai mulţi fideiusori 2313
Secţiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii 2314-2320
Capitolul III. Garanţiile autonome **2321-2322**
Titlul XI. Privilegiile şi garanţiile reale **2323-2499**
Capitolul I. Dispoziţii generale **2323-2332**
Capitolul II. Privilegiile **2333-2342**
Secţiunea 1. Dispoziţii comune 2333-2337
Secţiunea a 2-a. Privilegiile generale şi privilegiile speciale 2338-2341
Secţiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele şi concursul dintre privilegii şi ipoteci 2342
Capitolul III. Ipoteca **2343-2428**
Secţiunea 1. Dispoziţii generale 2343-2376
§1. Dispoziţii comune 2343-2349
§2. Obiectul şi întinderea ipotecii 2350-2359
§3. Efectele ipotecii faţă de terţi 2360-2364
§4. Ipotecile convenţionale 2365-2376
Secţiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară 2377-2386
§1. Constituirea ipotecii imobiliare 2377-2383
§2. Drepturile şi obligaţiile părţilor 2384-2385
§3. Ipotecile legale 2386
Secţiunea a 3-a. Ipoteca mobiliară 2387-2419
§1. Dispoziţii generale 2387-2397
I. Constituirea ipotecii 2387-2393
II. Drepturile şi obligaţiile părţilor 2394-2397
§2. Ipotecile asupra creanţelor 2398-2408
I. Dispoziţii comune 2398-2402
II. Drepturile şi obligaţiile părţilor 2403-2408
§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare 2409-2412
§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare 2413-2419
Secţiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari 2420-2427
Secţiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor 2428
Capitolul IV. Executarea ipotecii **2429-2479**
Secţiunea 1. Dispoziţii generale 2429-2434
Secţiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare 2435-2477
§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale 2435-2463
I. Deposedarea debitorului 2435-2444
II. Vânzarea bunului ipotecat 2445-2459
III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanţei 2460-2463
§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative 2464
§3. Executarea ipotecii asupra creanţelor 2465-2467
§4. Preluarea bunului în vederea administrării 2468-2473
§5. Sancţiuni 2474-2477
Secţiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare 2478-2479
Capitolul V. Gajul **2480-2494**
Secţiunea 1. Constituirea gajului 2480-2486
Secţiunea a 2-a. Drepturile şi obligaţiile creditorului gajist 2487-2494
Capitolul VI. Dreptul de retenţie **2495-2499**

CARTEA A VI-A. DESPRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ, DECĂDEREA ŞI CALCULUL TERMENELOR 2500-2556
Titlul I. Prescripția extinctivă 2500-2544
Capitolul I. Dispoziții generale 2500-2516
Capitolul II. Termenul prescripției extinctive 2517-2522
Capitolul III. Cursul prescripției extinctive 2523-2543
Secțiunea 1. Începutul prescripției extinctive 2523-2531
Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive 2532-2536
Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive 2537-2543
Capitolul IV. Împlinirea prescripției 2544
Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere 2545-2550
Titlul III. Calculul termenelor 2551-2556

CARTEA A VII-A. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT 2557-2663
Titlul I. Dispoziții generale 2557-2571
Titlul II. Conflicte de legi 2572-2663
Capitolul I. Persoane 2572-2584
Secțiunea 1. Persoana fizică 2572-2579
Secțiunea a 2-a. Persoana juridică 2580-2584
Capitolul II. Familia 2585-2612
Secțiunea 1. Căsătoria 2585-2602
§1. Încheierea căsătoriei 2585-2588
§2. Efectele căsătoriei 2589-2596
§3. Desfacerea căsătoriei 2597-2602
Secțiunea a 2-a. Filiația 2603-2610
§1. Filiația copilului din căsătorie 2603-2604
§2. Filiația copilului din afara căsătoriei 2605-2606
§3. Adopția 2607-2610
Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească. Protecția copiilor 2611
Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere 2612
Capitolul III. Bunurile 2613-2632
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2613-2616
Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale 2617-2619
Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport 2620-2621
Secțiunea a 4-a. Titlurile de valoare 2622-2623
Secțiunea a 5-a. Bunurile incorporale 2624-2625
Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate 2626
Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare 2627-2632
Capitolul IV. Moştenirea 2633-2636
Capitolul V. Actul juridic 2637-2639
Capitolul VI. Obligațiile 2640-2646
Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin şi cecul 2647-2658
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2647-2650
Secțiunea a 2-a. Cambia şi biletul la ordin 2651-2654
Secțiunea a 3-a. Cecul 2655-2658
Capitolul VIII. Fiducia 2659-2662
Capitolul IX. Prescripția extinctivă 2663
Dispoziții finale 2664

Legea nr. 287/2009[1]
privind Codul civil

republicată în
M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011

TITLUL PRELIMINAR
Despre legea civilă[2]

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Izvoarele dreptului civil. (1) Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzanțele şi principiile generale ale dreptului.

(2) În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului.

(3) În materiile reglementate prin lege, uzanțele se aplică numai în măsura în care legea trimite în mod expres la acestea.

(4) Numai uzanțele conforme ordinii publice şi bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.

(5) Partea interesată trebuie să facă dovada existenței şi a conținutului uzanțelor. Uzanțele publicate în culegeri elaborate de către entitățile sau organismele autorizate în domeniu se prezumă că există, până la proba contrară.

(6) În sensul prezentului cod, prin *uzanțe* se înțelege obiceiul (cutuma) şi uzurile profesionale.

Legislație conexă: ▸ art. 249 alin. (3) şi art. 592 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M.Of. nr. 485 din 15 iulie 2010) ▸ art. 360 alin. (1) C. proc. civ.

Art. 2. Obiectul şi conținutul Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod reglementează raporturile patrimoniale şi nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.

(2) Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale.

Legislație conexă: art. 291 LSC.

Art. 3. Aplicarea generală a Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod se aplică şi raporturilor dintre profesionişti, precum şi raporturilor dintre aceştia şi orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesionişti toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

---

[1] Republicată în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

Legea nr. 287/2009 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 şi rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 şi în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011.

[2] Dispozițiile de punere în aplicare a titlului preliminar sunt cuprinse în art. 8 din Legea nr. 71/2011.

BCU CLUJ TRANSILVANIA UNIVERSITY LIBRARY

Legea de aplicare:
Art. 8. (1) Noțiunea „profesionist" prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum şi orice alte persoane autorizate să desfăşoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.
(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț", respectiv „fapte de comerț" se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii.

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării şi dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii (M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004).

Art. 4. Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului. (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile şi libertățile persoanelor vor fi interpretate şi aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele şi celelalte tratate la care România este parte.
(2) Dacă există neconcordanțe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Legislație conexă: ▶ art. 20 C. Rom. ▶ art. 3 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 5. Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene. În materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților.

Legislație conexă: ▶ Declarația nr. 17 - cu privire la supremație anexată la actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona ▶ art. 148 C. Rom. ▶ art. 4 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Capitolul II. Aplicarea legii civile

Art. 6. Aplicarea în timp a legii civile. (1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.
(2) Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.
(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit dispozițiilor legii noi.
(4) Prescripțiile, decăderile şi uzucapiunile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.
(5) Dispozițiile legii noi se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.
(6) Dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile şi efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție şi obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Legea de aplicare:
Art. 3. Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.

Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum şi de alte acte normative, rămân supuse dispoziţiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispoziţiilor prezentei legi.

Art. 5. (1) Dispoziţiile Codului civil se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situaţiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(2) Dispoziţiile Codului civil sunt aplicabile şi efectelor viitoare ale situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiaţie, adopţie şi obligaţia legală de întreţinere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situaţii juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară:
C. civ. 1864: Art. 1. Legea dispune numai pentru viitor; ea n-are putere retroactivă.

Legislaţie conexă: art. 15 alin. (2) C. Rom.

Art. 7. Teritorialitatea legii civile. (1) Actele normative adoptate de autorităţile şi instituţiile publice centrale se aplică pe întreg teritoriul ţării, afară de cazul în care se prevede altfel.

(2) Actele normative adoptate, în condiţiile legii, de autorităţile şi instituţiile administraţiei publice locale se aplică numai în raza lor de competenţă teritorială.

Legislaţie conexă: ▸ Legea nr. 84 din 21 iulie 1992 privind regimul zonelor libere (M. Of. nr. 182 din 30 iulie 1992); ▸ Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România (M. Of. nr. 577 din 29 iunie 2004).

Art. 8. Extrateritorialitatea legii civile. În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face ţinându-se seama de normele de drept internaţional privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul cod.

Capitolul III. Interpretarea şi efectele legii civile

Art. 9. Interpretarea legii. (1) Cel care a adoptat norma civilă este competent să facă şi interpretarea ei oficială.

(2) Norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.

(3) Interpretarea legii de către instanţă se face numai în scopul aplicării ei în cazul dedus judecăţii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 4. Este oprit judecătorului de a se pronunţa, în hotărârile ce dă, prin cale de dispoziţii generale şi reglementare, asupra cauzelor ce-i sunt supuse *(C. civ. 1201)*.

Legislaţie conexă: ▸ art. 5 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă ▸ art. 69 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010).

Art. 10. Interzicerea analogiei. Legile care derogă de la o dispoziţie generală, care restrâng exerciţiul unor drepturi civile sau care prevăd sancţiuni civile se aplică numai în cazurile expres şi limitativ prevăzute de lege.

Art. 11. Respectarea ordinii publice şi a bunelor moravuri. Nu se poate deroga prin convenţii sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 5. Nu se poate deroga prin convenţii sau dispoziţii particulare, la legile care interesează ordinea publică şi bunele moravuri *[C. civ. 620, 702, 728, 803, 839; 965 alin. (2), 968, 1008, 1010, 1089, 1471, 1492, 1495 alin. (2), 1498, 1513, 1636, 1689, 1838].*

Art. 12. Libertatea de a dispune. (1) Oricine poate dispune liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, dacă este insolvabil.

Art. 13. Renunţarea la drept. Renunţarea la un drept nu se prezumă.

Legislaţie conexă: ▶ art. 247 C. proc. civ. ▶ art. 38 C. muncii.

Art. 14. Buna-credinţă. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile civile cu bună-credinţă, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(2) Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 970. (1) Convenţiile trebuie executate cu bună-credinţă. ▶Art. 1899. (2) Buna-credinţă se presupune totdeauna şi sarcina probei cade asupra celui ce aleagă rea-credinţă *(C. civ. 486, 487, 960).*

Legislaţie conexă: ▶ art. 57 C. Rom. ▶ art. 723 C. proc. civ. ▶ art. 12 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 15. Abuzul de drept. Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv şi nerezonabil, contrar bunei-credinţe.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31 /1954: Art. 3. Drepturile civile sunt ocrotite de lege. Ele pot fi exercitate numai potrivit cu scopul lor economic şi social.

Legislaţie conexă: art. 17 CEDO.

Art. 16. Vinovăţia. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârşite cu intenţie sau din culpă.

(2) Fapta este săvârşită cu intenţie când autorul prevede rezultatul faptei sale şi fie urmăreşte producerea lui prin intermediul faptei, fie, deşi nu îl urmăreşte, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat.

(3) Fapta este săvârşită din culpă când autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu îl acceptă, socotind fără temei că nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, deşi trebuia să îl prevadă. Culpa este gravă atunci când autorul a acţionat cu o neglijenţă sau imprudenţă pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o faţă de propriile interese.

(4) Atunci când legea condiţionează efectele juridice ale unei fapte de săvârşirea sa din culpă, condiţia este îndeplinită şi dacă fapta a fost săvârşită cu intenţie.

Art. 17. Eroarea comună şi invincibilă. (1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decât are el însuşi.

(2) Cu toate acestea, când cineva, împărtăşind o credinţă comună şi invincibilă, a considerat că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanţa judecătorească, ţinând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această stare va produce, faţă de cel aflat în eroare, aceleaşi efecte ca şi când ar fi valabil, afară de cazul în care desfiinţarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.

(3) Eroarea comună şi invincibilă nu se prezumă.

(4) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile în materie de carte funciară şi nici în alte materii în care legea reglementează un sistem de publicitate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 119 /1996: Art. 7. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuțiile de ofițer de stare civilă, cu respectarea prevederilor prezentei legi, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate.

Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor şi a faptelor juridice

Art. 18. Obiectul publicității şi modalitățile de realizare. (1) Drepturile, actele şi faptele privitoare la starea şi capacitatea persoanelor, cele în legătură cu bunurile care aparțin acestora, precum şi orice alte raporturi juridice sunt supuse publicității în cazurile expres prevăzute de lege.

(2) Publicitatea se realizează prin cartea funciară, Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, denumită în cuprinsul prezentului cod şi *arhivă*, prin registrul comerțului, precum şi prin alte forme de publicitate prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 38. Actele şi faptele juridice, privitoare la drepturile personale, la starea şi capacitatea persoanelor în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară, vor putea fi înscrise, la cerere, cu efect de opozabilitate pentru terțe persoane.

Legislație conexă: Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006).

Art. 19. Condițiile de publicitate. (1) Procedura şi condițiile de publicitate se stabilesc prin lege.

(2) Îndeplinirea formalității de publicitate poate fi cerută de orice persoană, chiar dacă este lipsită de capacitatea de exercițiu.

(3) Orice renunțare sau restrângere a dreptului de a îndeplini o formalitate de publicitate, precum şi orice clauză penală sau altă sancțiune stipulată pentru a împiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.

(4) Nimeni nu poate invoca faptul că nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicității, dacă formalitatea de publicitate a fost legal îndeplinită.

Legislație conexă: ▶ Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicității imobiliare, republicată (M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006) ▶ O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000).

Art. 20. Efectele publicității. (1) Publicitatea asigură opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum şi a oricărui alt raport juridic supus publicității, stabileşte rangul acestora şi, dacă legea prevede în mod expres, condiționează constituirea sau efectele lor juridice.

(2) Între părți sau succesorii lor, universali ori cu titlu universal, după caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum şi orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar dacă nu au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Publicitatea nu validează dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, în cazurile şi condițiile expres prevăzute de lege, ea poate produce efecte achizitive în favoarea terților dobânditori de bună-credință.

(4) Publicitatea nu întrerupe cursul prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 21. Prezumțiile. (1) Dacă un drept, act sau fapt a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii.

(2) În cazul în care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezumă că el nu există.

Art. 22. Lipsa publicității. Sancțiuni. (1) Dacă formalitatea de publicitate nu a fost realizată, iar aceasta nu era prevăzută de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicității sunt inopozabile terților, afară de cazul în care se dovedește că aceștia le-au cunoscut pe altă cale.

(2) Atunci când legea prevede că simpla cunoaștere de fapt nu suplinește lipsa de publicitate, absența acesteia poate fi invocată de orice persoană interesată, inclusiv de terțul care a cunoscut, pe altă cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicității.

(3) În toate cazurile însă, simpla cunoaștere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplinește lipsa de publicitate față de alte persoane decât terțul care, în fapt, le-a cunoscut.

Art. 23. Concursul dintre formele de publicitate. Dacă un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus în același timp unor formalități de publicitate diferite, neefectuarea unei cerințe de publicitate nu este acoperită de îndeplinirea alteia.

Art. 24. Consultarea registrelor publice. Orice persoană, chiar fără a justifica un interes, poate, în condițiile legii, să consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumită situație juridică și să obțină extrase sau copii certificate de pe acestea.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 7/1996: Art. 41. (1) Orice persoană poate cerceta cartea funciară și celelalte evidențe care alcătuiesc registrul cadastral de publicitate imobiliară, cu excepția evidențelor care privesc siguranța națională. (2) La cerere, se vor elibera extrase, certificate sau copii certificate conform cu originalul de pe cărțile funciare, planuri sau înscrisuri, cu dovada plății tarifelor legale. (3) Nici o autoritate nu va putea cere trimiterea originalului cărții funciare sau a planurilor de identificare a imobilelor. (4) Mapa înscrisurilor privind înscrierea atacată poate fi cercetată de catre instanța de judecată și organele de cercetare penală, în condițiile legii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA I. DESPRE PERSOANE[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 25. Subiectele de drept civil. (1) Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice şi persoanele juridice.

(2) Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi şi de obligaţii civile.

(3) Persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind condiţiile cerute de lege, este titulară de drepturi şi de obligaţii civile.

Art. 26. Recunoaşterea drepturilor şi libertăţilor civile. Drepturile şi libertăţile civile ale persoanelor fizice, precum şi drepturile şi libertăţile civile ale persoanelor juridice sunt ocrotite şi garantate de lege.

Art. 27. Cetăţenii străini şi apatrizii. (1) Cetăţenii străini şi apatrizii sunt asimilaţi, în condiţiile legii, cu cetăţenii români, în ceea ce priveşte drepturile şi libertăţile lor civile.

(2) Asimilarea se aplică în mod corespunzător şi persoanelor juridice străine.

Legislaţie conexă: art. 18 alin. (1) şi art. 21 C. Rom.

Art. 28. Capacitatea civilă. (1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.

(2) Orice persoană are capacitate de folosinţă şi, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege, capacitate de exerciţiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ► Art. 4. (1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor. ► Art. 5. (1) Persoana fizică are capacitatea de folosinţă şi, în afară de cazurile prevăzute de lege, capacitatea de exerciţiu.

Art. 29. Limitele capacităţii civile. (1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosinţă sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exerciţiu, decât în cazurile şi condiţiile expres prevăzute de lege.

(2) Nimeni nu poate renunţa, în tot sau în parte, la capacitatea de folosinţă sau la capacitatea de exerciţiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 6. (1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosinţă şi nici lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exerciţiu, decât în cazurile şi în condiţiile stabilite de lege. (2) Nimeni nu poate renunţa, nici în tot, nici în parte, la capacitatea de folosinţă sau la cea de exerciţiu.

Art. 30. Egalitatea în faţa legii civile. Rasa, culoarea, naţionalitatea, originea etnică, limba, religia, vârsta, sexul sau orientarea sexuală, opinia, convingerile personale, apartenenţa politică, sindicală, la o categorie socială ori la o categorie defavorizată, averea, originea socială, gradul de cultură, precum şi orice altă situaţie similară nu au nicio influenţă asupra capacităţii civile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 4. (2) Sexul, rasa, naţionalitatea, religia, gradul de cultură sau originea nu au nicio înrâurire asupra capacităţii.

Legislaţie conexă: ► art. 16 C. Rom. ► O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea tuturor formelor de discriminare (republicată în M. Of. nr. 99 din 8 februarie 2007).

---

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii I sunt cuprinse în art. 13-19 din Legea nr. 71/2011.

Art. 31. Patrimoniul. Mase patrimoniale şi patrimonii de afectaţiune. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu care include toate drepturile şi datoriile ce pot fi evaluate în bani şi aparţin acesteia.

(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectaţiuni numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

(3) Patrimoniile de afectaţiune sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispoziţiilor titlului IV al cărţii a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum şi alte patrimonii determinate potrivit legii.

Art. 32. Transferul intrapatrimonial. (1) În caz de diviziune sau afectaţiune, transferul drepturilor şi obligaţiilor dintr-o masă patrimonială în alta, în cadrul aceluiaşi patrimoniu, se face cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege şi fără a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), transferul drepturilor şi obligaţiilor dintr-o masă patrimonială în alta nu constituie o înstrăinare.

Art. 33. Patrimoniul profesional individual. (1) Constituirea masei patrimoniale afectate exercitării în mod individual a unei profesii autorizate se stabileşte prin actul încheiat de titular, cu respectarea condiţiilor de formă şi de publicitate prevăzute de lege.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi în cazul măririi sau micşorării patrimoniului profesional individual.

(3) Lichidarea patrimoniului profesional individual se face în conformitate cu dispoziţiile art. 1.941-1.948, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Titlul II. Persoana fizică

Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice

Secţiunea 1. Capacitatea de folosinţă

Art. 34. Noţiune. Capacitatea de folosinţă este aptitudinea persoanei de a avea drepturi şi obligaţii civile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 5. (2) Capacitatea de folosinţă este capacitatea de a avea drepturi şi obligaţii.

Art. 35. Durata capacităţii de folosinţă. Capacitatea de folosinţă începe la naşterea persoanei şi încetează odată cu moartea acesteia.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 7. (1) Capacitatea de folosinţă începe de la naşterea persoanei şi încetează odată cu moartea acesteia.

Art. 36. Drepturile copilului conceput. Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepţiune, însă numai dacă el se naşte viu. Dispoziţiile art. 412 referitoare la timpul legal al concepţiunii sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 7. (2) Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepţiune, însă numai dacă el se naşte viu.

UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu

Art. 37. Noțiune. Capacitatea de exercițiu este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 5. (3) Capacitatea de exercițiu este capacitatea persoanei de a-şi exercita drepturile şi de a-şi asuma obligații, săvârşind acte juridice.

Art. 38. Începutul capacității de exercițiu. (1) Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră.

(2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 8. (1) Capacitatea deplină de exercițiu începe de la data când persoana devine majoră. (2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de optsprezece ani.

Art. 39. Situația minorului căsătorit. (1) Minorul dobândeşte, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu.

(2) În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 8. (3) Minorul care se căsătoreşte dobândeşte, prin aceasta, capacitatea deplină de exercițiu.

Art. 40. Capacitatea de exercițiu anticipată. Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaşte minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați şi părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, şi avizul consiliului de familie.

Art. 41. Capacitatea de exercițiu restrânsă. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă.

(2) Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, şi cu autorizarea instanței de tutelă. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

(3) Cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum şi acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la data încheierii lor.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 9. (1) Minorul, care a împlinit vârsta de paisprezece ani, are capacitate de exercițiu restrânsă. (2) Actele juridice ale minorului cu capacitate restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea prealabilă a părinților sau a tutorelui.

Art. 42. Regimul unor acte ale minorului. (1) Minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum şi cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul.

(2) În acest caz, minorul exercită singur drepturile şi execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte şi poate dispune singur de veniturile dobândite.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 10. (1) Minorul care a împlinit şaisprezece ani poate să încheie contractul de muncă sau să intre într-o gospodărie agricolă colectivă ori într-o altă organizație cooperatistă, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui. (2) În cazul în care minorul între 14 şi 16 ani încheie un contract de muncă sau intră într-o gospodărie agricolă colectivă

ori într-o organizație cooperatistă de producție, va fi nevoie pe lângă încuviințarea prealabilă a părinților sau a tutorelui și de un aviz medical. (3) Minorul, care se găsește în situația prevăzută în alineatele precedente, exercită singur drepturile și execută tot astfel obligațiile izvorând din contractul de muncă sau din calitatea de membru al gospodăriei agricole colective, ori al altei organizații cooperatiste și dispune singur de sumele de bani ce a dobândit prin muncă proprie. (4) Minorul cu capacitate restrânsă are dreptul, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui, să facă depuneri la casele de păstrare de stat și să dispună de aceste depuneri, potrivit cu prevederile regulamentelor casei de păstrare.

Legislație conexă: art. 13 din Codul muncii (republicat în M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011).

Art. 43. Lipsa capacității de exercițiu. (1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, nu au capacitate de exercițiu:

a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;

b) interzisul judecătoresc.

(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 42 alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercițiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la momentul încheierii lor.

(4) Actele pe care minorul le poate încheia singur pot fi făcute și de reprezentantul său legal, afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 11. (1) Nu au capacitate de exercițiu: a) minorul care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani; b) persoana pusă sub interdicție. (2) Pentru cei ce nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se fac de reprezentanții lor legali.

Legislație conexă: art. 47 și urm. din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței (M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006).

Art. 44. Sancțiune. (1) Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) și la art. 43 alin. (3), precum și actele făcute de tutore fără autorizarea instanței de tutelă, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt anulabile, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

(2) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca și singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate ori din punerea sub interdicție judecătorească.

Art. 45. Frauda comisă de incapabil. Simpla declarație că este capabil să contracteze, făcută de cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, nu înlătură anulabilitatea actului. Dacă însă a folosit manopere dolosive, instanța, la cererea părții induse în eroare, poate menține contractul atunci când apreciază că aceasta ar constitui o sancțiune civilă adecvată.

Art. 46. Regimul nulității. (1) Persoanele capabile de a contracta nu pot opune minorului sau celui pus sub interdicție judecătorească incapacitatea acestuia.

(2) Acțiunea în anulare poate fi exercitată de reprezentantul legal, de minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, precum și de ocrotitorul legal.

(3) Atunci când actul s-a încheiat fără autorizarea instanței de tutelă, necesară potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul în vederea exercitării acțiunii în anulare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 952. Persoanele capabile de a se obliga nu pot opune minorului și interzisului incapacitatea lor *(C. civ. 949, 950)*.

Art. 47. Limitele obligației de restituire. Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu este obligată la restituire decât în limita folosului realizat. Dispozițiile art. 1.635-1.649 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1164. Când minorii, interzişii *sau femeile măritate* (abrogat implicit prin efectul Legii privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate din 1932 - **n. r.**) sunt admişi, în această calitate, a exercita acțiune de resciziune în contra angajamentelor lor, ei nu întorc aceea ce au primit, în urmarea acestor angajamente, în timpul minorității, interdicției sau maritajului, decât dacă se probează că au profitat de aceea ce li s-a dat.

Art. 48. Confirmarea actului anulabil. Minorul devenit major poate confirma actul făcut singur în timpul minorității, atunci când el trebuia să fie reprezentat sau asistat. După descărcarea tutorelui, el poate, de asemenea, să confirme actul făcut de tutorele său fără respectarea tuturor formalităților cerute pentru încheierea lui valabilă. În timpul minorității, confirmarea actului anulabil se poate face numai în condițiile art. 1.263 şi 1.264.

Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții

Art. 49. Cazul general. (1) În cazul în care o persoană este dispărută şi există indicii că a încetat din viață, aceasta poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, dacă au trecut cel puțin 2 ani de la data primirii ultimelor informații sau indicii din care rezultă că era în viață.

(2) Dacă data primirii ultimelor informații sau indicii despre cel dispărut nu se poate stabili cu exactitate, termenul prevăzut în alin. (1) se socoteşte de la sfârşitul lunii în care s-au primit ultimele informații sau indicii, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ▸ Art. 16. (2) Cel astfel declarat dispărut poate fi declarat mort, de asemenea prin hotărâre judecătorească, dacă de la data ultimelor ştiri din care rezultă că era în viață au trecut patru ani. Declararea morții nu poate fi, însă, hotărâtă mai înainte de împlinirea unui termen de şase luni de la data afişărilor şi publicării extrasului de pe hotărârea prin care s-a declarat dispariția. ▸ Art. 17. (1) Dacă ziua ultimelor ştiri despre cel care lipseşte de la domiciliu nu se poate stabili, termenele prevăzute în art. 16 alin. (1) şi (2) se vor socoti de la sfârşitul lunii ultimelor ştiri, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Art. 50. Cazuri speciale. (1) Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundațiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptățeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puțin 6 luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

(2) Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc dispariția nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art. 49 alin. (2).

(3) Atunci când este sigur că decesul s-a produs, deşi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, fără a se aştepta împlinirea vreunui termen de la dispariție.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 16. (3) Cel dispărut în cursul unor fapte de război, într-un accident de cale ferată, într-un naufragiu sau într-o altă împrejurare asemănătoare care îndreptățeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, fără a se mai declara în prealabil dispariția sa, dacă a trecut cel puțin un an de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

Art. 51. Procedura de declarare a morții. Soluționarea cererii de declarare a morții se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 30-43 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice (M. Of. nr. 32 din 31 ianuarie 1954) privitoare la cererile de punere sub interdicție, de declarare a dispariției şi de declarare a morții unei persoane, în vigoare până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 52. Data prezumată a morții celui dispărut. (1) Cel declarat mort este socotit că a încetat din viață la data pe care hotărârea rămasă definitivă a stabilit-o ca fiind aceea a morții. Dacă hotărârea nu arată şi ora morții, se socoteşte că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a morții.

(2) În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art. 49 sau 50, după caz.

(3) Instanța judecătorească poate rectifica data morții stabilită potrivit dispozițiilor alin. (1) şi (2), dacă se dovedeşte că nu era posibil ca persoana declarată moartă să fi decedat la acea dată. În acest caz, data morții este cea stabilită prin hotărârea de rectificare.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 18. (1) De îndată ce hotărârea declarativă de moarte a rămas definitivă, cel dispărut este socotit că a murit la data stabilită prin hotărâre, ca fiind aceea a morții. (2) În lipsă de indicii îndestulătoare, se va stabili ca dată a morții ultima zi a termenului după care se poate cere declararea judecătorească a morții. (3) Instanța judecătorească va putea rectifica data morții stabilită potrivit dispozițiilor prezentului articol, dacă se va dovedi ca adevărată o altă dată.

Art. 53. Prezumție. Cel dispărut este socotit a fi în viață, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă definitivă.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 19. Cel dispărut este socotit a fi în viață dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte, rămasă definitivă.

Art. 54. Anularea hotărârii de declarare a morții. (1) Dacă cel declarat mort este în viață, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

(2) Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putință, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispozițiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii ştia ori trebuia să ştie că persoana declarată moartă este în viață.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 20. (1) Dacă cel declarat mort este în viață, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea. (2) Cel care a fost declarat mort, poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze, decât dacă se va face dovada că la data dobândirii ştia că persoana declarată moartă este în viață.

Art. 55. Descoperirea certificatului de deces. Orice persoană interesată poate cere oricând anularea hotărârii declarative de moarte, în cazul în care se descoperă certificatul de deces al celui declarat mort.

Art. 56. Plata făcută moştenitorilor aparenți. Plata făcută moştenitorilor legali sau legatarilor unei persoane, care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte, este valabilă şi liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din registrul de stare civilă a mențiunii privitoare la deces, cu excepția cazului în care cel care a făcut plata a cunoscut faptul că persoana declarată moartă este în viață.

Art. 57. Drepturile moştenitorului aparent. Moştenitorul aparent care află că persoana care a fost declarată decedată prin hotărâre judecătorească este în viaţă păstrează posesia bunurilor şi dobândeşte fructele acestora, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

Capitolul II. Respectul datorat fiinţei umane şi drepturilor ei inerente

Secţiunea 1. Dispoziţii comune

Art. 58. Drepturi ale personalităţii. (1) Orice persoană are dreptul la viaţă, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vieţii private, precum şi alte asemenea drepturi recunoscute de lege.

(2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile.

Legea de aplicare:
Art. 13. (1) Drepturile personalităţii sunt supuse legii în vigoare la data exercitării lor. (2) Orice atingere adusă drepturilor personalităţii este supusă legii în vigoare la data săvârşirii acesteia.

Legislaţie conexă: ▶ Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, Roma, 1950, ratificată prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994) ▶ Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite la 10 decembrie 1948 ▶ Carta socială europeană din 18 octombrie 1961 ▶ Pactul internaţional privind drepturile civile şi politice şi Pactul internaţional privitor la drepturile economice, sociale şi culturale din 16 decembrie 1966 ▶ Convenţia referitoare la protecţia persoanelor în privinţa tratamentului automatizat al datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 ▶ Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi demnităţii fiinţei umane privitoare la aplicarea biologiei şi medicinei, [„Convenţia asupra drepturilor omului şi biomedicinei"], adoptată la 4 aprilie 1997 la Oviedo (Spania), ratificată de România prin Legea nr. 17/2001 privind ratificarea Convenţiei europene pentru protecţia drepturilor omului şi a demnităţii fiinţei umane faţă de aplicaţiile biologiei şi medicinei, Convenţia privind drepturile omului şi biomedicina, semnată la Oviedo la 4 aprilie 1997, şi a Protocolului adiţional la Convenţia europeană pentru protecţia drepturilor omului şi a demnităţii fiinţei umane faţă de aplicaţiile biologiei şi medicinei, referitor la interzicerea clonării fiinţelor umane, semnat la Paris la 12 ianuarie 1998 (M. Of. nr. 103 din 28 februarie 2001).

Art. 59. Atributele de identificare. Orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la reşedinţă, precum şi la o stare civilă, dobândite în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: ▶ Legea nr. 119 din 16 octombrie 1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009) ▶ O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români (republicată în M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 60. Dreptul de a dispune de sine însuşi. Persoana fizică are dreptul să dispună de sine însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertăţile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Legislaţie conexă: art. 26 alin. (2) C. Rom.

Secţiunea a 2-a. Drepturile la viaţă, la sănătate şi la integritate ale persoanei fizice

Art. 61. Garantarea drepturilor inerente fiinţei umane. (1) Viaţa, sănătatea şi integritatea fizică şi psihică a oricărei persoane sunt garantate şi ocrotite în mod egal de lege.

(2) Interesul şi binele fiinţei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societăţii sau al ştiinţei.

Legislație conexă: art. 22 alin. (1) C. Rom.

Art. 62. Interzicerea practicii eugenice. (1) Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.
(2) Este interzisă orice practică eugenică prin care se tinde la organizarea selecției persoanelor.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) lit. b) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1).

Art. 63. Intervențiile asupra caracterelor genetice. (1) Sunt interzise orice intervenții medicale asupra caracterelor genetice având drept scop modificarea descendenței persoanei, cu excepția celor care privesc prevenirea și tratamentul maladiilor genetice.
(2) Este interzisă orice intervenție având drept scop crearea unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane vii sau moarte, precum și crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare.
(3) Utilizarea tehnicilor de reproducere umană asistată medical nu este admisă pentru alegerea sexului viitorului copil decât în scopul evitării unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) lit. d) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1).

Art. 64. Inviolabilitatea corpului uman. (1) Corpul uman este inviolabil.
(2) Orice persoană are dreptul la integritatea sa fizică și psihică. Nu se poate aduce atingere integrității ființei umane decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 65. Examenul caracteristicilor genetice. (1) Examenul caracteristicilor genetice ale unei persoane nu poate fi întreprins decât în scopuri medicale sau de cercetare științifică, efectuate în condițiile legii.
(2) Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuată decât în cadrul unei proceduri judiciare civile sau penale, după caz, sau în scopuri medicale ori de cercetare științifică, efectuate în condițiile legii.

Art. 66. Interzicerea unor acte patrimoniale. Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Legslație conexă: ▶ art. 3 alin. (2) lit. c) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1) ▶ art. 144 lit. e) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății (M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 67. Intervențiile medicale asupra unei persoane. Nicio persoană nu poate fi supusă experiențelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor intervenții în scop terapeutic ori în scop de cercetare științifică decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 68. Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață. (1) Prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule de origine umană de la donatori în viață se fac exclusiv în cazurile și condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil și expres al acestora și numai după ce au fost informați, în prealabil, asupra riscurilor intervenției. În toate cazurile, donatorul poate reveni asupra consimțământului dat, până în momentul prelevării.
(2) Se interzice prelevarea de organe, țesuturi și celule de origine umană de la minori, precum și de la persoanele aflate în viață, lipsite de discernământ din cauza unui handicap mintal, unei tulburări mintale grave sau dintr-un alt motiv similar, în afara cazurilor expres prevăzute de lege.

Legislație conexă: art. 144-145 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății (M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 69. Sesizarea instanței judecătorești. La cererea persoanei interesate, instanța poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman, precum și pentru a dispune repararea, în condițiile prevăzute la art. 252-256, a daunelor materiale și morale suferite.

Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane

Art. 70. Dreptul la libera exprimare. (1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare.

(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.

Legislație conexă: ▶ art. 10 CEDO ▶ art. 30 C. Rom.

Art. 71. Dreptul la viața privată. (1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private.

(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viața intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, reședința sau corespondența sa, fără consimțământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

(3) Este, de asemenea, interzisă utilizarea, în orice mod, a corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, precum și a informațiilor din viața privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Legislație conexă: ▶ art. 8 CEDO ▶ art. 26 C. Rom. ▶ art. 89 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 71/2011; ▶ art. 33 din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 72. Dreptul la demnitate. (1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 73. Dreptul la propria imagine. (1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.

(2) În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățișării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozițiile art. 75 rămân aplicabile.

Legislație conexă: ▶ art. 88 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 71/2011 ▶ art. 34 și urm. din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 74. Atingeri aduse vieții private. Sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private:

a) intrarea sau rămânerea fără drept în locuință sau luarea din aceasta a oricărui obiect fără acordul celui care o ocupă în mod legal;

b) interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârșită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoștință de cauză, a unei asemenea interceptări;

c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără acordul acesteia;

d) difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal;

e) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;

f) difuzarea de ştiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viaţa intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză;

g) difuzarea de materiale conţinând imagini privind o persoană aflată la tratament în unităţile de asistenţă medicală, precum şi a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanţe în legătură cu boala şi cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptăţite;

h) utilizarea, cu rea-credinţă, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;

i) difuzarea sau utilizarea corespondenţei, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reşedinţa, precum şi numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi aparţin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Art. 75. Limite. (1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secţiune atingerile care sunt permise de lege sau de convenţiile şi pactele internaţionale privitoare la drepturile omului la care România este parte.

(2) Exercitarea drepturilor şi libertăţilor constituţionale cu bună-credinţă şi cu respectarea pactelor şi convenţiilor internaţionale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secţiune.

Legislaţie conexă: ▸ art. 17 CEDO ▸ art. 57 C. Rom. ▸ art. 31 din Decizia Consiliului Naţional al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conţinutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 76. Prezumţia de consimţământ. Când însuşi cel la care se referă o informaţie sau un material le pune la dispoziţia unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunoştinţă că îşi desfăşoară activitatea în domeniul informării publicului, consimţământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Legea de aplicare:
Art. 14. Dispoziţiile art. 76 din Codul civil nu se aplică în cazul în care punerea la dispoziţie a informaţiei sau a materialului s-a făcut anterior datei intrării în vigoare a Codului civil, chiar dacă utilizarea informaţiei ori a materialului se realizează după această dată.

Art. 77. Prelucrarea datelor personale. Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se poate face numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de legea specială.

Legislaţie conexă: ▸ Convenţia pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, ratificată de România prin Legea nr.682/2001 (M. Of. nr.830 din 21 decembrie 2001) ▸ art. 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C303 din 14.12.2007, p.1) ▸ Legea nr. 677/2001 pentru protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date (M. Of. nr. 790 din 12 decembrie 2001) ▸ Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal si protectia vieţii private în sectorul comunicaţiilor electronice (M. Of. nr. 1101 din 25 noiembrie 2004) ▸ art. 184^1 din Codul de procedură penală ▸ art. 86^2 C. proc. civ.

Secţiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei şi după decesul său

Art. 78. Respectul datorat persoanei decedate. Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum şi cu privire la corpul său.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 79. Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate. Memoria persoanei decedate este protejată în aceleaşi condiţii ca şi imaginea şi reputaţia persoanei aflate în viaţă.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 80. Respectarea voinţei persoanei decedate. (1) Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii şi poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul celor lipsiţi de capacitate de exerciţiu sau al celor cu capacitate de exerciţiu restrânsă este necesar şi consimţământul scris al părinţilor sau, după caz, al tutorelui.

(2) În lipsa unei opţiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voinţa soţului, părinţilor, descendenţilor, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va ţine seama de apartenenţa confesională a persoanei decedate.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 81. Prelevarea de la persoanele decedate. Prelevarea de organe, ţesuturi şi celule umane, în scop terapeutic sau ştiinţific, de la persoanele decedate se efectuează numai în condiţiile prevăzute de lege, cu acordul scris, exprimat în timpul vieţii, al persoanei decedate sau, în lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil şi expres dat, în ordine, de soţul supravieţuitor, de părinţi, de descendenţi ori, în sfârşit, de rudele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Legislaţie conexă: art. 147 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii (M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006).

Capitolul III. Identificarea persoanei fizice

Secţiunea 1. Numele

Art. 82. Dreptul la nume. Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 12. (1) Orice persoană are drept la numele stabilit sau dobândit potrivit legii.

Art. 83. Structura numelui. Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 12. (2) Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Art. 84. Dobândirea numelui. (1) Numele de familie se dobândeşte prin efectul filiaţiei şi poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în condiţiile prevăzute de lege.

(2) Prenumele se stabileşte la data înregistrării naşterii, pe baza declaraţiei de naştere. Este interzisă înregistrarea de către ofiţerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole şi a altora

asemenea, de natură a afecta ordinea publică şi bunele moravuri ori interesele copilului, după caz.

(3) Numele de familie şi prenumele copilului găsit, născut din părinţi necunoscuţi, precum şi cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui, în condiţiile legii speciale.

Legislaţie conexă: art. 18 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 85. Schimbarea numelui pe cale administrativă. Cetăţenii români pot obţine, în condiţiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie şi a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 12. (3) Schimbarea în orice fel a numelui de familie sau a prenumelui nu este îngăduită decât în cazurile şi în condiţiile stabilite de lege.

Legislaţie conexă: O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea şi schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003).

Secţiunea a 2-a. Domiciliul şi reşedinţa

Art. 86. Dreptul la domiciliu şi reşedinţă. (1) Cetăţenii români au dreptul să îşi stabilească ori să îşi schimbe, în mod liber, domiciliul sau reşedinţa, în ţară sau în străinătate, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, o persoană fizică nu poate să aibă în acelaşi timp decât un singur domiciliu şi o singură reşedinţă, chiar şi atunci când deţine mai multe locuinţe.

Legislaţie conexă: ▶ art. 25 C. Rom. ▶ art. 26 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 87. Domiciliul. Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor şi libertăţilor sale civile, este acolo unde aceasta declară că îşi are locuinţa principală.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 13. Domiciliul unei persoane fizice este acolo unde ea îşi are locuinţa statornică sau principală.

Legislaţie conexă: art. 27 alin. (1) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 88. Reşedinţa. Reşedinţa persoanei fizice este în locul unde îşi are locuinţa secundară.

Legislaţie conexă: art. 30 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 89. Stabilirea şi schimbarea domiciliului. (1) Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispoziţiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenţia de a avea acolo locuinţa principală.

(3) Dovada intenţiei rezultă din declaraţiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declaraţii, din orice alte împrejurări de fapt.

Legislație conexă: art. 26 şi urm. din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 90. Prezumția de domiciliu. (1) Reşedința va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut.

(2) În lipsă de reşedință, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaşte, la locul unde acea persoană se găseşte.

Art. 91. Dovada. (1) Dovada domiciliului şi a reşedinței se face cu mențiunile cuprinse în cartea de identitate.

(2) În lipsa acestor mențiuni ori atunci când acestea nu corespund realității, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reşedinței nu va putea fi opusă altor persoane.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu se aplică în cazul în care domiciliul sau reşedința a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Legislație conexă: art. 28 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 92. Domiciliul minorului şi al celui pus sub interdicție judecătorească. (1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu în condițiile prevăzute de lege este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuieşte în mod statornic.

(2) În cazul în care părinții au domicilii separate şi nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanța de tutelă, ascultându-i pe părinți, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ținând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuieşte în mod statornic.

(3) Prin excepție, în situațiile prevăzute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțământul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi şi la o instituție de ocrotire.

(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei puse sub interdicție judecătorească este la reprezentantul legal.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 14. (1) Domiciliul minorului este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuieşte statornic. (2) Domiciliul copilului încredințat de instanța judecătorească unei a treia persoane rămâne la părinții săi, iar în cazul în care aceştia au domicilii separate şi nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliu copilul, decide instanța judecătorească. (3) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei puse sub interdicție, este la reprezentantul legal.

Legislație conexă: art. 27 alin. (2) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 93. Cazuri speciale. Domiciliul copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi şi supus unor măsuri de protecție specială, în cazurile prevăzute de lege, se află la instituția, la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament.

Legislație conexă: art. 59 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 94. Domiciliul persoanei puse sub curatelă. În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, acesta are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îl reprezinte.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 15. (1) În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-l reprezinte. (2) Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesorale, cei chemați la moștenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-i reprezinte.

Legislație conexă: art. 27 alin. (2) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 95. Domiciliul la curatorul special. Dacă a fost numit un curator special pentru administrarea bunurilor succesorale, cei chemați la moștenire au domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îi reprezinte.

Art. 96. Domiciliul profesional. Cel care exploatează o întreprindere are domiciliul și la locul acelei întreprinderi, în tot ceea ce privește obligațiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Art. 97. Domiciliul ales. (1) Părțile unui act juridic pot să aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligațiilor născute din acel act.
(2) Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români (republicată în M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă

Art. 98. Starea civilă. Starea civilă este dreptul persoanei de a se individualiza, în familie și societate, prin calitățile strict personale care decurg din actele și faptele de stare civilă.

Art. 99. Dovada stării civile. (1) Starea civilă se dovedește prin actele de naștere, căsătorie și deces întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum și prin certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.
(2) Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice și fac dovada, până la înscrierea în fals, pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofițerului de stare civilă și, până la proba contrară, pentru celelalte mențiuni.
(3) Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.
(4) Dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit o anumită stare civilă a unei persoane, iar printr-o hotărâre judecătorească ulterioară este admisă o acțiune prin care s-a contestat starea civilă astfel stabilită, prima hotărâre își pierde efectele la data rămânerii definitive a celei de a doua hotărâri.

Reglementarea anterioară
- Decretul nr. 31/1954: Art. 22. (1) Starea civilă se dovedește cu actele întocmite sau cu cele înscrise, potrivit legii, în registrele de stare civilă. (2) Certificatele eliberate în temeiul registrelor de stare civilă au aceeași putere doveditoare ca și actele întocmite sau înscrise în registre.
- Legea nr. 119/1996: Art. 14. Pentru tot ceea ce reprezintă constatări personale ale ofițerului de stare civilă, actele de stare civilă fac dovada până la constatarea falsului prin hotărâre judecătorească definitivă, iar pentru celelalte înscrieri, până la proba contrară.

Legislație conexă: art. 13 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 100. Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civilă. (1) Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive.

(2) Rectificarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai în temeiul dispoziţiei primarului de la primăria care are în păstrare actul de stare civilă.

(3) Starea civilă poate fi modificată în baza unei hotărâri de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civilă numai dacă a fost formulată şi o acţiune de modificare a stării civile, admisă printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(4) Hotărârea judecătorească prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în temeiul unei asemenea hotărâri sunt opozabile oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în baza lui sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Reglementarea anterioară
- Decretul nr. 31/1954: Art. 23. (1) Numai instanţa judecătorească poate hotărî, în cazurile prevăzute de lege, rectificarea actelor de stare civilă, întocmite în registrele de stare civilă.
(2) Întocmirea sau rectificarea actelor de stare civilă, făcută în temeiul unei hotărâri judecătoreşti, este opozabilă şi celor de-al treilea. Aceştia sunt, însă, în drept să facă dovada contrară.
- Legea nr. 119/1996: Art. 15. Întocmirea, anularea, rectificarea sau completarea ori reconstituirea actelor de stare civilă, precum şi orice înscrieri făcute pe actele de stare civilă, în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile, ori în baza unui act administrativ, sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Legislaţie conexă: art. 60 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 101. Înscrierea menţiunilor pe actul de stare civilă. Anularea, completarea, modificarea şi rectificarea unui act de stare civilă sau a unei menţiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă ori, după caz, prin dispoziţie a primarului, se înscriu numai prin menţiune pe actul de stare civilă corespunzător. În acest scop, hotărârea judecătorească rămasă definitivă se comunică de îndată, din oficiu, de către instanţa care s-a pronunţat ultima asupra fondului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 119/1996: Art. 9. Orice modificare intervenită în statutul civil al unei persoane ca urmare a întocmirii unui act de stare civilă sau, după caz, dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă ori printr-un act administrativ se comunică din oficiu, în termen de 10 zile, serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau, după caz, ofiţerului de stare civilă din cadrul primăriei unităţii administrativ-teritoriale care a întocmit actul de naştere, de căsătorie sau de deces al persoanei la care această modificare se referă, în vederea înscrierii menţiunilor corespunzătoare.

Legislaţie conexă: art. 46 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 102. Actele întocmite de un ofiţer de stare civilă necompetent. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuţiile de ofiţer de stare civilă, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate, afară de cazul în care beneficiarii acestor acte au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calităţi.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 119/1996: Art. 7. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuţiile de ofiţer de stare civilă, cu respectarea prevederilor prezentei legi, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate.

Art. 103. Alte mijloace de dovadă a stării civile. Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanței judecătorești, prin orice mijloace de probă, dacă:

a) nu au existat registre de stare civilă;

b) registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;

c) nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului de pe actul de stare civilă;

d) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 24. Starea civilă se va putea dovedi, înaintea instanței judecătorești, prin orice mijloc de probă admis de lege, dacă: a) nu a existat registru de stare civilă; b) registrul de stare civilă s-a pierdut ori este distrus, în tot sau în parte; c) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă; d) procurarea certificatului de stare civilă este cu neputință.

Legislație conexă: art. 16 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 104. Interesul persoanei ocrotite. (1) Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabilește numai în interesul acesteia.

(2) La luarea unei măsuri de ocrotire trebuie să se țină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-şi exercita drepturile şi de a-şi îndeplini obligațiile cu privire la persoana şi bunurile sale.

Art. 105. Persoanele ocrotite. Sunt supuşi unor măsuri speciale de ocrotire minorii şi cei care, deşi capabili, din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să îşi administreze bunurile şi nici să îşi apere interesele în condiții corespunzătoare.

Art. 106. Măsurile de ocrotire. (1) Ocrotirea minorului se realizează prin părinți, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială anume prevăzute de lege.

(2) Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdicție judecătorească sau prin instituirea curatelei, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Legea de aplicare:
Art. 16. Persoanele aflate la data intrării în vigoare a Codului civil sub tutelă, curatelă, interdicție sau alte măsuri de ocrotire sunt supuse, în ceea ce priveşte capacitatea lor, dispozițiilor Codului civil

Legislație conexă: art. 55 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 107. Instanța de tutelă. (1) Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă şi de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare *instanța de tutelă*.

(2) În toate cazurile, instanța de tutelă soluționează de îndată aceste cereri.

Legea de aplicare:
Art. 229. (1) Organizarea, funcționarea şi atribuțiile instanței de tutelă şi de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.
(2) Până la reglementarea prin lege a organizării şi funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;
b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;
c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.
(3) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), în vederea îndeplinirii atribuțiilor referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului, instanța de tutelă poate delega, prin încheiere, îndeplinirea unora dintre acestea autorității tutelare.
(3¹)[1] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58 - 70 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.
(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Art. 108. Ocrotirea persoanei prin tutelă. (1) Ocrotirea persoanei fizice prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod, precum și de către consiliul de familie, ca organ consultativ.
(2) Consiliul de familie poate fi constituit de către instanța de tutelă numai la cererea persoanelor interesate.
(3) În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atribuțiile acestuia vor fi exercitate de către instanța de tutelă.

Art. 109. Ocrotirea persoanei prin curatelă. Ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Capitolul II. Tutela minorului

Secțiunea 1. Deschiderea tutelei

Art. 110. Cazurile de instituire. Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părintești, puși sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați judecătorește morți, precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăște că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

Reglementarea anterioară
- C. fam: Art. 113. În cazul în care ambii părinți fiind morți, necunoscuți, decăzuți din drepturile părintești, puși sub interdicție, dispăruți ori declarați morți, copilul este lipsit de îngrijirea ambilor părinți precum, și în cazul prevăzut de art. 85, copilul va fi pus sub tutelă.
- Legea nr. 272/2004: Art. 40 (1) Tutela se instituie în situația în care ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părintești sau li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părintești, puși sub interdicție, declarați judecătorește morți sau dispăruți, precum și în cazul în care, la încetarea adopției, instanța judecătorească hotărăște că este în interesul copilului instituirea unei tutele.

Legislație conexă: art. 56 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

[1] Alin. (3¹) al art. 229 a fost introdus prin art. III pct. 2 din **O.U.G. nr. 79/2011.**

Art. 111. Persoanele obligate să înştiinţeze instanţa de tutelă. Au obligaţia ca, de îndată ce află de existenţa unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute la art. 110, să înştiinţeze instanţa de tutelă:

a) persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morţii unei persoane, precum şi notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;

c) instanţele judecătoreşti, cu prilejul condamnării la pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părinteşti;

d) organele administraţiei publice locale, instituţiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 115. Au obligaţia ca, în termen de cel mult cinci zile de la data când se află de existenţa unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute în art. 113, să înştiinţeze autoritatea tutelară: a) persoanele apropiate minorului precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul; b) serviciul public comunitar de evidenţă a persoanelor, cu prilejul înregistrării morţii unei persoane, precum şi biroul notarului public, cu prilejul deschiderii unei moşteniri; c) instanţele judecătoreşti, reprezentanţii Ministerului Public şi poliţia cu prilejul pronunţării, luării sau executării unor măsuri privative de libertate; d) organele administraţiei publice, instituţiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Secţiunea a 2-a. Tutorele

Art. 112. Persoana care poate fi numită tutore. (1) Poate fi tutore o persoană fizică sau soţul şi soţia, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul în care în situaţia prevăzută la art. 110 se află mai mulţi minori care sunt fraţi sau surori, se numeşte, de regulă, un singur tutore.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 272/2004: Art. 41. (1) Pot fi tutori persoanele fizice sau soţul şi soţia împreună, care au domiciliul în România şi nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege.

Art. 113. Persoanele care nu pot fi numite tutore. (1) Nu poate fi tutore:

a) minorul, persoana pusă sub interdicţie judecătorească sau cel pus sub curatelă;

b) cel decăzut din exerciţiul drepturilor părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a restrâns exerciţiul unor drepturi civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări reţinute ca atare de către o instanţă judecătorească;

d) cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta în condiţiile art. 158;

e) cel aflat în stare de insolvabilitate;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu cele ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;

g) cel înlăturat prin înscris autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morţii, autoritatea părintească.

(2) Dacă una dintre împrejurările prevăzute la alin. (1) survine sau este descoperită în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat, respectându-se aceeaşi procedură ca şi la numirea lui.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 117. (1) Nu poate fi tutore: a) minorul sau cel pus sub interdicţie; b) cel decăzut din drepturile părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore; c) cel căruia i s-a restrâns exerciţiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări; d) cel lipsit, potrivit legii speciale, de dreptul de a alege şi de a fi ales deputat; e) cel care, exercitând o altă tutelă, a fost îndepărtat din aceasta; f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei. (2) Când vreuna din împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat.

Art. 114. Desemnarea tutorelui de către părinte. (1) Părintele poate desemna, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, ori, după caz, prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.

(2) Desemnarea făcută de părintele care în momentul morții era decăzut din drepturile părinteşti sau pus sub interdicție judecătorească este lipsită de efecte.

(3) Desemnarea făcută în condițiile prezentului articol poate fi revocată oricând de către părinte, chiar şi printr-un înscris sub semnătură privată.

(4) Înscrisul prin care se revocă persoana desemnată pentru a fi numită tutore se va înscrie în registrul prevăzut la art. 1.046 sau la art. 2.033, după caz.

(5) Notarul public sau instanța de tutelă, după caz, are obligația să verifice la registrele prevăzute la alin. (4) dacă persoana desemnată pentru a fi tutore nu a fost revocată.

Art. 115. Desemnarea mai multor tutori. În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferință, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei şi care îşi exprimă dorința de a fi tutore, instanța de tutelă va hotărî ținând seama de condițiile lor materiale, precum şi de garanțiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Art. 116. Măsuri provizorii. (1) Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispozițiile art. 114 nu poate fi înlăturat de către instanță fără acordul său decât dacă se află în vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 113 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi periclitate.

(2) În cazul în care cel chemat la tutelă este numai temporar împiedicat în exercitarea atribuțiilor ce i-au fost conferite, instanța de tutelă, după încetarea împiedicării, îl numeşte tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanța desemnează un tutore provizoriu.

(3) După trecerea celor 6 luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei până la numirea unui tutore în condițiile art. 118.

Art. 117. Garanții. La numirea sau, după caz, în timpul tutelei, instanța de tutelă poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garanții reale sau personale, dacă interesele minorului cer o astfel de măsură. În acest caz, ea stabileşte potrivit cu împrejurările, felul şi întinderea garanțiilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 272/2004: Art. 41 (2). Persoana fizică sau familia care urmează a fi tutore trebuie să fie evaluată de catre direcția generală de asistență socială şi protecția copilului cu privire la garanțiile morale şi condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în îngrijire. Evaluarea se realizează de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului de la domiciliul persoanei sau familiei, acordându-se prioritate membrilor familiei extinse a copilului.

Art. 118. Numirea tutorelui de către instanța de tutelă. În lipsa unui tutore desemnat, instanța de tutelă numeşte cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, ținând seama, după caz, de relațiile personale, de apropierea domiciliilor, de condițiile materiale şi de garanțiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Reglementarea anterioară
- C. fam.: Art. 116. Numirea tutorelui se face de autoritatea tutelară, din oficiu sau la încunoştiințarea acesteia, de către cei arătați în art. 115.
- Legea nr. 272/2004: Art. 42. (1) Instanța judecatorească numeşte cu prioritate ca tutore, dacă motive întemeiate nu se opun, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei copilului, în stare să îndeplinească această sarcină. (2) Persoana fizică, respectiv soții care urmează a fi tutori sunt numiți pe baza prezentării de către direcția generală de asistență socială şi protecția copilului a raportului de evaluare a acestora. Propunerea se va face ținându-se seama de relațiile personale, de apropierea domiciliilor, precum şi de opinia copilului.

Art. 119. Procedura de numire. (1) Numirea tutorelui se face, cu acordul acestuia, de către instanța de tutelă în camera de consiliu, prin încheiere definitivă. Atunci când desemnarea tutorelui s-a făcut prin contract de mandat, cel desemnat tutore nu poate refuza numirea decât pentru motivele prevăzute la art. 120 alin. (2).

(2) Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie.

(3) În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanța de tutelă a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin. (1), cu consultarea consiliului de familie.

(4) Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui şi se afişează la sediul instanței de tutelă şi la primăria de la domiciliul minorului.

(5) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la data comunicării încheierii de numire.

(6) Între timp, instanța de tutelă poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 119. (1) Autoritatea tutelară va comunica în scris tutorelui numirea sa şi va afişa decizia de numire la consiliul popular de la domiciliul minorului. (2) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la primirea comunicării. (3) Între timp autoritatea tutelară poate lua măsurile provizorii cerute de interesele minorului.

Art. 120. Refuzul continuării tutelei. (1) Cel numit tutore este dator să continue îndeplinirea sarcinilor tutelei.

(2) Poate refuza continuarea tutelei:

a) cel care are vârsta de 60 de ani împliniți;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de 8 ani;

c) cel care creşte şi educă 2 sau mai mulți copii;

d) cel care, din cauza bolii, a infirmității, a felului activităților desfăşurate, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar mai putea să îndeplinească această sarcină.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 118. (1) Cel numit tutore nu poate refuza această sarcină. (2) Cu toate acestea poate refuza sarcina tutelei: a) cel care are vârsta de şaizeci de ani împliniți; b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de opt ani; c) cel care creşte sau educă doi sau mai mulți copii; d) cel care exercită a altă tutelă sau o curatelă; e) cel care, din cauza bolii, a infirmității, a felului îndeletnicirii, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar putea să îndeplinească această sarcină.

Art. 121. Înlocuirea tutorelui. Dacă vreuna dintre împrejurările prevăzute la art. 120 alin. (2) survine în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. Cererea de înlocuire se adresează instanței de tutelă, care va hotărî de urgență. Până la soluționarea cererii sale de înlocuire, el este obligat să continue exercitarea atribuțiilor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 118. (3) Dacă vreuna dintre împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit.

Art. 122. Caracterul personal al tutelei. (1) Tutela este o sarcină personală.

(2) Cu toate acestea, instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, poate, ținând seama de mărimea şi compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca administrarea patrimoniului ori doar a unei părți a acestuia să fie încredințată, potrivit legii, unei persoane fizice sau persoane juridice specializate.

Art. 123. Gratuitatea tutelei. (1) Tutela este o sarcină gratuită.

(2) Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptățit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remunerație al cărei cuantum va fi stabilit de instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie,

ținând seama de munca depusă în administrarea averii și de starea materială a minorului și a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile produse de bunurile minorului. Instanța de tutelă, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remunerație, potrivit împrejurărilor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 121. (1) Tutela este o sarcină gratuită. (2) Cu toate acestea, autoritatea tutelară, ținând seama de munca depusă în administrarea averii și de starea materială a minorului și a tutorelui, va putea acorda acestuia din urma o remunerație, care nu va depăși zece la sută din veniturile bunurilor minorului. Autoritatea tutelară, potrivit împrejurărilor, va putea modifica sau suprima această remunerație.

Secțiunea a 3-a. Consiliul de familie

Art. 124. Rolul consiliului de familie. (1) Consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul în care tutorele își exercită drepturile și își îndeplinește îndatoririle cu privire la persoana și bunurile minorului.

(2) În cazul ocrotirii minorului prin părinți, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială prevăzute de lege nu se va institui consiliul de familie.

Art. 125. Membrii consiliului de familie. (1) Instanța de tutelă poate constitui un consiliu de familie, compus din 3 rude sau afini, ținând seama de gradul de rudenie și de relațiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi numite și alte persoane care au avut legături de prietenie cu părinții minorului sau care manifestă interes pentru situația acestuia.

(2) Soțul și soția nu pot fi, împreună, membri ai aceluiași consiliu de familie.

(3) În aceleași condiții, instanța de tutelă numește și 2 supleanți.

(4) Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Art. 126. Alte dispoziții aplicabile consiliului de familie. Dispozițiile art. 113, art. 120 alin. (1) și alin. (2) lit. d), art. 121 și 147 se aplică în mod corespunzător și membrilor consiliului de familie.

Art. 127. Modificarea consiliului de familie. În afară de cazul prevăzut la art. 131, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea ori dispariția unuia dintre membri, ar fi necesară completarea.

Art. 128. Constituirea consiliului de familie. (1) În vederea constituirii consiliului de familie, persoanele care îndeplinesc condițiile pentru a fi membri sunt convocate la domiciliul minorului de către instanța de tutelă, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunoștință despre situația minorului.

(2) Numirea membrilor consiliului de familie se face cu acordul acestora.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat în condițiile art. 264.

Art. 129. Funcționarea consiliului de familie. (1) Consiliul de familie este convocat cu cel puțin 10 zile înainte de data întrunirii de către tutore, din propria inițiativă sau la cererea oricăruia dintre membrii acestuia, a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani sau a instanței de tutelă. Cu acordul tuturor membrilor consiliului de familie, convocarea se poate face și mai devreme de împlinirea termenului de 10 zile dinainte de data întrunirii. În toate cazurile, prezența tuturor membrilor consiliului de familie acoperă neregularitatea convocării.

(2) Cei convocați sunt obligați să se prezinte personal la locul indicat în actul de convocare. În cazul în care aceștia nu se pot prezenta, ei pot fi reprezentați de persoane care sunt rude sau afini cu părinții minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu ca membri ai consiliului de familie. Soții se pot reprezenta reciproc.

(3) Ședințele consiliului de familie se țin la domiciliul minorului. În cazul în care convocarea a fost făcută la solicitarea instanței de tutelă, ședința se ține la sediul acesteia.

Art. 130. Atribuții. (1) Consiliul de familie dă avize consultative, la solicitarea tutorelui sau a instanței de tutelă, și ia decizii, în cazurile prevăzute de lege. Avizele consultative și deciziile se iau în mod valabil cu votul majorității membrilor săi, consiliul fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

(2) La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Deciziile consiliului de familie vor fi motivate și consemnate într-un registru special constituit, care se ține de unul dintre membrii consiliului, desemnat în acest scop de instanța de tutelă.

(4) Actele încheiate de tutore în lipsa avizului consultativ sunt anulabile. Încheierea actului cu nerespectarea avizului atrage numai răspunderea tutorelui. Dispozițiile art. 155 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 131. Înlocuirea consiliului de familie. Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod instanța a hotărât de cel puțin două ori, în mod definitiv, împotriva deciziilor consiliului de familie.

Art. 132. Imposibilitatea constituirii consiliului de familie. Dacă în cazul prevăzut la art. 131 nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca și în cazul contrarietății de interese dintre minor și toți membrii consiliului de familie și supleanți, tutorele poate cere instanței de tutelă autorizația de a exercita singur tutela.

Secțiunea a 4-a. Exercitarea tutelei

§1. Dispoziții generale

Art. 133. Exercitarea tutelei în interesul minorului. Tutela se exercită numai în interesul minorului atât în ceea ce privește persoana, cât și bunurile acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 114. Tutela se exercită numai în interesul minorului.

Art. 134. Conținutul tutelei. (1) Tutorele are îndatorirea de a îngriji de minor.

(2) El este obligat să asigure îngrijirea minorului, sănătatea și dezvoltarea lui fizică și mentală, educarea, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu aptitudinile lui.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 123. (1) Tutorele are obligația de a îngriji de minor. (2) El este obligat să crească copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, de educarea, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însușirile lui, în conformitate cu țelurile statului, spre a-l face folositor colectivității.

Art. 135. Tutela exercitată de ambii soți. (1) În cazul în care tutori sunt 2 soți, aceștia răspund împreună pentru exercitarea atribuțiilor tutelei. Dispozițiile privind autoritatea părintească sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) În cazul în care unul dintre soți introduce acțiunea de divorț, instanța, din oficiu, va înștiința instanța de tutelă pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului

Art. 136. Avizul consiliului de familie. Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu excepția măsurilor care au caracter curent.

Art. 137. Domiciliul minorului. (1) Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu autorizarea instanței de tutelă minorul poate avea și o reședință.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), tutorele poate încuviința ca minorul să aibă o reședință determinată de educarea și pregătirea sa profesională. În acest caz, instanța de tutelă va fi de îndată încunoștințată de tutore.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 122. Minorul pus sub tutelă locuiește la tutore. Numai cu încuviințarea autorității tutelare minorul poate avea o altă locuință.

Art. 138. Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale. (1) Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviințarea instanței de tutelă.

(2) Instanța de tutelă nu poate, împotriva voinței minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, să schimbe felul învățăturii acestuia, hotărâtă de părinți sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Art. 139. Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani. Instanța de tutelă nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului

Art. 140. Inventarul bunurilor minorului. (1) După numirea tutorelui și în prezența acestuia și a membrilor consiliului de familie, un delegat al instanței de tutelă va verifica la fața locului toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instanței de tutelă. Inventarul bunurilor minorului va începe să fie întocmit în maximum 10 zile de la numirea tutorelui de către instanța de tutelă.

(2) Cu prilejul inventarierii, tutorele și membrii consiliului de familie sunt ținuți să declare în scris, la întrebarea expresă a delegatului instanței de tutelă, creanțele, datoriile sau alte pretenții pe care le au față de minor. Declarațiile vor fi consemnate în procesul-verbal de inventariere.

(3) Tutorele sau membrii consiliului de familie care, cunoscând creanțele sau pretențiile proprii față de minori, nu le-au declarat, deși au fost somați să le declare, sunt prezumați că au renunțat la ele. Dacă tutorele sau membrii consiliului de familie nu declară datoriile pe care le au față de minor, deși au fost somați să le declare, pot fi îndepărtați din funcție.

(4) Creanțele pe care le au asupra minorului tutorele sau vreunul dintre membrii consiliului de familie, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile acestora pot fi plătite voluntar numai cu autorizarea instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 126. (1) După numirea tutorelui și în prezența acestuia un delegat al autorității tutelare va verifica la fața locului toate bunurile minorului, întocmind, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă, un inventar, care va fi supus aprobării autorității tutelare. (2) Creanțele pe care le au față de minor tutorele, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui pot fi plătite numai cu aprbarea autoorității tutelare.

Art. 141. Actele făcute în lipsa inventarului. Înainte de întocmirea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare și acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Art. 142. Administrarea bunurilor minorului. (1) Tutorele are îndatorirea de a administra cu bună-credință bunurile minorului. În acest scop, tutorele acționează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor minorului, dispozițiile titlului V din cartea a III-a aplicându-se în mod corespunzător, afară de cazul în care prin prezentul capitol se dispune altfel.

(2) Nu sunt supuse administrării bunurile dobândite de minor cu titlu gratuit decât dacă testatorul sau donatorul a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul ori de cel desemnat prin actul de dispoziție sau, după caz, numit de către instanța de tutelă.

Art. 143. Reprezentarea minorului. Tutorele are îndatorirea de a-l reprezenta pe minor în actele juridice, dar numai până când acesta împlineşte vârsta de 14 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 124. (1) Tutorele are obligația de a administra bunurile minorului şi de a-l reprezenta în actele civile, însă numai până la data când acesta împlineşte vârsta de paisprezece ani.

Art. 144. Regimul juridic al actelor de dispoziție. (1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații şi nici să garanteze obligația altuia. Fac excepție darurile obişnuite, potrivite cu starea materială a minorului.

(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie şi autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie în mod valabil orice alte acte ce depăşesc dreptul de administrare.

(3) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt anulabile. În aceste cazuri, acțiunea în anulare poate fi exercitată de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum şi de către procuror, din oficiu sau la sesizarea instanței de tutelă.

(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie şi fără autorizarea instanței de tutelă, bunurile supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, precum şi cele devenite nefolositoare pentru minor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 129. (1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații şi nici să garanteze obligația altuia. (2) Tutorele nu poate, fără prealabilă încuviințare a autorității tutelare, să facă valabilă înstrăinarea ori gajarea bunurilor minorului, renunțarea la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum şi să încheie orice alte acte care depăşesc dreptul de a administra. Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor de mai sus sunt anulabile. (3) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără prealabilă încuviințare a autorității tutelare, bunurile supuse pieirii ori stricăciunii, precum şi bunurile devenite nefolositoare pentru minor, dacă valoarea acestora din urmă nu depăşeşte două sute cincizeci de lei.

Art. 145. Autorizarea instanței de tutelă. (1) Instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

(2) Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condițiile de încheiere a actului.

(3) În caz de vânzare, autorizarea va arăta dacă vânzarea se va face prin acordul părților, prin licitație publică sau în alt mod.

(4) În toate cazurile, instanța de tutelă poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 130. (1) Autoritatea tutelară va acorda încuviințarea, numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor. (2) Încuviințarea se va da pentru fiecare act în parte. (3) În caz de vânzare, încuviințarea va arăta dacă vânzarea se va face prin bună învoială sau în alt mod. (4) În toate cazurile, autoritatea tutelară poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Art. 146. Încuviințarea şi autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviințarea scrisă a tutorelui sau, după caz, a curatorului.

(2) Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să îl încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu autorizarea instanței de tutelă şi

cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât autorizarea acesteia, cât şi avizul consiliului de familie.

(3) Minorul nu poate să facă donaţii, altele decât darurile obişnuite potrivit stării lui materiale, şi nici să garanteze obligaţia altuia.

(4) Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor alin. (1)-(3) sunt anulabile, dispoziţiile art. 144 alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 133. (1) Minorul care a împlinit vârsta de paisprezece ani încheie actele juridice cu încuviinţarea prealabilă a tutorelui, iar în cazurile prevăzute în art. 132 şi 152 lit. c), cu încuviinţarea prealabilă a curatorului. (2) Dacă actul pe care minorul urmează să-l încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate încheia decât cu încuviinţarea autorităţii tutelare, va fi necesară şi prealabila încuviinţare a acesteia. (3) Minorul nu poate să facă nici chiar cu încuviinţare, donaţii şi nici să garanteze obligaţia altuia. (4) Actele făcute cu încălcarea dispoziţiilor de mai sus sunt anulabile.

Art. 147. Interzicerea unor acte juridice. (1) Este interzisă, sub sancţiunea nulităţii relative, încheierea de acte juridice între tutore sau soţul, o rudă în linie dreaptă ori fraţii sau surorile tutorelui, pe de o parte, şi minor, pe de altă parte.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre persoanele prevăzute la alin. (1) poate cumpăra la licitaţie publică un bun al minorului, dacă are o garanţie reală asupra acestui bun ori îl deţine în coproprietate cu minorul, după caz.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 128. Este oprit să se încheie acte juridice între tutore, soţul, o rudă în linie dreaptă ori fraţii sau surorile tutorelui, de o parte, şi minor, de alta.

Art. 148. Suma anuală necesară pentru întreţinerea minorului. (1) Consiliul de familie stabileşte suma anuală necesară pentru întreţinerea minorului şi administrarea bunurilor sale şi poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. Decizia consiliului de familie se aduce la cunoştinţă, de îndată, instanţei de tutelă.

(2) Cheltuielile necesare pentru întreţinerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanţa de tutelă va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin acordul părţilor sau prin licitaţie publică.

(3) Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod excepţional.

(4) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinţi sau alte rude care sunt obligate prin lege să îi acorde întreţinere ori aceasta nu este suficientă, minorul are dreptul la asistenţă socială, în condiţiile legii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 127. (1) Autoritatea tutelară va stabili suma anuală necesară pentru întreţinerea minorului şi administrarea bunurilor sale. Ea va putea modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. (2) Cheltuielile necesare pentru întreţinerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, autoritatea tutelară va dispune vânzarea bunurilor minorului. (3) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinţi sau alte rude care sunt obligaţi de lege să-i dea întreţinere, autoritatea tutelară va cere Direcţiei judeţene sau a municipiului Bucureşti pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale să contribuie la întreţinerea lui.

Art. 149. Constituirea de depozite bancare. (1) Sumele de bani care depăşesc nevoile întreţinerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi instrumentele financiare se depun, pe numele minorului, la o instituţie de credit indicată de consiliul de familie, în termen de cel mult 5 zile de la data încasării lor.

(2) Tutorele poate dispune de aceste sume şi instrumente financiare numai cu autorizarea prealabilă a instanței de tutelă, cu excepția operațiunilor prevăzute la alin. (3).

(3) Cu toate acestea, el nu va putea folosi, în niciun caz, sumele de bani şi instrumentele financiare prevăzute la alin. (1) pentru încheierea, pe numele minorului, a unor tranzacții pe piața de capital, chiar dacă ar fi obținut autorizarea instanței de tutelă.

(4) Tutorele poate depune la o instituție de credit şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat şi pot fi ridicate de tutore, fără autorizarea instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 131. (1) Sumele de bani care întrec nevoile întreținerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi hârtiile de valoare, vor fi depuse, pe numele minorului, la o casă de păstrare de stat, de unde nu vor putea fi ridicate decât cu încuviințarea autorității tutelare.
(2) Tutorele poate depune şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se vor trece într-un cont separat şi vor putea fi ridicate de tutore, fără încuviințarea prevăzută în alineatul precedent.

Art. 150. Cazurile de numire a curatorului special. (1) Ori de câte ori între tutore şi minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special.

(2) De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța de tutelă va numi un curator special.

(3) Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesorale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 132. Ori de câte ori se ivesc între tutore şi minor interese contrare, care nu sunt dintre cele care trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, autoritatea tutelară va numi un curator. ▸ Art. 152. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, autoritatea tutelară va putea institui curatela: a) dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal să-şi administreze bunurile sau să-şi apere interesele în condiții mulțumitoare şi, din motive temeinice, nu-şi poate numi un reprezentant; b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentanți, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare; c) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, părintele sau tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele persoanei ce reprezintă sau ale cărei acte le încuviințează; d) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general; e) dacă o persoană a dispărut fără a se avea ştiri despre ea şi nu a lăsat un mandatar general.

Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei

Art. 151. Controlul instanței de tutelă. (1) Instanța de tutelă va efectua un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele şi consiliul de familie îşi îndeplinesc atribuțiile cu privire la minor şi bunurile acestuia.

(2) În îndeplinirea activității de control, instanța de tutelă va putea cere colaborarea autorităților administrației publice, a instituțiilor şi serviciilor publice specializate pentru protecția copilului sau a instituțiilor de ocrotire, după caz.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 136. (1) Autoritatea tutelară va exercita un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele îşi îndeplineşte îndatoririle sale cu privire la minor şi bunurile acestuia, dispozițiile art. 108 alin. (2) fiind aplicabile. (2) Pentru înlesnirea controlului, autoritatea tutelară va putea cere colaborarea organelor administrației de stat şi instituțiilor de ocrotire.

Art. 152. Darea de seamă. (1) Tutorele este dator să prezinte anual instanței de tutelă o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

(2) Darea de seamă se va prezenta instanței de tutelă în termen de 30 de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

(3) Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanța de tutelă poate să autorizeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăşi însă 3 ani.

(4) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instanței de tutelă, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 134. (1) Tutorele este dator să prezinte anual autorității tutelare o dare de seamă despre modul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia. (2) Darea de seamă se va prezenta autorității tutelare în termen de treizeci de zile de la sfârşitul anului calendaristic. (3) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea autorității tutelare, să dea oricând dări de seamă despre felul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Art. 153. Descărcarea tutorelui. Instanța de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia şi cu administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt corect întocmite şi corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 135. Autoritatea tutelară va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia şi administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt regulat întocmite şi corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Art. 154. Interzicerea dispensei de a da socoteală. Dispensa de a da socoteală acordată de părinți sau de o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate este considerată ca nescrisă.

Art. 155. Plângerea împotriva tutorelui. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, consiliul de familie, oricare membru al acestuia, precum şi toți cei prevăzuți la art. 111 pot face plângere la instanța de tutelă cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

(2) Plângerea se soluționează de urgență, prin încheiere executorie, de către instanța de tutelă, cu citarea părților şi a membrilor consiliului de familie. Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dacă instanța de tutelă consideră că este necesar.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 138. Minorul, precum şi toți cei prevăzuți în art. 115, pot face plângere autorității tutelare cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor. (2) Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijență gravă sau fapte care îl fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulțumitor sarcina.

Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei

Art. 156. Cazurile de încetare. (1) Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum şi în cazul morții minorului.

(2) Funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, prin îndepărtarea de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea tutorelui.

Art. 157. Moartea tutorelui. (1) În cazul morții tutorelui, moştenitorii săi sau orice altă persoană dintre cele prevăzute la art. 111 au datoria de a înştiința, de îndată, instanța de tutelă.

(2) Până la numirea unui nou tutore, moştenitorii vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai mulţi moştenitori, aceştia pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.

(3) Dacă moştenitorii sunt minori, înştiinţarea instanţei de tutelă se poate face de orice persoană interesată, precum şi de cele prevăzute la art. 111. În acest caz, moştenitorii tutorelui nu vor prelua sarcinile tutelei, ci instanţa de tutelă va numi de urgenţă un curator special, care poate fi executorul testamentar.

Art. 158. Îndepărtarea tutorelui. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, tutorele este îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijenţă gravă sau alte fapte care îl fac nedemn de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte în mod corespunzător sarcina.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 117. (2) Când vreuna din împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat. ▸ Art. 138. (2) Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijenţă gravă sau fapte care îl fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulţumitor sarcina.

Art. 159. Numirea curatorului special. Până la preluarea funcţiei de către noul tutore, în cazurile prevăzute la art. 157 şi 158, instanţa de tutelă poate numi un curator special.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 139. Până la intrarea în funcţiune a noului tutore autoritatea tutelară va numi un curator.

Art. 160. Darea de seamă generală. (1) La încetarea din orice cauză a tutelei, tutorele sau, după caz, moştenitorii acestuia sunt datori ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanţei de tutelă o dare de seamă generală. Tutorele are aceeaşi îndatorire şi în caz de îndepărtare de la tutelă.

(2) Dacă funcţia tutorelui încetează prin moartea acestuia, darea de seamă generală va fi întocmită de moştenitorii săi majori sau, în caz de incapacitate a tuturor moştenitorilor, de reprezentantul lor legal, în termen de cel mult 30 de zile de la data acceptării moştenirii sau, după caz, de la data solicitării de către instanţa de tutelă. În cazul în care nu există moştenitori ori aceştia sunt în imposibilitate de a acţiona, darea de seamă generală va fi întocmită de către un curator special, numit de instanţa de tutelă, în termenul stabilit de aceasta.

(3) Darea de seamă generală va trebui să cuprindă situaţiile veniturilor şi cheltuielilor pe ultimii ani, să indice activul şi pasivul, precum şi stadiul în care se află procesele minorului.

(4) Instanţa de tutelă îl poate constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispoziţiilor art. 163.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 140. (1) La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult treizeci de zile, să prezinte autorităţii tutelare o dare de seamă generală. El are aceeaşi îndatorire şi în caz de îndepărtare din tutelă.

Art. 161. Predarea bunurilor. Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore de către tutore, moştenitorii acestuia sau reprezentantul lor legal ori, în lipsă, de curatorul special numit potrivit dispoziţiilor art. 160 alin. (2).

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 140. (2) Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moştenitorilor acestuia sau noului tutore.

Art. 162. Descărcarea de gestiune. (1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor şi aprobarea lor, instanţa de tutelă va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

(2) Chiar dacă instanța de tutelă a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru prejudiciul cauzat din culpa sa.

(3) Tutorele care înlocuiește un alt tutore are obligația să ceară acestuia, chiar și după descărcarea de gestiune, repararea prejudiciilor pe care le-a cauzat minorului din culpa sa, sub sancțiunea de a fi obligat el însuși de a repara aceste prejudicii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 141. (1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor și aprobarea lor, autoritatea tutelară va da tutorelui descărcare de gestiunea sa. (2) Chiar dacă autoritatea tutelară a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru paguba pricinuită prin culpa sa. (3) Tutorele care înlocuiește pe un alt tutore are obligația să ceară fostului tutore repararea pagubelor ce acesta a pricinuit minorului prin culpa sa.

Art. 163. Amenda civilă. (1) În cazul refuzului de a continua sarcina tutelei, în alte cazuri decât cele prevăzute la art. 120 alin. (2), tutorele poate fi sancționat cu amendă civilă, în folosul statului, care nu poate depăși valoarea unui salariu minim pe economie. Amenda poate fi repetată de cel mult 3 ori, la interval de câte 7 zile, după care se va numi un alt tutore.

(2) De asemenea, dacă tutorele, din culpa sa, îndeplinește defectuos sarcina tutelei, va fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, care nu poate depăși 3 salarii medii pe economie.

(3) Amenda civilă se aplică de către instanța de tutelă, prin încheiere executorie.

Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc

Art. 164. Condiții. (1) Persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației ori debilității mintale, va fi pusă sub interdicție judecătorească.

(2) Pot fi puși sub interdicție judecătorească și minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 142. (1) Cel care nu are discernământ pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației mintale ori debilității mintale, va fi pus sub interdicție. (2) Pot fi puși sub interdicție și minorii.

Art. 165. Persoanele care pot cere punerea sub interdicție. Interdicția poate fi cerută de persoanele prevăzute la art. 111, care este aplicabil în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 143. Interdicția poate fi cerută de autoritatea tutelară, precum și de toți cei prevăzuți în art. 115.

Art. 166. Desemnarea tutorelui. Orice persoană care are capacitatea deplină de exercițiu poate desemna prin act unilateral sau contract de mandat, încheiate în formă autentică, persoana care urmează a fi numită tutore pentru a se îngriji de persoana și bunurile sale în cazul în care ar fi pusă sub interdicție judecătorească. Dispozițiile art. 114 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 167. Numirea unui curator special. În caz de nevoie și până la soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească, instanța de tutelă poate numi un curator special pentru îngrijirea și reprezentarea celui a cărui interdicție a fost cerută, precum și pentru administrarea bunurilor acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 146. În caz de nevoie și până la rezolvarea cererii de punere sub interdicție, autoritatea tutelară va putea numi un curator pentru îngrijirea persoanei și reprezentarea celui a cărui interdicție a fost cerută precum și pentru administrarea bunurilor.

Art. 168. Procedura. Soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Legislație conexă: ▸ art. 30-43 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice (M. Of. nr. 32 din 31 ianuarie 1954), care se vor aplica până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă ▸ art. 924-930 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 169. Opozabilitatea interdicției. (1) Interdicția își produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(2) Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu poate fi opusă unei terțe persoane decât de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut punerea sub interdicție pe altă cale.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 144. (1) Interdicția se pronunță de instanța judecătorească, cu concluziile procurorului, și își produce efectele de la data când hotărârea a rămas definitivă. (4) Incapacitatea celui pus sub interdicție nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data transcrierii hotărârii, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut interdicția pe altă cale.

Art. 170. Numirea tutorelui. Prin hotărârea de punere sub interdicție, instanța de tutelă numește, de îndată, un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție judecătorească. Dispozițiile art. 114-120 se aplică în mod corespunzător.

Art. 171. Aplicarea regulilor de la tutelă. Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 147. Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art. 172. Actele încheiate de cel pus sub interdicție judecătorească. Actele juridice încheiate de persoana pusă sub interdicție judecătorească, altele decât cele prevăzute la art. 43 alin. (3), sunt anulabile, chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi avut discernământ.

Art. 173. Înlocuirea tutorelui. (1) Tutorele celui pus sub interdicție judecătorească este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice tutorele poate cere înlocuirea sa și înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 148. Tutorele celui pus sub interdicție este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 174. Obligațiile tutorelui. (1) Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicție judecătorească, spre a-i grăbi vindecarea și a-i îmbunătăți condițiile de viață. În acest scop, se vor întrebuința veniturile și, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicție judecătorească.

(2) Instanța de tutelă, luând avizul consiliului de familie și consultând un medic de specialitate, va hotărî, ținând seama de împrejurări, dacă cel pus sub interdicție judecătorească va fi îngrijit la locuința lui sau într-o instituție sanitară.

(3) Când cel pus sub interdicție judecătorească este căsătorit, va fi ascultat și soțul acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 149. (1) Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicție, spre a-i grăbi vindecarea și a-i îmbunătăți condițiile de viață; în acest scop, se vor întrebuința veniturile și la nevoie toate bunurile celui pus sub interdicție. (2) Autoritatea tutelară, de acord cu serviciul sanitar

competent şi ţinând seama de împrejurări, va hotărî dacă cel pus sub interdicţie va fi îngrijit la locuinţa lui ori într-o instituţie sanitară.

Art. 175. Liberalităţile primite de descendenţii interzisului judecătoresc. Din bunurile celui pus sub interdicţie judecătorească, descendenţii acestuia pot fi gratificaţi de către tutore, cu avizul consiliului de familie şi cu autorizarea instanţei de tutelă, fără însă să se poată da scutire de raport.

Art. 176. Minorul pus sub interdicţie judecătorească. (1) Minorul care, la data punerii sub interdicţie judecătorească, se afla sub ocrotirea părinţilor rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispoziţiile art. 174 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat.

(2) Dacă la data când minorul devine major acesta se află încă sub interdicţie judecătorească, instanţa de tutelă numeşte un tutore.

(3) În cazul în care, la data punerii sub interdicţie judecătorească, minorul se afla sub tutelă, instanţa de tutelă va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau dacă trebuie numit un nou tutore.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 150. (1) Minorul care la data punerii sub interdicţie, se află sub ocrotirea părinţilor, va rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi tutore. Dispoziţiile art. 149 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat. (2) Dacă la data când minorul devine major el se află încă sub interdicţie, autoritatea tutelară va numi un tutore. (3) În cazul în care, la data punerii sub interdicţie, minorul se află sub tutelă, autoritatea tutelară va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau va numi un nou tutore.

Art. 177. Ridicarea interdicţiei judecătoreşti. (1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa ridicarea ei.

(2) Cererea se poate introduce de cel pus sub interdicţie judecătorească, de tutore, precum şi de persoanele sau instituţiile prevăzute la art. 111.

(3) Hotărârea prin care se pronunţă ridicarea interdicţiei judecătoreşti îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă.

(4) Cu toate acestea, încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă decât în condiţiile prevăzute la art. 169 alin. (2), care se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 151. (1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa, ascultând concluziile procurorului, ridicarea sa. (2) Cererea se va putea face de cel pus sub interdicţie, de tutore, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art. 115. (3) Hotărârea care pronunţă ridicarea interdicţiei îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă. Ea se va comunica, de către instanţa judecătorească care a pronunţat-o, instanţei locului unde s-a transcris hotărârea de punere sub interdicţie, spre a fi de asemenea transcrisă în registrul prevăzut de art. 144 şi, totodată, spre a se face, în acelaşi registru menţiune despre ridicarea interdicţiei, pe marginea hotărârii care a pronunţat interdicţia. (4) Încetarea dreptului de reprezentare a tutorelui nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data când, potrivit dispoziţiilor alineatului precedent, a fost făcută menţiune despre ridicarea interdicţiei, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut ridicarea interdicţiei pe altă cale.

Capitolul IV. Curatela

Art. 178. Cazuri de instituire. În afară de cazurile prevăzute de lege, instanţa de tutelă poate institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrâneţii, a bolii sau a unei infirmităţi fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să îşi administreze bunurile sau să îşi apere interesele în condiţii corespunzătoare şi, din motive temeinice, nu îşi poate numi un reprezentant sau un administrator;

b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;

d) dacă o persoană a dispărut fără a exista informaţii despre ea şi nu a lăsat un mandatar sau un administrator general.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 152. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, autoritatea tutelară va putea institui curatela: a) dacă, din cauza bătrâneţii, a bolii sau a unei infirmităţi fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal să-şi administreze bunurile sau să-şi apere interesele în condiţii mulţumitoare şi, din motive temeinice, nu-şi poate numi un reprezentant; b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentanţi, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare; c) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, părintele sau tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele persoanei ce reprezintă sau ale cărei acte le încuviinţează; d) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general; e) dacă o persoană a dispărut fără a se avea ştiri despre ea şi nu a lăsat un mandatar general.

Art. 179. Competenţa instanţei de tutelă. Instanţa de tutelă competentă este:

a) în cazul prevăzut la art. 178 lit. a), instanţa de la domiciliul persoanei reprezentate;

b) în cazul prevăzut la art. 178 lit. b), fie instanţa de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanţa de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

c) în cazurile prevăzute la art. 178 lit. c) sau d), instanţa de la ultimul domiciliu din ţară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art. 180. Persoana care poate fi numită curator. (1) Poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exerciţiu şi care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

(2) Când cel interesat a desemnat, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, o persoană care să fie numită curator, aceasta va fi numită cu prioritate. Numirea poate fi înlăturată numai pentru motive temeinice, dispoziţiile art. 114-120 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 181. Efectele curatelei. În cazurile prevăzute la art. 178, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacităţii celui pe care curatorul îl reprezintă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 153. În cazurile prevăzute în art. 152, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacităţii celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art. 182. Procedura de instituire. (1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soţului său, a rudelor sau a celor prevăzuţi la art. 111.

(2) Curatela nu se poate institui decât cu consimţământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimţământul nu poate fi dat.

(3) Numirea curatorului se face de instanţa de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului şi se afişează la sediul instanţei de tutelă, precum şi la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 154. (1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soţului sau, a rudelor, a celor arătaţi în art. 115, precum şi a tutorelui, în cazul prevăzut în art. 152 lit. c). Autoritatea tutelară poate institui curatela şi din oficiu. (2) Curatela nu se poate institui decât cu consimţământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimţământul nu poate fi dat.

Art. 183. Conținutul curatelei. (1) În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat, cu excepția cazului în care, la cererea persoanei interesate ori din oficiu, instanța de tutelă va hotărî că se impune învestirea curatorului cu drepturile și obligațiile unui administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia.

(2) Dacă sunt aplicabile regulile de la mandat, instanța de tutelă poate stabili limitele mandatului și poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 155. (1) În cazurile în care se instituie curatela se aplică regulile de la mandat. (2) Autoritatea tutelară poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art. 184. Înlocuirea curatorului. (1) Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice curatorul poate cere înlocuirea sa și înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 156. Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 185. Încetarea curatelei. Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de instanța de tutelă la cererea curatorului, a celui reprezentat sau a celor prevăzuți la art. 111.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 157. Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de autoritatea tutelară la cererea curatorului a celui reprezentat, a oricăruia dintre cei prevăzuți în art. 115 ori din oficiu.

Art. 186. Dispoziții speciale. Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică și curatorului special prevăzut la art. 150, 159 și 167. În aceste din urmă cazuri, drepturile și obligațiile stabilite de lege în sarcina tutorelui se aplică, în mod corespunzător, și curatorului special.

Titlul IV. Persoana juridică

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 187. Elementele constitutive. Orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit și moral, în acord cu interesul general.

Art. 188. Calitatea de persoană juridică. Sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum și orice alte organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187.

Art. 189. Categorii de persoane juridice. Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Art. 190. Persoana juridică de drept privat. Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, în una dintre formele prevăzute de lege.

Art. 191. Persoana juridică de drept public. (1) Persoanele juridice de drept public se înființează prin lege.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), în cazurile anume prevăzute de lege, persoanele juridice de drept public se pot înființa prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▸ Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor (M. Of. nr. 164 din 2 aprilie 2001) ▸ Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului (M. Of. nr. 225 din 24 martie 2008) ▸ Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007).

Art. 192. Regimul juridic aplicabil. Persoanele juridice legal înființate se supun dispozițiilor aplicabile categoriei din care fac parte, precum și celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică și persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Art. 193. Efectele personalității juridice. (1) Persoana juridică participă în nume propriu la circuitul civil și răspunde pentru obligațiile asumate cu bunurile proprii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmărește ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

Capitolul II. Înființarea persoanei juridice

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 194. Modurile de înființare. (1) Persoana juridică se înființează:

a) prin actul de înființare al organului competent, în cazul autorităților și al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale, precum și al operatorilor economici care se constituie de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale. În toate cazurile, actul de înființare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau instituția publică este persoană juridică;

b) prin actul de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii;

c) în orice alt mod prevăzut de lege.

(2) Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin *act de înființare* se înțelege actul de constituire a persoanei juridice și, după caz, statutul acesteia.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 28. Persoana juridică ia ființă, după caz: a) prin actul de dispoziție al organului competent al puterii sau administrației de stat; b) prin actul de înființare al celor care o constituie, recunoscut de organul puterii sau administrației de stat, competent a verifica numai dacă sunt întrunite cerințele legii pentru ca acea persoană juridică să poată lua ființă; c) prin actul de înființare al celor care o constituie, cu prealabila autorizare a organului puterii sau administrației de stat, competent a aprecia oportunitatea înființării ei; d) printr-un alt mod reglementat de lege.

Legislație conexă: art. 14 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005).

Art. 195. Durata persoanei juridice. Persoana juridică se înființează pe durată nedeterminată, dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice

Art. 196. Cauzele de nulitate. (1) Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanța judecătorească numai atunci când:

a) lipsește actul de înființare sau nu a fost încheiat în forma autentică în situațiile anume prevăzute de lege;

b) toți fondatorii sau asociații au fost, potrivit legii, incapabili, la data înființării persoanei juridice;

c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;

d) lipsește autorizația administrativă necesară pentru înființarea acesteia;

e) actul de înființare nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate;

f) actul de înființare nu prevede aporturile fondatorilor sau ale asociaților ori capitalul social subscris și vărsat;

g) s-au încălcat dispozițiile legale privind patrimoniul inițial sau capitalul social minim, subscris și vărsat;

h) nu s-a respectat numărul minim de fondatori sau asociați prevăzut de lege;

i) au fost nesocotite alte dispoziții legale imperative prevăzute sub sancțiunea nulității actului de înființare a persoanei juridice.

(2) Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) lit. a), c)-g) se sancționează cu nulitatea absolută.

Legislație conexă: art. 56 și urm. LSC.

Art. 197. Aspectele speciale privind regimul nulității. (1) Nulitatea relativă a persoanei juridice poate fi invocată în termen de un an de la data înregistrării sau înființării acesteia, după caz.

(2) Nulitatea absolută sau relativă a persoanei juridice se acoperă în toate cazurile, dacă, până la închiderea dezbaterilor în fața primei instanțe de judecată, cauza de nulitate a fost înlăturată.

Art. 198. Efectele nulității. (1) De la data la care hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității a devenit definitivă, persoana juridică încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare.

(2) Prin hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității se numesc și lichidatorii.

(3) Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, spre a fi notată în toate registrele publice în care persoana juridică a fost înregistrată sau, după caz, menționată.

(4) În toate cazurile, fondatorii sau asociații răspund, în condițiile legii, pentru obligațiile persoanei juridice care s-au născut în sarcina acesteia de la data înființării ei și până la data notării în registrele publice a hotărârii judecătorești prevăzute la alin. (3).

Legislație conexă: art. 58 și urm. LSC.

Art. 199. Regimul actelor juridice încheiate cu terții. (1) Constatarea sau, după caz, declararea nulității nu aduce atingere actelor încheiate anterior în numele persoanei juridice de către organele de administrare, direct sau prin reprezentare, după caz.

(2) Nici persoana juridică și nici fondatorii sau asociații nu pot opune terților nulitatea acesteia, în afară de cazul în care se dovedește că aceștia cunoșteau cauza de nulitate la momentul încheierii actului.

Legislație conexă: art. 59 și urm. LSC.

Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice

Art. 200. Înregistrarea persoanei juridice. (1) Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile prevăd această înregistrare.

(2) Prin *înregistrare* se înțelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege, făcută în scopul dobândirii personalității juridice sau al luării în evidență a persoanelor juridice legal înființate, după caz.

(3) Înregistrarea se face la cerere sau, în cazurile anume prevăzute de lege, din oficiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 32. Persoanele juridice sunt supuse înregistrării sau înscrierii, dacă legile care le sunt aplicabile reglementează această înregistrare sau înscriere.

Art. 201. Obligația de verificare a documentelor publicate. Persoana juridică este obligată să verifice identitatea dintre textul actului constitutiv sau al statutului şi textul depus la registrul public şi cel apărut într-o publicație oficială. În caz de neconcordanță, terții pot opune persoanei juridice oricare dintre aceste texte, în afară de cazul în care se face dovada că ei cunoşteau textul depus la registru.

Legislație conexă: art. 52 LSC.

Art. 202. Lipsa înregistrării. (1) Dacă înregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridică nu se consideră legal înființată cât timp înregistrarea nu a fost efectuată.

(2) Dacă însă înregistrarea este cerută numai pentru opozabilitate față de terți, actele sau faptele juridice făcute în numele sau în contul persoanei juridice, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută în acest scop de lege, nu pot fi opuse terților, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia cunoşteau că publicitatea nu a fost îndeplinită.

Legislație conexă: art. 50 LSC.

Art. 203. Răspunderea pentru neefectuarea formalităților de înregistrare. Fondatorii, reprezentanții persoanei juridice supuse înregistrării, precum şi primii membri ai organelor de conducere, de administrare şi de control ale acesteia răspund nelimitat şi solidar pentru prejudiciul cauzat prin neîndeplinirea formalităților de înregistrare a persoanei juridice, dacă aceste formalități trebuiau să fie cerute de aceste persoane.

Legislație conexă: art. 49 şi urm. LSC.

Art. 204. Înregistrarea modificărilor aduse actului de înființare. Dispozițiile art. 200-203 sunt aplicabile şi în cazul înregistrării modificărilor aduse actului de înființare a persoanei juridice, realizate cu respectarea condițiilor prevăzute de lege sau de actul de înființare a acesteia, după caz.

Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice

Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice

Art. 205. Data dobândirii capacității de folosință. (1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi şi obligații de la data înregistrării lor.

(2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi şi obligații, după caz, potrivit art. 194, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, persoanele juridice prevăzute la alin. (1) pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi şi să îşi asume obligații, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

(4) Fondatorii, asociații, reprezentanții şi orice alte persoane care au lucrat în numele unei persoane juridice în curs de constituire răspund nelimitat şi solidar față de terți pentru actele juridice încheiate în contul acesteia cu încălcarea dispozițiilor alin. (3), în afară de cazul în care

persoana juridică nou-creată, după ce a dobândit personalitate juridică, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi ale persoanei juridice încă de la data încheierii lor şi produc efecte depline.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 33. (1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi şi obligaţii de la data înregistrării lor. (2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi şi obligaţii, după caz, potrivit art. 28, de la data actului de dispoziţie care le înfiinţează, de la data recunoaşterii ori a autorizării înfiinţării lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerinţe prevăzute de lege. (3) Cu toate acestea, chiar înainte de data înregistrării sau de data actului de recunoaştere ori de data îndeplinirii celorlalte cerinţe ce ar fi prevăzute, persoana juridică are capacitate chiar de la data actului de înfiinţare cât priveşte drepturile constituite în favoarea ei, îndeplinirea obligaţiilor şi a oricăror măsuri preliminare ce ar fi necesare, dar numai întrucât acestea sunt cerute pentru ca persoana juridică să ia fiinţă în mod valabil.

Legislaţie conexă: ▸ art. 41 LSC ▸ art. 5, 8, 17 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 206. Conţinutul capacităţii de folosinţă. (1) Persoana juridică poate avea orice drepturi şi obligaţii civile, afară de acelea care, prin natura lor sau potrivit legii, nu pot aparţine decât persoanei fizice.

(2) Persoanele juridice fără scop lucrativ pot avea doar acele drepturi şi obligaţii civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

(3) Actul juridic încheiat cu încălcarea dispoziţiilor alin. (1) şi (2) este lovit de nulitate absolută.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 34. (1) Persoana juridică nu poate avea decât acele drepturi care corespund scopului ei, stabilit prin lege, actul de înfiinţare sau statut. (2) Orice alt act juridic care nu este făcut în vederea realizării acestui scop este nul.

Legislaţie conexă: art. 8 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005).

Art. 207. Desfăşurarea activităţilor autorizate. (1) În cazul activităţilor care trebuie autorizate de organele competente, dreptul de a desfăşura asemenea activităţi se naşte numai din momentul obţinerii autorizaţiei respective, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Actele şi operaţiunile săvârşite fără autorizaţiile prevăzute de lege sunt lovite de nulitate absolută, iar persoanele care le-au făcut răspund nelimitat şi solidar pentru toate prejudiciile cauzate, independent de aplicarea altor sancţiuni prevăzute de lege.

Art. 208. Capacitatea de a primi liberalităţi. Prin excepţie de la prevederile art. 205 alin. (3) şi dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalităţi în condiţiile dreptului comun, de la data actului de înfiinţare sau, în cazul fundaţiilor testamentare, din momentul deschiderii moştenirii testatorului, chiar şi în cazul în care liberalităţile nu sunt necesare pentru ca persoana juridică să ia fiinţă în mod legal.

Secţiunea a 2-a. Capacitatea de exerciţiu şi funcţionarea persoanei juridice

§1. Capacitatea de exerciţiu

Art. 209. Data dobândirii capacităţii de exerciţiu. (1) Persoana juridică îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte obligaţiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

(2) Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin. (1), persoanele fizice sau persoanele juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acţioneze, în raporturile cu terţii, individual sau colectiv, în numele şi pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică şi cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ► Art. 35. (1) Persoana juridică îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte obligaţiile prin organele sale. ► Art. 36. Raporturile dintre persoana juridică şi cei care alcătuiesc organele sale sunt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de înfiinţare ori statut.

Art. 210. Lipsa organelor de administrare. (1) Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

(2) Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depăşirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înfiinţarea persoanei juridice, precum şi actele încheiate de alte persoane nedesemnate obligă persoana juridică în condiţiile gestiunii de afaceri.

(3) Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal ţinut faţă de terţi dacă aceasta nu se înfiinţează ori dacă nu îşi asumă obligaţia contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligaţie.

Art. 211. Incapacităţi şi incompatibilităţi. (1) Nu pot face parte din organele de administrare şi de control ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exerciţiu restrânsă, cei decăzuţi din dreptul de a exercita o funcţie în cadrul acestor organe, precum şi cei declaraţi prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de funcţie.

(2) Actele încheiate cu încălcarea dispoziţiilor alin. (1) sunt anulabile. Acestea nu pot fi anulate pentru simplul fapt că persoanele care fac parte din aceste organe sunt incapabile ori incompatibile, după caz, sau pentru că acestea au fost numite cu încălcarea dispoziţiilor legale ori statutare, dacă nu s-a produs o vătămare.

§2. Funcţionarea persoanei juridice

Art. 212. Actele emise de organele persoanei juridice. (1) Hotărârile şi deciziile luate de organele de conducere şi administrare în condiţiile legii, actului de constituire sau statutului sunt obligatorii chiar pentru cei care nu au luat parte la deliberare sau au votat împotrivă.

(2) Faţă de terţi hotărârile şi deciziile luate în condiţiile legii, ale actului de constituire sau ale statutului produc efecte numai de la data publicării lor, în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia le-au cunoscut pe altă cale.

Legislaţie conexă: ► art. 132 LSC ► art. 43 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005) ► art. 23 şi urm. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociatii şi fundaţii (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 213. Obligaţiile membrilor organelor de administrare. Membrii organelor de administrare ale unei persoane juridice trebuie să acţioneze în interesul acesteia, cu prudenţa şi diligenţa cerute unui bun proprietar.

Art. 214. Separarea patrimoniilor. (1) Membrii organelor de administrare au obligaţia să asigure şi să menţină separaţia dintre patrimoniul persoanei juridice şi propriul lor patrimoniu.

(2) Ei nu pot folosi în profitul ori în interesul lor sau al unor terţi, după caz, bunurile persoanei juridice ori informaţiile pe care le obţin în virtutea funcţiei lor, afară de cazul în care ar fi autorizaţi în acest scop de către cei care i-au numit.

Legislaţie conexă: art. 272 alin. (1) pct. 2 LSC.

Art. 215. Contrarietatea de interese. (1) Este anulabil actul juridic încheiat în frauda intereselor persoanei juridice de un membru al organelor de administrare, dacă acesta din urmă, soțul, ascendenții sau descendenții lui, rudele în linie colaterală sau afinii săi, până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act şi dacă partea cealaltă a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

(2) Atunci când cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice ori una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) are interes într-o problemă supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înştiinţeze persoana juridică şi să nu ia parte la nicio deliberare privitoare la aceasta. În caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul lui nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art. 216. Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice. (1) Hotărârile şi deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat împotrivă şi au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de şedinţă, în termen de 15 zile de la data când li s-a comunicat copia de pe hotărârea sau decizia respectivă ori de la data când a avut loc şedința, după caz.

(2) Administratorii nu pot însă ataca hotărârea privitoare la revocarea lor din funcție. Ei au numai dreptul de a fi despăgubiți, dacă revocarea a fost nejustificată sau intempestivă şi au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se soluționează în camera de consiliu de către instanța competentă în circumscripția căreia persoana juridică îşi are sediul, în contradictoriu cu persoana juridică în cauză, reprezentată prin administratori. Hotărârea instanței este supusă numai apelului.

(4) Dacă hotărârea este atacată de toți administratorii, persoana juridică este reprezentată în justiție de persoana desemnată de preşedintele instanței dintre membrii persoanei juridice, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată până când organul de conducere competent, convocat în acest scop, va alege o altă persoană.

(5) Hotărârea definitivă de anulare va fi menționată în registrul public în care este înregistrată persoana juridică, fiind opozabilă de la această dată față de orice persoană, inclusiv față de membrii acelei persoane juridice.

(6) Dacă se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acțiunea în constatarea nulității este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulată de orice persoană interesată. Dispozițiile alin. (3)-(5) rămân aplicabile.

(7) Prevederile prezentului articol se aplică în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Legislație conexă: ► art. 132 LSC ► art. 23, 25 şi 28 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații şi fundații.

Art. 217. Suspendarea actelor atacate. (1) Odată cu intentarea acțiunii în anulare, reclamantul poate cere instanței, pe cale de ordonanță preşedințială, suspendarea executării actelor atacate.

(2) Pentru a încuviința suspendarea, instanța îl poate obliga pe reclamant să depună o cauțiune, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 133 LSC.

Art. 218. Participarea la circuitul civil. (1) Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice înseşi.

(2) În raporturile cu terții, persoana juridică este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depăşesc puterea de reprezentare conferită prin actul de constituire sau statut, în afară de cazul în care ea dovedeşte că terții o cunoşteau la data încheierii actului.

Simpla publicare a actului de constituire sau a statutului persoanei juridice nu constituie dovada cunoaşterii acestui fapt.

(3) Clauzele sau dispoziţiile actului de constituire ori ale statutului, precum şi hotărârile organelor statutare ale persoanei juridice care limitează sau lărgesc puterile conferite exclusiv de lege acestor organe sunt considerate nescrise, chiar dacă au fost publicate.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 35. (2) Actele juridice făcute de organele persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice însăşi.

Art. 219. Răspunderea pentru fapte juridice. (1) Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele persoanei juridice obligă însăşi persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuţiile sau cu scopul funcţiilor încredinţate.

(2) Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală şi solidară a celor care le-au săvârşit, atât faţă de persoana juridică, cât şi faţă de terţi.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 35. [...] (3) Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele sale obligă însăşi persoana juridică, dacă au fost îndeplinite cu prilejul exercitării funcţiei lor. (4) Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală a celui ce le-a săvârşit, atât faţă de persoana juridică, cât şi faţă de cel de-al treilea.

Art. 220. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice. (1) Acţiunea în răspundere împotriva administratorilor, cenzorilor, directorilor şi a altor persoane care au acţionat în calitate de membri ai organelor persoanei juridice, pentru prejudiciile cauzate persoanei juridice de către aceştia prin încălcarea îndatoririlor stabilite în sarcina lor, aparţine, în numele persoanei juridice, organului de conducere competent, care va decide cu majoritatea cerută de lege, iar în lipsă, cu majoritatea cerută de prevederile statutare.

(2) Hotărârea poate fi luată chiar dacă problema răspunderii persoanelor prevăzute la alin. (1) nu figurează pe ordinea de zi.

(3) Organul de conducere competent desemnează cu aceeaşi majoritate persoana însărcinată să exercite acţiunea în justiţie.

(4) Dacă s-a hotărât introducerea acţiunii în răspundere împotriva administratorilor, mandatul acestora încetează de drept şi organul de conducere competent va proceda la înlocuirea lor.

(5) În cazul în care acţiunea se introduce împotriva directorilor angajaţi în baza unui alt contract decât a unui contract individual de muncă, aceştia sunt suspendaţi de drept din funcţie până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti.

Legislaţie conexă: art. 155 LSC.

§3. Dispoziţii speciale

Art. 221. Răspunderea persoanelor juridice de drept public. Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organele lor, în aceleaşi condiţii ca persoanele juridice de drept privat.

Art. 222. Independenţa patrimonială. Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru neexecutarea obligaţiilor acesteia din urmă şi nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică faţă de care este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 223. Statul şi unităţile administrativ-teritoriale. (1) În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi şi obligaţii, statul participă prin Ministerul Finanţelor Publice, afară de cazul în care legea stabileşte un alt organ în acest sens.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităţilor administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 25. (1) Statul este persoană juridică în raporturile în care participă nemijlocit, în nume propriu, ca subiect de drepturi şi obligaţii. (2) El participă în astfel de raporturi prin Ministerul Finanţelor, afară de cazurile în care legea stabileşte anume alte organe în acest scop.

Art. 224. Răspunderea civilă a statului şi a unităţilor administrativ-teritoriale. (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde decât în mod subsidiar pentru obligaţiile organelor, autorităţilor şi instituţiilor publice care sunt persoane juridice şi niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligaţiile statului.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi unităţilor administrativ-teritoriale care nu răspund decât în mod subsidiar pentru obligaţiile organelor, instituţiilor şi serviciilor publice din subordinea acestora atunci când acestea au personalitate juridică.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 37. (1) Statul nu răspunde pentru obligaţiile organelor şi celorlalte instituţii de stat, ale întreprinderilor şi organizaţiilor economice de stat, precum şi ale oricăror alte organizaţii socialiste de stat, dacă ele sunt persoane juridice. De asemenea, niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligaţiile statului. (2) Persoana juridică subordonată unui sfat popular sau unui organ al administraţiei de stat ori unei organizaţii obşteşti nu răspunde pentru obligaţiile acestora şi, tot astfel, acestea nu răspund pentru obligaţiile acestora şi, tot astfel, acestea nu răspund pentru obligaţiile persoanei juridice subordonate, în afară de cazurile prevăzute de lege.

Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice

Art. 225. Naţionalitatea persoanei juridice. Sunt de naţionalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire sau statutului, este stabilit în România.

Art. 226. Denumirea persoanei juridice. (1) Persoana juridică poartă denumirea stabilită, în condiţiile legii, prin actul de constituire sau prin statut.

(2) Odată cu înregistrarea persoanei juridice se vor trece în registrul public denumirea ei şi celelalte atribute de identificare.

Art. 227. Sediul persoanei juridice. (1) Sediul persoanei juridice se stabileşte potrivit actului de constituire sau statutului.

(2) În funcţie de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele, reprezentanţele sale teritoriale şi punctele de lucru. Dispoziţiile art. 97 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 228. Schimbarea denumirii şi sediului. Persoana juridică poate să îşi schimbe denumirea sau sediul, în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 229. Dovada denumirii şi sediului. (1) În raporturile cu terţii, dovada denumirii şi a sediului persoanei juridice se face cu menţiunile înscrise în registrele de publicitate sau de evidenţă prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

(2) În lipsa acestor menţiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii şi a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Art. 230. Alte atribute de identificare. În funcţie de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea şi alte atribute de identificare, cum sunt numărul de înregistrare în registrul comerţului sau într-un alt registru public, codul unic de înregistrare şi alte elemente de identificare, în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: art. 81 LSC.

Art. 231. Menţiuni obligatorii. Toate documentele, indiferent de formă, care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea şi sediul, precum şi alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sancţiunea plăţii de daune-interese persoanei prejudiciate.

Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice

Art. 232. Noţiune. Reorganizarea persoanei juridice este operaţiunea juridică în care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice şi care are ca efecte înfiinţarea, modificarea ori încetarea acestora.

Art. 233. Modurile de reorganizare. (1) Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

(2) Reorganizarea se face cu respectarea condiţiilor prevăzute pentru dobândirea personalităţii juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Art. 234. Fuziunea. Fuziunea se face prin absorbţia unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 41. (1) Comasarea se face prin absorbirea unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin fuziunea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Legislaţie conexă: art. 76 şi urm. din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005).

Art. 235. Efectele fuziunii. (1) În cazul absorbţiei, drepturile şi obligaţiile persoanei juridice absorbite se transferă în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.

(2) În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile şi obligaţiile acestora se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înfiinţate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 46. (1) În cazul fuziunii, drepturile şi obligaţiile persoanelor juridice fuzionate trec asupra noii persoane juridice astfel înfiinţate. (2) În cazul absorbţiei, persoana juridică dobândeşte drepturile şi este ţinută de obligaţiile persoanei juridice pe care o absoarbe.

Art. 236. Divizarea. (1) Divizarea poate fi totală sau parţială.

(2) Divizarea totală se face prin împărţirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înfiinţează prin divizare.

(3) Divizarea parţială constă în desprinderea unei părţi din patrimoniul unei persoane juridice, care continuă să existe, şi în transmiterea acestei părţi către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înfiinţează în acest mod.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ► Art. 41. (2) Divizarea se face prin împărţirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între mai multe persoane juridice care există sau care iau, astfel, fiinţă. ► Art. 42. Persoana juridică nu încetează de a avea fiinţă în cazul în care o parte din patrimoniul ei se desprinde şi se transmite la una sau mai multe alte persoane juridice existente sau care iau, astfel, fiinţă.

Legislaţie conexă: art. 238 şi urm. din Legea societăţilor comerciale nr. 31/1990, republicată (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004).

Art. 237. Efectele divizării. (1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea fiinţă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporţie.

(2) În cazul divizării parțiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde și se transmite unei singure persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, reducerea patrimoniului persoanei juridice divizate este proporțională cu partea transmisă.

(3) În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, împărțirea patrimoniului între persoana juridică față de care s-a făcut desprinderea și persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alin. (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alin. (1), ce se vor aplica în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 47. (1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul care a dispus dizolvarea nu s-a stabilit o altă proporție. (2) În cazul în care o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde și se transmite la o singură persoană juridică existentă sau care ia astfel ființă, împărțirea patrimoniului se face în proporția părții desprinse și transmise. (3) În cazul în care partea desprinsă se transmite la mai multe persoane juridice existente sau care iau astfel ființă, împărțirea patrimoniului între persoana juridică de la care s-a făcut desprinderea și persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiunilor alineatului (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiunilor alineatului (1), care se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 238. Întinderea răspunderii în caz de divizare. (1) În cazul divizării, fiecare dintre persoanele juridice dobânditoare va răspunde:

a) pentru obligațiile legate de bunurile care formează obiectul drepturilor dobândite sau păstrate integral;

b) pentru celelalte obligații ale persoanei juridice divizate, proporțional cu valoarea drepturilor dobândite sau păstrate, socotită după scăderea obligațiilor prevăzute la lit. a).

(2) Dacă o persoană juridică înființată în condițiile art. 194 alin. (1) lit. a) este supusă divizării, prin actul de reorganizare se va putea stabili și un alt mod de repartizare a obligațiilor decât acela prevăzut în prezentul articol.

Art. 239. Repartizarea contractelor în caz de divizare. În caz de divizare, contractele se vor repartiza, cu respectarea dispozițiilor art. 206 alin. (2), art. 237 și 238, astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă în întregime de către o singură persoană juridică dobânditoare, afară numai dacă aceasta nu este cu putință.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 50. (2) Contractele se vor repartiza astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă de o singură persoană juridică dobânditoare. Repartizarea unui singur contract la mai multe persoane juridice se va putea face numai dacă împărțirea executării lui este cu putință. În toate cazurile, în ce privește transmiterea drepturilor și obligațiilor, se va face aplicația art. 47 și 48.

Art. 240. Încetarea unor contracte. (1) În cazul contractelor încheiate în considerarea calității persoanei juridice supuse reorganizării, acestea nu își încetează efectele, cu excepția cazului în care părțile au stipulat expres contrariul sau menținerea ori repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate.

(2) Dacă menținerea sau repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate, aceasta va fi notificată sau, după caz, înștiințată prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, pentru a-și da ori nu consimțământul în termen de 10 zile lucrătoare de la comunicarea notificării sau înștiințării. Lipsa de răspuns în acest termen echivalează cu refuzul de menținere sau preluare a contractului de către persoana juridică succesoare.

Art. 241. Transformarea persoanei juridice. (1) Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică își încetează existența, concomitent cu înființarea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

(2) În cazul transformării, drepturile şi obligaţiile persoanei juridice care şi-a încetat existenţa se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înfiinţate, cu excepţia cazului în care prin actul prin care s-a dispus transformarea se prevede altfel. În aceste din urmă cazuri, dispoziţiile art. 239, 240 şi 243 rămân aplicabile.

Art. 242. Data transmiterii drepturilor şi obligaţiilor. (1) În cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligaţiilor se realizează atât între părţi, cât şi faţă de terţi, numai prin înregistrarea operaţiunii şi de la data acesteia.

(2) În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligaţiilor, în cazurile prevăzute la alin. (1), se realizează atât între părţi, cât şi faţă de terţi, numai pe data aprobării de către organul competent a inventarului, a bilanţului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidenţei şi a repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum şi a oricăror alte asemenea acte prevăzute de lege.

(3) În cazul bunurilor imobile care fac obiectul transmisiunii, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale se dobândesc numai prin înscrierea în cartea funciară, în baza actului de reorganizare încheiat în formă autentică sau, după caz, a actului administrativ prin care s-a dispus reorganizarea, în ambele situaţii însoţit, dacă este cazul, de certificatul de înregistrare a persoanei juridice nou-înfiinţate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 49. (1) Transmisiunea drepturilor şi obligaţiilor, în caz de fuziune, absorbţie, divizare, precum şi de desprindere şi transmitere, privind persoane juridice supuse înregistrării, se îndeplineşte, atât între părţi, cât şi faţă de cel de al treilea, numai prin înregistrarea operaţiunii şi pe data acesteia. (2) În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice, nesupuse înregistrării, transmisiunea drepturilor şi obligaţiilor, în cazurile prevăzute de alineatul precedent, se îndeplineşte atât între părţi, cât şi faţă de cel de al treilea, numai pe data aprobării, de către organul competent, a inventarului, a bilanţului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a oricăror alte asemenea acte pe care legea le-ar prevedea, precum şi a evidenţei contractelor în curs de executare, care trebuie să cuprindă şi repartizarea tuturor contractelor în condiţiile art. 50 alin. (2).

Art. 243. Opoziţii. (1) Actele prin care s-a hotărât reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opoziţie, de către creditori şi orice alte persoane interesate, în termen de 30 de zile de la data când au luat cunoştinţă de aprobarea reorganizării, dar nu mai târziu de un an de la data publicării acesteia, sau, după caz, de la data aprobării acesteia de către organul competent, potrivit legii.

(2) Opoziţia suspendă executarea faţă de oponenţi până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, în afară de cazul în care persoana juridică debitoare face dovada executării obligaţiilor sau oferă garanţii acceptate de creditori ori încheie cu aceştia un acord pentru plata datoriilor.

(3) Opoziţia se judecă în camera de consiliu, cu citarea părţilor, de către instanţa competentă.

(4) Hotărârea pronunţată asupra opoziţiei este supusă numai apelului.

Legislaţie conexă: art. 243 LSC.

Notă: 1. Potrivit art. 222 din Legea nr. 71/2011 „Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul Codului civil la hotărârea definitivă se va înţelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă".

2. Credem că alineatul (4) al art. 243 NCC este corelat cu prevederile Noului Cod de procedură civilă, având în vedere că potrivit acestuia recursul va deveni cale extraordinară de atac exercitată esenţialmente doar în cazuri excepţionale în care legalitatea a fost înfrântă. Astfel, potrivit art. 477 alin. (2) teza finală din Noul cod de procedură civilă ,"nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanţele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanţă sunt supuse *numai apelului*."

Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 244. Modurile de încetare. Persoana juridică încetează, după caz, prin constatarea ori declararea nulității, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare sau desființare ori printr-un alt mod prevăzut de actul constitutiv sau de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 40. Persoana juridică încetează de a avea ființă prin comasare, divizare sau dizolvare.

Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice

Art. 245. Dizolvarea persoanelor juridice de drept privat. Persoanele juridice de drept privat se dizolvă:

a) dacă termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit;

b) dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;

c) dacă scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori dacă ele urmăresc un alt scop decât cel declarat;

d) prin hotărârea organelor competente ale acestora;

e) prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 45. (1) Organizațiile cooperatiste și orice organizații obștești se dizolvă dacă: a) termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit; b) scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit; c) scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate au devenit contrare legii ori regulilor de conviețuire socialistă sau urmăresc un alt scop decât cel declarat; d) numărul membrilor a scăzut sub limita stabilită de lege, actul de înființare sau statut. (2) În cazurile prevăzute la lit. a), b) și d), dizolvarea se produce de plin drept; în cazul prevăzut la lit. c), ea se face prin actul organului competent. (3) Organizațiile cooperatiste și orice organizații obștești se pot dizolva, de asemeni, în condițiunile prevăzute în art. 14 care se vor aplica prin asemănare.

Legislație conexă: ▸ art. 227 LSC ▸ art. 82-84 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005) ▸ art. 54 și urm. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociatii și fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 246. Dizolvarea persoanelor juridice de drept public. Persoanele juridice de drept public se dizolvă numai în cazurile și în condițiile anume prevăzute de lege.

Art. 247. Opoziții. În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opoziție, dispozițiile art. 243 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 248. Lichidarea. (1) Prin efectul dizolvării persoana juridică intră în lichidare în vederea valorificării activului și a plății pasivului.

(2) Persoana juridică își păstrează capacitatea civilă pentru operațiunile necesare lichidării până la finalizarea acesteia.

(3) Dacă încetarea persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declanșează procedura lichidării.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 51. Prin efectul dizolvării, persoana juridică intră în lichidare, în vederea realizării activului și a plății pasivului.

Legislație conexă: art. 61 și urm. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociatii și fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 249. Destinaţia bunurilor rămase după lichidare. (1) Oricare ar fi cauzele dizolvării, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinaţia stabilită în actul de constituire sau statut ori destinaţia stabilită în hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

(2) În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau statut ori în lipsa unei hotărâri luate în condiţiile alin. (1), precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile rămase după lichidare se atribuie de instanţa competentă, prin hotărâre supusă numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel. Atunci când există mai multe astfel de persoane juridice, lichidatorul propune cel puţin 3 persoane juridice, caz în care bunurile se atribuie prin tragere la sorţi.

(3) În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute la art. 245 lit. d), precum şi în cazul în care nicio persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în condiţiile alin. (2), acestea vor trece în proprietatea comunei, oraşului sau municipiului în a cărui rază teritorială se află bunurile.

(4) În toate cazurile, transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după lichidare are loc la data preluării lor de către beneficiari, dacă prin lege nu se prevede altfel. Procesul-verbal de predare-primire şi hotărârea judecătorească rămasă definitivă, în cazurile prevăzute la alin. (2) ori (3), constituie titlu de proprietate sau, după caz, pot servi drept temei juridic pentru intabularea în cartea funciară. În cazul bunurilor imobile, dispoziţiile art. 1.244 şi cele în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ► Art. 52. (1) Bunurile organizaţiei cooperatiste sau ale organizaţiei obşteşti dizolvate, rămase după lichidare, vor primi destinaţia arătată prin actul de înfiinţare, prin statut sau prin hotărârea luată, cel mai târziu la data dizolvării, de organele chemate a o decide. (2) În lipsa unei atari prevederi în actul de înfiinţare sau statut, ori în lipsa unei hotărâri luate în condiţiile alineatului precedent, precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii ori regulilor de convieţuire socialistă, bunurile rămase după lichidare vor fi atribuite de organul competent unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător. ► Art. 53. În cazul în care persoana juridică este dizolvată pentru că scopul ei sau mijloacele întrebuinţate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii ori potrivnice regulilor de convieţuire socialistă, bunurile rămase după lichidare trec la stat.

Secţiunea a 3-a. Dispoziţii speciale

Art. 250. Desfiinţarea unor persoane juridice. (1) Persoanele juridice înfiinţate de către autorităţile publice centrale sau locale, nesupuse dizolvării, pot fi desfiinţate prin hotărârea organului care le-a înfiinţat.

(2) În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile şi obligaţiile persoanei juridice desfiinţate se transferă persoanei juridice dobânditoare, proporţional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, ţinându-se însă seama şi de natura obligaţiilor respective.

Art. 251. Data încetării personalităţii juridice. (1) Persoanele juridice supuse înregistrării încetează la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

(2) Celelalte persoane juridice încetează la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, la data îndeplinirii oricărei alte cerinţe prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 18. Dispoziţiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică şi persoanelor juridice în fi inţă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fi ecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Legislaţie conexă: art. 71. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociatii şi fundaţii (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale

Art. 252. Ocrotirea personalității umane. Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conștiință, creația științifică, artistică, literară sau tehnică.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 253. Mijloace de apărare. (1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate poate cere oricând instanței:

a) interzicerea săvârșirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă;

b) încetarea încălcării și interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă;

c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârșite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul încălcării drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanța poate dispune numai măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c).

(3) Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi poate cere instanței să îl oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:

a) obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare;

b) orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.

(4) De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 54. (1) Persoana care a suferit o atingere în dreptul său la un nume ori la pseudonim, la denumire, la onoare, la reputație, în dreptul personal nepatrimonial de autor al unei opere științifice, artistice ori literare, de inventator sau în orice alt drept personal nepatrimonial va putea cere instanței judecătorești încetarea săvârșirii faptei care aduce atingere drepturilor mai sus-arătate. (2) Totodată, cel care a suferit o atingere a unor drepturi va putea cere instanței să oblige pe autorul faptei săvârșite fără drept să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță, spre a ajunge la restabilirea dreptului atins.

Legislație conexă: art. 49 și urm. din Decizia Consiliului National al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 254. Apărarea dreptului la nume. (1) Cel al cărui nume este contestat poate să ceară instanței judecătorești recunoașterea dreptului său la acel nume.

(2) De asemenea, cel care este lezat prin uzurparea, în tot sau în parte, a numelui său poate să ceară oricând instanței judecătorești să dispună încetarea acestei atingeri nelegitime.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și apărării dreptului la pseudonim, ales în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 255. Măsuri provizorii. (1) Dacă persoana care se consideră lezată face dovada credibilă că drepturile sale nepatrimoniale fac obiectul unei acțiuni ilicite, actuale sau iminente și că această acțiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanței judecătorești luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanța judecătorească poate să dispună în special:

a) interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b) luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanța judecătorească nu poate să dispună încetarea, cu titlu provizoriu, a acțiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acțiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75, și dacă măsura luată de instanță nu apare ca fiind disproporționată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispozițiile art. 253 alin. (2) rămân aplicabile.

(4) Instanța soluționează cererea potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța președințială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea acțiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa și termenul în care acțiunea în fond trebuie să fie introdusă, sub sancțiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispozițiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părții adverse, instanța îl poate obliga pe reclamant să dea o cauțiune în cuantumul fixat de aceasta, sub sancțiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6) Măsurile luate potrivit prezentului articol anterior introducerii acțiunii în justiție pentru apărarea dreptului nepatrimonial încălcat încetează de drept, dacă reclamantul nu a sesizat instanța în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este ținut să repare, la cererea părții interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acțiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă ușoară, instanța, în raport cu circumstanțele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanța va dispune eliberarea cauțiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părților. Cererea se judecă potrivit dispozițiilor privitoare la ordonanța președințială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâtul se opune la eliberarea cauțiunii, instanța va fixa un termen în vederea introducerii acțiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii, sub sancțiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cauțiune.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 256. Decesul titularului dreptului nepatrimonial. (1) Acțiunea pentru restabilirea dreptului nepatrimonial încălcat poate fi continuată sau pornită, după moartea persoanei vătămate, de către soțul supraviețuitor, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum și de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.

(2) Acțiunea pentru restabilirea integrității memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuți la alin. (1).

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 257. Apărarea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei juridice. Dispozițiile prezentului titlu se aplică prin asemănare și drepturilor nepatrimoniale ale persoanelor juridice.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A II-A. DESPRE FAMILIE[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 258. Familia. (1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor lor.

(2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

(3) Statul este obligat să sprijine, prin măsuri economice și sociale, încheierea căsătoriei, precum și dezvoltarea și consolidarea familiei.

(4) În sensul prezentului cod, prin *soți* se înțelege bărbatul și femeia uniți prin căsătorie.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 1. (1) În România statul ocrotește căsătoria și familia; el sprijină, prin măsuri economice și sociale, dezvoltarea și consolidarea familiei. (2) Statul apără interesele mamei și copilului și manifestă deosebită grijă pentru creșterea și educarea tinerei generații. (3) Familia are la bază căsătoria liber consimțită între soți. (4) În relațiile dintre soți, precum și în exercițiul drepturilor față de copii, bărbatul și femeia au drepturi egale.

Legislație conexă: art. 48 C. Rom.

Art. 259. Căsătoria. (1) Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, încheiată în condițiile legii.

(2) Bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie.

(3) Celebrarea religioasă a căsătoriei poate fi făcută numai după încheierea căsătoriei civile.

(4) Condițiile de încheiere și cauzele de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul cod.

(5) Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți.

(6) Căsătoria poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

Art. 260. Egalitatea în drepturi a copiilor. Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum și cu cei adoptați.

Legislație conexă: ► art. 48 alin. (3) C. Rom.; ► art. 7 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 261. Îndatorirea părinților. Părinții sunt cei care au, în primul rând, îndatorirea de creștere și educare a copiilor lor minori.

Art. 262. Relațiile dintre părinți și copii. (1) Copilul nu poate fi separat de părinții săi fără încuviințarea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Copilul care nu locuiește la părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu aceștia. Exercițiul acestui drept nu poate fi limitat decât în condițiile prevăzute de lege, pentru motive temeinice, luând în considerare interesul superior al copilului.

Legislație conexă: ► art. 14-17; ► art. 33 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 263. Principiul interesului superior al copilului. (1) Orice măsură privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie să fie luată cu respectarea interesului superior al copilului.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a II-a sunt cuprinse în art. 24-51 din Legea nr. 71/2011.

(2) Pentru rezolvarea cererilor care se referă la copii, autorităţile competente sunt datoare să dea toate îndrumările necesare pentru ca părţile să recurgă la metodele de soluţionare a conflictelor pe cale amiabilă.

(3) Procedurile referitoare la relaţiile dintre părinţi şi copii trebuie să garanteze că dorinţele şi interesele părinţilor referitoare la copii pot fi aduse la cunoştinţa autorităţilor şi că acestea ţin cont de ele în hotărârile pe care le iau.

(4) Procedurile privitoare la copii trebuie să se desfăşoare într-un timp rezonabil, astfel încât interesul superior al copilului şi relaţiile de familie să nu fie afectate.

(5) În sensul prevederilor legale privind protecţia copilului, prin *copil* se înţelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani şi nici nu a dobândit capacitatea deplină de exerciţiu, potrivit legii.

Legislaţie conexă: art. 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 264. Ascultarea copilului. (1) În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat şi copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluţionarea cauzei.

(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere şi a primi orice informaţie, potrivit cu vârsta sa, de a-şi exprima opinia şi de a fi informat asupra consecinţelor pe care le poate avea aceasta, dacă este respectată, precum şi asupra consecinţelor oricărei decizii care îl priveşte.

(3) Orice copil poate cere să fie ascultat, potrivit prevederilor alin. (1) şi (2). Respingerea cererii de către autoritatea competentă trebuie motivată.

(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare în raport cu vârsta şi cu gradul său de maturitate.

(5) Dispoziţiile legale speciale privind consimţământul sau prezenţa copilului, în procedurile care îl privesc, precum şi prevederile referitoare la desemnarea de către instanţă a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Legislaţie conexă: art. 24 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 265. Instanţa competentă. Toate măsurile date prin prezenta carte în competenţa instanţei judecătoreşti, toate litigiile privind aplicarea dispoziţiilor prezentei cărţi, precum şi măsurile de ocrotire a copilului prevăzute în legi speciale sunt de competenţa instanţei de tutelă. Dispoziţiile art. 107 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Titlul II. Căsătoria

Capitolul I. Logodna

Art. 266. Încheierea logodnei. (1) Logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria.

(2) Dispoziţiile privind condiţiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepţia avizului medical şi a autorizării instanţei de tutelă.

(3) Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalităţi şi poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

(4) Încheierea căsătoriei nu este condiţionată de încheierea logodnei.

(5) Logodna se poate încheia doar între bărbat şi femeie.

Art. 267. Ruperea logodnei. (1) Logodnicul care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria.

(2) Clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă.

(3) Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

Art. 268. Restituirea darurilor. (1) În cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu excepția darurilor obișnuite.

(2) Darurile se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putință, în măsura îmbogățirii.

(3) Obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

Art. 269. Răspunderea pentru ruperea logodnei. (1) Partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum și pentru orice alte prejudicii cauzate.

(2) Partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri în condițiile alin. (1).

Art. 270. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune întemeiat pe dispozițiile art. 268 și 269 se prescrie într-un an de la ruperea logodnei.

Legea de aplicare:
Art. 24. Dispozițiile privind logodna sunt aplicabile numai în cazul în care aceasta a fost încheiată după data intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul II. Încheierea căsătoriei

Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Art. 271. Consimțământul la căsătorie. Căsătoria se încheie între bărbat și femeie prin consimțământul personal și liber al acestora.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 1. (3) Familia are la bază căsătoria liber consimțită între soți.

Legislație conexă: ► art.16 alin.(2) din Declarația universală a drepturilor omului ► art. 23 alin.(3) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice ► art. 48 C. Rom.

Art. 272. Vârsta matrimonială. (1) Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.

(2) Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliul. În cazul în care unul dintre părinți refuză să încuviințeze căsătoria, instanța de tutelă hotărăște și asupra acestei divergențe, având în vedere interesul superior al copilului.

(3) Dacă unul dintre părinți este decedat sau se află în imposibilitate de a-și manifesta voința, încuviințarea celuilalt părinte este suficientă.

(4) De asemenea, în condițiile art. 398, este suficientă încuviințarea părintelui care exercită autoritatea părintească.

(5) Dacă nu există nici părinți, nici tutore care să poată încuviința căsătoria, este necesară încuviințarea persoanei sau a autorității care a fost abilitată să exercite drepturile părintești.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 4. (1) Vârsta minimă de căsătorie este de optsprezece ani. (2) Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de şaisprezece ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviinţarea părinţilor săi ori, după caz, a tutorelui şi cu autorizarea direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul. (3) Dacă unul dintre părinţi este decedat sau se află în imposibilitate de a-şi manifesta voinţa, încuviinţarea celuilalt părinte este suficientă. (4) Dacă nu există nici părinţi, nici tutore care să poată încuviinţa căsătoria, este necesară încuviinţarea persoanei sau a autorităţii care a fost abilitată să exercite drepturile părinteşti.

Art. 273. Bigamia. Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 5. Este oprit să se căsătorească bărbatul care este căsătorit sau femeia care este căsătorită.

Art. 274. Interzicerea căsătoriei între rude. (1) Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

(2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi autorizată de instanţa de tutelă în a cărei circumscripţie îşi are domiciliul cel care cere încuviinţarea. Instanţa se va putea pronunţa pe baza unui aviz medical special dat în acest sens.

(3) În cazul adopţiei, dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile atât între cei care au devenit rude prin adopţie, cât şi între cei a căror rudenie firească a încetat prin efectul adopţiei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 6. (1) Este oprită căsătoria între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv. (2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi încuviinţată de primarul general al municipiului Bucureşti sau preşedintele consiliului judeţean în cuprinsul căruia cel care cere această încuviinţare îşi are domiciliul. ▸ Art. 7. (1) Este oprită căsătoria: a) între cel care adoptă sau ascendenţii lui, de o parte, şi cel adoptat ori descendenţii acestuia, de alta; b) între copiii celui care adoptă, de o parte, şi cel adoptat sau copiii acestuia, de alta; c) între cei adoptaţi de aceeaşi persoană. (2) Pentru motive temeinice, căsătoria între persoanele prevăzute la lit. b) şi c) de mai sus poate fi încuviinţată potrivit dispoziţiilor art. 6 alin. (2).

Art. 275. Interzicerea căsătoriei între tutore şi persoana minoră. Căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră care se află sub tutela sa.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 8. În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră ce se află sub tutela sa.

Art. 276. Alienaţia şi debilitatea mintală. Este interzis să se căsătorească alienatul mintal şi debilul mintal.

Legea de aplicare:
Art. 211. În sensul Codului civil, precum şi al legislaţiei civile în vigoare, prin expresiile *alienaţie mintală* sau *debilitate mintală* se înţelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetenţa psihică a persoanei de a acţiona critic şi predictiv privind consecinţele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligaţiilor civile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 9. Este oprit să se căsătorească alienatul mintal, debilul mintal, precum şi cel care este lipsit vremelnic de facultăţile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

Art. 277. Interzicerea sau echivalarea unor forme de conviețuire cu căsătoria. (1) Este interzisă căsătoria dintre persoane de același sex.

(2) Căsătoriile dintre persoane de același sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetățeni români, fie de cetățeni străini nu sunt recunoscute în România.

(3) Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de același sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetățeni români, fie de cetățeni străini nu sunt recunoscute în România.

(4) Dispozițiile legale privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rămân aplicabile.

Secțiunea a 2-a. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei

Art. 278. Comunicarea stării de sănătate. Căsătoria nu se încheie dacă viitorii soți nu declară că și-au comunicat reciproc starea sănătății lor. Dispozițiile legale prin care este oprită căsătoria celor care suferă de anumite boli rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 10. Căsătoria nu se va încheia dacă viitorii soți nu declară că și-au comunicat reciproc starea sănătății lor. În cazul în care, prin lege specială, este oprită căsătoria celor suferinzi de anumite boli, se vor aplica dispozițiile acelei legi.

Art. 279. Locul încheierii căsătoriei. (1) Căsătoria se celebrează de către ofițerul de stare civilă, la sediul primăriei.

(2) Prin excepție, căsătoria se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofițer de stare civilă de la o altă primărie decât cea în a cărei rază teritorială domiciliază sau își au reședința viitorii soți, cu obligativitatea înștiințării primăriei de domiciliu sau de reședință a viitorilor soți, în vederea publicării.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 11. Căsătoria se încheie în fața ofițerului de stare civilă al Consiliului local al comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, în cuprinsul căruia se află domiciliul sau reședința oricăruia dintre viitorii soți.

Legislație conexă: art. 27 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 280. Declarația de căsătorie. (1) Cei care vor să se căsătorească vor face personal declarația de căsătorie, potrivit legii, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

(2) În cazurile prevăzute de lege, declarația de căsătorie se poate face și în afara sediului primăriei.

(3) Atunci când viitorul soț este minor, părinții sau, după caz, tutorele vor face personal o declarație prin care încuviințează încheierea căsătoriei. Dispozițiile art. 272 alin. (5) rămân aplicabile.

(4) Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația la primăria în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau reședința, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 12. (1) Cei care vor să se căsătorească vor face, personal, declarația de căsătorie la serviciul de stare civilă la care urmează a se încheia căsătoria. (2) Dacă unul dintre viitorii soți nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, el va putea face declarația de căsătorie în localitatea unde se află, la serviciul de stare civilă, care o va transmite, din oficiu și fără întârziere, serviciului de stare civilă competent pentru încheierea căsătoriei.

Legislație conexă: art. 28 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările şi completările ulterioare (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009), astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 80/2011.

Art. 281. Conținutul declarației de căsătorie. (1) În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie şi vor menționa numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum şi regimul matrimonial ales.

(2) Odată cu declarația de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege pentru încheierea căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 27. (1) La încheierea căsătoriei, viitorii soți vor declara, în fața delegatului de stare civilă, numele pe care s-au învoit să-l poarte în căsătorie.

Art. 282. Alegerea numelui de familie. Viitorii soți pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un soț poate să își păstreze numele de dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 27. (2) Soții pot să-şi păstreze numele lor dinaintea căsătoriei, să ia numele unuia sau altuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 283. Publicitatea declarației de căsătorie. (1) În aceeaşi zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă dispune publicarea acesteia, prin afişarea în extras, într-un loc special amenajat la sediul primăriei şi pe pagina de internet a acesteia unde urmează să se încheie căsătoria şi, după caz, la sediul primăriei unde celălalt soț își are domiciliul sau reşedința.

(2) Extrasul din declarația de căsătorie cuprinde, în mod obligatoriu: data afişării, datele de stare civilă ale viitorilor soți şi, după caz, încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum şi înştiințarea că orice persoană poate face opoziție la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afişării.

(3) Căsătoria se încheie după 10 zile de la afişarea declarației de căsătorie, termen în care se cuprind atât data afişării, cât şi data încheierii căsătoriei.

(4) Primarul municipiului, al sectorului municipiului Bucureşti, al oraşului sau al comunei unde urmează a se încheia căsătoria poate să încuviințeze, pentru motive temeinice, încheierea căsătoriei înainte de împlinirea termenului prevăzut la alin. (3).

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 13[1]. (1) În aceeaşi zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă va dispune publicarea acesteia, prin afişarea în extras, într-un loc special amenajat, la sediul primăriei unde urmează să se încheie căsătoria. (2) Extrasul din declarația de căsătorie va cuprinde, în mod obligatoriu: data afişării, datele de stare civilă ale viitorilor soți, precum şi înştiințarea că orice persoană poate face opunere la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afişării.

Legislație conexă: art. 29-30 din Legea nr. 119/1996 (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 284. Reînnoirea declarației de căsătorie. În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afişării declarației de căsătorie sau dacă viitorii soți doresc să modifice declarația inițială, trebuie să se facă o nouă declarație de căsătorie şi să se dispună publicarea acesteia.

Art. 285. Opoziția la căsătorie. (1) Orice persoană poate face opoziție la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite.

(2) Opoziția la căsătorie se face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 14. (1) Orice persoană poate face opunere la căsătorie, dacă există o piedică legală ori dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite. (2) Opunerea la căsătorie se va face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care ea se întemeiază.

Art. 286. Refuzul celebrării căsătoriei. Ofițerul de stare civilă refuză să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opozițiilor primite sau a informațiilor pe care le deține, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

Art. 287. Celebrarea căsătoriei. (1) Viitorii soți sunt obligați să se prezinte împreună la sediul primăriei, pentru a-şi da consimțământul la căsătorie în mod public, în prezența a 2 martori, în fața ofițerului de stare civilă.

(2) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofițerul de stare civilă poate celebra căsătoria şi în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea celorlalte condiții menționate la alin. (1).

(3) Persoanele care aparțin minorităților naționale pot solicita celebrarea căsătoriei în limba lor maternă, cu condiția ca ofițerul de stare civilă sau cel care oficiază căsătoria să cunoască această limbă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 16. (1) Căsătoria se încheie prin consimțământul viitorilor soți. Aceştia sunt obligați să fie prezenți împreună, însoțiți de doi martori, la sediul primăriei, pentru a-şi da consimțământul personal şi în mod public în fața ofițerului de stare civilă. (2) Cu toate acestea, în cazurile arătate de legea specială, ofițerul de stare civilă va putea încheia căsătoria şi în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea condițiilor prevăzute în alin. (1).

Art. 288. Martorii la căsătorie. (1) Martorii atestă faptul că soții şi-au exprimat consimțământul potrivit art. 287.

(2) Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum şi cei care din cauza unei deficiențe psihice sau fizice nu sunt apți să ateste faptele prevăzute la alin. (1).

(3) Martorii pot fi şi rude sau afini, indiferent de grad, cu oricare dintre viitorii soți.

Art. 289. Momentul încheierii căsătoriei. Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți.

Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei

Art. 290. Actul de căsătorie. După încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă întocmeşte, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei 2 martori şi de către ofițerul de stare civilă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 17. Ofițerul de stare civilă, luând consimțământul viitorilor soți, va întocmi, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei doi martori şi de către ofițerul de stare civilă.

Legislație conexă: art. 32 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009), cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 291. Formalitățile privind regimul matrimonial. Ofițerul de stare civilă face mențiune pe actul de căsătorie despre regimul matrimonial ales. El are obligația ca, din oficiu şi de îndată, să comunice la registrul prevăzut la art. 334 alin. (1), precum şi, după caz, notarului public care a autentificat convenția matrimonială o copie de pe actul de căsătorie.

Art. 292. Dovada căsătoriei. (1) Căsătoria se dovedeşte cu actul de căsătorie şi prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

(2) Cu toate acestea, în situațiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 18. Căsătoria nu poate fi dovedită decât prin certificatul de căsătorie, eliberat pe baza actului întocmit în registrul actelor de stare civilă.

Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei

Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei

Art. 293. Cazurile de nulitate absolută. (1) Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 271, 273, 274, 276 şi art. 287 alin. (1).

(2) În cazul în care soțul unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă, dacă soțul celui declarat mort a fost de bună-credință. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 19. Este nulă căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 4, 5, 6, 7 lit. a), art. 9, 13[1] şi 16. ▸ Art. 22. (1) În cazul în care soțul unei persoane declarate moartă s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, căsătoria cea nouă rămâne valabilă. (2) Prima căsătorie este desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Art. 294. Lipsa vârstei matrimoniale. (1) Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 16 ani este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 20. Căsătoria încheiată împotriva dispozițiilor privitoare la vârsta legală nu va fi declarată nulă dacă, între timp acela dintre soți care nu avea vârsta cerută pentru căsătorie a împlinit-o ori dacă soția a dat naştere unui copil sau a rămas însărcinată.

Art. 295. Căsătoria fictivă. (1) Căsătoria încheiată în alte scopuri decât acela de a întemeia o familie este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, a intervenit convieţuirea soților, soția a născut sau a rămas însărcinată ori au trecut 2 ani de la încheierea căsătoriei.

Art. 296. Persoanele care pot invoca nulitatea absolută. Orice persoană interesată poate introduce acțiunea în constatarea nulității absolute a căsătoriei. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce acțiunea după încetarea sau desfacerea căsătoriei, cu excepția cazului în care ar acționa pentru apărarea drepturilor minorilor sau a persoanelor puse sub interdicție.

Secțiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei

Art. 297. Lipsa încuviințărilor cerute de lege. (1) Este anulabilă căsătoria încheiată fără încuviințările sau autorizarea prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) şi (5).

(2) Anulabilitatea poate fi invocată numai de cel a cărui încuviințare era necesară. Dispozițiile art. 46 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

Notă: Credem că legiuitorul a dorit să facă trimitere la art. 46 alin. (3) din prezentul cod, acest articol având – în urma modificării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării – doar 3 alineate iar alin. (3) are acelaşi conținut ca şi alin. (4) al formei inițiale a art. 46.

Art. 298. Viciile de consimțământ. (1) Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare, prin dol sau prin violență.

(2) Eroarea constituie viciu de consimțământ numai atunci când privește identitatea fizică a viitorului soț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 21. (1) Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare cu privire la identitatea fizică a celuilalt soț, prin viclenie sau prin violență.

Art. 299. Lipsa discernământului. Este anulabilă căsătoria încheiată de persoana lipsită vremelnic de discernământ.

Art. 300. Existența tutelei. Căsătoria încheiată între tutore și persoana minoră aflată sub tutela sa este anulabilă.

Legea de aplicare:
Art. 26. Existența tutelei constituie cauză de nulitate relativă a căsătoriei numai în cazul căsătoriilor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 8. În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore și persoana minoră ce se află sub tutela sa.

Art. 301. Termenul de prescripție. (1) Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni.

(2) În cazul prevăzut la art. 297, termenul curge de la data la care cei a căror încuviințare sau autorizare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoștință de aceasta.

(3) În cazul nulității pentru vicii de consimțământ ori pentru lipsa discernământului, termenul curge de la data încetării violenței sau, după caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnică a discernământului.

(4) În cazul prevăzut la art. 300, termenul curge de la data încheierii căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 21. (2) Anularea căsătoriei din aceste cauze poate fi cerută de cel al cărui consimțământ a fost viciat, în termen de șase luni de la încetarea violenței ori de la descoperirea erorii sau a vicleniei.

Art. 302. Caracterul personal al acțiunii. Dreptul la acțiunea în anulare nu se transmite moștenitorilor. Cu toate acestea, dacă acțiunea a fost pornită de către unul dintre soți, ea poate fi continuată de către oricare dintre moștenitorii săi.

Art. 303. Acoperirea nulității. (1) În cazurile prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) și (5), anulabilitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, s-au obținut încuviințările și autorizarea cerute de lege.

(2) Căsătoria nu poate fi anulată dacă soții au conviețuit timp de 6 luni de la data încetării violenței sau de la data descoperirii dolului, a erorii ori a lipsei vremelnice a facultăților mintale.

(3) În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Legea de aplicare:
Art. 25. (1) Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabilește potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, după intrarea în vigoare a Codului civil, a intervenit un fapt care, potrivit dispozițiilor acestuia, acoperă nulitatea, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) În cazul în care faptul prin care se acoperă nulitatea presupune curgerea unui termen, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după trecerea acelui termen de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 20. Căsătoria încheiată împotriva dispoziţiilor privitoare la vârsta legală nu va fi declarată nulă dacă, între timp acela dintre soţi care nu avea vârsta cerută pentru căsătorie a împlinit-o ori dacă soţia a dat naştere unui copil sau a rămas însărcinată.

Secţiunea a 3-a. Efectele nulităţii căsătoriei

Art. 304. Căsătoria putativă. (1) Soţul de bună-credinţă la încheierea unei căsătorii nule sau anulate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne definitivă, situaţia unui soţ dintr-o căsătorie valabilă.

(2) În situaţia prevăzută la alin. (1), raporturile patrimoniale dintre foştii soţi sunt supuse, prin asemănare, dispoziţiilor privitoare la divorţ.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 23. (1) Soţul care a fost de bună-credinţă la încheierea căsătoriei, declarată nulă sau anulată, păstrează, până la data când hotărârea instanţei judecătoreşti rămâne definitivă, situaţia unui soţ dintr-o căsătorie valabilă.

Art. 305. Situaţia copiilor. (1) Nulitatea căsătoriei nu are niciun efect în privinţa copiilor, care păstrează situaţia de copii din căsătorie.

(2) În ceea ce priveşte drepturile şi obligaţiile dintre părinţi şi copii se aplică, prin asemănare, dispoziţiile privitoare la divorţ.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 23. (2) Declararea nulităţii căsătoriei nu are nicio urmare în privinţa copiilor, care îşi păstrează situaţia de copii din căsătorie. ► Art. 24. (2) Tot astfel, în cazul prevăzut în art. 23 alin. (2) se vor aplica, prin asemănare, dispoziţiile prevăzute la divorţ, în ce priveşte drepturile şi obligaţiile dintre părinţi şi copii.

Art. 306. Opozabilitatea hotărârii judecătoreşti. (1) Hotărârea judecătorească de constatare a nulităţii sau de anulare a căsătoriei este opozabilă terţelor persoane, în condiţiile legii. Dispoziţiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terţe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soţi, în afară de cazul în care au fost îndeplinite formalităţile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acţiunea în constatarea nulităţii ori în anulare sau terţul a cunoscut, pe altă cale, înainte de încheierea actului, cauza de nulitate a căsătoriei. Dispoziţiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător şi publicităţii acţiunii în constatarea nulităţii sau în anularea căsătoriei.

Capitolul V. Drepturile şi îndatoririle personale ale soţilor

Art. 307. Reglementarea raporturilor personale dintre soţi. Dispoziţiile prezentului capitol se aplică raporturilor personale dintre soţi, oricare ar fi regimul lor matrimonial.

Legea de aplicare:
Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce priveşte relaţiile lor personale şi patrimoniale, soţii sunt supuşi dispoziţiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 308. Luarea deciziilor de către soţi. Soţii hotărăsc de comun acord în tot ceea ce priveşte căsătoria.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 26. Soţii hotărăsc de comun acord în tot ce priveşte căsătoria.

Art. 309. Îndatoririle soților. (1) Soții își datorează reciproc respect, fidelitate și sprijin moral.
(2) Ei au îndatorirea de a locui împreună. Pentru motive temeinice, ei pot hotărî să locuiască separat.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 2. Relațiile de familie se bazează pe prietenie și afecțiune reciprocă între membrii ei, care sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material.

Art. 310. Independența soților. Un soț nu are dreptul să cenzureze corespondența, relațiile sociale sau alegerea profesiei celuilalt soț.

Art. 311. Schimbarea numelui de familie. (1) Soții sunt obligați să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.
(2) Dacă soții au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun și l-au declarat potrivit dispozițiilor art. 281, unul dintre soți nu poate cere schimbarea acestui nume pe cale administrativă decât cu consimțământul celuilalt soț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 28. (1) Soții sunt obligați să poarte în timpul căsătoriei numele comun declarat. (2) Dacă soții s-au învoit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun și l-au declarat la încheierea căsătoriei potrivit dispozițiilor art. 27 din codul de față, fiecare dintre soți nu va putea cere schimbarea acestui nume, pe cale administrativă, decât cu consimțământul celuilalt soț.

Capitolul VI. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților

Secțiunea 1. Dispoziții comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Art. 312. Regimurile matrimoniale. (1) Viitorii soți pot alege ca regim matrimonial: comunitatea legală, separația de bunuri sau comunitatea convențională.
(2) Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile prezentei secțiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce privește relațiile lor personale și patrimoniale, soții sunt supuși dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 313. Efectele regimului matrimonial. (1) Între soți, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.
(2) Față de terți, regimul matrimonial este opozabil de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de lege, afară de cazul în care aceștia l-au cunoscut pe altă cale.
(3) Neîndeplinirea formalităților de publicitate face ca soții să fie considerați, în raport cu terții de bună-credință, ca fiind căsătoriți sub regimul matrimonial al comunității legale.

Art. 314. Mandatul convențional. Un soț poate să dea mandat celuilalt soț să îl reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Art. 315. Mandatul judiciar. (1) În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și manifesta voința, celălalt soț poate cere instanței de tutelă încuviințarea de a-l reprezenta pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin hotărârea pronunțată se stabilesc condițiile, limitele și perioada de valabilitate a acestui mandat.
(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin. (1) sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

(3) Dispozițiile art. 346 și 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 28. Dispozițiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soți de a-și manifesta voința intervine sau se menține și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 316. Actele de dispoziție care pun în pericol grav interesele familiei. (1) În mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț poate cere instanței de tutelă ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăși în total 2 ani. Hotărârea de încuviințare a măsurii se comunică în vederea efectuării formalităților de publicitate imobiliară sau mobiliară, după caz.

(2) Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătorești sunt anulabile. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an, care începe să curgă de la data când soțul vătămat a luat cunoștință de existența actului.

(3) Dispozițiile art. 346 și 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 29. Dispozițiile art. 316 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele juridice care pun în pericol grav interesele familiei sunt săvârșite de unul dintre soți după această dată.

Art. 317. Independența patrimonială a soților. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare soț poate să încheie orice acte juridice cu celălalt soț sau cu terțe persoane.

(2) Fiecare soț poate să facă singur, fără consimțământul celuilalt, depozite bancare, precum și orice alte operațiuni în legătură cu acestea.

(3) În raport cu instituția de credit, soțul titular al contului are, chiar și după desfacerea sau încetarea căsătoriei, dreptul de a dispune de fondurile depuse, dacă prin hotărâre judecătorească executorie nu s-a decis altfel.

Art. 318. Dreptul la informare. (1) Fiecare soț poate să îi ceară celuilalt să îl informeze cu privire la bunurile, veniturile și datoriile sale, iar în caz de refuz nejustificat se poate adresa instanței de tutelă.

(2) Instanța poate să îl oblige pe soțul celui care a sesizat-o sau pe orice terț să furnizeze informațiile cerute și să depună probele necesare în acest sens.

(3) Terții pot să refuze furnizarea informațiilor cerute atunci când, potrivit legii, refuzul este justificat de păstrarea secretului profesional.

(4) Atunci când informațiile solicitate de un soț pot fi obținute, potrivit legii, numai la cererea celuilalt soț, refuzul acestuia de a le solicita naște prezumția relativă că susținerile soțului reclamant sunt adevărate.

Art. 319. Încetarea regimului matrimonial. (1) Regimul matrimonial încetează prin constatarea nulității, anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

(2) În timpul căsătoriei, regimul matrimonial poate fi modificat, în condițiile legii.

Art. 320. Lichidarea regimului matrimonial. În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii, prin bună învoială sau, în caz de neînțelegere, pe cale judiciară. Hotărârea judecătorească definitivă sau, după caz, înscrisul întocmit în formă autentică notarială constituie act de lichidare.

§2. Locuința familiei

Art. 321. Noțiune. (1) Locuința familiei este locuința comună a soților sau, în lipsă, locuința soțului la care se află copiii.

(2) Oricare dintre soţi poate cere notarea în cartea funciară, în condiţiile legii, a unui imobil ca locuinţă a familiei, chiar dacă nu este proprietarul imobilului.

Art. 322. Regimul unor acte juridice. (1) Fără consimţământul scris al celuilalt soţ, niciunul dintre soţi, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune de drepturile asupra locuinţei familiei şi nici nu poate încheia acte prin care ar fi afectată folosinţa acesteia.

(2) De asemenea, un soţ nu poate deplasa din locuinţă bunurile ce mobilează sau decorează locuinţa familiei şi nu poate dispune de acestea fără consimţământul scris al celuilalt soţ.

(3) În cazul în care consimţământul este refuzat fără un motiv legitim, celălalt soţ poate să sesizeze instanţa de tutelă, pentru ca aceasta să autorizeze încheierea actului.

(4) Soţul care nu şi-a dat consimţământul la încheierea actului poate cere anularea lui în termen de un an de la data la care a luat cunoştinţă despre acesta, dar nu mai târziu de un an de la data încetării regimului matrimonial.

(5) În lipsa notării locuinţei familiei în cartea funciară, soţul care nu şi-a dat consimţământul nu poate cere anularea actului, ci numai daune-interese de la celălalt soţ, cu excepţia cazului în care terţul dobânditor a cunoscut, pe altă cale, calitatea de locuinţă a familiei.

(6) Dispoziţiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător actelor încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (2).

Legea de aplicare:
Art. 30. Dispoziţiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele de dispoziţie asupra locuinţei familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuinţa familiei ori deplasarea acestora din locuinţă au intervenit după această dată.

Art. 323. Drepturile soţilor asupra locuinţei închiriate. (1) În cazul în care locuinţa este deţinută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare soţ are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.

(2) Dispoziţiile art. 322 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) În caz de deces al unuia dintre soţi, soţul supravieţuitor continuă exercitarea dreptului său locativ, dacă nu renunţă în mod expres la acesta, în termenul prevăzut la art. 1.834.

Legea de aplicare:
Art. 31. Dispoziţiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 324. Atribuirea beneficiului contractului de închiriere. (1) La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuinţei de către ambii soţi şi aceştia nu se înţeleg, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soţi, ţinând seama, în ordine, de interesul superior al copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei şi de posibilităţile locative proprii ale foştilor soţi.

(2) Soţul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt soţ o indemnizaţie pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuinţă, cu excepţia cazului în care divorţul a fost pronunţat din culpa exclusivă a acestuia din urmă. Dacă există bunuri comune, indemnizaţia se poate imputa, la partaj, asupra cotei cuvenite soţului căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere.

(3) Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului şi produce efecte faţă de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod similar şi în cazul în care bunul este proprietatea comună a celor 2 soţi, atribuirea beneficiului locuinţei conjugale producând efecte până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj.

Legea de aplicare:
Art. 32. Dispoziţiile art. 324 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face după această dată.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Art. 325. Contribuţia soţilor. (1) Soţii sunt obligaţi să îşi acorde sprijin material reciproc.

(2) Ei sunt obligaţi să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenţie matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

(3) Orice convenţie care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soţi este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 29. Soţii sunt obligaţi să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsniciei.

Art. 326. Munca în gospodărie. Munca oricăruia dintre soţi în gospodărie şi pentru creşterea copiilor reprezintă o contribuţie la cheltuielile căsătoriei.

Art. 327. Veniturile din profesie. Fiecare soţ este liber să exercite o profesie şi să dispună, în condiţiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligaţiilor ce îi revin privind cheltuielile căsătoriei.

Art. 328. Dreptul la compensaţie. Soţul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt soţ poate obţine o compensaţie, în măsura îmbogăţirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depăşit limitele obligaţiei de sprijin material şi ale obligaţiei de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

§4. Alegerea regimului matrimonial

Art. 329. Convenţia matrimonială. Alegerea unui alt regim matrimonial decât cel al comunităţii legale se face prin încheierea unei convenţii matrimoniale.

Art. 330. Încheierea convenţiei matrimoniale. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, convenţia matrimonială se încheie prin înscris autentificat de notarul public, cu consimţământul tuturor părţilor, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică, specială şi având conţinut predeterminat.

(2) Convenţia matrimonială încheiată înainte de căsătorie produce efecte numai de la data încheierii căsătoriei.

(3) Convenţia încheiată în timpul căsătoriei produce efecte de la data prevăzută de părţi sau, în lipsă, de la data încheierii ei.

Art. 331. Simulaţia convenţiei matrimoniale. Actul secret, prin care se alege un alt regim matrimonial sau se modifică regimul matrimonial pentru care sunt îndeplinite formalităţile de publicitate prevăzute de lege, produce efecte numai între soţi şi nu poate fi opus terţilor de bună-credinţă.

Art. 332. Obiectul convenţiei matrimoniale. (1) Prin convenţia matrimonială nu se poate deroga, sub sancţiunea nulităţii absolute, de la dispoziţiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) De asemenea, convenţia matrimonială nu poate aduce atingere egalităţii dintre soţi, autorităţii părinteşti sau devoluţiunii succesorale legale.

Art. 333. Clauza de preciput. (1) Prin convenţie matrimonială se poate stipula ca soţul supravieţuitor să preia fără plată, înainte de partajul moştenirii, unul sau mai multe dintre bunurile comune, deţinute în devălmăşie sau în coproprietate. Clauza de preciput poate fi stipulată în beneficiul fiecăruia dintre soţi sau numai în favoarea unuia dintre ei.

(2) Clauza de preciput nu este supusă raportului donaţiilor, ci numai reducţiunii, în condiţiile art. 1.096 alin. (1) şi (2).

(3) Clauza de preciput nu aduce nicio atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunităţii, bunurile ce fac obiectul clauzei.

(4) Clauza de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vieții soților, când soțul beneficiar a decedat înaintea soțului dispunător ori când aceştia au decedat în acelaşi timp sau când bunurile care au făcut obiectul ei au fost vândute la cererea creditorilor comuni.

(5) Executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Art. 334. Publicitatea convenției matrimoniale. (1) Pentru a fi opozabile terților, convențiile matrimoniale se înscriu în Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale, organizat potrivit legii.

(2) După autentificarea convenției matrimoniale în timpul căsătoriei sau după primirea copiei de pe actul căsătoriei, potrivit art. 291, notarul public expediază, din oficiu, un exemplar al convenției la serviciul de stare civilă unde a avut loc celebrarea căsătoriei, pentru a se face mențiune pe actul de căsătorie, la registrul menționat la alin. (1), precum şi la celelalte registre de publicitate, în condițiile alin. (4).

(3) Dispozițiile alin. (2) nu exclud dreptul oricăruia dintre soți de a solicita îndeplinirea formalităților de publicitate.

(4) Ținând seama de natura bunurilor, convențiile matrimoniale se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comerțului, precum şi în alte registre de publicitate prevăzute de lege. În toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalităților de publicitate speciale nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul menționat la alin. (1).

(5) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul menționat la alin. (1) şi poate solicita, în condițiile legii, eliberarea de extrase certificate.

Legislație conexă: ► art. 21 lit. d) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului ► Normele metodologice din 31 august 2011 privind organizarea şi funcționarea Registrului național notarial al regimurilor matrimoniale şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 1786/C din 31 august 2011 (M. Of. nr. 666 din 19 septembrie 2011).

Art. 335. Inopozabilitatea convenției matrimoniale. (1) Convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceştia cu unul dintre soți, decât dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute la art. 334 sau dacă terții au cunoscut-o pe altă cale.

(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceştia cu oricare dintre soți înainte de încheierea căsătoriei.

Art. 336. Modificarea convenției matrimoniale. Convenția matrimonială poate fi modificată înainte de încheierea căsătoriei, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 330 şi 332. Dispozițiile art. 334 şi 335 sunt aplicabile.

Art. 337. Încheierea convenției matrimoniale de către minor. (1) Minorul care a împlinit vârsta matrimonială poate încheia sau modifica o convenție matrimonială numai cu încuviințarea ocrotitorului său legal şi cu autorizarea instanței de tutelă.

(2) În lipsa încuviințării sau a autorizării prevăzute la alin. (1), convenția încheiată de minor poate fi anulată în condițiile art. 46, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Acțiunea în anulare nu poate fi formulată dacă a trecut un an de la încheierea căsătoriei.

Art. 338. Nulitatea convenției matrimoniale. În cazul în care convenția matrimonială este nulă sau anulată, între soți se aplică regimul comunității legale, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință.

Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale

Art. 339. Bunurile comune. Bunurile dobândite în timpul regimului comunității legale de oricare dintre soți sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmăşie ale soților.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 30. (1) Bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune ale soților.

Art. 340. Bunurile proprii. Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț:
a) bunurile dobândite prin moștenire legală, legat sau donație, cu excepția cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;
b) bunurile de uz personal;
c) bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soți, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerț care face parte din comunitatea de bunuri;
d) drepturile patrimoniale de proprietate intelectuală asupra creațiilor sale și asupra semnelor distinctive pe care le-a înregistrat;
e) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de invenții și alte asemenea bunuri;
f) indemnizația de asigurare și despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți;
g) bunurile, sumele de bani sau orice valori care înlocuiesc un bun propriu, precum și bunul dobândit în schimbul acestora;
h) fructele bunurilor proprii.

Legea de aplicare:
Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 31. Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț: a) bunurile dobândite înainte de încheierea căsătoriei; b) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune; c) bunurile de uz personal și cele destinate exercitării profesiunii unuia dintre soți; d) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de investiții și inovații, precum și alte asemenea bunuri; e) indemnizația de asigurare sau despăgubirea pentru pagube pricinuite persoanei; f) valoarea care reprezintă și înlocuiește un bun propriu sau bunul în care a trecut aceasta valoare.

Art. 341. Veniturile din muncă și cele asimilate acestora. Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale și altele asemenea, precum și veniturile cuvenite în temeiul unui drept de proprietate intelectuală sunt bunuri comune, indiferent de data dobândirii lor, însă numai în cazul în care creanța privind încasarea lor devine scadentă în timpul comunității.

Legea de aplicare:
Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Art. 342. Regimul juridic al bunurilor proprii. Fiecare soț poate folosi, administra și dispune liber de bunurile sale proprii, în condițiile legii.

Art. 343. Dovada bunurilor soților. (1) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.
(2) Dovada că un bun este propriu se poate face între soți prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art. 340 lit. a), dovada se face în condițiile legii.
(3) Pentru bunurile mobile dobândite anterior căsătoriei, înainte de încheierea acesteia se întocmește un inventar de către notarul public sau sub semnătură privată, dacă părțile convin astfel. În lipsa inventarului, se prezumă, până la proba contrară, că bunurile sunt comune.

Reglementarea anterioară
- C. fam.: Art. 30. (3) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.
- Decretul nr. 32/1954: Art. 5. Dovada că un bun este propriu se va putea face, între soți, prin orice mijloc de probă.

Art. 344. Formalitățile de publicitate. Oricare dintre soți poate cere să se facă mențiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenența unui bun la comunitate.

Art. 345. Actele de conservare, de folosință și de administrare. (1) Fiecare soț are dreptul de a folosi bunul comun fără consimțământul expres al celuilalt soț. Cu toate acestea, schimbarea destinației bunului comun nu se poate face decât prin acordul soților.

(2) De asemenea, fiecare soț poate încheia singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum și acte de dobândire a bunurilor comune.

(3) Dispozițiile art. 322 rămân aplicabile.

(4) În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, soțul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terți de bună-credință.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 35. (1) Soții administrează și folosesc împreună bunurile comune și dispun tot astfel de ele.

Art. 346. Actele de înstrăinare și de grevare. (1) Actele de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soți.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soți poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a căror înstrăinare nu este supusă, potrivit legii, anumitor formalități de publicitate. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

(3) Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin. (1) darurile obișnuite.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 35. (2) [. . . .] Cu toate acestea, niciunul dintre soți nu poate înstrăina și nici nu poate greva un teren sau o construcție ce face parte din bunurile comune, dacă nu are consimțământul celuilalt soț.

Art. 347. Nulitatea relativă. (1) Actul încheiat fără consimțământul expres al celuilalt soț, atunci când el este necesar potrivit legii, este anulabil.

(2) Terțul dobânditor care a depus diligența necesară pentru a se informa cu privire la natura bunului este apărat de efectele nulității. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 348. Aportul de bunuri comune. Bunurile comune pot face obiectul unui aport la societăți, asociații sau fundații, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 349. Regimul aporturilor. (1) Sub sancțiunea prevăzută la art. 347, niciunul dintre soți nu poate singur, fără consimțământul scris al celuilalt soț, să dispună de bunurile comune ca aport la o societate sau pentru dobândirea de părți sociale ori, după caz, de acțiuni. În cazul societăților comerciale ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată, soțul care nu și-a dat consimțământul scris la întrebuințarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terți.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), calitatea de asociat este recunoscută soțului care a aportat bunul comun, dar părțile sociale sau acțiunile sunt bunuri comune. Soțul asociat exercită singur drepturile ce decurg din această calitate și poate realiza singur transferul părților sociale ori, după caz, al acțiunilor deținute.

(3) Calitatea de asociat poate fi recunoscută și celuilalt soț, dacă acesta și-a exprimat voința în acest sens. În acest caz, fiecare dintre soți are calitatea de asociat pentru părțile sociale sau acțiunile atribuite în schimbul a jumătate din valoarea bunului, dacă, prin convenție, soții nu au stipulat alte cote-părți. Părțile sociale sau acțiunile ce revin fiecăruia dintre soți sunt bunuri proprii.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 350. Dispoziții testamentare. Fiecare soț poate dispune prin legat de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 351. Datoriile comune ale soților. Soții răspund cu bunurile comune pentru:

a) obligațiile născute în legătură cu conservarea, administrarea sau dobândirea bunurilor comune;

b) obligațiile pe care le-au contractat împreună;

c) obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obișnuite ale căsătoriei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin însușirea, de către unul dintre soți, a bunurilor aparținând unui terț, în măsura în care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale soților.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 32. Soții răspund cu bunurile comune pentru: a) cheltuielile făcute cu administrarea oricăruia dintre bunurile lor comune; b) obligațiile ce au contractat împreună; c) obligațiile contractate de fiecare dintre soți pentru împlinirea nevoilor obișnuite ale căsniciei; d) repararea prejudiciului cauzat prin însușirea de către unul dintre soți a unor bunuri proprietate publică, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

Art. 352. Răspunderea subsidiară pentru datoriile comune. (1) În măsura în care obligațiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, soții răspund solidar, cu bunurile

proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plății datoriei.

(2) Soțul care a plătit datoria comună în condițiile alin. (1) are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt soț până la acoperirea integrală a creanțelor pe care acesta i le datorează.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 34. Creditorii vor putea urmări și bunurile proprii ale soților, însă numai după urmărirea bunurilor comune.

Art. 353. Urmărirea bunurilor comune. (1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.

(2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere partajul bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

(3) Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 33. (1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți. (2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere împărțirea bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale. (3) În acest din urmă caz, bunurile atribuite prin împărțire fiecărui soț devin proprii.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 354. Urmărirea veniturilor din profesie. Veniturile din muncă ale unui soț, precum și cele asimilate acestora nu pot fi urmărite pentru datoriile comune asumate de către celălalt soț, cu excepția celor prevăzute la art. 351 lit. c).

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 355. Lichidarea regimului comunității. (1) La încetarea comunității, aceasta se lichidează prin hotărâre judecătorească sau act autentic notarial.

(2) Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privința bunurilor, cât și în privința obligațiilor.

(3) Când comunitatea încetează prin decesul unuia dintre soți, lichidarea se face între soțul supraviețuitor și moștenitorii soțului decedat. În acest caz, obligațiile soțului decedat se divid între moștenitori proporțional cu cotele ce le revin din moștenire.

Art. 356. Efectele încetării regimului comunității. Dacă regimul comunității de bunuri încetează prin desfacerea căsătoriei, foștii soți rămân coproprietari în devălmășie asupra bunurilor comune până la stabilirea cotei-părți ce revine fiecăruia.

Art. 357. Lichidarea comunității. Partajul. (1) În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți preia bunurile sale proprii, după care se va proceda la partajul bunurilor comune și la regularizarea datoriilor.

(2) În acest scop, se determină mai întâi cota-parte ce revine fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât și la îndeplinirea obligațiilor comune. Până la proba contrară, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.

(3) Dispozițiile art. 364 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 358. Partajul în timpul regimului comunității. (1) În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi împărțite, în tot sau în parte, prin act încheiat în formă autentică notarială, în caz de bună învoială, ori pe cale judecătorească, în caz de neînțelegere.

(2) Prevederile art. 357 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Bunurile atribuite fiecărui soț prin partaj devin bunuri proprii, iar bunurile neîmpărțite rămân bunuri comune.

(4) Regimul comunității nu încetează decât în condițiile legii, chiar dacă toate bunurile comune au fost împărțite potrivit acestui articol.

Legea de aplicare:
Art. 36. (1) Dispozițiile art. 358 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul de împărțire a bunurilor comune se încheie după această dată.
(2) În cazul cererilor de împărțire a bunurilor comune aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate dispune împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, fără a mai fi necesară examinarea motivelor temeinice.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 36. (2) Pentru motive temeinice, bunurile comune, în întregime sau numai o parte dintre ele, se pot împărți prin hotărâre judecătorească şi în timpul căsătoriei. Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărțite, precum şi cele ce se vor dobândi ulterior, sunt bunuri comune.

Art. 359. Convențiile contrare regimului comunității legale. Orice convenție contrară dispozițiilor prezentei secțiuni este lovită de nulitate absolută, în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunității convenționale.

Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri

Art. 360. Regimul bunurilor. (1) Fiecare dintre soți este proprietar exclusiv în privința bunurilor dobândite înainte de încheierea căsătoriei, precum şi a celor pe care le dobândeşte în nume propriu după această dată.

(2) Prin convenție matrimonială, părțile pot stipula clauze privind lichidarea acestui regim în funcție de masa de bunuri achiziționate de fiecare dintre soți în timpul căsătoriei, în baza căreia se va calcula creanța de participare. Dacă părțile nu au convenit altfel, creanța de participare reprezintă jumătate din diferența valorică dintre cele două mase de achiziții nete şi va fi datorată de către soțul a cărui masă de achiziții nete este mai mare, putând fi plătită în bani sau în natură.

Art. 361. Inventarul bunurilor mobile. (1) La adoptarea acestui regim, notarul public întocmeşte un inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobândire.

(2) Se poate întocmi un inventar şi pentru bunurile mobile dobândite în timpul separației de bunuri.

(3) În toate cazurile, pentru opozabilitate față de terți, inventarul se anexează la convenția matrimonială, supunându-se aceloraşi formalități de publicitate ca şi convenția matrimonială.

(4) În lipsa inventarului se prezumă, până la proba contrară, că dreptul de proprietate exclusivă aparține soțului posesor.

(5) Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei condiții de formă pentru validitate ori unor cerințe de publicitate, dreptul de proprietate exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul care îndeplineşte formele cerute de lege.

Art. 362. Bunurile proprietate comună pe cote-părți. (1) Bunurile dobândite împreună de soți aparțin acestora în proprietate comună pe cote-părți, în condițiile legii.

(2) Dovada coproprietății se face în condițiile art. 361, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 363. Folosința bunurilor celuilalt soț. (1) Soțul care se foloseşte de bunurile celuilalt soț fără împotrivirea acestuia din urmă are obligațiile unui uzufructuar, cu excepția celor prevăzute

la art. 723, 726 şi 727. El este dator să restituie numai fructele existente la data solicitării lor de către celălalt soţ sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

(2) Dacă unul dintre soţi încheie singur un act prin care dobândeşte un bun, folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri aparţinând celuilalt soţ, acesta din urmă poate alege, în proporţia bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achiziţionat şi a pretinde daune-interese de la soţul dobânditor. Proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca soţul dobânditor să dispună de bunul dobândit, cu excepţia cazului în care terţul dobânditor a cunoscut că bunul a fost achiziţionat de către soţul vânzător prin valorificarea bunurilor celuilalt soţ.

Art. 364. Răspunderea pentru obligaţiile personale. (1) Niciunul dintre soţi nu poate fi ţinut de obligaţiile născute din acte săvârşite de celălalt soţ.

(2) Cu toate acestea, soţii răspund solidar pentru obligaţiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei şi a celor legate de creşterea şi educarea copiilor.

Art. 365. Dreptul de retenţie. La încetarea regimului separaţiei de bunuri, fiecare dintre soţi are un drept de retenţie asupra bunurilor celuilalt până la acoperirea integrală a datoriilor pe care le au unul faţă de celălalt.

Secţiunea a 4-a. Regimul comunităţii convenţionale

Art. 366. Domeniul de aplicare. Regimul comunităţii convenţionale se aplică atunci când, în condiţiile şi limitele prevăzute în prezenta secţiune, se derogă, prin convenţie matrimonială, de la dispoziţiile privind regimul comunităţii legale.

Art. 367. Obiectul convenţiei matrimoniale. În cazul în care se adoptă comunitatea convenţională, convenţia matrimonială se poate referi la unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

a) includerea în comunitate, în tot ori în parte, a bunurilor dobândite sau a datoriilor proprii născute înainte ori după încheierea căsătoriei, cu excepţia bunurilor prevăzute la art. 340 lit. b) şi c);

b) restrângerea comunităţii la bunurile sau datoriile anume determinate în convenţia matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite ori, după caz, născute înainte sau în timpul căsătoriei, cu excepţia obligaţiilor prevăzute la art. 351 lit. c);

c) obligativitatea acordului ambilor soţi pentru încheierea anumitor acte de administrare; în acest caz, dacă unul dintre soţi se află în imposibilitate de a-şi exprima voinţa sau se opune în mod abuziv, celălalt soţ poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a instanţei de tutelă;

d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunităţii;

e) modalităţi privind lichidarea comunităţii convenţionale.

Art. 368. Alte dispoziţii aplicabile. În măsura în care prin convenţie matrimonială nu se prevede altfel, regimul juridic al comunităţii convenţionale se completează cu dispoziţiile legale privind regimul comunităţii legale.

Secţiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial

§1. Modificarea convenţională

Art. 369. Condiţii. (1) După cel puţin un an de la încheierea căsătoriei, soţii pot, ori de câte ori doresc, să înlocuiască regimul matrimonial existent cu un alt regim matrimonial ori să îl modifice, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege pentru încheierea convenţiilor matrimoniale.

(2) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Creditorii prejudiciați prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula acțiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate sau, după caz, de când au luat cunoştință mai înainte de aceste împrejurări pe altă cale.

(4) Creditorii prevăzuți la alin. (3) pot invoca oricând, pe cale de excepție, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial făcute în frauda intereselor lor.

Legea de aplicare:
Art. 37. Dispozițiile art. 369 din Codul civil privind modificarea convențională a regimului matrimonial sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

§2. Modificarea judiciară

Art. 370. Separația judiciară de bunuri. (1) Dacă regimul matrimonial al soților este cel al comunității legale sau convenționale, instanța, la cererea unuia dintre soți, poate pronunța separația de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

(2) Totodată, instanța va face aplicarea dispozițiilor art. 357.

(3) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 371. Efectele între soți. (1) Separația de bunuri pronunțată de către instanță face ca regimul matrimonial anterior să înceteze, iar soților li se aplică regimul matrimonial prevăzut la art. 360-365.

(2) Între soți, efectele separației se produc de la data formulării cererii, cu excepția cazului în care instanța, la cererea oricăruia dintre ei, dispune ca aceste efecte să li se aplice de la data despărțirii în fapt.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 372. Efectele față de terți. (1) Creditorii soților nu pot cere separația de bunuri, dar pot interveni în cauză.

(2) Dispozițiile art. 369 alin. (3) şi (4) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei

Secțiunea 1. Cazurile de divorț

§1. Dispoziții generale

Art. 373. Motive de divorț. Divorțul poate avea loc:

a) prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț;

b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;

c) la cererea unuia dintre soți, după o separare în fapt care a durat cel puțin 2 ani;

d) la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

Legea de aplicare:

Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 din Codul civil.

[...] Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 37. (1) Căsătoria încetează prin moartea unuia dintre soți sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre ei. (2) Căsătoria se poate desface prin divorț. Divorțul poate avea loc: a) prin acordul soților, la cererea ambilor soți; b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă; c) la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară

Art. 374. Condiții. (1) Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie.

(2) Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție.

(3) Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț.

Legea de aplicare:

Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 din Codul civil.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 38. (1) Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat de către instanța judecătorească indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. (2) Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție. (3) Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț. (4) La soluționarea cererilor accesorii divorțului, referitoare la încredințarea copiilor minori, obligația de întreținere și folosirea locuinței, instanța va ține seama și de interesele minorilor.

Legislație conexă: A se vedea și art. 613[1] din actualul Cod de procedură civilă privind divorțul prin acordul soților, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 202/2010.

§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială

Art. 375. Condiții. (1) Dacă soții sunt de acord cu divorțul și nu au copii minori, născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, ofițerul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuințe comune a soților poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților, eliberându-le un certificat de divorț, potrivit legii.

(2) Divorțul prin acordul soților poate fi constatat de notarul public și în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl poarte după divorț, exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, stabilirea locuinței copiilor după divorț, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat și fiecare dintre copii, precum și

stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor. Dacă din raportul de anchetă socială rezultă că acordul soților privind exercitarea în comun a autorității părinteşti sau cel privind stabilirea locuinței copiilor nu este în interesul copilului, sunt aplicabile prevederile art. 376 alin. (5).

(3) Dispozițiile art. 374 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 376. Procedura. (1) Cererea de divorț se depune de soți împreună. Ofițerul de stare civilă sau notarul public înregistrează cererea și le acordă un termen de reflecție de 30 de zile.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), cererea de divorț se poate depune la notarul public și prin mandatar cu procură autentică.

(3) La expirarea acestui termen, soții se prezintă personal, iar ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public verifică dacă soții stăruie să divorțeze și dacă, în acest sens, consimțământul lor este liber și neviciat.

(4) Dacă soții stăruie în divorț, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public eliberează certificatul de divorț fără să facă vreo mențiune cu privire la culpa soților.

(5) Dispozițiile art. 383 alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător. Dacă soții nu se înțeleg asupra numelui de familie pe care să îl poarte după divorț ori, în cazul prevăzut la art. 375 alin. (2), asupra exercitării în comun a drepturilor părinteşti, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public emite o dispoziție de respingere a cererii de divorț și îndrumă soții să se adreseze instanței de judecată, potrivit prevederilor art. 374.

(6) Soluționarea cererilor privind alte efecte ale divorțului asupra cărora soții nu se înțeleg este de competența instanței judecătorești.

Legislație conexă: ▶ Secțiunea a IV¹-a – Procedura divorțului – din cadrul Capitolului al IV-lea din Regulamentul de punere în aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, adoptat prin Ordinul ministrului justiției nr. 710/C/1995, introdusă prin art. I pct. 6 din Ordinul ministrului justiției nr. 81/C/2011 (M. Of. nr. 59 din 24 ianuarie 2011) ▶ Capitolul IX – Constatarea desfacerii căsătoriei prin acordul soților de către ofițerul de stare civilă din H.G. nr. 64/2011 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la aplicarea unitară a dispozițiilor în materie de stare civilă (M. Of. nr. 151 din 2 martie 2011).

Art. 377. Mențiunea în actul de căsătorie. (1) Când cererea de divorț este depusă la primăria unde s-a încheiat căsătoria, ofițerul de stare civilă, după emiterea certificatului de divorț, face cuvenita mențiune în actul de căsătorie.

(2) În cazul depunerii cererii la primăria în a cărei rază teritorială soții au avut ultima locuință comună, ofițerul de stare civilă emite certificatul de divorț și înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mențiune în actul de căsătorie.

(3) În cazul constatării divorțului de către notarul public, acesta emite certificatul de divorț și înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mențiune în actul de căsătorie.

Art. 378. Refuzul ofițerului de stare civilă sau notarului public. (1) Dacă nu sunt îndeplinite condițiile art. 375, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public respinge cererea de divorț.

(2) Împotriva refuzului ofițerului de stare civilă sau notarului public nu există cale de atac, dar soții se pot adresa cu cererea de divorț instanței de judecată, pentru a dispune desfacerea căsătoriei prin acordul lor sau în baza unui alt temei prevăzut de lege.

(3) Pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofițerului de stare civilă sau notarului public de a constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților și de a emite certificatul de divorț, oricare dintre soți se poate adresa, pe cale separată, instanței competente.

Legea de aplicare:
Art. 41. Dispozițiile Codului civil privind divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

§4. Divorțul din culpă

Art. 379. Condiții. (1) În cazul prevăzut la art. 373 lit. b), divorțul se poate pronunța dacă instanța stabilește culpa unuia dintre soți în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă culpa ambilor soți, instanța poate pronunța divorțul din culpa lor comună, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorț. Dacă culpa aparține în totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.

(2) În ipoteza prevăzută de art. 373 lit. c), divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului reclamant, cu excepția situației în care pârâtul se declară de acord cu divorțul, când acesta se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

Legea de aplicare:
Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 613[1a] C. proc. civ.

Art. 380. Continuarea acțiunii de divorț. (1) În situația prevăzută la art. 379 alin. (1), dacă soțul reclamant decedează în timpul procesului, moștenitorii săi pot continua acțiunea de divorț.

(2) Acțiunea continuată de moștenitori este admisă numai dacă instanța constată culpa exclusivă a soțului pârât.

Legislație conexă: art. 616[2] C. proc. civ.

§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț

Art. 381. Condițiile divorțului. În cazul prevăzut la art. 373 lit. d), desfacerea căsătoriei se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

Legea de aplicare:
Art. 39. (1) Dispozițiile Codului civil privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare.
(2) Divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă.

Legislație conexă: art. 613[1b] C. proc. civ.

Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Art. 382. Data desfacerii căsătoriei. (1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas definitivă.

(2) Prin excepție, dacă acțiunea de divorț este continuată de moștenitorii soțului reclamant, potrivit art. 380, căsătoria se socotește desfăcută la data decesului.

(3) În cazul prevăzut de art. 375, căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divorț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 39. (1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas irevocabilă. (2) În cazul prevăzut la art. 38[1], căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divorț. (3) Față de cel de-al treilea, efectele patrimoniale ale căsătoriei încetează de la data când s-a făcut mențiune despre hotărârea de divorț sau, după caz, despre

certificatul de divorţ pe marginea actului de căsătorie ori de la data când ei au cunoscut divorţul pe altă cale.

§2. Efectele divorţului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soţi

Art. 383. Numele de familie după căsătorie. (1) La desfacerea căsătoriei prin divorţ, soţii pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanţa ia act de această înţelegere prin hotărârea de divorţ.

(2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soţi sau de interesul superior al copilului, instanţa poate să încuviinţeze ca soţii să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înţelegeri între ei.

(3) Dacă nu a intervenit o înţelegere sau dacă instanţa nu a dat încuviinţarea, fiecare dintre foştii soţi poartă numele dinaintea căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 40. (1) La desfacerea căsătoriei prin divorţ, soţii se pot învoi ca soţul care, potrivit art. 27, a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt soţ, să poarte acest nume şi după desfacerea căsătoriei. (2) Instanţa judecătorească va lua act de această învoială prin hotărârea de divorţ. Instanţa, pentru motive temeinice, poate să încuviinţeze acest drept chiar în lipsa unei învoieli între soţi. (3) Dacă nu a intervenit o învoială sau dacă instanţa nu a dat încuviinţarea, fiecare dintre foştii soţi va purta numele ce avea înainte de căsătorie.

Art. 384. Drepturile soţului divorţat. (1) Divorţul este considerat pronunţat împotriva soţului din a cărui culpă exclusivă s-a desfăcut căsătoria.

(2) Soţul împotriva căruia a fost pronunţat divorţul pierde drepturile pe care legea sau convenţiile încheiate anterior cu terţii le atribuie acestuia.

(3) Aceste drepturi nu sunt pierdute în cazul culpei comune sau al divorţului prin acordul soţilor.

§3. Efectele divorţului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soţi

I. Efecte cu privire la regimul matrimonial

Art. 385. Încetarea regimului matrimonial. (1) În cazul divorţului, regimul matrimonial încetează între soţi la data introducerii cererii de divorţ.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soţi sau amândoi, împreună, în cazul divorţului prin acordul lor, pot cere instanţei de divorţ să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separaţiei în fapt.

(3) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător şi în cazul divorţului prevăzut de art. 375.

Legea de aplicare:
Art. 43. Dispoziţiile art. 385 din Codul civil privind încetarea regimului matrimonial se aplică numai în cazul divorţului care intervine după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 386. Actele încheiate în frauda celuilalt soţ. (1) Actele menţionate la art. 346 alin. (2), precum şi actele din care se nasc obligaţii în sarcina comunităţii, încheiate de unul dintre soţi după data introducerii cererii de divorţ sunt anulabile, dacă au fost făcute în frauda celuilalt soţ.

(2) Dispoziţiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 44. Dispoziţiile art. 386 din Codul civil sunt aplicabile numai în cazul în care cererea de divorţ este introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil, iar actele juridice sunt încheiate de un soţ în frauda celuilalt soţ după data introducerii cererii de divorţ.

Art. 387. Opozabilitatea faţă de terţi. (1) Hotărârea judecătorească prin care s-a pronunţat divorţul şi, după caz, certificatul de divorţ prevăzut la art. 375 sunt opozabile faţă de terţi, în condiţiile legii.

(2) Dispoziţiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător, inclusiv în cazul prevăzut la art. 375.

II. Dreptul la despăgubiri

Art. 388. Acordarea despăgubirilor. Distinct de dreptul la prestaţia compensatorie prevăzut la art. 390, soţul nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei, poate cere soţului vinovat să îl despăgubească. Instanţa de tutelă soluţionează cererea prin hotărârea de divorţ.

Legea de aplicare:
Art. 45. Dispoziţiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorţ s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

III. Obligaţia de întreţinere între foştii soţi

Art. 389. Obligaţia de întreţinere. (1) Prin desfacerea căsătoriei, obligaţia de întreţinere între soţi încetează.

(2) Soţul divorţat are dreptul la întreţinere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacităţi de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei. El are drept la întreţinere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria.

(3) Întreţinerea datorată potrivit dispoziţiilor alin. (2) se stabileşte până la o pătrime din venitul net al celui obligat la plata ei, în raport cu mijloacele sale şi cu starea de nevoie a creditorului. Această întreţinere, împreună cu întreţinerea datorată copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net al celui obligat la plată.

(4) Când divorţul este pronunţat din culpa exclusivă a unuia dintre soţi, acesta nu beneficiază de prevederile alin. (2) şi (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

(5) În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligaţia de întreţinere încetează prin recăsătorirea celui îndreptăţit.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 41. (1) Până la desfacerea căsătoriei în condiţiile prevăzute de art. 39, soţii îşi datorează întreţinere. (2) Soţul divorţat are dreptul la întreţinere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacităţi de muncă survenite înainte de căsătorie, ori în timpul căsătoriei; el are drept la întreţinere şi atunci când incapacitatea se iveşte în decurs de un an de la data desfacerii căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea se datorează unei împrejurări în legătură cu căsătoria. (3) Întreţinerea datorată potrivit dispoziţiilor alin. (2) poate fi stabilită până la o treime din venitul net din muncă al soţului obligat la plata ei, potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. Această întreţinere, împreună cu întreţinerea datorată copiilor, nu va putea depăşi jumătate din venitul net din muncă al soţului obligat la plată. (4) Când divorţul este pronunţat numai din vina unuia dintre soţi, acesta nu va beneficia de prevederile alin. (2) şi (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

IV. Prestaţia compensatorie

Art. 390. Condiţiile prestaţiei compensatorii. (1) În cazul în care divorţul se pronunţă din culpa exclusivă a soţului pârât, soţul reclamant poate beneficia de o prestaţie care să compenseze, atât cât este posibil, un dezechilibru semnificativ pe care divorţul l-ar determina în condiţiile de viaţă ale celui care o solicită.

(2) Prestaţia compensatorie se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puţin 20 de ani.

(3) Soţul care solicită prestaţia compensatorie nu poate cere de la fostul său soţ şi pensie de întreţinere, în condiţiile art. 389.

Art. 391. Stabilirea prestaţiei compensatorii. (1) Prestaţia compensatorie nu se poate solicita decât odată cu desfacerea căsătoriei.

(2) La stabilirea prestaţiei compensatorii se ţine seama atât de resursele soţului care o solicită, cât şi de mijloacele celuilalt soţ din momentul divorţului, de efectele pe care le are sau le va avea lichidarea regimului matrimonial, precum şi de orice alte împrejurări previzibile de natură să le modifice, cum ar fi vârsta şi starea de sănătate a soţilor, contribuţia la creşterea copiilor minori pe care a avut-o şi urmează să o aibă fiecare soţ, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfăşura o activitate producătoare de venituri şi altele asemenea.

Art. 392. Forma prestaţiei compensatorii. (1) Prestaţia compensatorie poate fi stabilită în bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care aparţin debitorului.

(2) Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

(3) Renta şi uzufructul se pot constitui pe toată durata vieţii celui care solicită prestaţia compensatorie sau pentru o perioadă mai scurtă, care se stabileşte prin hotărârea de divorţ.

Art. 393. Garanţii. Instanţa, la cererea soţului creditor, îl poate obliga pe soţul debitor să constituie o garanţie reală sau să dea cauţiune pentru a asigura executarea rentei.

Art. 394. Modificarea prestaţiei compensatorii. (1) Instanţa poate mări sau micşora prestaţia compensatorie, dacă se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului şi resursele creditorului.

(2) În cazul în care prestaţia compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, trimestrial, în funcţie de rata inflaţiei.

Art. 395. Încetarea prestaţiei compensatorii. Prestaţia compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soţi, prin recăsătorirea soţului creditor, precum şi atunci când acesta obţine resurse de natură să îi asigure condiţii de viaţă asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 41. (5) În toate cazurile, dreptul la întreţinere încetează prin recăsătorirea soţului îndreptăţit să o primească.

§4. Efectele divorţului cu privire la raporturile dintre părinţi şi copiii lor minori

Art. 396. Raporturile dintre părinţii divorţaţi şi copiii lor minori. (1) Instanţa de tutelă hotărăşte, odată cu pronunţarea divorţului, asupra raporturilor dintre părinţii divorţaţi şi copiii lor minori, ţinând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum şi, dacă este cazul, de învoiala părinţilor, pe care îi ascultă.

(2) Dispoziţiile art. 264 sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 42. (1) Instanţa judecătorească va hotărî, odată cu pronunţarea divorţului, căruia dintre părinţi vor fi încredinţaţi copiii minori. În acest scop, instanţa va asculta părinţii şi autoritatea tutelară şi, ţinând seama de interesele copiilor, pe care de asemenea îi va asculta dacă au împlinit vârsta de zece ani, va hotărî pentru fiecare dintre copii, dacă va fi încredinţat tatălui sau mamei.

Art. 397. Exercitarea autorităţii părinteşti de către ambii părinţi. După divorţ, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinţi, afară de cazul în care instanţa decide altfel.

Art. 398. Exercitarea autorităţii părinteşti de către un singur părinte. (1) Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanţa hotărăşte ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinţi.

(2) Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creştere şi educare a copilului, precum şi dreptul de a consimţi la adopţia acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 43. (1) Părintele divorţat, căruia i s-a încredinţat copilul, exercită cu privire la aceasta drepturile părinteşti. (3) Părintele divorţat, căruia nu i s-a încredinţat copilul, păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum şi de a veghea la creşterea, educarea, învăţătura şi pregătirea lui profesională.

Art. 399. Exercitarea autorităţii părinteşti de către alte persoane. (1) În mod excepţional, instanţa de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimţământul acestora, sau într-o instituţie de ocrotire. Acestea exercită drepturile şi îndatoririle care revin părinţilor cu privire la persoana copilului.

(2) Instanţa stabileşte dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinţi în comun sau de către unul dintre ei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 42. (2) Pentru motive temeinice, copiii pot fi încredinţaţi unor rude ori unor alte persoane, cu consimţământul acestora, sau unor instituţii de ocrotire. ► Art. 43. (2) Când copilul a fost încredinţat unei alte persoane sau unei instituţii de ocrotire, instanţa judecătorească va stabili care dintre părinţi va exercita dreptul de a-i administra bunurile şi de a-l reprezenta sau de a-i încuviinţa actele. Persoana sau instituţia de ocrotire socială căreia i s-a încredinţat copilul va avea faţă de acesta numai drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor privitor la persoana copilului. Dispoziţiile art. 108 se aplică prin asemănare.

Art. 400. Locuinţa copilului după divorţ. (1) În lipsa înţelegerii dintre părinţi sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanţa de tutelă stabileşte, odată cu pronunţarea divorţului, locuinţa copilului minor la părintele cu care locuieşte în mod statornic.

(2) Dacă până la divorţ copilul a locuit cu ambii părinţi, instanţa îi stabileşte locuinţa la unul dintre ei, ţinând seama de interesul său superior.

(3) În mod excepţional, şi numai dacă este în interesul superior al copilului, instanţa poate stabili locuinţa acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimţământul acestora, ori la o instituţie de ocrotire. Acestea exercită supravegherea copilului şi îndeplinesc toate actele obişnuite privind sănătatea, educaţia şi învăţătura sa.

Art. 401. Drepturile părintelui separat de copil. (1) În cazurile prevăzute la art. 400, părintele sau, după caz, părinţii separaţi de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

(2) În caz de neînţelegere între părinţi, instanţa de tutelă decide cu privire la modalităţile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, art. 264 fiind aplicabil.

Art. 402. Stabilirea contribuţiei părinţilor. (1) Instanţa de tutelă, prin hotărârea de divorţ, stabileşte contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor.

(2) Dispoziţiile titlului V privind obligaţia de întreţinere se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 42. (3) Totodată, instanţa judecătorească va stabili contribuţia fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învăţătură şi pregătire profesională a copiilor.

Art. 403. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil. În cazul schimbării împrejurărilor, instanţa de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile şi îndatoririle părinţilor divorţaţi faţă de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinţi sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituţiei de ocrotire, a instituţiei publice specializate pentru protecţia copilului sau a procurorului.

Legea de aplicare:
Art. 46. Dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 44. (1) În cazul schimbării împrejurărilor, la cererea oricăruia dintre părinți sau a copilului, dacă acesta a împlinit vârsta de paisprezece ani, a autorității tutelare sau a vreunei instituții de ocrotire, instanța judecătorească va putea modifica măsurile privitoare la drepturile și obligațiile personale sau patrimoniale între părinții divorțați și copii. (2) Modificarea măsurilor luate potrivit dispozițiilor art. 42 alin. (1) și (2) se va face cu paza cerințelor prevăzute de acele dispoziții.

Art. 404. Raporturile dintre părinți și copiii lor minori în alte cazuri. În cazul prevăzut la art. 293 alin. (2), instanța hotărăște asupra raporturilor dintre părinți și copiii lor minori, dispozițiile art. 396-403 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Titlul III. Rudenia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 405. Noțiune. (1) Rudenia firească este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.
(2) Rudenia civilă este legătura rezultată din adopția încheiată în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 45. (1) Rudenia este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

Art. 406. Rudenia în linie dreaptă sau colaterală. (1) Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendenței unei persoane dintr-o altă persoană și poate fi ascendentă sau descendentă.
(2) Rudenia este în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.
(3) Gradul de rudenie se stabilește astfel:
a) în linie dreaptă, după numărul nașterilor: astfel, copiii și părinții sunt rude de gradul întâi, nepoții și bunicii sunt rude de gradul al doilea;
b) în linie colaterală, după numărul nașterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun și coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, frații sunt rude de gradul al doilea, unchiul sau mătușa și nepotul, de gradul al treilea, verii primari, de gradul al patrulea.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 45. (2) În primul caz rudenia este în linie dreaptă, iar în al doilea în linie colaterală. Rudenia în linie dreaptă poate fi ascendentă sau descendentă. ▸ Art. 46. Gradul de rudenie se stabilește astfel: a) în linie dreaptă, după numărul nașterilor; astfel, fiul și tatăl sunt rude de gradul întâi, nepotul de fiu și bunicul sunt rude de gradul al doilea; b) în linie colaterală, după numărul nașterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun și coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel frații sunt rude în gradul al doilea, unchiul și nepotul în gradul al treilea, verii primari în gradul al patrulea.

Legislație conexă: art. 661-662 C. civ. 1864.

Art. 407. Afinitatea. (1) Afinitatea este legătura dintre un soț și rudele celuilalt soț.
(2) Rudele soțului sunt, în aceeași linie și același grad, afinii celuilalt soț.

Capitolul II. Filiația

Secțiunea 1. Stabilirea filiației

§1. Dispoziții generale

Art. 408. Modurile de stabilire a filiației. (1) Filiația față de mamă rezultă din faptul nașterii; ea se poate stabili și prin recunoaștere sau prin hotărâre judecătorească.

(2) Filiația față de tatăl din căsătorie se stabilește prin efectul prezumției de paternitate.

(3) Filiația față de tatăl din afara căsătoriei se stabilește prin recunoaștere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 47. (1) Filiația față de mamă rezultă din faptul nașterii. ▸ Art. 56. Filiația față de tată se stabilește, în afară de cazurile prevăzute în art. 53, prin recunoaștere sau hotărâre judecătorească. ▸ Art. 57. (1) Copilul conceput și născut în afară de căsătorie poate fi recunoscut de către tatăl său; după moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți firești. (2) Recunoașterea se face prin declarație făcută la serviciul de stare civilă, fie odată cu înregistrarea nașterii, fie după această dată; recunoașterea poate fi făcută și prin înscris autentic sau prin testament. (3) Recunoașterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca.

Legislație conexă: art. 2-3 din Convenția europeană asupra statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, încheiată la Strasbourg la 15 octombrie 1975, la care România a aderat prin Legea nr. 101/1992 (M. Of. nr. 243 din 30 septembrie 1992)

Art. 409. Dovada filiației. (1) Filiația se dovedește prin actul de naștere întocmit în registrul de stare civilă, precum și cu certificatul de naștere eliberat pe baza acestuia.

(2) În cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de naștere și prin actul de căsătorie al părinților, trecute în registrele de stare civilă, precum și prin certificatele de stare civilă corespunzătoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 47. (2) Ea se dovedește prin certificatul constatator al nașterii. ▸ Art. 50. În cazul în care, din orice împrejurări, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al nașterii, ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al nașterii, dovada filiației față de mamă se poate face în fața instanței judecătorești prin orice mijloc de probă.

Art. 410. Posesia de stat. (1) *Posesia de stat* este starea de fapt care indică legăturile de filiație și rudenie dintre copil și familia din care se pretinde că face parte. Ea constă, în principal, în oricare dintre următoarele împrejurări:

a) o persoană se comportă față de un copil ca fiind al său, îngrijindu-se de creșterea și educarea sa, iar copilul se comportă față de această persoană ca fiind părintele său;

b) copilul este recunoscut de către familie, în societate și, când este cazul, de către autoritățile publice, ca fiind al persoanei despre care se pretinde că este părintele său;

c) copilul poartă numele persoanei despre care se pretinde că este părintele său.

(2) Posesia de stat trebuie să fie continuă, pașnică, publică și neechivocă.

Reglementarea anterioară
Codul civil din 1864: Art. 294. Posesiunea de statu se statornicesce prin întrunirea de fapte îndestulătore, ce arată legemântul de fiațiuni și de rudenia între un individ și familia din cari pretinde a face parte. Cele mai de căpetenia din aceste fapte sunt: Că acel individ a purtat în tot

d'auna numele părintelui, al cărui fiu se pretinde a fi; că tatăl 'l a tratat ca pe fiul seu şi a îngrijit in acestă cualitate, de creşterea, de întreţinerea şi stabilirea sa. Că a fostu recunoscutu în această calitate în tot d'auna în societate. Că a fostu recunoscutu în această calitate de către familia. *[N.r.: art. 294 a fost abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice].*

Art. 411. Posesia de stat conformă cu actul de naştere. (1) Nicio persoană nu poate reclama o altă filiaţie faţă de mamă decât aceea ce rezultă din actul său de naştere şi posesia de stat conformă cu acesta.

(2) Nimeni nu poate contesta filiaţia faţă de mamă a persoanei care are o posesie de stat conformă cu actul său de naştere.

(3) Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituire de copil ori că a fost înregistrată ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiaţii cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 51. (1) Copilul nu poate reclama o stare civilă contrară aceleia care rezultă din certificatul de naştere şi folosirea stării civile conforme cu acest certificat. (2) De asemenea, nimeni nu poate contesta starea civilă a copilului care are folosirea unei stări civile conforme cu certificatul său de naştere.

300 -> 180.

Art. 412. Timpul legal al concepţiunii. (1) Intervalul de timp cuprins între a trei suta şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepţiunii. El se calculează zi cu zi.

(2) Prin mijloace de probă ştiinţifice se poate face dovada concepţiunii copilului într-o anumită perioadă din intervalul de timp prevăzut la alin. (1) sau chiar în afara acestui interval.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 61. Timpul cuprins între a trei sute şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepţiunii. El se socoteşte de la zi la zi.

Art. 413. Domeniul de aplicare. Dispoziţiile prezentului capitol referitoare la copil sunt aplicabile şi persoanei majore a cărei filiaţie este cercetată.

§2. Prezumţia de paternitate

Art. 414. Prezumţia de paternitate. (1) Copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe soţul mamei.

(2) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputinţă ca soţul mamei să fie tatăl copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 53. (1) Copilul născut în timpul căsătoriei are ca tată pe soţul mamei. (2) Copilul născut după desfacerea, declararea nulităţii sau anularea căsătoriei are ca tată pe fostul soţ al mamei, dacă a fost conceput în timpul căsătoriei şi naşterea a avut loc înainte ca mama să fi intrat într-o nouă căsătorie.

§3. Recunoaşterea copilului

Art. 415. Felurile recunoaşterii. (1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinţi necunoscuţi, mama îl poate recunoaşte pe copil.

(2) Copilul conceput şi născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

(3) După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenţi fireşti.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 48. (1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă ori dacă copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinţi necunoscuţi, mama poate

recunoaşte pe copil. ► Art. 57. (1) Copilul conceput şi născut în afară de căsătorie poate fi recunoscut de către tatăl său; după moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenţi fireşti.

Art. 416. Formele recunoaşterii. (1) Recunoaşterea poate fi făcută prin declaraţie la serviciul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament.

(2) Dacă recunoaşterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia este trimisă din oficiu serviciului de stare civilă competent, pentru a se face menţiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

(3) Recunoaşterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 48. (2) Recunoaşterea se poate face fie prin declaraţie la serviciul de stare civilă, fie printr-un înscris autentic, fie prin testament. (3) Recunoaşterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca. ► Art. 57. (2) Recunoaşterea se face prin declaraţie făcută la serviciul de stare civilă, fie odată cu înregistrarea naşterii, fie după această dată; recunoaşterea poate fi făcută şi prin înscris autentic sau prin testament.

Art. 417. Recunoaşterea de către minorul necăsătorit. Minorul necăsătorit îl poate recunoaşte singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoaşterii.

Art. 418. Nulitatea absolută a recunoaşterii. Recunoaşterea este lovită de nulitate absolută dacă:

a) a fost recunoscut un copil a cărui filiaţie, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată. Cu toate acestea, dacă filiaţia anterioară a fost înlăturată prin hotărâre judecătorească, recunoaşterea este valabilă;

b) a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenţi fireşti;

c) a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: art. 1325, coroborat cu art. 1247.

Art. 419. Nulitatea relativă a recunoaşterii. (1) Recunoaşterea poate fi anulată pentru eroare, dol sau violenţă.

(2) Prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data încetării violenţei ori, după caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Legislaţie conexă: art. 1325, coroborat cu art. 1248.

Art. 420. Contestarea recunoaşterii de filiaţie. (1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând şi de orice persoană interesată.

(2) Dacă recunoaşterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada filiaţiei este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ►Art. 49. Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată. ► Art. 58. (1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată. (2) Dacă recunoaşterea este contestată de mamă, de cel recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada paternităţii este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

§4. Acţiuni privind filiaţia

I. Contestarea filiaţiei

Art. 421. Acţiunea în contestaţia filiaţiei. (1) Orice persoană interesată poate contesta oricând, prin acţiune în justiţie, filiaţia stabilită printr-un act de naştere ce nu este conform cu posesia de stat.

(2) În acest caz, filiația se dovedește prin certificatul medical constatator al nașterii, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiației sau, în lipsa certificatului ori în cazul imposibilității efectuării expertizei, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesia de stat.

(3) Cu toate acestea, dovada filiației nu se face prin martori decât în cazul prevăzut la art. 411 alin. (3) sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acțiunea formulată.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă

Art. 422. Acțiunea în stabilirea maternității. În cazul în care, din orice motiv, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al nașterii ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al nașterii, filiația față de mamă se poate stabili printr-o acțiune în stabilirea maternității, în cadrul căreia pot fi administrate orice mijloace de probă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 50. În cazul în care, din orice împrejurări, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al nașterii, ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al nașterii, dovada filiației față de mamă se poate face în fața instanței judecătorești prin orice mijloc de probă.

Art. 423. Regimul juridic al acțiunii în stabilirea maternității. (1) Dreptul la acțiunea în stabilirea filiației față de mamă aparține copilului și se pornește, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

(2) Acțiunea poate să fie pornită sau, după caz, continuată și de moștenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea poate fi introdusă și împotriva moștenitorilor pretinsei mame.

(4) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(5) Dacă însă copilul a decedat înainte de a introduce acțiunea, moștenitorii săi pot să o introducă în termen de un an de la data decesului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 52. (1) Acțiunea pentru stabilirea filiației față de mamă aparține numai copilului; ea poate fi pornită de reprezentantul legal, în cazul în care copilul este minor sau pus sub interdicție. (2) Dreptul de a porni acțiunea pentru a stabili filiația față de mamă nu trece asupra moștenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta. (3) Acțiunea pentru stabilirea filiației față de mamă poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretinsei mame. (4) Acțiunea nu se prescrie în timpul vieții copilului.

III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei

Art. 424. Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească. Dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaște pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotărâre judecătorească.

Art. 425. Acțiunea în stabilirea paternității. (1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.

(2) Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată și de moștenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretinsului tată.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 59. (1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului și se pornește în numele său de către mamă, chiar dacă este minoră, ori de reprezentantul lui legal. (2) Dreptul de a porni acțiunea în stabilirea paternității nu trece asupra moștenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta. (3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretinsului tată.

Art. 426. Prezumția filiației față de pretinsul tată. (1) Paternitatea se prezumă dacă se dovedește că pretinsul tată a conviețuit cu mama copilului în perioada timpului legal al concepțiunii.

(2) Prezumția este înlăturată dacă pretinsul tată dovedește că este exclus ca el să îl fi conceput pe copil.

Art. 427. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(2) Dispozițiile art. 423 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 60. (4) Acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia.

Art. 428. Despăgubiri. (1) Mama copilului poate cere pretinsului tată să îi plătească jumătate din:

a) cheltuielile nașterii și ale lehuziei;

b) cheltuielile făcute cu întreținerea ei în timpul sarcinii și în perioada de lehuzie.

(2) Mama poate solicita aceste despăgubiri chiar și atunci când copilul s-a născut mort sau a murit înainte de pronunțarea hotărârii privind stabilirea paternității.

(3) Dreptul la acțiune al mamei se prescrie în termen de 3 ani de la nașterea copilului.

(4) Mama nu poate cere aceste despăgubiri dacă nu a formulat și acțiune pentru stabilirea paternității.

(5) În afara cheltuielilor prevăzute la alin. (1), mama și moștenitorii ei au dreptul la despăgubiri pentru orice alte prejudicii, potrivit dreptului comun.

IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie

Art. 429. Acțiunea în tăgada paternității. (1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de soțul mamei, de mamă, de tatăl biologic, precum și de copil. Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată și de moștenitorii acestora, în condițiile legii.

(2) Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului; când acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei sale și, dacă este cazul, a altor moștenitori ai săi.

(3) Dacă soțul este pus sub interdicție, acțiunea poate fi pornită de tutore, iar în lipsă, de un curator numit de instanța judecătorească.

(4) Mama sau copilul poate introduce acțiunea împotriva soțului. Dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui.

(5) Tatăl biologic poate introduce acțiunea împotriva soțului mamei și a copilului. Dacă aceștia sunt decedați, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 54. (1) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului. (2) Acțiunea în tăgăduirea paternității poate fi pornită de oricare dintre soți, precum și de către copil; ea poate fi continuată de moștenitori. (3) Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului; dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei sale. (4) Mama sau copilul introduce acțiunea împotriva soțului mamei; dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui. (5) Dacă titularul acțiunii este pus sub interdicție, acțiunea va putea fi pornită de tutore. Mama copilului va fi citată în toate cazurile în care nu formulează ea însăși acțiunea.

Art. 430. Tăgada paternității de către soțul mamei. (1) Soțul mamei poate introduce acțiunea în tăgada paternității în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care soțul a cunoscut că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumția nu corespunde realității.

(2) Termenul nu curge împotriva soțului pus sub interdicție judecătorească și, chiar dacă acțiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de soț în termen de 3 ani de la data ridicării interdicției.

(3) Dacă soțul a murit înainte de împlinirea termenul menționat la alin. (1), fără a porni acțiunea, aceasta poate fi pornită de către moștenitori în termen de un an de la data decesului.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 55. (1) Acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de 3 ani de la data nașterii copilului. Pentru soțul mamei, termenul curge de la data la care a luat cunoștință de nașterea copilului. (2) Dacă acțiunea nu a fost introdusă în timpul minorității copilului, acesta o poate porni într-un termen de 3 ani de la data majoratului său. (3) Reclamantul poate fi repus în termen, în condițiile legii.

Art. 431. Tăgada paternității de către mamă. (1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de către mamă în termen de 3 ani de la data nașterii copilului.

(2) Dispozițiile art. 429 alin. (3) și art. 430 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Art. 432. Tăgada paternității de către pretinsul tată biologic. (1) Acțiunea în tăgada paternității introdusă de către cel care se pretinde tată biologic poate fi admisă numai dacă acesta face dovada paternității sale față de copil.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții tatălui biologic. Dacă acesta a decedat, acțiunea poate fi formulată de moștenitorii săi în termen de cel mult un an de la data decesului.

(3) Dispozițiile art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 59. (2) Dreptul de a porni acțiunea în stabilirea paternității nu trece asupra moștenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta. (3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită și împotriva moștenitorilor pretinsului tată.

Art. 433. Tăgada paternității de către copil și de către moștenitori. (1) Acțiunea în tăgada paternității se pornește de copil, în timpul minorității sale, prin reprezentantul său legal.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(3) Dispozițiile art. 423 alin. (5) și art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:

Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară

C. fam.: ▸ Art. 54. (2) Acțiunea în tăgăduirea paternității poate fi pornită de oricare dintre soți, precum și de către copil; ea poate fi continuată de moștenitori. ▸ Art. 60. (4) Acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia.

Art. 434. Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie. Orice persoană interesată poate cere, oricând, instanței să constate că nu sunt întrunite condițiile pentru ca prezumția de paternitate să se aplice unui copil înregistrat în actele de stare civilă ca fiind născut din căsătorie.

Legea de aplicare:

Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație

Art. 435. Filiația legal stabilită. (1) Atât timp cât o legătură de filiație legal stabilită nu a fost contestată în justiție, nu se poate stabili, pe nicio cale, o altă filiație.

(2) Dispozițiile art. 99 alin. (4) rămân aplicabile.

Art. 436. Citarea părinților și a copilului. Părinții și copilul vor fi citați în toate cauzele referitoare la filiație, chiar și atunci când nu au calitatea de reclamant sau de pârât.

Art. 437. Inadmisibilitatea renunțării. (1) În acțiunile privitoare la filiație nu se poate renunța la drept.

(2) De asemenea, cel care introduce o acțiune privitoare la filiație în numele unui copil sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească, precum și copilul minor care a introdus singur, potrivit legii, o astfel de acțiune nu pot renunța la judecarea ei.

Art. 438. Situația copilului. (1) Prin hotărârea de admitere a acțiunii instanța se pronunță și cu privire la stabilirea numelui copilului, exercitarea autorității părintești și obligația părinților de a-l întreține pe copil.

(2) În cazul în care admite o acțiune în contestarea filiației, instanța poate stabili, dacă este cazul, modul în care copilul păstrează legături personale cu acela care l-a crescut.

Art. 439. Acțiunea formulată în caz de moștenire vacantă. În cazul în care, potrivit legii, o acțiune privitoare la filiație poate fi pornită împotriva moștenitorilor, iar moștenirea este vacantă, acțiunea poate fi introdusă împotriva comunei, orașului sau, după caz, municipiului de la locul deschiderii moștenirii. Citarea în proces a renunțătorilor, dacă există, este obligatorie.

Art. 440. Efectele stabilirii filiației asupra unui proces penal. În cazul infracțiunilor a căror calificare presupune existența unui raport de filiație care nu este legal stabilit, hotărârea penală nu poate fi pronunțată înainte de rămânerea definitivă a hotărârii civile privitoare la raportul de filiație.

Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator

Art. 441. Regimul filiației. (1) Reproducerea umană asistată medical cu terț donator nu determină nicio legătură de filiație între copil și donator.

(2) În acest caz, nicio acțiune în răspundere nu poate fi pornită împotriva donatorului.

(3) Părinți, în sensul dat de prezenta secțiune, nu pot fi decât un bărbat și o femeie sau o femeie singură.

Art. 442. Condiții. (1) Părinții care, pentru a avea un copil, doresc să recurgă la reproducerea asistată medical cu terț donator trebuie să își dea consimțământul în prealabil, în condiții care să asigure deplina confidențialitate, în fața unui notar public care să le explice, în mod expres, consecințele actului lor cu privire la filiație.

(2) Consimțământul rămâne fără efect în cazul decesului, al formulării unei cereri de divorț sau al separației în fapt, survenite anterior momentului concepțiunii realizate în cadrul reproducerii umane asistate medical. El poate fi revocat oricând, în scris, inclusiv în fața medicului chemat să asigure asistența pentru reproducerea cu terț donator.

Art. 443. Contestarea filiației. (1) Nimeni nu poate contesta filiația copilului pentru motive ce țin de reproducerea asistată medical și nici copilul astfel născut nu poate contesta filiația sa.

(2) Cu toate acestea, soțul mamei poate tăgădui paternitatea copilului, în condițiile legii, dacă nu a consimțit la reproducerea asistată medical realizată cu ajutorul unui terț donator.

(3) În cazul în care copilul nu a fost conceput în acest mod, dispozițiile privind tăgăduirea paternității rămân aplicabile.

Art. 444. Răspunderea tatălui. Cel care, după ce a consimțit la reproducerea asistată medical cu terț donator, nu recunoaște copilul astfel născut în afara căsătoriei răspunde față de mamă și față de copil. În acest caz, paternitatea copilului este stabilită pe cale judecătorească în condițiile art. 411 și 423.

Art. 445. Confidențialitatea informațiilor. (1) Orice informații privind reproducerea umană asistată medical sunt confidențiale.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, în lipsa unor astfel de informații, există riscul unui prejudiciu grav pentru sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendenților acesteia, instanța poate autoriza transmiterea lor, în mod confidențial, medicului sau autorităților competente.

(3) De asemenea, oricare dintre descendenții persoanei astfel concepute poate să se prevaleze de acest drept, dacă faptul de a fi privat de informațiile pe care le cere poate să prejudicieze grav sănătatea sa ori pe cea a unei persoane care îi este apropiată.

Art. 446. Raporturile dintre tată și copil. Tatăl are aceleași drepturi și obligații față de copilul născut prin reproducere asistată medical cu terț donator ca și față de un copil născut prin concepțiune naturală.

Art. 447. Reguli aplicabile. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator, regimul său juridic, asigurarea confidențialității informațiilor care țin de aceasta, precum și modul de transmitere a lor se stabilesc prin lege specială.

Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului

Art. 448. Egalitatea în drepturi a copiilor. Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită potrivit legii are, față de fiecare părinte și rudele acestuia, aceeași situație ca și aceea a unui copil din căsătorie.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 63. Copilul din afara căsătoriei a cărui filiaţie a fost stabilită prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească are, faţă de părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situaţie ca şi situaţia legală a unui copil din căsătorie.

Art. 449. Numele copilului din căsătorie. (1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinţilor săi.

(2) Dacă părinţii nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se stabileşte prin acordul părinţilor şi se declară, odată cu naşterea copilului, la serviciul de stare civilă.

(3) În lipsa acordului părinţilor, instanţa de tutelă hotărăşte şi comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă la serviciul de stare civilă unde a fost înregistrată naşterea.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 62. (1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinţilor. (2) Dacă părinţii nu au un nume de familie comun, copilul va lua numele de familie al unuia dintre ei ori numele lor reunite. În acest caz, numele copilului se va stabili prin învoiala părinţilor şi se va declara, odată cu naşterea copilului, la serviciul de stare civilă. În lipsa unei asemenea învoieli, autoritatea tutelară de la domiciliul copilului va hotărî, ascultând pe părinţi, dacă copilul va purta numele unuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 450. Numele copilului din afara căsătoriei. (1) Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinţi faţă de care filiaţia a fost mai întâi stabilită.

(2) În cazul în care filiaţia a fost stabilită ulterior şi faţă de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinţilor, poate lua numele de familie al părintelui faţă de care şi-a stabilit filiaţia ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declară de către părinţi, împreună, la serviciul de stare civilă la care a fost înregistrată naşterea. În lipsa acordului părinţilor se aplică dispoziţiile art. 449 alin. (3).

(3) În cazul în care copilul şi-a stabilit filiaţia în acelaşi timp faţă de ambii părinţi, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 449 alin. (2) şi (3).

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 64. (1) Copilul din afara căsătoriei dobândeşte numele de familie al aceluia dintre părinţi faţă de care filiaţia a fost mai întâi stabilită. (2) În cazul în care filiaţia a fost stabilită ulterior şi faţă de celălalt părinte, instanţa judecătorească va putea da încuviinţarea copilului să poarte numele acestuia din urma. (3) În cazul în care copilul a fost recunoscut în acelaşi timp de ambii părinţi, se aplică dispoziţiile art. 62 alin. (2).

Capitolul III. Adopţia

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 451. Noţiune. *Adopţia* este operaţiunea juridică prin care se creează legătura de filiaţie între adoptator şi adoptat, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 1. Adopţia este operaţiunea juridică prin care se creează legătura de filiaţie între adoptator şi adoptat, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

Legislaţie conexă: Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată (M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009) cu ultimele modificări şi completări aduse prin Legea nr. 233/2011 (M. Of. nr. 860 din 7 decembrie 2011).

Art. 452. Principiile adopţiei. Adopţia este supusă cumulativ următoarelor principii:
a) interesul superior al copilului;

b) necesitatea de a asigura creşterea şi educarea copilului într-un mediu familial;
c) continuitatea creşterii şi educării copilului, ţinându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă şi culturală;
d) celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopţiei.

Legislaţie conexă: art. 2 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată (M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009).

Art. 453. Adopţia internaţională. Condiţiile şi procedura adopţiei internaţionale, ca şi efectele acesteia asupra cetăţeniei copilului se stabilesc prin lege specială.

Legislaţie conexă: art. 45-55 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată (M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009).

Art. 454. Procedura adopţiei. (1) Adopţia se încuviinţează de către instanţa de tutelă, dacă este în interesul superior al copilului şi sunt îndeplinite toate celelalte condiţii prevăzute de lege.
(2) Procedura adopţiei este reglementată prin lege specială.

Legislaţie conexă: art. 19-44 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată (M. Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009).

Secţiunea a 2-a. Condiţiile de fond ale adopţiei

§1. Persoanele care pot fi adoptate

Art. 455. Vârsta adoptatului. (1) Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacităţii depline de exerciţiu.
(2) Cu toate acestea, poate fi adoptată, în condiţiile legii, şi persoana care a dobândit capacitate deplină de exerciţiu, dacă a fost crescută în timpul minorităţii de către cel care doreşte să o adopte.

Legea de aplicare:
Art. 48. Dispoziţiile art. 455 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul în care minorul dobândeşte capacitate de exerciţiu anticipată, potrivit art. 40 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 5. (1) Adopţia se încheie numai dacă aceasta este în interesul superior al copilului. (2) Copilul poate fi adoptat până la împlinirea vârstei majoratului civil. (3) Persoana majoră poate fi adoptată numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorităţii sale.

Art. 456. Pluralitatea de adoptaţi – fraţi şi surori. Adopţia fraţilor, indiferent de sex, de către persoane sau familii diferite se poate face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 6. (1) În cadrul procedurii de adopţie se iau măsurile necesare pentru ca fraţii să fie încredinţaţi împreună. (2) Încredinţarea separată a fraţilor în vederea adopţiei, precum şi adopţia acestora de către persoane sau familii diferite se pot face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Art. 457. Interzicerea adopţiei între fraţi. Adopţia între fraţi, indiferent de sex, este interzisă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 8. (1) Adopţia între fraţi este interzisă.

Art. 458. Situaţia soţilor. Adopţia a 2 soţi sau foşti soţi de către acelaşi adoptator sau familie adoptatoare, precum şi adopţia între soţi sau foşti soţi sunt interzise.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 8. (2) Adopția a doi soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare, precum și adopția între soți sau foști soți sunt interzise.

§2. Persoanele care pot adopta

Art. 459. Capacitatea și starea de sănătate. Persoanele care nu au capacitate deplină de exercițiu, precum și persoanele cu boli psihice și handicap mintal nu pot adopta.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: ▸ Art. 8. (3) Persoanele cu boli psihice și handicap mintal nu pot adopta. ▸ Art. 9. (1) Pot adopta numai persoanele care au capacitate deplină de exercițiu și care sunt cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cel pe care doresc să îl adopte.

Art. 460. Diferența de vârstă. (1) Adoptatorul trebuie să fie cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât adoptatul.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator este mai mică decât 18 ani, dar nu mai puțin de 16 ani.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 9. (1) Pot adopta numai persoanele care au capacitate deplină de exercițiu și care sunt cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cel pe care doresc să îl adopte. (2) Pentru motive temeinice, instanța judecătorească poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat și adoptatori este mai mică de 18 ani, dar în nicio situație mai puțin de 15 ani.

Art. 461. Condițiile morale și materiale. (1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale și condițiile materiale necesare creșterii, educării și dezvoltării armonioase a copilului.

(2) Îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit legii speciale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 10. (1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale și condițiile materiale necesare dezvoltării depline și armonioase a personalității copilului. (2) Îndeplinirea garanțiilor și condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit prevederilor prezentei legi.

Art. 462. Adopția simultană sau succesivă. (1) Două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan și nici succesiv, cu excepția cazului în care sunt soț și soție.

(2) Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată atunci când:

a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții;

b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

(3) Două persoane de același sex nu pot adopta împreună.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 7. (2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), poate fi încuviințată, după caz, adopția simultană sau adopții succesive, atunci când adoptatorii sunt soț și soție. (3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) și (2), poate fi încuviințată o nouă adopție atunci când: a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții; b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

§3. Consimțământul la adopție

Art. 463. Persoanele care consimt la adopție. (1) Pentru încheierea unei adopții este necesar consimțământul următoarelor persoane:

a) părinții fireşti ori, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori puşi sub interdicție, în condițiile legii;

b) adoptatul care a împlinit 10 ani;

c) adoptatorul sau, după caz, soții din familia adoptatoare, când aceştia adoptă împreună;

d) soțul celui care adoptă, cu excepția cazului în care lipsa discernământului îl pune în imposibilitatea de a-şi manifesta voința.

(2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau obținerii efective a unor foloase, indiferent de natura acestora.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 11. (1) Persoanele care trebuie să consimtă la adopție sunt următoarele: a) părinții fireşti sau, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori puşi sub interdicție, în condițiile legii; b) copilul care a împlinit vârsta de 10 ani; c) adoptatorul sau, după caz, familia adoptatoare. (2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau efectuării unei contra prestații, indiferent de natura acesteia, fie ea anterioară sau ulterioară.

Art. 464. Situații speciale privind consimțământul părinților. (1) Dacă unul dintre părinții fireşti este necunoscut, mort, declarat mort, precum şi dacă se află, din orice motiv, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător. Când ambii părinți se află în una dintre aceste situații, adopția se poate încheia fără consimțământul lor.

(2) Părintele sau părinții decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti ori cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. În aceste cazuri, consimțământul celui care exercită autoritatea părintească este şi el obligatoriu.

(3) Persoana căsătorită care a adoptat un copil trebuie să consimtă la adopția aceluiaşi copil de către soțul său. Consimțământul părinților fireşti nu mai este necesar în acest caz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 12. (1) Consimțământul la adopție trebuie să fie dat de către părinții fireşti ai copilului. În cazul adopției copilului şi de către soțul adoptatorului, consimțământul trebuie exprimat de către soțul care este deja părinte adoptator al copilului. (2) Părintele sau părinții decăzuți din drepturile părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. Consimțământul reprezentantului legal este obligatoriu. (3) Dacă unul dintre părinții fireşti este decedat, necunoscut, declarat, în condițiile legii, mort sau dispărut, pus sub interdicție, precum şi dacă se află, din orice împrejurare, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător. (4) Consimțământul părinților fireşti ai copilului nu este necesar dacă ambii se găsesc în oricare dintre situațiile prevăzute la alin. (3), precum şi în cazul adopției prevăzute la art. 5 alin. (3).

Art. 465. Libertatea consimțământului părinților. Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 14. Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele acestuia trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat, şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului.

Art. 466. Darea şi revocarea consimțământului părinților. (1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului.

(2) Consimțământul dat în condițiile alin. (1) poate fi revocat în termen de 30 de zile de la data exprimării lui.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 16. (1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti ai copilului sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului înscrisă în certificatul de naştere. (2) Părintele firesc sau, după caz, tutorele poate revoca consimțământul în termen de 30 de zile de la data exprimării lui în condițiile legii.

Art. 467. Refuzul părinților de a-şi da consimțământul. În mod excepțional, instanța de tutelă poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopție, dacă se dovedeşte, cu orice mijloc de probă, că acesta este abuziv şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia, dată în condițiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 13. În mod excepțional, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului, dacă se dovedeşte, prin orice mijloc de probă, că aceştia refuză în mod abuziv să-şi dea consimțământul la adopție şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia dată în condițiile art. 11 alin. (1) lit. b), cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

Art. 468. Condițiile exprimării consimțământului. Condițiile în care îşi exprimă consimțământul persoanele chemate să consimtă la adopție sunt reglementate prin lege specială.

Legea de aplicare:
Art. 49. Adopțiile încuviințate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce priveşte validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviințate.

Secțiunea a 3-a. Efectele adopției

Art. 469. Data adopției. Adopția produce efecte de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti prin care a fost încuviințată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 56. (1) Adopția produce efecte numai de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti prin care a fost încuviințată.

Art. 470. Efectele asupra rudeniei. (1) Prin adopție se stabilesc filiația dintre adoptat şi cel care adoptă, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului.

(2) Raporturile de rudenie încetează între adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte.

(3) Când adoptator este soțul părintelui firesc sau adoptiv, legăturile de rudenie ale adoptatului încetează numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 56. (2) Prin adopție se stabilesc filiația între adoptat şi cel care adoptă, precum şi legături de rudenie între adoptat şi rudele adoptatorului. (3) În momentul stabilirii filiației prin adopție, rudenia firească dintre adoptat şi descendenții săi, pe de o parte, şi părinții săi fireşti şi rudele acestora, pe de altă parte, încetează, cu excepția adopției prevăzute la art. 20 lit. b), caz în care încetarea raporturilor de rudenie se aplică numai în raport cu părintele firesc şi rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Art. 471. Raporturile dintre adoptator şi adoptat. (1) Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile şi îndatoririle părintelui față de copilul său firesc.

(2) În cazul în care cel care adoptă este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile şi îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator şi părintele firesc căsătorit cu acesta.

(3) Adoptatul are față de adoptator drepturile şi îndatoririle pe care le are orice persoană față de părinții săi fireşti.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 57. (1) Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile și îndatoririle părintelui firesc față de copilul său. (2) În cazul în care adoptatorul este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile și îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator și părintele firesc căsătorit cu acesta. (3) Adoptatul are față de adoptator drepturile și îndatoririle de orice natură pe care le are o persoană față de părinții săi fireşti.

Art. 472. Decăderea adoptatorului din exercițiul drepturilor părinteşti. Dacă adoptatorul este decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti, instanța de tutelă, ținând seama de interesul superior al copilului, poate să instituie tutela sau una dintre măsurile de protecție prevăzute de lege. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 473. Numele adoptatului. (1) Copilul adoptat dobândeşte prin adopție numele de familie al celui care adoptă.

(2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, copilul adoptat poartă acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței care încuviințează adopția numele pe care acesta urmează să îl poarte. Dacă soții nu se înțeleg, hotărăște instanța. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.

(3) Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare și cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.

(4) În cazul adopției unei persoane căsătorite, care poartă un nume comun cu celălalt soț, soțul adoptat poate lua numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, dat în fața instanței care încuviințează adopția.

(5) Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se păstrează, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 59. (1) Adoptatul dobândeşte prin adopție numele adoptatorului. (2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, adoptatul va purta acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței judecătoreşti care încuviințează adopția numele pe care adoptatul urmează să-l poarte. (3) Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare și cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat. (4) În cazul adopției unei persoane căsătorite care poartă un nume comun în timpul căsătoriei, soțul adoptat poate primi în timpul căsătoriei numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, acordat în fața instanței care încuviințează adopția. (5) Pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

Art. 474. Informațiile cu privire la adopție. Informațiile cu privire la adopție sunt confidențiale. Modul în care adoptatul este informat cu privire la adopție și la familia sa de origine, precum și regimul juridic general al informațiilor privind adopția se stabilesc prin lege specială.

Legislație conexă: art. 58 din Legea nr. 273/2004.

Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției

Art. 475. Încetarea adopției. Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a anulării ori a constatării nulității sale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 60. Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a declarării nulității acesteia.

Art. 476. Desfacerea adopției. (1) Adopția este desfăcută de drept în cazul prevăzut la art. 462 alin. (2) lit. a).

(2) De asemenea, adopția poate fi desfăcută în cazul în care față de adoptat este necesară luarea unei măsuri de protecție prevăzute de lege, dacă desfacerea adopției este în interesul superior al copilului. În acest caz, adopția se consideră desfăcută la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care se dispune măsura de protecție, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 61. Adopția se desface în cazul prevăzut la art. 7 alin. (3) lit. a). [„adoptatorul sau soții adoptatori au decedat"; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfacută pe data ramânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții – n.n.].

Art. 477. Desfacerea adopției la cererea adoptatorului. (1) Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare, dacă adoptatul a atentat la viața lor sau a ascendenților ori descendenților lor, precum și atunci când adoptatul s-a făcut vinovat față de adoptatori de fapte penale pedepsite cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin 2 ani.

(2) Dacă adoptatorul a decedat ca urmare a faptelor adoptatului, adopția poate fi desfăcută la cererea celor care ar fi venit la moștenire împreună cu adoptatul sau în lipsa acestuia.

(3) Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului numai după ce adoptatul a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în condițiile legii, chiar dacă faptele au fost săvârșite anterior acestei date.

Art. 478. Desfacerea adopției la cererea adoptatului. Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatului dacă adoptatorul s-a făcut vinovat față de adoptat de faptele prevăzute la art. 477.

Art. 479. Anularea adopției. (1) Adopția poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei și al cărei consimțământ a fost viciat prin eroare asupra identității adoptatului, dol sau violență.

(2) Acțiunea poate fi formulată în termen de 6 luni de la descoperirea erorii sau a dolului ori de la data încetării violenței, dar nu mai târziu de 2 ani de la încheierea adopției.

Art. 480. Nulitatea absolută a adopției. (1) Sunt nule adopția fictivă, precum și cea încheiată cu încălcarea condițiilor de formă sau de fond, dacă, în acest din urmă caz, legea nu o sancționează cu nulitatea relativă.

(2) Adopția este fictivă dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului.

(3) Acțiunea în constatarea nulității adopției poate fi formulată de orice persoană interesată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: ▶ Art. 62. (1) Adopția este nulă, dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului sau cu încălcarea oricăror condiții de fond sau de formă prevăzute de lege. ▶ Art. 63. Acțiunea în declararea nulității adopției aparține oricărei persoane interesate. După dobândirea de către adoptat a capacității depline de exercițiu, acțiunea aparține numai acestuia.

Art. 481. Menținerea adopției. Instanța poate respinge cererea privind nulitatea dacă menținerea adopției este în interesul celui adoptat. Acesta este întotdeauna ascultat, dispozițiile art. 264 aplicându-se în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 62. (2) Cu toate acestea, instanța va putea respinge cererea de declarare a nulității adopției, dacă va constata că menținerea adopției este în interesul celui adoptat.

Art. 482. Efectele încetării adopției. (1) La încetarea adopției, părinții firești ai copilului redobândesc drepturile și îndatoririle părintești, cu excepția cazului când instanța hotărăște că este în interesul superior al copilului să instituie tutela sau o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii.

(2) De asemenea, adoptatul redobândește numele de familie și, după caz, prenumele avut înainte de încuviințarea adopției. Cu toate acestea, pentru motive temeinice, instanța poate încuviința ca acesta să păstreze numele dobândit prin adopție.

(3) Adoptatul este întotdeauna ascultat în condițiile art. 264.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 65. (1) În situația încetării adopției ca urmare a declarării nulității acesteia, adoptatul redobândește numele de familie avut înainte de încuviințarea adopției. (2) Părinții firești ai copilului redobândesc drepturile și îndatoririle părinteşti dacă instanța nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecție specială a copilului, în condițiile legii.

Titlul IV. Autoritatea părintească

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 483. Autoritatea părintească. (1) *Autoritatea părintească* este ansamblul de drepturi și îndatoriri care privesc atât persoana, cât și bunurile copilului și aparțin în mod egal ambilor părinți.

(2) Părinții exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, și îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate.

(3) Ambii părinți răspund pentru creșterea copiilor lor minori.

Legislație conexă: art. 2 și art. 31 alin. (1)-(2) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Art. 484. Durata autorității părinteşti. Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândește capacitatea deplină de exercițiu.

Art. 485. Îndatorirea de respect. Copilul datorează respect părinților săi indiferent de vârsta sa.

Art. 486. Neînțelegerile dintre părinți. Ori de câte ori există neînțelegeri între părinți cu privire la exercițiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, instanța de tutelă, după ce îi ascultă pe părinți și luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăște potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Legislație conexă: art. 31 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Capitolul II. Drepturile și îndatoririle părinteşti

Art. 487. Conținutul autorității părinteşti. Părinții au dreptul și îndatorirea de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, însușirilor și nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaște acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 101. (1) Părinţii sunt datori să îngrijească de copil. (2) Ei sunt obligaţi să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului socialist, spre a-l face folositor colectivităţii.

Art. 488. Îndatoririle specifice. (1) Părinţii au îndatorirea de a creşte copilul în condiţii care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială în mod armonios.
(2) În acest scop, părinţii sunt obligaţi:
a) să coopereze cu copilul şi să îi respecte viaţa intimă, privată şi demnitatea;
b) să prezinte şi să permită informarea şi lămurirea copilului despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia;
c) să ia toate măsurile necesare pentru protejarea şi realizarea drepturilor copilului;
d) să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice cu atribuţii în domeniul îngrijirii, educării şi formării profesionale a copilului.

Legislaţie conexă: art. 32 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Art. 489. Măsurile disciplinare. Măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinţi decât cu respectarea demnităţii copilului. Sunt interzise luarea unor măsuri, precum şi aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoţională a copilului.

Legislaţie conexă: art. 28 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Art. 490. Drepturile părintelui minor. (1) Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile şi îndatoririle părinteşti cu privire la persoana copilului.
(2) Drepturile şi îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: art. 62 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Art. 491. Religia copilului. (1) Părinţii îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condiţiile legii, ţinând seama de opinia, vârsta şi de gradul de maturitate ale acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.
(2) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să îşi aleagă liber confesiunea religioasă.

Legislaţie conexă: art. 25 din din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Art. 492. Numele copilului. Părinţii aleg prenumele şi, când este cazul, numele de familie al copilului, în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: art. 8 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Art. 493. Supravegherea copilului. Părinţii au dreptul şi îndatorirea de supraveghere a copilului minor.

Art. 494. Relaţiile sociale ale copilului. Părinţii sau reprezentanţii legali ai copilului pot, numai în baza unor motive temeinice, să împiedice corespondenţa şi legăturile personale ale copilului în vârstă de până la 14 ani. Neînţelegerile se soluţionează de către instanţa de tutelă, cu ascultarea copilului, în condiţiile art. 264.

Art. 495. Înapoierea copilului de la alte persoane. (1) Părinții pot cere oricând instanței de tutelă înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept.

(2) Instanța de tutelă poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.

(3) Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 103. (1) Părinții au dreptul să ceară înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept. (2) Instanța judecătorească va respinge cererea, dacă înapoierea este contrară intereselor copilului. Acesta va fi ascultat dacă a împlinit vârsta de zece ani.

Art. 496. Locuința copilului. (1) Copilul minor locuiește la părinții săi.

(2) Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceștia vor stabili, de comun acord, locuința copilului.

(3) În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăște, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială și ascultându-i pe părinți și pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.

(4) Locuința copilului, stabilită potrivit prezentului articol, nu poate fi schimbată fără acordul părinților decât în cazurile prevăzute expres de lege.

(5) Părintele la care copilul nu locuiește în mod statornic are dreptul de a avea legături personale cu minorul, la locuința acestuia. Instanța de tutelă poate limita exercițiul acestui drept, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 100. (1) Copilul minor locuiește la părinții săi. (2) Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceștia vor decide, de comun acord, la care dintre ei va locui copilul. (3) În caz de neînțelegere între părinți, instanța judecătorească, ascultând autoritatea tutelară, precum și pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de zece ani, va decide, ținând seama de interesele copilului.

Art. 497. Schimbarea locuinței copilului. (1) Dacă afectează exercițiul autorității sau al unor drepturi părintești, schimbarea locuinței copilului, împreună cu părintele la care locuiește, nu poate avea loc decât cu acordul prealabil al celuilalt părinte.

(2) În caz de neînțelegere între părinți, hotărăște instanța de tutelă potrivit interesului superior al copilului, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială și ascultându-i pe părinți. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 498. Schimbarea felului învățăturii ori al pregătirii profesionale. (1) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere părinților să își schimbe felul învățăturii sau al pregătirii profesionale ori locuința necesară desăvârșirii învățăturii ori pregătirii sale profesionale.

(2) Dacă părinții se opun, copilul poate sesiza instanța de tutelă, iar aceasta hotărăște pe baza raportului de anchetă psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 102. Autoritatea tutelară poate da încuviințare copilului, la cererea acestuia, după împlinirea vârstei de paisprezece ani, să-și schimbe felul învățăturii ori pregătirii profesionale stabilită de părinți sau să aibă locuința pe care o cere desăvârșirea învățăturii ori pregătirii profesionale.

Art. 499. Obligația de întreținere. (1) Tatăl și mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum și educația, învățătura și pregătirea sa profesională.

(2) Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părinții au obligația de a-i asigura condițiile necesare pentru creșterea, educarea și pregătirea sa profesională.

(3) Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăși vârsta de 26 de ani.

(4) În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul și modalitățile executării, precum și contribuția fiecăruia dintre părinți se stabilesc de instanța de tutelă pe baza raportului de anchetă psihosocială.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 107. (1) Copilul minor este întreținut de părinții săi. (2) Dacă minorul are un venit propriu, care nu este îndestulător, părinții au obligația să asigure condițiile necesare pentru creșterea, educarea, învățătura și pregătirea sa profesională. (3) În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere datorată de părinți minorului, felul și modalitățile executării precum și contribuția fiecăruia dintre părinți, se vor stabili de instanța judecătorească cu ascultarea autorității tutelare.

Art. 500. Independența patrimonială. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului și nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moștenire și la întreținere.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 106. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului și nici copilul asupra bunurilor părintelui în afară de dreptul la moștenire și la întreținere.

Art. 501. Administrarea bunurilor copilului. (1) Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum și de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz.

(2) După împlinirea vârstei de 14 ani minorul își exercită drepturile și își execută obligațiile singur, în condițiile legii, însă numai cu încuviințarea părinților și, după caz, a instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 105. (1) Părinții au dreptul și îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor și de a-l reprezenta în actele civile până la data când el împlinește vârsta de paisprezece ani. (2) După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul exercită singur drepturile și își execută tot astfel obligațiile, însă numai cu încuviințarea prealabilă a părinților, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celui de-al treilea. ► Art. 124. (2) După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul își exercită drepturile și își execută tot astfel obligațiile, însă numai cu încuviințarea prealabilă a tutorelui, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celor de-al treilea.

Art. 502. Alte dispoziții aplicabile. (1) Drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului sunt aceleași cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) Cu toate acestea, nu se întocmește inventarul prevăzut la art. 140, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 105. (3) Dispozițiile secțiunii a II-a din prezentul capitol vor fi aplicabile prin asemănare. Cu toate acestea nu se va întocmi inventarul prevăzut în art. 126, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Capitolul III. Exercitarea autorității părinteşti

Art. 503. Modul de exercitare a autorității părinteşti. (1) Părinții exercită împreună și în mod egal autoritatea părintească.

(2) Față de terții de bună-credință, oricare dintre părinți, care îndeplinește singur un act curent pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, este prezumat că are și consimțământul celuilalt părinte.

Legea de aplicare:
Art. 50. Dispozițiile art. 503 alin. (2) din Codul civil privind prezumția de mandat tacit reciproc între părinți sunt aplicabile în cazul actelor curente încheiate de unul dintre părinți, după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 98. (1) Măsurile privitoare la persoana şi bunurile copiilor se iau de către părinţi, de comun acord.

Art. 504. Exercitarea autorităţii părinteşti în caz de divorţ. Dacă părinţii sunt divorţaţi, autoritatea părintească se exercită potrivit dispoziţiilor referitoare la efectele divorţului în raporturile dintre părinţi şi copii.

Art. 505. Copilul din afara căsătoriei. (1) În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiaţie a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv faţă de ambii părinţi, autoritatea părintească se exercită în comun şi în mod egal de către părinţi, dacă aceştia convieţuiesc.

(2) Dacă părinţii copilului din afara căsătoriei nu convieţuiesc, modul de exercitare a autorităţii părinteşti se stabileşte de către instanţa de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispoziţiile privitoare la divorţ.

(3) Instanţa sesizată cu o cerere privind stabilirea filiaţiei este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorităţii părinteşti, fiind aplicabile prin asemănare dispoziţiile privitoare la divorţ.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 65. Dacă filiaţia copilului din afara căsătoriei este stabilită faţă de ambii părinţi, încredinţarea lui, precum şi contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere, educare, învăţătura şi pregătire profesională, se vor hotărî potrivit dispoziţiilor art. 42-44 inclusiv, care se aplică prin asemănare.

Art. 506. Învoiala părinţilor. Cu încuviinţarea instanţei de tutelă părinţii se pot înţelege cu privire la exercitarea autorităţii părinteşti sau cu privire la luarea unei măsuri de protecţie a copilului, dacă este respectat interesul superior al acestuia. Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 507. Exercitarea autorităţii părinteşti de către un singur părinte. Dacă unul dintre părinţi este decedat, declarat mort prin hotărâre judecătorească, pus sub interdicţie, decăzut din exerciţiul drepturilor părinteşti sau dacă, din orice motiv, se află în neputinţă de a-şi exprima voinţa, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 98. (2) Dacă unul dintre părinţi este mort, decăzut din drepturile părinteşti, pus sub interdicţie sau, din orice împrejurare, se află în neputinţă de a-şi manifesta voinţa, celălalt părinte exercită singur drepturile părinteşti.

Capitolul IV. Decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti

Art. 508. Condiţii. (1) Instanţa de tutelă, la cererea autorităţilor administraţiei publice cu atribuţii în domeniul protecţiei copilului, poate pronunţa decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti dacă părintele pune în pericol viaţa, sănătatea sau dezvoltarea copilului prin relele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuzivă, prin neglijenţa gravă în îndeplinirea obligaţiilor părinteşti ori prin atingerea gravă a interesului superior al copilului.

(2) Cererea se judecă de urgenţă, cu citarea părinţilor şi pe baza raportului de anchetă psihosocială. Participarea procurorului este obligatorie.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 109. (1) Dacă sănătatea sau dezvoltarea fizică a copilului este primejduită prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtare abuzivă sau prin neglijenţa gravă în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, ori dacă educarea, învăţătura sau pregătirea profesională a copilului nu

se face în spirit de devotament față de România, instanța judecătorească, la cererea autorității tutelare, va pronunța decăderea părintelui din drepturile părinteşti. (2) Citarea părinților şi a autorității tutelare este obligatorie.

Art. 509. Întinderea decăderii. (1) Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti este totală şi se întinde asupra tuturor copiilor născuți la data pronunțării hotărârii.

(2) Cu toate acestea, instanța poate dispune decăderea numai cu privire la anumite drepturi părinteşti ori la anumiți copii, dar numai dacă, în acest fel, nu sunt primejduite creşterea, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a copiilor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 111. Autoritatea tutelară va îngădui părintelui decăzut din drepturile părinteşti să păstreze legături personale cu copilul, afară numai dacă, prin asemenea legături, creşterea, educarea, învățătura sau pregătirea profesională a copilului ar fi în primejdie.

Art. 510. Obligația de întreținere. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti nu scuteşte părintele de obligația sa de a da întreținere copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 110. Decăderea din drepturile părinteşti nu scuteşte pe părinte de îndatorirea de a da întreținere copilului.

Art. 511. Instituirea tutelei. În cazul în care, după decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti, copilul se află în situația de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinți, se instituie tutela.

Reglementarea anterioară:
C. fam.: Art. 113. În cazul în care ambii părinți fiind morți, necunoscuți, decăzuți din drepturile părinteşti, puşi sub interdicție, dispăruți ori declarați morți, copilul este lipsit de îngrijirea ambilor părinți precum, şi în cazul prevăzut de art. 85, copilul va fi pus sub tutelă.

Art. 512. Redarea exercițiului drepturilor părinteşti. (1) Instanța redă părintelui exercițiul drepturilor părinteşti, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exercițiul acestora şi dacă părintele nu mai pune în pericol viața, sănătatea şi dezvoltarea copilului.

(2) Până la soluționarea cererii, instanța poate îngădui părintelui să aibă legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 112. Instanța judecătorească va reda părintelui decăzut din drepturile părinteşti exercițiul acestor drepturi, dacă au încetat împrejurările care au dus la decădere, astfel încât, prin redarea acestor drepturi, creşterea, educarea, învățătura, pregătirea profesională şi interesele patrimoniale ale copilului nu mai sunt în primejdie.

Titlul V. Obligația de întreținere – personală

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 513. Caracterul legal al obligației de întreținere. Obligația de întreținere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege.

Art. 514. Caracterul personal al obligației de întreținere. (1) Obligația de întreținere are caracter personal.

(2) Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligației de întreținere, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Dreptul la întreținere nu poate fi cedat și nu poate fi urmărit decât în condițiile prevăzute de lege.

Art. 515. Inadmisibilitatea renunțării la întreținere. Nimeni nu poate renunța pentru viitor la dreptul său la întreținere.

Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere și ordinea în care aceasta se datorează

Art. 516. Subiectele obligației de întreținere. (1) Obligația de întreținere există între soț și soție, rudele în linie dreaptă, între frați și surori, precum și între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) privind obligația de întreținere între rudele în linie dreaptă, precum și între frați și surori sunt aplicabile și în cazul adopției.

(3) Obligația de întreținere există între foștii soți, în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 24. (1) În cazul prevăzut în art. 23 alin. (1) cererea de întreținere a soțului de bună-credință și raporturile patrimoniale dintre bărbat și femeie sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț. ► Art. 86. (1) Obligația de întreținere există între soț și soție, părinți și copii, cel care adoptă și adoptat, bunici și nepoți, străbunici și strănepoți, frați și surori, precum și între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

Art. 517. Întreținerea copilului de către soțul părintelui său. (1) Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să presteze întreținere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

(2) La rândul său, copilul poate fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut astfel timp de 10 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 87. (1) Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să continue a da întreținere copilului, cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie. (2) Copilul va putea fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut timp de zece ani, astfel cum se arată în alineatul precedent.

Art. 518. Obligația de întreținere aparținând moștenitorilor. (1) Moștenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuți, în măsura valorii bunurilor moștenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor.

(2) În cazul în care sunt mai mulți moștenitori, obligația este solidară, fiecare dintre ei contribuind la întreținerea minorului proporțional cu valoarea bunurilor moștenite.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 96. (1) Moștenitorul persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținerea fără a avea obligația legală este ținut, în măsura valorii bunurilor moștenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor. (2) În cazul în care sunt mai mulți moștenitori, obligația este solidară, fiecare dintre ei contribuind proporțional cu valoarea bunurilor moștenite.

Art. 519. Ordinea de plată a întreținerii. Întreținerea se datorează în ordinea următoare:

a) soții și foștii soți își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;

b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

c) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 89. Întreținerea se datorează în ordinea următoare: a) soții își datorează întreținerea înaintea celorlalți obligați; b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar, dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat; c) cel care adoptă este obligat la întreținere înaintea părinților firești; d) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Art. 520. Întreținerea în cazul desfacerii adopției. După încetarea adopției, adoptatul poate cere întreținere numai de la rudele sale firești sau, după caz, de la soțul său.

Art. 521. Pluralitatea de debitori. (1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art. 516 sunt obligate să întrețină aceeași persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele pe care le au.

(2) Dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 90. (1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute în art. 89 sunt obligate să întrețină aceeași persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele ce au. (2) Dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia.

Art. 522. Obligația subsidiară. În cazul în care cel obligat în primul rând la întreținere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanța de tutelă le poate obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreținere să o completeze, în ordinea stabilită la art. 519.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 91. În cazul în care cel obligat în primul rând la întreținere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui ce o cere, instanța judecătorească va putea obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreținere să o completeze, în ordinea stabilită de art. 89.

Art. 523. Divizibilitatea întreținerii. Când cel obligat nu poate presta, în același timp, întreținere tuturor celor îndreptățiți să o ceară, instanța de tutelă, ținând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreținerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest caz, instanța hotărăște, totodată, modul în care se împarte întreținerea între persoanele care urmează a o primi.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 92. Când cel obligat nu poate presta, în același timp, întreținerea tuturor celor care sunt în drept să i-o ceară, instanța judecătorească, ținând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreținerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest caz instanța va hotărî, totodată, modul în care se va împărți întreținerea între persoanele care urmează a o primi.

Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere

Art. 524. Creditorul întreținerii. Are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreține din munca sau din bunurile sale.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 86. (2) Are drept la întreținere numai acela care se află în nevoie, neavând putința unui câștig din muncă, din cauza incapacității de a munci.

Art. 525. Dreptul la întreținere al minorului. (1) Minorul care cere întreținere de la părinții săi se află în nevoie dacă nu se poate întreține din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care părinții n-ar putea presta întreținerea fără a-și primejdui propria lor existență, instanța de tutelă poate încuviința ca întreținerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepția celor de strictă necesitate.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 86. (3) Descendentul, cât timp este minor, are drept la întreținere, oricare ar fi pricina nevoii în care se află.

Art. 526. Comportamentul necorespunzător. (1) Nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri.

(2) Acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate.

Art. 527. Debitorul întreținerii. (1) Poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace.

(2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 94. (1) Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui ce urmează a o plăti.

Art. 528. Dovada stării de nevoie. Starea de nevoie a persoanei îndreptățite la întreținere, precum și mijloacele celui care datorează întreținere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Capitolul IV. Stabilirea și executarea obligației de întreținere

Art. 529. Cuantumul întreținerii. (1) Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

(2) Când întreținerea este datorată de părinte, ea se stabilește până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii și o jumătate pentru 3 sau mai mulți copii.

(3) Cuantumul întreținerii datorate copiilor, împreună cu întreținerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăși jumătate din venitul net lunar al celui obligat.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 94. (1) Întreținerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. (2) Instanța judecătorească va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau a hotărî, încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui ce o primește. (3) Când întreținerea este datorată de părinte sau de cel care adoptă, ea se stabilește până la o pătrime din câștigul sau din munca pentru un copil, o treime pentru doi copii și o jumătate pentru trei sau mai mulți copii.

Art. 530. Modalitățile de executare. (1) Obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățătură și pregătire profesională.

(2) Dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanța de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere, stabilită în bani.

(3) Pensia de întreținere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreținere. Dispozițiile art. 529 alin. (2) și (3) rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 93. (1) Obligația de întreținere se execută în natură sau prin plata unei pensii în bani. (2) Instanța judecătorească va stabili felul și modalitățile executării, ținând seama de împrejurări.

Art. 531. Modificarea și încetarea pensiei de întreținere. (1) Dacă se ivește o schimbare în ceea ce privește mijloacele celui care prestează întreținerea și nevoia celui care o primește, instanța de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micșora pensia de întreținere sau poate hotărî încetarea plății ei.

(2) Pensia de întreținere stabilită într-o sumă fixă se indexează de drept, trimestrial, în funcție de rata inflației.

Legea de aplicare:
Art. 51. Dispozițiile art. 531 din Codul civil privind modificarea și încetarea pensiei de întreținere sunt aplicabile și în cazul pensiilor de întreținere stabilite prin hotărâre judecătorească anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 94. (2) Instanța judecătorească va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau a hotărî, încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui ce o primește.

Art. 532. Data de la care se datorează pensia de întreținere. (1) Pensia de întreținere se datorează de la data cererii de chemare în judecată.

(2) Cu toate acestea, pensia poate fi acordată și pentru o perioadă anterioară, dacă introducerea cererii de chemare în judecată a fost întârziată din culpa debitorului.

Art. 533. Plata pensiei de întreținere. (1) Pensia de întreținere se plătește în rate periodice, la termenele convenite de părți sau, în lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.

(2) Chiar dacă creditorul întreținerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întreținerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.

(3) De asemenea, părțile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanța de tutelă poate hotărî ca întreținerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întreținere ale celui îndreptățit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreținerea, în măsura în care debitorul întreținerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligații.

Art. 534. Restituirea întreținerii nedatorate. Dacă, din orice motiv, se dovedește că întreținerea prestată, de bunăvoie sau ca urmare a unei hotărâri judecătorești, nu era datorată, cel care a executat obligația poate să ceară restituirea de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, în realitate, obligația să o presteze, în acest din urmă caz, pe temeiul îmbogățirii fără justă cauză.

BCU IASI

CARTEA A III-A. DESPRE BUNURI[1]

Titlul I. Bunurile şi drepturile reale în general

Capitolul I. Despre bunuri în general

Secţiunea 1. Despre distincţia bunurilor

Art. 535. Noţiune. Sunt bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial.

Art. 536. Bunurile mobile şi imobile. Bunurile sunt mobile sau imobile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 461. Toate bunurile sunt mobile sau imobile *(C. civ., 462 şi urm., 472 şi urm., 489 şi urm., 1295, 1315 şi urm., 1685, 1727 şi urm., 1751, 1824 şi urm., 1895 şi urm., 1909).*

Legislaţie conexă: Protocolul 1 la Convenţia europeană a drepturilor omului. A se vedea şi înţelesul noţiunii de „bun" în lumina jurisprudenţei C.E.D.O.

Art. 537. Bunurile imobile. Sunt imobile terenurile, izvoarele şi cursurile de apă, plantaţiile prinse în rădăcini, construcţiile şi orice alte lucrări fixate în pământ cu caracter permanent, platformele şi alte instalaţii de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum şi tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acestea cu caracter permanent.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 462. Bunurile sunt imobile sau prin natura lor, sau prin destinaţia lor, sau prin obiectul la care ele se aplică *[C. civ. , 463-465 alin. (1), 468-470, 471, 482-499, 576, 717, 718, 760, 765, 770, 771, 773, 783, 894, 902-903, 995, 1108, 1166, 1295, 1315, 1327, 1348, 1349, 1366, 1496, 1517, 1660, 1721, 1729, 1737-1745, 1746 şi urm. , 1777, 1818, 1895].* ▸ Art. 463. Fondurile de pământ şi clădirile sunt imobile prin natura lor *(C. civ. 464, 465, 469, 470).* Art. 464. Morile de vânt sau de apă, aşezate pe stâlpi, sunt imobile prin natura lor *(C. civ. 462, 473).* ▸ Art. 465. (1) Recoltele care încă se ţin de rădăcini şi fructele de pe arbori, neculese încă, sunt asemenea imobile *(C. civ. 463, 466, 472 şi urm. , 972, 1295, 1730).* Art. 467. Animalele ce proprietarul fondului dă arendaşului pentru cultură, sunt imobile pe cât timp li se păstrează destinaţia lor *(C. civ. 462, 468).* ▸ Art. 468. (1) Obiectele ce proprietarul unui fond a pus pe el pentru serviciul şi exploatarea acestui fond sunt imobile prin destinaţie. (2) Astfel sunt imobile prin destinaţie, când ele s-au pus de proprietar pentru serviciul şi exploatarea fondului: - animalele afectate la cultură; - instrumentele arătoare; - seminţele date arendaşilor sau colonilor parţiari; - porumbii din porumbărie; - lapinii ţinuţi pe lângă casă; - stupii cu roi; - peştele din iaz (heleşteie); - teascurile, căldările, alambicurile, căzile şi vasele; - instrumentele necesare pentru exploatarea fierăriilor, fabricilor de hârtie şi altor uzine; - paiele şi gunoaiele. (3) Mai sunt imobile prin destinaţie toate efectele mobiliare ce proprietarul a aşezat către fond în perpetuu *(C. civ. 462, 469, 1750, 1824).* ▸ Art. 470. Urloaiele sau ţevile ce servesc pentru conducerea apelor la un fond de pământ, sau la vreo casă, sunt imobile şi fac parte din proprietăţile la care servesc *(C. civ. 462).*

Art. 538. Bunurile care rămân sau devin imobile. (1) Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un imobil, pentru a fi din nou întrebuinţate, atât timp cât sunt

---

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a III-a sunt cuprinse în art. 55-82 din Legea nr. 71/2011.

păstrate în aceeaşi formă, precum şi părţile integrante ale unui imobil care sunt temporar detaşate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reintegrate.

(2) Materialele aduse pentru a fi întrebuinţate în locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul în care au dobândit această destinaţie.

Reglementarea anterioară
Codul civil din 1864: Art. 469. (1) Proprietarul se presupune că a aşezat către fond în perpetuu efecte mobiliare, când acestea sunt întărite cu gips, var sau ciment, sau când ele nu se pot scoate fără a se strica sau deteriora, sau fără a strica sau deteriora partea fondului către care sunt aşezate.(2) Oglinzile unui apartament se presupun aşezate în perpetuu, când parchetul pe care ele stau este una cu boaseria camerei.(3) Aceasta se aplică şi la tablouri şi alte ornamente.(4) Statuile sunt imobile când ele sunt aşezate înadins, chiar când ele s-ar putea scoate fără fractură sau deteriorare *(C. civ. 468, 1325, 1750, 1824).*

Art. 539. Bunurile mobile. (1) Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile.

(2) Sunt bunuri mobile şi undele electromagnetice sau asimilate acestora, precum şi energia de orice fel produse, captate şi transmise, în condiţiile legii, de orice persoană şi puse în serviciul său, indiferent de natura mobiliară sau imobiliară a sursei acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 471. Sunt imobile prin obiectul la care se aplică: uzufructul lucrurilor imobile, servituţile, acţiunile care tind a revendica un imobil *(C. civ. 462, 517, 565, 576, 175)* ▸ Art. 472. Bunurile sunt mobile prin natura lor, sau prin determinarea legii (*C. civ. 461, 465 alin. 2, 466, 473-474, 482-488, 504-516, 718, 772, 773, 783, 827, 894, 911, 918, 972, 995, 1316, 1587, 1593, 1685, 1718, 1721, 1726-1736, 1751, 1909*). ▸ Art. 473. Sunt mobile prin natura lor, corpurile care se pot transporta de la un loc la altul, atât acele care se mişcă de sine precum sunt animalele, precum şi cele care nu se pot strămuta din loc decât prin o putere străină, precum sunt lucrurile neînsufleţite (*C. civ. 472*). ▸ Art. 474. (1) Sunt mobile prin determinarea legii, obligaţiile şi acţiunile care au de obiect sume exigibile sau efecte mobiliare 1), acţiunile sau interesele în companii de finanţe, de comerţ sau de industrie, chiar şi când capitalul acestor companii constă în imobile. (2) Aceste acţiuni sau interese se socot ca mobile numai în privinţa fiecărui din asociaţi şi pe cât timp ţine asociaţia. (3) Sunt asemenea mobile prin determinarea legii, veniturile perpetue sau pe viaţă asupra statului sau asupra particularilor (*C. civ. 472, 1639 şi urm.*).

Art. 540. Bunurile mobile prin anticipaţie. (1) Bogăţiile de orice natură ale solului şi subsolului, fructele neculese încă, plantaţiile şi construcţiile încorporate în sol devin mobile prin anticipaţie, atunci când, prin voinţa părţilor, sunt privite în natura lor individuală în vederea detaşării lor.

(2) Pentru opozabilitate faţă de terţi, este necesară notarea în cartea funciară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 465. (1) Recoltele care încă se ţin de rădăcini şi fructele de pe arbori, neculese încă, sunt asemenea imobile. (2) Îndată ce recoltele se vor tăia şi fructele se vor culege, sunt mobile (*C. civ. 463, 466, 472 şi urm. , 972, 1295, 1730*). ▸ Art. 466. Arborii ce se taie, devin mobile (*C. civ. 465, 473 şi 529 şi urm.*).

Legislaţie conexă: Legea nr. 357 /2005 privind bursele de mărfuri (M. Of. nr. 1115 din 9 decembrie 2005).

Art. 541. Universalitatea de fapt. (1) Constituie o universalitate de fapt ansamblul bunurilor care aparţin aceleiaşi persoane şi au o destinaţie comună stabilită prin voinţa acesteia sau prin lege.

(2) Bunurile care alcătuiesc universalitatea de fapt pot, împreună sau separat, să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Art. 542. Regulile aplicabile drepturilor purtând asupra bunurilor. (1) Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile şi drepturile reale asupra acestora.

(2) Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Art. 543. Bunurile fungibile şi bunurile nefungibile. (1) Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

(2) Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligaţii.

(3) Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Art. 544. Bunurile consumptibile şi bunurile neconsumptibile. (1) Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

(2) Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuinţare obişnuită implică înstrăinarea sau consumarea substanţei.

(3) Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuinţarea.

Art. 545. Bunurile divizibile şi bunurile indivizibile. (1) Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.

(2) Bunurile care nu pot fi împărţite în natură fără a li se schimba destinaţia sunt bunuri indivizibile.

(3) Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Art. 546. Bunurile principale şi bunurile accesorii. (1) Bunul care a fost destinat, în mod stabil şi exclusiv, întrebuinţării economice a altui bun este accesoriu atât timp cât satisface această utilizare.

(2) Destinaţia comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.

(3) Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situaţia juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

(4) Încetarea calităţii de bun accesoriu nu poate fi însă opusă unui terţ care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.

(5) Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu îi înlătură această calitate.

(6) Drepturile unui terţ privitoare la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

Secţiunea a 2-a. Produsele bunurilor

Art. 547. Produsele bunurilor. Produsele bunurilor sunt fructele şi productele.

Art. 548. Fructele. (1) Fructele reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanţa acestuia. Fructele sunt: naturale, industriale şi civile. Fructele civile se numesc şi venituri.

(2) Fructele naturale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obţinute fără intervenţia omului, cum ar fi acelea pe care pământul le produce de la sine, producţia şi sporul animalelor.

(3) Fructele industriale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obţinute ca rezultat al intervenţiei omului, cum ar fi recoltele de orice fel.

(4) Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană în virtutea unui act juridic, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor şi dividendele.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 522. Fructele naturale sunt acelea ce pământul produce de la sine; producţia şi prăsila (sporul animalelor) sunt asemenea fructe naturale. Fructele industriale ale unui fond sunt acelea ce se dobândesc prin cultură (*C. civ. 483 şi urm., 524 şi urm., 555, 556*). ► Art. 523.

Fructele civile sunt chiriile caselor, dobânzile sumelor exigibile, venitul rentelor; arendele intră în clasa fructelor civile (*C. civ. 525, 527, 542, 543, 994, 1411, 1587, 1589, 1639 şi urm. , 1730 pct. 1, 1907*).

Art. 549. Productele. *Productele* sunt produsele obţinute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substanţei acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră şi altele asemenea.

Art. 550. Dobândirea fructelor şi a productelor. (1) Fructele şi productele se cuvin proprietarului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dreptul de proprietate asupra fructelor naturale şi industriale se dobândeşte la data separării de bunul care le-a produs.

(3) Dreptul de proprietate asupra fructelor civile se dobândeşte zi cu zi.

(4) Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea şi perceperea fructelor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

(5) În acest caz, produsele sau contravaloarea acestora pot fi reţinute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere obligarea posesorului la predarea produselor ori a contravalorii acestora dacă furnizează o garanţie îndestulătoare.

Reglementarea anterioară:
C. civ. 1864: ▸ Art. 483. Fructele naturale sau industriale ale pământului, fructele civile, sporul animalelor (prăsila), se cuvin proprietarului în puterea dreptului de accesiune (*C. civ. 483, 484, 522 şi urm. , 1730 pct. 1*). ▸ Art. 484. Fructele produse de vreun lucru nu se cuvin proprietarului, decât cu îndatorire din parte-i de a plăti semănăturile, arăturile şi munca pusă de alţii (*C. civ. 483, 494, 524, 552, 997*).

Capitolul II. Drepturile reale în general

Art. 551. Drepturile reale. Sunt drepturi reale:
1. dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3. dreptul de uzufruct;
4. dreptul de uz;
5. dreptul de abitaţie;
6. dreptul de servitute;
7. dreptul de administrare;
8. dreptul de concesiune;
9. dreptul de folosinţă;
10. drepturile reale de garanţie;
11. alte drepturi cărora legea le recunoaşte acest caracter.

Art. 552. Formele de proprietate. Proprietatea este publică sau privată.

Legislaţie conexă: art. 136 alin. (1) C. Rom.

Art. 553. Proprietatea privată. (1) Sunt obiect al proprietăţii private toate bunurile de uz sau de interes privat aparţinând persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcătuiesc domeniul privat al statului şi al unităţilor administrativ-teritoriale.

(2) Moştenirile vacante se constată prin certificat de vacanţă succesorală şi intră în domeniul privat al comunei, oraşului sau municipiului, după caz, fără înscriere în cartea funciară. Imobilele cu privire la care s-a renunţat la dreptul de proprietate conform art. 562 alin. (2) se dobândesc, fără înscriere în cartea funciară, de comună, oraş sau municipiu, după caz, şi intră în domeniul privat al acestora prin hotărârea consiliului local.

(3) Moştenirile vacante şi imobilele menţionate la alin. (2), aflate în străinătate, se cuvin statului român.

(4) Bunurile obiect al proprietăţii private, indiferent de titular, sunt şi rămân în circuitul civil, dacă prin lege nu se dispune altfel. Ele pot fi înstrăinate, pot face obiectul unei urmăriri silite şi pot fi dobândite prin orice mod prevăzut de lege.

Legea de aplicare:
Art. 55. Dispoziţiile art. 553 alin. (2) din Codul civil se aplică numai moştenirilor deschise după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 477. Toate averile vacante şi fără stăpâni, precum şi ale persoanelor care mor fără moştenitori, sau ale căror moşteniri sunt lepădate, sunt ale domeniului public (*C. civ. 538, 646, 648, 652, 680, 696*).

Art. 554. Proprietatea publică. (1) Bunurile statului şi ale unităţilor administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declaraţia legii, sunt de uz sau de interes public formează obiectul proprietăţii publice, însă numai dacă au fost legal dobândite de către acestea.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispoziţiile aplicabile dreptului de proprietate privată se aplică şi dreptului de proprietate publică, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu acesta din urmă.

Legislaţie conexă: ► art. 136 alin. (3) C. Rom. ► art. 6 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică.

Titlul II. Proprietatea privată

Capitolul I. Dispoziţii generale

Secţiunea 1. Conţinutul, întinderea şi stingerea dreptului de proprietate privată

Art. 555. Conţinutul dreptului de proprietate privată. (1) Proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi şi dispune de un bun în mod exclusiv, absolut şi perpetuu, în limitele stabilite de lege.

(2) În condiţiile legii, dreptul de proprietate privată este susceptibil de modalităţi şi dezmembrăminte, după caz.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 480. Proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura şi dispune de un lucru în mod exclusiv şi absolut, însă în limitele determinate de lege (*C. civ. 475, 479, 481 şi urm., 489 şi urm. , 585, 586, 620 şi urm. , 841 şi urm. , 1001, 1002, 1306, 1310*).

Art. 556. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată. (1) Dreptul de proprietate poate fi exercitat în limitele materiale ale obiectului său. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate, cu îngrădirile stabilite prin lege.

(2) Prin lege poate fi limitată exercitarea atributelor dreptului de proprietate.

(3) Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitată şi prin voinţa proprietarului, cu excepţiile prevăzute de lege.

Art. 557. Dobândirea dreptului de proprietate. (1) Dreptul de proprietate se poate dobândi, în condiţiile legii, prin convenţie, moştenire legală sau testamentară, accesiune, uzucapiune, ca efect al posesiei de bună-credinţă în cazul bunurilor mobile şi al fructelor, prin ocupaţiune,

tradițiune, precum și prin hotărâre judecătorească, atunci când ea este translativă de proprietate prin ea însăși.

(2) În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa și alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

(4) Cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege, în cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobândește prin înscriere în cartea funciară, cu respectarea dispozițiilor prevăzute la art. 888.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispozițiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) și art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială și deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: ▸ Art. 644. Proprietatea bunurilor se dobândește și se transmite prin succesiune, prin legate, prin convenție și prin tradițiune *(C. civ. , art. 651 și urm., art. 800 și urm., art. 942 și urm.).* ▸ Art. 645. Proprietatea se mai dobândește prin accesiune sau incorporațiune, prin prescripție, prin lege și prin ocupațiune *(C. civ. 482 și urm., 1837 și urm.).*
- Legea nr. 213/1998: Art. 7. Dreptul de proprietate publică se dobândește: a) pe cale naturală; b) prin achiziții publice efectuate în condițiile legii; c) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică; d) prin acte de donație sau legate acceptate de Guvern, de consiliul județean sau de consiliul local, după caz, dacă bunul în cauză intră în domeniul public; e) prin trecerea unor bunuri din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale în domeniul public al acestora, pentru cauză de utilitate publică; f) prin alte moduri prevăzute de lege.

Art. 558. Riscul pieirii bunului. Proprietarul suportă riscul pieirii bunului, dacă acesta n-a fost asumat de o altă persoană sau dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 559. Întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor. (1) Proprietatea terenului se întinde și asupra subsolului și a spațiului de deasupra terenului, cu respectarea limitelor legale.

(2) Proprietarul poate face, deasupra și în subsolul terenului, toate construcțiile, plantațiile și lucrările pe care le găsește de cuviință, în afară de excepțiile stabilite de lege, și poate trage din ele toate foloasele pe care acestea le-ar produce. El este ținut să respecte, în condițiile și în limitele determinate de lege, drepturile terților asupra resurselor minerale ale subsolului, izvoarelor și apelor subterane, lucrărilor și instalațiilor subterane și altora asemenea.

(3) Apele de suprafață și albiile acestora aparțin proprietarului terenului pe care se formează sau curg, în condițiile prevăzute de lege. Proprietarul unui teren are, de asemenea, dreptul de a apropria și de a utiliza, în condițiile legii, apa izvoarelor și a lacurilor aflate pe terenul respectiv, apa freatică, precum și apele pluviale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 489. Proprietatea pământului cuprinde în sine proprietatea suprafeței și a subfeței lui *(C. civ. 480, 490 și urm. , 579, 607 și urm. , 610, 612, 613, 620)* ▸ Art. 490. Proprietarul poate face asupra pământului toate plantațiile și clădirile ce găsește de cuviință, afară de excepțiile statornicite la capul care tratează despre servituți *(C. civ. 480, 489, 492, 576 și urm. , 607 și urm. , 1776)* ▸ Art. 491. Proprietarul poate face sub fața pământului toate construcțiile și săpăturile ce găsește de cuviință, și trage din ele toate foloasele ce acestea ar produce, afară de modificările prescrise de legi și regulamente privitoare la mine, precum și de legile și regulamentele polițienești *(C. civ. 480, 489, 490, 492, 538, 607 și urm. , 610, 612, 613, 620).*

Legislație conexă: Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996);

Art. 560. Obligația de grănițuire. Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligați să contribuie la grănițuire prin reconstituirea hotarului și fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Art. 561. Dreptul de îngrădire. Orice proprietar poate să își îngrădească proprietatea, suportând, în condițiile legii, cheltuielile ocazionate.

Art. 562. Stingerea dreptului de proprietate. (1) Dreptul de proprietate privată se stinge prin pieirea bunului, dar nu se stinge prin neuz. El poate fi însă dobândit de altul prin uzucapiune sau într-un alt mod, în cazurile și condițiile anume determinate de lege.

(2) Proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunța, prin declarație autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în condițiile legii, a declarației de renunțare.

(3) Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă și prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar și expropriator. În caz de divergență asupra cuantumului despăgubirilor, acesta se stabilește pe cale judecătorească.

(4) Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite pentru săvârșirea unei infracțiuni ori contravenții sau cele rezultate din acestea.

Legislație conexă: ▸ art. 44 alin. (3) și (9) C. Rom. ▸ art. 1 din Legea nr. 33/1994.

Secțiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată

Art. 563. Acțiunea în revendicare. (1) Proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o altă persoană care îl deține fără drept. El are, de asemenea, dreptul la despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dreptul la acțiunea în revendicare este imprescriptibil, cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel.

(3) Dreptul de proprietate dobândit cu bună-credință, în condițiile legii, este pe deplin recunoscut.

(4) Hotărârea judecătorească prin care s-a admis acțiunea în revendicare este opozabilă și poate fi executată și împotriva terțului dobânditor, în condițiile Codului de procedură civilă.

Art. 564. Acțiunea negatorie. (1) Proprietarul poate intenta acțiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept real, altul decât cel de proprietate, asupra bunului său.

(2) Dreptul la acțiunea negatorie este imprescriptibil.

Art. 565. Proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară. În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispozițiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) și art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială și deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.

Art. 566. Efectele admiterii acțiunii în revendicare. (1) Pârâtul va fi obligat la restituirea bunului sau la despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa ori a fost înstrăinat. În aceleași condiții, pârâtul va fi obligat la restituirea productelor sau a contravalorii acestora. În toate cazurile, despăgubirile vor fi evaluate în raport cu momentul restituirii.

(2) Posesorul de rea-credință sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, și la restituirea fructelor produse de bun până la înapoierea acestuia către proprietar.

(3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a făcut.

(4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea și culegerea fructelor sau a productelor.

(6) Pârâtul are un drept de retenție asupra produselor până la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea și culegerea acestora, cu excepția cazului în care proprietarul furnizează pârâtului o garanție îndestulătoare.

(7) Dreptul de retenție nu poate fi exercitat în niciun caz asupra bunului frugifer sau când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violență ori fraudă sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor.

(8) Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuare. Posesorul are dreptul de a-și însuși lucrările efectuate cu aceste cheltuieli numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

(9) Dispozițiile alin. (3), (4) și (8) se aplică numai în acele situații în care cheltuielile nu se concretizează într-o lucrare nouă, caz în care sunt incidente dispozițiile corespunzătoare din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Capitolul II. Accesiunea

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 567. Dobândirea dreptului de proprietate prin accesiune. Prin accesiune, proprietarul unui bun devine proprietarul a tot ce se alipește cu bunul ori se încorporează în acesta, dacă legea nu prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 488. Tot ce se unește și se încorporează cu lucrul se cuvine proprietarului lucrului, potrivit regulilor statornicite mai jos (*C. civ. 482, 489 și urm., 903, 1325*).

Art. 568. Formele accesiunii. Accesiunea este naturală, când unirea sau încorporarea este urmarea unui eveniment natural, ori artificială, când rezultă din fapta proprietarului ori a unei alte persoane.

Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală

Art. 569. Aluviunile. Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 495. Creșterile de pământ ce se fac succesiv și pe nesimțite la malurile fluviului și ale râurilor se numesc *aluviune*. Aluviunea este în folosul proprietarului riveran, când e vorba de un fluviu sau râu navigabil, plutitor sau neplutitor, cu îndatorire însă pentru proprietar de a lăsa, pe pământul său, drumul trebuitor pentru conducerea vaselor (*C. civ. 476 și urm., 482, 488, 496 și urm., 587*).

Art. 570. Terenul lăsat de apele curgătoare. Proprietarul fondului riveran dobândeşte, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la ţărmul respectiv.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 496. (1) Tot ale proprietarului riveran sunt şi pământurile lăsate de apele curgătoare, când ele se retrag pe nesimţite de la unul din ţărmuri şi se îndreaptă către celălalt ţărm; proprietarul ţărmului de unde apa s-a retras profită de aluviune, fără ca proprietarul ţărmului opus să poată reclama pământul cel pierdut. (2) Acest drept nu are loc în privirea pământurilor părăsite de apa mării *(C. civ. 476, 495)*.

Art. 571. Terenul lăsat de apele stătătoare. (1) Proprietarul terenului înconjurat de heleşteie, iazuri, canale şi alte asemenea ape stătătoare nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înălţimea de scurgere.

(2) Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândeşte niciun drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 497. Aluviunea nu are loc în privirea lacurilor, heleşteielor şi a iazurilor; proprietarul lor conservă totdeauna pământul acoperit de apă, când ea este la înălţimea scurgerii heleşteului, iazului, chiar dacă câtimea apei ar scădea în urmă; şi viceversa, proprietarul iazului nu câştigă nici un drept asupra pământului riveran ce se acoperă de apa iazului când urmează vărsături extraordinare (*C. civ. 495, 1847*).

Art. 572. Avulsiunea. Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o porţiune de mal din teren, alipind-o la terenul altui proprietar riveran, nu pierde dreptul de proprietate asupra părţii desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data faptului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 498. Dacă un fluviu sau râu, navigabil sau nu, rupe deodată o parte mare, şi care se poate recunoaşte, de pământ, şi o lipeşte la pământul unui alt proprietar, acea parte rămâne a cui a fost pământul de la care s-a rupt; însă dacă se va reclama în termen de un an (*C. civ. 476, 495, 1894*).

Art. 573. Albiile râurilor, insulele şi prundişurile. (1) Albiile râurilor aparţin proprietarilor riverani, cu excepţia acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietăţii publice.

(2) Insulele şi prundişurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.

(3) Dacă insula aparţine proprietarilor riverani şi trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părţii de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 499. Insulele şi prundurile, care se formează în albia fluviilor şi a râurilor navigabile sau plutitoare, sunt ale statului, dacă nu i se opune titlu sau prescripţie *(C. civ. 476, 1844)*.
▸ Art. 500. Insulele şi prundurile, care se formează în râurile nenavigabile şi neplutitoare, sunt ale proprietarului ţărmului pe care ele s-au format; dacă insula formată trece peste jumătatea râului, atunci fiecare proprietar riveran are dreptul de proprietate asupra părţii de insulă ce se întinde spre el, pornind de la jumătatea râului.

Art. 574. Dreptul de proprietate asupra insulelor nou-formate. În cazul în care o apă curgătoare, formându-şi un braţ nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 501. Dacă un râu sau un fluviu, formându-şi un braţ nou, taie şi înconjoară pământul unui proprietar riveran şi face prin acest chip o insulă, proprietarul nu pierde pământul

ce s-a transformat în insulă, chiar dacă el s-a făcut de un fluviu sau de un râu navigabil sau plutitor (*C. civ. 476, 499*).

Art. 575. Albiile părăsite de apele curgătoare. Albia părăsită de o apă curgătoare care şi-a format un nou curs va avea regimul juridic stabilit în legea specială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 502. Dacă un fluviu sau un râu îşi face un nou curs părăsind vechea sa albie, această albie se împarte între proprietarii mărginari.

Legislaţie conexă: art. 3 şi art. 42 din Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996).

Art. 576. Accesiunea naturală asupra animalelor. (1) Animalele domestice rătăcite pe terenul altuia îi revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de 30 de zile de la data declaraţiei făcute la primărie de către proprietarul terenului.

(2) Porumbeii, iepurii, peştii şi alte asemenea animale care trec pe fondul altui proprietar aparţin acestuia cât timp rămân pe fond, cu excepţia cazului în care trecerea a fost provocată prin fraudă sau prin artificii.

(3) Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului nu îl urmăreşte sau încetează să îl urmărească timp de două zile.

Legea de aplicare:
Art. 57. Dispoziţiile art. 576 din Codul civil se aplică situaţiilor născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 503. Orice animale sau zburătoare sălbatice trec în cuprinsul nostru se fac ale noastre, pe cât timp rămân la noi, afară numai dacă asemenea trecere s-a ocazionat prin fraude sau prin artificii (*C. civ. 468, 998, 1898*).

Secţiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială

§1. Dispoziţii comune

Art. 577. Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului. (1) Construcţiile, plantaţiile şi orice alte lucrări efectuate asupra unui imobil, denumite în continuare *lucrări*, revin proprietarului acelui imobil dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

(2) Când lucrarea este realizată de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrării se naşte în favoarea proprietarului imobilului din momentul începerii lucrării, pe măsura realizării ei, dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

Art. 578. Categoriile de lucrări. (1) Lucrările pot fi autonome sau adăugate, cu caracter durabil sau provizoriu.

(2) Lucrările autonome sunt construcţiile, plantaţiile şi orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil.

(3) Lucrările adăugate nu au caracter de sine stătător. Ele pot fi:

a) necesare, atunci când în lipsa acestora imobilul ar pieri sau s-ar deteriora;

b) utile, atunci când sporesc valoarea economică a imobilului;

c) voluptuare, atunci când sunt făcute pentru simpla plăcere a celui care le-a realizat, fără a spori valoarea economică a imobilului.

Art. 579. Prezumţiile în favoarea proprietarului imobilului. (1) Orice lucrare este prezumată a fi făcută de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa şi că este a lui, până la proba contrară.

(2) Proba contrară se poate face când s-a constituit un drept de superficie, când proprietarul imobilului nu şi-a intabulat dreptul de proprietate asupra lucrării noi sau în alte cazuri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 492. Orice construcţie, plantaţie sau lucru făcut în pământ sau asupra pământului, sunt prezumate a fi făcute de către proprietarul acelui pământ cu cheltuiala sa şi că sunt ale lui, până ce se dovedeşte din contra (*C. civ. 463, 489, 493, 1202*).

§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia

Art. 580. Regimul juridic. (1) În cazul în care a realizat lucrarea cu materialele altuia, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării, neputând fi obligat la desfiinţarea acesteia şi nici la restituirea materialelor întrebuinţate.

(2) Proprietarul materialelor are numai dreptul la contravaloarea materialelor, precum şi la repararea, în condiţiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 493. Proprietarul pământului care a făcut construcţii, plantaţii şi lucrări cu materiale străine, este dator să plătească valoarea materialelor. El mai poate fi osândit, după împrejurări, pentru o asemenea urmare şi la plata de daune-interese. Dar proprietarul materialelor n-are drept a le ridica (*C. civ. 492, 494, 499, 515, 998, 999, 1084, 1909*).

§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 581. Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu bună-credinţă. În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de bună-credinţă, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instanţei să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie valoarea materialelor şi a manoperei, fie sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulaţie pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Legea de aplicare:
Art. 58. În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opţiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 494. (3) Dacă proprietarul voieşte a păstra pentru dânsul acele plantaţii şi clădiri, el este dator a plăti valoarea materialelor şi preţul muncii, fără ca să se ia în consideraţie sporirea valorii fondului, ocazionată prin facerea unor asemenea plantaţii şi construcţii. Cu toate acestea, dacă plantaţiile, clădirile şi operele au fost făcute de către o a treia persoană de bună-credinţă, proprietarul pământului nu va putea cere ridicarea sus-ziselor plantaţii, clădiri şi lucrări, dar va avea dreptul sau de a înapoia valoarea materialelor şi preţul muncii, sau de a plăti o sumă de bani egală cu aceea a creşterii valorii fondului (*C. civ. 766, 771, 997, 1076, 1084*).

Art. 582. Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu rea-credinţă. (1) În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de rea-credinţă, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instanţei să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, cu plata, la alegerea sa, către autorul lucrării, a jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei ori din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desfiinţarea acesteia; sau

c) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

(2) Desființarea lucrării se face, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, pe cheltuiala autorului acesteia, care este ținut totodată să repare orice prejudicii cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosință.

Legea de aplicare:
Art. 58. În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 494. (1) Dacă plantațiile, construcțiile şi lucrările au fost făcute de către o a treia persoană cu materialele ei, proprietarul pământului are dreptul de a le ține pentru dânsul, sau de a îndatora pe acea persoană să le ridice. (2) Dacă proprietarul pământului cere ridicarea plantațiilor şi a construcțiilor, ridicarea va urma cu cheltuiala celui ce le-a făcut; el poate chiar, după împrejurări, fi condamnat la daune-interese pentru prejudiciile sau vătămările ce a putut suferi proprietarul locului. (3) Dacă proprietarul voieşte a păstra pentru dânsul acele plantații şi clădiri, el este dator a plăti valoarea materialelor şi prețul muncii, fără ca să se ia în considerație sporirea valorii fondului, ocazionată prin facerea unor asemenea plantații şi construcții. Cu toate acestea, dacă plantațiile, clădirile şi operele au fost făcute de către o a treia persoană de bună-credință, proprietarul pământului nu va putea cere ridicarea sus-ziselor plantații, clădiri şi lucrări, dar va avea dreptul sau de a înapoia valoarea materialelor şi prețul muncii, sau de a plăti o sumă de bani egală cu aceea a creşterii valorii fondului (*C. civ. 766, 771, 997, 1076, 1084*).

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 583. Lucrările adăugate necesare. (1) Proprietarul imobilului dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării adăugate necesare din momentul efectuării acesteia, plătind autorului cheltuielile rezonabile făcute de acesta, chiar dacă imobilul nu mai există.

(2) În cazul în care lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, din suma datorată de proprietarul imobilului se va putea deduce valoarea fructelor imobilului diminuată cu costurile necesare obținerii acestora.

Art. 584. Lucrările adăugate utile. (1) În cazul în care autorul lucrării utile este de bună-credință, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării din momentul efectuării acesteia, cu plata, la alegerea sa:

a) a valorii materialelor şi a manoperei; sau

b) a sporului de valoare adus imobilului.

(2) În cazul în care autorul lucrării utile este de rea-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, în funcție de regimul acesteia, cu sau fără înscriere în cartea funciară, după caz, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei, fie jumătate din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia, cu repunerea imobilului în situația anterioară şi plata de daune-interese.

(3) În ambele cazuri, când valoarea lucrării este considerabilă, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului să îl cumpere la valoarea de circulație pe care imobilul ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Legea de aplicare:
Art. 58. În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

Art. 585. Lucrările adăugate voluptuare. (1) În cazul lucrării voluptuare, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, fără înscriere în cartea funciară şi fără nicio obligaţie către autorul lucrării;

b) să ceară obligarea autorului de rea-credinţă al lucrării la desfiinţarea acesteia, cu readucerea imobilului în situaţia anterioară şi plata de daune-interese.

(2) Autorul de bună-credinţă al lucrării poate să o ridice înainte de restituirea imobilului către proprietar, cu condiţia de a readuce imobilul în situaţia anterioară.

Legea de aplicare:
Art. 58. În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opţiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

§5. Înţelesul unor termeni

Art. 586. Buna-credinţă a autorului lucrării. (1) Autorul lucrării este de bună-credinţă dacă se întemeiază fie pe cuprinsul cărţii funciare în care, la data realizării lucrării, era înscris ca proprietar al imobilului, fie pe un mod de dobândire nesupus înscrierii în cartea funciară, dacă, în ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciară şi nu a cunoscut pe nicio altă cale viciul titlului său.

(2) Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credinţă cel care construieşte în lipsa sau cu nerespectarea autorizaţiilor cerute de lege.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi autorului lucrării care se întemeiază pe un drept de superficie sau pe orice alt drept care, potrivit legii, îi permite, realizând o lucrare asupra imobilului altuia, să devină proprietarul acesteia.

§6. Dispoziţii speciale

Art. 587. Lucrările realizate parţial asupra imobilului autorului. (1) În cazul lucrării cu caracter durabil realizate cu bună-credinţă parţial asupra imobilului autorului şi parţial pe terenul proprietarului vecin, acesta din urmă poate cere înscrierea într-o nouă carte funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor asupra imobilului rezultat, incluzând terenul aferent, în raport cu valoarea contribuţiei fiecăruia.

(2) Dacă lucrarea a fost realizată cu rea-credinţă, proprietarul terenului vecin poate opta între a cere ridicarea lucrării de pe teren, cu obligarea autorului acesteia la plata de daune-interese, dacă este cazul, şi a cere înscrierea în cartea funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor. La stabilirea cotelor-părţi se va ţine seama de valoarea terenului proprietarului vecin şi de jumătate din valoarea contribuţiei autorului lucrării.

(3) În caz de neînţelegere între părţi, instanţa de judecată va stabili valoarea contribuţiei fiecăreia la imobilul rezultat, respectiv a cotelor-părţi din dreptul de proprietate.

Art. 588. Lucrările provizorii. Când lucrarea are caracter provizoriu, în absenţa unei înţelegeri contrare, autorul ei va fi obligat să o desfiinţeze, cu respectarea dispoziţiilor legale în materie, şi, dacă este de rea-credinţă, să plătească despăgubiri pentru prejudiciile cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosinţă.

Art. 589. Înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară. Ori de câte ori dobândirea dreptului de proprietate, exclusivă sau pe cote-părţi, este condiţionată, potrivit reglementărilor din prezenta secţiune, de înscrierea în cartea funciară, înscrierea se face în temeiul convenţiei părţilor, încheiată în formă autentică, sau, după caz, al hotărârii judecătoreşti.

Art. 590. Dreptul autorului lucrării la ridicarea materialelor. (1) Până la data încheierii convenţiei sau a introducerii acţiunii de către cel îndreptăţit la înscrierea în cartea funciară, autorul lucrării îşi poate ridica materialele.

(2) Dacă lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, autorul acesteia va putea fi obligat, dacă este cazul, la plata de daune-interese.

Art. 591. Regulile privind exercitarea dreptului autorului lucrării la indemnizație. (1) Prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării privind plata indemnizației nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să dețină imobilul.

(2) Autorul lucrării de bună-credință are un drept de ipotecă legală asupra imobilului pentru plata indemnizației și poate cere înscrierea dreptului de ipotecă în baza convenției încheiate în formă autentică sau a unei hotărâri judecătorești, potrivit dispozițiilor art. 589.

Art. 592. Regulile privind obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului. (1) Ori de câte ori proprietarul optează pentru obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului, în absența înțelegerii părților, proprietarul poate cere instanței judecătorești stabilirea prețului și pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare.

(2) Proprietarul inițial al imobilului are un drept de ipotecă legală asupra acestuia pentru plata prețului de către autorul lucrării.

Art. 593. Pasivitatea proprietarului pe durata realizării lucrării. Autorul de rea-credință al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vădit-o pe durata realizării lucrării.

Art. 594. Autorul lucrării care folosește materialele altuia. Dacă nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru dobândirea bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, cel care realizează o lucrare asupra imobilului altuia folosind materialele unui terț este obligat la plata contravalorii materialelor, precum și la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Art. 595. Stabilirea indemnizației sau a despăgubirii. Ori de câte ori, în aplicarea unei dispoziții din prezenta secțiune, instanța este învestită să stabilească întinderea indemnizației sau a despăgubirii, ea va ține seama de valoarea de circulație a bunului calculată la data hotărârii judecătorești.

Art. 596. Cazurile speciale de accesiune. (1) Titularul dreptului de superficie ori al altui drept real asupra imobilului altuia care îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil va avea, în caz de accesiune, în mod corespunzător, drepturile și obligațiile reglementate pentru proprietarul imobilului, dacă nu s-a prevăzut altfel în momentul constituirii dreptului real.

(2) Dispozițiile art. 582 și art. 587 alin. (2) se aplică, în mod corespunzător, și lucrărilor autonome cu caracter durabil efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil.

(3) Pentru lucrările adăugate efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea lucrării realizate asupra acelui imobil se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile art. 716, în lipsa unei prevederi contrare.

Art. 597. Lucrările efectuate de un detentor precar. Lucrările făcute de un detentor precar sunt supuse, în mod corespunzător, regulilor aplicabile autorului de rea-credință.

Secțiunea a 4-a. Accesiunea mobiliară

Art. 598. Accesiunea mobiliară. (1) Bunul mobil produs cu materialele altuia aparține celui care l-a confecționat sau, după caz, proprietarului materialelor, în funcție de raportul dintre manoperă și valoarea materialelor, determinat la data confecționării bunului.

(2) Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ►Art. 508. Dacă un meşter sau altcineva a întrebuinţat materia care nu era a sa şi a făcut un lucru nou, atunci proprietarul materiei întrebuinţate are dreptul de a reclama lucrul format din ea, plătind preţul muncii, atât când acel obiect ar putea cât şi când el n-ar putea reveni în starea primitivă (*C. civ. 484, 509 şi urm., 514, 515, 997, 1478*). ►Art. 509. Dacă însă manopera ar fi atât de importantă încât ar întrece cu mult valoarea materiei întrebuinţate, atunci munca lucrătorului va fi considerată ca parte principală şi lucrătorul va avea dreptul de a reţine lucrul format, plătind proprietarului preţul materiei (*C. civ. 508, 514 şi urm., 1478*).

Art. 599. Raportul dintre valoarea manoperei şi valoarea materialelor. În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferenţă nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună şi se exercită în condiţiile secţiunii a 2-a a cap. IV din prezentul titlu.

Art. 600. Unirea a două bunuri mobile. În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiţi, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condiţiile art. 600 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 504. Dacă două lucruri a doi deosebiţi stăpâni s-au unit împreună încât amândouă formează un singur tot, dar se pot despărţi şi conserva fiecare în parte după despărţire, atunci totul format este al proprietarului lucrului care constituie partea principală, rămânând el dator a plăti celuilalt proprietar preţul lucrului ce a fost unit cu principalul (*C. civ. 473, 505 şi urm.*).

Art. 601. Regulile aplicabile în cazul imposibilităţii de separare a bunurilor unite. Dacă nu se poate obţine separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 598 şi 599.

Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată

Secţiunea 1. Limite legale

§1. Dispoziţii comune

Art. 602. Interesul public şi interesul privat. (1) Legea poate limita exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

(2) Limitele legale în interes privat pot fi modificate ori desfiinţate temporar prin acordul părţilor. Pentru opozabilitate faţă de terţi este necesară îndeplinirea formalităţilor de publicitate prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 603. Regulile privind protecţia mediului şi buna vecinătate. Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecţia mediului şi asigurarea bunei vecinătăţi, precum şi la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§2. Folosirea apelor

Art. 604. Regulile privind curgerea firească a apelor. (1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în niciun fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.

(2) Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justiției spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării direcției apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.

(3) La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nicio lucrare de natură să agraveze situația fondului inferior.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 578. (1) Locurile inferioare sunt supuse a primi apele ce curg firește din locurile superioare, fără ca mâna omului să fi contribuit la aceasta. (2) Proprietarul inferior nu poate ridica stavili ca să oprească această scurgere. (3) Proprietarul superior nu poate face nicio lucrare spre agravarea servituții fondului inferior.

Art. 605. Regulile privind curgerea provocată a apelor. (1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, așa cum este cazul apelor care țâșnesc pe acest din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăștinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un șanț.

(2) În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea și mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste și prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o construcție, împreună cu grădina și curtea aferentă, sau un cimitir.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 606. Cheltuielile referitoare la irigații. (1) Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale și artificiale de care poate dispune în mod efectiv are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.

(2) Dispozițiile art. 605 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 607. Obligația proprietarului căruia îi prisosește apa. (1) Proprietarul căruia îi prisosește apa pentru necesitățile curente este obligat ca, în schimbul unei juste și prealabile compensații, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu și-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.

(2) Proprietarul nu poate fi scutit de obligația prevăzută la alin. (1) pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinație decât satisfacerea necesităților curente. El poate însă cere despăgubiri suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu condiția de a dovedi existența reală a destinației pretinse.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 608. Întrebuințarea izvoarelor. (1) Proprietarul poate acorda orice întrebuințare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.

(2) Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să îi schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localități de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 579. Cel ce are un izvor pe proprietatea sa poate face orice întrebuințare cu dânsul, fără însă a vătăma dreptul ce proprietarul fondului inferior are dobândit sau prin vreun titlu sau prin prescripție asupra acelui izvor. ► Art. 581. Proprietarul izvorului nu-i poate schimba cursul când izvorul dă apa trebuincioasă locuitorilor unei comune, unui sat sau unui cătun.

Art. 609. Despăgubirile datorate proprietarului fondului pe care se află izvorul. (1) Proprietarul fondului pe care se află izvorul poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micșorat ori a alterat apele sale.

(2) Dacă starea de fapt o permite, proprietarul fondului poate pretinde restabilirea situației anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.

(3) În cazul în care izvorul se întinde pe două fonduri învecinate, dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător, ținând seama de întinderea izvorului pe fiecare fond.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 610. Regulile speciale privind folosirea apelor. Dispozițiile prezentului paragraf se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§3. Picătura streșinii

Art. 611. Picătura streșinii. Proprietarul este obligat să își facă streașină casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 615. Tot proprietarul este dator a-și face streașina casei sale astfel încât apele din ploi să se scurgă pe terenul său, sau pe ulițe, iar nu pe locul vecinului său.

§4. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații

Art. 612. Distanța minimă în construcții. Orice construcții, lucrări sau plantații se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distanțe minime de 60 de cm față de

linia de hotar, dacă nu se prevede altfel prin lege sau prin regulamentul de urbanism, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin. Orice derogare de la distanța minimă se poate face prin acordul părților exprimat printr-un înscris autentic.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 610. Cel ce face un puț sau o privată lângă un zid fie comun sau nu; cel ce vrea să clădească un cămin sau o vatră, o fierărie, un cuptor sau o sobă, să-i alăture un ocol de vite, sau cel ce vrea să puie lângă zid un magazin de sare, sau grămezi de materii corozive; e îndatorat să lase depărtarea prescrisă de regulamente şi obiceiuri particulare asupra unor asemenea obiecte, sau să facă lucrările prescrise de aceleaşi legi şi regulamente spre a nu aduce vătămare vecinului.

Art. 613. Distanța minimă pentru arbori. (1) În lipsa unor dispoziții cuprinse în lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie sădiți la o distanță de cel puțin 2 metri de linia de hotar, cu excepția acelora mai mici de 2 metri, a plantațiilor şi a gardurilor vii.

(2) În caz de nerespectare a distanței, proprietarul vecin este îndreptățit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înălțimea cuvenită, a arborilor, plantațiilor ori a gardurilor vii, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.

(3) Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor aparținând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum şi dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 607. Nu e iertat a sădi arbori care cresc înalți decât în depărtarea hotărâtă de regulamentele particulare sau de obiceiurile constante şi recunoscute şi în lipsă de regulamente şi de obiceiuri, în depărtare de doi metri, de la linia despărțitoare a celor două proprietăți pentru arborii înalți şi de o jumătate de metru pentru celelalte plantații şi garduri vii. ▸ Art. 608. (1) Vecinul poate cere ca arborii şi gardurile vii puşi la o distanță mai mică să se scoată. (2) Acela pe a cărui proprietate se întind crăcile arborilor vecinului poate să-l îndatoreze a le tăia. (3) Dacă rădăcinile se întind pe pământul său are drept a le tăia singur. ▸ Art. 609. Arborii ce se află în gardul comun sunt comuni ca şi gardul şi fiecare din ambii proprietari e în drept a cere să-i taie.

§5. Vederea asupra proprietății vecinului

Art. 614. Fereastra sau deschiderea în zidul comun. Nu este permis să se facă fereastră sau deschidere în zidul comun decât cu acordul proprietarilor.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 611. Unul din vecini nu poate face, fără consimțământul celuilalt, nici într-un chip, fereastră sau deschidere într-un zid comun.

Art. 615. Distanța minimă pentru fereastra de vedere. (1) Este obligatorie păstrarea unei distanțe de cel puțin 2 metri între fondul, îngrădit sau neîngrădit, aparținând proprietarului vecin şi fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

(2) Fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări neparalele cu linia de hotar spre fondul învecinat sunt interzise la o distanță mai mică de un metru.

(3) Distanța se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fața zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar. Distanța, şi în cazul lucrărilor neparalele, se măsoară tot perpendicular, de la punctul cel mai apropiat al lucrării de linia de hotar şi până la această linie.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 612. Nimeni nu poate avea vedere sau ferestre spre vedere, nici balcoane sau alte asemenea asupra proprietății îngrădite sau neîngrădite a vecinului său, de nu va fi o distanță de 19 decimetri între zidul pe care se deschid aceste vederi şi proprietatea vecină. ► Art. 613. Nimeni nu poate avea vederi piezişe pe proprietatea vecinului de nu va fi o distanță de şase decimetri.

Art. 616. Fereastra de lumină. Dispozițiile art. 615 nu exclud dreptul proprietarului de a-şi deschide, fără limită de distanță, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§6. Dreptul de trecere

Art. 617. Dreptul de trecere. (1) Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publică are dreptul să i să permită trecerea pe fondul vecinului său pentru exploatarea fondului propriu.

(2) Trecerea trebuie să se facă în condiții de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică; în cazul în care mai multe fonduri vecine au acces la calea publică, trecerea se va face pe fondul căruia i s-ar aduce cele mai puține prejudicii.

(3) Dreptul de trecere este imprescriptibil. El se stinge în momentul în care fondul dominant dobândeşte un alt acces la calea publică.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 616. Proprietarul al cărui loc este înfundat, care nu are nicio ieşire la calea publică, poate reclama o trecere pe locul vecinului său pentru exploatarea fondului, cu îndatorire de a-l despăgubi în proporție cu pagubele ce s-ar putea ocaziona. ► Art. 617. Trecerea trebuie regulat făcută pe partea ce ar scurta calea proprietarului fondului închis, ca să iasă din drum. ► Art. 618. Cu toate acestea trebuie a se alege trecerea prin locul ce ar pricinui o mai puțină pagubă acelui pe al cărui loc trecerea urmează a fi deschisă.

Art. 618. Exercitarea dreptului de trecere în situații speciale. (1) Dacă lipsa accesului provine din vânzare, schimb, partaj sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

(2) Când lipsa accesului este imputabilă proprietarului care pretinde trecerea, aceasta poate fi stabilită numai cu consimțământul proprietarului fondului care are acces la calea publică şi cu plata dublului despăgubirii.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 619. Întinderea şi modul de stabilire a dreptului de trecere. Întinderea şi modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin înțelegerea părților, prin hotărâre judecătorească sau printr-o folosință continuă pe timp de 10 ani.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 620. Prescripția acțiunii în despăgubire şi restituirea despăgubirii încasate. (1) Termenul de prescripție pentru dreptul la acțiunea în despăgubire pe care o are proprietarul fondului aservit împotriva proprietarului fondului dominant începe să curgă din momentul stabilirii dreptului de trecere.

(2) În cazul în care încetează dreptul de trecere, proprietarul fondului aservit este dator să restituie despăgubirea încasată, cu deducerea pagubei suferite în raport cu durata efectivă a dreptului de trecere.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 619. Acțiunea de despăgubire în cazul prevăzut prin art. 616 este prescriptibilă; iar trecerea trebuie să urmeze după prescripție, deşi acțiunea de indemnitate nu s-ar mai putea admite.

§7. Alte limite legale

Art. 621. Dreptul de trecere pentru utilități. (1) Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a rețelelor edilitare ce deservesc fonduri învecinate sau din aceeaşi zonă, de natura conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a canalelor şi a cablurilor electrice, subterane ori aeriene, după caz, precum şi a oricăror alte instalații sau materiale cu acelaşi scop.

(2) Această obligație subzistă numai pentru situația în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

(3) În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei despăgubiri juste. Dacă este vorba despre utilități noi, despăgubirea trebuie să fie şi prealabilă.

(4) Clădirile, curțile şi grădinile acestora sunt exceptate de la acest drept de trecere, dacă ea are ca obiect conducte şi canale subterane, în cazul în care acestea sunt utilități noi.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
Legea gazelor nr. 351/2004 (M. Of. nr. 679 din 28 iulie 2004)**:** Art. 90 (2). Exercitarea drepturilor de uz şi servitute asupra proprietăților afectate de capacitățile din domeniul gazelor naturale se realizează cu titlu gratuit pe toată durata existenței acestora. Dacă, cu ocazia intervențiilor pentru retehnologizări, reparații, revizii, avarii, se produc pagube proprietarilor din vecinătatea capacitatilor din domeniul gazelor naturale, concesionarii au obligația sa plătească despăgubiri în condițiile legii.

Art. 622. Dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrări. (1) De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului

învecinat, precum şi accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor şi culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dispoziţiile art. 621 alin. (2) sunt aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 623. Dreptul de trecere pentru reintrarea în posesie. (1) Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesia unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înştiinţat în prealabil.

(2) În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea în posesie, precum şi pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 624. Starea de necesitate. (1) În cazul în care o persoană a folosit sau a distrus un bun al altuia pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, proprietarul bunului are dreptul să ceară o despăgubire echitabilă numai de la cel care a fost salvat.

(2) Nu poate pretinde nicio despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat apariţia pericolului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 625. Reguli speciale. Îngrădirile cuprinse în prezenta secţiune se completează cu dispoziţiile legilor speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile şi construcţiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul naţional-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum şi altele asemenea.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Secţiunea a 2-a. Limite convenţionale

Art. 626. Limitarea dreptului de proprietate prin acte juridice. Proprietarul poate să consimtă la limitarea dreptului său prin acte juridice, dacă nu încalcă ordinea publică şi bunele moravuri.

Art. 627. Clauza de inalienabilitate. Condiţii. Domeniu de aplicare. (1) Prin convenţie sau testament se poate interzice înstrăinarea unui bun, însă numai pentru o durată de cel mult 49 de ani şi dacă există un interes serios şi legitim. Termenul începe să curgă de la data dobândirii bunului.

(2) Dobânditorul poate fi autorizat de către instanţă să dispună de bun dacă interesul care a justificat clauza de inalienabilitate a bunului a dispărut sau dacă un interes superior o impune.

(3) Nulitatea clauzei de inalienabilitate stipulate într-un contract atrage nulitatea întregului contract dacă a fost determinantă la încheierea acestuia. În contractele cu titlu oneros, caracterul determinant se prezumă, până la proba contrară.

(4) Clauza de inalienabilitate este subînţeleasă în convenţiile din care se naşte obligaţia de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată sau determinabilă.

(5) Transmiterea bunului pe cale de succesiune nu poate fi oprită prin stipularea inalienabilităţii.

Legea de aplicare:
Art. 60. (1) Valabilitatea şi efectele juridice ale clauzei de inalienabilitate instituite prin convenţie sunt guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii convenţiei. (2) Valabilitatea clauzei de inalienabilitate instituite prin testament este guvernată de legea în vigoare la data încheierii acestuia, iar efectele clauzei sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii.

Art. 628. Condiţii de opozabilitate. (1) Clauza de inalienabilitate nu poate fi invocată împotriva dobânditorilor bunului sau a creditorilor proprietarului care s-a obligat să nu înstrăineze decât dacă este valabilă şi îndeplineşte condiţiile de opozabilitate.

(2) Pentru opozabilitate, clauza de inalienabilitate trebuie să fie supusă formalităţilor de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

(3) În cazul bunurilor mobile, sunt aplicabile, în mod corespunzător, regulile prevăzute pentru dobândirea proprietăţii prin posesia de bună-credinţă.

(4) În cazul în care clauza de inalienabilitate a fost prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabilă şi creditorilor anteriori ai dobânditorului.

(5) Neîndeplinirea condiţiilor de opozabilitate nu îl lipseşte pe beneficiarul clauzei de inalienabilitate de dreptul de a pretinde daune-interese proprietarului care nu se conformează acestei obligaţii.

Art. 629. Sancţiunile pentru nerespectarea clauzei de inalienabilitate. (1) Înstrăinătorul poate să ceară rezoluţiunea contractului în cazul încălcării clauzei de inalienabilitate de către dobânditor.

(2) Atât înstrăinătorul, cât şi terţul, dacă inalienabilitatea s-a stipulat în favoarea acestuia, pot să ceară anularea actului de înstrăinare subsecvent încheiat cu nerespectarea clauzei.

(3) Nu pot fi supuse urmăririi bunurile pentru care s-a stipulat inalienabilitatea, cât timp clauza produce efecte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Secţiunea a 3-a. Limite judiciare

Art. 630. Depăşirea inconvenientelor normale ale vecinătăţii. (1) Dacă proprietarul cauzează, prin exercitarea dreptului său, inconveniente mai mari decât cele normale în relaţiile de vecinătate, instanţa de judecată poate, din considerente de echitate, să îl oblige la despăgubiri în folosul celui vătămat, precum şi la restabilirea situaţiei anterioare atunci când acest lucru este posibil.

(2) În cazul în care prejudiciul cauzat ar fi minor în raport cu necesitatea sau utilitatea desfăşurării activităţii prejudiciabile de către proprietar, instanţa va putea încuviinţa desfăşurarea acelei activităţi. Cel prejudiciat va avea însă dreptul la despăgubiri.

(3) Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanţa poate să încuviinţeze, pe cale de ordonanţă preşedinţială, măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

Legea de aplicare:
Art. 61. Dispoziţiile art. 630 din Codul civil se aplică numai inconvenientelor cauzate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul IV. Proprietatea comună

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 631. Noţiune. Dispoziţiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, în temeiul unui act juridic sau al altui mod de dobândire prevăzut de lege, dreptul de proprietate privată are 2 sau mai mulţi titulari.

Art. 632. Formele proprietăţii comune. (1) Formele proprietăţii comune sunt următoarele:
a) proprietatea pe cote-părţi (coproprietatea);

b) proprietatea în devălmăşie (devălmăşia).

(2) Coproprietatea poate fi obişnuită sau forţată.

(3) Coproprietatea forţată nu poate înceta prin partaj judiciar.

Art. 633. Prezumţia de coproprietate. Dacă bunul este stăpânit în comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrară.

Secţiunea a 2-a. Coproprietatea obişnuită

Art. 634. Întinderea cotelor-părţi. (1) Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părţi din dreptul de proprietate şi poate dispune în mod liber de aceasta în lipsă de stipulaţie contrară.

(2) Cotele-părţi sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit prin act juridic, proba contrară nu se va putea face decât prin înscrisuri.

Art. 635. Repartizarea beneficiilor şi a sarcinilor între coproprietari. Coproprietarii vor împărţi beneficiile şi vor suporta sarcinile coproprietăţii, proporţional cu cota lor parte din drept.

Art. 636. Exercitarea în comun a dreptului de folosinţă. (1) Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinaţia şi nu aduce atingere drepturilor celorlalţi coproprietari.

(2) Cel care, împotriva voinţei celorlalţi proprietari, exercită în mod exclusiv folosinţa bunului comun poate fi obligat la despăgubiri.

Art. 637. Fructele bunului comun. Fructele produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proporţional cu cota lor parte din drept.

Art. 638. Dreptul la restituirea cheltuielilor. (1) Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporţie cu cotele lor părţi.

(2) Fructele naturale sau fructele industriale ale bunului comun însuşite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate sau nu au pierit şi pot fi identificate distinct. În caz contrar, coproprietarul interesat are dreptul la despăgubiri, cu excepţia cazului în care fructele au pierit în mod fortuit. Dreptul la acţiunea în despăgubiri este supus prescripţiei, potrivit dreptului comun.

(3) Dreptul de a reclama fructele civile ale bunului comun însuşite de un coproprietar este supus prescripţiei, potrivit dreptului comun.

Art. 639. Modul de folosire a bunului comun. Modul de folosire a bunului comun se stabileşte prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînţelegere, prin hotărâre judecătorească.

Art. 640. Actele de conservare. Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare cu privire la bunul comun fără acordul celorlalţi coproprietari.

Art. 641. Actele de administrare şi de dispoziţie. (1) Actele de administrare, precum încheierea sau denunţarea unor contracte de locaţiune, cesiunile de venituri imobiliare şi altele asemenea, cu privire la bunul comun pot fi făcute numai cu acordul coproprietarilor ce deţin majoritatea cotelor-părţi.

(2) Actele de administrare care limitează în mod substanţial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun în raport cu cota sa parte ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de către ceilalţi coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.

(3) Coproprietarul sau coproprietarii interesaţi pot cere instanţei să suplinească acordul coproprietarului aflat în imposibilitate de a-şi exprima voinţa sau care se opune în mod abuziv la efectuarea unui act de administrare indispensabil menţinerii utilităţii sau valorii bunului.

(4) Orice acte juridice de dispoziţie cu privire la bunul comun, actele de folosinţă cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare şi locaţiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani,

precum şi actele care urmăresc exclusiv înfrumuseţarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor. Orice act juridic cu titlu gratuit va fi considerat act de dispoziţie.

Legea de aplicare:
Art. 62. Dispoziţiile art. 641 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 642. Sancţiunile. (1) Actele juridice făcute cu nerespectarea regulilor prevăzute la art. 641 sunt inopozabile coproprietarului care nu a consimţit, expres ori tacit, la încheierea actului.

(2) Coproprietarului vătămat i se recunoaşte dreptul ca, înainte de partaj, să exercite acţiunile posesorii împotriva terţului care ar fi intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului. În acest caz, restituirea posesiei bunului se va face în folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese, dacă este cazul, în sarcina celor care au participat la încheierea actului.

Art. 643. Acţiunile în justiţie. (1) Fiecare coproprietar poate sta singur în justiţie, indiferent de calitatea procesuală, în orice acţiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acţiunii în revendicare.

(2) Hotărârile judecătoreşti pronunţate în folosul coproprietăţii profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătoreşti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalţi coproprietari.

(3) Când acţiunea nu este introdusă de toţi coproprietarii, pârâtul poate cere instanţei de judecată introducerea în cauză a celorlalţi coproprietari în calitate de reclamanţi, în termenul şi condiţiile prevăzute în Codul de procedură civilă pentru chemarea în judecată a altor persoane.

Legea de aplicare:
Art. 63. Dispoziţiile art. 643 alin. (1) şi (2) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării în vigoare a Codului civil, iar cele ale art. 643 alin. (3) se aplică şi în situaţiile în care pricina nu a fost soluţionată în primă instanţă până la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 644. Contractele de administrare a coproprietăţii. (1) Se poate deroga de la dispoziţiile art. 635, 636, 641 şi art. 642 alin. (1) printr-un contract de administrare a coproprietăţii încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2) În cazul în care oricare dintre coproprietari denunţă contractul de administrare, acesta îşi încetează existenţa, rămânând aplicabile regulile din prezenta secţiune.

(3) În cazul în care, printre bunurile aflate în coproprietate, se află şi bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietăţii şi declaraţiile de denunţare a acestora vor fi notate în cartea funciară, la cererea oricăruia dintre coproprietari.

Art. 645. Regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale. Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul exercitării împreună, de către două sau mai multe persoane, a unui alt drept real principal.

Secţiunea a 3-a. Coproprietatea forţată

§1. Dispoziţii comune

Art. 646. Cazurile de coproprietate forţată. Se află în coproprietate forţată:

1. bunurile prevăzute la art. 649, 660, 687 şi 1.141;

2. bunurile comune necesare sau utile pentru folosirea a două imobile vecine, situate pe linia de hotar între acestea, cum ar fi potecile, fântânile, drumurile şi izvoarele;

3. bunurile comune afectate utilizării a două sau a mai multor fonduri, cum ar fi o centrală termică sau alte instalaţii care deservesc două sau mai multe clădiri, un drum comun într-un cartier de locuinţe sau alte asemenea bunuri;

4. orice alt bun comun prevăzut de lege.

Art. 647. Regimul juridic general. (1) Fiecare coproprietar poate exercita folosința bunului comun, cu condiția să respecte destinația acestuia și să permită exercitarea folosinței de către ceilalți coproprietari.

(2) Când bunul comun are caracter accesoriu în raport cu un bun principal, fiecare coproprietar poate să dispună cu privire la cota sa parte din dreptul de proprietate asupra bunului comun numai odată cu exercitarea dreptului de dispoziție asupra bunului principal.

(3) Cheltuielile pentru întreținerea și conservarea bunului comun se suportă în mod proporțional cu cota-parte din drept a fiecărui coproprietar. Când bunul comun are caracter accesoriu, în absența unei convenții contrare, cota-parte din drept a fiecărui coproprietar se stabilește în funcție de întinderea bunului principal.

§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

I. Părțile comune

Art. 648. Noțiune. (1) Dacă într-o clădire sau într-un ansamblu rezidențial există spații cu destinație de locuință sau cu altă destinație având proprietari diferiți, părțile din clădire care, fiind destinate întrebuințării spațiilor respective, nu pot fi folosite decât în comun sunt obiectul unui drept de coproprietate forțată.

(2) Părțile comune sunt bunuri accesorii în raport cu spațiile locative, care constituie bunurile principale în sensul art. 546.

Legislație conexă: art. 28 din O.U.G. nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe (M. Of. nr. 148 din 8 aprilie 1999).

Art. 649. Părțile comune. (1) Sunt considerate părți comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită, cât și din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia; pentru eventuala suprafață excedentară proprietarii sunt titularii unei coproprietăți obișnuite;

b) fundația, curtea interioară, structura, structura de rezistență, pereții perimetrali și despărțitori dintre proprietăți și/sau spațiile comune, acoperișul, terasele, scările și casa scărilor, holurile, pivnițele și subsolurile necompartimentate, rezervoarele de apă, centralele termice proprii și ascensoarele;

c) instalațiile de apă și canalizare, electrice, de telecomunicații, de încălzire și de gaze de la branșament/racord până la punctul de distribuție către părțile aflate în proprietate exclusivă, canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, precum și alte asemenea părți;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților, sunt în folosință comună.

(2) Coșurile de fum și de aerisire, precum și spațiile pentru spălătorii și uscătorii sunt considerate părți comune exclusiv pentru coproprietarii care utilizează aceste utilități în conformitate cu proiectul clădirii.

Art. 650. Atribuirea în folosință exclusivă a părților comune. (1) Părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari.

(2) Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor și al cotelor-părți. În clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeași majoritate.

Art. 651. Actele juridice privind cotele-părți. Cota-parte din dreptul de proprietate asupra părților comune are caracter accesoriu în raport cu dreptul de proprietate asupra spațiului din

clădire care constituie bunul principal; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părți nu se va putea face decât odată cu dreptul asupra spațiului care constituie bunul principal.

Art. 652. Stabilirea cotelor-părți. În lipsa unei stipulații contrare existente în titlurile de proprietate, cotele-părți se stabilesc prin raportarea suprafeței utile a fiecărui spațiu locativ la totalul suprafeței utile a spațiilor locative din clădire.

II. Drepturile și obligațiile coproprietarilor

Art. 653. Exercitarea dreptului de folosință. Fiecare coproprietar poate folosi, în condițiile acordului de asociere, atât spațiul care constituie bunul principal, cât și părțile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalți proprietari și fără a schimba destinația clădirii. În lipsa acordului de asociere, dispozițiile art. 647 rămân aplicabile.

Art. 654. Cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune. (1) În lipsa unor prevederi legale sau înțelegeri contrare, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune, în proporție cu cota sa parte.

(2) Cu toate acestea, cheltuielile legate de părțile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Art. 655. Obligația de conservare a clădirii. Proprietarul este obligat să asigure întreținerea spațiului care constituie bunul principal, astfel încât clădirea să se păstreze în stare bună.

Art. 656. Obligația de a permite accesul în spațiile care constituie bunurile principale. (1) Coproprietarii sunt obligați să permită accesul în spațiile care constituie bunuri principale pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii și întreținerii părților comune.

(2) În această situație, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiți de către asociația de proprietari sau, după caz, de către proprietarul în interesul căruia au fost efectuate lucrările.

Art. 657. Regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii. (1) În cazul în care clădirea a fost distrusă în întregime ori într-o proporție mai mare de jumătate din valoarea ei, orice coproprietar poate, în lipsa unei înțelegeri contrare, să solicite vânzarea la licitație publică a terenului și a materialelor de construcție care au rezultat.

(2) În caz de distrugere a unei părți mai mici decât cea prevăzută la alin. (1), coproprietarii vor contribui la refacerea părților comune, proporțional cu cotele-părți. Dacă unul sau mai mulți coproprietari refuză sau nu pot să participe la refacere, ei sunt obligați să cedeze celorlalți coproprietari cotele lor părți din dreptul de proprietate. Prețul se stabilește de părți ori, în caz de neînțelegere, de către instanța judecătorească.

Art. 658. Încetarea destinației folosinței comune. (1) Încetarea destinației de folosință comună pentru părțile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî motivat cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(2) În acest caz, devin aplicabile dispozițiile privitoare la coproprietatea obișnuită și temporară. Cu toate acestea, înstrăinarea sau ipotecarea se poate realiza dacă există o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), coproprietarii care nu au votat ori, după caz, s-au opus la înstrăinare sau ipotecare au dreptul la o despăgubire justă stabilită pe cale convențională ori, în caz de neînțelegere, pe cale judecătorească.

(4) Constatarea încetării destinației de folosință comună pentru aceste părți se face prin hotărâre a adunării generale a asociației de proprietari adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor.

(5) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezultă din încetarea destinației folosinței comune se înscrie în mod corespunzător în cartea funciară pe baza documentației cadastrale întocmite în acest scop.

III. Asociația de proprietari

Art. 659. Constituirea asociațiilor de proprietari. În cazul clădirilor cu mai multe etaje ori apartamente sau în cazul ansamblurilor rezidențiale formate din locuințe individuale, amplasate izolat, înșiruit sau cuplat, în care există proprietăți comune și proprietăți individuale, se constituie asociația de proprietari, care se organizează și funcționează în condițiile legii.

Legislație conexă: Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari (M. Of. nr. 490 din 23 iulie 2007).

§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune

Art. 660. Prezumția de coproprietate asupra despărțiturilor comune. (1) Zidul, șanțul, precum și orice altă despărțitură între două fonduri sunt prezumate a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 651 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 661. Semnele de necomunitate. (1) Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă și perpendiculară spre un fond și înclinată spre celălalt fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

(2) Există semn de necomunitate a șanțului atunci când pământul este aruncat ori înălțat exclusiv pe o parte a șanțului. Șanțul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

(3) Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 662. Obligația de construire a despărțiturilor comune. (1) Oricare dintre vecini îi poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărțituri comune.

(2) În lipsa unor dispoziții legale, a regulilor de urbanism sau a obiceiului locului, înălțimea zidului comun se stabilește de părți, dar fără a depăși 2 metri, socotindu-se și coama zidului.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 663. Cheltuielile de întreținere și reparare a despărțiturilor comune. (1) Coproprietarii sunt ținuți să suporte cheltuielile ocazionate de întreținerea și repararea despărțiturii comune, proporțional cu dreptul fiecăruia.

(2) Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întreținere și reparare, renunțând la dreptul său de proprietate asupra despărțiturii comune, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărat de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o construcție sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărțiturii comune.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 664. Construcțiile și instalațiile aflate în legătură cu zidul comun. (1) Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine construcții ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligația de a lăsa 6 centimetri spre celălalt coproprietar și fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini construcțiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

(2) Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însuși grinzi ori să construiască un coș de fum în același loc.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 594. Fiecare coproprietar poate să zidească în contra unui zid comun și să bage grinzi sau legături în toată grosimea zidului, lăsând 54 milimetri despre vecin, fără prejudiciul dreptului ce are vecinul ca să scurteze acele grinzi până în jumătatea zidului, în caz când și el ar voi a pune grinzi tot în acele locuri, sau a lipi un coș (*C. civ. 599, 610, 611*).

Art. 665. Înălțarea zidului comun. (1) Oricare dintre coproprietari poate să înalțe zidul, cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înălțare peste limita zidului comun, precum și cheltuielile de reparare a părții comune a zidului ca urmare a înălțării acestuia.

(2) În cazul în care zidul nu poate rezista înălțării, proprietarul care dorește să facă această înălțare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafața pentru a asigura grosimea necesară zidului nou-ridicat.

(3) Vecinul care nu a contribuit la înălțare poate dobândi coproprietatea, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor și manoperei folosite, precum și, dacă este cazul, jumătate din valoarea terenului întrebuințat pentru îngroșarea zidului.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 595. Orice coproprietar poate să înalțe zidul comun, dar e dator a face singur cheltuiala înălțării, reparațiile de întreținere pentru partea înălțată și totodată păgubirile pentru sarcina cauzată zidului comun în proporție cu înălțimea. ► Art. 596. Dacă zidul comun nu e în stare a purta greutatea înălțării, cel ce vrea să-l înalțe e dator a-l face din întreg din temelie, cu cheltuiala sa, și orice adaos în grosime să-l facă pe locul său. ► Art. 597. Vecinul care n-a contribuit la înălțare poate câștiga dreptul de comunitate, plătind cheltuiala pe jumătate, precum și prețul pe jumătate al locului ce s-ar fi întrebuințat pentru îngroșarea zidului.

Art. 666. Dobândirea coproprietății asupra despărțiturilor. Vecinul care nu a contribuit la realizarea despărțiturii comune poate dobândi un drept de coproprietate asupra despărțiturii, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor și manoperei folosite și, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărțitura a fost construită. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 598. Orice vecin al unui zid poate să-l facă comun, în parte sau tot, plătind stăpânului zidului jumătatea din valoarea sa, sau jumătate din valoarea părții ce vrea să facă comună, precum și jumătate din valoarea locului pe care este clădit zidul.

Secțiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmășie

Art. 667. Proprietatea comună în devălmășie. Există proprietate în devălmășie atunci când, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părți determinate din dreptul de proprietate asupra bunului sau bunurilor comune.

Legea de aplicare:
Art. 65. Dispozițiile art. 667 și 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 668. Regulile aplicabile proprietății devălmașe. (1) Dacă se naște prin efectul legii, proprietatea în devălmășie este supusă dispozițiilor acelei legi care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunității legale.
(2) În cazul în care izvorul proprietății în devălmășie este un act juridic, dispozițiile privitoare la regimul comunității legale se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 65. Dispozițiile art. 667 și 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 5-a. Partajul

Art. 669. Imprescriptibilitatea acțiunii de partaj. Încetarea coproprietății prin partaj poate fi cerută oricând, afară de cazul în care partajul a fost suspendat prin lege, act juridic ori hotărâre judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 728. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Un coerede poate oricând cere împărțeala succesiunii, chiar când ar exista convenții sau prohibiții contrarii.

Art. 670. Felurile partajului. Partajul poate fi făcut prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 671. Împărțeala părților comune ale clădirilor. (1) Partajul este inadmisibil în cazurile prevăzute de secțiunile a 3-a și a 4-a din prezentul capitol, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

- copr. forț.
- propr. e. în devălm.

(2) Cu toate acestea, partajul poate fi cerut în cazul părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părți încetează de a mai fi destinate folosinței comune.

(3) În cazul proprietății periodice și în celelalte cazuri de coproprietate forțată, partajul este posibil numai prin bună învoială.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 672. Convențiile privitoare la suspendarea partajului. Convențiile privind suspendarea partajului nu pot fi încheiate pentru o perioadă mai mare de 5 ani. În cazul imobilelor, convențiile trebuie încheiate în formă autentică și supuse formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 728. (2) Se poate face învoire pentru suspendarea diviziunii pe termen de cinci ani. După trecerea acestui timp, învoirea se poate reînnoi *(C. civ. 5, 968, 1008, 1388).*

Art. 673. Suspendarea pronunțării partajului prin hotărâre judecătorească. Instanța sesizată cu cererea de partaj poate suspenda pronunțarea partajului, pentru cel mult un an, pentru a nu se aduce prejudicii grave intereselor celorlalți coproprietari. Dacă pericolul acestor prejudicii este înlăturat înainte de împlinirea termenului, instanța, la cererea părții interesate, va reveni asupra măsurii.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 674. Condițiile speciale privind capacitatea de exercițiu. Dacă un coproprietar este lipsit de capacitate de exercițiu ori are capacitate de exercițiu restrânsă, partajul va putea fi făcut prin bună învoială numai cu autorizarea instanței de tutelă, precum și, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 675. Inadmisibilitatea partajului în cazul uzucapiunii. Partajul poate fi cerut chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 729. Diviziunea poate fi cerută chiar când unul sau mai mulți din erezi au posedat părți separate din succesiune, dacă nu a fost act de împărțeală sau dacă nu se poate opune prescripția.

Art. 676. Regulile privitoare la modul de împărțire. (1) Partajul bunurilor comune se va face în natură, proporțional cu cota-parte a fiecărui coproprietar.

(2) Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face în unul dintre următoarele moduri:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație publică, în condițiile legii, şi distribuirea prețului către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 736. (1) Fiecare din coerezi poate cere partea sa în natură din mobilele sau imobilele succesiunii. Cu toate acestea, de sunt creditori sechestranți sau oponenți, sau dacă majoritatea coerezilor socoteşte necesară vinderea mobilelor pentru plata datoriilor succesiunii, ele se vând public după formele obişnuite. (2) Dacă imobilele nu se pot împărți, se vor vinde la tribunal prin licitație.

Art. 677. Datoriile născute în legătură cu bunul comun. (1) Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea şi care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc partajul.

(2) Suma necesară pentru stingerea acestor obligații va fi preluată, în lipsa unei stipulații contrare, din prețul vânzării bunului comun cu ocazia partajului şi va fi suportată de către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 678. Executarea silită privitoare la bunul comun. (1) Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota lui parte din dreptul asupra bunului comun sau pot cere instanței împărțeala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părții de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

(2) În cazul vânzării silite a unei cote-părți din dreptul de proprietate asupra unui bun, executorul judecătoresc îi va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin două săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare, înştiințându-i despre ziua, ora şi locul licitației. La preț egal, coproprietarii vor fi preferați la adjudecarea cotei-părți.

(3) Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului comun ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul, în mâinile oricui s-ar găsi, atât înainte, cât şi după partaj.

(4) Convențiile de suspendare a împărțelii pot fi opuse creditorilor numai dacă, înainte de naşterea creanțelor, au dobândit dată certă în cazul bunurilor mobile sau au fost autentificate în cazul bunurilor imobile şi s-au îndeplinit formalitățile de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 679. Drepturile creditorilor personali ai coproprietarului. (1) Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în partajul cerut de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace un partaj efectuat, afară numai dacă acesta s-a făcut în lipsa lor şi fără să se ţină seama de opoziţia pe care au făcut-o, precum şi în cazurile când partajul a fost simulat ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul creditorilor care au un drept de garanţie asupra bunului comun ori al celor a căror creanţă s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 680. Efectele juridice ale partajului. (1) Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite numai cu începere de la data stabilită în actul de partaj, dar nu mai devreme de data încheierii actului, în cazul împărţelii voluntare, sau, după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti.

(2) În cazul imobilelor, efectele juridice ale partajului se produc numai dacă actul de partaj încheiat în formă autentică sau hotărârea judecătorească rămasă definitivă, după caz, au fost înscrise în cartea funciară.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 681. Opozabilitatea unor acte juridice. Actele încheiate, în condiţiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun rămân valabile şi sunt opozabile celui căruia i-a fost atribuit bunul în urma partajului.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 682. Strămutarea garanţiilor. Garanţiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părţi se strămută de drept asupra bunului atribuit acestuia sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin partaj.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convenţiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispoziţiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 683. Garanţia pentru evicţiune şi vicii ascunse. (1) Coproprietarii îşi datorează, în limita cotelor-părţi, garanţie pentru evicţiune şi vicii ascunse, dispoziţiile legale privitoare la obligaţia de garanţie a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Fiecare este obligat să îl despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evicțiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorată de acesta se va suporta, proporțional, de către ceilalți coproprietari, inclusiv de coproprietarul prejudiciat.

(3) Coproprietarii nu datorează garanție dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârșite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiți prin actul de partaj.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 684. Desființarea partajului. (1) Partajul prin bună învoială poate fi desființat pentru aceleași cauze ca şi contractele.

(2) Partajul făcut fără participarea tuturor coproprietarilor este lovit de nulitate absolută.

(3) Partajul este însă valabil chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând un partaj suplimentar.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 685. Înstrăinarea bunurilor atribuite. Nu poate invoca nulitatea relativă a partajului prin bună învoială coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 686. Regulile aplicabile bunurilor aflate în coproprietate şi în devălmășie. Prevederile prezentei secțiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum şi celor aflate în devălmăşie.

Legea de aplicare:

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Capitolul V. Proprietatea periodică

Art. 687. Proprietatea periodică. Dispozițiile prezentului capitol se aplică, în absența unei reglementări speciale, ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv şi repetitiv atributul folosinței specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Legea de aplicare:

Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea şi executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a

mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 688. Temeiul proprietății periodice. Proprietatea periodică se naște în temeiul unui act juridic, dispozițiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 689. Valabilitatea actelor încheiate de coproprietar. (1) În privința intervalului de timp ce îi revine, orice coproprietar poate încheia, în condițiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea și altele asemenea.

(2) Actele de administrare sau de dispoziție privind cota-parte din dreptul de proprietate aferentă unui alt interval de timp sunt inopozabile titularului cotei-părți respective. Dispozițiile art. 642 alin. (2) și art. 643 se aplică în mod corespunzător.

(3) În raporturile cu terții cocontractanți de bună-credință, actele de administrare sau de dispoziție menționate la alin. (2) sunt anulabile.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 690. Drepturile și obligațiile coproprietarilor. (1) Fiecare coproprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în așa fel încât să nu împiedice ori să nu îngreuneze exercitarea drepturilor celorlalți coproprietari. Pentru reparațiile mari, coproprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalți coproprietari.

(2) Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanța bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalți coproprietari.

(3) La încetarea intervalului, coproprietarul este dator să predea bunul coproprietarului îndreptățit să îl folosească în următorul interval.

(4) Coproprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozițiile art. 644 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 691. Obligația de despăgubire și excluderea. (1) Nerespectarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri.

(2) În cazul în care unul dintre coproprietari tulbură în mod grav exercitarea proprietății periodice, acesta va putea fi exclus, prin hotărâre judecătorească, la cererea coproprietarului vătămat.

(3) Excluderea va putea fi dispusă numai dacă unul dintre ceilalți coproprietari sau un terț cumpără cota-parte a celui exclus.

(4) În acest scop, se va pronunța, mai întâi, o încheiere de admitere în principiu a cererii de excludere, prin care se va stabili că sunt îndeplinite condițiile excluderii, încheiere care va putea fi atacată cu recurs pe cale separată.

(5) După rămânerea definitivă a încheierii de admitere în principiu, în absența înțelegerii părților, se va stabili prețul vânzării silite pe bază de expertiză. După consemnarea prețului la instituția de credit stabilită de instanță, se va pronunța hotărârea care va ține loc de contract de vânzare-cumpărare.

(6) După rămânerea definitivă a acestei hotărâri, dobânditorul își va putea înscrie dreptul în cartea funciară, iar transmițătorul va putea să ridice suma consemnată la instituția de credit stabilită de instanță.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 692. Încetarea proprietății periodice. Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a tuturor cotelor-părți din dreptul de proprietate periodică, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată

Capitolul I. Superficia

Art. 693. Noțiune. (1) Superficia este dreptul de a avea sau de a edifica o construcție pe terenul altuia, deasupra ori în subsolul acelui teren, asupra căruia superficiarul dobândește un drept de folosință.

(2) Dreptul de superficie se dobândește în temeiul unui act juridic, precum și prin uzucapiune sau prin alt mod prevăzut de lege. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(3) Superficia se poate înscrie și în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a transmis exclusiv construcția ori a transmis terenul și construcția, în mod separat, către două persoane, chiar dacă nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.

(4) În situația în care s-a construit pe terenul altuia, superficia se poate înscrie pe baza renunțării proprietarului terenului la dreptul de a invoca accesiunea, în favoarea constructorului. De asemenea, ea se poate înscrie în favoarea unui terț pe baza cesiunii dreptului de a invoca accesiunea.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 694. Durata dreptului de superficie. Dreptul de superficie se poate constitui pe o durată de cel mult 99 de ani. La împlinirea termenului, dreptul de superficie poate fi reînnoit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 695. Întinderea și exercitarea dreptului de superficie. (1) Dreptul de superficie se exercită în limitele și în condițiile actului constitutiv. În lipsa unei stipulații contrare, exercitarea dreptului de superficie este delimitată de suprafața de teren pe care urmează să se construiască și de cea necesară exploatării construcției sau, după caz, de suprafața de teren aferentă și de cea necesară exploatării construcției edificate.

(2) În cazul prevăzut la art. 693 alin. (3), în absența unei stipulații contrare, titularul dreptului de superficie nu poate modifica structura construcției. El o poate însă demola, dar cu obligația de a o reconstrui în forma inițială.

(3) În cazul în care superficiarul modifică structura construcției, proprietarul terenului poate să ceară, în termen de 3 ani, încetarea dreptului de superficie sau repunerea în situația anterioară. În al doilea caz, curgerea termenului de prescripție de 3 ani este suspendată până la expirarea duratei superficiei.

(4) Titularul poate dispune în mod liber de dreptul său. Cât timp construcția există, dreptul de folosință asupra terenului se poate înstrăina ori ipoteca numai odată cu dreptul de proprietate asupra construcției.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 696. Acțiunea confesorie de superficie. (1) Acțiunea confesorie de superficie poate fi intentată împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, chiar și a proprietarului terenului.

(2) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 697. Evaluarea prestației superficiarului. (1) În cazul în care superficia s-a constituit cu titlu oneros, dacă părțile nu au prevăzut alte modalități de plată a prestației de către superficiar, titularul dreptului de superficie datorează, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piața liberă, ținând seama de natura terenului, de destinația construcției în cazul în care aceasta există, de zona în care se află terenul, precum și de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosinței.

(2) În caz de neînțelegere între părți, suma datorată proprietarului terenului va fi stabilită pe cale judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 698. Cazurile de încetare a superficiei. Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciară, pentru una dintre următoarele cauze:

a) la expirarea termenului;
b) prin consolidare, dacă terenul și construcția devin proprietatea aceleiași persoane;
c) prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens;
d) în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 699. Efectele încetării superficiei prin expirarea termenului. (1) În cazul prevăzut la art. 698 lit. a), în absența unei stipulații contrare, proprietarul terenului dobândește dreptul de proprietate asupra construcției edificate de superficiar prin accesiune, cu obligația de a plăti valoarea de circulație a acesteia de la data expirării termenului.

(2) Când construcția nu exista în momentul constituirii dreptului de superficie, iar valoarea acesteia este egală sau mai mare decât aceea a terenului, proprietarul terenului poate cere obligarea constructorului să cumpere terenul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă nu ar fi existat construcția. Constructorul poate refuza să cumpere terenul dacă ridică, pe cheltuiala sa, construcția clădită pe teren și repune terenul în situația anterioară.

(3) În absența unei înțelegeri contrare încheiate cu proprietarul terenului, dezmembrămintele consimțite de superficiar se sting în momentul încetării dreptului de superficie. Ipotecile care grevează dreptul de superficie se strămută de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (1), se extind de drept asupra terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se strămută de drept asupra materialelor în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

(4) Ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existenței superficiei nu se extind cu privire la întregul imobil în momentul încetării dreptului de superficie în cazul prevăzut la alin. (1). Ele se strămută de drept asupra sumei de bani primite de proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se extind de drept cu privire la întregul teren în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 700. Efectele încetării superficiei prin consolidare. (1) În cazul în care dreptul de superficie s-a stins prin consolidare, în absența unei stipulații contrare, dezmembrămintele consimțite de superficiar se mențin pe durata pentru care au fost constituite, dar nu mai târziu de împlinirea termenului inițial al superficiei.

(2) Ipotecile născute pe durata existenței superficiei se mențin fiecare în funcție de obiectul asupra căruia s-au constituit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 701. Efectele încetării superficiei prin pieirea construcției. (1) În cazul stingerii dreptului de superficie prin pieirea construcției, drepturile reale care grevează dreptul de superficie se sting, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ipotecile născute cu privire la nuda proprietate asupra terenului pe durata existenței dreptului de superficie se mențin asupra dreptului de proprietate reîntregit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 702. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile și în cazul plantațiilor, precum și al altor lucrări autonome cu caracter durabil.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul II. Uzufructul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 703. Noțiune. Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane şi de a culege fructele acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 517. Uzufructul este dreptul de a se bucura cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuia, întocmai ca însuşi proprietarul lor, însă cu îndatorirea de a le conserva substanța *(C. civ. 479, 480, 518 şi urm. , 540 şi urm. , 557 şi urm. , 804, 844, 1750, 1824).*

Art. 704. Constituirea uzufructului. (1) Uzufructul se poate constitui prin act juridic, uzucapiune sau alte moduri prevăzute de lege, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.
(2) Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Legea de aplicare:
Art. 69. Drepturile de uzufruct în ființă şi după intrarea în vigoare a Codului civil se exercită potrivit dispozițiilor acestuia, dacă nu se prevede altfel prin prezenta lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 518. Uzufructul se stabileşte prin lege sau prin voința omului *(C. civ. 517, 519, 805, 844, 1801, 1846, 1890, 1895 şi urm.).*

Art. 705. Acțiunea confesorie de uzufruct. Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică uzufructului în mod corespunzător. - impus.

Art. 706. Obiectul uzufructului. Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masă patrimonială, o universalitate de fapt ori o cotă-parte din acestea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 520. Uzufructul se poate stabili pe tot felul de bunuri mobile şi imobile (*C. civ. 462 şi urm. , 472 şi urm. , 526 şi urm. , 1295, 1750 pct. 2*).

Art. 707. Accesoriile bunurilor ce formează obiectul uzufructului. Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum şi asupra a tot ce se uneşte sau se încorporează în acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 535. Uzufructuarul se foloseşte de adăugirile făcute prin aluviune la obiectul asupra căruia are uzufruct (*C. civ. 495 şi urm.*).

Art. 708. Durata uzufructului. (1) Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este cel mult viager.

(2) Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice poate avea durata de cel mult 30 de ani. Atunci când este constituit cu depăşirea acestui termen, uzufructul se reduce de drept la 30 de ani.

(3) Dacă nu s-a prevăzut durata uzufructului, se prezumă că este viager sau, după caz, că este constituit pe o durată de 30 de ani.

(4) Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 559. Uzufructul care nu e acordat particularilor nu poate trece peste 30 de ani. ► Art. 560. Uzufructul constituit până ce o altă persoană va ajunge la o vârstă hotărâtă, ține până la acea epocă, chiar de ar muri zisa persoană înaintea vârstei hotărâte.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar

§1. Drepturile uzufructuarului și ale nudului proprietar

Art. 709. Drepturile uzufructuarului. În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul are folosința exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 521. Uzufructuarul are drept de a se bucura de tot felul de fructe ce poate produce obiectul asupra căruia are uzufruct, fie naturale, fie industriale, fie civile (*C. civ. 517, 522 și urm., 544*).

Art. 710. Fructele naturale și industriale. Fructele naturale și industriale percepute după constituirea uzufructului aparțin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 524. Fructele naturale și industriale, neculese în momentul când se deschide dreptul de uzufruct, sunt ale uzufructuarului. Acelea ce se găsesc în aceeași stare când se sfârșește dreptul de uzufruct sunt ale proprietarului, fără de a putea pretinde unul de la altul despăgubire pentru cheltuielile urmate pentru arături și semănături. Drepturile colonului parțiar ce vor fi existat la începutul sau la finele uzufructului nu pot fi vătămate de dispoziția precedentă (*C. civ. 465, 484, 522, 534*).

Art. 711. Fructele civile. Fructele civile se cuvin uzufructuarului proporțional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 525. Fructele civile se socotesc dobândite zi cu zi, și se cuvin uzufructuarului, în proporție cu durata uzufructului său. Această regulă se aplică la arenzi și la chiriile caselor și la alte fructe civile (*C. civ. 523, 527, 542, 543, 994, 1411, 1413, 1586, 1587, 1639 și urm., 1907*).

Art. 712. Cvasiuzufructul. Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, și bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligația de a restitui bunuri de aceeași cantitate, calitate și valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 526. Dacă uzufructul cuprinde lucruri cu care nu se poate cineva servi fără a le consuma, precum bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu îndatorire de a le înapoia în aceeași cantitate, calitate și valoare, sau prețul, la sfârșitul uzufructului (*C. civ. 521, 557 și urm.*).

Art. 713. Uzufructul asupra bunurilor neconsumptibile. (1) Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar și potrivit destinației lor.

(2) În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

(3) Uzufructuarul poate să dispună, ca un bun proprietar, de bunurile care, fără a fi consumptibile, se deteriorează rapid prin utilizare. În acest caz, la sfârșitul uzufructului, uzufructuarul va restitui valoarea pe care ar fi avut-o bunul la această din urmă dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 528. Dacă uzufructul cuprinde lucruri care, fără a se consuma îndată, se strică după o vreme prin întrebuinţarea lor, precum rufele, mobilele casei, uzufructuarul are dreptul de a se sluji de dânsele pentru întrebuinţarea la care ele sunt destinate, şi nu este obligat de a le înapoia la sfârşitul uzufructului decât în starea ce se vor afla, însă nestricate din dol sau culpă (*C. civ. 517, 534, 543, 555, 556, 998, 1102, 1156*).

Art. 714. Cesiunea uzufructului. (1) În absenţa unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

(2) Uzufructuarul rămâne dator exclusiv faţă de nudul proprietar numai pentru obligaţiile născute înainte de cesiune. Până la notificarea cesiunii, uzufructuarul şi cesionarul răspund solidar pentru îndeplinirea tuturor obligaţiilor faţă de nudul proprietar.

(3) După notificarea cesiunii, cesionarul este dator faţă de nudul proprietar pentru toate obligaţiile născute după notificarea cesiunii. În acest caz, uzufructuarului i se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile legale din materia fideiusiunii.

(4) După cesiune, dreptul de uzufruct continuă, după caz, până la împlinirea termenului iniţial sau până la decesul uzufructuarului iniţial.

Legea de aplicare:
Art. 70. Dispoziţiile art. 714 din Codul civil se aplică indiferent de data constituirii uzufructului. În cazul uzufructului constituit prin convenţie încheiată anterior intrării în vigoare a Codului civil, acesta este şi rămâne incesibil, mai puţin în cazul în care părţile convin altfel.

Art. 715. Contractele de locaţiune. (1) Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul primit în uzufruct.

(2) Locaţiunile de imobile încheiate de uzufructuar, înscrise în cartea funciară, sunt opozabile proprietarului sau moştenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului prin decesul sau, după caz, încetarea existenţei juridice a uzufructuarului, până la împlinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la încetarea uzufructului.

(3) Reînnoirile de închirieri de imobile sau de arendări făcute de uzufructuar şi înscrise în cartea funciară înainte de expirarea contractelor iniţiale sunt opozabile proprietarului şi moştenitorilor săi pe o perioadă de cel mult 6 luni ori, după caz, de un an, dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare. În niciun caz, locaţiunile nu pot dura mai mult de 3 ani de la data stingerii uzufructului.

(4) În cazul în care uzufructul s-a stins prin expirarea termenului, locaţiunile încetează, în toate cazurile, odată cu stingerea uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 534. Uzufructuarul se poate bucura el însuşi, sau închiria altuia, sau ceda exerciţiul dreptului său. De va închiria, urmează a se conforma pentru epocile când se preînnoiesc contractele şi pentru durata lor, regulilor întocmite pentru bărbat, în privinţa averii femeii sale la titlul *Despre contractul de căsătorie (C. civ. 523, 542, 1413, 1824 pct. 2).*

Legea de aplicare:
Art. 71. Dispoziţiile art. 715 alin. (2)-(4) din Codul civil se aplică numai în cazurile în care încheierea sau reînnoirea contractelor de locaţiune ori de arendare are loc după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 716. Lucrările şi îmbunătăţirile. (1) La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru lucrările adăugate unui bun imobil, cu excepţia celor necesare, sau pentru îmbunătăţirile aduse unui bun mobil, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(2) Dacă lucrările sau îmbunătăţirile au fost făcute fără încuviinţarea proprietarului, acesta poate cere obligarea uzufructuarului la ridicarea lor şi la readucerea bunului în starea în care i-a fost încredinţat.

(3) Uzufructuarul va putea cere o indemnizaţie echitabilă pentru lucrările necesare adăugate. De asemenea, el va putea cere o indemnizaţie echitabilă şi pentru celelalte lucrări adăugate sau pentru îmbunătăţirile făcute cu încuviinţarea proprietarului, dacă prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(4) În cazul lucrărilor autonome făcute de uzufructuar asupra unui bun imobil, vor fi aplicabile, în mod corespunzător, în lipsă de stipulaţie sau dispoziţie legală contrară, dispoziţiile din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Art. 717. Exploatarea pădurilor tinere. (1) Dacă uzufructul cuprinde păduri tinere destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea şi câtimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de proprietar în conformitate cu dispoziţiile legale, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părţile lăsate netăiate în timpul uzufructului.

(2) Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct decât cu obligaţia uzufructuarului de a se conforma dispoziţiilor legale în ce priveşte înlocuirea lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 529. (1) Dacă uzufructul cuprinde păduri destinate de proprietarul lor la tăieri periodice, uzufructuarul este dator a păstra ordinea şi câtimea tăierii, în conformitate cu regulile stabilite de proprietar, sau cu uzul locului, fără a putea pretinde vreo despăgubire nici uzufructuarul, nici moştenitorii săi, pentru părţile lăsate netăiate în timpul uzufructului său. (2) Arborii care se pot scoate dintr-un seminariu de pomi, fără degradarea acestuia nu vor face parte din uzufruct decât cu îndatorire, pentru uzufructuar, de a se conforma obiceiului local în privirea înlocuirii lor (*C. civ. 466, 524, 530 şi urm.*).

Art. 718. Exploatarea pădurilor înalte. (1) Uzufructuarul poate, conformându-se dispoziţiilor legale şi folosinţei obişnuite a proprietarului, să exploateze părţile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori aleşi pe toată suprafaţa fondului.

(2) În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalţi; va putea însă întrebuinţa, pentru a face reparaţiile la care este obligat, arbori căzuţi accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuincioşi, cu îndatorirea însă de a constata, în prezenţa nudului proprietar, această trebuinţă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 530. Uzufructuarul se mai bucură, conformându-se cu epocile şi uzul vechi al proprietarului, de părţile de păduri înalte care au fost puse în tăiere regulată, sau că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, sau că se fac numai de o câtime oarecare de arbori aleşi pe toată suprafaţa domeniului (*C. civ. 529, 531 şi urm.*). ▸ Art. 531. În toate celelalte cazuri, uzufructuarul nu se poate atinge de arbori înalţi; va putea însă întrebuinţa, spre a face reparaţiile la care este obligat, arborii dezrădăcinaţi sau sfărâmaţi din accidente; poate chiar a tăia pentru acest sfârşit arborii trebuincioşi, cu îndatorire însă a constata în fiinţa proprietarului această trebuinţă (*C. civ. 529 şi urm. , 532 şi urm. , 545, 546*).

Art. 719. Alte drepturi ale uzufructuarului asupra pădurilor ce fac obiectul uzufructului. Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea folosinţei obişnuite a proprietarului, în limitele dispoziţiilor legale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 532. Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii, poate asemenea lua de pe pomi producte anuale sau periodice, însă toate acestea după obiceiul locului şi al proprietarului (*C. civ. 524, 529, 531*).

Art. 720. Dreptul asupra pomilor fructiferi. Pomii fructiferi ce se usucă şi cei căzuţi accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu alţii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 533. Pomii roditori care se usucă şi chiar acei ce sunt dezrădăcinaţi sau dărâmaţi din accidente se cuvin uzufructuarului, cu îndatorire de a-i înlocui prin alţii [*C. civ. 529 alin. (2), 531*].

Art. 721. Dreptul asupra carierelor de piatră şi de nisip aflate în exploatare. În condiţiile legii, uzufructuarul se foloseşte întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră şi de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 537. (1) Uzufructuarul se foloseşte asemenea întocmai ca proprietarul de minele, pietrăriile şi nisipurile ce sunt în exploatare la deschiderea dreptului de uzufruct. (2) Dacă însă se atinge de o exploatare, care nu s-ar putea face fără o concesiune, uzufructuarul nu se va putea bucura de ea fără a dobândi mai întâi învoirea guvernului.

Art. 722. Situaţia carierelor de piatră şi de nisip nedeschise şi a comorilor. Uzufructuarul nu are niciun drept asupra carierelor nedeschise încă şi nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 538. Uzufructuarul n-are nici un drept asupra minelor şi pietrăriilor nedeschise încă, nici asupra nisipurilor a căror exploatare nu e încă începută, nici asupra comorii care s-ar putea găsi în cursul uzufructului său.

§2. Obligaţiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Art. 723. Inventarierea bunurilor. (1) Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesia lor decât după inventarierea bunurilor mobile şi constatarea stării în care se află imobilele, cu excepţia cazului în care uzufructul unui bun mobil este dobândit prin uzucapiune.
(2) Inventarul se întocmeşte numai în prezenţa nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 540. Uzufructuarul ia lucrurile în starea în care se află; el însă nu poate intra în folosinţa lor decât după ce va face în prezenţa proprietarului, sau după ce-l va chema formal, inventarul lucrurilor mişcătoare şi constatarea stării în care se vor afla cele nemişcătoare, supuse uzufructului (*C. civ. 462 şi urm., 472 şi urm., 536, 1432*).

Art. 724. Respectarea destinaţiei bunurilor. În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este ţinut să respecte destinaţia dată bunurilor de nudul proprietar, cu excepţia cazului în care se asigură o creştere a valorii bunului sau cel puţin nu se prejudiciază în niciun fel interesele proprietarului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 517. Uzufructul este dreptul de a se bucura cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuia, întocmai ca însuşi proprietarul lor, însă cu îndatorirea de a le conserva substanţa (*C. civ. 479, 480, 518 şi urm., 540 şi urm., 557 şi urm., 804, 844, 1750, 1824*).

Art. 725. Răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii. Uzufructuarul este obligat să îl despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Art. 726. Constituirea garanției pentru îndeplinirea obligațiilor uzufructuarului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garanție pentru îndeplinirea obligațiilor sale.

(2) Sunt scutiți să depună garanție vânzătorul și donatorul care și-au rezervat dreptul de uzufruct.

(3) În cazul în care uzufructuarul este scutit de garanție, instanța poate dispune depunerea unei garanții sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se află, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 541. Este dator a da cauțiune că se va folosi ca un bun părinte de familie, de nu va fi scutit prin actul constitutiv al uzufructului; cu toate acestea tații, mamele ce vor avea uzufructul legal al averii copiilor lor, vânzătorul sau donatorul care și-au rezervat uzufructul, nu sunt obligați a da cauțiune (*C. civ. 540, 1080, 1652 și urm. , 1675 și urm.*).

Art. 727. Numirea administratorului. (1) Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garanție, instanța, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor și va dispune ca fructele civile încasate și sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor naturale și industriale percepute să fie depuse la o instituție de credit aleasă de părți. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

(2) Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosință și depunerea sumelor la o instituție de credit aleasă de părți. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

(3) Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosinței sale sau familiei sale, cu obligația de a le restitui la stingerea uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 542. Dacă uzufructuarul nu găsește cauțiune, nemișcătoarele se dau cu arendă, sumele de bani cuprinse în uzufruct se pun la dobândă, productele se vând și prețul lor se pune asemenea la dobândă; dobânzile acestor sume și prețul arendelor se cuvin uzufructuarului (*C. civ. 525, 543, 544, 1411 și urm. , 1587 și urm.*). ► Art. 543. În lipsă de cauțiune din partea uzufructuarului, proprietarul poate cere ca mobilele supuse periciunii prin întrebuințare să se vândă spre a se pune prețul la dobândă, și uzufructuarul se folosește de dobânzi în cursul uzufructului; cu toate acestea uzufructuarul va putea cere și judecătorii vor putea ordona, după împrejurări, ca o parte din lucrurile mișcătoare necesare pentru propriile sale trebuințe să i se lase sub simpla sa depunere de jurământ și cu îndatorire de a le preda la curmarea uzufructului (*C. civ. 528, 542*).

Art. 728. Întârzierea în depunerea garanției. Întârzierea în depunerea garanției nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 544. Întârzierea de a da cauțiune nu ridică uzufructuarului dreptul de a se folosi de fructele la care el avea drept; ele i se cuvin din momentul de când s-a deschis uzufructul (*C. civ. 517, 524, 525, 542, 543*).

Art. 729. Modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar și nudul proprietar. (1) Uzufructuarul este obligat să efectueze reparațiile de întreținere a bunului.

(2) Reparațiile mari sunt în sarcina nudului proprietar.

(3) Sunt reparații mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun și care implică o cheltuială excepțională, cum ar fi cele referitoare la consolidarea ori reabilitarea construcțiilor privind structura de rezistență, zidurile interioare și/sau exterioare, acoperișul, instalațiile elec-

trice, termice ori sanitare aferente acestora, la înlocuirea sau repararea motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

(4) Reparațiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când sunt determinate de neefectuarea reparațiilor de întreținere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 545. Uzufructuarul nu este obligat decât la reparațiile de întreținere. Reparațiile cele mari rămân în sarcina proprietarului, afară numai dacă acestea s-ar fi cauzat din lipsa reparațiilor de întreținere de la deschiderea uzufructului, în care caz uzufructuarul este obligat a le face şi pe acestea (*C. civ. 517, 531, 540, 546 şi urm., 558, 998, 999, 1447 şi urm.*). ► Art. 546. Reparațiile cele mari sunt acele ale zidurilor celor mari şi ale boltelor, restabilirea grinzilor şi acoperişului întreg, acelea ale zăgazelor şi ale zidurilor de sprijinire şi de împrejmuire în total; toate celelalte reparații sunt de întreținere (*C. civ. 531, 545, 547*).

Art. 730. Efectuarea reparațiilor mari. (1) Uzufructuarul este obligat să îl înştiinţeze pe nudul proprietar despre necesitatea reparațiilor mari.

(2) Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparațiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea lor până la sfârşitul anului în curs, actualizată la data plății.

Art. 731. Distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit. Uzufructuarul şi nudul proprietar nu sunt obligați să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 547. Nici proprietarul, nici uzufructuarul nu sunt obligați a reclădi ceea ce a căzut de vechime sau s-a distruit din caz fortuit (*C. civ. 539, 540, 546, 557, 563 şi urm. , 1083*).

Art. 732. Uzufructul cu titlu particular. Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat, iar dacă le va plăti, are acțiune contra nudului proprietar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 551. Uzufructuarul cu titlu particular nu se obligă la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat şi, de va fi silit să le plătească, are acțiune în contra proprietarului (*C. civ. 899 şi urm. , 905, 991, 1746 şi urm. , 1790 şi urm.*).

Art. 733. Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor în caz de litigiu. (1) Uzufructuarul suportă toate sarcinile şi cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

(2) Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 553. Uzufructuarul e dator a plăti numai cheltuielile proceselor ce privesc folosința şi celelalte condamnațiuni la care procesele arătate pot da naştere.

Art. 734. Înştiințarea nudului proprietar. Uzufructuarul este obligat să aducă de îndată la cunoştința nudului proprietar orice uzurpare a fondului şi orice contestare a dreptului de proprietate, sub sancțiunea obligării la plata de daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 554. Dacă în cursul uzufructului, o a treia persoană face vreo uzurpare asupra fondului, sau vreo altă încercare spre a călca drepturile proprietarului, uzufructuarul este ținut a-l denunța proprietarului, căci la din contră uzufructuarul rămâne răspunzător pentru toate daunele ce ar putea rezulta pentru proprietar, precum ar fi răspunzător pentru orice stricăciune s-ar face de el însuşi.

Art. 735. Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor proprietăţii. (1) Cheltuielile şi sarcinile proprietăţii revin nudului proprietar.

(2) Atunci când sarcinile şi cheltuielile proprietarului au fost suportate de uzufructuar, nudul proprietar este obligat la rambursarea acestora, iar când uzufructul este cu titlu oneros, nudul proprietar datorează acestuia şi dobânda legală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 549. În privinţa sarcinilor ce pot fi impuse pe proprietate, în cursul uzufructului, proprietarul şi uzufructuarul contribuie după modul următor: proprietarul este obligat a le plăti şi uzufructuarul a-i răspunde dobânzile, iar dacă uzufructuarul le-a plătit, el are dreptul de a cere capetele 2) plătite de la proprietar, la expirarea uzufructului *(C. civ. 550, 552, 557 şi urm., 1589).*

Art. 736. Obligaţiile în caz de pieire a turmei. (1) Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului, acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.

(2) Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 556. (1) Dacă turma pe care un uzufruct a fost constituit, din întâmplare sau din boală, va pieri cu totul şi fără culpa uzufructuarului, acesta nu este obligat decât a-i da seama de piei sau de valoarea lor. (2) Dacă turma nu va pieri cu totul, uzufructuarul este dator de a înlocui numărul vitelor pierdute, prin vitele ce dă sporul.

§3. Dispoziţii speciale

Art. 737. Opozabilitatea uzufructului asupra creanţelor. Uzufructul asupra unei creanţe este opozabil terţilor în aceleaşi condiţii ca şi cesiunea de creanţă şi cu îndeplinirea formalităţilor de publicitate prevăzute de lege.

Art. 738. Drepturile şi obligaţiile în cazul uzufructului asupra creanţelor. (1) Uzufructuarul are dreptul să încaseze capitalul şi să perceapă dobânzile creanţei şi să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creanţă poate face toate actele de dispoziţie care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.

(2) După plata creanţei, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligaţia uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.

(3) Uzufructuarul suportă toate cheltuielile şi sarcinile referitoare la dobânzi.

Art. 739. Uzufructul rentei viagere. Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipaţie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 527. Uzufructul unei rente pe viaţă dă uzufructuarului, pe durata uzufructului său, dreptul de a percepe veniturile, fără de a fi obligat la nici un fel de restituire (*C. civ. 521, 523, 1639 şi urm.*).

Art. 740. Dreptul de a spori capitalul. (1) Dreptul de a spori capitalul care face obiectul uzufructului, cum ar fi cel de a dobândi valori mobiliare, aparţine nudului proprietar, iar uzufructuarul are numai dreptul de a exercita uzufructul asupra bunurilor astfel dobândite.

(2) Dacă nudul proprietar cedează dreptul său, bunul dobândit în urma înstrăinării este predat uzufructuarului, care va da socoteală la sfârşitul uzufructului.

Art. 741. Dreptul de vot. (1) Dreptul de vot aferent unei acţiuni sau altei valori mobiliare, unei părţi indivize, unei cote-părţi din dreptul de proprietate sau oricărui alt bun aparţine uzufructuarului.

(2) Cu toate acestea, aparține nudului proprietar votul care are ca efect modificarea substanței bunului principal, cum ar fi capitalul social sau bunul deținut în coproprietate, ori schimbarea destinației acestui bun sau încetarea societății, reorganizarea ori încetarea persoanei juridice sau, după caz, a unei întreprinderi.

(3) Repartizarea exercitării dreptului de vot în alte condiții decât cele prevăzute la alin. (1) și (2) nu este opozabilă terților, afară de cazul în care aceștia au cunoscut-o în mod expres.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale: Art. 124. (1) Dacă acțiunile sunt grevate de un drept de uzufruct, dreptul de vot conferit de aceste acțiuni aparține uzufructuarului în adunările generale ordinare și nudului proprietar în adunările generale extraordinare.

Art. 742. Dreptul la dividende. Dividendele a căror distribuire a fost aprobată, în condițiile legii, de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului de la data stabilită prin hotărârea adunării generale.

Art. 743. Obligația nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar. (1) Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plătește datoriile aferente masei patrimoniale sau părții din masa patrimonială date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nicio dobândă.

(2) În cazul în care uzufructuarul nu plătește datoriile prevăzute la alin. (1), nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însuși sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar plătește aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.

(3) Legatarul uzufructului universal ori cu titlu universal este obligat să achite, în proporție cu obiectul uzufructului și fără niciun drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligații de întreținere sau, după caz, rente viagere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 552. Uzufructuarul fie universal, fie cu titlu universal, trebuie să contribuie împreună cu proprietarul la plata datoriilor după cum urmează: se prețuiește valoarea fondului supus uzufructului, se defige în urmă câtimea cu care urmează a contribui la plata datoriilor în proporție cu valoarea zisului fond. Dacă uzufructuarul voiește să avanseze suma pentru care trebuie fondul să contribuie, capitalul i se înapoiază la sfârșitul uzufructului fără nicio dobândă. Iar de nu va voi uzufructuarul a face acest avans, proprietarul poate, după a sa voință, sau să plătească dânsul acea sumă, și atunci uzufructuarul îi plătește dobânzile în tot cursul uzufructului, sau să pună în vânzare o parte din averea supusă uzufructului până se va dobândi un preț analog sumei datorite (*C. civ. 775, 893, 896*).

Art. 744. Dreptul creditorilor asupra bunurilor uzufructului. Dacă plata datoriilor nu se va face în modul prevăzut la art. 743, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Art. 745. Uzufructul fondului de comerț. În lipsă de stipulație contrară, uzufructuarul unui fond de comerț nu poate să dispună de bunurile ce îl compun. În situația în care dispune de aceste bunuri are obligația de a le înlocui cu altele similare și de valoare egală.

Secțiunea a 3-a. Stingerea uzufructului

Art. 746. Cazurile de stingere a uzufructului. (1) Uzufructul se stinge pe cale principală prin:

a) moartea uzufructuarului ori, după caz, încetarea personalității juridice;

b) ajungerea la termen;

c) consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar și de nud proprietar se întrunesc în aceeași persoană;

d) renunțarea la uzufruct;

e) neuzul timp de 10 de ani sau, după caz, timp de 2 ani în cazul uzufructului unei creanțe.

(2) Uzufructul se stinge prin decesul ori, după caz, încetarea existenței juridice a uzufructuarului chiar dacă termenul nu s-a împlinit.

(3) În cazul imobilelor sunt aplicabile dispozițiile în materie de carte funciară.

Legea de aplicare:
Art. 72. Dispozițiile art. 746 alin. (1) lit. e) din Codul civil se aplică drepturilor de uzufruct constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 557. Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului, prin expirarea termenului pentru care uzufructul a fost acordat, prin consolidarea sau întrunirea asupra aceleiași persoane a ambelor calități de proprietar și de uzufructuar; prin neuzul dreptului de uzufruct în decurs de 30 de ani; prin totala desființare a lucrului asupra cărui uzufructul era constituit (*C. civ. 969, 1154, 1156, 1890*).

Art. 747. Stingerea uzufructului în caz de abuz de folosință (1) Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosința bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.

(2) Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile și pot oferi garanții pentru viitor.

(3) Instanța poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosinței bunului de către nudul proprietar, cu obligația acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanța poate dispune înscrierea unei ipoteci în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 73. Dispozițiile art. 747 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul uzufructului constituit anterior intrării în vigoare a Codului civil, dacă abuzul de folosință este săvârșit ulterior acestei date.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 558. (1) Uzufructul poate înceta asemenea prin abuzul ce face uzufructuarul de folosința sa, sau aducând stricăciuni fondului, sau lăsându-l să se degradeze din lipsă de întreținere. Creditorii uzufructuarului pot interveni în contestațiile pornite în contră-i pentru conservarea drepturilor lor; ei pot propune repararea degradărilor făcute și a da garanții pentru viitor. (2) Judecătorii pot, după gravitatea împrejurărilor, sau a hotărî stingerea uzufructului, sau a lăsa pe proprietar să se bucure de fructele obiectului supus la uzufruct, cu îndatorire de a plăti pe fiecare an uzufructuarului sau celor ce prezintă drepturile sale o sumă hotărâtă până în ziua când uzufructul urma să înceteze (*C. civ. 545, 974*).

Art. 748. Stingerea uzufructului în caz de pieire a bunului. (1) Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părții rămase.

(2) În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de terț sau, după caz, asupra indemnizației de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului. Dispozițiile art. 712 se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 74. Dispozițiile art. 748 alin. (2) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care bunul a fost distrus ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 563. Dacă o parte numai a lucrului supus la uzufruct s-a distruit, uzufructul se păstrează asupra părții rămase *(C. civ. 1156)*. Art. 564. De va fi uzufructul constituit numai asupra unei clădiri, și această clădire va arde sau se va distrui din altă întâmplare, sau se va dărâma de vechime, uzufructuarul nu va avea drept de a se folosi de pământul pe care a fost clădirea, nici de materialurile rămase. Dacă uzufructul s-ar afla constituit asupra unui domeniu din care făcea parte și clădirea, uzufructuarul se va folosi de pământ (*C. civ. 1156*).

Capitolul III. Uzul şi abitaţia

Art. 749. Dreptul de uz. Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia şi de a-i culege fructele naturale şi industriale numai pentru nevoile proprii şi ale familiei sale.

Art. 750. Dreptul de abitaţie. Titularul dreptului de abitaţie are dreptul de a locui în locuinţa nudului proprietar împreună cu soţul şi copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitaţia, precum şi cu părinţii ori alte persoane aflate în întreţinere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 572. (1) Cel ce are un drept de abitaţiune pe o casă poate şedea într-însa cu familia sa, chiar de n-ar fi fost însurat la epoca când i s-a dat acest drept. (2) Cel ce are dreptul de abitaţiune poate închiria partea casei ce nu locuieşte.

Art. 751. Constituirea uzului şi a abitaţiei. Uzul şi abitaţia se constituie în temeiul unui act juridic sau prin alte moduri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 565. Drepturile de uz şi de abitaţiune se stabilesc şi se pierd în acelaşi chip ca şi uzufructul.

Art. 752. Limitele dreptului de uz şi abitaţie. Dreptul de uz ori de abitaţie nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 571. Uzuarul nu poate ceda nici închiria dreptul său altuia (*C. civ. 534, 573*). ▸ Art. 573. Dreptul de abitaţiune nu poate fi nici cesionat, nici închiriat, afară de excepţia adusă la art. 572 (*C. civ. 534, 571*).

Art. 753. Obligaţia uzuarului şi a titularului dreptului de abitaţie. (1) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitaţie este îndreptăţit să perceapă toate fructele naturale şi industriale produse de bun ori, după caz, să ocupe întreaga locuinţă, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură şi reparaţiile de întreţinere întocmai ca şi uzufructuarul.

(2) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitaţie nu este îndreptăţit să perceapă decât o parte din fructe ori să ocupe decât o parte din locuinţă, va suporta cheltuielile de cultură sau de întreţinere în proporţie cu partea de care se foloseşte.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 574. Dacă uzuarul absoarbe toate fructele fondului, sau dacă ocupă toată casa, e dator să facă cheltuielile de cultură, reparaţiile de întreţinere şi să plătească contribuţiile ca şi uzufructuarul. Dacă nu ia decât o parte din fructe sau dacă nu ocupă decât o parte din casă, el contribuie în proporţie cu lucrul de care se foloseşte (*C. civ. 545 şi urm.*).

Art. 754. Alte dispoziţii aplicabile. Dispoziţiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

Capitolul IV. Servituţile

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 755. Noţiune. (1) Servitutea este sarcina care grevează un imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.

(2) Utilitatea rezultă din destinaţia economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 576. Servitutea este o sarcină impusă asupra unui imobil pentru uzul şi utilitatea unui imobil având un alt stăpân.

Art. 756. Constituirea servituţii. Servitutea se poate constitui în temeiul unui act juridic ori prin uzucapiune, dispoziţiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 577. Servituţile izvorăsc sau din situaţia naturală a locurilor, sau din obligaţia impusă de lege, sau din convenţia dintre proprietari (*C. civ. 578, 586 şi urm. , 620 şi urm.*)

Art. 757. Acţiunea confesorie de servitute. Dispoziţiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 758. Constituirea servituţii în vederea utilităţii viitoare. Servitutea se poate constitui în vederea unei utilităţi viitoare a fondului dominant.

Art. 759. Obligaţiile în sarcina proprietarului fondului aservit. (1) Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligaţii pentru asigurarea uzului şi utilităţii fondului dominant.

(2) În acest caz, sub condiţia notării în cartea funciară, obligaţia se transmite dobânditorilor subsecvenţi ai fondului aservit.

Art. 760. Servituţile aparente şi neaparente. (1) Servituţile sunt aparente sau neaparente.

(2) Servituţile aparente sunt acelea a căror existenţă este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o uşă, o fereastră, un apeduct.

(3) Servituţile neaparente sunt acelea a căror existenţă nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înălţime.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 622. (3) Servituţile sunt aparente sau neaparente. Servituţile aparente sunt acelea care se cunosc prin lucrări exterioare, precum: o uşă, o fereastră, o apăducere; servituţile neaparente sunt acelea ce n-au semn exterior de existenţa lor, precum spre exemplu, prohibiţiunea de a zidi pe un fond, sau de a nu zidi decât până la o înălţime determinată.

Art. 761. Servituţile continue şi necontinue. (1) Servituţile sunt continue sau necontinue.

(2) Servituţile continue sunt acelea al căror exerciţiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.

(3) Servituţile necontinue sunt acelea pentru a căror existenţă este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 622. (1) Servituţile sunt sau continue sau necontinue. (2) Servituţile continue sunt acelea al căror exerciţiu este sau poate fi continuu, fără să aibă trebuinţă de faptul actual al omului; astfel sunt apăducele, scursurile apelor, ferestrele şi altele asemenea. Servituţile necontinue sunt acelea care au trebuinţă de faptul actual al omului spre a fi exercitate, astfel este dreptul de trecere, de a lua apă din fântână, de a paşte vite şi alte asemenea.

Art. 762. Servituţile pozitive şi negative. (1) Servituţile sunt pozitive sau negative.

(2) Servituţile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.

(3) Servituţile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abţină de la exercitarea unora dintre prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Art. 763. Dobândirea servituţii prin uzucapiune. Prin uzucapiune tabulară poate fi dobândită orice servitute, iar prin uzucapiune extratabulară pot fi dobândite numai servituţile pozitive.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 623. Servituțile continue și aparente se dobândesc prin titlu sau prin posesiune de 30 ani (*C. civ. 622, 1846 și urm., 1890*).

Art. 764. Alte dispoziții aplicabile. Modul de exercițiu al servituții se dobândește în aceleași condiții ca și dreptul de servitute.

Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile proprietarilor

Art. 765. Regulile privind exercitarea și conservarea servituții. (1) În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile și poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita și conserva servitutea.

(2) Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor 2 proprietari, proporțional cu avantajele pe care le obțin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exercițiul servituții sunt necesare și profită inclusiv fondului aservit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 630. Acela căruia se cuvine o servitute are dreptul a face toate lucrările trebuincioase spre a se sluji cu dânsa și spre a o păstra. ► Art. 631. Aceste lucrări se fac cu cheltuiala sa, iar nu cu cheltuiala proprietarului fondului supus, afară numai când se va stabili altfel în titlul de stabilire a servituții.

Art. 766. Exonerarea de răspundere. În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea și conservarea servituților revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligație renunțând la dreptul de proprietate asupra fondului aservit în întregime sau asupra părții din fondul aservit necesare pentru exercitarea servituții în favoarea proprietarului fondului dominant. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 632. În cazul chiar unde proprietarul fondului supus este însărcinat prin titlu a face cu cheltuiala sa lucrările trebuincioase pentru a se servi de servitute sau a o păstra, el poate totdeauna a se scuti de această sarcină, lăsând fondul supus în dispoziția proprietarului fondului căruia se cuvine servitutea.

Art. 767. Schimbarea locului de exercitare a servituții. (1) Proprietarul fondului aservit este obligat să se abțină de la orice act care limitează ori împiedică exercițiul servituții. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor ori strămuta exercitarea servituții în alt loc.

(2) Dacă are un interes serios și legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servituții rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 634. Proprietarul fondului supus servituții nu poate face nimic spre a-i scădea întrebuințarea sau a i-o îngreuna. Astfel nu poate schimba starea locurilor, nici strămuta exercitarea servituții dintr-un loc într-altul, decât acela unde servitutea a fost din început stabilită. Cu toate acestea, dacă acea stabilire primitivă a devenit mai împovărătoare proprietarului fondului supus, sau dacă îl oprește a-și face pe dânsul reparații folositoare, va putea oferi proprietarului celuilalt fond un loc ce ar avea aceeași înlesnire pentru exercitarea drepturilor sale, și acesta nu va putea refuza.

Art. 768. Obligația de a nu agrava situația fondului aservit. Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situația fondului aservit și nu poate produce prejudicii proprietarului fondului aservit prin exercitarea servituții.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 635. Însă şi acela ce are un drept de servitute nu-l poate întrebuinţa decât după cuprinderea titlului său, fără a putea face nici în fondul supus servituţii, nici în fondul pentru care servitutea este înfiinţată, vreo schimbare împovărătoare celui dintâi fond.

Art. 769. Exercitarea servituţii în caz de împărţire a fondurilor. (1) Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul şi utilitatea fiecărei părţi, fără ca situaţia fondului aservit să poată fi agravată.

(2) Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul şi utilitatea fondului dominant, pe toate părţile rezultate din împărţire, sub rezerva prevederilor art. 768.

(3) Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul şi utilitatea exclusivă a uneia dintre părţile despărţite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una dintre părţile despărţite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părţi se stinge.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 633. Dacă proprietatea pentru care s-a stabilit servitutea s-ar împărţi, servitutea rămâne tot aceeaşi pentru fiecare parte, fără ca fondul supus să se îngreuneze. Astfel, de va fi un drept de trecere, toţi devălmaşii vor fi îndatoraţi a-l exercita prin acelaşi loc.

Secţiunea a 3-a. Stingerea servituţilor

Art. 770. Cauzele de stingere a servituţilor. (1) Servituţile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una dintre următoarele cauze:

a) consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă acelaşi proprietar;
b) renunţarea proprietarului fondului dominant;
c) ajungerea la termen;
d) răscumpărarea;
e) imposibilitatea definitivă de exercitare;
f) neuzul timp de 10 de ani;
g) dispariţia oricărei utilităţi a acestora.

(2) Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilităţii publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Legea de aplicare:
Art. 75. Dispoziţiile art. 770 alin. (1) lit. f) din Codul civil se aplică numai drepturilor de servitute constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 636. Servituţile încetează când lucrurile se găsesc în astfel de stare, încât servitutea nu se mai poate exercita. ▶ Art. 637. Ele renasc dacă lucrurile sunt restabilite într-un chip încât servituţile să se poată exercita, afară numai de nu ar fi trecut un spaţiu de timp îndestulător spre a se putea presupune că s-a desfiinţat servitutea, după cum se zice la art. 640 (*C. civ. 1798*). ▶ Art. 638. Orice servitute este stinsă când fondul către care este datorită şi acela ce o datoreşte cad în aceeaşi mână (*C. civ. 1154, 1798*).

Legislaţie conexă: art. 28 alin. (2) teza a 2-a din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011).

Art. 771. Stingerea servituţii prin neuz. (1) Termenul de 10 de ani prevăzut la art. 770 alin. (1) lit. f) curge de la data ultimului act de exerciţiu al servituţilor necontinue ori de la data primului act contrar servituţilor continue.

(2) Exercitarea servituţii de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită şi celorlalţi coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 639. Servitutea este stinsă prin neuz în curs de 30 ani (*C. civ. 1890*). ► Art. 640. Aceşti treizeci de ani se numără după osebite feluri de servituţi, sau din ziua de când a încetat de a se folosi de dânsa când este vorba de servituţi necontinue, sau din ziua de când s-a făcut un act contrar servituţii continue. ► Art. 642. Dacă proprietatea în folosul căreia s-a stabilit servitutea este a mai multor coproprietari, întrebuinţarea din partea unuia popreşte prescripţia în privinţa celorlalţi (*C. civ. 1036*).

Art. 772. Răscumpărarea servituţii de trecere. (1) Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproporţie vădită între utilitatea care o procură fondului dominant şi inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

(2) În caz de neînţelegere între părţi, instanţa poate suplini consimţământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea preţului de răscumpărare, instanţa va ţine cont de vechimea servituţii şi de schimbarea valorii celor două fonduri.

Titlul IV. Fiducia

Art. 773. Noţiune. Fiducia este operaţiunea juridică prin care unul sau mai mulţi constituitori transferă drepturi reale, drepturi de creanţă, garanţii ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi, prezente ori viitoare, către unul sau mai mulţi fiduciari care le exercită cu un scop determinat, în folosul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi alcătuiesc o masă patrimonială autonomă, distinctă de celelalte drepturi şi obligaţii din patrimoniile fiduciarilor.

Art. 774. Izvoarele fiduciei. (1) Fiducia este stabilită prin lege sau prin contract încheiat în formă autentică. Ea trebuie să fie expresă.

(2) Legea în temeiul căreia este stabilită fiducia se completează cu dispoziţiile prezentului titlu, în măsura în care nu cuprinde dispoziţii contrare.

Art. 775. Interdicţia liberalităţii indirecte. Contractul de fiducie este lovit de nulitate absolută dacă prin el se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului.

Art. 776. Părţile contractului de fiducie. (1) Orice persoană fizică sau juridică poate fi constituitor în contractul de fiducie.

(2) Pot avea calitatea de fiduciari în acest contract numai instituţiile de credit, societăţile de investiţii şi de administrare a investiţiilor, societăţile de servicii de investiţii financiare, societăţile de asigurare şi de reasigurare legal înfiinţate.

(3) De asemenea, pot avea calitatea de fiduciari notarii publici şi avocaţii, indiferent de forma de exercitare a profesiei.

Art. 777. Beneficiarul fiduciei. Beneficiarul fiduciei poate fi constituitorul, fiduciarul sau o terţă persoană.

Art. 778. Reprezentarea intereselor constituitorului. În absenţa unei stipulaţii contrare, constituitorul poate, în orice moment, să desemneze un terţ care să îi reprezinte interesele în executarea contractului şi care să îi exercite drepturile născute din contractul de fiducie.

Art. 779. Conţinutul contractului de fiducie. Contractul de fiducie trebuie să menţioneze, sub sancţiunea nulităţii absolute:

a) drepturile reale, drepturile de creanţă, garanţiile şi orice alte drepturi patrimoniale transferate;

b) durata transferului, care nu poate depăşi 33 de ani începând de la data încheierii sale;

c) identitatea constituitorului sau a constituitorilor;

d) identitatea fiduciarului sau a fiduciarilor;

e) identitatea beneficiarului sau a beneficiarilor ori cel puțin regulile care permit determinarea acestora;

f) scopul fiduciei și întinderea puterilor de administrare și de dispoziție ale fiduciarului ori ale fiduciarilor.

Art. 780. Înregistrarea fiscală. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul de fiducie și modificările sale trebuie să fie înregistrate la cererea fiduciarului, în termen de o lună de la data încheierii acestora, la organul fiscal competent să administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.

(2) Când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi reale imobiliare, acestea sunt înregistrate, în condițiile prevăzute de lege, sub aceeași sancțiune, la compartimentul de specialitate al autorității administrației publice locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale în raza cărora se află imobilul, dispozițiile de carte funciară rămânând aplicabile.

(3) Desemnarea ulterioară a beneficiarului, în cazul în care acesta nu este precizat chiar în contractul de fiducie, trebuie să fie făcută, sub aceeași sancțiune, printr-un act scris înregistrat în aceleași condiții.

(4) Dacă pentru transmiterea unor drepturi este necesară îndeplinirea unor cerințe speciale de formă, se va încheia un act separat cu respectarea cerințelor legale. În aceste cazuri, lipsa înregistrării fiscale atrage aplicarea sancțiunilor administrative prevăzute de lege.

Legislație conexă: art. 25[1], art. 42[1], art. 115 și art. 283[1] Codul fiscal.

Art. 781. Opozabilitatea fiduciei. (1) Fiducia este opozabilă terților de la data menționării sale în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(2) Înscrierea drepturilor reale imobiliare, inclusiv a garanțiilor reale imobiliare, care fac obiectul contractului de fiducie se face și în cartea funciară, pentru fiecare drept în parte.

Art. 782. Precizarea calității fiduciarului. (1) Când fiduciarul acționează în contul masei patrimoniale fiduciare, el poate să facă mențiune expresă în acest sens, cu excepția cazurilor în care acest lucru este interzis prin contractul de fiducie.

(2) De asemenea, când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi a căror transmitere este supusă publicității, în registrul de publicitate fiduciarul poate solicita să se menționeze denumirea fiduciarului și calitatea în care acționează.

(3) În toate cazurile în care constituitorul sau beneficiarul solicită acest lucru în conformitate cu contractul de fiducie, fiduciarul va trebui să își precizeze calitatea în care acționează. În caz contrar, dacă actul este păgubitor pentru constituitor, se va considera că actul a fost încheiat de fiduciar în nume propriu.

Art. 783. Obligația de a da socoteală. Contractul de fiducie trebuie să cuprindă condițiile în care fiduciarul dă socoteală constituitorului cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale. De asemenea, fiduciarul trebuie să dea socoteală, la intervale precizate în contractul de fiducie, beneficiarului și reprezentantului constituitorului, la cererea acestora.

Art. 784. Puterile și remunerarea fiduciarului. (1) În raporturile cu terții, se consideră că fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, acționând ca un veritabil și unic titular al drepturilor în cauză, cu excepția cazului în care se dovedește că terții aveau cunoștință de limitarea acestor puteri.

(2) Fiduciarul va fi remunerat potrivit înțelegerii părților, iar în lipsa acesteia, potrivit regulilor care cârmuiesc administrarea bunurilor altuia.

Art. 785. Insolvența fiduciarului. Deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului nu afectează masa patrimonială fiduciară.

Art. 786. Limitarea răspunderii în funcție de separația maselor patrimoniale. (1) Bunurile din masa patrimonială fiduciară pot fi urmărite, în condițiile legii, de titularii de creanțe născute

în legătură cu aceste bunuri sau de acei creditori ai constituitorului care au o garanție reală asupra bunurilor acestuia şi a cărei opozabilitate este dobândită, potrivit legii, anterior stabilirii fiduciei. Dreptul de urmărire poate fi exercitat şi de ceilalți creditori ai constituitorului, însă numai în temeiul hotărârii judecătoreşti definitive de admitere a acțiunii prin care a fost desființat sau a devenit inopozabil, în orice mod, cu efect retroactiv, contractul de fiducie.

(2) Titularii creanțelor născute în legătură cu bunurile din masa patrimonială fiduciară nu pot urmări decât aceste bunuri, cu excepția cazului în care, prin contractul de fiducie, s-a prevăzut obligația fiduciarului sau/şi a constituitorului de a răspunde pentru o parte sau pentru tot pasivul fiduciei. În acest caz, va fi urmărit mai întâi activul masei patrimoniale fiduciare, iar apoi, dacă este necesar, bunurile fiduciarului sau/şi ale constituitorului, în limita şi în ordinea prevăzute în contractul de fiducie.

Art. 787. Răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate. Pentru prejudiciile cauzate prin actele de conservare sau administrare a masei patrimoniale fiduciare, fiduciarul răspunde numai cu celelalte drepturi cuprinse în patrimoniul său.

Art. 788. Înlocuirea fiduciarului. (1) Dacă fiduciarul nu îşi îndeplineşte obligațiile sau pune în pericol interesele care i-au fost încredințate, constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul poate cere în justiție înlocuirea fiduciarului.

(2) Până la soluționarea cererii de înlocuire, constituitorul, reprezentantul său sau, în lipsa acestora, beneficiarul va numi un administrator provizoriu al masei patrimoniale fiduciare. În cazul în care constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul desemnează concomitent un administrator provizoriu, va prevala desemnarea făcută de constituitorul ori de reprezentantul său legal.

(3) Mandatul administratorului provizoriu încetează în momentul înlocuirii fiduciarului sau în momentul respingerii definitive a cererii de înlocuire. Soluționarea cererii de înlocuire a fiduciarului se realizează de urgență şi cu precădere.

(4) Numirea noului fiduciar şi a administratorului provizoriu poate fi dispusă de instanța de judecată numai cu acordul acestora.

(5) În cazul în care instanța de judecată a numit un nou fiduciar, acesta va avea toate drepturile şi obligațiile prevăzute în contractul de fiducie.

(6) Constituitorul, reprezentatul acestuia, noul fiduciar sau administratorul provizoriu poate să înregistreze această modificare a fiduciei, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 780 şi 781. Înlocuirea fiduciarului se produce numai după această înregistrare.

Art. 789. Denunțarea, modificarea şi revocarea contractului de fiducie. (1) Cât timp nu a fost acceptat de către beneficiar, contractul de fiducie poate fi denunțat unilateral de către constituitor.

(2) După acceptarea de către beneficiar, contractul nu poate fi modificat sau revocat de către părți ori denunțat unilateral de către constituitor decât cu acordul beneficiarului sau, în absența acestuia, cu autorizarea instanței judecătoreşti.

Art. 790. Încetarea contractului de fiducie. (1) Contractul de fiducie încetează prin împlinirea termenului sau prin realizarea scopului urmărit când aceasta intervine înainte de împlinirea termenului.

(2) El încetează, de asemenea, în cazul în care toți beneficiarii renunță la fiducie, iar în contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare într-o asemenea situație. Declarațiile de renunțare sunt supuse aceloraşi formalități de înregistrare ca şi contractul de fiducie. Încetarea se produce la data finalizării formalităților de înregistrare pentru ultima declarație de renunțare.

(3) Contractul de fiducie încetează şi în momentul în care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului sau în momentul în care se produc, potrivit legii, efectele reorganizării persoanei juridice.

Art. 791. Efectele încetării contractului de fiducie. (1) Când contractul de fiducie încetează, masa patrimonială fiduciară existentă în acel moment se transferă la beneficiar, iar în absența acestuia, la constituitor.

(2) Contopirea masei patrimoniale fiduciare în patrimoniul beneficiarului sau al constituitorului se va produce numai după plata datoriilor fiduciare.

Titlul V. Administrarea bunurilor altuia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 792. Calitatea de administrator al bunurilor altuia. (1) Persoana care este împuternicită, prin legat sau convenție, cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu îi aparține are calitatea de administrator al bunurilor altuia.

(2) Împuternicirea prin legat produce efecte dacă este acceptată de administratorul desemnat.

(3) Prevederile prezentului titlu sunt aplicabile oricărei administrări a bunurilor altuia, cu excepția cazului în care legea, actul constitutiv sau împrejurările concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.

(4) Administratorul persoană fizică trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu.

Art. 793. Remunerația administratorului. (1) Cu excepția cazului în care, potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților ori împrejurărilor concrete, administrarea se realizează cu titlu gratuit, administratorul are dreptul la o remunerație stabilită prin actul constitutiv sau prin înțelegerea ulterioară a părților, prin lege ori, în lipsă, prin hotărâre judecătorească. În acest ultim caz, se va ține seama de uzanțe și, în lipsa unui asemenea criteriu, de valoarea serviciilor prestate de administrator.

(2) Persoana care acționează fără a avea acest drept sau fără a fi autorizată în acest sens nu are dreptul la remunerație, rămânând aplicabile, dacă este cazul, regulile de la gestiunea de afaceri.

Art. 794. Domeniul de aplicare. În absența unor dispoziții legale speciale, prevederile prezentului titlu se aplică în toate cazurile de administrare a bunurilor altuia.

Capitolul II. Formele de administrare

Secțiunea 1. Administrarea simplă

Art. 795. Noțiune. Persoana împuternicită cu administrarea simplă este ținută să efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum și actele utile pentru ca acestea să poată fi folosite conform destinației lor obișnuite.

Art. 796. Atribuțiile administratorului. (1) Cel împuternicit cu administrarea simplă este ținut să culeagă fructele bunurilor și să exercite drepturile aferente administrării acestora.

(2) Administratorul încasează creanțele administrate, eliberând în mod valabil chitanțele corespunzătoare, și exercită drepturile aferente valorilor mobiliare pe care le are în administrare, precum dreptul de vot, de conversie și de răscumpărare.

Art. 797. Menținerea destinației bunurilor. Administratorul este obligat să continue modul de folosire sau de exploatare a bunurilor frugifere fără a schimba destinația acestora, cu excepția cazului în care este autorizat de către beneficiar sau, în caz de împiedicare a acestuia, de către instanța judecătorească.

Art. 798. Investirea sumelor de bani. (1) Administratorul este obligat să investească sumele de bani aflate în administrarea sa în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu referitoare la plasamentele considerate sigure.

(2) Administratorul poate, totodată, să modifice investițiile efectuate anterior dobândirii de către acesta a calității sale ori efectuate de el însuși în calitate de administrator.

Art. 799. Autorizarea actelor de dispoziție. (1) Când administrarea are ca obiect un bun individual determinat, administratorul va putea să înstrăineze cu titlu oneros bunul sau să îl greveze cu o garanție reală, atunci când este necesar pentru conservarea valorii bunului, achitarea datoriilor ori menținerea modului de folosință potrivit destinației obișnuite a bunului, numai cu autorizarea beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia ori în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătorești.

(2) Un bun supus pericolului deprecierii sau pieirii imediate poate fi înstrăinat fără această autorizare.

(3) Când administrarea are ca obiect o masă patrimonială sau un patrimoniu, administratorul poate să înstrăineze un bun individual determinat sau să îl greveze cu o garanție reală ori de câte ori este necesar pentru buna administrare a universalității. În celelalte cazuri, este necesară autorizarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a instanței judecătorești.

(4) Încheierea actului de înstrăinare în lipsa autorizării prealabile cerute potrivit prezentului articol atrage, în cazul în care cauzează prejudicii, obligația de reparare integrală și reprezintă motiv de înlocuire a administratorului.

Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină

Art. 800. Atribuțiile administratorului. Persoana împuternicită cu administrarea deplină este ținută să conserve și să exploateze în mod profitabil bunurile, să sporească patrimoniul sau să realizeze afectațiunea masei patrimoniale, în măsura în care aceasta este în interesul beneficiarului.

Art. 801. Întinderea puterilor administratorului. Pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor sale, administratorul va putea să înstrăineze, cu titlu oneros, bunurile sau să le greveze cu un drept real ori chiar să le schimbe destinația, precum și să efectueze orice alte acte necesare sau utile, inclusiv orice formă de investiție.

Capitolul III. Regimul juridic al administrării

Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar

Art. 802. Limitele răspunderii administratorului. (1) Administratorul bunurilor altuia acționează numai în limitele puterilor ce îi sunt conferite și este ținut, în exercitarea atribuțiilor sale, să respecte obligațiile ce îi incumbă potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților.

(2) Administratorul nu va fi răspunzător pentru pieirea bunurilor pricinuită de forța majoră, vechimea sau natura perisabilă a bunurilor ori de folosirea obișnuită și autorizată a acestora.

Art. 803. Obligația de diligență, onestitate și loialitate. (1) Administratorul trebuie să acționeze cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2) Administratorul trebuie, totodată, să acționeze cu onestitate și loialitate în vederea realizării optime a intereselor beneficiarului sau a scopului urmărit.

Art. 804. Evitarea conflictului de interese. (1) Administratorul nu își poate exercita atribuțiile în interesul său propriu sau al unei terțe persoane.

(2) Administratorul este obligat să evite apariția unui conflict între interesul său propriu și obligațiile sale de administrator.

(3) În măsura în care administratorul însuşi este şi beneficiar, acesta este ţinut să îşi exercite atribuţiile în interesul comun al tuturor beneficiarilor, prin acordarea unui tratament egal interesului său şi celui al celorlalţi beneficiari.

Art. 805. Anunţarea conflictului de interese. Administratorul este obligat să îl anunţe de îndată pe beneficiar despre orice interes pe care l-ar avea într-o anumită activitate şi care este de natură să îl pună într-o situaţie de conflict de interese, precum şi drepturile pe care le-ar putea invoca împotriva beneficiarului sau a bunurilor administrate, indicând, după caz, natura şi valoarea drepturilor respective, cu excepţia intereselor şi drepturilor născute din actul constitutiv al administrării.

Art. 806. Interdicţia dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate. (1) În timpul exercitării calităţii sale, administratorul nu va putea deveni parte la niciun contract având ca obiect bunurile administrate sau să dobândească, altfel decât prin succesiune, orice fel de drepturi asupra bunurilor respective sau împotriva beneficiarului.

(2) Prin excepţie de la dispoziţiile alin. (1), administratorul va putea încheia actele menţionate, cu împuternicirea expresă a beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia sau în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanţei judecătoreşti.

Art. 807. Separaţia bunurilor administrate. Administratorul este obligat să ţină o evidenţă a bunurilor sale proprii distinctă de cea a bunurilor preluate în administrare. Această obligaţie subzistă şi în cazul în care, la preluarea bunurilor beneficiarului administrării, nu a fost întocmit un inventar.

Art. 808. Interdicţia folosirii bunurilor administrate în interes propriu. În absenţa acordului beneficiarului sau a împuternicirii conferite prin lege, prin actul constitutiv ori prin înţelegerea ulterioară a părţilor, administratorul este obligat a nu folosi în propriul său avantaj bunurile administrate, precum şi datele sau informaţiile care îi parvin în virtutea administrării.

Art. 809. Interdicţia actelor de dispoziţie cu titlu gratuit. Administratorul nu va putea dispune cu titlu gratuit de bunurile sau drepturile care îi sunt încredinţate, cu excepţia cazului în care interesul unei bune administrări o impune.

Art. 810. Dreptul de a reprezenta în justiţie. Administratorul poate sta în justiţie pentru orice cerere sau acţiune referitoare la administrarea bunurilor şi poate interveni în orice cerere sau acţiune având drept obiect bunurile administrate.

Art. 811. Imparţialitatea administratorului. Dacă există mai mulţi beneficiari, concomitenţi sau succesivi, administratorul este ţinut să acţioneze cu imparţialitate, ţinând cont de drepturile şi interesele fiecăruia dintre ei.

Art. 812. Atenuarea răspunderii administratorului. În aprecierea limitelor răspunderii administratorului şi a despăgubirilor datorate de acesta, instanţa judecătorească va putea reduce întinderea acestora, ţinând cont de circumstanţele asumării administrării sau de caracterul gratuit al serviciului administratorului.

Secţiunea a 2-a. Obligaţiile administratorului şi ale beneficiarului în raporturile cu terţii

Art. 813. Răspunderea personală a administratorului. (1) Administratorul care, în limitele puterilor conferite, îşi asumă obligaţii în numele beneficiarului sau al fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară, nu va fi ţinut personal răspunzător faţă de terţii contractanţi.

(2) Administratorul este personal răspunzător faţă de terţii cu care contractează dacă se obligă în nume propriu, sub rezerva drepturilor deţinute de aceştia împotriva beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

Art. 814. Răspunderea personală a administratorului în cazul depăşirii puterilor conferite. Administratorul care îşi depăşeşte puterile este ţinut personal faţă de terţii cu care a contractat, în măsura în care aceştia nu au cunoscut faptul depăşirii puterilor ori beneficiarul nu a ratificat în mod expres sau tacit actul încheiat de administrator cu depăşirea puterilor conferite.

Art. 815. Depăşirea puterilor încredinţate mai multor persoane. (1) Se consideră o depăşire a puterilor conferite fapta administratorului de a exercita în mod individual atribuţiile pe care trebuie să le exercite împreună cu altcineva.

(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), nu constituie o încălcare a puterilor exercitarea acestora într-un mod mai avantajos decât acela care îi era impus prin actul de împuternicire.

Art. 816. Limitarea răspunderii beneficiarului faţă de terţi. (1) Beneficiarul răspunde faţă de terţi pentru prejudiciile pricinuite în mod culpabil de administrator în exercitarea atribuţiilor sale numai până la concurenţa câştigului obţinut.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, în cazul masei patrimoniale fiduciare.

Art. 817. Administratorul aparent. Orice persoană care, având capacitate deplină de exerciţiu, creează aparenţa despre o altă persoană că este administratorul bunurilor sale va fi ţinută de toate contractele pe care această din urmă persoană le încheie cu terţii de bună-credinţă.

Secţiunea a 3-a. Inventar, garanţii şi asigurare

Art. 818. Izvorul obligaţiei privind inventarul, garanţiile şi asigurarea. (1) Administratorul nu este obligat să facă inventarul, să subscrie o poliţă de asigurare sau să furnizeze o altă garanţie pentru buna executare a îndatoririlor sale, în absenţa unei clauze a actului constitutiv, a înţelegerii ulterioare a părţilor, a unei dispoziţii legale contrare sau a unei hotărâri judecătoreşti pronunţate la cererea beneficiarului sau a oricărei persoane interesate.

(2) În cazul în care o asemenea obligaţie a fost stabilită în sarcina administratorului prin lege sau prin hotărâre judecătorească, administratorul va putea solicita instanţei judecătoreşti, pentru motive temeinice, să fie dispensat de îndeplinirea ei.

Art. 819. Criteriile pentru aprecierea motivelor temeinice. (1) În soluţionarea cererilor prevăzute la art. 818, instanţa judecătorească va ţine seama de valoarea bunurilor, de situaţia părţilor, precum şi de alte circumstanţe.

(2) Instanţa nu va putea admite cererea de stabilire a obligaţiei administratorului privind inventarul, garanţiile sau asigurarea, dacă pe această cale s-ar încălca o clauză contrară din actul constitutiv sau din înţelegerea ulterioară a părţilor.

Art. 820. Cuprinsul inventarului. (1) În cazurile în care administratorul este obligat să întocmească un inventar, acesta trebuie să cuprindă o enumerare completă a bunurilor încredinţate sau a conţinutului masei patrimoniale ori a patrimoniului supus administrării.

(2) Inventarul conţine, ori de câte ori este cazul:

a) datele de identificare a bunurilor imobile şi descrierea bunurilor mobile, cu indicarea valorii acestora, iar în cazul unei universalităţi de bunuri mobile, o identificare corespunzătoare a universalităţii respective;

b) identificarea sumelor de bani;

c) lista instrumentelor financiare.

(3) De asemenea, în cazul administrării unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu, inventarul cuprinde lista datoriilor şi se încheie cu o recapitulaţie a activului şi pasivului.

(4) Administratorul are obligaţia să notifice beneficiarului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, data şi locul întocmirii inventarului.

(5) Inventarul se întocmeşte fie prin înscris autentic, fie prin înscris sub semnătură privată cuprinzând data şi locul întocmirii şi semnat de autor şi de beneficiar, iar în absenţa acestuia din urmă, de 2 martori. Constatările cu privire la care beneficiarul nu a făcut obiecţiuni au deplină forţă probantă faţă de acesta din urmă.

Art. 821. Bunurile de uz personal. În măsura în care patrimoniul administrat cuprinde bunuri de uz personal ale titularului sau, după caz, ale defunctului, în inventar se face o menţiune de ordin general cu privire la acestea, descriindu-se doar obiectele de îmbrăcăminte, înscrisurile personale, bijuteriile sau obiectele de uz curent a căror valoare individuală depăşeşte echivalentul în lei al sumei de 100 euro.

Art. 822. Starea bunurilor indicate în inventar. Bunurile indicate în inventar sunt prezumate a fi în bună stare la data întocmirii acestuia, cu excepţia cazului în care inventarul cuprinde o menţiune contrară agreată de beneficiar sau, în absenţa acordului beneficiarului, menţiunea este însoţită de un document doveditor.

Art. 823. Comunicarea şi contestarea inventarului. (1) O copie a inventarului va fi predată de administrator persoanei care l-a desemnat şi beneficiarului, precum şi oricărei alte persoane interesate despre care acesta are cunoştinţă.

(2) Inventarul poate fi făcut public numai în cazurile şi potrivit procedurii prevăzute de lege.

(3) Orice persoană interesată poate contesta în justiţie inventarul sau oricare dintre menţiunile conţinute de acesta şi va putea solicita întocmirea unui nou inventar, cu participarea unui expert judiciar.

Art. 824. Asigurarea facultativă. (1) Chiar în absenţa unei obligaţii stabilite prin lege, prin actul constitutiv sau prin înţelegerea părţilor ori prin hotărâre judecătorească, administratorul poate asigura bunurile încredinţate împotriva riscurilor obişnuite, precum furtul sau incendiul, pe cheltuiala beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar.

(2) Administratorul poate subscrie totodată o poliţă de asigurare profesională pentru buna executare a obligaţiilor sale.

(3) Cheltuielile prilejuite de asigurarea prevăzută la alin. (2) sunt în sarcina beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar, în cazul în care administrarea este efectuată cu titlu gratuit.

Secţiunea a 4-a. Administrarea colectivă şi delegarea

Art. 825. Adoptarea hotărârilor. În cazul în care sunt desemnate mai multe persoane în calitate de administratori, dacă legea sau actul de desemnare nu prevede altfel, hotărârile se iau prin voinţa majorităţii acestora.

Art. 826. Adoptarea hotărârilor în situaţii speciale. (1) Administratorii vor putea efectua în mod individual acte de conservare.

(2) În cazul în care nu se pot lua hotărâri în mod valabil din cauza opunerii constante a unora dintre administratori, celelalte acte de administrare a bunurilor altuia vor putea fi făcute, în caz de urgenţă, cu autorizarea instanţei judecătoreşti.

(3) În măsura în care neînţelegerile dintre administratori persistă, iar administrarea este serios afectată, instanţa va putea dispune, la solicitarea oricărei persoane interesate, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) stabilirea unui mecanism simplificat de adoptare a hotărârilor;

b) repartizarea atribuţiilor între administratori;

c) conferirea votului decisiv, în caz de paritate de voturi, unuia dintre administratori;

d) înlocuirea administratorului sau, după caz, a administratorilor cărora le este imputabilă situaţia creată.

Art. 827. Răspunderea solidară. (1) Administratorii sunt răspunzători în mod solidar pentru îndeplinirea atribuţiilor lor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care atribuţiile sunt repartizate prin lege, actul de desemnare sau hotărâre judecătorească, iar repartizarea a fost respectată, fiecare administrator este răspunzător doar pentru partea sa de administrare.

Art. 828. Prezumția de aprobare a hotărârilor. (1) Se prezumă că administratorul a aprobat toate hotărârile adoptate de ceilalți administratori şi va răspunde pentru acestea în solidar cu ei în măsura în care nu s-a opus în momentul adoptării hotărârii şi nu a notificat această opoziție beneficiarului într-un termen rezonabil.

(2) Se prezumă că administratorul a aprobat hotărârea adoptată în absența sa în măsura în care nu îşi face cunoscută opoziția celorlalți administratori şi beneficiarului într-un termen rezonabil de la data la care a luat cunoştință de hotărârea respectivă.

(3) Administratorul nu va răspunde în situația în care nu a putut, pentru motive temeinice, să notifice opoziția sa în condițiile alin. (1).

Art. 829. Delegarea. (1) Administratorul îşi poate delega parțial atribuțiile sau poate împuternici un terț să îl reprezinte la încheierea unui act determinat.

(2) Administratorul nu poate delega unei terțe persoane administrarea generală sau exercițiul unei puteri discreționare, cu excepția cazului în care delegarea se face către un coadministrator.

(3) Administratorul răspunde pentru faptele celui substituit în măsura în care beneficiarul nu a autorizat în mod expres substituirea, iar în cazul în care autorizarea există, răspunde numai pentru lipsa de diligență în alegerea şi îndrumarea înlocuitorului.

Art. 830. Răspunderea reprezentantului administratorului. (1) Actele prin care reprezentantul administratorului a încălcat prevederile actului de desemnare sau uzanțele sunt inopozabile beneficiarului.

(2) De asemenea, beneficiarul se poate îndrepta împotriva reprezentantului administratorului pentru prejudiciile suferite, chiar dacă era autorizat expres să încredințeze reprezentarea.

Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure

Art. 831. Categoriile de plasamente considerate sigure. Sunt prezumate a fi sigure plasamentele stabilite periodic de Banca Națională a României şi de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

Legislație conexă: Ordinul comun al Băncii Naționale a României şi al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 11/71 din 30 septembrie 2011 privind aprobarea Regulamentului B.R.R. şi al C.N.V.M. nr. 15/10/2011 referitor la plasamentele prevăzute de art. 831 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 832. Limitele prudențiale ale efectuării plasamentelor. (1) Administratorul hotărăşte cu privire la efectuarea plasamentelor în funcție de randament şi de creşterea estimată a valorii. Administratorul va căuta să realizeze un portofoliu diversificat, care să producă venituri fixe şi, respectiv, variabile, într-o proporție stabilită în funcție de conjunctura economică.

(2) Administratorul nu va putea achiziționa mai mult de 5% din acțiunile aceleiaşi societăți comerciale şi nici nu va putea achiziționa acțiuni, obligațiuni sau alte valori mobiliare ale unei persoane juridice care nu şi-a îndeplinit obligația de plată a dividendelor ori dobânzilor sau acorda împrumuturi persoanei juridice respective.

Art. 833. Plasarea sumelor de bani. (1) Administratorul va putea depozita sumele de bani care îi sunt încredințate la o instituție de credit sau de asigurare ori la un organism de plasament colectiv, în măsura în care depozitul este rambursabil la vedere sau în urma unui aviz de maximum 30 de zile.

(2) Administratorul va putea efectua totodată depuneri pe perioade mai lungi în măsura în care acestea sunt garantate integral de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar sau, după caz, de Fondul de protejare a asiguraților.

(3) În lipsa garanției prevăzute la alin. (2), administratorul nu va putea efectua depuneri pe perioade mai lungi, cu excepția cazului în care instanța îl autorizează în acest sens şi în conformitate cu regulile determinate de aceasta.

Art. 834. Menținerea plasamentelor anterioare. (1) Administratorul va putea menține plasamentele existente la data preluării funcției chiar dacă acestea nu sunt considerate sigure.

(2) Administratorul va putea totodată să dețină valori mobiliare care le înlocuiesc pe cele deținute anterior ca urmare a reorganizării, lichidării sau fuziunii persoanei juridice emitente.

Art. 835. Obligația de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure. (1) Se prezumă că un administrator acționează prudent dacă își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

(2) Administratorul care efectuează un alt plasament decât cele menționate la art. 831 și care nu a fost autorizat expres de către beneficiar va fi ținut să repare prejudiciul rezultat fără a se ține seama de existența vreunei culpe.

Art. 836. Obligația administratorului de a-și arăta calitatea. (1) Administratorul trebuie să indice calitatea sa și persoana beneficiarului pentru plasamentele făcute în cursul administrării.

(2) În caz contrar, plasamentul și profitul aferent vor reveni tot beneficiarului. Dacă plasamentele sunt nerentabile, administratorul va acoperi personal pierderile cauzate beneficiarului.

Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor și a pierderilor

Art. 837. Repartiția profitului și a pierderilor. (1) Repartiția profitului și a pierderilor între beneficiarul fructelor și cel al capitalului se va realiza în conformitate cu prevederile actului constitutiv.

(2) În lipsa unei indicații exprese în act, repartiția se face echitabil, ținând seama de obiectul administrării, de circumstanțele care au dat naștere la administrare, precum și de practicile contabile general acceptate.

Art. 838. Debitarea contului de venituri. (1) Contul de venituri se va debita cu sumele reprezentând următoarele cheltuieli și alte cheltuieli de natură similară, în următoarea ordine:

a) impozitele și taxele plătite, aferente bunurilor administrate;

b) jumătate din remunerația administratorului și din cheltuielile rezonabile efectuate de acesta pentru administrarea comună a capitalului și a dobânzilor;

c) primele de asigurare, costurile reparațiilor minore, precum și celelalte cheltuieli obișnuite ale administrării;

d) cheltuielile efectuate pentru conservarea drepturilor beneficiarului fructelor și jumătate din costurile prilejuite de descărcarea judiciară de gestiune, în măsura în care instanța judecătorească nu dispune altfel;

e) costurile amortizării bunurilor, cu excepția celor utilizate în scop personal de către beneficiar.

(2) Administratorul va putea repartiza cheltuielile importante pe o perioadă de timp rezonabilă, pentru a menține veniturile la un nivel constant.

Art. 839. Debitarea contului de capital. (1) Contul de capital se va debita cu sumele reprezentând cheltuieli care nu sunt trecute în debitul contului de venituri, precum cheltuielile referitoare la investițiile de capital, înstrăinarea de bunuri, conservarea drepturilor beneficiarului capitalului sau a dreptului de proprietate a bunurilor administrate.

(2) Contul de capital se va debita totodată cu sumele reprezentând taxe și impozite plătite asupra câștigurilor din capital, chiar și atunci când legea specială le califică impozite pe venit.

Art. 840. Momentul nașterii dreptului beneficiarului la venitul net. Beneficiarul fructelor este îndreptățit la venitul net rezultat din administrarea bunurilor începând cu data prevăzută în actul constitutiv sau, în lipsa unei asemenea date, de la momentul începerii administrării ori, după caz, al decesului testatorului.

Art. 841. Dobândirea fructelor. (1) Când beneficiarul este proprietarul bunului frugifer, fructele se dobândesc potrivit regulilor prevăzute la art. 550 alin. (2) și (3). În cazul în care

beneficiarul este o terță persoană, se aplică în mod corespunzător regulile prevăzute la art. 710 și 711.

(2) Dividendele și distribuțiile unei persoane juridice se datorează de la data indicată în hotărârea de distribuție sau, în lipsa acesteia, de la data hotărârii respective. Beneficiarul nu va avea dreptul la plata dividendelor stabilite ulterior momentului încetării dreptului său.

Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală

Art. 842. Obligația privind darea de seamă. Cel puțin o dată pe an administratorul îi va prezenta beneficiarului o dare de seamă a gestiunii sale.

Art. 843. Conținutul și auditarea dării de seamă. (1) Darea de seamă trebuie să cuprindă toate informațiile necesare verificării exactității acesteia.

(2) La cererea persoanei interesate, darea de seamă poate fi auditată de către un expert independent.

(3) În cazul în care administratorul se opune auditării, persoana interesată poate să solicite instanței judecătorești desemnarea unui expert independent pentru a verifica darea de seamă.

Art. 844. Darea de seamă în ipoteza în care sunt mai mulți administratori. Dacă sunt mai mulți administratori, aceștia vor întocmi o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile lor au fost repartizate prin lege, prin actul constitutiv sau de către instanța judecătorească, iar această repartizare a fost respectată.

Art. 845. Examinarea registrelor. Administratorul este obligat să îi permită beneficiarului, în orice moment, examinarea registrelor și a documentelor justificative ce au legătură cu gestiunea sa.

Capitolul IV. Încetarea administrării

Secțiunea 1. Cauzele de încetare

Art. 846. Cazurile de încetare. Administrarea încetează:

a) prin stingerea dreptului beneficiarului asupra bunurilor administrate;

b) prin expirarea termenului sau împlinirea condiției stipulate în actul constitutiv;

c) prin îndeplinirea scopului administrării sau prin încetarea cauzei care a dat naștere administrării;

d) prin denunțarea de către beneficiar a actului de desemnare, ca urmare a solicitării comunicate administratorului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, de a restitui bunurile de îndată;

e) prin înlocuirea administratorului de către beneficiar sau de către instanța judecătorească, la cererea altei persoane interesate;

f) prin decesul, punerea sub interdicție judecătorească, renunțarea administratorului ori supunerea acestuia la procedura insolvenței;

g) prin punerea sub interdicție judecătorească a beneficiarului sau supunerea acestuia la procedura insolvenței, în măsura în care aceasta afectează bunurile administrate.

Art. 847. Notificarea renunțării. (1) Administratorul poate renunța la atribuțiile sale, pe baza notificării adresate, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, beneficiarului și, după caz, celorlalți administratori sau persoanei împuternicite să desemneze un înlocuitor.

(2) Notificarea va cuprinde un termen de preaviz rezonabil, care să îi permită beneficiarului să numească un alt administrator sau să preia el însuși administrarea bunurilor. În caz contrar, administratorul va repara prejudiciul cauzat prin renunțarea sa intempestivă.

(3) Renunțarea administratorului produce efecte de la data expirării termenului de preaviz.

Art. 848. Moartea sau punerea sub interdicție a administratorului. (1) Moartea sau punerea sub interdicție a administratorului va fi comunicată beneficiarului şi, după caz, celorlalți administratori, de către moştenitorii acestuia sau executorul testamentar ori de către tutorele administratorului.

(2) Moştenitorii, executorul testamentar şi tutorele, după caz, sunt obligați să întreprindă, în privința oricărei afaceri începute, orice măsură imediată care este necesară pentru prevenirea producerii unei pierderi, precum şi să dea socoteală şi să predea bunurile către persoana îndreptățită.

Art. 849. Obligațiile asumate ulterior încetării administrării. (1) Obligațiile asumate față de terți, ulterior încetării administrării, de un administrator de bună-credință sunt pe deplin valabile şi îl obligă pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul obligațiilor asumate de administrator ulterior încetării administrării, atunci când aceasta este o consecință necesară sau o măsură necesară pentru prevenirea pierderilor.

(3) Beneficiarul sau fiduciarul este de asemenea ținut de obligațiile asumate față de terții care nu au cunoscut faptul încetării administrării.

(4) Fiduciarul răspunde numai în limitele activului masei patrimoniale fiduciare.

Secțiunea a 2-a. Darea de seamă şi predarea bunurilor

Art. 850. Darea de seamă finală. (1) La încetarea raporturilor de administrare, administratorul va prezenta o dare de seamă finală beneficiarului şi, după caz, administratorului înlocuitor sau celorlalți administratori. În cazul încetării simultane a raporturilor de administrare ale mai multor administratori, aceştia vor prezenta o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile acestora sunt separate.

(2) Darea de seamă va cuprinde toate datele necesare pentru a permite verificarea exactității sale. Registrele şi celelalte documente justificative vor putea fi consultate de persoanele interesate.

(3) Acceptarea dării de seamă de către beneficiar îl descarcă pe administrator.

Art. 851. Descărcarea judiciară de gestiune. (1) În cazul în care oricare dintre beneficiari nu acceptă darea de seamă, administratorul poate cere instanței judecătoreşti să o încuviințeze.

(2) Ori de câte ori se consideră necesar, instanța judecătorească va dispune efectuarea unei expertize de specialitate.

Art. 852. Locul predării bunurilor. În lipsa unei stipulații contrare, administratorul predă bunurile administrate la locul unde se găsesc acestea.

Art. 853. Întinderea obligației de restituire. (1) Administratorul este obligat să predea tot ce a primit în exercitarea atribuțiilor sale, chiar dacă plata primită de la terț este nedatorată beneficiarului sau, după caz, fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) Administratorul este, de asemenea, obligat să restituie orice profit sau orice alt avantaj patrimonial realizat în folos personal prin utilizarea, fără permisiune, a datelor şi a informațiilor obținute în virtutea calității sale.

(3) Administratorul care a folosit, fără permisiune, un bun este obligat să îl indemnizeze pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare cu echivalentul folosinței bunului.

Art. 854. Suportarea cheltuielilor administrării. (1) Cheltuielile administrării, inclusiv cele ocazionate de prezentarea dării de seamă şi de predarea bunurilor, sunt în sarcina beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) În cazul renunțării, denunțării actului de desemnare sau al înlocuirii administratorului, beneficiarul ori fiduciarul, în contul masei patrimoniale fiduciare, are în sarcină, pe lângă cheltuielile menționate la alin. (1), şi plata remunerației cuvenite administratorului în raport cu durata activității sale.

Art. 855. Data curgerii dobânzilor. (1) Administratorul datorează dobânzi asupra soldului de la data acceptării ori a încuviinţării judiciare a dării de seamă sau, după caz, de la data notificării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevăzut de lege.

(2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimonială fiduciară, datorează dobânzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea în întârziere potrivit alin. (1).

Art. 856. Deducerea remuneraţiei. (1) Administratorul poate deduce din soldul administrării remuneraţia care îi este datorată de beneficiar sau de fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare, pentru activitatea sa.

(2) Administratorul are drept de retenţie asupra bunului administrat până la plata integrală a datoriei faţă de el.

Art. 857. Solidaritatea beneficiarilor. În caz de pluralitate de beneficiari, aceştia sunt ţinuţi solidar la îndeplinirea obligaţiilor faţă de administrator.

Titlul VI. Proprietatea publică

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 858. Definiţia dreptului de proprietate publică. Proprietatea publică este dreptul de proprietate ce aparţine statului sau unei unităţi administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declaraţia legii, sunt de uz ori de interes public, cu condiţia să fie dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 1. Dreptul de proprietate publică aparţine statului sau unităţilor administrativ-teritoriale, asupra bunurilor care, potrivit legii sau prin natura lor, sunt de uz sau de interes public.

Legislaţie conexă: art. 136 alin. (2) C. Rom.

Art. 859. Obiectul proprietăţii publice. Delimitarea de domeniul privat. (1) Constituie obiect exclusiv al proprietăţii publice bogăţiile de interes public ale subsolului, spaţiul aerian, apele cu potenţial energetic valorificabil, de interes naţional, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, precum şi alte bunuri stabilite prin lege organică.

(2) Celelalte bunuri care aparţin statului ori unităţilor administrativ-teritoriale fac parte, după caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, însă numai dacă au fost, la rândul lor, dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: ► art. 136 alin. (3) C. Rom. ► art. 3 alin. (1) din Legea nr. 213/1998

Art. 860. Domeniul public naţional, judeţean şi local. (1) Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public naţional, judeţean sau, după caz, local.

(2) Delimitarea dintre domeniul public naţional, judeţean şi local se face în condiţiile legii.

(3) Bunurile care formează obiectul exclusiv al proprietăţii publice a statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale potrivit unei legi organice nu pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unităţii administrativ-teritoriale sau invers decât ca urmare a modificării legii organice. În celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unităţii administrativ-teritoriale şi invers se face în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: art. 3 alin. (2), (3) şi (4) din Legea nr. 213/1998.

Art. 861. Caracterele dreptului de proprietate publică. (1) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile, imprescriptibile şi insesizabile.

(2) Proprietatea asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz şi nu poate fi dobândită de terţi prin uzucapiune sau, după caz, prin posesia de bună-credinţă asupra bunurilor mobile.

(3) În condiţiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare sau în folosinţă şi pot fi concesionate ori închiriate.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 213/1998: Art. 11. (1) Bunurile din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile şi imprescriptibile, după cum urmează: a) nu pot fi înstrăinate; ele pot fi date numai în administrare, concesionate sau închiriate, în condiţiile legii; b) nu pot fi supuse executării silite şi asupra lor nu se pot constitui garanţii reale; c) nu pot fi dobândite de către alte persoane prin uzucapiune sau prin efectul posesiei de bună-credinţă asupra bunurilor mobile. (2) Actele juridice încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (1) privind regimul juridic al bunurilor din domeniul public sunt lovite de nulitate absolută.

Legislaţie conexă: art. 136 alin. (4) C. Rom.

Art. 862. Limitele exercitării dreptului de proprietate publică. (1) Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice limite reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate.

(2) Incompatibilitatea se constată prin acordul dintre titularul proprietăţii publice şi persoana interesată sau, în caz de divergenţă, pe cale judecătorească.

(3) În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă şi promptă despăgubire din partea titularului proprietăţii publice.

Art. 863. Cazurile de dobândire a dreptului de proprietate publică. Dreptul de proprietate publică se dobândeşte:

a) prin achiziţie publică, efectuată în condiţiile legii;

b) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în condiţiile legii;

c) prin donaţie sau legat, acceptat în condiţiile legii, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dispunătorului, devine de uz ori de interes public;

d) prin convenţie cu titlu oneros, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dobânditorului, devine de uz ori de interes public;

e) prin transferul unui bun din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia sau din domeniul privat al unei unităţi administrativ-teritoriale în domeniul public al acesteia, în condiţiile legii;

f) prin alte moduri stabilite de lege.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 213/1998: Art. 7. Dreptul de proprietate publică se dobândeşte: a) pe cale naturală; b) prin achiziţii publice efectuate în condiţiile legii; c) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică; d) prin acte de donaţie sau legate acceptate de Guvern, de consiliul judeţean sau de consiliul local, după caz, dacă bunul în cauză intră în domeniul public; e) prin trecerea unor bunuri din domeniul privat al statului sau al unităţilor administrativ-teritoriale în domeniul public al acestora, pentru cauză de utilitate publică; f) prin alte moduri prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: ▶ Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011) ▶ Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes naţional, judeţean şi local (M. Of. nr. 853 din 20 decembrie 2010) ▶ O.U.G. nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice şi a contractelor de concesiune de servicii (M. Of. nr. 418 din 15 mai 2006).

Art. 864. Stingerea dreptului de proprietate publică. Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat, dacă a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 10. (1) Dreptul de proprietate publică încetează, dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat. (2) Trecerea din domeniul public în domeniul privat se face, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, dacă prin Constituție sau prin lege nu se dispune altfel. (3) Hotărârea de trecere a bunului în domeniul privat poate fi atacată în condițiile art. 8 alin. (2).

Art. 865. Apărarea dreptului de proprietate publică. (1) Obligația apărării în justiție a proprietății publice revine titularului.

(2) Titularii drepturilor corespunzătoare proprietății publice sunt obligați:

a) să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;

b) să îl introducă în proces pe titularul dreptului de proprietate publică, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

(3) Dispozițiile art. 563 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 866. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune și dreptul de folosință cu titlu gratuit.

Legislație conexă: art. 136 alin. (4) C. Rom.

Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare

Art. 867. Constituirea dreptului de administrare. (1) Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local.

(2) Autoritățile prevăzute la alin. (1) controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 12. (2) Darea în administrare se realizează, după caz, prin hotărâre a Guvernului sau a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local.

Art. 868. Exercitarea dreptului de administrare. (1) Dreptul de administrare aparține regiilor autonome sau, după caz, autorităților administrației publice centrale sau locale și altor instituții publice de interes național, județean ori local.

(2) Titularul dreptului de administrare poate folosi și dispune de bunul dat în administrare în condițiile stabilite de lege și, dacă este cazul, de actul de constituire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 12. (1) Bunurile din domeniul public pot fi date, după caz, în administrarea regiilor autonome, a prefecturilor, a autorităților administrației publice centrale și locale, a altor instituții publice de interes național, județean sau local. (3) Titularul dreptului de administrare poate să posede, să folosească bunul și să dispună de acesta, în condițiile actului prin care i-a fost dat bunul în administrare. Dreptul de administrare va putea fi revocat numai dacă titularul său nu-și exercită drepturile și nu-și execută obligațiile născute din actul de transmitere.

Art. 869. Stingerea dreptului de administrare. Dreptul de administrare încetează odată cu încetarea dreptului de proprietate publică sau prin actul de revocare emis, în condițiile legii, dacă interesul public o impune, de organul care l-a constituit.

Art. 870. Apărarea dreptului de administrare. (1) Apărarea în justiție a dreptului de administrare revine titularului dreptului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 12. (4) În litigiile privitoare la dreptul de administrare, în instanță titularul acestui drept va sta în nume propriu. În litigiile referitoare la dreptul de proprietate asupra bunului, titularul dreptului de administrare are obligația să arate instanței cine este titularul dreptului de proprietate, potrivit prevederilor Codului de procedură civilă. Titularul dreptului de administrare răspunde, în condițiile legii, pentru prejudiciile cauzate ca urmare a neîndeplinirii acestei obligații. De asemenea, neîndeplinirea acestei obligații poate atrage revocarea dreptului de administrare.

Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune

Art. 871. Conținutul dreptului de concesiune. (1) Concesionarul are dreptul și, în același timp, obligația de exploatare a bunului, în schimbul unei redevențe și pentru o durată determinată, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege și a contractului de concesiune.

(2) Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

(3) Procedura de concesionare, precum și încheierea, executarea și încetarea contractului de concesiune sunt supuse condițiilor prevăzute de lege.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică (M. Of. nr. 569 din 30 iunie 2006).

Art. 872. Exercitarea dreptului de concesiune. (1) Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului. Cu toate acestea, sub sancțiunea nulității absolute, concesionarul nu poate înstrăina și nici greva bunul dat în concesiune sau, după caz, bunurile destinate ori rezultate din realizarea concesiunii și care trebuie, potrivit legii sau actului constitutiv, să fie predate concedentului la încetarea, din orice motive, a concesiunii.

(2) Fructele, precum și, în limitele prevăzute de lege și în actul de constituire, productele bunului concesionat revin concesionarului.

(3) În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în condițiile legii și ale contractului de concesiune.

Art. 873. Apărarea dreptului de concesiune. (1) Apărarea în justiție a dreptului de concesiune revine concesionarului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 4-a. Dreptul de folosință cu titlu gratuit

Art. 874. Conținutul și limitele dreptului de folosință cu titlu gratuit. (1) Dreptul de folosință asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu titlu gratuit, pe termen limitat, în favoarea instituțiilor de utilitate publică.

(2) În lipsa unor dispoziții contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele civile ale bunului.

(3) Dispozițiile privind constituirea și încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 17. Statul și unitățile administrativ-teritoriale pot da imobile din patrimoniul lor, în folosință gratuită, pe termen limitat, persoanelor juridice fără scop lucrativ, care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică, ori serviciilor publice.

Legislație conexă: art. 124 din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007).

Art. 875. Apărarea dreptului de folosință cu titlu gratuit. (1) Apărarea în justiție a dreptului de folosință cu titlu gratuit revine titularului dreptului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Titlul VII. Cartea funciară

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 876. Scopul şi obiectul cărții funciare. (1) Cartea funciară descrie imobilele şi arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.

(2) În cazurile prevăzute de lege pot fi înscrise în cartea funciară şi alte drepturi, fapte sau raporturi juridice, dacă au legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Prin *imobil*, în sensul prezentului titlu, se înțelege una sau mai multe parcele de teren alăturate, indiferent de categoria de folosință, cu sau fără construcții, aparținând aceluiaşi proprietar, situate pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale şi care sunt identificate printr-un număr cadastral unic.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 1 din Legea nr. 7/1996.

Art. 877. Drepturile tabulare. Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare. Ele se dobândesc, se modifică şi se sting numai cu respectarea regulilor de carte funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 878. Obiectul drepturilor tabulare. (1) Obiectul drepturilor tabulare este imobilul, definit la art. 876 alin. (3), care după înscrierea în cartea funciară nu mai poate să fie modificat decât cu respectarea regulilor de carte funciară.

(2) Aceeaşi carte funciară nu poate cuprinde decât un singur imobil.

(3) Mai mulți proprietari nu pot fi înscrişi în aceeaşi carte funciară decât dacă se află în coproprietate pe cote-părți ori în devălmăşie.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 4 alin. (3) din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare şi funcționare a birourilor de cadastru şi publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 879. Modificarea imobilului înscris în cartea funciară. (1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dacă mai multe imobile alăturate se unesc într-un singur

imobil sau dacă se adaugă o parte dintr-un imobil la un alt imobil ori, după caz, se măreşte întinderea acestuia.

(2) De asemenea, imobilul înscris în cartea funciară se modifică şi prin dezlipiri, dacă se desparte o parte din imobil sau se micşorează întinderea acestuia.

(3) Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini nu se poate face decât cu consimţământul titularilor acelor sarcini. Refuzul titularilor sarcinilor nu trebuie să fie abuziv, el putând fi cenzurat de către instanţa judecătorească.

(4) Dacă însă creditorii ipotecari consimt la alipirea sau, după caz, atât la dezlipirea, cât şi la alipirea imobilului grevat la un alt imobil, în lipsă de convenţie contrară, ipotecile vor lua rang după cele ce grevează imobilul la care s-a făcut alipirea.

(5) Operaţiunile de modificare a imobilului înscris în cartea funciară, prin alipiri sau dezlipiri, au caracter material şi nu implică niciun transfer de proprietate.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 42. (1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dezlipiri sau prin mărirea sau micşorarea întinderii acestuia. (2) Imobilul se modifică prin dezlipire, dacă se desparte o parte dintr-un imobil. Dezlipirea unei părţi dintr-un imobil se face, în lipsa unei convenţii contrare, împreună cu sarcinile care grevează imobilul. Proprietarii unor imobile învecinate, în vederea unei mai bune exploatări a acestora, pot să le alipească într-un imobil, în baza unei documentaţii cadastrale şi a actului autentic, întocmite în condiţiile legii. Dacă imobilele sunt grevate cu sarcini reale, operaţia de alipire nu se poate face decât cu acordul titularilor acestor sarcini.

Art. 880. Înscrierile în caz de alipire sau dezlipire. (1) În caz de alipire sau dezlipire, imobilele rezultate se vor transcrie în cărţi funciare noi, cu menţionarea noului număr cadastral pentru fiecare imobil, iar cartea funciară sau, după caz, vechile cărţi funciare se vor închide, fără a se mai putea redeschide pentru alte înscrieri.

(2) Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide şi nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 43. (1) În caz de alipire sau dezlipire, se vor efectua transcrieri, dacă un imobil trece dintr-o carte funciară în alta, sau reînscrieri, dacă, transcriindu-se o parte din imobil într-o altă carte funciară, restul se trece în vechea carte funciară, cu menţionarea noului număr cadastral. (2) Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide şi nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Art. 881. Felurile înscrierilor. (1) Înscrierile sunt de 3 feluri: intabularea, înscrierea provizorie şi notarea.

(2) Intabularea şi înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea altor drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Înscrierea provizorie şi notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 26. (4) Înscrierile sunt de trei feluri: a) intabularea, având ca obiect înscrierea definitivă a drepturilor reale; b) înscrierea provizorie a drepturilor reale sub condiția justificării ulterioare; c) notarea, având ca obiect înscrierea drepturilor personale, a actelor și faptelor juridice referitoare la starea și capacitatea persoanelor, acțiunilor și căilor de atac în justiție, precum și a măsurilor de indisponibilizare, în legătură cu imobilele din cartea funciară.

Art. 882. Înscrierea drepturilor reale afectate de modalități. (1) Drepturile reale sub condiție suspensivă sau rezolutorie nu se intabulează. Ele se pot însă înscrie provizoriu.

(2) Termenul extinctiv sau sarcina liberalității se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât și al înscrierii provizorii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 883. Cercetarea cărții funciare. (1) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta orice carte funciară, precum și celelalte documente cu care aceasta se întregește, potrivit legii. Mapa cu înscrisurile care au stat la baza efectuării înscrierilor în cartea funciară poate fi consultată de orice persoană interesată, cu respectarea dispozițiilor legale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

(2) La cerere, se vor elibera extrase sau copii certificate, conforme cu exemplarul original aflat în arhivă.

(3) Nimeni nu va putea invoca faptul că nu a avut cunoștință de existența vreunei înscrieri efectuate în cartea funciară sau, după caz, a unei cereri de înscriere înregistrate la biroul de cadastru și publicitate imobiliară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 41. (1) Orice persoană poate cerceta cartea funciară și celelalte evidențe care alcătuiesc registrul cadastral de publicitate imobiliară, cu excepția evidențelor care privesc siguranța națională. (2) La cerere, se vor elibera extrase, certificate sau copii certificate conform cu originalul de pe cărțile funciare, planuri sau înscrisuri, cu dovada plății tarifelor legale. (3) Nici o autoritate nu va putea cere trimiterea originalului cărții funciare sau a planurilor de identificare a imobilelor. (4) Mapa înscrisurilor privind înscrierea atacată poate fi cercetată de către instanța de judecată și organele de cercetare penală, în condițiile legii.

Art. 884. Procedura de înscriere. Procedura de înscriere în cartea funciară se va stabili prin lege specială.

Legislație conexă: Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității mobiliare (republicată M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006, cu modificările și completările ulterioare).

Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare

Art. 885. Dobândirea şi stingerea drepturilor reale asupra imobilelor. (1) Sub rezerva unor dispoziţii legale contrare, drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în cartea funciară se dobândesc, atât între părţi, cât şi faţă de terţi, numai prin înscrierea lor în cartea funciară, pe baza actului sau faptului care a justificat înscrierea.

(2) Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciară, cu consimţământul titularului, dat prin înscris autentic notarial. Acest consimţământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, prin încetarea existenţei juridice a titularului, dacă acesta era o persoană juridică.

(3) Dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terţe persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege.

(4) Hotărârea judecătorească definitivă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorităţii administrative va înlocui acordul de voinţă sau, după caz, consimţământul titularului.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispoziţiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) şi art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 77. Înscrierile în cartea funciară efectuate în temeiul unor acte ori fapte juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse anterior intrării în vigoare a Codului civil vor produce efectele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii acestor acte ori, după caz, la data săvârşirii sau producerii acestor fapte, chiar dacă aceste înscrieri sunt efectuate după data intrării în vigoare a Codului civil.
Art. 78. (1) Privilegiile speciale imobiliare şi ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a Codului civil pot fi înscrise şi după această dată, fie în vechile registre de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu sunt deschise cărţi funciare noi în condiţiile art. 581 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, fie în noile cărţi funciare, potrivit dispoziţiilor acestei din urmă legi.
(2) Privilegiile speciale imobiliare, înscrise fie în vechile registre de publicitate imobiliară, fie în noile cărţi funciare până la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, în condiţiile prevăzute la alin. (1), se convertesc de plin drept în ipoteci legale după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, de la data înscrierii şi se vor supune dispoziţiilor Codului civil.
(3) De la data intrării în vigoare a Codului civil, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în legi speciale devin ipoteci legale şi vor fi supuse regimului prevăzut de Codul civil pentru ipoteci legale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 20. (1) Dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra unui imobil se vor înscrie în cartea funciară pe baza actului prin care s-au constituit ori s-au transmis în mod valabil. (2) Drepturile reale se sting numai prin înscrierea radierii lor din cartea funciară, cu consimţământul titularului dreptului; acest consimţământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin moartea titularului dreptului sau prin împlinirea termenului arătat în înscriere; dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane. (3) Hotărârea judecătorească definitivă şi irevocabilă sau, în cazurile

prevăzute de lege, actul autorității administrative va înlocui acordul de voință cerut în vederea înscrierii drepturilor reale, dacă sunt opozabile titularilor.

Art. 886. Modificarea drepturilor reale asupra imobilelor. Modificarea unui drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispozițiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) și art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială și deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 21. Modificarea conținutului unui drept ce grevează un drept real imobiliar se înscrie, dacă legea nu dispune altfel, potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea și stingerea drepturilor reale.

Art. 887. Dobândirea unor drepturi reale fără înscriere. (1) Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din moștenire, accesiune naturală, vânzare silită, expropriere pentru cauză de utilitate publică, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.
(2) Cu toate acestea, în cazul vânzării silite, dacă urmărirea imobilului nu a fost în prealabil notată în cartea funciară, drepturile reale astfel dobândite nu vor putea fi opuse terților dobânditori de bună-credință.
(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), titularul drepturilor astfel dobândite nu va putea însă dispune de ele prin cartea funciară decât după ce s-a făcut înscrierea.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 26. (1) Dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale sunt opozabile față de terți, fără înscrierea în cartea funciară, când provin din succesiune, accesiune, vânzare silită și uzucapiune. Aceste drepturi se vor înscrie, în prealabil, dacă titularul înțelege să dispună de ele. (2) În aceleași condiții sunt opozabile față de terți și drepturile reale dobândite de stat și de orice persoană, prin efectul legii, prin expropriere sau prin hotărâri judecătorești. (3) Titularul drepturilor dobândite prin modurile enumerate nu poate însă dispune de ele decât după ce acestea au fost înscrise în prealabil în cartea funciară.

Art. 888. Condiții de înscriere. Înscrierea în cartea funciară se efectuează în baza înscrisului autentic notarial, a hotărârii judecătorești rămase definitivă, a certificatului de moștenitor sau în baza unui alt act emis de autoritățile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 51. (1) Înscrierile şi radierile efectuate în cărţile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanţei judecătoreşti definitive şi irevocabile sau pe cale amiabilă, în baza unei declaraţii date în formă autentică, de titularul tabular, respectiv de titular, în baza unei documentaţii cadastrale. (2) Prevederile art. 50 se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 889. Renunţarea la dreptul de proprietate. (1) Proprietarul poate renunţa la dreptul său printr-o declaraţie autentică notarială înregistrată la biroul de cadastru şi publicitate imobiliară pentru a se înscrie radierea dreptului.

(2) În acest caz, comuna, oraşul sau municipiul, după caz, poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, în baza hotărârii consiliului local, cu respectarea dispoziţiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, dacă o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.

(3) În situaţia bunurilor grevate de sarcini reale, unitatea administrativ-teritorială care a preluat bunul este ţinută în limita valorii bunului.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 890. Data producerii efectelor înscrierilor. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, înscrierile în cartea funciară îşi vor produce efectele de la data înregistrării cererilor, ţinându-se însă cont de data, ora şi minutul înregistrării acestora în toate cazurile în care cererea a fost depusă personal, prin mandatar ori notar public sau, după caz, comunicată prin telefax, poştă electronică ori prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului şi confirmarea primirii cererii de înscriere cu toate documentele justificative.

(2) În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina şi rangul acestora.

(3) Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeaşi zi prin poştă sau curier, drepturile de ipotecă vor avea acelaşi rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanţa să se pronunţe, la cererea oricărei persoane interesate, asupra rangului şi, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

(4) În cazul în care două sau mai multe drepturi au primit provizoriu rang egal, potrivit dispoziţiilor alin. (3), va fi preferat, indiferent de data certă a titlurilor aflate în concurs, cel care a fost pus în posesia bunului sau, după caz, cel faţă de care debitorul şi-a executat cel dintâi obligaţiile ce îi incumbă, cu excepţia drepturilor de ipotecă care vor avea acelaşi rang. În situaţia în care niciunul din dobânditori n-a fost pus în posesia bunului sau, după caz, debitorul nu şi-a executat obligaţiile faţă de niciunul dintre ei, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanţa de judecată în temeiul dispoziţiilor prezentului articol.

(5) Dispoziţiile alin. (3) şi (4) se aplică şi atunci când, în aceeaşi zi, o cerere de înscriere a fost depusă ori comunicată în condiţiile alin. (1), iar alta primită prin poştă sau curier.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 25. (1) Înscrierile în cartea funciară îşi vor produce efectele de opozabilitate faţă de terţi de la data înregistrării cererilor; ordinea înregistrării cererilor va determina rangul înscrierilor. (2) Dacă mai multe cereri de înscriere a drepturilor reale au fost depuse deodată la biroul teritorial, ele vor primi provizoriu acelaşi rang, urmând ca instanţa să hotărască asupra rangului fiecăreia. (3) Dacă au fost depuse deodată mai multe cereri având ca obiect înscrierea mai multor drepturi de ipotecă asupra aceluiaşi imobil, ele vor primi acelaşi rang.

Art. 891. Conflictul dintre terții dobânditori de la un autor comun. În cazul în care două sau mai multe persoane au fost îndreptățite să dobândească, prin acte încheiate cu același autor, drepturi asupra aceluiași imobil care se exclud reciproc, cel care și-a înscris primul dreptul va fi socotit titularul dreptului tabular, indiferent de data titlului în temeiul căruia s-a săvârșit înscrierea în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 892. Situația terțului dobânditor de rea-credință. (1) Cel care a fost îndreptățit, printr-un act juridic valabil încheiat, să înscrie un drept real în folosul său poate cere radierea din cartea funciară a unui drept concurent sau, după caz, acordarea de rang preferențial față de înscrierea efectuată de altă persoană, însă numai dacă sunt întrunite următoarele 3 condiții:

a) actul juridic în temeiul căruia se solicită radierea sau acordarea rangului preferențial să fie anterior aceluia în baza căruia terțul și-a înscris dreptul;

b) dreptul reclamantului și cel al terțului dobânditor să provină de la un autor comun;

c) înscrierea dreptului în folosul reclamantului să fi fost împiedicată de terțul dobânditor prin violență sau viclenie, după caz.

(2) Radierea sau acordarea rangului preferențial poate fi cerută și dacă violența ori viclenia a provenit de la o altă persoană decât terțul dobânditor, dar numai dacă acesta din urmă a cunoscut sau, după caz, trebuia să cunoască această împrejurare la data încheierii contractului în baza căruia a dobândit dreptul intabulat în folosul său.

(3) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către terț a dreptului în folosul său.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 893. Persoanele împotriva cărora se poate face înscrierea drepturilor tabulare. Înscrierea unui drept real se poate efectua numai:

a) împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;

b) împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, și-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 22. Înscrierea unui drept se poate efectua numai: a) împotriva aceluia care, la înregistrarea cererii sale, era înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută; b) împotriva aceluia care, înainte de a fi înscris, și-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Art. 894. Înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive. În cazul în care un drept supus înscrierii în cartea funciară a făcut obiectul unor cesiuni succesive fără ca înscrierile să fi fost efectuate, cel din urmă îndreptățit nu va putea cere înscrierea dreptului în folosul său decât dacă solicită, odată cu înscrierea acestuia, și înscrierea dobândirilor succesive anterioare pe care le va dovedi cu înscrisuri originale sau copii legalizate, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 23. Dacă mai multe persoane şi-au cedat succesiv una celeilalte dreptul real asupra unui imobil, iar înscrierile nu s-au făcut, cel din urmă îndreptăţit va putea cere înscrierea dobândirilor succesive odată cu aceea a dreptului său, dovedind prin înscrisuri originale întreg şirul actelor juridice pe care se întemeiază înscrierile.

Art. 895. Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului. Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului se vor putea săvârşi şi după ce dreptul a fost înscris pe numele moştenitorului, însă numai în măsura în care moştenitorul este ţinut de aceste obligaţii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 24. Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului se vor putea face şi după ce dreptul moştenitorului a fost înscris, în măsura în care se dovedeşte că moştenitorul este ţinut de aceste obligaţii.

Art. 896. Acţiunea în prestaţie tabulară. (1) În cazurile în care cel obligat să transmită, să constituie ori să modifice în folosul altuia un drept real asupra unui imobil nu îşi execută obligaţiile necesare pentru înscrierea în cartea funciară, se va putea cere instanţei judecătoreşti să dispună înscrierea; dreptul la acţiune este prescriptibil în condiţiile legii.

(2) Dacă acţiunea în prestaţie tabulară a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va înscrie, din oficiu, şi împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 27. (1) Cel care s-a obligat să strămute sau să constituie în folosul altuia un drept real asupra unui imobil este dator să îi predea toate înscrisurile necesare pentru înscrierea acelui drept. (2) Dacă un drept înscris în cartea funciară se stinge, titularul este obligat să predea celui îndreptăţit înscrisurile necesare radierii. (3) În situaţia în care cel obligat nu predă înscrisurile, persoana interesată va putea solicita instanţei să dispună înscrierea în cartea funciară. Hotărârea instanţei de judecată va suplini consimţământul la înscriere al părţii care are obligaţia de a preda înscrisurile necesare înscrierii. (4) Dreptul la acţiunea în prestaţie tabulară este imprescriptibil. (5) Acţiunea în prestaţie tabulară se va îndrepta şi împotriva terţului dobânditor înscris în cartea funciară, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiţii: a) actul juridic în baza căruia se solicită prestaţia tabulară să fie încheiat anterior celui în baza căruia a fost înscris dreptul terţului în cartea funciară; b) terţul să fi dobândit imobilul cu titlu gratuit sau, dacă l-a dobândit cu titlu oneros, să fie de rea-credinţă.

Art. 897. Efectele acţiunii în prestaţie tabulară faţă de terţul dobânditor de rea-credinţă. (1) Acţiunea în prestaţie tabulară se va putea îndrepta şi împotriva terţului dobânditor înscris anterior în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul căruia a fost înscris dreptul terţului dobânditor, iar acesta a fost de rea-credinţă la data încheierii actului.

(2) Dreptul la acţiune împotriva terţului se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către acesta a dreptului în folosul său, cu excepţia cazului în care dreptul la acţiune al reclamantului contra antecesorului tabular s-a prescris mai înainte.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 28. Dobânditorul anterior poate cere instanței judecătorești să acorde înscrierii sale rang preferențial față de înscrierea efectuată la cererea unui terț care a dobândit ulterior imobilul cu titlu gratuit sau care a fost de rea-credință la data încheierii actului.

Art. 898. Înscrierea provizorie. În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere:

1. dacă dreptul real dobândit este afectat de o condiție suspensivă ori rezolutorie sau dacă privește ori grevează o construcție viitoare; în cazul înscrierii provizorii având ca obiect o construcție viitoare, justificarea acesteia se face în condițiile legii;
2. dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă definitivă, partea căzută în pretenții a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garanție ipotecară;
3. dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca;
4. dacă se dobândește un drept tabular înscris provizoriu;
5. dacă ambele părți consimt doar pentru efectuarea unei înscrieri provizorii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 29. (2) Înscrierea provizorie poate fi cerută în următoarele situații: a) când dreptul real ce se cere a fi înscris este afectat de o condiție suspensivă; b) când se solicită intabularea unui drept real în temeiul unei hotărâri judecătorești ce nu a rămas irevocabilă; c) dacă se dobândește un drept tabular care, anterior, a fost înscris provizoriu; d) dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca ori privilegiul imobiliar; e) dacă pentru soluționarea cererii sunt necesare înscrisuri suplimentare, care nu aduc însă atingere fondului dreptului ce se cere a fi înscris și nu fundamentează noi capete de cerere.

Art. 899. Efectele înscrierii provizorii. (1) Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub condiția și în măsura justificării ei.

(2) Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, dat în formă autentică, sau în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În acest din urmă caz, dispozițiile art. 896 și 897 se aplică, în mod corespunzător, și acțiunii în justificare tabulară.

(3) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătorești de validare rămase definitivă, al consimțământului creditorului dat în formă autentică, al procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc prin care se constată acceptarea plății sau, după caz, al încheierii întocmite de acesta prin care se constată efectuarea plății, rămasă definitivă.

(4) Justificarea unei înscrieri provizorii își întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei și a tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 29. (4) Justificarea înscrierii provizorii se va face în temeiul consimțământului celui în contra căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, a unei hotărâri judecătorești irevocabile ori a încheierii registratorului de carte funciară, în situația ultimului caz de înscriere provizorie menționat. (5) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se va face în baza consimțământului dat în formă autentică al titularului dreptului de ipotecă ori în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

Art. 900. Prezumția existenței sau inexistenței unui drept tabular. (1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.

(2) Dacă un drept real s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.

(3) Dovada contrară se poate face numai în cazurile prevăzute la art. 887, precum și pe calea acțiunii în rectificare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 30. (1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real, în condițiile prezentei legi, în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei, dacă a fost dobândit sau constituit cu bună-credință, cât timp nu se dovedește contrariul. (2) Dacă un drept s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.

Art. 901. Dobândirea cu bună-credință a unui drept tabular. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, oricine a dobândit cu bună-credință vreun drept real înscris în cartea funciară, în temeiul unui act juridic cu titlu oneros, va fi socotit titularul dreptului înscris în folosul său, chiar dacă, la cererea adevăratului titular, dreptul autorului său este radiat din cartea funciară.

(2) Terțul dobânditor este considerat de bună-credință numai dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) nu a fost înregistrată nicio acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare;

b) din cuprinsul cărții funciare nu rezultă nicio cauză care să justifice rectificarea acesteia în favoarea altei persoane; și

c) nu a cunoscut, pe altă cale, inexactitatea cuprinsului cărții funciare.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile și terțului care a dobândit cu bună-credință un drept de ipotecă în temeiul unui act juridic încheiat cu titularul de carte funciară ori cu succesorul său în drepturi, după caz.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu pot fi însă opuse de o parte contractantă celeilalte și nici de succesorii lor universali sau cu titlu universal, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 79. (1) În cazul în care, pentru prima dată, s-au înscris în cartea funciară, fără cauză legitimă, drepturi reale potrivit art. 58[1] din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar, întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala contra adevăraților proprietari, străini de cartea funciară, de dispozițiile art. 901 din Codul civil sau ale art. 31 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după caz, cât timp nu s-a împlinit termenul de uzucapiune tabulară prevăzut de Codul civil sau dacă în acest termen s-a înscris o acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare.

(2) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile și înscrierilor efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile de drept comun privitoare la uzucapiune, în vigoare la data intrării în posesia imobilului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 31. (1) Cuprinsul cărții funciare, în afara îngrădirilor și excepțiilor legale, se consideră exact numai în folosul acelei persoane care, în virtutea unui act juridic cu titlul legal, a dobândit cu bună-credință un drept real înscris în cartea funciară. (2) Dobânditorul este considerat de bună-credință dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, nu a fost notată nici o acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare sau dacă din titlul transmițătorului și din cuprinsul cărții funciare nu reiese vreo neconcordanță între aceasta și situația juridică reală.

Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice

Art. 902. Actele sau faptele supuse notării. (1) Drepturile, faptele sau alte raporturi juridice prevăzute la art. 876 alin. (2) devin opozabile terților persoane exclusiv prin notare, dacă nu se dovedește că au fost cunoscute pe altă cale, în afara cazului în care din lege rezultă că simpla cunoaștere a acestora nu este suficientă pentru a suplini lipsa de publicitate. În caz de conflict de drepturi care provin de la un autor comun, dispozițiile art. 890-892, 896 și 897 se aplică în mod corespunzător.

(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:

1. punerea sub interdicție judecătorească și ridicarea acestei măsuri;
2. cererea de declarare a morții unei persoane fizice, hotărârea judecătorească de declarare a morții și cererea de anulare sau de rectificare a hotărârii judecătorești de declarare a morții;
3. calitatea de bun comun a unui imobil;
4. convenția matrimonială, precum și modificarea sau, după caz, înlocuirea ei;
5. destinația unui imobil de locuință a familiei;
6. locațiunea și cesiunea de venituri;
7. aportul de folosință la capitalul social al unei societăți;
8. interdicția convențională de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
9. vânzarea făcută cu rezerva dreptului de proprietate;
10. dreptul de a revoca sau denunța unilateral contractul;
11. pactul comisoriu și declarația de rezoluțiune sau de reziliere unilaterală a contractului;
12. antecontractul și pactul de opțiune;
13. dreptul de preempțiune născut din convenții;
14. intenția de a înstrăina sau de a ipoteca;
15. schimbarea rangului ipotecii, poprirea, gajul sau constituirea altei garanții reale asupra creanței ipotecare;
16. deschiderea procedurii insolvenței, ridicarea dreptului de administrare al debitorului supus acestei măsuri, precum și închiderea acestei proceduri;
17. sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
18. acțiunea în prestație tabulară, acțiunea în justificare și acțiunea în rectificare;
19. acțiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, acțiunea în partaj, acțiunile în desființarea actului juridic pentru nulitate, rezoluțiune ori alte cauze de ineficacitate, acțiunea revocatorie, precum și orice alte acțiuni privitoare la alte drepturi, fapte, alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise;
20. punerea în mișcare a acțiunii penale pentru o înscriere în cartea funciară săvârșită printr-o faptă prevăzută de legea penală.

(3) În sensul prezentului articol, prin *terți* se înțelege orice persoană care a dobândit un drept real sau un alt drept în legătură cu imobilul înscris în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 42 din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 903. Actele sau faptele care pot fi notate în cartea funciară. Se vor putea nota în cartea funciară, fără însă ca opozabilitatea față de terți să depindă de această înscriere:
1. incapacitatea sau restrângerea, prin efectul legii, a capacității de exercițiu ori de folosință;
2. declarația de utilitate publică în vederea exproprierii unui imobil;
3. orice alte fapte sau raporturi juridice care au legătură cu imobilul și care sunt prevăzute în acest scop de lege.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 904. Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca. (1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz și suma ce corespunde obligației garantate.
(2) Dacă înstrăinarea sau ipotecarea se realizează în termen de 3 luni de la notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca, dreptul înscris va avea rangul notării.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 39. (1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca să fie înscrisă, arătând, în acest din urmă caz, suma ce urmează să se garanteze prin ipotecă. (2) Dacă se săvârșește înstrăinarea sau ipotecarea, dreptul înscris va avea rangul înscrierii intenției.

Art. 905. Pierderea efectului notării. (1) Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca își pierde efectul prin trecerea unui termen de 3 luni de la data înregistrării cererii.
(2) Anul, luna și ziua în care notarea își pierde efectul vor fi menționate atât în notare, cât și în încheierea ce a dispus-o.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 906. Notarea antecontractelor și a pactelor de opțiune. (1) Promisiunea de a încheia un contract având ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept în legătură cu acesta se poate nota în cartea funciară, dacă promitentul este înscris în cartea funciară ca titularul dreptului care face obiectul promisiunii, iar antecontractul, sub sancțiunea respingerii cererii de notare, prevede termenul în care urmează a fi încheiat contractul. Notarea se poate efectua oricând în termenul stipulat în antecontract pentru executarea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la expirarea lui.

(2) Promisiunea se va putea radia, dacă cel îndreptăţit nu a cerut instanţei pronunţarea unei hotărâri care să ţină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui sau dacă, între timp, imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terţ care nu este ţinut să răspundă de obligaţiile promitentului.

(3) Radierea se va dispune din oficiu, dacă, până la expirarea termenului de 6 luni prevăzut la alin. (2), n-a fost cerută înscrierea dreptului care a făcut obiectul promisiunii, cu excepţia cazului când cel îndreptăţit a cerut notarea în cartea funciară a acţiunii prevăzute la alin. (2). De asemenea, promisiunea se va radia din oficiu în toate cazurile când, până la încheierea contractului amintit mai sus ori până la soluţionarea definitivă a acţiunii prevăzute la alin. (2), imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terţ care nu este ţinut să răspundă de obligaţiile promitentului.

(4) Dispoziţiile prezentului articol se aplică prin asemănare şi pactelor de opţiune notate în cartea funciară. În aceste cazuri, dacă, până la expirarea termenului stipulat în contract pentru exercitarea opţiunii, beneficiarul pactului nu solicită, în baza declaraţiei de opţiune şi a dovezii comunicării sale către cealaltă parte, intabularea dreptului ce urmează a fi dobândit, se va dispune din oficiu radierea pactului înscris în folosul său.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară

Art. 907. Noţiune. (1) Când o înscriere făcută în cartea funciară nu corespunde cu situaţia juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

(2) Prin *rectificare* se înţelege radierea, îndreptarea sau corectarea oricărei înscrieri inexacte efectuate în cartea funciară.

(3) Situaţia juridică reală trebuie să rezulte dintr-o recunoaştere făcută de titularul înscrierii a cărei rectificare se solicită, prin declaraţie dată în formă autentică notarială, ori dintr-o hotărâre judecătorească definitivă pronunţată împotriva acestuia, prin care s-a admis acţiunea de fond. Acţiunea de fond poate fi, după caz, o acţiune în anulare, rezoluţiune, reducţiune sau orice altă acţiune întemeiată pe o cauză de ineficacitate a actului juridic.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 51. (1) Înscrierile şi radierile efectuate în cărţile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanţei judecătoreşti definitive şi irevocabile sau pe cale amiabilă, în baza unei declaraţii date în formă autentică, de titularul tabular, respectiv de titular, în baza unei documentaţii cadastrale. (2) Prevederile art. 50 se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 908. Rectificarea intabulării sau înscrierii provizorii. (1) Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

1. înscrierea sau încheierea nu este valabilă ori actul în temeiul căruia a fost efectuată înscrierea a fost desfiinţat, în condiţiile legii, pentru cauze ori motive anterioare sau concomitente încheierii ori, după caz, emiterii lui;

2. dreptul înscris a fost greşit calificat;

3. nu mai sunt întrunite condiţiile de existenţă a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea;

4. înscrierea în cartea funciară nu mai este, din orice alte motive, în concordanță cu situația juridică reală a imobilului.

(2) Rectificarea înscrierilor în cartea funciară se poate face fie pe cale amiabilă, prin declarația autentică notarială a titularului dreptului ce urmează a fi radiat sau modificat, fie, în caz de litigiu, prin hotărâre judecătorească definitivă.

(3) Când dreptul înscris în cartea funciară urmează a fi rectificat, titularul lui este obligat să predea celui îndreptățit, odată cu consimțământul dat în formă autentică notarială pentru efectuarea rectificării, și înscrisurile necesare, iar în caz contrar, persoana interesată va putea solicita instanței să dispună înscrierea în cartea funciară. În acest din urmă caz, hotărârea instanței de judecată va suplini consimțământul la înscriere al părții care are obligația de a preda înscrisurile necesare rectificării.

(4) Acțiunea în rectificare poate fi introdusă concomitent sau separat, după ce a fost admisă acțiunea de fond, când este cazul. Ea poate fi formulată atât împotriva dobânditorului nemijlocit, cât și împotriva terților dobânditori, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, în condițiile prevăzute la art. 909, cu excepția acțiunii întemeiate pe dispozițiile alin. (1) pct. 3 și 4, care nu poate fi pornită împotriva terților care și-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință și printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 34. Orice persoană interesată poate cere rectificarea înscrierilor din cartea funciară dacă printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă s-a constatat că: 1. înscrierea sau actul în temeiul căruia s-a efectuat înscrierea nu a fost valabil; 2. dreptul înscris a fost greșit calificat; 3. nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea; 4. înscrierea din cartea funciară nu mai este în concordanță cu situația reală actuală a imobilului.

Art. 909. Termenele de exercitare a acțiunii în rectificare. (1) Sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare este imprescriptibilă față de dobânditorul nemijlocit, precum și față de terțul care a dobândit cu rea-credință dreptul înscris în folosul său. Dacă acțiunea de fond introdusă pe cale separată a fost admisă, acțiunea în rectificare este, de asemenea, imprescriptibilă atât împotriva celor care au fost chemați în judecată, cât și împotriva terților care au dobândit un drept real după ce acțiunea de fond a fost notată în cartea funciară.

(2) Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat cu titlu particular, acțiunea în rectificare, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea de fond, nu se va putea introduce decât în termen de 5 ani, socotiți de la înregistrarea cererii lor de înscriere.

(3) De asemenea, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare, întemeiată exclusiv pe dispozițiile art. 908 alin. (1) pct. 1 și 2, se va putea îndrepta și împotriva terțelor persoane care și-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință și printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În aceste cazuri, termenul va fi de 3 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a cărui rectificare se cere, cu excepția cazului când încheierea, prin care s-a ordonat înscrierea care face obiectul acțiunii în rectificare, a fost comunicată celui îndreptățit, caz în care termenul va fi de un an de la comunicarea acesteia.

(4) Termenele prevăzute la alin. (2) și (3) sunt termene de decădere.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 35. (1) Acțiunea în rectificare, sub rezerva prescripției dreptului material la acțiunea în fond, va fi imprescriptibilă. (2) Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat, acțiunea în rectificare nu se va putea porni decât în termen de 10 ani, socotiți din ziua când s-a înregistrat cererea lor de înscriere, cu excepția cazului în care dreptul material la acțiunea în fond nu s-a prescris mai înainte.

Art. 910. Efectele admiterii acțiunii în rectificare. (1) Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul celor care nu au fost părți în cauză.

(2) Dacă însă acțiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească de admitere se va înscrie, din oficiu, și împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare, care se va radia odată cu dreptul autorului lor.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 37. (1) Hotărârea prin care s-a admis rectificarea unei înscrieri nu va fi opozabilă persoanelor împotriva cărora acțiunea nu a fost admisă. (2) Dacă acțiunea în rectificare a fost înscrisă în cartea funciară, hotărârea judecătorească va fi opozabilă și terțelor persoane care au dobândit dreptul după înscriere.

Art. 911. Rectificarea notării în cartea funciară. (1) În lipsa consimțământului titularului, orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute la art. 908, precum și ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

(2) Rectificarea se va încuviința în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(3) Dispozițiile art. 910 rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 912. Radierea drepturilor condiționale. (1) Dreptul afectat de o condiție suspensivă se va radia din oficiu, dacă nu se dovedește îndeplinirea condiției care afectează dreptul, în termen de 5 ani de la înscriere.

(2) Tot astfel se va radia condiția rezolutorie, dacă nu s-a cerut, în temeiul ei, radierea dreptului înscris sub o asemenea modalitate, timp de 10 ani de la înscriere.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 913. Îndreptarea erorilor materiale. Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispozițiile art. 909-911 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 33. (5) Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor în cartea funciară pot fi îndreptate la cerere sau din oficiu.

Legislație conexă: art. 88 din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 914. Modificarea descrierii imobilului. Proprietarul imobilului înscris în cartea funciară va putea cere oricând modificarea mențiunilor din cartea funciară privitoare la descrierea, destinația sau suprafața acestuia, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 33. (3) Prin *modificare* se înțelege orice schimbare privitoare la aspecte tehnice ale imobilului, schimbare care nu afectează esența dreptului care poartă asupra acelui imobil. Modificarea nu se poate face decât la cererea titularului dreptului de proprietate.

Legislație conexă: art. 89 alin. (5) din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 915. Răspunderea pentru ținerea defectuoasă a cărții funciare. (1) Cel prejudiciat printr-o faptă săvârșită, chiar din culpă, în păstrarea și administrarea cărții funciare va putea cere obligarea, în solidar, la plata de despăgubiri a oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară de la locul situării imobilului și a persoanei răspunzătoare de prejudiciul astfel cauzat, dacă prejudiciul nu a putut fi înlăturat, în tot sau în parte, prin exercitarea acțiunilor și căilor de atac prevăzute de lege.

(2) Dreptul la acțiune se prescrie într-un termen de un an, socotit din ziua în care cel vătămat a cunoscut faptul păgubitor, însă nu mai târziu de 3 ani de la data când s-a săvârșit fapta prin care s-a cauzat prejudiciul. Prescripția este suspendată prin exercitarea acțiunilor și căilor de atac prevăzute de lege pentru înlăturarea efectelor faptei păgubitoare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 18 alin. (7) din Legea nr. 7/1996.

Titlul VIII. Posesia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 916. Noțiune. (1) Posesia este exercitarea în fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpânește și care se comportă ca un proprietar.

(2) Dispozițiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, și în privința posesorului care se comportă ca un titular al altui drept real, cu excepția drepturilor reale de garanție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1846. (2) Posesiunea este deținerea unui lucru sau folosirea de un drept, exercitată, una sau alta, de noi înșine sau de altul în numele nostru *(C. civ. 485, 486, 487, 1847 și urm., 1909).*

Art. 917. Exercitarea posesiei. (1) Posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

(2) Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu și persoanele juridice exercită posesia prin reprezentantul lor legal.

Art. 918. Cazurile care nu constituie posesie. (1) Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

a) locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b) titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de nuda proprietate;

c) fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;

d) orice altă persoană care, deținând temporar un bun al altuia, este obligată să îl restituie sau care îl stăpânește cu îngăduința acestuia.

(2) Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai în cazurile și limitele prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1853. (1) Actele ce exercităm sau asupra unui lucru al altuia, sub nume precar, adică în calitate de locatari, depozitari, uzufructuari etc., sau asupra unui lucru comun, în puterea destinației legale a aceluia, nu constituie o posesiune sub nume de proprietar. (2) Tot asemenea este posesiunea ce am exercita asupra unui lucru al altuia, prin simpla îngăduință a proprietarului său *(C. civ. 1858).*

Art. 919. Prezumția de posesie și prezumția de proprietate. (1) Până la proba contrară, acela care stăpânește bunul este prezumat posesor.

(2) Detenția precară, odată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale.

(3) Până la proba contrară, posesorul este considerat proprietar, cu excepția imobilelor înscrise în cartea funciară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1854. Posesorul este presupus că posedă pentru sine, sub nume de proprietar, dacă nu este probat că a început a poseda pentru altul *(C. civ. 1200, 1202, 1850, 1853).* ▸ Art. 1855. Când posesorul a început a poseda pentru altul, se presupune că a conservat aceeași calitate, dacă nu este probă contrarie *(C. civ. 1200, 1202, 1850, 1853).* ▸ Art. 1857. Posesorul care posedă nu sub nume de proprietar nu poate să schimbe el însuși, fie prin sine singur, fie prin alte persoane interpuse, calitatea unei asemenea posesiuni *(C. civ. 1855).*

Art. 920. Intervertirea precarității în posesie. (1) Intervertirea detenției precare în posesie nu se poate face decât în următoarele cazuri:

a) dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului;

b) dacă detentorul precar săvârșește împotriva posesorului acte de rezistență neechivoce în privința intenției sale de a începe să se comporte ca un proprietar; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului;

c) dacă detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu condiția ca dobânditorul să fie de bună-credință.

(2) În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dobânditorul este de bună-credință dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credință dobânditorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul.

Legea de aplicare:
Art. 81. Dispozițiile art. 920 din Codul civil se aplică numai cazurilor de intervertire apărute ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1858. Posesiunea care se exercită nu sub nume de proprietar, nu se poate schimba în posesiune utilă, decât prin vreunul din următoarele patru moduri: 1. când deținătorul lucrului primeşte cu bună-credință de la o a treia persoană, alta decât adevăratul proprietar, un titlu translativ de proprietate în privința lucrului ce deține; 2. când deținătorul lucrului neagă dreptul celui de la care ține posesiunea prin acte de rezistență la exercițiul dreptului său; 3. când deținătorul strămută posesiunea lucrului, printr-un act cu titlu particular translativ de proprietate, la altul care este de bună-credință; 4. când transmisiunea posesiunii din partea deținătorului la altul se face printr-un act cu titlu universal, dacă acest succesor universal este de bună-credință *(C. civ. 1855, 1857, 1859, 1861).*

Art. 921. Încetarea posesiei. Posesia încetează prin:
a) transformarea sa în detenție precară;
b) înstrăinarea bunului;
c) abandonarea bunului mobil sau înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil;
d) pieirea bunului;
e) trecerea bunului în proprietate publică;
f) înscrierea dreptului de proprietate al comunei, orașului sau municipiului, după caz, conform art. 889 alin. (2);
g) deposedare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

Capitolul II. Viciile posesiei

Art. 922. Viciile posesiei. (1) În afara situațiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesia utilă.

(2) Nu este utilă posesia discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesia este prezumată a fi utilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1847. Ca să se poată prescrie, se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, netulburată, publică şi sub nume de proprietar, după cum se explică în următoarele articole *(C. civ. 1853, 1854, 1863).*

Art. 923. Discontinuitatea. Posesia este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1848. Posesiunea este discontinuă când posesorul o exercită în mod neregulat, adică cu intermitențe anormale *(C. civ. 1847, 1850).*

Art. 924. Violența. Posesia este tulburată atât timp cât este dobândită sau conservată prin acte de violență, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1851. Posesiunea este tulburată când este fundată sau conservată prin acte de violență în contra sau din partea adversarului *(C. civ. 953, 955, 1847, 1900).*

Art. 925. Clandestinitatea. Posesia este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1852. Posesiunea este clandestină când posesorul o exercită în ascuns de adversarul său încât acesta nu este în stare de a putea să o cunoască *(C. civ. 1847)*.

Art. 926. Invocarea viciilor posesiei. (1) Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.

(2) Numai persoana față de care posesia este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1862. (1) Dacă viciul posesiunii consistă în discontinuitatea, în interupțiunea sau în precaritatea sa, oricine are interes ca să nu fie prescripția împlinită îl poate opune. (2) Dară clandestinitatea şi tulburarea posesiunii sunt vicii numai relative şi nu pot fi, prin urmare, opuse decât numai de cei în privința cărora posesiunea a avut asemenea caracter *(C. civ. 1847, 1853 şi urm.)*.

Art. 927. Încetarea viciilor posesiei. Posesia viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1856. Posesiunea viciată prin vreuna din cauzele arătate în art. 1847 devine posesiune utilă, îndată ce acel viciu încetează în vreun mod oarecare *(C. civ. 953, 955 şi urm., 1847, 1900)*.

Capitolul III. Efectele posesiei

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 928. Uzucapiunea şi dobândirea fructelor. În condițiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor produse de acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 485. Posesorul nu câştigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună-credință; la cazul contrariu, el este dator de a înapoia productele, împreună cu lucrul, proprietarului care-l revendică (*C. civ. 486, 487, 494, 522, 523, 525, 994 şi urm., 1090, 1846 şi urm., 1898, 1909*).

Art. 929. Bunurile care nu pot fi uzucapate. Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesie, au fost declarate prin lege inalienabile.

Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară

Art. 930. Uzucapiunea extratabulară. (1) Dreptul de proprietate asupra unui imobil şi dezmembrămintele sale pot fi înscrise în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, în folosul celui care l-a posedat timp de 10 ani, dacă:

a) proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, şi-a încetat existența;

b) a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate;

c) imobilul nu era înscris în nicio carte funciară.

(2) În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă şi-a înregistrat cererea de înscriere în cartea funciară înainte ca o terță persoană să își fi înregistrat propria cerere de înscriere a dreptului în folosul său, pe baza unei cauze legitime, în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Legea de aplicare:
Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

Art. 931. Uzucapiunea tabulară. (1) Drepturile celui care a fost înscris, fără cauză legitimă, în cartea funciară, ca proprietar al unui imobil sau titular al unui alt drept real, nu mai pot fi contestate când cel înscris cu bună-credință a posedat imobilul timp de 5 ani după momentul înregistrării cererii de înscriere, dacă posesia sa a fost neviciată.

(2) Este suficient ca buna-credință să existe în momentul înregistrării cererii de înscriere și în momentul intrării în posesie.

Legea de aplicare:
Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

Art. 932. Curgerea termenului uzucapiunii. (1) În cazurile prevăzute la art. 930 alin. (1) lit. a) și b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existenței juridice a proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declarației de renunțare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesie s-a produs la o dată anterioară.

(2) Viciile posesiei suspendă cursul uzucapiunii.

Legea de aplicare:
Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

Art. 933. Joncțiunea posesiilor. (1) Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesie, indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.

(2) Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesie cu aceea a autorului său.

Legea de aplicare:
Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1859. În toate cazurile când posesiunea aceluiași lucru trece pe rând în mai multe mâini, fiecare posesor începe, în persoana sa, o nouă posesiune, fără a distinge dacă strămutarea posesiunii s-a făcut în mod singular sau universal, lucrativ sau oneros *(C. civ. 1858, 1860, 1861).* ► Art. 1860. Orice posesor posterior are facultatea, spre a putea opune prescripția, să unească posesiunea sa cu posesiunea autorului său *(C. civ. 653, 1859 și urm.).*

Art. 934. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescripția extinctivă.

Legea de aplicare:
Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință

Art. 935. Prezumția de titlu de proprietate. Oricine se află la un moment dat în posesia unui bun mobil este prezumat că are un titlu de dobândire a dreptului de proprietate asupra bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1909. (1) Lucrurile mișcătoare se prescriu prin faptul posesiunii lor, fără să fie trebuință de vreo curgere de timp.

Art. 936. Opozabilitatea față de terți. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, posesia de bună-credință a bunului mobil asigură opozabilitatea față de terți a actelor juridice constitutive sau translative de drepturi reale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 972. Dacă lucrul ce cineva s-a obligat succesiv a da la două persoane este mobil, persoana pusă în posesiune este preferită și rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, numai posesiunea să fie de bună-credință *(C. civ. 1846, 1899, 1909)*.

Art. 937. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință. (1) Persoana care, cu bună-credință, încheie cu un neproprietar un act translativ de proprietate cu titlu oneros având ca obiect un bun mobil devine proprietarul acelui bun din momentul luării sale în posesie efectivă.

(2) Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credință, dacă acțiunea este intentată, sub sancțiunea decăderii, în termen de 3 ani de la data la care proprietarul a pierdut stăpânirea materială a bunului.

(3) Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obișnuit bunuri de același fel ori dacă a fost adjudecat la o licitație publică, iar acțiunea în revendicare a fost introdusă înăuntrul termenului de 3 ani, posesorul de bună-credință poate reține bunul până la indemnizarea sa integrală pentru prețul plătit vânzătorului.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.

(5) Dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător și în legătură cu dobândirea dreptului de uzufruct și a dreptului de uz asupra unui bun mobil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1909. (2) Cu toate acestea, cel ce a pierdut sau cel cărui s-a furat un lucru, poate să-l revendice, în curs de trei ani, din ziua când l-a pierdut sau când i s-a furat, de la cel la care-l găsește, rămânând acestuia recurs în contra celui de la care îl are *(C. civ. 472, 485, 972, 1156, 1598, 1730, 1751, 1846, 1910)*. ▸ Art. 1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la bâlci sau la târg, sau la o vindere publică, sau de la un negustător care vinde asemenea lucruri, proprietarul originar nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului prețul ce l-a costat.

Art. 938. Buna-credință. (1) Este de bună-credință posesorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a înstrăinătorului.

(2) Buna-credință trebuie să existe la data intrării în posesia efectivă a bunului.

Art. 939. Dobândirea bunului mobil în temeiul uzucapiunii. Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte condiții decât cele prevăzute în prezenta secțiune, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispozițiile art. 932 alin. (2), art. 933 şi 934 se aplică în mod corespunzător.

Art. 940. Posesia titlurilor la purtător. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică şi titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Secțiunea a 4-a. Ocupațiunea

Art. 941. Dobândirea bunului prin ocupațiune. (1) Posesorul unui lucru mobil care nu aparține nimănui devine proprietarul acestuia, prin ocupațiune, de la data intrării în posesie, însă numai dacă aceasta se face în condițiile legii.

(2) Sunt lucruri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum şi bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, peştele şi resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale şi aromatice şi altele asemenea.

(3) Lucrurile mobile de valoare foarte mică sau foarte deteriorate care sunt lăsate într-un loc public, inclusiv pe un drum public sau într-un mijloc de transport în comun, sunt considerate lucruri abandonate.

Art. 942. Proprietatea bunului găsit. (1) Bunul mobil pierdut continuă să aparțină proprietarului său.

(2) Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să îl restituie proprietarului ori, dacă acesta nu poate fi cunoscut, să îl predea organului de poliție din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligația de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispozițiile privitoare la depozitul necesar.

(3) Organul de poliție va afişa la sediul său şi pe pagina de internet un anunț privitor la pierderea bunului, cu menționarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Legislație conexă: art. 216 Codul penal.

Art. 943. Proprietatea asupra bunului găsit în loc public. Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care deține un titlu, altul decât titlul de proprietate publică, asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să îl predea, pe bază de proces-verbal, organelor de poliție din localitate. În acelaşi termen, anunțul menționat la art. 942 alin. (3) se va afişa la locul unde a fost găsit bunul.

Art. 944. Vânzarea bunului găsit. Dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea sa tinde să îi diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitație publică, conform legii. În acest caz, drepturile şi obligațiile legate de bun se vor exercita în legătură cu prețul obținut în urma vânzării.

Art. 945. Restituirea bunului găsit către proprietar. (1) Bunul sau prețul obținut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde, sub sancțiunea decăderii, în termenul prevăzut la art. 942 alin. (2) teza a II-a, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

(2) De asemenea, în cazul bunurilor cu valoare comercială, proprietarul este obligat să plătească găsitorului o recompensă reprezentând a zecea parte din preț sau din valoarea

actuală a bunului. Obligația de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 943, dacă găsitorul este persoana care deține spațiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

(3) În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitorul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin această ofertă şi recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanța judecătorească.

(4) Dacă bunul ori prețul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi considerat lucru fără stăpân şi remis găsitorului pe bază de proces-verbal. În acest caz, găsitorul dobândeşte dreptul de proprietate prin ocupațiune. Dovada ocupațiunii se poate face prin procesul-verbal menționat sau prin orice alt mijloc de probă.

(5) Dacă găsitorul refuză să preia bunul sau prețul, acesta revine comunei, oraşului sau municipiului pe teritoriul căruia a fost găsit şi intră în domeniul privat al acestuia.

Art. 946. Drepturile asupra tezaurului găsit. (1) Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privința căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.

(2) Dreptul de proprietate asupra tezaurului descoperit într-un bun imobil sau într-un bun mobil aparține, în cote egale, proprietarului bunului imobil sau al bunului mobil în care a fost descoperit şi descoperitorului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, calificate astfel potrivit legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetări arheologice sistematice, şi nici acelor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 649. (1) Proprietatea unui tezaur este a acelui ce l-a găsit în propriul său fond; dacă tezaurul este găsit în fond străin, se împarte pe din două între cel ce l-a descoperit şi între proprietarul fondului. (2) Tezaurul este orice lucru ascuns sau îngropat, pe care nimeni nu poate justifica că este proprietar şi care este descoperit printr-un pur efect al hazardului *(C. civ. 489, 490, 491)*.

Art. 947. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință

Art. 948. Condițiile dobândirii fructelor bunului posedat. (1) Posesorul de bună-credință dobândeşte dreptul de proprietate asupra fructelor bunului posedat.

(2) Posesorul trebuie să fie de bună-credință la data percepерii fructelor. Fructele civile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credință se menține la data scadenței acestora.

(3) În cazul fructelor produse de imobile înscrise în cartea funciară, buna-credință se apreciază în raport cu condițiile cerute terților dobânditori pentru a respinge acțiunea în rectificare.

(4) În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credință atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaşte şi nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credință încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.

(5) Posesorul de rea-credință trebuie să restituie fructele percepute, precum şi contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 485. Posesorul nu câştigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună-credință; la cazul contrariu, el este dator de a înapoia productele, împreună cu lucrul, proprietarului care-l revendică (*C. civ. 486, 487, 494, 522, 523, 525, 994 şi urm. , 1090, 1846 şi urm. , 1898, 1909*). ▸ Art. 486. Posesorul este de bună-credință când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui viciuri nu-i sunt cunoscute (*C. civ. 485, 487, 494, 995, 997,*

1854 şi urm. , 1858, 1890, 1894, 1898). ▶ Art. 487. El încetează de a fi cu bună-credinţă din momentul când aceste viciuri îi sunt cunoscute (*C. civ. 486, 994*).

Capitolul IV. Acţiunile posesorii

Art. 949. Acţiunile posesorii. (1) Cel care a posedat un bun cel puţin un an poate solicita instanţei de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiei sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptăţit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

(2) Exerciţiul acţiunilor posesorii este recunoscut şi detentorului precar.

Legislaţie conexă: art. 674-676 C. proc. civ.

Art. 950. Persoanele împotriva cărora se pot introduce acţiunile posesorii. (1) Acţiunile posesorii pot fi introduse şi împotriva proprietarului.

(2) Acţiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei faţă de care există obligaţia de restituire a bunului.

Art. 951. Termenul de exercitare a acţiunii posesorii. (1) În caz de tulburare ori de deposedare, paşnică sau violentă, acţiunea se introduce în termenul de prescripţie de un an de la data tulburării sau deposedării.

(2) Dacă tulburarea ori deposedarea este violentă, acţiunea poate fi introdusă şi de cel care exercită o posesie viciată, indiferent de durata posesiei sale.

Art. 952. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat. (1) Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesia unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei construcţii, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.

(2) Până la soluţionarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cauţiuni, lăsate la aprecierea instanţei, numai în următoarele situaţii:

a) dacă instanţa dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cauţiunea se stabileşte în sarcina posesorului, astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza pârâtului prin această măsură;

b) dacă instanţa încuviinţează menţinerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cauţiunea se stabileşte în sarcina pârâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situaţiei anterioare.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A IV-A. DESPRE MOŞTENIRE ŞI LIBERALITĂŢI[1]

Titlul I. Dispoziţii referitoare la moştenire în general

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 953. Noţiune. Moştenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate către una sau mai multe persoane în fiinţă.

Legislaţie conexă: art. 44 C. Rom.

Art. 954. Deschiderea moştenirii. (1) Moştenirea unei persoane se deschide în momentul decesului acesteia.

(2) Moştenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului. Dovada ultimului domiciliu se face cu certificatul de deces sau, după caz, cu hotărârea judecătorească declarativă de moarte rămasă definitivă.

(3) Dacă ultimul domiciliu al defunctului nu este cunoscut sau nu se află pe teritoriul României, moştenirea se deschide la locul din ţară aflat în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat, cu condiţia ca în această circumscripţie să existe cel puţin un bun imobil al celui care lasă moştenirea. În cazul în care în patrimoniul succesoral nu există bunuri imobile, locul deschiderii moştenirii este în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat, cu condiţia ca în această circumscripţie să se afle bunuri mobile ale celui ce lasă moştenirea. Atunci când în patrimoniul succesoral nu există bunuri situate în România, locul deschiderii moştenirii este în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat.

(4) Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător atunci când primul organ sesizat în vederea desfăşurării procedurii succesorale este instanţa judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 91. Moştenirile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moştenirii.
Art. 92. Dispoziţiile art. 954 alin. (3) şi (4) din Codul civil se aplică numai procedurilor succesorale notariale sau judiciare începute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 651. Succesiunile se deschid prin moarte.

Art. 955. Felurile moştenirii. (1) Patrimoniul defunctului se transmite prin moştenire legală, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel prin testament.

(2) O parte din patrimoniul defunctului se poate transmite prin moştenire testamentară, iar cealaltă parte prin moştenire legală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 650. Succesiunea se deferă sau prin lege, sau după voinţa omului, prin testament *(C. civ. 651 şi urm. , 800 şi urm.).*

Legislaţie conexă: Secţiunea a III-a – Procedura succesorală – din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici şi a activităţii notariale (republicată în M. Of. nr. 732 din 18 octombrie 2011).

---

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a IV-a sunt cuprinse în art. 91-98 din Legea nr. 71/2011.

Art. 956. Actele juridice asupra moştenirii nedeschise. Dacă prin lege nu se prevede altfel, sunt lovite de nulitate absolută actele juridice având ca obiect drepturi eventuale asupra unei moşteniri nedeschise încă, precum actele prin care se acceptă moştenirea sau se renunţă la aceasta, înainte de deschiderea ei, ori actele prin care se înstrăinează sau se promite înstrăinarea unor drepturi care s-ar putea dobândi la deschiderea moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 702. Nici chiar prin contractul căsătoriei nu se poate renunţa la succesiunea unui om în viaţă, nici nu se pot înstrăina drepturile eventuale ce s-ar putea dobândi asupra succesiunii *(C. civ. 5, 965, 1526).* ▶ Art. 965. (2) Nu se poate face renunţare la o succesiune ce nu este deschisă, nici se pot face învoiri asupra unei astfel de succesiuni, chiar de s-ar da consimţământul celui a cărui succesiune este în chestiune *(C. civ. 702, 821, 1526).*

Capitolul II. Condiţiile generale ale dreptului de a moşteni

Art. 957. Capacitatea de a moşteni. (1) O persoană poate moşteni dacă există la momentul deschiderii moştenirii. Dispoziţiile art. 36, 53 şi 208 sunt aplicabile.

(2) Dacă, în cazul morţii mai multor persoane, nu se poate stabili că una a supravieţuit alteia, acestea nu au capacitatea de a se moşteni una pe alta.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 654. (1) Pentru a succede trebuie neapărat ca persoana ce succede să existe în momentul deschiderii succesiunii.
- Decretul nr. 31/1954: Art. 21. În cazul în care mai multe persoane au murit în aceeaşi împrejurare, fără să se poată stabili dacă una a supravieţuit alteia, ele sunt socotite că au murit deodată.

Art. 958. Nedemnitatea de drept. (1) Este de drept nedemnă de a moşteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe cel care lasă moştenirea;

b) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, înainte de deschiderea moştenirii, a unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe un alt succesibil care, dacă moştenirea ar fi fost deschisă la data săvârşirii faptei, ar fi înlăturat sau ar fi restrâns vocaţia la moştenire a făptuitorului.

(2) În cazul în care condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă.

(3) Nedemnitatea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanţa de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătoreşti din care rezultă nedemnitatea.

Legea de aplicare:
Art. 93. Prevederile art. 958 şi 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 655. Sunt nedemni de a succede şi prin urmare excluşi de la succesiune: 1. Condamnatul pentru că a omorât sau a încercat să omoare pe defunct. 2. Acela care a făcut în contra defunctului o acuzaţie capitală, declarată de judecată calomnioasă. 3. Moştenitorul major care, având cunoştinţă de omorul defunctului, nu a denunţat aceasta justiţiei *(C. civ. 656).*

Art. 959. Nedemnitatea judiciară. (1) Poate fi declarată nedemnă de a moşteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, cu intenţie, împotriva celui care lasă moştenirea a unor fapte grave de violenţă, fizică sau morală, ori, după caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei;

b) persoana care, cu rea-credință, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;

c) persoana care, prin dol sau violență, l-a împiedicat pe cel care lasă moștenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul.

(2) Sub sancțiunea decăderii, orice succesibil poate cere instanței judecătorești să declare nedemnitatea în termen de un an de la data deschiderii moștenirii. Introducerea acțiunii constituie un act de acceptare tacită a moștenirii de către succesibilul reclamant.

(3) Dacă hotărârea de condamnare pentru faptele prevăzute la alin. (1) lit. a) se pronunță ulterior datei deschiderii moștenirii, termenul de un an se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Atunci când condamnarea pentru faptele menționate la alin. (1) lit. a) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripția răspunderii penale, nedemnitatea se poate declara dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. În acest caz, termenul de un an curge de la apariția cauzei de împiedicare a condamnării, dacă aceasta a intervenit după deschiderea moștenirii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c), termenul de un an curge de la data când succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, dacă această dată este ulterioară deschiderii moștenirii.

(6) Comuna, orașul sau, după caz, municipiul în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moștenirii poate introduce acțiunea prevăzută la alin. (2), în cazul în care, cu excepția autorului uneia dintre faptele prevăzute la alin. (1), nu mai există alți succesibili. Dispozițiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 93. Prevederile art. 958 și 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 960. Efectele nedemnității. (1) Nedemnul este înlăturat atât de la moștenirea legală, cât și de la cea testamentară.

(2) Posesia exercitată de nedemn asupra bunurilor moștenirii este considerată posesie de rea-credință.

(3) Actele de conservare, precum și actele de administrare, în măsura în care profită moștenitorilor, încheiate între nedemn și terți, sunt valabile. De asemenea, se mențin și actele de dispoziție cu titlu oneros încheiate între nedemn și terții dobânditori de bună-credință, regulile din materia cărții funciare fiind însă aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 655. Sunt nedemni de a succede și prin urmare excluși de la succesiune: 1. Condamnatul pentru că a omorât sau a încercat să omoare pe defunct. 2. Acela care a făcut în contra defunctului o acuzație capitală, declarată de judecată calomnioasă. 3. Moștenitorul major care, având cunoștință de omorul defunctului, nu a denunțat aceasta justiției *(C. civ. 656)*. ▸ Art. 657. Moștenitorul depărtat de la succesiune ca nedemn este obligat a întoarce toate fructele și veniturile a căror folosință a avut-o de la deschiderea succesiunii.

Art. 961. Înlăturarea efectelor nedemnității. (1) Efectele nedemnității de drept sau judiciare pot fi înlăturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de către cel care lasă moștenirea. Fără o declarație expresă, nu constituie înlăturare a efectelor nedemnității legatul lăsat nedemnului după săvârșirea faptei care atrage nedemnitatea.

(2) Efectele nedemnității nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, grațiere sau prin prescripția executării pedepsei penale.

Art. 962. Vocația la moștenire. Pentru a putea moșteni, o persoană trebuie să aibă calitatea cerută de lege sau să fi fost desemnată de către defunct prin testament.

Titlul II. Moştenirea legală

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 963. Moştenitorii legali. (1) Moştenirea se cuvine, în ordinea şi după regulile stabilite în prezentul titlu, soţului supravieţuitor şi rudelor defunctului, şi anume descendenţilor, ascendenţilor şi colateralilor acestuia, după caz.

(2) Descendenţii şi ascendenţii au vocaţie la moştenire indiferent de gradul de rudenie cu defunctul, iar colateralii numai până la gradul al patrulea inclusiv.

(3) În lipsa moştenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, oraşului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: ► Art. 659. Succesiunile sunt deferite copiilor şi descendenţilor defunctului, ascendenţilor şi rudelor sale colaterale, în ordinea şi după regulile mai jos determinate *(C. civ. 652, 669 şi urm.).* ► Art. 680. În lipsă de moştenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.
- Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: a) când vine la succesiune cu copiii legitimi şi recunoscuţi sau numai cu unii din ei, ori cu descendenţii lor, moşteneşte o pătrime; b) când vine la succesiune în concurs cu tatăl şi cu mama defunctului, ori numai cu unul din ei, în ambele cazuri împreună cu fraţii şi surorile soţului încetat din viaţă şi descendenţii lor, sau numai cu unii din ei, moşteneşte o treime; c) când vine la succesiune cu tatăl şi mama defunctului, ori numai cu unul din ei, sau numai cu fraţii şi surorile acestuia şi descendenţi de ai lor, ori numai cu unii din ei, moşteneşte o jumătate; d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi; e) în lipsa rudelor mai sus arătate, soţul supravieţuitor moşteneşte averea întreagă.

Art. 964. Principiile generale ale devoluţiunii legale a moştenirii. (1) Rudele defunctului vin la moştenire în următoarea ordine:

a) clasa întâi: descendenţii;

b) clasa a doua: ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi;

c) clasa a treia: ascendenţii ordinari;

d) clasa a patra: colateralii ordinari.

(2) Dacă în urma dezmoştenirii rudele defunctului din clasa cea mai apropiată nu pot culege întreaga moştenire, atunci partea rămasă se atribuie rudelor din clasa subsecventă care îndeplinesc condiţiile pentru a moşteni.

(3) Înăuntrul fiecărei clase, rudele de gradul cel mai apropiat cu defunctul înlătură de la moştenire rudele de grad mai îndepărtat, cu excepţia cazurilor pentru care legea dispune altfel.

(4) Între rudele din aceeaşi clasă şi de acelaşi grad, moştenirea se împarte în mod egal, dacă legea nu prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 659. Succesiunile sunt deferite copiilor şi descendenţilor defunctului, ascendenţilor şi rudelor sale colaterale, în ordinea şi după regulile mai jos determinate *(C. civ. 652, 669 şi urm.).* ► Art. 669. Copiii sau descendenţii lor succed tatălui, mamei, moşilor, moaşelor şi oricărui alt ascendent, fără deosebire de sex şi chiar de ar fi născuţi din deosebite căsătorii. Ei succed în părţi egale când se găsesc toţi în gradul dintâi şi sunt chemaţi după propriul lor drept; ei succed pe tulpină când sunt chemaţi toţi sau unul din ei prin reprezentare. ► Art. 670. (1) Dacă defunctul n-a lăsat posteritate, nici frate, nici sororă, nici descendenţi dintr-aceştia, succesiunea se cuvine ascendenţilor din gradul de rudenie cel mai aproape. (2) Ascendenţii de acelaşi grad moştenesc părţi egale *(C. civ. 659 şi urm. , 675).* ► Art. 671. Dacă tatăl şi mama unei persoane moarte fără descendenţi i-au supravieţuit, lăsând acea persoană fraţi, surori, sau descendenţi ai acestora, succesiunea se divide în două porţiuni egale, din care jumătate numai se cuvine

tatălui şi mamei şi se împarte deopotrivă între dânşii *(C. civ. 673)*. ► Art. 672. În caz de a muri mai dinainte tatăl şi mama unei persoane moarte fără posteritate, fraţii, surorile sau descendenţii lor sunt chemaţi la succesiune, depărtând pe ascendenţi şi pe ceilalţi colaterali. Ei succed sau după propriul lor drept, sau prin reprezentare, în modul regulat în secţiunea II a acestui cap. *(C. civ. 659 şi urm., 666, 698)*. ► Art. 673. Dacă tatăl şi mama persoanei moarte fără posteritate i-au supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau jumătate succesiunea. Dacă numai tatăl sau numai mama i-a supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau trei pătrimi ale succesiunii *(C. civ. 671)*.

Capitolul II. Reprezentarea succesorală

Art. 965. Noţiune. Prin reprezentare succesorală, un moştenitor legal de un grad mai îndepărtat, numit reprezentant, urcă, în virtutea legii, în drepturile ascendentului său, numit reprezentat, pentru a culege partea din moştenire ce i s-ar fi cuvenit acestuia dacă nu ar fi fost nedemn faţă de defunct sau decedat la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 664. Reprezentarea este o ficţiune a legii, care are de efect de a pune pe reprezentanţi în locul, în gradul şi în dreptul reprezentatului *(C. civ. 672, 698, 755)*.

Art. 966. Domeniul de aplicare. (1) Pot veni la moştenire prin reprezentare succesorală numai descendenţii copiilor defunctului şi descendenţii fraţilor sau surorilor defunctului.

(2) În limitele prevăzute la alin. (1) şi dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 967, reprezentarea operează în toate cazurile, fără a deosebi după cum reprezentanţii sunt rude de acelaşi grad ori de grade diferite în raport cu defunctul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 665. (1) Reprezentarea se întinde nemărginit în linie directă descendentă. (2) Ea este admisă în toate cazurile, concure copiii defunctului cu descendenţii unui copil mort mai dinainte, întâmple-se ca toţi copiii defunctului fiind morţi înaintea lui, descendenţii zişilor copii să se găsească între ei în grade egale sau neegale. ► Art. 666. În linie colaterală, reprezentarea este admisă în privinţa copiilor şi descendenţilor fraţilor sau surorilor defunctului, vie ei la succesiunea sa în concurs cu unchi sau mătuşe, întâmple-se ca toţi fraţii şi surorile defunctului, fiind morţi mai dinainte, succesiunea să se găsească trecută la descendenţii lor, în grade egale sau neegale *(C. civ. 672 şi urm.)*.

Art. 967. Condiţii. (1) Poate fi reprezentată persoana lipsită de capacitatea de a moşteni, precum şi nedemnul, chiar aflat în viaţă la data deschiderii moştenirii.

(2) Pentru a veni prin reprezentare succesorală la moştenirea defunctului, reprezentantul trebuie să îndeplinească toate condiţiile generale pentru a-l moşteni pe acesta.

(3) Reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn faţă de reprezentat sau a renunţat la moştenirea lăsată de acesta ori a fost dezmoştenit de el.

Art. 968. Efectul general al reprezentării succesorale. (1) În cazurile în care operează reprezentarea succesorală, moştenirea se împarte pe tulpină.

(2) Prin *tulpină* se înţelege:

– înăuntrul clasei întâi, descendentul de gradul întâi care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire;

– înăuntrul clasei a doua, colateralul privilegiat de gradul al doilea care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire.

(3) Dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, în cadrul fiecărei ramuri subdivizarea se face tot pe tulpină, partea cuvenită descendenţilor de acelaşi grad din aceeaşi ramură împărţindu-se între ei în mod egal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 667. În toate cazurile în care reprezentarea este admisă, partajul se face pe tulpină (*souche*); dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, subdivizia se face iarăşi pe tulpină în fiecare ramură, şi membrii aceleiaşi ramuri se împart egal între dânşii.

Art. 969. Efectul particular al reprezentării succesorale. (1) Copiii nedemnului concepuţi înainte de deschiderea moştenirii de la care nedemnul a fost exclus vor raporta la moştenirea acestuia din urmă bunurile pe care le-au moştenit prin reprezentarea nedemnului, dacă vin la moştenirea lui în concurs cu alţi copii ai săi, concepuţi după deschiderea moştenirii de la care a fost înlăturat nedemnul. Raportul se face numai în cazul şi în măsura în care valoarea bunurilor primite prin reprezentarea nedemnului a depăşit valoarea pasivului succesoral pe care reprezentantul a trebuit să îl suporte ca urmare a reprezentării.

(2) Raportul se face potrivit dispoziţiilor prevăzute în secţiunea a 2-a a cap. IV din titlul IV al prezentei cărţi.

Capitolul III. Moştenitorii legali

Secţiunea 1. Soţul supravieţuitor

Art. 970. Condiţii. Soţul supravieţuitor îl moşteneşte pe soţul decedat dacă, la data deschiderii moştenirii, nu există o hotărâre de divorţ definitivă.

Art. 971. Vocaţia la moştenire a soţului supravieţuitor. (1) Soţul supravieţuitor este chemat la moştenire în concurs cu oricare dintre clasele de moştenitori legali.

(2) În absenţa persoanelor prevăzute la alin. (1) sau dacă niciuna dintre ele nu vrea ori nu poate să vină la moştenire, soţul supravieţuitor culege întreaga moştenire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: e) în lipsa rudelor mai sus arătate, soţul supravieţuitor moşteneşte averea întreagă.

Art. 972. Cota succesorală a soţului supravieţuitor. (1) Cota soţului supravieţuitor este de:

a) un sfert din moştenire, dacă vine în concurs cu descendenţii defunctului;

b) o treime din moştenire, dacă vine în concurs atât cu ascendenţi privilegiaţi, cât şi cu colaterali privilegiaţi ai defunctului;

c) o jumătate din moştenire, dacă vine în concurs fie numai cu ascendenţi privilegiaţi, fie numai cu colaterali privilegiaţi ai defunctului;

d) trei sferturi din moştenire, dacă vine în concurs fie cu ascendenţi ordinari, fie cu colaterali ordinari ai defunctului.

(2) Cota soţului supravieţuitor în concurs cu moştenitori legali aparţinând unor clase diferite se stabileşte ca şi când acesta ar fi venit în concurs numai cu cea mai apropiată dintre ele.

(3) Dacă, în urma căsătoriei putative, două sau mai multe persoane au situaţia unui soţ supravieţuitor, cota stabilită potrivit alin. (1) şi (2) se împarte în mod egal între acestea.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: a) când vine la succesiune cu copiii legitimi şi recunoscuţi sau numai cu unii din ei, ori cu descendenţii lor, moşteneşte o pătrime; b) când vine la succesiune în concurs cu tatăl şi cu mama defunctului, ori numai cu unul din ei, în ambele cazuri împreună cu fraţii şi surorile soţului încetat din viaţă şi descendenţii lor, sau numai cu unii din ei, moşteneşte o treime; c) când vine la succesiune cu tatăl şi mama defunctului, ori numai cu unul din ei, sau numai cu fraţii şi surorile acestuia şi descendenţi de ai lor, ori numai cu unii din ei, moşteneşte o jumătate; d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi.

Art. 973. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor. (1) Soțul supraviețuitor care nu este titular al niciunui drept real de a folosi o altă locuință corespunzătoare nevoilor sale beneficiază de un drept de abitație asupra casei în care a locuit până la data deschiderii moștenirii, dacă această casă face parte din bunurile moștenirii.

(2) Dreptul de abitație este gratuit, inalienabil și insesizabil.

(3) Oricare dintre moștenitori poate cere fie restrângerea dreptului de abitație, dacă locuința nu este necesară în întregime soțului supraviețuitor, fie schimbarea obiectului abitației, dacă pune la dispoziția soțului supraviețuitor o altă locuință corespunzătoare.

(4) Dreptul de abitație se stinge la partaj, dar nu mai devreme de un an de la data deschiderii moștenirii. Acest drept încetează, chiar înainte de împlinirea termenului de un an, în caz de recăsătorire a soțului supraviețuitor.

(5) Toate litigiile cu privire la dreptul de abitație reglementat prin prezentul articol se soluționează de către instanța competentă să judece partajul moștenirii, care va hotărî de urgență, în camera de consiliu.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 4. (1) Soțul supraviețuitor care nu are o altă locuință proprie, va avea până la executarea ieșirii din indiviziune, și, în orice caz, cel puțin timp de un an de la încetarea din viață a soțului său, în afară de dreptul de moștenire potrivit dispozițiilor de mai sus, un drept de abitație asupra casei în care a locuit, dacă aceasta face parte din succesiune. (2) Soțul supraviețuitor nu va fi obligat să dea cauțiunea prevăzută de art. 566 din Codul civil. Dreptul de abitație nu va putea fi cedat sau închiriat, chiar și în cazul prevăzut de art. 572 alin. (2) Cod civil. (3) Comoștenitorii soțului supraviețuitor vor putea cere restrângerea dreptului de abitație, în cazul când locuința nu va fi necesară în întregime. (4) De asemenea, ei vor avea dreptul de a procura soțului supraviețuitor locuință în altă parte. (5) Dacă soțul supraviețuitor și moștenitorii nu se înțeleg asupra procurării locuinței sau restrângerii abitației, instanța competentă a judeca împărțeala averii, va hotărî de urgență, în camera de consiliu. (6) Dreptul de abitație încetează, dacă soțul supraviețuitor se recăsătorește înainte de executarea ieșirii din indiviziune.

Art. 974. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor. Când nu vine în concurs cu descendenții defunctului, soțul supraviețuitor moștenește, pe lângă cota stabilită potrivit art. 972, mobilierul și obiectele de uz casnic care au fost afectate folosinței comune a soților.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 5. În cazurile prevăzute la art. 1 pct. b)-d) inclusiv, soțul supraviețuitor va moșteni, în afară de partea sa succesorală, mobilele și obiectele aparținând gospodăriei casnice, precum și darurile de nuntă.

Secțiunea a 2-a. Descendenții defunctului

Art. 975. Dreptul de moștenire al descendenților. (1) Descendenții sunt copiii defunctului și urmașii lor în linie dreaptă la nesfârșit.

(2) Descendenții defunctului înlătură moștenitorii din celelalte clase și vin la moștenire în ordinea proximității gradului de rudenie. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În concurs cu soțul supraviețuitor, descendenții defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună trei sferturi din moștenire.

(4) Moștenirea sau partea din moștenire care li se cuvine descendenților se împarte între aceștia în mod egal, când vin la moștenire în nume propriu, ori pe tulpină, când vin la moștenire prin reprezentare succesorală.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 669. Copiii sau descendenții lor succed tatălui, mamei, moșilor, moașelor și oricărui alt ascendent, fără deosebire de sex și chiar de ar fi născuți din deosebite căsătorii. Ei

succed în părţi egale când se găsesc toţi în gradul dintâi şi sunt chemaţi după propriul lor drept; ei succed pe tulpină când sunt chemaţi toţi sau unul din ei prin reprezentare.
- Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: a) când vine la succesiune cu copiii legitimi şi recunoscuţi sau numai cu unii din ei, ori cu descendenţii lor, moşteneşte o pătrime.

Secţiunea a 3-a. Ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi

Art. 976. Vocaţia la moştenire a ascendenţilor privilegiaţi şi a colateralilor privilegiaţi. (1) Ascendenţii privilegiaţi sunt tatăl şi mama defunctului.

(2) Colateralii privilegiaţi sunt fraţii şi surorile defunctului, precum şi descendenţii acestora, până la al patrulea grad inclusiv cu defunctul.

(3) Ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi vin la moştenire dacă descendenţii nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni. Dispoziţiile art. 963 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 670. (1) Dacă defunctul n-a lăsat posteritate, nici frate, nici sororă, nici descendenţi dintr-aceştia, succesiunea se cuvine ascendenţilor din gradul de rudenie cel mai aproape. (2) Ascendenţii de acelaşi grad moştenesc părţi egale *(C. civ. 659 şi urm. , 675)*.

Art. 977. Împărţirea moştenirii între soţul supravieţuitor, ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi. (1) Dacă soţul supravieţuitor vine la moştenire în concurs atât cu ascendenţi privilegiaţi, cât şi cu colaterali privilegiaţi ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de două treimi din moştenire.

(2) Dacă soţul supravieţuitor vine la moştenire în concurs fie numai cu ascendenţi privilegiaţi, fie numai cu colaterali privilegiaţi ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de o jumătate din moştenire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: b) când vine la succesiune în concurs cu tatăl şi cu mama defunctului, ori numai cu unul din ei, în ambele cazuri împreună cu fraţii şi surorile soţului încetat din viaţă şi descendenţii lor, sau numai cu unii din ei, moşteneşte o treime; c) când vine la succesiune cu tatăl şi mama defunctului, ori numai cu unul din ei, sau numai cu fraţii şi surorile acestuia şi descendenţi de ai lor, ori numai cu unii din ei, moşteneşte o jumătate;

Art. 978. Împărţirea moştenirii între ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi. Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită ascendenţilor privilegiaţi şi colateralilor privilegiaţi se împarte între aceştia în funcţie de numărul ascendenţilor privilegiaţi care vin la moştenire, după cum urmează:

a) în cazul în care la moştenire vine un singur părinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiaţi, indiferent de numărul lor, vor culege trei sferturi;

b) în cazul în care la moştenire vin 2 părinţi, aceştia vor culege împreună o jumătate, iar colateralii privilegiaţi, indiferent de numărul lor, vor culege cealaltă jumătate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 671. Dacă tatăl şi mama unei persoane moarte fără descendenţi i-au supravieţuit, lăsând acea persoană fraţi, surori, sau descendenţi ai acestora, succesiunea se divide în două porţiuni egale, din care jumătate numai se cuvine tatălui şi mamei şi se împarte deopotrivă între dânşii *(C. civ. 673)*. ▶ Art. 673. Dacă tatăl şi mama persoanei moarte fără posteritate i-au supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau jumătate succesiunea. Dacă numai tatăl sau numai mama i-a supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau trei pătrimi ale succesiunii *(C. civ. 671)*.

Art. 979. Absența ascendenților privilegiați sau a colateralilor privilegiați. (1) În cazul în care colateralii privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni, ascendenții privilegiați vor culege moștenirea sau partea din moștenire cuvenită clasei a doua.

(2) În cazul în care ascendenții privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni, colateralii privilegiați vor culege moștenirea sau partea din moștenire cuvenită clasei a doua.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 672. În caz de a muri mai dinainte tatăl şi mama unei persoane moarte fără posteritate, fraţii, surorile sau descendenţii lor sunt chemaţi la succesiune, depărtând pe ascendenţi şi pe ceilalţi colaterali. Ei succed sau după propriul lor drept, sau prin reprezentare, în modul regulat în secţiunea II a acestui cap. *(C. civ. 659 şi urm. , 666, 698).*

Art. 980. Împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați. Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită ascendenților privilegiați se împarte între aceştia în mod egal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 670. (1) Dacă defunctul n-a lăsat posteritate, nici frate, nici sororă, nici descendenţi dintr-aceştia, succesiunea se cuvine ascendenţilor din gradul de rudenie cel mai aproape. (2) Ascendenţii de acelaşi grad moştenesc părţi egale *(C. civ. 659 şi urm. , 675).*

Art. 981. Împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați. (1) Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită colateralilor privilegiați se împarte între aceştia în mod egal.

(2) În cazul în care colateralii privilegiați vin la moștenire prin reprezentare succesorală, moștenirea sau partea din moștenire ce li se cuvine se împarte între ei pe tulpină.

(3) În cazul în care colateralii privilegiați sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, moștenirea sau partea din moștenire ce li se cuvine se împarte, în mod egal, între linia maternă şi cea paternă. În cadrul fiecărei linii, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1) şi (2).

(4) În ipoteza prevăzută la alin. (3), colateralii privilegiați care sunt rude cu defunctul pe ambele linii vor culege, pe fiecare dintre acestea, partea din moștenire ce li se cuvine.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 674. Partajul jumătăţii sau celor trei pătrimi cuvenite fraţilor sau surorilor, după conţinerea articolului precedent, se face între ei în porţiuni egale, dacă sunt toţi dintr-aceeaşi căsătorie; de sunt din căsătorii diferite, diviziunea se face pe jumătate între cele două linii paternă şi maternă a defunctului; fraţii primari iau parte în amândouă liniile, uterinii sau consângenii, fiecare în linia sa numai. Dacă sunt fraţi sau surori numai într-o linie, ei succed în total, excluzând pe toate rudele din cealaltă linie *(C. civ. 672 şi urm.).*

Secțiunea a 4-a. Ascendenții ordinari

Art. 982. Dreptul de moștenire al ascendenților ordinari. (1) Ascendenții ordinari sunt rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului, cu excepția părinților acestuia.

(2) Ascendenții ordinari vin la moștenire dacă descendenții, ascendenții privilegiați şi colateralii privilegiați nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni. Dispozițiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Ascendenții ordinari vin la moștenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.

(4) În concurs cu soțul supraviețuitor, ascendenții ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moștenire.

(5) Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită ascendenților ordinari de același grad se împarte între aceştia în mod egal.

Reglementarea anterioară
– **C. civ. 1864:** Art. 675. (1) În lipsă de fraţi sau surori sau de descendenţi dintr-înşii şi în lipsă de ascendenţi, succesiunea se dă rudelor colaterale din gradul de rudenie cel mai apropiat.

(2) Când sunt mai multe rude colaterale în acelaşi grad, succesiunea se împarte egal între dânsele *(C. civ. 663)*.
– **Legea nr. 319/1944:** Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: [. .] d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi.

Secţiunea a 5-a. Colateralii ordinari

Art. 983. Dreptul de moştenire al colateralilor ordinari. (1) Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul al patrulea inclusiv, cu excepţia colateralilor privilegiaţi.
(2) Colateralii ordinari vin la moştenire dacă descendenţii, ascendenţii privilegiaţi, colateralii privilegiaţi şi ascendenţii ordinari nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni. Dispoziţiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.
(3) Colateralii ordinari vin la moştenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.
(4) În concurs cu soţul supravieţuitor, colateralii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moştenire.
(5) Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită colateralilor ordinari de acelaşi grad se împarte între aceştia în mod egal.

Reglementarea anterioară
– **C. civ. 1864:** Art. 675. (1) În lipsă de fraţi sau surori sau de descendenţi dintr-înşii şi în lipsă de ascendenţi, succesiunea se dă rudelor colaterale din gradul de rudenie cel mai apropiat.
(2) Când sunt mai multe rude colaterale în acelaşi grad, succesiunea se împarte egal între dânsele *(C. civ. 663)*.
– **Legea nr. 319/1944:** Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: [...] d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi.

Titlul III. Liberalităţile

Capitolul I. Dispoziţii comune

Secţiunea 1. Dispoziţii preliminare

Art. 984. Noţiune şi categorii. (1) Liberalitatea este actul juridic prin care o persoană dispune cu titlu gratuit de bunurile sale, în tot sau în parte, în favoarea unei alte persoane.
(2) Nu se pot face liberalităţi decât prin donaţie sau prin legat cuprins în testament.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 800. Nimeni nu va putea dispune de avutul său, cu titlu gratuit, decât cu formele prescrise de lege pentru donaţiuni între vii sau prin testament *(C. civ. 644, 794 şi urm. , 801 şi urm. , 813 şi urm. , 856 şi urm.)*.

Art. 985. Donaţia. Donaţia este contractul prin care, cu intenţia de a gratifica, o parte, numită donator, dispune în mod irevocabil de un bun în favoarea celeilalte părţi, numită donatar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 801. Donaţiunea este un act de liberalitate prin care donatorele dă irevocabil un lucru donatarului care-l primeşte *(C. civ. 813 şi urm. , 829 şi urm. , 937)*.

Art. 986. Legatul. Legatul este dispoziţia testamentară prin care testatorul stipulează ca, la decesul său, unul sau mai mulţi legatari să dobândească întregul său patrimoniu, o fracţiune din acesta sau anumite bunuri determinate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 802. Testamentul este un act revocabil prin care testatorul dispune, pentru timpul încetării sale din viață, de tot sau parte din avutul său *(C. civ. 856 și urm. , 920 și urm.).*

Secțiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalități

Art. 987. Capacitatea de folosință. (1) Orice persoană poate face și primi liberalități, cu respectarea regulilor privind capacitatea.

(2) Condiția capacității de a dispune prin liberalități trebuie îndeplinită la data la care dispunătorul își exprimă consimțământul.

(3) Condiția capacității de a primi o donație trebuie îndeplinită la data la care donatarul acceptă donația.

(4) Condiția capacității de a primi un legat trebuie îndeplinită la data deschiderii moștenirii testatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 808. (1) Este capabil de a primi prin donațiune între vii oricine este conceput în momentul donațiunii. (2) Este capabil de a primi prin testament oricine este conceput la epoca morții testatorului *(C. civ. 654).*

Art. 988. Lipsa capacității depline de exercițiu a dispunătorului. (1) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalități, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Sub sancțiunea nulității relative, nici chiar după dobândirea capacității depline de exercițiu persoana nu poate dispune prin liberalități în folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al său, înainte ca acesta să fi primit de la instanța de tutelă descărcare pentru gestiunea sa. Se exceptează situația în care reprezentantul ori, după caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 806. Minorul mai mic de 16 ani nu poate dispune nici într-un fel, afară de excepțiile regulate la capitolul VII al acestui titlu *(C. civ. 807).* ▸ Art. 807. Minorul de 16 ani poate dispune prin testament și numai pentru jumătate din bunurile de care după lege poate dispune majorele *(C. civ. 806, 809, 814).* ▸ Art. 809. (2) Minorul, ajuns la majoritate, nu poate dispune nici prin donațiune între vii, nici prin testament, în favoarea fostului său tutore, dacă socotelile definitive ale tutelei n-au fost prealabil date și primite. (3) Sunt exceptați în amândouă cazurile de mai sus ascendenții minorilor, care sunt sau au fost tutori ai lor *(C. civ. 807, 812).*

Art. 989. Desemnarea beneficiarului liberalității. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, dispunătorul trebuie să îl determine pe beneficiarul liberalității ori cel puțin să prevadă criteriile pe baza cărora acest beneficiar să poată fi determinat la data la care liberalitatea produce efecte juridice.

(2) Persoana care nu există la data întocmirii liberalității poate beneficia de o liberalitate dacă aceasta este făcută în favoarea unei persoane capabile, cu sarcina pentru aceasta din urmă de a transmite beneficiarului obiectul liberalității îndată ce va fi posibil.

(3) Sub sancțiunea nulității absolute, dispunătorul nu poate lăsa unui terț dreptul de a-l desemna pe beneficiarul liberalității sau de a stabili obiectul acesteia. Cu toate acestea, repartizarea bunurilor transmise prin legat unor persoane desemnate de testator poate fi lăsată la aprecierea unui terț.

(4) Este valabilă liberalitatea făcută unei persoane desemnate de dispunător, cu o sarcină în favoarea unei persoane alese fie de gratificat, fie de un terț desemnat, la rândul său, tot de către dispunător.

Art. 990. Incapacităţile speciale. (1) Sunt anulabile liberalităţile făcute medicilor, farmaciştilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) liberalităţile făcute soţului, rudelor în linie dreaptă sau colateralilor privilegiaţi;

b) liberalităţile făcute altor rude până la al patrulea grad inclusiv, dacă, la data liberalităţii, dispunătorul nu are soţ şi nici rude în linie dreaptă sau colaterali privilegiaţi.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în privinţa preoţilor sau a altor persoane care acordau asistenţă religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului.

(4) Dacă dispunătorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescripţie a dreptului la acţiunea în anulare curge de la data la care moştenitorii au luat cunoştinţă de existenţa liberalităţii.

(5) În cazul în care dispunătorul s-a restabilit, legatul devine valabil, iar acţiunea în anularea donaţiei poate fi introdusă în termen de 3 ani de la data la care dispunătorul s-a restabilit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 810. (1) Doctorii în medicină sau chirurgie, ofiţerii de sănătate şi spiţerii, care au tratat pe o persoană în boala din care moare, nu pot profita de dispoziţiile între vii sau testamentare, ce dânsa a făcut-o în favoare-le în cursul acestei boli. (2) Sunt exceptate: 1. Dispoziţiile remuneratorii făcute cu titlul particular; se va ţine însă seamă de starea dispunătorului şi de serviciile făcute. 2. Dispoziţiile universale, în caz de rudenie până la al patrulea grad inclusiv, afară numai dacă mortul va avea erezi în linie dreaptă şi dacă acela, în profitul căruia s-a făcut dispoziţia, nu este el chiar erede în linie dreaptă. (3) Aceleaşi reguli sunt aplicabile în privinţa preoţilor *(C. civ. 660 şi urm. , 812).*

Art. 991. Incapacităţile speciale în materia legatelor. Sunt anulabile legatele în favoarea:

a) notarului public care a autentificat testamentul;

b) interpretului care a participat la procedura de autentificare a testamentului;

c) martorilor, în cazurile prevăzute la art. 1.043 alin. (2) şi art. 1.047 alin. (3);

d) agenţilor instrumentatori, în cazurile prevăzute la art. 1.047;

e) persoanelor care au acordat, în mod legal, asistenţă juridică la redactarea testamentului.

Art. 992. Simulaţia. (1) Sancţiunea nulităţii relative prevăzute la art. 988 alin. (2), art. 990 şi 991 se aplică şi liberalităţilor deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros sau făcute unei persoane interpuse.

(2) Sunt prezumate până la proba contrară ca fiind persoane interpuse ascendenţii, descendenţii şi soţul persoanei incapabile de a primi liberalităţi, precum şi ascendenţii şi descendenţii soţului acestei persoane.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 812. (1) Dispoziţiile în favoarea unui incapabil sunt nule, fie ele deghizate sub forma unui contract oneros, fie făcute în numele unor persoane interpuse. (2) Sunt reputate ca persoane interpuse tatăl şi mama, copiii şi descendenţii şi soţul persoanei incapabile *(C. civ. 940, 941, 1200, 1202).*

Secţiunea a 3-a. Substituţiile fideicomisare

Art. 993. Noţiune. Dispoziţia prin care o persoană, denumită *instituit,* este însărcinată să administreze bunul sau bunurile care constituie obiectul liberalităţii şi să le transmită unui terţ, denumit *substituit,* desemnat de dispunător, nu produce efecte decât în cazul în care este permisă de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 803. Substituţiile sau fideicomisele sunt prohibite; orice dispoziţii prin care donatarul, eredele instituit sau legatarul va fi însărcinat de a conserva şi a remite la o a treia persoană, va fi nulă, chiar în privirea donatarului, a eredelui numit sau a legatarului *(C. civ. 804, 805, 812, 941).*

Art. 994. Substituția fideicomisară. (1) O liberalitate poate fi grevată de o sarcină care constă în obligația instituitului, donatar sau legatar, de a administra bunurile care constituie obiectul liberalității şi de a le transmite, la decesul său, substituitului desemnat de dispunător.

(2) Instituitului i se aplică în mod corespunzător dispozițiile din prezentul cod referitoare la fiduciar.

(3) Incapacitățile de a dispune se apreciază în raport cu dispunătorul, iar cele de a primi, în raport cu instituitul şi cu substituitul.

Art. 995. Efectele cu privire la bunuri. (1) Sarcina prevăzută la art. 994 produce efecte numai cu privire la bunurile care au constituit obiectul liberalității şi care la data decesului instituitului pot fi identificate şi se află în patrimoniul său.

(2) Atunci când liberalitatea are ca obiect valori mobiliare, sarcina produce efecte şi asupra valorilor mobiliare care le înlocuiesc.

(3) Dacă liberalitatea are ca obiect drepturi supuse formalităților de publicitate, sarcina trebuie să respecte aceleaşi formalități. În cazul imobilelor, sarcina este supusă notării în cartea funciară.

Art. 996. Drepturile substituitului. (1) Drepturile substituitului se nasc la moartea instituitului.

(2) Substituitul dobândeşte bunurile care constituie obiectul liberalității ca efect al voinței dispunătorului.

(3) Substituitul nu poate fi, la rândul său, supus obligației de administrare şi de transmitere a bunurilor.

Art. 997. Garanțiile şi asigurările. În vederea executării sarcinii, dispunătorul poate impune instituitului constituirea de garanții şi încheierea unor contracte de asigurare.

Art. 998. Imputarea sarcinii asupra cotității disponibile. Dacă instituitul este moştenitor rezervatar al dispunătorului, sarcina nu poate încălca rezerva sa succesorală.

Art. 999. Acceptarea donației după decesul dispunătorului. Oferta de donație făcută substituitului poate fi acceptată de acesta şi după decesul dispunătorului.

Art. 1.000. Ineficacitatea substituției. Atunci când substituitul predecedează instituitului sau renunță la beneficiul liberalității, bunul revine instituitului, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că bunul va fi cules de moştenitorii substituitului ori a fost desemnat un al doilea substituit.

Secțiunea a 4-a. Liberalitățile reziduale

Art. 1.001. Noțiune. Dispunătorul poate stipula ca substituitul să fie gratificat cu ceea ce rămâne, la data decesului instituitului, din donațiile sau legatele făcute în favoarea acestuia din urmă.

Art. 1.002. Dreptul de dispoziție al instituitului. Liberalitatea reziduală nu îl împiedică pe instituit să încheie acte cu titlu oneros şi nici să rețină bunurile ori sumele obținute în urma încheierii acestora.

Art. 1.003. Interdicția de a dispune cu titlu gratuit. (1) Instituitul nu poate dispune prin testament de bunurile care au constituit obiectul unei liberalități reziduale.

(2) Dispunătorul poate interzice instituitului să dispună de bunuri prin donație. Cu toate acestea, atunci când este moştenitor rezervatar al dispunătorului, instituitul păstrează posibilitatea de a dispune prin acte între vii sau pentru cauză de moarte de bunurile care au constituit obiectul donațiilor imputate asupra rezervei sale succesorale.

Art. 1.004. Independența patrimonială a instituitului. Instituitul nu este ținut să dea socoteală dispunătorului ori moştenitorilor acestuia.

Art. 1.005. Aplicarea regulilor substituţiei fideicomisare. Dispoziţiile prevăzute la art. 995, art. 996 alin. (2), art. 997, 999 şi 1.000 sunt aplicabile liberalităţilor reziduale.

Secţiunea a 5-a. Revizuirea condiţiilor şi sarcinilor

Art. 1.006. Domeniul de aplicare. Dacă, din cauza unor situaţii imprevizibile şi neimputabile beneficiarului, survenite acceptării liberalităţii[1], îndeplinirea condiţiilor sau executarea sarcinilor care afectează liberalitatea a devenit extrem de dificilă ori excesiv de oneroasă pentru beneficiar, acesta poate cere revizuirea sarcinilor sau a condiţiilor.

Art. 1.007. Soluţionarea cererii de revizuire. (1) Cu respectarea, pe cât posibil, a voinţei dispunătorului, instanţa de judecată sesizată cu cererea de revizuire poate să dispună modificări cantitative sau calitative ale condiţiilor sau ale sarcinilor care afectează liberalitatea ori să le grupeze cu acelea similare provenind din alte liberalităţi.

(2) Instanţa de judecată poate autoriza înstrăinarea parţială sau totală a obiectului liberalităţii, stabilind ca preţul să fie folosit în scopuri conforme cu voinţa dispunătorului, precum şi orice alte măsuri care să menţină pe cât posibil destinaţia urmărită de acesta.

Art. 1.008. Înlăturarea efectelor revizuirii. Dacă motivele care au determinat revizuirea condiţiilor sau a sarcinilor nu mai subzistă, persoana interesată poate cere înlăturarea pentru viitor a efectelor revizuirii.

Secţiunea a 6-a. Dispoziţii speciale

Art. 1.009. Clauzele considerate nescrise. (1) Este considerată nescrisă clauza prin care, sub sancţiunea desfiinţării liberalităţii sau restituirii obiectului acesteia, beneficiarul este obligat să nu conteste validitatea unei clauze de inalienabilitate ori să nu solicite revizuirea condiţiilor sau a sarcinilor.

(2) De asemenea, este considerată nescrisă dispoziţia testamentară prin care se prevede dezmoştenirea ca sancţiune pentru încălcarea obligaţiilor prevăzute la alin. (1) sau pentru contestarea dispoziţiilor din testament care aduc atingere drepturilor moştenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 1.010. Confirmarea liberalităţilor. Confirmarea unei liberalităţi de către moştenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunătorului atrage renunţarea la dreptul de a opune viciile de formă sau orice alte motive de nulitate, fără ca prin această renunţare să se prejudicieze drepturile terţilor.

Capitolul II. Donaţia

Secţiunea 1. Încheierea contractului

Art. 1.011. Forma donaţiei. (1) Donaţia se încheie prin înscris autentic, sub sancţiunea nulităţii absolute.

(2) Nu sunt supuse dispoziţiei alin. (1) donaţiile indirecte, cele deghizate şi darurile manuale.

(3) Bunurile mobile care constituie obiectul donaţiei trebuie enumerate şi evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată, sub sancţiunea nulităţii absolute a donaţiei.

(4) Bunurile mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 lei pot face obiectul unui dar manual, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege. Darul manual se încheie valabil prin acordul de voinţe al părţilor, însoţit de tradiţiunea bunului.

---

[1] *N.r.* Credem că, dintr-o eroare de redactare, a fost omis cuvântul *„ulterior"*, din ansamblul reglementării acestei instituţii deducându-se însă faptul că situaţiile imprevizibile şi neimputabile beneficiarului trebuie să intervină *„ulterior* acceptării liberalităţii".

Legea de aplicare:
Art. 94. Plafonul valoric al bunurilor mobile corporale prevăzut la art. 1.011 alin. (4) din Codul civil va fi actualizat periodic, prin hotărâre a Guvernului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 813. Toate donaţiunile se fac prin act autentic *(C. civ. 1171 şi urm., 1167, 1168).*

Art. 1.012. Înregistrarea donaţiei autentice. În scop de informare a persoanelor care justifică existenţa unui interes legitim, notarul care autentifică un contract de donaţie are obligaţia să înscrie de îndată acest contract în registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art. 1.013. Formarea contractului. (1) Oferta de donaţie poate fi revocată cât timp ofertantul nu a luat cunoştinţă de acceptarea destinatarului. Incapacitatea sau decesul ofertantului atrage caducitatea acceptării.

(2) Oferta nu mai poate fi acceptată după decesul destinatarului ei. Moştenitorii destinatarului pot însă comunica acceptarea făcută de acesta.

(3) Oferta de donaţie făcută unei persoane lipsite de capacitate de exerciţiu se acceptă de către reprezentantul legal.

(4) Oferta de donaţie făcută unei persoane cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate fi acceptată de către aceasta, cu încuviinţarea ocrotitorului legal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 814. (1) Donaţiunea nu obligă pe donator şi nu va produce niciun efect decât din ziua în care va fi fost acceptată. (2) Acceptarea poate fi făcută sau în act, sau printr-un act autentic posterior, mai înainte însă de moartea celui ce dăruieşte; în acest din urmă caz, donaţiunea n-are efect decât din ziua din care se va fi comunicat donatorelui actul de acceptare *(C. civ. 820, 827).* ► Art. 815. (1) Donaţiunile făcute unor minori sau unui interzis, se acceptă de tutore sau de părinte. (2) Mama, cu toate că tatăl ar fi în viaţă, şi ceilalţi ascendenţi, cu toate că genitorii ar fi în viaţă, vor putea asemenea să accepte donaţiunea făcută minorelui şi interzisului, deşi ei n-ar avea calitatea de tutori *(C. civ. 820, 1166).*

Art. 1.014. Promisiunea de donaţie. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, promisiunea de donaţie este supusă formei autentice.

(2) În caz de neexecutare din partea promitentului, promisiunea de donaţie nu conferă beneficiarului decât dreptul de a pretinde daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut şi avantajele pe care le-a acordat terţilor în considerarea promisiunii.

Art. 1.015. Principiul irevocabilităţii. (1) Donaţia nu este valabilă atunci când cuprinde clauze ce permit donatorului să o revoce prin voinţa sa.

(2) Astfel, este lovită de nulitate absolută donaţia care:

a) este afectată de o condiţie a cărei realizare depinde exclusiv de voinţa donatorului;

b) impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată în contractul de donaţie;

c) conferă donatorului dreptul de a denunţa unilateral contractul;

d) permite donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun. Dacă dreptul de a dispune vizează doar o parte din bunurile donate, nulitatea operează numai în privinţa acestei părţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 801. Donaţiunea este un act de liberalitate prin care donatorele dă irevocabil un lucru donatarului care-l primeşte *(C. civ. 813 şi urm., 829 şi urm., 937).* ► Art. 822. Este nulă orice donaţiune făcută cu condiţii a căror îndeplinire atârnă numai de voinţa donatorului *(C. civ. 1006, 1010).* ► Art. 823. Este asemenea nulă, dacă s-a făcut sub condiţia de a se satisface datorii sau sarcini care nu existau la epoca donaţiunii sau care nu erau arătate în actul de donaţiune. ► Art. 824. Când donatorul şi-a rezervat dreptul de a dispune de un obiect cuprins în donaţiune,

sau de o sumă determinată din bunurile dăruite, dacă moare, fără să fi dispus de dânsele, un asemenea obiect sau asemenea sumă rămâne erezilor donatorului.

Art. 1.016. Întoarcerea convenţională. (1) Contractul poate să prevadă întoarcerea bunurilor dăruite, fie pentru cazul când donatarul ar predeceda donatorului, fie pentru cazul când atât donatarul, cât şi descendenţii săi ar predeceda donatorului.

(2) În cazul în care donaţia are ca obiect bunuri supuse unor formalităţi de publicitate, atât dreptul donatarului, cât şi dreptul de întoarcere sunt supuse acestor formalităţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 825. (1) Donatorul poate stipula întoarcerea bunurilor dăruite, atât în cazul când donatarul ar muri înaintea lui, cât şi în cazul când donatarul şi descendenţii săi ar muri înaintea sa. (2) Aceste stipulaţii însă nu se pot face decât în favoarea donatorului.

Secţiunea a 2-a. Efectele donaţiei

Art. 1.017. Răspunderea donatorului. În executarea donaţiei, dispunătorul răspunde numai pentru dol şi culpă gravă.

Art. 1.018. Garanţia contra evicţiunii. (1) Donatorul nu răspunde pentru evicţiune decât dacă a promis expres garanţia sau dacă evicţiunea decurge din fapta sa ori dintr-o împrejurare care afectează dreptul transmis, pe care a cunoscut-o şi nu a comunicat-o donatarului la încheierea contractului.

(2) În cazul donaţiei cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru evicţiune ca şi vânzătorul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 828. (1) Donatorul nu este responsabil de evicţiune către donatar pentru lucrurile dăruite. (2) Donatorul este responsabil de evicţiune când el a promis expres garanţia. (3) Este asemenea responsabil când evicţiunea provine din faptul său, când este în chestiune o donaţiune care impune sarcini donatorului; într-acest caz însă, garanţia este obligatorie numai până la suma sarcinilor *(C. civ. 1337 şi urm.)*.

Art. 1.019. Garanţia contra viciilor ascunse. (1) Donatorul nu răspunde pentru viciile ascunse ale bunului donat.

(2) Totuşi, dacă a cunoscut viciile ascunse şi nu le-a adus la cunoştinţa donatarului la încheierea contractului, donatorul este ţinut să repare prejudiciul cauzat donatarului prin aceste vicii.

(3) În cazul donaţiei cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru viciile ascunse ca şi vânzătorul.

Secţiunea a 3-a. Revocarea donaţiei

§1. Dispoziţii comune

Art. 1.020. Cauzele de revocare. Donaţia poate fi revocată pentru ingratitudine şi pentru neexecutarea fără justificare a sarcinilor la care s-a obligat donatarul.

Legea de aplicare:
Art. 96. Prevederile art. 829 din Codul civil din 1864 nu se aplică în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 829. Donaţiunea între vii se revocă, pentru neîndeplinirea condiţiilor cu care s-a făcut, pentru ingratitudine şi pentru naştere de copii în urma donaţiunii *(C. civ. 801, 830 şi urm. , 937, 1011, 1020, 1021).*

Art. 1.021. Modul de operare. Revocarea pentru ingratitudine şi pentru neîndeplinirea sarcinilor nu operează de drept.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 832. Revocarea pentru neîndeplinirea condiţiilor şi pentru ingratitudine nu se face de drept niciodată *(C. civ. 1020)*.

Art. 1.022. Revocarea promisiunii de donaţie. (1) Promisiunea de donaţie se revocă de drept dacă anterior executării sale se iveşte unul dintre cazurile de revocare pentru ingratitudine prevăzute la art. 1023.

(2) De asemenea, promisiunea de donaţie se revocă de drept şi atunci când, anterior executării sale, situaţia materială a promitentului s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât executarea promisiunii a devenit excesiv de oneroasă pentru acesta ori promitentul a devenit insolvabil.

§2. Revocarea pentru ingratitudine

Art. 1.023. Cazuri. Donaţia se revocă pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă donatarul a atentat la viaţa donatorului, a unei persoane apropiate lui sau, ştiind că alţii intenţionează să atenteze, nu l-a înştiinţat;

b) dacă donatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave faţă de donator;

c) dacă donatarul refuză în mod nejustificat să asigure alimente donatorului ajuns în nevoie, în limita valorii actuale a bunului donat, ţinându-se însă seama de starea în care se afla bunul la momentul donaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 831. Donaţiunea între vii se revocă pentru ingratitudine în cazurile următoare: 1. Dacă donatarul a atentat la viaţa donatorului. 2. Dacă este culpabil în privinţă-i de delicte, cruzimi sau injurii grave. 3. Dacă fără cuvânt îi refuză alimente *(C. civ. 655, 930)*.

Art. 1.024. Cererea de revocare. (1) Dreptul la acţiunea prin care se solicită revocarea pentru ingratitudine se prescrie în termen de un an din ziua în care donatorul a ştiut că donatarul a săvârşit fapta de ingratitudine.

(2) Acţiunea în revocare pentru ingratitudine poate fi exercitată numai împotriva donatarului. Dacă donatarul moare după introducerea acţiunii, aceasta poate fi continuată împotriva moştenitorilor.

(3) Cererea de revocare nu poate fi introdusă de moştenitorii donatorului, cu excepţia cazului în care donatorul a decedat în termenul prevăzut la alin. (1) fără să îl fi iertat pe donatar. De asemenea, moştenitorii pot introduce acţiunea în revocare în termen de un an de la data morţii donatorului, dacă acesta a decedat fără să fi cunoscut cauza de revocare.

(4) Acţiunea pornită de donator poate fi continuată de moştenitorii acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 833. (1) Cererea de revocare pentru ingratitudine trebuie făcută în termen de un an din ziua faptului, sau din ziua când donatorul a cunoscut faptul. (2) Acţiunea de revocare nu se poate intenta în contra erezilor donatarului, nici de erezii donatorului în contra donatarului, afară numai dacă, în acest caz, acţiunea s-a intentat de donator, sau donatorul a murit în anul în care se putea intenta acţiunea *(C. civ. 931)*.

Art. 1.025. Efectele generale ale revocării. (1) În caz de revocare pentru ingratitudine, dacă restituirea în natură a bunului donat nu este posibilă, donatarul va fi obligat să plătească valoarea acestuia, socotită la data soluţionării cauzei.

(2) În urma revocării donaţiei pentru ingratitudine, donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data introducerii cererii de revocare a donaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 834. (2) În caz de revocare, donatarul se condamnă a întoarce valoarea obiectelor înstrăinate, după estimaţia ce li s-ar face în timpul cererii; se condamnă asemenea a întoarce veniturile din ziua cererii *(C. civ. 854, 1770).*

Art. 1.026. Efectele speciale ale revocării. Revocarea pentru ingratitudine nu are niciun efect în privinţa drepturilor reale asupra bunului donat dobândite de la donatar, cu titlu oneros, de către terţii de bună-credinţă şi nici asupra garanţiilor constituite în favoarea acestora. În cazul bunurilor supuse unor formalităţi de publicitate, dreptul terţului trebuie să fi fost înscris anterior înregistrării cererii de revocare în registrele de publicitate aferente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 834. (1) Revocarea pentru ingratitudine nu poate infirma nici înstrăinările făcute de donatar, nici ipotecile sau alte sarcini reale, cu care el ar fi putut greva obiectul dăruit; este neapărat ca acestea să se fi făcut înaintea inscripţiei extractului cererii de revocare pe marginea transcripţiei prescrisă prin art. 818.

§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

Art. 1.027. Acţiunile în caz de neexecutare a sarcinii. (1) Dacă donatarul nu îndeplineşte sarcina la care s-a obligat, donatorul sau succesorii săi în drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donaţiei.

(2) În cazul în care sarcina a fost stipulată în favoarea unui terţ, acesta poate cere numai executarea sarcinii.

(3) Dreptul la acţiunea prin care se solicită executarea sarcinii sau revocarea donaţiei se prescrie în termen de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executată.

Art. 1.028. Întinderea obligaţiei de executare. Donatarul este ţinut să îndeplinească sarcina numai în limita valorii bunului donat, actualizată la data la care sarcina trebuia îndeplinită.

Art. 1.029. Efecte. Când donaţia este revocată pentru neîndeplinirea sarcinilor, bunul reintră în patrimoniul donatorului liber de orice drepturi constituite între timp asupra lui, sub rezerva dispoziţiilor art. 1.648.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 830. Când donaţiunea este revocată pentru neîndeplinirea condiţiilor, bunurile reintră în mâna donatorului, libere de orice sarcină şi ipotecă *(C. civ. 834, 855, 930, 1770).*

Secţiunea a 4-a. Donaţiile făcute viitorilor soţi în vederea căsătoriei şi donaţiile între soţi

Art. 1.030. Caducitatea donaţiilor. Donaţiile făcute viitorilor soţi sau unuia dintre ei, sub condiţia încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie.

Art. 1.031. Revocabilitatea donaţiei între soţi. Orice donaţie încheiată între soţi este revocabilă numai în timpul căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 937. (1) Orice donaţiune făcută între soţi în timpul maritagiului este revocabilă. (2) Revocarea se poate cere de femeie, fără nicio autorizaţie. (3) O asemenea donaţiune nu este revocabilă pentru că în urmă s-au născut copii *(C. civ. 801, 829, 836).*

Art. 1.032. Nulitatea donaţiei între soţi. Nulitatea căsătoriei atrage nulitatea relativă a donaţiei făcute soţului de rea-credinţă.

Art. 1.033. Donaţiile simulate. (1) Este lovită de nulitate orice simulaţie în care donaţia reprezintă contractul secret în scopul de a eluda revocabilitatea donaţiilor între soţi.

(2) Este prezumată persoană interpusă, până la proba contrară, orice rudă a donatarului la a cărei moştenire acesta ar avea vocaţie în momentul donaţiei şi care nu a rezultat din căsătoria cu donatorul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 938. Soţii nu pot, în timpul maritagiului, să-şi facă, nici prin acte între vii, nici prin testament, vreo donaţiune mutuală şi reciprocă printr-unul şi acelaşi act *(C. civ. 857).*

Capitolul III. Testamentul

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.034. Noţiune. Testamentul este actul unilateral, personal şi revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viaţă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 802. Testamentul este un act revocabil prin care testatorul dispune, pentru timpul încetării sale din viaţă, de tot sau parte din avutul său *(C. civ. 856 şi urm. , 920 şi urm.).*

Art. 1.035. Conţinutul testamentului. Testamentul conţine dispoziţii referitoare la patrimoniul succesoral sau la bunurile ce fac parte din acesta, precum şi la desemnarea directă sau indirectă a legatarului. Alături de aceste dispoziţii sau chiar şi în lipsa unor asemenea dispoziţii, testamentul poate să conţină dispoziţii referitoare la partaj, revocarea dispoziţiilor testamentare anterioare, dezmoştenire, numirea de executori testamentari, sarcini impuse legatarilor sau moştenitorilor legali şi alte dispoziţii care produc efecte după decesul testatorului.

Art. 1.036. Testamentul reciproc. Sub sancţiunea nulităţii absolute a testamentului, două sau mai multe persoane nu pot dispune, prin acelaşi testament, una în favoarea celeilalte sau în favoarea unui terţ.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 857. Două sau mai multe persoane nu pot testa prin acelaşi act, una în favoarea celeilalte, sau în favoarea unei a treia persoane *(C. civ. 886, 938).*

Art. 1.037. Proba testamentului. (1) Orice persoană care pretinde un drept ce se întemeiază pe un testament trebuie să dovedească existenţa şi conţinutul lui în una dintre formele prevăzute de lege.

(2) Dacă testamentul a dispărut printr-un caz fortuit sau de forţă majoră ori prin fapta unui terţ, fie după moartea testatorului, fie în timpul vieţii sale, însă fără ca acesta să îi fi cunoscut dispariţia, valabilitatea formei şi cuprinsul testamentului vor putea fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Art. 1.038. Consimţământul testatorului. (1) Testamentul este valabil numai dacă testatorul a avut discernământ şi consimţământul său nu a fost viciat.

(2) Dolul poate atrage anularea testamentului chiar dacă manoperele dolosive nu au fost săvârşite de beneficiarul dispoziţiilor testamentare şi nici nu au fost cunoscute de către acesta.

Art. 1.039. Interpretarea testamentului. (1) Regulile de interpretare a contractelor sunt aplicabile şi testamentului, în măsura în care sunt compatibile cu caracterele juridice ale acestuia.

(2) Elementele extrinseci înscrisului testamentar pot fi folosite numai în măsura în care se sprijină pe cele intrinseci.

(3) Legatul în favoarea creditorului nu este prezumat a fi făcut în compensaţia creanţei sale.

Secţiunea a 2-a. Formele testamentului

Art. 1.040. Formele testamentului ordinar. Testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 858. Un testament poate fi sau olograf, sau făcut prin act autentic, sau în formă mistică *(C. civ. 802, 868 şi urm.)*.

Art. 1.041. Testamentul olograf. Sub sancţiunea nulităţii absolute, testamentul olograf trebuie scris în întregime, datat şi semnat de mâna testatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 859. Testamentul olograf nu este valabil decât când este scris în tot, datat şi subsemnat de mâna testatorului *(C. civ. 886)*.

Art. 1.042. Deschiderea testamentului olograf. (1) Înainte de a fi executat, testamentul olograf se va prezenta unui notar public pentru a fi vizat spre neschimbare.

(2) În cadrul procedurii succesorale, notarul public procedează, în condiţiile legii speciale, la deschiderea şi validarea testamentului olograf şi îl depune în dosarul succesoral. Deschiderea testamentului şi starea în care se găseşte se constată prin proces-verbal.

(3) Cei interesaţi pot primi, după vizarea spre neschimbare, pe cheltuiala lor, copii legalizate ale testamentului olograf.

(4) După finalizarea procedurii succesorale, originalul testamentului se predă legatarilor, potrivit înţelegerii dintre ei, iar în lipsa acesteia, persoanei desemnate prin hotărâre judecătorească.

Art. 1.043. Testamentul autentic. (1) Testamentul este autentic dacă a fost autentificat de un notar public sau de o altă persoană învestită cu autoritate publică de către stat, potrivit legii.

(2) Cu ocazia autentificării, testatorul poate fi asistat de unul sau de 2 martori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 860. Testamentul autentic este acela care s-a adeverit de judecătoria competentă *(C. civ. 886)*.

Art. 1.044. Întocmirea testamentului autentic. (1) Testatorul îşi dictează dispoziţiile în faţa notarului, care se îngrijeşte de scrierea actului şi apoi i-l citeşte sau, după caz, i-l dă să îl citească, menţionându-se expres îndeplinirea acestor formalităţi. Dacă dispunătorul îşi redactase deja actul de ultimă voinţă, testamentul autentic îi va fi citit de către notar.

(2) După citire, dispunătorul trebuie să declare că actul exprimă ultima sa voinţă.

(3) Testamentul este apoi semnat de către testator, iar încheierea de autentificare de către notar.

Art. 1.045. Autentificarea în situaţii particulare. (1) În cazul acelora care, din pricina infirmităţii, a bolii sau din orice alte cauze, nu pot semna, notarul public, îndeplinind actul, va face menţiune despre această împrejurare în încheierea pe care o întocmeşte, menţiunea astfel făcută ţinând loc de semnătură. Menţiunea va fi citită testatorului de către notar, în prezenţa a 2 martori, această formalitate suplinind absenţa semnăturii testatorului.

(2) Declaraţia de voinţă a surdului, mutului sau surdomutului, ştiutori de carte, se va da în scris în faţa notarului public, prin înscrierea de către parte, înaintea semnăturii, a menţiunii „consimt la prezentul act, pe care l-am citit".

(3) Dacă surdul, mutul sau surdomutul este, din orice motiv, în imposibilitate de a scrie, declaraţia de voinţă se va lua prin interpret, dispoziţiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Pentru a lua consimţământul unui nevăzător, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit cuprinsul testamentului, consemnând aceasta în încheierea de autentificare.

Art. 1.046. Înregistrarea testamentului autentic. În scop de informare a persoanelor care justifică existența unui interes legitim, notarul care autentifică testamentul are obligația să îl înscrie, de îndată, în Registrul național notarial ținut în format electronic, potrivit legii. Informații cu privire la existența unui testament se pot da numai după decesul testatorului.

Legea de aplicare:
Art. 95. Înlăturarea efectelor nedemnității prin testament autentic sau printr-un act autentic notarial este supusă înscrierii în Registrul național notarial prevăzut la art. 1.046 din Codul civil.

Art. 1.047. Testamentele privilegiate. (1) Se poate întocmi în mod valabil un testament în următoarele situații speciale:

a) în fața unui funcționar competent al autorității civile locale, în caz de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări excepționale;

b) în fața comandantului vasului sau a celui care îl înlocuiește, dacă testatorul se află la bordul unui vas sub pavilionul României, în cursul unei călătorii maritime sau fluviale. Testamentul întocmit la bordul unei aeronave este supus aceloraşi condiții;

c) în fața comandantului unității militare ori a celui care îl înlocuiește, dacă testatorul este militar sau, fără a avea această calitate, este salariat ori prestează servicii în cadrul forțelor armate ale României şi nu se poate adresa unui notar public;

d) în fața directorului, medicului şef al instituției sanitare sau a medicului şef al serviciului ori, în lipsa acestora, în fața medicului de gardă, cât timp dispunătorul este internat într-o instituție sanitară în care notarul public nu are acces.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1) este obligatoriu ca testamentul să se întocmească în prezența a 2 martori.

(3) Testamentul privilegiat se semnează de testator, de agentul instrumentator şi de cei 2 martori. Dacă testatorul sau unul dintre martori nu poate semna, se va face mențiune despre cauza care l-a împiedicat să semneze.

(4) Dispozițiile alin. (3) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității absolute.

(5) Prevederile art. 1.042 se aplică în mod corespunzător şi în privința testamentului privilegiat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 868. Testamentele militarilor şi ale indivizilor întrebuințați în armată sunt în orice țară valabil făcute în prezența unui cap de batalion sau de escadron, sau în prezența oricărui alt ofițer superior, asistat de doi martori, sau în prezența a doi comisari de război, sau în prezența unui din comisari asistat de doi martori *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 869. Sunt asemenea, dacă testatorul este bolnav sau rănit, valabil făcute în prezența capului ofițerului de sănătate asistat de comandantul militar, însărcinat cu poliția ospiciului *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 870. Dispozițiile articolelor precedente nu sunt admisibile decât în privința acelor ce sunt în expediție militară, sau în cuartier, sau în garnizoană afară din teritoriul român, sau prizonieri la inamici, fără ca cei ce sunt în cuartier sau în garnizoană înăuntrul țării să poată profita de această latitudine, de nu se găsesc în o cetate asediată, sau în alte locuri ale căror porți să fie închise şi comunicațiile întrerupte din cauza războiului *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 872. Testamentul făcut într-un loc care este scos din comunicație din cauza ciumei sau altei boli contagioase, se poate face înaintea unui membru al consiliului municipal, asistat de doi martori *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 873. Testamentul menționat în articolul precedent este nul după trecerea de şase luni de la deschiderea comunicațiilor cu locul unde se găseşte testatorul, sau după şase luni de la trecerea sa într-un loc unde comunicațiile nu sunt întrerupte *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 874. (1) Testamentele făcute pe mare în timp de voiaj sunt valabile: (2) Pe corăbii şi alte bastimente ale țării, când sunt făcute în prezența ofițerului comandant al bastimentului, sau în lipsă-i în prezența acelui ce-l înlocuieşte după ordinea serviciului, însă şi unul şi altul asistați de ofițerul de administrație, sau de ofițerul ce îndeplineşte funcțiunile acestuia. (3) Pe bastimentele de comerț, când sunt făcute în prezența scribului bastimentului sau în prezența acelui ce-l înlocuieşte, însă şi unul şi altul asistați de căpitanul sau de patronul, sau în lipsă le, de acei ce-i înlocuiesc. (4) În toate cazurile, funcționarii în prezența căror se fac aceste

testamente vor fi asistaţi de către doi martori *(C. civ. 886).* ► Art. 875. Pe bastimentele statului, testamentul căpitanului, sau acela al ofiţerului însărcinat cu administraţia, pe bastimentele de comerţ, testamentul căpitanului, al patronului, sau al scribului se pot face în prezenţa acelora ce, în ordinea serviciului, vin după dânşii, conformându-se pentru celelalte formalităţi cu dispoziţiile articolului precedent *(C. civ. 886).* ► Art. 876. În toate cazurile, testamentele menţionate în cele două articole precedente se vor face fiecare în două exemplare originale *(C. civ. 886).* ► Art. 877. Dacă bastimentul intră într-un port străin, unde se găseşte un agent d-ai ţării, funcţionarii, în prezenţa cărora s-a făcut testamentul, sunt datori să depună unul din exemplarele originale, închis şi pecetluit în mâinile acestui agent, care-l va trimite Ministerului de Interne, spre a fi înaintat la grefa judecătoriei domiciliului testatorului *(C. civ. 886).* ► Art. 878. După întoarcerea bastimentului în ţară, fie în portul armamentului, fie în orice alt port, cele două exemplare originale ale testamentului închise şi pecetluite sau exemplarul original rămas, dacă după articolul precedent celălalt a fost depus în cursul voiajului, vor fi date la biroul comandantului de port, care le va trimite fără întârziere Ministerului de Interne, ce va face depozitul conform articolului precedent *(C. civ. 886).* ► Art. 879. Se va înscrie pe marginea rolului bastimentului numele testatorului, menţionându-se despre remiterea originalelor testamentului în mâinile agentului, sau la biroul comandantului de port *(C. civ. 886).* ► Art. 880. Testamentul nu va fi reputat ca făcut pe mare, deşi s-ar fi făcut în cursul voiajului, dacă în timpul în care s-a fost făcut, bastimentul s-ar fi apropiat de un ţărm străin, unde s-ar afla un agent al României. În acest caz testamentul nu este valabil decât dacă s-a făcut după formele prescrise de legea României, sau după acelea întrebuinţate în ţara unde a fost făcut *(C. civ. 886).* ► Art. 881. Dispoziţiile de mai sus se aplică şi la testamentele pasagerilor, care nu fac parte din echipaj *(C. civ. 808).* ► Art. 883. Testamentul făcut pe mare nu va putea cuprinde nici o dispoziţie în favoarea ofiţerilor bastimentului, dacă dânşii nu sunt rude cu testatorul *(C. civ. 808, 886).* ► Art. 884. (1) Testamentele cuprinse în articolele precedente ale prezentei secţiuni vor fi subscrise de testatori şi de ofiţerii publici, în prezenţa căror s-au făcut. (2) Dacă testatorul declară că nu ştie sau nu poate subscrie, se face menţiune de declaraţia sa şi de cauza ce l-a împiedicat de a subscrie. (3) În cazurile în care se cere asistenţa de doi martori, testamentul va fi subscris cel puţin de unul dintr-înşii şi se va face menţiune de cauza ce a împiedicat pe celălalt de a subscrie *(C. civ. 886).* ► Art. 885. Românul ce s-ar afla în ţară străină va putea face testamentul său, sau în forma olografă, sau în forma autentică întrebuinţată în locul unde se face testamentul. ► Art. 886. Formalităţile la care sunt supuse deosebitele testamente prin dispoziţiile prezentei secţiuni şi acelea ale secţiunii precedente se vor observa sub pedeapsă de nulitate *(C. civ. 859 şi urm., 868 şi urm., 874 şi urm.).*

Art. 1.048. Caducitatea testamentelor privilegiate. (1) Testamentul privilegiat devine caduc la 15 zile de la data când dispunătorul ar fi putut să testeze în vreuna dintre formele ordinare. Termenul se suspendă dacă testatorul a ajuns într-o stare în care nu îi este cu putinţă să testeze.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică dispoziţiei testamentare prin care se recunoaşte un copil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 871. Testamentul făcut în forma mai sus arătată este nul după şase luni de la întoarcerea testatorului într-un loc unde are libertatea de a testa cu formele ordinare. ► Art. 882. Testamentul făcut pe mare cu formele articolului 874 nu este valabil decât dacă testatorul moare pe mare, sau după trei luni de la întoarcerea lui pe uscat, într-un loc unde ar fi putut să-l refacă cu formele ordinare *(C. civ. 886).*

Art. 1.049. Testamentul sumelor şi valorilor depozitate. (1) Dispoziţiile testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse la instituţii specializate sunt valabile cu respectarea condiţiilor de formă prevăzute de legile speciale aplicabile acestor instituţii.

(2) Instituţiile specializate nu vor putea proceda la predarea legatului având ca obiect sume de bani, valori sau titluri de valoare decât în baza hotărârii judecătoreşti ori a certificatului de moştenitor care constată valabilitatea dispoziţiei testamentare şi calitatea de legatar, prevederile referitoare la raport şi reducţiune fiind aplicabile.

(3) Instituțiile de credit au obligația ca, la instituirea de către clienții acestora a unei dispoziții testamentare, să comunice, de îndată, mențiunea acesteia în registrul prevăzut la art. 1.046.

Legislație conexă: art. 117¹ din O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M. Of. nr. 1.027 din 27 decembrie 2006)

Art. 1.050. Conversiunea formei testamentare. Un testament nul din cauza unui viciu de formă produce efecte dacă îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru altă formă testamentară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 978. Când o clauză este primitoare de două înțelesuri, ea se interpretează în sensul ce poate avea un efect, iar nu în acela ce n-ar putea produce nici unul.

Secțiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului

Art. 1.051. Revocarea voluntară expresă. (1) Un testament nu poate fi revocat expres, în tot sau în parte, decât printr-un act autentic notarial sau printr-un testament ulterior.

(2) Testamentul care revocă un testament anterior poate fi întocmit într-o formă diferită de aceea a testamentului revocat.

(3) Revocarea expresă a testamentului făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul național notarial prevăzut la art. 1.046.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 920. Un testament nu poate fi revocat, în tot sau în parte, decât sau prin un act legalizat de judecătoria competentă, care act va cuprinde mutarea voinței testatorului, sau prin un testament posterior *(C. civ. 802)*.

Art. 1.052. Revocarea voluntară tacită. (1) Testatorul poate revoca testamentul olograf și prin distrugerea, ruperea sau ștergerea sa. Ștergerea unei dispoziții a testamentului olograf de către testator implică revocarea acelei dispoziții. Modificările realizate prin ștergere se semnează de către testator.

(2) Distrugerea, ruperea sau ștergerea testamentului olograf, cunoscută de testator, atrage de asemenea revocarea, cu condiția ca acesta să fi fost în măsură să îl refacă.

(3) Testamentul ulterior nu îl revocă pe cel anterior decât în măsura în care conține dispoziții contrare sau incompatibile cu acesta. Efectele revocării nu sunt înlăturate în caz de caducitate sau revocare a testamentului ulterior.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 921. Testamentul posterior care nu revocă anume pe cel anterior, nu desființează din acesta, decât numai acele dispoziții care sunt necompatibile sau contrarii cu acelea ale testamentului posterior. ▶ Art. 922. Revocarea făcută prin testamentul posterior va avea toată validitatea ei, cu toate că acest act a rămas fără efect din cauza necapacității eredelui, sau a legatarului, sau din cauză că aceștia nu au voit a primi ereditatea.

Art. 1.053. Retractarea revocării. (1) Dispoziția revocatorie poate fi retractată în mod expres prin act autentic notarial sau prin testament.

(2) Retractarea unei dispoziții revocatorii înlătură efectele revocării, cu excepția cazului în care testatorul și-a manifestat voința în sens contrar sau dacă această intenție a testatorului rezultă din împrejurările concrete. Dispozițiile art. 1.051 alin. (3) rămân aplicabile.

(3) Retractarea unei dispoziții revocatorii făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul național notarial prevăzut la art. 1.046.

Secţiunea a 4-a. Legatul

§1. Categorii de legate

Art. 1.054. Clasificarea legatelor. (1) Legatele sunt universale, cu titlu universal sau cu titlu particular.

(2) Legatul poate fi pur şi simplu, cu termen, sub condiţie sau cu sarcină.

Art. 1.055. Legatul universal. Legatul universal este dispoziţia testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocaţie la întreaga moştenire.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 888. Legatul universal este dispoziţia prin care testatorul lasă după moarte-i, la una sau mai multe persoane, universalitatea bunurilor sale.

Art. 1.056. Legatul cu titlu universal. (1) Legatul cu titlu universal este dispoziţia testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocaţie la o fracţiune a moştenirii.

(2) Prin *fracţiune a moştenirii* se înţelege:

a) fie proprietatea unei cote-părţi din aceasta;

b) fie un dezmembrământ al proprietăţii asupra totalităţii sau a unei cote-părţi din moştenire;

c) fie proprietatea sau un dezmembrământ asupra totalităţii ori asupra unei cote-părţi din universalitatea bunurilor determinate după natura sau provenienţa lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 894. (1) Acest legat poate avea de obiect o fracţiune a moştenirii, precum jumătate, a treia parte sau toate imobilele sau toate mobilele, sau o fracţiune din imobile sau mobile.

Art. 1.057. Legatul cu titlu particular. Orice legat care nu este universal sau cu titlu universal este un legat cu titlu particular.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 894. (2) Orice alt legat este singular *(C. civ. 887, 899)*.

§2. Efectele legatelor

Art. 1.058. Fructele bunurilor ce constituie obiectul legatului. Legatarul are dreptul la fructele bunurilor moştenirii care i se cuvin din ziua deschiderii moştenirii sau din ziua în care legatul produce efecte în privinţa sa, cu excepţia cazului în care cel care a posedat bunurile ce constituie obiectul legatului a fost de bună-credinţă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 890. Legatarul universal are drept a pretinde fructele bunurilor cuprinse în testament, din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care eredele a consimţit a-i da legatul. ▶ Art. 898. Legatarul unei fracţiuni de moştenire poate pretinde fructele din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care i s-a oferit de bună voie darea legatului *(C. civ. 890, 895)*.

Art. 1.059. Drepturile legatarului cu titlu particular. (1) Legatarul cu titlu particular al unui bun individual determinat dobândeşte proprietatea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatarul cu titlu particular al unor bunuri de gen este titularul unei creanţe asupra moştenirii. Dacă testatorul nu a prevăzut altfel, cel însărcinat cu executarea acestui legat este obligat a preda bunuri de calitate medie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 899. (1) Orice legat pur şi simplu dă legatarului, din ziua morţii testatorului, un drept asupra lucrului legat, drept transmisibil erezilor şi reprezentanţilor săi. ▶ Art. 908. Când legatul dat este un lucru nedeterminat, însărcinatul cu legatul nu este obligat a da un lucru de calitatea cea mai bună, nu poate oferi însă nici lucrul cel mai rău *(C. civ. 1103)*.

Art. 1.060. Sarcina excesivă a legatului cu titlu particular. (1) Dacă legatarul nu poate îndeplini sarcina cu care este grevat legatul său fără a depăşi valoarea bunurilor primite în temeiul acestuia, se va putea libera predând beneficiarului sarcinii bunurile ce i-au fost lăsate prin legat sau valoarea lor.

(2) Valoarea bunurilor lăsate prin legat şi a sarcinilor va fi aceea de la data deschiderii moştenirii.

Art. 1.061. Accesoriile bunului care constituie obiectul unui legat cu titlu particular. (1) Bunul care constituie obiectul unui legat cu titlu particular se predă cu accesoriile sale, în starea în care se găseşte la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatul cuprinde şi dreptul la acţiunea în despăgubire pentru prejudiciul adus bunului de către un terţ după întocmirea testamentului.

(3) Legatul unui bun care, după întocmirea testamentului, a cunoscut creşteri cantitative, calitative sau valorice prin alipire, lucrări autonome, lucrări adăugate sau achiziţionarea altor bunuri în cadrul unei universalităţi se prezumă, până la proba contrară, a viza întreg bunul ori universalitatea rezultată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 903. Lucrul legat se va preda cu accesoriile necesare, în starea în care se găsea la moartea donatorului *(C. civ. 465, 468 şi urm. , 482 şi urm. , 904, 923, 927, 1325).* ▸ Art. 904. (1) Când cel ce a dat legat un imobil, a mărit în urmă acest imobil prin alte achiziţii, aceste achiziţii, şi de ar fi alăturea cu imobilele, nu pot fi socotite ca parte a legatului, de nu se face o nouă dispoziţie pentru aceasta. (2) Înfrumuseţările şi construcţiile noi, făcute asupra fondului legat, fac parte dintr-însul. (3) Asemenea face parte din legat adausul ce testatorul a făcut unui loc închis, întinzând îngrădirile sale.

Art. 1.062. Legatul rentei viagere sau al unei creanţe de întreţinere. Când obiectul legatului cuprinde o rentă viageră sau o creanţă de întreţinere, executarea acestuia este datorată din ziua deschiderii moştenirii.

Art. 1.063. Legatul alternativ. În cazul în care legatarului cu titlu particular i-a fost lăsat fie un bun, fie altul, dreptul de alegere revine celui ţinut să execute legatul, dacă testatorul nu a conferit acest drept legatarului sau unui terţ.

Art. 1.064. Legatul bunului altuia. (1) Când bunul individual determinat care a făcut obiectul unui legat cu titlu particular aparţine unei alte persoane decât testatorul şi nu este cuprins în patrimoniul acestuia la data deschiderii moştenirii, atunci se aplică dispoziţiile prezentului articol.

(2) Dacă, la data întocmirii testamentului, testatorul nu a ştiut că bunul nu este al său, legatul este anulabil.

(3) În cazul în care testatorul a ştiut că bunul nu este al său, cel însărcinat cu executarea legatului este obligat, la alegerea sa, să dea fie bunul în natură, fie valoarea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 906. Când testatorul, ştiind, a dat legat lucrul altuia, însărcinatul cu acel legat este dator a da, sau lucrul în natură sau valoarea lui din epoca morţii testatorului. ▸ Art. 907. Când testatorul, neştiind, a legat un lucru străin, legatul este nul.

Art. 1.065. Legatul conjunctiv. (1) Legatul cu titlu particular este prezumat a fi conjunctiv atunci când testatorul a lăsat, prin acelaşi testament, un bun determinat individual sau generic mai multor legatari cu titlu particular, fără a preciza partea fiecăruia.

(2) În cazul legatului conjunctiv, dacă unul dintre legatari nu vrea sau nu poate să primească legatul, partea lui va profita celorlalţi legatari.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică şi atunci când obiectul legatului conjunctiv îl constituie un dezmembrământ al dreptului de proprietate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 929. Când din dispoziţiile testamentare va rezulta că cugetul testatorului a fost de a da legatarilor dreptul la totalitatea obiectului legat, atunci acela din legatari, care vine la legat, ia totalitatea; iar de primesc mai mulţi legatari, legatul se împarte între ei, fără a se scădea părţile legatarilor necapabili, sau ale acelora care n-au primit legatul, sau care au murit înaintea testatorului *(C. civ. 808 şi urm., 1057 şi urm.)*.

Art. 1.066. Cheltuielile predării legatului. În lipsa unei dispoziţii testamentare sau legale contrare, cheltuielile predării legatului sunt în sarcina moştenirii, fără ca prin aceasta să se aducă atingere rezervei succesorale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 901. (1) Cheltuielile cererii pentru predare sunt în sarcina succesiunii, fără ca cu aceasta să se poată reduce rezerva legală. (2) În caz când testatorul ar ordona altfel prin testament, se va urma după voinţa lui.

Art. 1.067. Dreptul de preferinţă al creditorilor moştenirii faţă de legatari. (1) Creditorii moştenirii au dreptul să fie plătiţi cu prioritate faţă de legatari.

(2) Dacă legatele cu titlu particular depăşesc activul net al moştenirii, ele vor fi reduse în măsura depăşirii, la cererea creditorilor moştenirii sau a celui care este obligat să le execute.

(3) În cazul în care, fără a se cunoaşte anumite datorii sau sarcini ale moştenirii, a fost executat un legat, moştenitorul legal sau testamentar, creditorii sau orice persoană interesată poate solicita restituirea de la legatarul plătit, în măsura în care legatul urmează a fi redus.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 909. Legatarul singular nu este obligat a plăti datoriile succesiunii *(C. civ. 847 şi urm., 1746 şi urm.)*.

§3. Ineficacitatea legatelor

Art. 1.068. Revocarea voluntară a legatului. (1) Legatele sunt supuse dispoziţiilor privind revocarea voluntară a testamentului.

(2) Orice înstrăinare a bunului ce constituie obiectul unui legat cu titlu particular, consimţită de către testator, chiar dacă este afectată de modalităţi, revocă implicit legatul pentru tot ceea ce s-a înstrăinat.

(3) Ineficacitatea înstrăinării nu afectează revocarea decât dacă:

a) este determinată de incapacitatea sau vicierea voinţei testatorului; ori

b) înstrăinarea reprezintă o donaţie în favoarea beneficiarului legatului şi nu s-a făcut sub condiţii sau cu sarcini substanţial diferite de acelea care afectează legatul.

(4) Distrugerea voluntară de către testator a bunului ce constituie obiectul legatului cu titlu particular revocă implicit legatul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 923. Orice înstrăinare a obiectului legatului, făcută cu orice mod sau condiţie, revocă legatul pentru tot ce s-a înstrăinat, chiar când înstrăinarea va fi nulă, sau când obiectul legat va fi reintrat în starea testatorului *(C. civ. 903 şi urm.)*. ▸ Art. 927. Legatul va fi caduc, dacă lucrul legat a pierit de tot în viaţa testatorului *(C. civ. 1091, 1156)*.

Art. 1.069. Revocarea judecătorească. (1) Revocarea judecătorească a legatului poate fi cerută în cazul neîndeplinirii, fără justificare, a sarcinii instituite de testator. Neîndeplinirea fortuită a sarcinii poate atrage revocarea numai dacă, potrivit voinţei testatorului, eficacitatea legatului este condiţionată de executarea sarcinii.

(2) Revocarea judecătorească a legatului poate fi solicitată şi pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă legatarul a atentat la viața testatorului, a unei persoane apropiate lui sau, știind că alții intenționează să atenteze, nu l-a înștiințat;

b) dacă legatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave față de testator ori de injurii grave la adresa memoriei testatorului.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 930. Aceleași cauze care, după art. 830 și după cele dintâi două dispoziții ale art. 831, autorizează cererea de revocare a donațiunilor între vii, vor fi primite și la cererea revocării dispozițiilor testamentare.

Art. 1.070. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiunea în revocarea judecătorească a legatului se prescrie în termen de un an de la data la care moștenitorul a cunoscut fapta de ingratitudine sau, după caz, de la data la care sarcina trebuia executată.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 931. Dacă cererea de revocare este întemeiată pe o injurie gravă, făcută memoriei testatorului, acțiunea va trebui să fie intentată în curs de un an din ziua delictului *(C. civ. 833)*.

Art. 1.071. Caducitatea legatului. Orice legat devine caduc atunci când:

a) legatarul nu mai este în viață la data deschiderii moștenirii;

b) legatarul este incapabil de a primi legatul la data deschiderii moștenirii;

c) legatarul este nedemn;

d) legatarul renunță la legat;

e) legatarul decedează înaintea împlinirii condiției suspensive ce afectează legatul, dacă aceasta avea un caracter pur personal;

f) bunul ce formează obiectul legatului cu titlu particular a pierit în totalitate din motive care nu țin de voința testatorului, în timpul vieții testatorului sau înaintea împlinirii condiției suspensive ce afectează legatul.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 924. Orice dispoziție testamentară devine caducă, când acela în favoarea căruia a fost făcută a murit înaintea testatorului. ▶ Art. 925. Orice dispoziție testamentară, făcută sub condiție suspensivă, cade când eredele sau legatarul a murit înaintea îndeplinirii condiției *(C. civ. 1004 și urm., 1019)*. ▶ Art. 927. Legatul va fi caduc, dacă lucrul legat a pierit de tot în viața testatorului *(C. civ. 1091, 1156)*. ▶ Art. 928. Orice dispoziție testamentară cade când eredele numit sau legatarul nu va primi-o sau va fi necapabil a o primi *(C. civ. 686, 808 și urm.)*.

Art. 1.072. Destinația bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace. Ineficacitatea legatului din cauza nulității, revocării, caducității sau desființării pentru nerealizarea condiției suspensive ori pentru îndeplinirea condiției rezolutorii profită moștenitorilor ale căror drepturi succesorale ar fi fost micșorate sau, după caz, înlăturate prin existența legatului sau care aveau obligația să execute legatul.

Art. 1.073. Regimul legatului-sarcină. Cu excepția cazului prevăzut la art. 1.071 lit. f), caducitatea sau revocarea judecătorească a unui legat grevat cu un legat-sarcină în favoarea unui terț nu atrage ineficacitatea acestui din urmă legat. Moștenitorii care beneficiază de ineficacitatea legatului sunt obligați să execute legatul-sarcină.

Secțiunea a 5-a. Dezmoștenirea

Art. 1.074. Noțiune. (1) Dezmoștenirea este dispoziția testamentară prin care testatorul îi înlătură de la moștenire, în tot sau în parte, pe unul sau mai mulți dintre moștenitorii săi legali.

(2) Dezmoştenirea este directă atunci când testatorul dispune prin testament înlăturarea de la moştenire a unuia sau mai multor moştenitori legali şi indirectă atunci când testatorul instituie unul sau mai mulţi legatari.

Art. 1.075. Efectele. (1) În cazul dezmoştenirii soţului supravieţuitor, moştenitorii din clasa cu care acesta vine în concurs culeg partea din moştenire rămasă după atribuirea cotei cuvenite soţului supravieţuitor ca urmare a dezmoştenirii.

(2) Dacă, în urma dezmoştenirii, pe lângă soţul supravieţuitor, vin la moştenire atât cel dezmoştenit, cât şi acela care beneficiază de dezmoştenire, acesta din urmă culege partea rămasă după atribuirea cotei soţului supravieţuitor şi a cotei celui dezmoştenit.

(3) Atunci când, în urma dezmoştenirii, un moştenitor primeşte o cotă inferioară cotei sale legale, moştenitorul cu care vine în concurs culege partea care ar fi revenit celui dezmoştenit.

(4) Dacă, în urma dezmoştenirii, o persoană este înlăturată total de la moştenire, cota ce i s-ar fi cuvenit se atribuie moştenitorilor cu care ar fi venit în concurs sau, în lipsa acestora, moştenitorilor subsecvenţi.

(5) Dispoziţiile prevăzute la alin. (1)-(4) nu pot profita persoanelor incapabile de a primi legate.

Art. 1.076. Nulitatea. (1) Dispoziţia testamentară prin care moştenitorii legali au fost dezmoşteniţi este supusă cauzelor de nulitate, absolută sau relativă, prevăzute de lege.

(2) Termenul de prescripţie a dreptului la acţiunea în anulare curge de la data la care cei dezmoşteniţi au luat cunoştinţă de dispoziţia testamentară prin care au fost înlăturaţi de la moştenire, dar nu mai devreme de data deschiderii moştenirii.

Secţiunea a 6-a. Execuţiunea testamentară

Art. 1.077. Desemnarea şi misiunea executorului. (1) Testatorul poate numi una sau mai multe persoane, conferindu-le împuternicirea necesară executării dispoziţiilor testamentare. Executorul testamentar poate fi desemnat şi de către un terţ determinat prin testament.

(2) Dacă au fost desemnaţi mai mulţi executori testamentari, oricare dintre ei poate acţiona fără concursul celorlalţi, cu excepţia cazului în care testatorul a dispus altfel sau le-a împărţit atribuţiile.

(3) Puterile executorului testamentar pot fi exercitate de la data acceptării misiunii prin declaraţie autentică notarială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 910. Testatorul poate numi unul sau mai mulţi executori testamentari. ► Art. 918. (1) Dacă sunt mai mulţi executori testamentari care au primit această sarcină, unul singur va putea lucra în lipsă-le. (2) Ei vor fi responsabili solidar de a da socoteală de mişcătoarele ce li s-au încredinţat, afară numai dacă testatorul a despărţit funcţiile lor şi dacă fiecare din ei s-a mărginit în ceea ce i s-a încredinţat (C. civ. 1039 şi urm.).

Art. 1.078. Capacitatea executorului. Persoana lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă nu poate fi executor testamentar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 913. Acela ce nu se poate obliga nu poate fi nici executor testamentar *(C. civ. 915, 950).* ► Art. 915. Minorele nu poate fi executor testamentar, chiar cu autorizaţia tutorelui *(C. civ. 913, 950).*

Art. 1.079. Dreptul de administrare. (1) Executorul testamentar are dreptul să administreze patrimoniul succesoral pe o perioadă de cel mult 2 ani de la data deschiderii moştenirii, chiar dacă testatorul nu i-a conferit în mod expres acest drept.

(2) Prin testament, dreptul de administrare poate fi restrâns doar la o parte din patrimoniul succesoral sau la un termen mai scurt.

(3) Termenul de 2 ani poate fi prelungit de instanța de judecată, pentru motive temeinice, prin acordarea unor termene succesive de câte un an.

Legea de aplicare:
Art. 97. Executiunile testamentare începute înainte de data intrării în vigoare a Codului civil nu pot dura mai mult de 2 ani calculați de la această dată, cu posibilitatea de prelungire în condițiile art. 1.079 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 911. El poate să le dea de drept în posesiune, toată sau parte numai din averea sa mobilă, pentru un timp care nu va trece peste un an de la moartea sa (C. civ. 653, 889, 891, 912).

Art. 1.080. Puterile executorului. (1) Executorul testamentar:
a) va cere, în condițiile legii, punerea sigiliilor, dacă printre moștenitori sunt și minori, persoane puse sub interdicție judecătorească sau dispărute;
b) va stărui a se face inventarul bunurilor moștenirii în prezența sau cu citarea moștenitorilor;
c) va cere instanței să încuviințeze vânzarea bunurilor, în lipsă de sume suficiente pentru executarea legatelor. Instanța va putea încuviința vânzarea imobilelor succesorale numai dacă nu există moștenitori rezervatari;
d) va depune diligențe pentru executarea testamentului, iar în caz de contestație, pentru a apăra validitatea sa;
e) va plăti datoriile moștenirii dacă a fost împuternicit în acest sens prin testament. În lipsa unei asemenea împuterniciri, executorul testamentar va putea achita datoriile numai cu încuviințarea instanței;
f) va încasa creanțele moștenirii.
(2) Testatorul poate dispune ca executorul testamentar să procedeze la partajarea bunurilor moștenirii. Partajul produce efecte numai dacă proiectul prezentat de către executor a fost aprobat de toți moștenitorii.

Legea de aplicare:
Art. 98. În cazul moștenirilor care se deschid după data intrării în vigoare a Codului civil, executorii cu sau fără sezină, instituiți prin testamente anterioare acestei date, au atribuțiile prevăzute la art. 1.080 din Codul civil, cu excepția cazului în care atribuțiile au fost limitate expres de testator.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 916. (1) Executorii testamentari vor cere punerea peceților, dacă sunt și erezi minori, interziși sau absenți. (2) Ei vor stărui a se face inventarul bunurilor succesiunii în prezența eredelui prezumtiv, sau în lipsă-i, după ce i s-au făcut chemările legiuite. (3) Ei vor cere vinderea mișcătoarelor în lipsă de sumă îndestulătoare pentru plata legatelor. (4) Ei vor îngriji ca testamentele să se execute și, în caz de contestație asupra execuției, ei pot să intervină ca să susțină validitatea lor.

Art. 1.081. Transmiterea execuțiunii. (1) Puterile executorului testamentar nu pot fi transmise.
(2) Misiunea executorului testamentar numit în considerarea unei funcții determinate poate fi continuată de către persoana care preia acea funcție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 917. Dreptul executorului testamentar nu trece la erezii săi.

Art. 1.082. Obligația de a da socoteală și răspunderea executorului. (1) La sfârșitul fiecărui an și la încetarea misiunii sale, executorul testamentar este obligat să dea socoteală pentru gestiunea sa, chiar dacă nu există moștenitori rezervatari. Această obligație se transmite moștenitorilor executorului.
(2) Executorul testamentar răspunde ca un mandatar în legătură cu executarea dispozițiilor testamentare.

(3) Dacă au fost desemnaţi mai mulţi executori testamentari, răspunderea acestora este solidară, cu excepţia cazului în care testatorul le-a împărţit atribuţiile şi fiecare dintre ei s-a limitat la misiunea încredinţată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 916. (5) Ei sunt datori, după trecere de un an de la moartea testatorului, a da socoteală despre gestiunea lor *(C. civ. 472 şi urm. , 557 şi urm., 809 şi urm., 819, 854 şi urm.).* ► Art. 918. (2) Ei vor fi responsabili solidar de a da socoteală de mişcătoarele ce li s-au încredinţat, afară numai dacă testatorul a despărţit funcţiile lor şi dacă fiecare din ei s-a mărginit în ceea ce i s-a încredinţat *(C. civ. 1039 şi urm.).*

Art. 1.083. Remuneraţia executorului. Misiunea executorului testamentar este gratuită, dacă testatorul nu a stabilit o remuneraţie în sarcina moştenirii.

Art. 1.084. Suportarea cheltuielilor. Cheltuielile făcute de executorul testamentar în exercitarea puterilor sale sunt în sarcina moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 919. Cheltuielile făcute de executorul testamentar pentru punerea peceţilor, pentru inventar, pentru socoteli şi alte cheltuieli relative la funcţiunile sale sunt în sarcina succesiunii.

Art. 1.085. Încetarea execuţiunii. Execuţiunea testamentară poate înceta:
a) prin îndeplinirea sau imposibilitatea aducerii la îndeplinire a misiunii primite;
b) prin renunţare în forma unei declaraţii autentice notariale;
c) prin decesul executorului testamentar;
d) prin punerea sub interdicţie judecătorească a executorului testamentar;
e) prin revocarea de către instanţă a executorului testamentar care nu îşi îndeplineşte misiunea ori o îndeplineşte în mod necorespunzător;
f) prin expirarea termenului în care se exercită dreptul de administrare, afară de cazul în care instanţa decide prelungirea termenului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 917. Dreptul executorului testamentar nu trece la erezii săi.

Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă şi reducţiunea liberalităţilor excesive

Secţiunea 1. Rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă

Art. 1.086. Noţiunea de rezervă succesorală. Rezerva succesorală este partea din bunurile moştenirii la care moştenitorii rezervatari au dreptul în virtutea legii, chiar împotriva voinţei defunctului, manifestată prin liberalităţi ori dezmoşteniri.

Art. 1.087. Moştenitorii rezervatari. Sunt moştenitori rezervatari soţul supravieţuitor, descendenţii şi ascendenţii privilegiaţi ai defunctului.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: ► Art. 841. Liberalităţile, fie făcute prin acte între vii, fie făcute prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor dispunătorului dacă la moarte-i lasă un copil legitim; peste o a treia parte, dacă lasă doi copii; peste a patra parte, dacă lasă trei sau mai mulţi *(C. civ. 664 şi urm. , 874 şi urm., 939).* ► Art. 842. Sunt cuprinşi în articolul precedent sub nume de copii, descendenţii de orice grad *(C. civ. 670 şi urm.).* ► Art. 843. Liberalităţile, prin acte între vii sau prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor, dacă în lipsă de descendenţi, defunctul lasă tată şi mamă sau peste trei sferturi, dacă lasă numai pe unul din părinţi.
- Legea nr. 319/1944: Art. 2. Liberalităţile făcute de soţul predecedat nu vor putea trece peste jumătate din drepturile prevăzute la art. 1, în favoarea soţului supravieţuitor.

Art. 1.088. Întinderea rezervei succesorale. Rezerva succesorală a fiecărui moştenitor rezervatar este de jumătate din cota succesorală care, în absenţa liberalităţilor sau dezmoştenirilor, i s-ar fi cuvenit ca moştenitor legal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 843. Liberalităţile, prin acte între vii sau prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor, dacă în lipsă de descendenţi, defunctul lasă tată şi mamă sau peste trei sferturi, dacă lasă numai pe unul din părinţi.

Art. 1.089. Noţiunea de cotitate disponibilă. Cotitatea disponibilă este partea din bunurile moştenirii care nu este rezervată prin lege şi de care defunctul putea dispune în mod neîngrădit prin liberalităţi.

Art. 1.090. Cotitatea disponibilă specială a soţului supravieţuitor. (1) Liberalităţile neraportabile făcute soţului supravieţuitor, care vine la moştenire în concurs cu alţi descendenţi decât cei comuni lor, nu pot depăşi un sfert din moştenire şi nici partea descendentului care a primit cel mai puţin.

(2) Dacă defunctul nu a dispus prin liberalităţi de diferenţa dintre cotitatea disponibilă stabilită potrivit art. 1.089 şi cotitatea disponibilă specială, atunci această diferenţă revine descendenţilor.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător atunci când descendentul menţionat la alin. (1) a fost dezmoştenit direct, iar de această dezmoştenire ar beneficia soţul supravieţuitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 939. Bărbatul sau femeia care, având copii dintr-alt maritagiu, va trece în al doilea sau subsecvent maritagiu, nu va putea dărui soţului din urmă decât o parte egală cu partea legitimă a copilului ce a luat mai puţin, şi fără ca, nici într-un caz, donaţiunea să treacă peste cuartul bunurilor *(C. civ. 841)*.

Secţiunea a 2-a. Reducţiunea liberalităţilor excesive

Art. 1.091. Stabilirea rezervei succesorale şi a cotităţii disponibile. (1) Valoarea masei succesorale, în funcţie de care se determină rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă, se stabileşte astfel:

a) determinarea activului brut al moştenirii, prin însumarea valorii bunurilor existente în patrimoniul succesoral la data deschiderii moştenirii;

b) determinarea activului net al moştenirii, prin scăderea pasivului succesoral din activul brut;

c) reunirea fictivă, doar pentru calcul, la activul net, a valorii donaţiilor făcute de cel care lasă moştenirea.

(2) În vederea aplicării alin. (1) lit. c), se ia în considerare valoarea la data deschiderii moştenirii a bunurilor donate, ţinându-se însă cont de starea lor în momentul donaţiei, din care se scade valoarea sarcinilor asumate prin contractele de donaţie. Dacă bunurile au fost înstrăinate de donatar, se ţine seama de valoarea lor la data înstrăinării. Dacă bunurile donate au fost înlocuite cu altele, se ţine cont de valoarea, la data deschiderii moştenirii, a bunurilor intrate în patrimoniu şi de starea lor la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunurilor intrate în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii lor, înlocuirea bunurilor nu este luată în considerare. În măsura în care bunul donat sau cel care l-a înlocuit pe acesta a pierit fortuit, indiferent de data pieirii, donaţia nu se va supune reunirii fictive. Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflaţiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data deschiderii moştenirii.

(3) Nu se va ţine seama în stabilirea rezervei de darurile obişnuite, de donaţiile remuneratorii şi, în măsura în care nu sunt excesive, nici de sumele cheltuite pentru întreţinerea sau, dacă

este cazul, pentru formarea profesională a descendenţilor, a părinţilor sau a soţului şi nici de cheltuielile de nuntă.

(4) Până la dovada contrară, înstrăinarea cu titlu oneros către un descendent ori un ascendent privilegiat sau către soţul supravieţuitor este prezumată a fi donaţie dacă înstrăinarea s-a făcut cu rezerva uzufructului, uzului ori abitaţiei sau în schimbul întreţinerii pe viaţă ori a unei rente viagere. Prezumţia operează numai în favoarea descendenţilor, ascendenţilor privilegiaţi şi a soţului supravieţuitor ai defunctului, dacă aceştia nu au consimţit la înstrăinare.

(5) Rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă se calculează în funcţie de valoarea stabilită potrivit alin. (1). La stabilirea rezervei nu se ţine seama de cei care au renunţat la moştenire, cu excepţia celor obligaţi la raport, potrivit art. 1.147 alin. (2).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 759. Cheltuielile de nutriment, întreţinere, educaţie, de învăţătura unui meşteşug, cheltuielile ordinare pentru îmbrăcăminte şi alte obiecte trebuincioase la intrarea în armată, cheltuielile de nuntă şi prezenturile obişnuite nu sunt supuse raportului. ▶ Art. 845. Valoarea bunurilor înstrăinate unui succesibil în linie dreaptă, cu sarcina unei rendite viagere sau cu rezervă de uzufruct va fi socotită în porţiunea disponibilă şi excedentele, de este, se va trece în masa succesiunii. Imputaţia şi raportul nu pot fi cerute de succesibilul în linie dreaptă care a consimţit la aceste înstrăinări *(C. civ. 738, 751 şi urm. , 841, 1167).* ▶ Art, 849. Partea disponibilă se calculează cu chipul următor: pe lângă bunurile ce a lăsat donatorul sau testatorul în momentul morţii sale, se adaugă prin calcul şi bunurile de care a dispus prin donaţiuni între vii, după starea lor din momentul donaţiunii şi după valoarea ce au avut în momentul morţii donatorului. Din această masă de bunuri, scăzându-se datoriile, pe ceea ce va rămânea se calculează partea disponibilă, după numărul şi calitatea erezilor *(C. civ. 752, 766 şi urm. , 772).*

Art. 1.092. Modul de operare. După deschiderea moştenirii, liberalităţile care încalcă rezerva succesorală sunt supuse reducţiunii, la cerere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 847. Liberalităţile prin act sau între vii sau prin testament, când vor trece peste partea disponibilă, vor fi reduse la această parte *(C. civ. 841 şi urm. , 1641).*

Art. 1.093. Persoanele care pot cere reducţiunea. Reducţiunea liberalităţilor excesive poate fi cerută numai de către moştenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum şi de către creditorii chirografari ai moştenitorilor rezervatari.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 848. Reducţiunea liberalităţilor între vii nu va putea fi cerută decât numai de erezii rezervatari, de erezii acestora sau de cei care înfăţişează drepturile lor *(C. civ. 763, 841 şi urm. , 855, 974).*

Art. 1.094. Căile de realizare a reducţiunii. (1) Reducţiunea liberalităţilor excesive se poate realiza prin buna învoială a celor interesaţi.

(2) În lipsa unei asemenea învoieli, reducţiunea poate fi invocată în faţa instanţei de judecată pe cale de excepţie sau pe cale de acţiune, după caz.

(3) În cazul pluralităţii de moştenitori rezervatari, reducţiunea operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o şi profită numai acestuia.

Art. 1.095. Termenul de prescripţie. (1) Dreptul la acţiunea în reducţiune a liberalităţilor excesive se prescrie în termen de 3 ani de la data deschiderii moştenirii sau, după caz, de la data la care moştenitorii rezervatari au pierdut posesia bunurilor care formează obiectul liberalităţilor.

(2) În cazul liberalităţilor excesive a căror existenţă nu a fost cunoscută de moştenitorii rezervatari, termenul de prescripţie începe să curgă de la data când au cunoscut existenţa acestora şi caracterul lor excesiv.

(3) Excepţia de reducţiune este imprescriptibilă extinctiv.

Art. 1.096. Ordinea reducțiunii. (1) Legatele se reduc înaintea donațiilor.

(2) Legatele se reduc toate deodată şi proporțional, afară dacă testatorul a dispus că anumite legate vor avea preferință, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte legate.

(3) Donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

(4) Donațiile concomitente se reduc toate deodată şi proporțional, afară dacă donatorul a dispus că anumite donații vor avea preferință, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte donații.

(5) Dacă beneficiarul donației care ar trebui redusă este insolvabil, se va proceda la reducțiunea donației anterioare.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ► Art. 850. (1) Întâi se vor reduce dispozițiile testamentare; când bunurile cuprinse în aceste dispoziții nu vor mai fi, atunci numai se va face reducțiunea donațiunilor. (2) Reducțiunea va începe de la cea din urmă donațiune, după săvârşirea acesteia se va trece îndată la cea a doua după dânsa, şi aşa pe rând până la cea mai veche donațiune. ► Art. 851. Când donațiunea între vii, supusă la reducțiune, s-a făcut la unul din cei cu drept de moştenire, acesta va putea scădea partea cu care ar trebui să se reducă donațiunea, din partea ce i s-ar cuveni ca erede în bunurile nedisponibile, dacă aceste bunuri sunt de aceeaşi natură cu cele dăruite *(C. civ. 765, 770).* ► Art. 852. Se vor reduce cu analogie atât legatele universale cât şi cele particulare, fără distincție *(C. civ. 888 şi urm. , 899 şi urm.).* ► Art. 853. Când testatorul va declara ca un legat să fie plătit preferându-se celorlalte, acest legat nu va fi supus la reducțiune, decât după ce valoarea celorlalte legate nu va împlini rezerva legală *(C. civ. 847).*

Art. 1.097. Efectele reducțiunii. (1) Reducțiunea are ca efect ineficacitatea legatelor sau, după caz, desființarea donațiilor în măsura necesară întregirii rezervei succesorale.

(2) Întregirea rezervei, ca urmare a reducțiunii, se realizează în natură.

(3) Reducțiunea se realizează prin echivalent în cazul în care, înainte de deschiderea moştenirii, donatarul a înstrăinat bunul ori a constituit asupra lui drepturi reale, precum şi atunci când bunul a pierit dintr-o cauză imputabilă donatarului.

(4) Când donația supusă reducțiunii a fost făcută unui moştenitor rezervatar care nu este obligat la raportul donației, acesta va putea păstra în contul rezervei sale partea care depăşeşte cotitatea disponibilă.

(5) Dacă donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusă reducțiunii reprezintă mai puțin de jumătate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate păstra bunul, iar reducțiunea necesară întregirii rezervei celorlalți moştenitori rezervatari se va face prin luare mai puțin sau prin echivalent bănesc.

(6) În cazul întregirii rezervei în natură, gratificatul păstrează fructele părții din bun care depăşeşte cotitatea disponibilă, percepute până la data la care cei îndreptățiți au cerut reducțiunea.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ► Art. 765. (1) Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu. (2) Raportul în acest caz se prețuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).* ► Art. 770. (2) În caz contrar, dacă excedentul trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul raportă imobilul în întregimea lui şi prelevă asupra mesei valoarea porțiunii disponibile; dacă această porțiune trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul poate ține imobilul în întregimea lui, ia însă mai puțin din celelalte bunuri ale succesiunii, şi recompensează pe coerezii săi, sau în bani, sau oricum altfel *(C. civ. 739, 741, 764 şi urm. , 794 şi urm. 841 şi urm.).* ► Art. 854. Donatarul va restitui fructele porțiunii ce trece peste partea disponibilă, din momentul morții donatorului *(C. civ. 522 şi urm. , 762, 890).*

Art. 1.098. Reducțiunea unor liberalități speciale. (1) Dacă donația sau legatul are ca obiect un uzufruct, uz ori abitație sau o rentă ori întreținere viageră, moştenitorii rezervatari au facultatea fie de a executa liberalitatea astfel cum a fost stipulată, fie de a abandona proprietatea cotității disponibile în favoarea beneficiarului liberalității, fie de a solicita reducțiunea potrivit dreptului comun.

(2) Dacă moştenitorii rezervatari nu se înţeleg asupra opţiunii, reducţiunea se va face potrivit dreptului comun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 844. Dacă dispoziţia prin acte între vii sau prin testament, constituie un uzufruct sau o rentă viageră, a cărei valoare trece peste cantitatea disponibilă, erezii rezervatari au facultatea de a executa aceste dispoziţii sau de a abandona proprietatea cantităţii disponibile.

Art. 1.099. Imputarea liberalităţilor. (1) Dacă beneficiarul liberalităţii nu este moştenitor rezervatar, liberalitatea primită se impută asupra cotităţii disponibile, iar dacă o depăşeşte, este supusă reducţiunii.

(2) Dacă gratificatul este moştenitor rezervatar şi liberalitatea nu este supusă raportului, ea se impută asupra cotităţii disponibile. Dacă este cazul, excedentul se impută asupra cotei de rezervă la care are dreptul gratificatul şi, dacă o depăşeşte, este supus reducţiunii.

(3) Dacă gratificatul este moştenitor rezervatar şi liberalitatea este supusă raportului, ea se impută asupra rezervei celui gratificat, iar dacă există, excedentul se impută asupra cotităţii disponibile, afară de cazul în care dispunătorul a stipulat imputarea sa asupra rezervei globale. În acest ultim caz, numai partea care excedează rezervei globale se impută asupra cotităţii disponibile. În toate cazurile, dacă se depăşeşte cotitatea disponibilă, liberalitatea este supusă reducţiunii.

(4) Dacă există mai multe liberalităţi, imputarea se face potrivit alin. (1)-(3), ţinând seama şi de ordinea reducţiunii liberalităţilor excesive.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 770. (1) Când un succesibil primeşte, cu dispensă de raport, un dar care excede porţiunea disponibilă, raportul excedentului se face în natură, dacă întoarcerea excedentului este posibilă. ► Art. 847. Liberalităţile prin act sau între vii sau prin testament, când vor trece peste partea disponibilă, vor fi reduse la această parte *(C. civ. 841 şi urm. , 1641).* ► Art. 851. Când donaţiunea între vii, supusă la reducţiune, s-a făcut la unul din cei cu drept de moştenire, acesta va putea scădea partea cu care ar trebui să se reducă donaţiunea, din partea ce i s-ar cuveni ca erede în bunurile nedisponibile, dacă aceste bunuri sunt de aceeaşi natură cu cele dăruite *(C. civ. 765, 770).*

Titlul IV. Transmisiunea şi partajul moştenirii

Capitolul I. Transmisiunea moştenirii

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.100. Noţiunile de opţiune succesorală şi de succesibil. (1) Cel chemat la moştenire în temeiul legii sau al voinţei defunctului poate accepta moştenirea sau poate renunţa la ea.

(2) Prin *succesibil* se înţelege persoana care îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru a putea moşteni, dar care nu şi-a exercitat încă dreptul de opţiune succesorală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 685. Succesiunea poate fi acceptată curat şi simplu, sau sub beneficiu de inventar *(C. civ. 686 şi urm. , 699 şi urm. , 704 şi urm.).* ► Art. 686. Nimeni nu este obligat de a face acceptarea unei moşteniri ce i se cuvine *(C. civ. 693, 703, 712).*

Art. 1.101. Caracterele juridice ale opţiunii. Sub sancţiunea nulităţii absolute, opţiunea succesorală este indivizibilă şi nu poate fi afectată de nicio modalitate.

Art. 1.102. Vocația multiplă la moștenire. (1) Moștenitorul care, în baza legii sau a testamentului, cumulează mai multe vocații la moștenire are, pentru fiecare dintre ele, un drept de opțiune distinct.

(2) Legatarul chemat la moștenire și ca moștenitor legal își va putea exercita opțiunea în oricare dintre aceste calități. Dacă, deși nu a fost încălcată rezerva, din testament rezultă că defunctul a dorit să diminueze cota ce i s-ar fi cuvenit legatarului ca moștenitor legal, acesta din urmă poate opta doar ca legatar.

Art. 1.103. Termenul de opțiune succesorală. (1) Dreptul de opțiune succesorală se exercită în termen de un an de la data deschiderii moștenirii.

(2) Termenul de opțiune curge:

a) de la data nașterii celui chemat la moștenire, dacă nașterea s-a produs după deschiderea moștenirii;

b) de la data înregistrării morții în registrul de stare civilă, dacă înregistrarea se face în temeiul unei hotărâri judecătorești de declarare a morții celui care lasă moștenirea, afară numai dacă succesibilul a cunoscut faptul morții sau hotărârea de declarare a morții la o dată anterioară, caz în care termenul curge de la această din urmă dată;

c) de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia să cunoască legatul său, dacă testamentul cuprinzând acest legat este descoperit după deschiderea moștenirii;

d) de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia să cunoască legătura de rudenie pe care se întemeiază vocația sa la moștenire, dacă această dată este ulterioară deschiderii moștenirii.

(3) Termenului prevăzut la alin. (1) i se aplică prevederile cuprinse în cartea a VI-a referitoare la suspendarea și repunerea în termenul de prescripție extinctivă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 700. (1) Dreptul de a accepta succesiunea se prescrie printr-un termen de 6 luni socotit de la deschiderea succesiunii. (2) În cazul când moștenitorul a fost împiedicat de a se folosi de dreptul său, din motive de forță majoră, instanța judecătorească, la cererea moștenitorului, poate prelungi termenul cu cel mult 6 luni de la data când a luat sfârșit împiedicarea *(C. civ. 692, 709).*

Art. 1.104. Prorogarea termenului. (1) În cazul în care succesibilul a cerut întocmirea inventarului anterior exercitării dreptului de opțiune succesorală, termenul de opțiune nu se va împlini mai devreme de două luni de la data la care i se comunică procesul-verbal de inventariere.

(2) Pe durata efectuării inventarului, succesibilul nu poate fi considerat moștenitor, cu excepția cazului în care a acceptat moștenirea.

Art. 1.105. Retransmiterea dreptului de opțiune. (1) Moștenitorii celui care a decedat fără a fi exercitat dreptul de opțiune succesorală îl exercită separat, fiecare pentru partea sa, în termenul aplicabil dreptului de opțiune privind moștenirea autorului lor.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), partea succesibilului care renunță profită celorlalți moștenitori ai autorului său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 692. Când acela cărui se cuvine o succesiune a murit fără să se fi lepădat de dânsa, sau fără să o fi acceptat expres sau tacit, erezii săi pot de-a dreptul să accepte sau să se lepede de dânsa *(C. civ. 689, 700).*

Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii

Art. 1.106. Libertatea acceptării moștenirii. Nimeni nu poate fi obligat să accepte o moștenire ce i se cuvine.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 686. Nimeni nu este obligat de a face acceptarea unei moşteniri ce i se cuvine *(C. civ. 693, 703, 712).*

Art. 1.107. Acceptarea moştenirii de către creditori. Creditorii succesibilului pot accepta moştenirea, pe cale oblică, în limita îndestulării creanţei lor.

Art. 1.108. Felurile acceptării. (1) Acceptarea poate fi expresă sau tacită.

(2) Acceptarea este expresă când succesibilul îşi însuşeşte explicit titlul sau calitatea de moştenitor printr-un înscris autentic sau sub semnătură privată.

(3) Acceptarea este tacită când succesibilul face un act sau fapt pe care nu ar putea să îl facă decât în calitate de moştenitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 689. Acceptarea poate fi sau expresă sau tacită. Este expresă când se însuşeşte titlul sau calitatea de erede într-un act autentic sau privat; este tacită când eredele face un act, pe care n-ar putea să-l facă decât în calitatea sa de erede, şi care lasă a se presupune neapărat intenţia sa de acceptare *(C. civ. 690 şi urm. , 703, 712, 1171 şi urm. , 1176 şi urm.).*

Art. 1.109. Înregistrarea actelor de acceptare. În situaţia în care acceptarea este făcută printr-un înscris autentic, declaraţia de acceptare se va înscrie în registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1.110. Actele cu valoare de acceptare tacită. (1) Actele de dispoziţie juridică privind o parte sau totalitatea drepturilor asupra moştenirii atrag acceptarea tacită a acesteia. Sunt astfel de acte:

a) înstrăinarea, cu titlu gratuit sau oneros, de către succesibil a drepturilor asupra moştenirii;

b) renunţarea, chiar gratuită, în folosul unuia sau mai multor moştenitori determinaţi;

c) renunţarea la moştenire, cu titlu oneros, chiar în favoarea tuturor comoştenitorilor sau moştenitorilor subsecvenţi.

(2) De asemenea, pot avea valoare de acceptare tacită a moştenirii actele de dispoziţie, administrare definitivă ori folosinţă a unor bunuri din moştenire.

(3) Actele de conservare, supraveghere şi de administrare provizorie nu valorează acceptare, dacă din împrejurările în care acestea s-au efectuat nu rezultă că succesibilul şi-a însuşit prin ele calitatea de moştenitor.

(4) Sunt considerate a fi de administrare provizorie actele de natură urgentă a căror îndeplinire este necesară pentru normala punere în valoare, pe termen scurt, a bunurilor moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 690. Actele curat conservatorii, de îngrijire şi de administraţie provizorie, nu sunt acte de primirea moştenirii, dacă cel ce le-a făcut n-a luat titlu sau calitate de erede. ▸ Art. 691. (1) Donaţiunea, vinderea sau transportul drepturilor succesorale făcute de un erede, trage după sine acceptarea succesiunii. (2) Tot asemenea se întâmplă: 1. Când unul din erezi renunţă chiar gratuit în folosul unui sau a mai mulţi din coerezi. 2. Când renunţarea se face în folosul tuturor coerezilor fără deosebire, şi se primeşte de renunţător preţul renunţării *(C. civ. 707).*

Art. 1.111. Declaraţia de neacceptare. Succesibilul care intenţionează să îndeplinească un act ce poate avea semnificaţia acceptării moştenirii, dar care doreşte ca prin aceasta să nu fie considerat acceptant, trebuie să dea în acest sens, anterior îndeplinirii actului, o declaraţie autentică notarială.

Art. 1.112. Prezumţia de renunţare. (1) Este prezumat, până la proba contrară, că a renunţat la moştenire succesibilul care, deşi cunoştea deschiderea moştenirii şi calitatea lui de succesibil, ca urmare a citării sale în condiţiile legii, nu acceptă moştenirea în termenul prevăzut la art. 1.103. Citaţia trebuie să cuprindă, sub sancţiunea nulităţii acesteia, pe lângă elementele prevăzute de Codul de procedură civilă, şi precizarea că, dacă succesibilul nu îşi

exercită dreptul de a accepta moştenirea în termenul prevăzut la art. 1.103, va fi prezumat că renunţă la moştenire.

(2) Prezumţia de renunţare operează numai dacă citaţia i-a fost comunicată succesibilului cu cel puţin 30 de zile înainte de expirarea termenului de opţiune succesorală.

Art. 1.113. Reducerea termenului de opţiune. (1) Pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, un succesibil poate fi obligat, cu aplicarea procedurii prevăzute de lege pentru ordonanţa preşedinţială, să îşi exercite dreptul de opţiune succesorală înăuntrul unui termen stabilit de instanţa judecătorească, mai scurt decât cel prevăzut la art. 1.103.

(2) Succesibilul care nu optează în termenul stabilit de instanţa judecătorească este considerat că a renunţat la moştenire.

Art. 1.114. Efectele acceptării. (1) Acceptarea consolidează transmisiunea moştenirii realizată de plin drept la data decesului.

(2) Moştenitorii legali şi legatarii universali sau cu titlu universal răspund pentru datoriile şi sarcinile moştenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proporţional cu cota fiecăruia.

(3) Legatarul cu titlu particular nu este obligat să suporte datoriile şi sarcinile moştenirii. Prin excepţie, el răspunde pentru pasivul moştenirii, însă numai cu bunul sau bunurile ce formează obiectul legatului, dacă:

a) testatorul a dispus în mod expres în acest sens;

b) dreptul lăsat prin legat are ca obiect o universalitate, cum ar fi o moştenire culeasă de către testator şi nelichidată încă; în acest caz, legatarul răspunde pentru pasivul acelei universalităţi;

c) celelalte bunuri ale moştenirii sunt insuficiente pentru plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii.

(4) În cazul înstrăinării bunurilor moştenirii după deschiderea acesteia, bunurile intrate în patrimoniul succesoral prin efectul subrogaţiei pot fi afectate stingerii datoriilor şi sarcinilor moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 688. Efectul acceptării se suie până la ziua deschiderii succesiunii *(C. civ. 651)*. ▶ Art. 774. Coerezii contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor succesiunii, fiecare în proporţie cu ce ia *(C. civ. 653, 775 şi urm., 893, 896, 909, 1060)*. ▶ Art. 775. Legatarul cu titlul universal contribuie deopotrivă cu erezii, în proporţie cu emolumentul său. Cel particular nu contribuie *(C. civ. 896, 909)*.

Art. 1.115. Întocmirea inventarului. (1) Succesibilii, creditorii moştenirii şi orice persoană interesată pot cere notarului competent să dispună efectuarea unui inventar al bunurilor din patrimoniul succesoral, toate cheltuielile care se vor face în acest scop fiind în sarcina moştenirii.

(2) Dacă succesibilii sau persoanele care deţin bunuri din patrimoniul succesoral se opun, efectuarea inventarului este dispusă de către instanţa judecătorească de la locul deschiderii moştenirii.

(3) Inventarul se efectuează de către persoana desemnată prin acordul succesibililor şi al creditorilor sau, în lipsa unui asemenea acord, de către persoana desemnată fie de notar, fie, după caz, de instanţa de judecată competentă.

Art. 1.116. Procesul-verbal de inventariere. (1) Procesul-verbal de inventariere cuprinde enumerarea, descrierea şi evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data deschiderii moştenirii.

(2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menţiona separat.

(3) În inventar se cuprind menţiuni privind pasivul succesoral.

(4) Bunurile moştenirii care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află şi a motivului pentru care se găsesc acolo.

(5) În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi vreun testament lăsat de defunct, acesta va fi vizat spre neschimbare şi va fi depus în depozit la biroul notarului public.

(6) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflaţi la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau în cazul refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de 2 martori.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 71. (1) Procesul-verbal de inventariere va cuprinde enumerarea, descrierea şi evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data decesului. (2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menţiona separat. (3) În inventar se cuprind menţiuni privind pasivul succesoral. (4) Bunurile defunctului care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află şi a motivului pentru care se găsesc acolo. (4) În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi testament lăsat de defunct, va fi vizat spre neschimbare şi va fi depus în depozit la biroul notarului public. (5) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflaţi la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau a refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de martorii prezenţi.

Art. 1.117. Măsurile speciale de conservare a bunurilor. (1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.

(2) Poate fi numit custode, cu acordul tuturor celor interesaţi, unul dintre succesibili, iar în caz contrar, o altă persoană aleasă de către notar.

(3) În cazul în care conservarea bunurilor moştenirii necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviinţarea notarului, de către custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.

(4) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar şi de custode sau curator. Dacă predarea are loc concomitent cu inventarierea, se va face menţiune în procesul-verbal, un exemplar al acestuia predându-se custodelui sau curatorului.

(5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile şi să dea socoteală notarului asupra cheltuielilor de conservare sau administrare a acestor bunuri la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.

(6) Oricine se consideră vătămat prin inventarul întocmit sau prin măsurile de conservare şi administrare luate de notarul public poate face plângere la instanţa judecătorească competentă.

Reglementarea anterioară
- **Legea nr. 36/1995:** Art. 72. (1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul public va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode. (2) În cazul în care conservarea bunurilor succesorale necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviinţarea notarului public, de custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor. (3) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar şi de custode sau curator. (4) Dacă predarea are loc o dată cu inventarierea, se va menţiona în procesul-verbal de inventariere, un exemplar al procesului-verbal predându-se custodelui sau curatorului. (5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile şi să depună conturile la biroul notarului public la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.
- **Decretul nr. 31/1954:** Art. 15. (1) În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în masura în care acesta este îndreptăţit să-l reprezinte. (2) Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesorale, cei chemati la moştenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptăţit să-i reprezinte.

Art. 1.118. Măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori. (1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituţie specializată, făcându-se menţiune despre aceasta şi în procesul-verbal de inventariere.

(2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa moştenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul şi gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru:

a) întreținerea persoanelor ce erau în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;

b) plata sumelor datorate în baza contractelor individuale de muncă sau pentru plata asigurărilor sociale;

c) acoperirea cheltuielilor pentru conservarea și administrarea bunurilor moștenirii.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 36/1995: Art. 73. (1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituție specializată, făcându-se mențiune despre aceasta și în procesul-verbal de inventariere. (2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa moștenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul și gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru: a) întreținerea persoanelor ce era în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni; b) plata sumelor datorate în baza contractelor de muncă sau plata asigurărilor sociale; c) acoperirea cheltuielilor pentru păstrarea și administrarea averii succesorale.

Art. 1.119. Acceptarea forțată. (1) Succesibilul care, cu rea-credință, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral sau a ascuns o donație supusă raportului ori reducțiunii este considerat că a acceptat moștenirea, chiar dacă anterior renunțase la ea. El nu va avea însă niciun drept cu privire la bunurile sustrase sau ascunse și, după caz, va fi obligat să raporteze ori să reducă donația ascunsă fără a participa la distribuirea bunului donat.

(2) Moștenitorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) este ținut să plătească datoriile și sarcinile moștenirii proporțional cu cota sa din moștenire, inclusiv cu propriile sale bunuri.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 703. Erezii care au dat la o parte, sau au ascuns lucruri ale unei succesiuni, nu mai au facultatea de a se lepăda de dânsa; cu toată renunțarea lor, ei rămân erezi și nu pot lua nicio parte din lucrurile date la o parte sau ascunse *(C. civ. 686, 689, 712).* ▶ Art. 712. Eredele care a ascuns obiecte de ale succesiunii sau care cu știință și rea credință n-a trecut în inventar efecte dintr-însa, nu se poate folosi de beneficiul de inventar *(C. civ. 703).*

Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire

Art. 1.120. Forma renunțării. (1) Renunțarea la moștenire nu se presupune, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 1.112 și art. 1.113 alin. (2).

(2) Declarația de renunțare se face în formă autentică la orice notar public sau, după caz, la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, în condițiile și limitele prevăzute de lege.

(3) Pentru informarea terților, declarația de renunțare se va înscrie, pe cheltuiala renunțătorului, în registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1.121. Efectele renunțării. (1) Succesibilul care renunță este considerat că nu a fost niciodată moștenitor.

(2) Partea renunțătorului profită moștenitorilor pe care i-ar fi înlăturat de la moștenire sau celor a căror parte ar fi diminuat-o dacă ar fi acceptat moștenirea.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 696. Eredele ce renunță este considerat că n-a fost niciodată erede. ▶ Art. 697. Partea renunțătorului profită coerezilor săi; dacă este singur, succesiunea trece la gradul următor *(C. civ. 660 și urm., 701).*

Art. 1.122. Renunțarea frauduloasă. (1) Creditorii succesibilului care a renunțat la moștenire în frauda lor pot cere instanței revocarea renunțării în ceea ce îi privește, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renunțarea.

(2) Admiterea acțiunii în revocare produce efectele acceptării moștenirii de către succesibilul debitor numai în privința creditorului reclamant și în limita creanței acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 699. (1) Creditorii acelui ce renunţă în paguba lor pot să ia autorizaţia justiţiei ca să accepte succesiunea pentru debitorele lor, în locul şi rândul său. (2) Într-acest caz renunţarea este anulată numai în favorul creditorilor şi numai până la concurenţa creanţelor lor. Acceptarea nu se face în folosul eredelui care a renunţat *(C. civ. 974, 975).*

Art. 1.123. Revocarea renunţării. (1) În tot cursul termenului de opţiune, renunţătorul poate revoca renunţarea, dacă moştenirea nu a fost deja acceptată de alţi succesibili care au vocaţie la partea care i-ar reveni, dispoziţiile art. 1.120 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Revocarea renunţării valorează acceptare, bunurile moştenirii fiind preluate în starea în care se găsesc şi sub rezerva drepturilor dobândite de terţi asupra acelor bunuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 701. În tot timpul în care prescripţia dreptului de a accepta nu este dobândită în contra erezilor ce au renunţat, ei au încă facultatea de a accepta succesiunea, dacă succesiunea nu este deja acceptată de alţi erezi. Nu se pot vătăma însă drepturile care ar fi dobândite de alte persoane asupra bunurilor succesiunii, sau prin prescripţie, sau prin acte valabile, făcute de curatorele succesiunii vacante *(C. civ. 1882, 1890).*

Art. 1.124. Termenul de prescripţie. Dreptul la acţiunea în anularea acceptării sau renunţării se prescrie în termen de 6 luni, calculat în caz de violenţă de la încetarea acesteia, iar în celelalte cazuri din momentul în care titularul dreptului la acţiune a cunoscut cauza de nulitate relativă.

Secţiunea a 4-a. Sezina

Art. 1.125. Noţiune. Pe lângă stăpânirea de fapt exercitată asupra patrimoniului succesoral, sezina le conferă moştenitorilor sezinari şi dreptul de a administra acest patrimoniu şi de a exercita drepturile şi acţiunile defunctului.

Art. 1.126. Moştenitorii sezinari. Sunt moştenitori sezinari soţul supravieţuitor, descendenţii şi ascendenţii privilegiaţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 653. (1) Descendenţii şi ascendenţii au de drept posesiunea succesiunii din momentul morţii defunctului.

Art. 1.127. Dobândirea sezinei de către moştenitorii legali nesezinari. (1) Moştenitorii legali nesezinari dobândesc sezina numai prin eliberarea certificatului de moştenitor, dar cu efect retroactiv din ziua deschiderii moştenirii.

(2) Până la intrarea în stăpânirea de fapt a moştenirii, moştenitorul legal nesezinar nu poate fi urmărit în calitate de moştenitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 653. (2) Ceilalţi moştenitori intră în posesiunea succesiunii cu permisiunea justiţiei *(C. civ. 889 şi urm. , 911, 917, 1860).*

Art. 1.128. Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moştenirii. (1) Legatarul universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moştenirii de la moştenitorii rezervatari. Dacă asemenea moştenitori nu există sau refuză, legatarul universal intră în stăpânirea moştenirii prin eliberarea certificatului de moştenitor.

(2) Legatarul cu titlu universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moştenirii de la moştenitorii rezervatari sau, după caz, de la legatarul universal intrat în stăpânirea moştenirii ori de la moştenitorii legali nerezervatari care au intrat în stăpânirea moştenirii, fie de drept, fie prin eliberarea certificatului de moştenitor. Dacă asemenea moştenitori nu există sau refuză, legatarul cu titlu universal intră în stăpânirea moştenirii prin eliberarea certificatului de moştenitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 889. Când testatorul are erezi rezervatari, legatarul universal va cere de la aceştia punerea în posesiune a bunurilor cuprinse în testament *(C. civ. 653, 895, 899).* ▸ Art. 890. Legatarul universal are drept a pretinde fructele bunurilor cuprinse în testament, din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care eredele a consimţit a-i da legatul. ▸ Art. 891. Când testatorul nu a lăsat erezi rezervatari, legatarul universal va cere de la justiţie posesiunea bunurilor cuprinse în testament.

Art. 1.129. Predarea legatului cu titlu particular. Legatarul cu titlu particular intră în posesia obiectului legatului din ziua în care acesta i-a fost predat de bunăvoie sau, în lipsă, din ziua depunerii la instanţă a cererii de predare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 899. (2) Cu toate acestea, legatarul singular nu va putea intra în posesia lucrului legat, nici a pretinde fructele sau interesele, decât din ziua în care a făcut cererea în judecată sau din ziua în care predarea legatului i s-a încuviinţat de bună voie *(C. civ. 485, 522 şi urm. , 894).*

Secţiunea a 5-a. Petiţia de ereditate

Art. 1.130. Persoanele care pot obţine recunoaşterea calităţii de moştenitor. Moştenitorul cu vocaţie universală sau cu titlu universal poate obţine oricând recunoaşterea calităţii sale de moştenitor contra oricărei persoane care, pretinzând că se întemeiază pe titlul de moştenitor, posedă toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral.

Art. 1.131. Efectele recunoaşterii calităţii de moştenitor. (1) Recunoaşterea calităţii de moştenitor îl obligă pe deţinătorul fără titlu al bunurilor din patrimoniul succesoral la restituirea acestor bunuri cu aplicarea regulilor prevăzute la art. 1.635-1.649.

(2) În privinţa actelor juridice încheiate între deţinătorul fără titlu al bunurilor succesorale şi terţi, dispoziţiile art. 960 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Secţiunea a 6-a. Certificatul de moştenitor

Art. 1.132. Noţiune. Certificatul de moştenitor se eliberează de către notarul public şi cuprinde constatări referitoare la patrimoniul succesoral, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum şi alte menţiuni prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 83. (1) Pe baza încheierii finale, în termen de 20 de zile, se redactează certificatul de moştenitor sau de legatar, care va cuprinde constatările din această încheiere referitoare la masa succesorală, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din patrimoniul defunctului.

Art. 1.133. Efecte. (1) Certificatul de moştenitor face dovada calităţii de moştenitor, legal sau testamentar, precum şi dovada dreptului de proprietate al moştenitorilor acceptanţi asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecăruia.

(2) În vederea stabilirii componenţei patrimoniului succesoral, notarul public procedează, mai întâi, la lichidarea regimului matrimonial.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 88. (1) Cei care se consideră vătămaţi în drepturile lor prin emiterea certificatului de moştenitor pot cere instanţei judecătoreşti anularea acestuia şi stabilirea drepturilor lor, conform legii. Până la anularea sa prin hotărâre judecătorească, certificatul de moştenitor face dovada deplină în privinţa calităţii de moştenitor şi a cotei sau bunurilor care se cuvin fiecărui moştenitor în parte.

Art. 1.134. Nulitatea. Cei care se consideră vătămaţi în drepturile lor prin eliberarea certificatului de moştenitor pot cere instanţei judecătoreşti constatarea sau, după caz, declararea nulităţii acestuia şi stabilirea drepturilor lor, conform legii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 83. (1) Pe baza încheierii finale, în termen de 20 de zile, se redactează certificatul de moştenitor sau de legatar, care va cuprinde constatările din această încheiere referitoare la masa succesorală, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din patrimoniul defunctului.

Capitolul II. Moştenirea vacantă

Art. 1.135. Noţiune. (1) Dacă nu sunt moştenitori legali sau testamentari, moştenirea este vacantă.

(2) Dacă prin legat s-a atribuit numai o parte a moştenirii şi nu există moştenitori legali ori vocaţia acestora a fost restrânsă ca efect al testamentului lăsat de defunct, partea din moştenire rămasă neatribuită este vacantă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 680. În lipsă de moştenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.

Art. 1.136. Administrarea provizorie a bunurilor moştenirii. (1) Cât timp moştenirea nu a fost acceptată sau dacă succesibilul nu este cunoscut, notarul public competent poate să numească un curator special al moştenirii, pentru apărarea drepturilor moştenitorului eventual, având drepturile şi îndatoririle de administrare prevăzute la art. 1.117 alin. (3)-(5).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), acţiunile împotriva moştenirii se vor îndrepta împotriva unui curator special, numit de notarul public competent, la cererea reclamantului.

(3) Dacă există indicii că moştenirea urmează a fi declarată vacantă, notarul public competent încunoştinţează şi organul care reprezintă comuna, oraşul sau, după caz, municipiul.

Art. 1.137. Somarea succesibililor. (1) Dacă în termen de un an şi 6 luni de la deschiderea moştenirii nu s-a înfăţişat niciun succesibil, notarul, la cererea oricărei persoane interesate, îi va soma pe toţi succesibilii, printr-o publicaţie făcută la locul deschiderii moştenirii, la locul unde se află imobilele din patrimoniul succesoral, precum şi într-un ziar de largă circulaţie, pe cheltuiala moştenirii, să se înfăţişeze la biroul său în termen de cel mult două luni de la publicare.

(2) Dacă niciun succesibil nu se prezintă în termenul fixat în publicaţie, notarul va constata că moştenirea este vacantă.

Art. 1.138. Dreptul de a culege moştenirea vacantă. Moştenirile vacante revin comunei, oraşului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii şi intră în domeniul lor privat. Este considerată nescrisă orice dispoziţie testamentară care, fără a stipula transmiterea bunurilor moştenirii, urmăreşte să înlăture această regulă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 680. În lipsă de moştenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.

Art. 1.139. Intrarea în stăpânirea moştenirii vacante şi răspunderea pentru pasiv. (1) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul intră în stăpânirea de fapt a moştenirii de îndată ce toţi succesibilii cunoscuţi au renunţat la moştenire ori, la împlinirea termenului prevăzut la art. 1.137, dacă niciun moştenitor nu este cunoscut. Moştenirea se dobândeşte retroactiv de la data deschiderii sale.

(2) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul suportă pasivul moştenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.

Art. 1.140. Desfiinţarea vacanţei moştenirii. Dacă, deşi s-a constatat vacanţa moştenirii, există moştenitori, atunci aceştia pot exercita petiţia de ereditate împotriva comunei, oraşului sau, după caz, municipiului.

Capitolul III. Amintirile de familie

Art. 1.141. Bunurile care constituie amintiri de familie. (1) Constituie amintiri de familie bunurile ce au aparţinut membrilor familiei şi stau mărturie istoriei acesteia.

(2) Sunt incluse în această categorie bunuri precum corespondenţa purtată de membrii familiei, arhivele familiale, decoraţiile, armele de colecţie, portretele de familie, documentele, precum şi orice alte bunuri cu semnificaţie morală deosebită pentru respectiva familie.

Art. 1.142. Regimul juridic al amintirilor de familie. (1) Moştenitorii pot ieşi din indiviziune cu privire la bunurile care constituie amintiri de familie numai prin partaj voluntar.

(2) În cazul în care nu se realizează partajul voluntar, bunurile care constituie amintiri de familie rămân în indiviziune.

(3) Pe durata indiviziunii, prin acordul moştenitorilor sau, în lipsa acestuia, prin hotărârea instanţei, amintirile de familie sunt depozitate în interesul familiei la unul ori mai mulţi dintre moştenitori sau în locul convenit de ei.

(4) Moştenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le deţine pe nedrept, dar nu le poate înstrăina, împrumuta sau da în locaţiune fără acordul unanim al coindivizarilor.

Capitolul IV. Partajul succesoral şi raportul

Secţiunea 1. Dispoziţii generale referitoare la partajul succesoral

Art. 1.143. Starea de indiviziune. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Moştenitorul poate cere oricând ieşirea din indiviziune, chiar şi atunci când există convenţii sau clauze testamentare care prevăd altfel.

(2) Dispoziţiile art. 669-686 se aplică şi partajului succesoral în măsura în care nu sunt incompatibile cu acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 728. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Un coerede poate oricând cere împărţeala succesiunii, chiar când ar exista convenţii sau prohibiţii contrarii.

Art. 1.144. Partajul voluntar. (1) Dacă toţi moştenitorii sunt prezenţi şi au capacitate de exerciţiu deplină, partajul se poate realiza prin bună învoială, în forma şi prin actul pe care părţile le convin. Dacă printre bunurile succesorale se află imobile, convenţia de partaj trebuie încheiată în formă autentică, sub sancţiunea nulităţii absolute.

(2) Dacă nu sunt prezenţi toţi moştenitorii ori dacă printre ei se află minori sau persoane puse sub interdicţie judecătorească ori persoane dispărute, atunci se vor pune sigilii pe bunurile moştenirii în cel mai scurt termen, iar partajul voluntar se va realiza cu respectarea regulilor referitoare la protecţia persoanelor lipsite de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă ori privitoare la persoanele dispărute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 730. (1) Dacă toţi erezii sunt prezenţi şi majori, se pot împărţi între dânşii, oricum ar voi, fără îndeplinirea vreunei formalităţi. (2) Dacă toţi erezii nu sunt prezenţi sau dacă între dânşii sunt minori sau interzişi, atunci se vor pune peceţi 1) pe efectele succesiunii în cel

mai scurt termen, sau după cererea erezilor sau după aceea a procurorului tribunalului de primă instanţă (C. civ. 747).

Art. 1.145. Măsuri conservatorii. Bunurile moştenirii pot să facă obiectul unor măsuri conservatorii, în tot sau în parte, la cererea persoanelor interesate, în condiţiile legii.

Secţiunea a 2-a. Raportul donaţiilor

Art. 1.146. Noţiune. (1) Raportul donaţiilor este obligaţia pe care o au între ei soţul supravieţuitor şi descendenţii defunctului care vin efectiv şi împreună la moştenirea legală de a readuce la moştenire bunurile care le-au fost donate fără scutire de raport de către cel ce lasă moştenirea.

(2) În lipsă de stipulaţie contrară din partea donatorului, cei menţionaţi la alin. (1) sunt obligaţi la raport numai dacă ar fi avut vocaţie concretă la moştenirea defunctului în cazul în care aceasta s-ar fi deschis la data donaţiei.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 751. Fiul sau descendentele care vine la succesiune, chiar sub beneficiu de inventar, împreună cu fraţii ori surorile sale, sau cu descendenţii acestora, trebuie a raporta coerezilor săi tot ce a primit de la defunct prin dar, atât direct cât şi indirect, afară de cazul când donatorele a dispus altfel *(C. civ. 738, 752 şi urm. , 845, 846).*
- Legea nr. 319/1944: Art. 3. (1) Soţul supravieţuitor este obligat să raporteze liberalităţile ce a primit prin acte între vii de la soţul său, când vine în concurs cu copiii sau cu descendenţii lor.
(2) Aceeaşi obligaţie o au şi copiii şi descendenţii lor faţă de soţul supravieţuitor.

Art. 1.147. Scutirea de raport a renunţătorului la moştenirea legală. (1) În caz de renunţare la moştenirea legală, descendentul sau soţul supravieţuitor nu mai are obligaţia de raport, putând păstra liberalitatea primită în limitele cotităţii disponibile.

(2) Prin stipulaţie expresă în contractul de donaţie, donatarul poate fi obligat la raportul donaţiei şi în cazul renunţării la moştenire. În acest caz, donatarul va readuce la moştenire numai valoarea bunului donat care depăşeşte partea din bunurile defunctului la care ar fi avut dreptul ca moştenitor legal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 752. Eredele ce renunţă la succesiune poate popri darul, sau a cere legatul ce i s-a făcut, în limitele părţii disponibile *(C. civ. 696 şi urm. , 763, 841, 846, 851).* ▸ Art. 764. Raportul se face sau în natură, sau scăzându-se valoarea sa din partea celui obligat a face raport *(C. civ. 738, 739, 765 şi urm. , 772 şi urm.).* ▸ Art. 765. (1) Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu. (2) Raportul în acest caz se preţuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).* ▸ Art. 772. Raportul mobilelor se face luându-se mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunii. El se calculează pe valoarea ce mobilele aveau în momentul facerii darului, după statul estimaţiei anexat actului de dar; în lipsa acestui stat, după estimaţia experţilor, făcută pe preţul cel mai just *(C. civ. 739, 764).*

Art. 1.148. Persoanele care pot cere raportul donaţiei. Dreptul de a cere raportul îl au numai descendenţii şi soţul supravieţuitor, precum şi, pe cale oblică, creditorii personali ai acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 763. Legatarii şi creditorii nu pot pretinde ca erezii să facă raport *(C. civ. 757, 848).*

Art. 1.149. Caracterul personal al obligaţiei de raport. (1) Moştenitorul datorează raportul numai pentru donaţiile pe care le-a primit personal de la donator.

(2) Dacă descendentul donatarului vine în nume propriu la moştenirea donatorului, nu este obligat să raporteze donaţia făcută ascendentului său, chiar dacă a acceptat moştenirea acestuia din urmă.

(3) Descendentul care vine la moştenire prin reprezentare succesorală este obligat să raporteze donaţia primită de la defunct de către ascendentul său pe care îl reprezintă, chiar dacă nu l-a moştenit pe acesta din urmă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 754. Donaţiile şi legatele făcute fiului unei persoane, care are calitatea de erede în momentul deschiderii succesiunii, sunt prezumate că s-au făcut cu scutirea de raport. ► Art. 755. Fiul care vine cu dreptul său propriu la succesiunea donatorului nu este obligat a raporta darul făcut părintelui său, chiar când ar primi succesiunea acestuia; dar când fiul vine la succesiune cu dreptul de reprezentare, atunci este dator să raporteze aceea ce s-a dăruit părintelui său, chiar în cazul când ar fi renunţat la succesiunea părintelui. ► Art. 756. (1) Donaţiile şi legatele făcute soţului unui descendent succesibil sunt socotite ca făcute cu scutirea de raport. (2) Dacă darurile sau legatele s-au făcut la doi soţi împreună, din care numai unul este descendente cu drept de succesiune, partea dăruită acestuia din urmă este supusă raportului.

Art. 1.150. Excepţiile de la obligaţia de raport. (1) Nu sunt supuse raportului:

a) donaţiile pe care defunctul le-a făcut cu scutire de raport. Scutirea poate fi făcută prin chiar actul de donaţie sau printr-un act ulterior, întocmit în una dintre formele prevăzute pentru liberalităţi;

b) donaţiile deghizate sub forma unor înstrăinări cu titlu oneros sau efectuate prin persoane interpuse, cu excepţia cazului în care se dovedeşte că cel care a lăsat moştenirea a urmărit un alt scop decât scutirea de raport;

c) darurile obişnuite, donaţiile remuneratorii şi, în măsura în care nu sunt excesive, sumele cheltuite pentru întreţinerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendenţilor, a părinţilor sau a soţului şi nici cheltuielile de nuntă, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel;

d) fructele culese, veniturile scadente până în ziua deschiderii moştenirii şi echivalentul bănesc al folosinţei exercitate de donatar asupra bunului donat.

(2) De asemenea, raportul nu este datorat nici în cazul în care bunul donat a pierit fără culpa donatarului. Cu toate acestea, dacă bunul a fost reconstituit prin folosirea unei indemnizaţii încasate ca urmare a pieirii sale, donatarul este ţinut să facă raportul bunului în măsura în care indemnizaţia a servit la reconstituirea acelui bun. În cazul în care indemnizaţia nu a fost utilizată în acest scop, ea însăşi este supusă raportului. Dacă indemnizaţia rezultă dintr-un contract de asigurare, aceasta se raportează numai în măsura în care depăşeşte cuantumul total al primelor plătite de donatar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 759. Cheltuielile de nutriment, întreţinere, educaţie, de învăţătura unui meşteşug, cheltuielile ordinare pentru îmbrăcăminte şi alte obiecte trebuincioase la intrarea în armată, cheltuielile de nuntă şi prezenturile obişnuite nu sunt supuse raportului. ► Art. 760. Imobilul care s-a pierdut din caz fortuit şi fără greşeala donatarului nu este supus raportului *(C. civ. 1018, 1102, 1156)*. ► Art. 762. Fructele şi interesele lucrurilor supuse raportului nu sunt debite decât din ziua deschiderii succesiunii *(C. civ. 482 şi urm. , 522 şi urm. , 651, 854, 1589)*.

Art. 1.151. Modul de efectuare a raportului. (1) Raportul se face prin echivalent. Este considerată ca nescrisă dispoziţia care impune donatarului raportul în natură.

(2) Cu toate acestea, donatarul poate efectua raportul în natură dacă la data cererii de raport este încă proprietarul bunului şi nu l-a grevat cu o sarcină reală şi nici nu l-a dat în locaţiune pentru o perioadă mai mare de 3 ani.

(3) Raportul prin echivalent se poate realiza prin preluare, prin imputaţie sau în bani.

(4) Raportul prin preluare se realizează prin luarea din masa succesorală de către moştenitorii îndreptăţiţi la raport a unor bunuri, pe cât posibil de aceeaşi natură şi calitate cu cele care au format obiectul donaţiei, ţinând seama de cotele succesorale ale fiecăruia.

(5) În cazul raportului prin imputaţie, valoarea donaţiei se scade din partea moştenitorului obligat la raport.

(6) În cazul raportului în bani, cel obligat la raport va depune la dispoziţia celorlalţi moştenitori o sumă de bani care reprezintă diferenţa dintre valoarea bunului donat şi partea din această valoare ce corespunde cotei sale succesorale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 764. Raportul se face sau în natură, sau scăzându-se valoarea sa din partea celui obligat a face raport *(C. civ. 738, 739, 765 şi urm. , 772 şi urm.).* ▶ Art. 765. (1) Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu. (2) Raportul în acest caz se preţuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).* ▶ Art. 770. (1) Când un succesibil primeşte, cu dispensă de raport, un dar care excede porţiunea disponibilă, raportul excedentului se face în natură, dacă întoarcerea excedentului este posibilă. (2) În caz contrar, dacă excedentul trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul raportă imobilul în întregimea lui şi prelevă asupra mesei valoarea porţiunii disponibile; dacă această porţiune trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul poate ţine imobilul în întregimea lui, ia însă mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunii, şi recompensează pe coerezii săi, sau în bani, sau oricum altfel *(C. civ. 739, 741, 764 şi urm. , 794 şi urm. 841 şi urm.).* ▶ Art. 772. Raportul mobilelor se face luându-se mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunii. El se calculează pe valoarea ce mobilele aveau în momentul facerii darului, după statul estimaţiei anexat actului de dar; în lipsa acestui stat, după estimaţia experţilor, făcută pe preţul cel mai just *(C. civ. 739, 764).*

Art. 1.152. Căile de realizare a raportului. (1) Raportul se realizează în cadrul partajului, prin bună învoială sau pe cale judecătorească.

(2) Raportul cerut de unul dintre moştenitori profită şi celorlalţi moştenitori îndreptăţiţi să solicite raportul, cu excepţia celor care au renunţat în mod expres la raport.

Art. 1.153. Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent. (1) În vederea efectuării raportului prin echivalent, se ia în considerare valoarea bunului donat la momentul judecăţii, ţinându-se însă cont de starea lui în momentul donaţiei, din care se scade valoarea, la momentul judecăţii, a sarcinilor asumate prin contractul de donaţie.

(2) Dacă bunul a fost înstrăinat de donatar anterior cererii de raport, se ţine seama de valoarea lui la data înstrăinării. Dacă bunul donat a fost înlocuit cu altul, se ţine cont de valoarea, la data raportului, a bunului intrat în patrimoniu şi de starea lui la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunului intrat în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii sale, înlocuirea bunului nu este luată în considerare.

(3) Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflaţiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data realizării raportului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 765. (2) Raportul în acest caz se preţuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).*

Art. 1.154. Ameliorările şi degradările bunului donat în cazul raportului în natură. (1) Donatarul are dreptul să recupereze, proporţional cu cotele succesorale, cheltuielile rezonabile pe care le-a făcut cu lucrările adăugate, precum şi cu lucrările autonome necesare şi utile până la data raportului.

(2) Totodată, donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorările care au micşorat valoarea bunului ca urmare a faptei sale culpabile.

(3) Donatarul poate reține bunul până la plata efectivă a sumelor ce îi sunt datorate pentru cheltuielile prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care creanța lui se compensează cu despăgubirile pe care le datorează potrivit alin. (2).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 766. În orice caz, trebuie să se țină socoteală donatarului de cheltuielile necesare şi utile *(C. civ. 494, 539, 771, 1345).* ▸ Art. 767. Donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorările care au micşorat valoarea imobilului, prin faptul, culpa sau neglijența sa *(C. civ. 998 şi urm. , 1342 şi urm.).* ▸ Art. 771. Coeredele care raportează imobilul în natură poate să rețină posesiunea până la plata efectivă a sumelor ce-i sunt datorite pentru cheltuieli sau ameliorațiuni *(C. civ. 766).*

Secțiunea a 3-a. Plata datoriilor

Art. 1.155. Plata pasivului. Excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moştenirii. (1) Moştenitorii universali şi cu titlu universal contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii proporțional cu cota succesorală ce îi revine fiecăruia.

(2) Înainte de partajul succesoral, creditorii ale căror creanțe provin din conservarea sau din administrarea bunurilor moştenirii ori s-au născut înainte de deschiderea moştenirii pot cere să fie plătiți din bunurile aflate în indiviziune. De asemenea, ei pot solicita executarea silită asupra acestor bunuri.

(3) Regula divizării de drept a pasivului succesoral nu se aplică dacă:

a) obligația este indivizibilă;

b) obligația are ca obiect un bun individual determinat ori o prestație determinată asupra unui astfel de bun;

c) obligația este garantată cu o ipotecă sau o altă garanție reală, caz în care moştenitorul care primeşte bunul afectat garanției va fi obligat pentru tot, însă numai în limita valorii acelui bun, iar participarea sa la restul pasivului moştenirii se reduce corespunzător;

d) unul dintre moştenitori este însărcinat, prin titlu, să execute singur obligația. În acest caz, dacă titlul îl reprezintă testamentul, scutirea celorlalți moştenitori constituie o liberalitate, supusă reducțiunii dacă este cazul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 774. Coerezii contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor succesiunii, fiecare în proporție cu ce ia *(C. civ. 653, 775 şi urm. , 893, 896, 909, 1060).* ▸ Art. 775. Legatarul cu titlul universal contribuie deopotrivă cu erezii, în proporție cu emolumentul său. ▸ Art. 777. Coerezii plătesc datoriile şi sarcinile succesiunii, fiecare în proporție cu partea sa ereditară *(C. civ. 653, 774, 893, 1060).* ▸ Art. 1060. Obligația primitoare de diviziune trebuie să se execute între creditor şi debitor ca şi cum ar fi nedivizibilă. Divizibilitatea nu se aplică decât în privința erezilor lor, care nu pot cere creanța, sau care nu sunt ținuți de a o plăti decât în proporție cu părțile lor ereditare *(C. civ. 653, 774 şi urm. , 893, 896, 918, 1052, 1061, 1072, 1101, 1611, 1695).* ▸ Art. 1061. (1) Principiul din articolul precedent nu se aplică în privința erezilor debitorului: 1. când debitul are de obiect un corp cert; 2. când unul din erezi este însărcinat singur, prin titlu, cu executarea obligației; 3. când rezultă sau din natura obligației, sau din aceea a lucrului ce ea are de obiect, sau din scopul ce părțile îşi au propus prin contract, că intenția lor a fost ca debitul să nu se poată achita în părți. (2) În cel dintâi caz, eredele, care posedă lucrul debit, poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra celorlalți erezi. (3) În cel de al doilea caz, numai eredele însărcinat cu plata debitului, şi în cel de al treilea caz, fiecare erede poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra coerezilor săi *(C. civ. 776 şi urm. , 977, 1011, 1026 şi urm., 1058, 1062 şi urm. , 1611, 1695, 1746).*

Art. 1.156. Situația creditorilor personali ai moştenitorilor. (1) Înainte de partajul succesoral, creditorii personali ai unui moştenitor nu pot urmări partea acestuia din bunurile moştenirii.

(2) Creditorii personali ai moştenitorilor şi orice persoană ce justifică un interes legitim pot să ceară partajul în numele debitorului lor, pot pretinde să fie prezenţi la partajul prin bună învoială sau pot să intervină în procesul de partaj.

(3) Ceilalţi moştenitori pot obţine respingerea acţiunii de partaj introduse de către creditor, plătind datoria în numele şi pe seama moştenitorului debitor.

(4) Creditorii pot solicita revocarea partajului fără a fi obligaţi să dovedească frauda copărtaşilor numai dacă, deşi au cerut să fie prezenţi, partajul s-a realizat în lipsa lor şi fără să fi fost convocaţi. În toate celelalte cazuri, acţiunea în revocarea partajului rămâne supusă dispoziţiilor art. 1.562.

(5) Din bunurile moştenirii atribuite la partaj, precum şi din cele care le iau locul în patrimoniul moştenitorului, creditorii moştenirii vor fi plătiţi cu preferinţă faţă de creditorii personali ai moştenitorului.

(6) Dispoziţiile alin. (5) sunt aplicabile şi legatarilor cu titlu particular ori de câte ori obiectul legatului nu constă într-un bun individual determinat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 784. Creditorii eredelui nu pot cere separaţia patrimoniilor în contra creditorilor succesiunii *(C. civ. 781).* ► Art. 785. Creditorii unui din compărţitori, ca nu cumva împărţeala să se facă cu viclenie în vătămarea drepturilor lor, pot pretinde să fie prezenţi la împărţeală, pot dar să intervină cu spezele lor; nu pot însă să atace o împărţeală săvârşită, afară numai de s-a făcut în lipsă-le şi fără să se ţină seamă de opoziţia lor *(C. civ. 731 şi urm. , 769, 974, 975, 976, 1825).*

Art. 1.157. Regresul între moştenitori. Insolvabilitatea unuia dintre moştenitori. (1) Moştenitorul universal sau cu titlu universal care, din cauza garanţiei reale sau din orice altă cauză, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa are drept de regres împotriva celorlalţi moştenitori, însă numai pentru partea din datoria comună ce revenea fiecăruia, chiar şi atunci când moştenitorul care a plătit datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor.

(2) Când unul dintre moştenitorii universali sau cu titlu universal este insolvabil, partea lui din pasivul moştenirii se împarte între toţi ceilalţi în proporţie cu cotele succesorale ale fiecăruia.

(3) Moştenitorul are dreptul de a cere plata creanţelor pe care le are faţă de moştenire de la ceilalţi moştenitori, ca orice alt creditor al moştenirii. În privinţa părţii din datorie care îi revine ca moştenitor, dispoziţiile art. 1.620-1.624 sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 778. Coeredele sau succesorul cu titlu universal care, din cauza ipotecii, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa, are recurs, în contra celorlalţi coerezi sau succesori cu titlu universal, numai pentru partea ce fiecare din ei era obligat a plăti, chiar când coeredele ce a desfăcut datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor. Coeredele însă, ce a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar, conservă facultatea de a cere plata creanţelor sale personale, ca orice alt creditor al succesiunii *(C. civ. 713, 774 şi urm. , 893, 896, 902, 1106 şi urm. , 1674, 1746 şi urm.).*

Art. 1.158. Raportul datoriilor. (1) Dacă, la data partajului succesoral, un moştenitor are o datorie certă şi lichidă faţă de moştenire, aceasta se lichidează prin luare mai puţin.

(2) Dacă moştenitorul are mai multe datorii faţă de moştenire care nu sunt acoperite cu partea sa din bunurile moştenirii, aceste datorii se sting proporţional prin raport în limita părţii respective.

(3) Raportul nu operează în privinţa creanţei pe care un moştenitor o are faţă de moştenire. Însă moştenitorul care este atât creditor, cât şi debitor al moştenirii se poate prevala de compensaţia legală, chiar dacă nu ar fi întrunite condiţiile acesteia.

(4) Prin acordul tuturor moştenitorilor, raportul datoriilor se poate realiza şi înainte de partajul succesoral.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 738. Fiecare erede raportează la masa succesiunii, conform cu regulile mai jos prescrise, donațiunile ce a primit şi sumele ce este dator către succesiune *(C. civ. 739 şi urm., 751 şi urm.).*

Art. 1.159. Titlurile executorii obținute împotriva defunctului. Titlurile executorii obținute împotriva defunctului pot fi executate şi împotriva moştenitorilor săi, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 780. Titlurile executorii, obținute în contra defunctului, sunt personal executorii şi în contra eredelui. Cu toate acestea, creditorii nu pot urmări execuția decât după opt zile de la notificarea acestor titluri făcute persoanei, sau la domiciliul eredelui *(C. civ. 653, 731 şi urm.).*

Secțiunea a 4-a. Partajul de ascendent

Art. 1.160. Subiecte. Ascendenții pot face partajul bunurilor lor între descendenți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 794. Tatăl, mama şi ceilalți ascendenți pot face împărțeala bunurilor lor între fii şi ceilalți descendenți *(C. civ. 770).*

Art. 1.161. Forme. (1) Partajul de ascendent se poate realiza prin donație sau prin testament, cu respectarea formelor, condițiilor şi regulilor prevăzute de lege pentru aceste acte juridice.
(2) Partajul realizat prin donație nu poate avea ca obiect decât bunurile prezente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 795. (1) Această împărțeală se poate face prin acte între vii, sau prin testament cu formele, condițiile şi regulile prescrise pentru donațiuni între vii şi pentru testamente. (2) Împărțeala făcută prin acte între vii nu poate avea de obiect decât bunurile prezente *(C. civ. 659 şi urm. , 728 şi urm.).*

Art. 1.162. Cuprins. Dacă în partajul de ascendent nu au fost cuprinse toate bunurile moştenirii, bunurile necuprinse se vor partaja conform legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 796. Dacă toate bunurile, ce ascendentele a lăsat la moartea sa, nu au fost cuprinse în împărțeală, bunurile necuprinse se vor împărți conform cu legea *(C. civ. 669, 728).*

Art. 1.163. Ineficacitate. (1) Este lovit de nulitate absolută partajul în care nu s-au cuprins toți descendenții care îndeplinesc condițiile pentru a veni la moştenire, fie în nume propriu, fie prin reprezentare succesorală.
(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică partajului în care nu a fost inclus un descendent care vine la moştenire prin reprezentare succesorală, însă a fost cuprins acela pe care îl reprezintă.
(3) Dacă prin partajul de ascendent se încalcă rezerva succesorală a vreunui descendent sau a soțului supraviețuitor, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la reducțiunea liberalităților excesive.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 797. (1) Este nulă împărțeala în care nu s-au cuprins toți copiii în viață la deschiderea moştenirii şi descendenții fiilor premuriți. (2) Acțiunea de nulitate se poate exercita de toți erezii fără distincție *(C. civ. 790).* ▸ Art. 798. Împărțeala făcută de ascendent se poate ataca, când ar rezulta dintr-însa sau dintr-alte acte că, prin dispoziția făcută de ascendent, vreunul din acei între care s-au împărțit bunurile s-ar găsi vătămat în partea legitimă *(C. civ. 841 şi urm.).*

CARTEA A V-A. DESPRE OBLIGAȚII[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 1.164. Conținutul raportului obligațional. Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1073. Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligației, şi în caz contrar are dreptul la dezdăunare *(C. civ. 1021, 1074 şi urm., 1081 şi urm., 1084).*

Art. 1.165. Izvoarele obligațiilor. Obligațiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum şi din orice alt act sau fapt de care legea leagă naşterea unei obligații.

Legea de aplicare:
Art. 103. Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârşirii lor.

Titlul II. Izvoarele obligațiilor

Capitolul I. Contractul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.166. Noțiune. Contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 942. Contractul este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dânşii un raport juridic *(C. civ. 962, 969 şi urm.).*

Art. 1.167. Regulile aplicabile contractelor. (1) Toate contractele se supun regulilor generale din prezentul capitol.

(2) Regulile particulare privitoare la anumite contracte sunt prevăzute în prezentul cod sau în legi speciale.

Legea de aplicare:
Art. 102. (1) Contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa.
(2) Modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării. În privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 1.168. Regulile aplicabile contractelor nenumite. Contractelor nereglementate de lege li se aplică prevederile prezentului capitol, iar dacă acestea nu sunt îndestulătoare, regulile speciale privitoare la contractul cu care se aseamănă cel mai mult.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a sunt cuprinse în art. 102-189 din Legea nr. 71/2011.

Art. 1.169. Libertatea de a contracta. Părțile sunt libere să încheie orice contracte și să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 969. (1) Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante. (2) Ele se pot revoca prin consimțământul mutual sau din cauze autorizate de lege *(C. civ. 5, 970 și urm.)*.

Art. 1.170. Buna-credință. Părțile trebuie să acționeze cu bună-credință atât la negocierea și încheierea contractului, cât și pe tot timpul executării sale. Ele nu pot înlătura sau limita această obligație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 970. (1) Convențiile trebuie executate cu bună-credință. (2) Ele obligă nu numai la ceea ce este expres într-însele, dar la toate urmările, ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației, după natura sa.

Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte

Art. 1.171. Contractul sinalagmatic și contractul unilateral. Contractul este sinalagmatic atunci când obligațiile născute din acesta sunt reciproce și interdependente. În caz contrar, contractul este unilateral chiar dacă executarea lui presupune obligații în sarcina ambelor părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 943. Contractul este bilateral sau sinalagmatic când părțile se obligă reciproc una către alta *(C. civ. 1020, 1179)*. ▸ Art. 944. Contractul este unilateral, când una sau mai multe persoane se obligă către una sau mai multe persoane, fără ca acestea din urmă să se oblige.

Art. 1.172. Contractul cu titlu oneros și contractul cu titlu gratuit. (1) Contractul prin care fiecare parte urmărește să își procure un avantaj în schimbul obligațiilor asumate este cu titlu oneros.

(2) Contractul prin care una dintre părți urmărește să procure celeilalte părți un beneficiu, fără a obține în schimb vreun avantaj, este cu titlu gratuit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 945. Contractul oneros este acela în care fiecare parte voiește a-și procura un avantaj *(C. civ. 812, 947, 1639, 1646, 1859)*. ▸ Art. 946. Contractul gratuit sau de binefacere este acela în care una din părți voiește a procura, fără echivalent, un avantaj celeilalte *(C. civ. 813 și urm., 1593, 1561)*.

Art. 1.173. Contractul comutativ și contractul aleatoriu. (1) Este comutativ contractul în care, la momentul încheierii sale, existența drepturilor și obligațiilor părților este certă, iar întinderea acestora este determinată sau determinabilă.

(2) Este aleatoriu contractul care, prin natura lui sau prin voința părților, oferă cel puțin uneia dintre părți șansa unui câștig și o expune totodată la riscul unei pierderi, ce depind de un eveniment viitor și incert.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 947. (1) Contractul cu titlu oneros este comutativ, atunci când obligația unei părți este echivalentul obligației celeilalte. (2) Contractul este aleatoriu când echivalentul depinde, pentru una sau toate părțile, de un eveniment incert *(C. civ. 1635)*.

Art. 1.174. Contractul consensual, solemn sau real. (1) Contractul poate fi consensual, solemn sau real.

(2) Contractul este consensual atunci când se formează prin simplul acord de voință al părților.

(3) Contractul este solemn atunci când validitatea sa este supusă îndeplinirii unor formalităţi prevăzute de lege.

(4) Contractul este real atunci când, pentru validitatea sa, este necesară remiterea bunului.

Art. 1.175. Contractul de adeziune. Contractul este de adeziune atunci când clauzele sale esenţiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părţi, pentru aceasta sau ca urmare a instrucţiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare.

Art. 1.176. Contractul-cadru. (1) Contractul-cadru este acordul prin care părţile convin să negocieze, să încheie sau să menţină raporturi contractuale ale căror elemente esenţiale sunt determinate de acesta.

(2) Modalitatea de executare a contractului-cadru, în special termenul şi volumul prestaţiilor, precum şi, dacă este cazul, preţul acestora sunt precizate prin convenţii ulterioare.

Art. 1.177. Contractul încheiat cu consumatorii. Contractul încheiat cu consumatorii este supus legilor speciale şi, în completare, dispoziţiilor prezentului cod.

Secţiunea a 3-a. Încheierea contractului

§1. Dispoziţii preliminare

Art. 1.178. Libertatea formei. Contractul se încheie prin simplul acord de voinţe al părţilor dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă.

Art. 1.179. Condiţiile esenţiale pentru validitatea contractului. (1) Condiţiile esenţiale pentru validitatea unui contract sunt:

1. capacitatea de a contracta;
2. consimţământul părţilor;
3. un obiect determinat şi licit;
4. o cauză licită şi morală.

(2) În măsura în care legea prevede o anumită formă a contractului, aceasta trebuie respectată, sub sancţiunea prevăzută de dispoziţiile legale aplicabile.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 948. Condiţiile esenţiale pentru validitatea unei convenţii sunt:1. capacitatea de a contracta; 2. consimţământul valabil al părţii ce se obligă; 3. un obiect determinat; 4. o cauză licită *(C. civ. 949 şi urm. , 953 şi urm. , 962 şi urm. , 966 şi urm.).*

§2. Capacitatea părţilor

Art. 1.180. Capacitatea părţilor. Poate contracta orice persoană care nu este declarată incapabilă de lege şi nici oprită să încheie anumite contracte.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 949. Poate contracta orice persoană ce nu este declarată necapabilă de lege *(C. civ. 948, 950-952, 1163, 1164, 1167, 1190, 1666).*

Art. 1.181. Reguli aplicabile. Regulile privitoare la capacitatea de a contracta sunt reglementate în principal în cartea I.

§3. Consimţământul

I. Formarea contractului

Art. 1.182. Încheierea contractului. (1) Contractul se încheie prin negocierea lui de către părţi sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta.

(2) Este suficient ca părțile să se pună de acord asupra elementelor esențiale ale contractului, chiar dacă lasă unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori încredințează determinarea acestora unei alte persoane.

(3) În condițiile prevăzute la alin. (2), dacă părțile nu ajung la un acord asupra elementelor secundare ori persoana căreia i-a fost încredințată determinarea lor nu ia o decizie, instanța va dispune, la cererea oricăreia dintre părți, completarea contractului, ținând seama, după împrejurări, de natura acestuia și de intenția părților.

Legea de aplicare:
Art. 105. Dispozițiile art. 1.182 alin. (2) și (3) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor a căror negociere a început înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.183. Buna-credință în negocieri. (1) Părțile au libertatea inițierii, desfășurării și ruperii negocierilor și nu pot fi ținute răspunzătoare pentru eșecul acestora.

(2) Partea care se angajează într-o negociere este ținută să respecte exigențele bunei-credințe. Părțile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligații.

(3) Este contrară exigențelor bunei-credințe, între altele, conduita părții care inițiază sau continuă negocieri fără intenția de a încheia contractul.

(4) Partea care inițiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credințe răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va ține seama de cheltuielile angajate în vederea negocierilor, de renunțarea de către cealaltă parte la alte oferte și de orice împrejurări asemănătoare.

Art. 1.184. Obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale. Când o informație confidențială este comunicată de către o parte în cursul negocierilor, cealaltă parte este ținută să nu o divulge și să nu o folosească în interes propriu, indiferent dacă se încheie sau nu contractul. Încălcarea acestei obligații atrage răspunderea părții în culpă.

Art. 1.185. Elementele de care depinde încheierea contractului. Atunci când, în timpul negocierilor, o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un acord cu privire la acestea.

Art. 1.186. Momentul și locul încheierii contractului. (1) Contractul se încheie în momentul și în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoștință de ea din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârșește un act sau un fapt concludent, fără a-l înștiința pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părți, al uzanțelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face în acest mod.

Legea de aplicare:
Art. 106. Dispozițiile art. 1.186 alin. (1) și ale art. 1.193 alin. (2) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor în cazul în care oferta de a contracta a fost expediată înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 36. Când propuitorul cere executarea imediată a contractului și un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut și nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Art. 1.187. Forma ofertei și a acceptării. Oferta și acceptarea trebuie emise în forma cerută de lege pentru încheierea valabilă a contractului.

Art. 1.188. Oferta de a contracta. (1) O propunere constituie ofertă de a contracta dacă aceasta conține suficiente elemente pentru formarea contractului și exprimă intenția ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar.

(2) Oferta poate proveni de la persoana care are inițiativa încheierii contractului, care îi determină conținutul sau, după împrejurări, care propune ultimul element esențial al contractului.

(3) Dispozițiile art. 1.182-1.203 se aplică în mod corespunzător și atunci când împrejurările în care se încheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptării.

Art. 1.189. Propunerea adresată unor persoane nedeterminate. (1) Propunerea adresată unor persoane nedeterminate, chiar dacă este precisă, nu valorează ofertă, ci, după împrejurări, solicitare de ofertă sau intenție de negociere.

(2) Cu toate acestea, propunerea valorează ofertă dacă aceasta rezultă astfel din lege, din uzanțe ori, în mod neîndoielnic, din împrejurări. În aceste cazuri, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate produce efecte numai dacă este făcută în aceeași formă cu oferta însăși sau într-o modalitate care permite să fie cunoscută în aceeași măsură cu aceasta.

Art. 1.190. Solicitarea de oferte. Solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, nu constituie, prin ea însăși, ofertă de a contracta.

Art. 1.191. Oferta irevocabilă. (1) Oferta este irevocabilă de îndată ce autorul ei se obligă să o mențină un anumit termen. Oferta este, de asemenea, irevocabilă atunci când poate fi considerată astfel în temeiul acordului părților, al practicilor statornicite între acestea, al negocierilor, al conținutului ofertei ori al uzanțelor.

(2) Declarația de revocare a unei oferte irevocabile nu produce niciun efect.

Art. 1.192. Termenul de acceptare. Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar.

Art. 1.193. Oferta fără termen adresată unei persoane absente. (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie menținută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze și să expedieze acceptarea.

(2) Revocarea ofertei nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca ofertantul să primească acceptarea sau, după caz, înaintea săvârșirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1.186 alin. (2), determină încheierea contractului.

(3) Ofertantul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei înaintea expirării termenului prevăzut la alin. (1).

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 37. Până ce contractul nu este perfect, propunerea și acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, deși revocarea împiedică ca contractul să devie perfect, dacă ea însă ajunge la cunoștința celeilalte părți după ce aceasta întreprinsese executarea lui, atunci cel ce revocă contractul răspunde de daune-interese.

Art. 1.194. Oferta fără termen adresată unei persoane prezente. (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane prezente rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanță.

Art. 1.195. Caducitatea ofertei. (1) Oferta devine caducă dacă:

a) acceptarea nu ajunge la ofertant în termenul stabilit sau, în lipsă, în termenul prevăzut la art. 1.193 alin. (1);

b) destinatarul o refuză.

(2) Decesul sau incapacitatea ofertantului atrage caducitatea ofertei irevocabile numai atunci când natura afacerii sau împrejurările o impun.

Art. 1.196. Acceptarea ofertei. (1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, și ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozițiile art. 1.186 rămân aplicabile.

(2) Tăcerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 36. Când propunitorul cere executarea imediată a contractului și un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut și nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Art. 1.197. Acceptarea necorespunzătoare a ofertei. (1) Răspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci când:
a) cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite;
b) nu respectă forma cerută anume de ofertant;
c) ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă.
(2) Răspunsul destinatarului, exprimat potrivit alin. (1), poate fi considerat, după împrejurări, ca o contraofertă.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 39. Acceptarea condiționată sau limitată se consideră ca un refuz al primei propuneri și formează o nouă propunere.

Art. 1.198. Acceptarea tardivă. (1) Acceptarea tardivă produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înștiințează de îndată pe acceptant despre încheierea contractului.
(2) Acceptarea făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înștiințează despre aceasta de îndată.

Art. 1.199. Retragerea ofertei sau a acceptării. Oferta sau acceptarea poate fi retrasă dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, după caz, cu acceptarea.

Art. 1.200. Comunicarea ofertei, acceptării și revocării. (1) Oferta, acceptarea, precum și revocarea acestora produc efecte numai din momentul în care ajung la destinatar, chiar dacă acesta nu ia cunoștință de ele din motive care nu îi sunt imputabile.
(2) Comunicarea acceptării trebuie făcută prin mijloace cel puțin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, dacă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea sau din alte asemenea împrejurări nu rezultă contrariul.

Art. 1.201. Clauze externe. Dacă prin lege nu se prevede altfel, părțile sunt ținute de clauzele extrinseci la care contractul face trimitere.

Art. 1.202. Clauze standard. (1) Sub rezerva prevederilor art. 1.203, dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și atunci când la încheierea contractului sunt utilizate clauze standard.
(2) Sunt clauze standard stipulațiile stabilite în prealabil de una dintre părți pentru a fi utilizate în mod general și repetat și care sunt incluse în contract fără să fi fost negociate cu cealaltă parte.
(3) Clauzele negociate prevalează asupra clauzelor standard.
(4) Atunci când ambele părți folosesc clauze standard și nu ajung la o înțelegere cu privire la acestea, contractul se încheie totuși pe baza clauzelor convenite și a oricăror clauze standard comune în substanța lor, cu excepția cazului în care una dintre părți notifică celeilalte părți, fie anterior momentului încheierii contractului, fie ulterior și de îndată, că nu intenționează să fie ținută de un astfel de contract.

Art. 1.203. Clauze neuzuale. Clauzele standard care prevăd în folosul celui care le propune limitarea răspunderii, dreptul de a denunța unilateral contractul, de a suspenda executarea obligațiilor sau care prevăd în detrimentul celeilalte părți decăderea din drepturi ori din beneficiul termenului, limitarea dreptului de a opune excepții, restrângerea libertății de a contracta cu alte

persoane, reînnoirea tacită a contractului, legea aplicabilă, clauze compromisorii sau prin care se derogă de la normele privitoare la competența instanțelor judecătorești nu produc efecte decât dacă sunt acceptate, în mod expres, în scris, de cealaltă parte.

II. Valabilitatea consimțământului

Art. 1.204. Condiții. Consimțământul părților trebuie să fie serios, liber și exprimat în cunoștință de cauză.

Art. 1.205. Lipsa discernământului. (1) Este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia, se afla, fie și numai vremelnic, într-o stare care o punea în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale.

(2) Contractul încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdicție poate fi anulat dacă, la momentul când actul a fost făcut, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute.

III. Viciile consimțământului

Art. 1.206. Cazuri. (1) Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență.

(2) De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 951. Minorele nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate, decât în caz de leziune *(C. civ. 1157-1160, 1162-1164).* ▶ Art. 953. Consimțământul nu este valabil, când este dat prin eroare, smuls prin violență, sau surprins prin dol *(C. civ. 948, 954 și urm.).*

Art. 1.207. Eroarea. (1) Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esențială poate cere anularea acestuia, dacă cealaltă parte știa sau, după caz, trebuia să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului.

(2) Eroarea este esențială:

1. când poartă asupra naturii sau obiectului contractului;

2. când poartă asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat;

3. când poartă asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat.

(3) Eroarea de drept este esențială atunci când privește o normă juridică determinantă, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului.

(4) Eroarea care privește simplele motive ale contractului nu este esențială, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 954. (1) Eroarea nu produce nulitate decât când cade asupra substanței obiectului convenției. (2) Eroarea nu produce nulitate când cade asupra persoanei cu care s-a contractat, afară numai când considerația persoanei este cauza principală, pentru care s-a făcut convenția *(C. civ. 953, 961, 993, 1092, 1167, 1190, 1712).*

Art. 1.208. Eroarea nescuzabilă. (1) Contractul nu poate fi anulat dacă faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi, după împrejurări, cunoscut cu diligențe rezonabile.

(2) Eroarea de drept nu poate fi invocată în cazul dispozițiilor legale accesibile și previzibile.

Art. 1.209. Eroarea asumată. Nu atrage anularea contractului eroarea care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta.

Art. 1.210. Eroarea de calcul. Simpla eroare de calcul nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea, afară de cazul în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantității, a fost esențială pentru încheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectată la cererea oricăreia dintre părți.

Art. 1.211. Eroarea de comunicare sau de transmitere. Dispozițiile privitoare la eroare se aplică în mod corespunzător şi atunci când eroarea poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță.

Art. 1.212. Invocarea erorii cu bună-credință. Partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigențelor bunei-credințe.

Art. 1.213. Adaptarea contractului. (1) Dacă o parte este îndreptățită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că dorește să execute ori execută contractul aşa cum acesta fusese înțeles de partea îndreptățită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat aşa cum l-a înțeles această din urmă parte.

(2) În acest caz, după ce a fost informată asupra felului în care partea îndreptățită să invoce anulabilitatea a înțeles contractul şi înainte ca aceasta să fi obținut anularea, cealaltă parte trebuie, în termen de cel mult 3 luni de la data când a fost notificată ori de la data când i s-a comunicat cererea de chemare în judecată, să declare că este de acord cu executarea sau să execute fără întârziere contractul, astfel cum a fost înțeles de partea aflată în eroare.

(3) Dacă declarația a fost făcută şi comunicată părții aflate în eroare în termenul prevăzut la alin. (2) sau contractul a fost executat, dreptul de a obține anularea este stins şi notificarea prevăzută la alin. (2) este considerată lipsită de efecte.

Art. 1.214. Dolul. (1) Consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie.

(2) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială.

(3) Contractul este anulabil şi atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți.

(4) Dolul nu se presupune.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 960. (1) Dolul este o cauză de nulitate a convenției când mijloacele viclene, întrebuințate de una din părți, sunt astfel, încât este evident că, fără aceste maşinații, cealaltă parte n-ar fi contractat. (2) Dolul nu se presupune *(C. civ. 953, 961, 1167, 1190, 1203, 1638).*

Art. 1.215. Dolul comis de un terț. (1) Partea care este victima dolului unui terț nu poate cere anularea decât dacă cealaltă parte a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului.

(2) Independent de anularea contractului, autorul dolului răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Art. 1.216. Violența. (1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de cealaltă parte sau de un terț.

(2) Există violență când temerea insuflată este de aşa natură încât partea amenințată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimțământului său, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav şi iminent.

(3) Violența poate atrage anularea contractului şi atunci când este îndreptată împotriva unei persoane apropiate, precum soțul, soția, ascendenții ori descendenții părții al cărei consimțământ a fost viciat.

(4) În toate cazurile, existența violenței se apreciază ținând seama de vârsta, starea socială, sănătatea și caracterul celui asupra căruia s-a exercitat violența, precum și de orice altă împrejurare ce a putut influența starea acestuia la momentul încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 955. Violența în contra celui ce s-a obligat este cauză de nulitate, chiar când este exercitată de altă persoană decât aceea în folosul căreia s-a făcut convenția *(C. civ. 953, 956-959, 961, 1167, 1190, 1203).* ▶ Art. 956. (1) Este violență totdeauna când, spre a face pe o persoană a contracta, i s-a insuflat temerea, raționabilă după dânsa, că va fi expusă persoana sau averea sa unui rău considerabil și prezent. (2) Se ține cont în această materie de etate, de sex și de condiția persoanelor *(C. civ. 953, 955, 957-959, 961, 1167, 1190, 1203).* ▶ Art. 957. Violența este cauză de nulitate a convenției și când s-a exercitat asupra soțului sau a soției, asupra descendenților și ascendenților *(C. civ. 953, 956, 958, 959, 961, 1167, 1190-1203).*

Art. 1.217. Amenințarea cu exercițiul unui drept. Constituie violență și temerea insuflată prin amenințarea cu exercițiul unui drept făcută cu scopul de a obține avantaje injuste.

Art. 1.218. Starea de necesitate. Contractul încheiat de o parte aflată în stare de necesitate nu poate fi anulat decât dacă cealaltă parte a profitat de această împrejurare.

Art. 1.219. Temerea reverențiară. Simpla temere izvorâtă din respect, fără să fi fost violență, nu atrage anularea contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 958. Simpla temere reverențiară, fără violență, nu poate anula convenția *(C. civ. 953, 956, 957, 959, 961, 1167, 1190, 1203).*

Art. 1.220. Violența săvârșită de un terț. (1) Violența atrage anularea contractului și atunci când este exercitată de un terț, însă numai dacă partea al cărei consimțământ nu a fost viciat cunoștea sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască violența săvârșită de către terț.

(2) Independent de anularea contractului, autorul violenței răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 955. Violența în contra celui ce s-a obligat este cauză de nulitate, chiar când este exercitată de altă persoană decât aceea în folosul căreia s-a făcut convenția *(C. civ. 953, 956-959, 961, 1167, 1190, 1203).*

Art. 1.221. Leziunea. (1) Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații.

(2) Existența leziunii se apreciază și în funcție de natura și scopul contractului.

(3) Leziunea poate exista și atunci când minorul își asumă o obligație excesivă prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 951. Minorele nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate, decât în caz de leziune *(C. civ. 1157-1160, 1162-1164).*

Art. 1.222. Sancțiune. (1) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligațiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită.

(2) Cu excepția cazului prevăzut de art. 1.221 alin. (3), acțiunea în anulare este admisibilă numai dacă leziunea depășește jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii

contractului, prestația promisă sau executată de partea lezată. Disproporția trebuie să subziste până la data cererii de anulare.

(3) În toate cazurile, instanța poate să mențină contractul dacă cealaltă parte oferă, în mod echitabil, o reducere a propriei creanțe sau, după caz, o majorare a propriei obligații. Dispozițiile art. 1.213 privitoare la adaptarea contractului se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.223. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în anulare sau în reducerea obligațiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului.

(2) Anulabilitatea contractului nu poate să fie opusă pe cale de excepție când dreptul la acțiune este prescris.

Art. 1.224. Inadmisibilitatea leziunii. Nu pot fi atacate pentru leziune contractele aleatorii, tranzacția, precum şi alte contracte anume prevăzute de lege.

§4. Obiectul contractului

Art. 1.225. Obiectul contractului. (1) Obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul şi altele asemenea, convenită de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor şi obligațiilor contractuale.

(2) Obiectul contractului trebuie să fie determinat şi licit, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 948. Condițiile esențiale pentru validitatea unei convenții sunt: [...] 3. un obiect determinat; ▸ Art. 962. Obiectul convențiilor este acela la care părțile sau numai una din părți se obligă *(C. civ. 948, 954, 963-965, 971, 972, 1018, 1026-1033, 1074-1075).*

Art. 1.226. Obiectul obligației. (1) Obiectul obligației este prestația la care se angajează debitorul.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute, el trebuie să fie determinat sau cel puțin determinabil şi licit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 964. (1) Obligația trebuie să aibă de obiect un lucru determinat, cel puțin în specia sa. (2) Cantitatea obiectului poate fi necertă, de este posibilă determinarea sa.

Art. 1.227. Imposibilitatea inițială a obiectului obligației. Contractul este valabil chiar dacă, la momentul încheierii sale, una dintre părți se află în imposibilitate de a-şi executa obligația, afară de cazul în care prin lege se prevede altfel.

Art. 1.228. Bunurile viitoare. În lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta şi asupra bunurilor viitoare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 965. (1) Lucrurile viitoare pot fi obiectul obligației. (2) Nu se poate face renunțare la o succesiune ce nu este deschisă, nici se pot face învoiri asupra unei astfel de succesiuni, chiar de s-ar da consimțământul celui a cărui succesiune este în chestiune *(C. civ. 702, 821, 1526).*

Art. 1.229. Bunurile care nu sunt în circuitul civil. Numai bunurile care sunt în circuitul civil pot face obiectul unei prestații contractuale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 963. Numai lucrurile ce sunt în comerț pot fi obiectul unui contract (*C. civ. 476 şi urm., 647, 965, 1310, 1844*).

Art. 1.230. Bunurile care aparțin altuia. Dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terț pot face obiectul unei prestații, debitorul fiind obligat să le procure şi să le transmită

creditorului sau, după caz, să obţină acordul terţului. În cazul neexecutării obligaţiei, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate.

Art. 1.231. Determinarea calităţii obiectului. Atunci când nu poate fi stabilită potrivit contractului, calitatea prestaţiei sau a obiectului acesteia trebuie să fie rezonabilă sau, după împrejurări, cel puţin de nivel mediu.

Art. 1.232. Determinarea obiectului de către un terţ. (1) Atunci când preţul sau orice alt element al contractului urmează să fie determinat de un terţ, acesta trebuie să acţioneze în mod corect, diligent şi echidistant.

(2) Dacă terţul nu poate sau nu doreşte să acţioneze ori aprecierea sa este în mod manifest nerezonabilă, instanţa, la cererea părţii interesate, va stabili, după caz, preţul sau elementul nedeterminat de către părţi.

Art. 1.233. Determinarea preţului între profesionişti. Dacă un contract încheiat între profesionişti nu stabileşte preţul şi nici nu indică o modalitate pentru a-l determina, se presupune că părţile au avut în vedere preţul practicat în mod obişnuit în domeniul respectiv pentru aceleaşi prestaţii realizate în condiţii comparabile sau, în lipsa unui asemenea preţ, un preţ rezonabil.

Art. 1.234. Raportarea la un factor de referinţă. Atunci când, potrivit contractului, preţul se determină prin raportare la un factor de referinţă, iar acest factor nu există, a încetat să mai existe ori nu mai este accesibil, el se înlocuieşte, în absenţa unei convenţii contrare, cu factorul de referinţă cel mai apropiat.

§5. Cauza

Art. 1.235. Noţiune. Cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul.

Art. 1.236. Condiţii. (1) Cauza trebuie să existe, să fie licită şi morală.

(2) Cauza este ilicită când este contrară legii şi ordinii publice.

(3) Cauza este imorală când este contrară bunelor moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 948. Condiţiile esenţiale pentru validitatea unei convenţii sunt: 4. o cauză licită *(C. civ. 949 şi urm. , 953 şi urm. , 962 şi urm. , 966 şi urm.).* ► Art. 966. Obligaţia fără cauză sau fondată pe o cauză falsă, sau nelicită, nu poate avea nici un efect *(C. civ. 948, 954, 967, 968, 1347, 1349, 1352).* ► Art. 968. Cauza este nelicită când este prohibită de legi, când este contrarie bunelor moravuri şi ordinii publice *(C. civ. 5, 728, 1008, 1636, 1689).*

Art. 1.237. Frauda la lege. Cauza este ilicită şi atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Art. 1.238. Sancţiune. (1) Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu excepţia cazului în care contractul a fost greşit calificat şi poate produce alte efecte juridice.

(2) Cauza ilicită sau imorală atrage nulitatea absolută a contractului dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia s-o cunoască.

Art. 1.239. Proba cauzei. (1) Contractul este valabil chiar atunci când cauza nu este expres prevăzută.

(2) Existenţa unei cauze valabile se prezumă până la proba contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 967. (1) Convenţia este valabilă, cu toate că cauza nu este expresă. (2) Cauza este prezumată până la dovada contrarie.

§6. Forma contractului

Art. 1.240. Formele de exprimare a consimţământului. (1) Voinţa de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.

(2) Voința poate fi manifestată şi printr-un comportament care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenției de a produce efectele juridice corespunzătoare.

Art. 1.241. Forma scrisă. Înscrisul care constată încheierea contractului poate fi sub semnătură privată sau autentic, având forța probantă prevăzută de lege.

Art. 1.242. Sancțiune. (1) Este lovit de nulitate absolută contractul încheiat în lipsa formei pe care, în chip neîndoielnic, legea o cere pentru încheierea sa valabilă.

(2) Dacă părțile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, contractul se socoteşte valabil chiar dacă forma nu a fost respectată.

Art. 1.243. Modificarea contractului. Dacă prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusă condițiilor de formă cerute de lege pentru încheierea sa.

Art. 1.244. Forma cerută pentru înscrierea în cartea funciară. În afara altor cazuri prevăzute de lege, trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute, convențiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară.

Art. 1.245. Forma contractelor electronice. Contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse condițiilor de formă prevăzute de legea specială.

Legislație conexă: Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, republicată (M. Of. nr. 959 din 29 noiembrie 2006).

Secțiunea a 4-a. Nulitatea contractului

§1. Dispoziții generale

Art. 1.246. Nulitatea. (1) Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității, dacă prin lege nu se prevede o altă sancțiune.

(2) Nulitatea poate fi absolută sau relativă.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părților.

(4) Prin acordul părților nu pot fi instituite şi nici suprimate cauze de nulitate. Orice convenție sau clauză contrară este considerată nescrisă.

Art. 1.247. Nulitatea absolută. (1) Este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes general.

(2) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acțiune sau de excepție.

(3) Instanța este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută.

(4) Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.

Art. 1.248. Nulitatea relativă. (1) Contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interes particular este anulabil.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de cel al cărui interes este ocrotit prin dispoziția legală încălcată.

(3) Nulitatea relativă nu poate fi invocată din oficiu de instanța judecătorească.

(4) Contractul anulabil este susceptibil de confirmare.

Art. 1.249. Prescripția. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea absolută poate fi invocată oricând, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale acțiune numai în termenul de prescripție stabilit de lege. Cu toate acestea, partea căreia i se cere executarea contractului poate opune oricând

nulitatea relativă a contractului, chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 2. Nulitatea unui act juridic poate fi invocată oricând, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

§2. Cauzele de nulitate

Art. 1.250. Cauzele de nulitate absolută. Contractul este lovit de nulitate absolută în cazurile anume prevăzute de lege, precum și atunci când rezultă neîndoielnic din lege că interesul ocrotit este unul general.

Art. 1.251. Cauzele de nulitate relativă. Contractul este anulabil când au fost nesocotite dispozițiile legale privitoare la capacitatea de exercițiu, când consimțământul uneia dintre părți a fost viciat, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 1.252. Prezumția de nulitate relativă. În cazurile în care natura nulității nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil.

Art. 1.253. Nulitatea virtuală. În afara cazurilor în care legea prevede sancțiunea nulității, contractul se desființează și atunci când sancțiunea nulității absolute sau, după caz, relative trebuie aplicată pentru ca scopul dispoziției legale încălcate să fie atins.

§3. Efectele nulității

Art. 1.254. Desființarea contractului și a actelor subsecvente. (1) Contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat a nu fi fost niciodată încheiat.

(2) Desființarea contractului atrage, în condițiile legii, și desființarea actelor subsecvente încheiate în baza lui.

(3) În cazul în care contractul este desființat, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent, prestațiile primite, potrivit prevederilor art. 1.639-1.647, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu.

Art. 1.255. Nulitatea parțială. (1) Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri și care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului în întregul său numai dacă sunt, prin natura lor, esențiale sau dacă, în lipsa acestora, contractul nu s-ar fi încheiat.

(2) În cazul în care contractul este menținut în parte, clauzele nule sunt înlocuite de drept cu dispozițiile legale aplicabile.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și clauzelor care contravin unor dispoziții legale imperative și sunt considerate de lege nescrise.

Art. 1.256. Nulitatea contractului plurilateral. În cazul contractelor cu mai multe părți în care prestația fiecărei părți este făcută în considerarea unui scop comun, nulitatea contractului în privința uneia dintre părți nu atrage desființarea în întregime a contractului, afară de cazul în care participarea acesteia este esențială pentru existența contractului.

Art. 1.257. Daunele-interese. Reducerea prestațiilor. În caz de violență sau dol, cel al cărui consimțământ este viciat are dreptul de a pretinde, în afară de anulare, și daune-interese sau, dacă preferă menținerea contractului, de a solicita numai reducerea prestației sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățit.

Art. 1.258. Repararea prejudiciului în cazul nulității contractului încheiat în formă autentică. În cazul anulării sau constatării nulității contractului încheiat în formă autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existență rezultă din însuși textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Art. 1.259. Refacerea contractului nul. Contractul nul poate fi refăcut, în tot sau în parte, cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii lui. În toate cazurile, contractul refăcut nu va produce efecte decât pentru viitor, iar nu și pentru trecut.

Art. 1.260. Conversiunea contractului nul. (1) Un contract lovit de nulitate absolută va produce totuși efectele actului juridic pentru care sunt îndeplinite condițiile de fond și de formă prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, dispozițiile alin. (1) nu se aplică dacă intenția de a exclude aplicarea conversiunii este stipulată în contractul lovit de nulitate sau reiese, în chip neîndoielnic, din scopurile urmărite de părți la data încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1167. (1) În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligația să se execute voluntar, după epoca în care obligația putea fi valabil confirmată sau ratificată. (2) Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma și epoca determinată de lege, ține loc de renunțare în privința mijloacelor și excepțiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia. (3) Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donațiuni, făcută de către erezi sau reprezentanții donatorului, după moartea sa, ține loc de renunțare, atât în privința viciilor de formă, cât și în privința oricărei alte excepții *(C. civ. 959 și urm., 1163, 1546, 1713, 1843).*

§4. Validarea contractului

Art. 1.261. Cauzele de validare. (1) Contractul afectat de o cauză de nulitate este validat atunci când nulitatea este acoperită.

(2) Nulitatea poate fi acoperită prin confirmare sau prin alte moduri anume prevăzute de lege.

Art. 1.262. Confirmarea contractului. (1) Confirmarea unui contract anulabil rezultă din voința, expresă sau tacită, de a renunța la dreptul de a invoca nulitatea.

(2) Voința de a renunța trebuie să fie certă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1167. (1) În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligația să se execute voluntar, după epoca în care obligația putea fi valabil confirmată sau ratificată. (2) Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma și epoca determinată de lege, ține loc de renunțare în privința mijloacelor și excepțiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia. (3) Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donațiuni, făcută de către erezi sau reprezentanții donatorului, după moartea sa, ține loc de renunțare, atât în privința viciilor de formă, cât și în privința oricărei alte excepții *(C. civ. 959 și urm., 1163, 1546, 1713, 1843).*

Art. 1.263. Condițiile confirmării. (1) Un contract anulabil poate fi confirmat dacă în momentul confirmării condițiile sale de validitate sunt întrunite.

(2) Persoana care poate invoca nulitatea poate confirma contractul numai cunoscând cauza de nulitate și, în caz de violență, numai după încetarea acesteia.

(3) Persoana chemată de lege să încuviințeze actele minorului poate, în numele și în interesul acestuia, cere anularea contractului făcut fără încuviințarea sa ori să confirme contractul atunci când această încuviințare era suficientă pentru încheierea valabilă a acestuia.

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul actelor încheiate fără autorizarea instanței de tutelă.

(5) În lipsa confirmării exprese, este suficient ca obligația să fie executată în mod voluntar la data la care ea putea fi valabil confirmată de către partea interesată.

(6) Cel care trebuie să confirme poate să fie pus în întârziere printr-o notificare prin care partea interesată să îi solicite fie să confirme contractul anulabil, fie să exercite acțiunea în

anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sancţiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului.

Art. 1.264. Cuprinsul actului confirmativ. Pentru a fi valabil, actul confirmativ trebuie să cuprindă obiectul, cauza şi natura obligaţiei şi să facă menţiune despre motivul acţiunii în anulare, precum şi despre intenţia de a repara viciul pe care se întemeiază acea acţiune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1190. Actul de confirmarea sau ratificarea unei obligaţii, în contra cărei legea admite acţiunea în nulitate, nu este valabil, decât atunci când cuprinde obiectul, cauza şi natura obligaţiei, şi când face menţiune de motivul acţiunii în nulitate, precum şi despre intenţia de a repara viciul pe care se întemeia acea acţiune *(C. civ. 959, 1163, 1173, 1546, 1843).*

Art. 1.265. Efectele confirmării. (1) Confirmarea îşi produce efectele din momentul încheierii contractului şi atrage renunţarea la mijloacele şi excepţiile ce puteau fi opuse, sub rezerva însă a drepturilor dobândite şi conservate de terţii de bună-credinţă.

(2) Când fiecare dintre părţi poate invoca nulitatea contractului sau mai multe părţi o pot invoca împotriva alteia, confirmarea făcută de una dintre acestea nu împiedică invocarea nulităţii de către celelalte părţi.

(3) Confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimţământului prin dol sau violenţă nu implică prin ea însăşi renunţarea la dreptul de a cere daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1167. (1) În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligaţia să se execute voluntar, după epoca în care obligaţia putea fi valabil confirmată sau ratificată. (2) Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma şi epoca determinată de lege, ţine loc de renunţare în privinţa mijloacelor şi excepţiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia. (3) Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donaţiuni, făcută de către erezi sau reprezentanţii donatorului, după moartea sa, ţine loc de renunţare, atât în privinţa viciilor de formă, cât şi în privinţa oricărei alte excepţii *(C. civ. 959 şi urm., 1163, 1546, 1713, 1843).*

Secţiunea a 5-a. Interpretarea contractului

Art. 1.266. Interpretarea după voinţa concordantă a părţilor. (1) Contractele se interpretează după voinţa concordantă a părţilor, iar nu după sensul literal al termenilor.

(2) La stabilirea voinţei concordante se va ţine seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părţi, de practicile statornicite între acestea şi de comportamentul lor ulterior încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 977. Interpretarea contractelor se face după intenţia comună a părţilor contractante, iar nu după sensul literal al termenilor.

Art. 1.267. Interpretarea sistematică. Clauzele se interpretează unele prin altele, dând fiecăreia înţelesul ce rezultă din ansamblul contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 982. Toate clauzele convenţiilor se interpretează unele prin altele, dându-se fiecărei înţelesul ce rezultă din actul întreg.

Art. 1.268. Interpretarea clauzelor îndoielnice. (1) Clauzele susceptibile de mai multe înţelesuri se interpretează în sensul ce se potriveşte cel mai bine naturii şi obiectului contractului.

(2) Clauzele îndoielnice se interpretează ţinând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părţi, de sensul atribuit în general clauzelor şi expresiilor în domeniu şi de uzanţe.

(3) Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul.

(4) Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părțile și-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folosiți.

(5) Clauzele destinate să exemplifice sau să înlăture orice îndoială asupra aplicării contractului la un caz particular nu îi restrâng aplicarea în alte cazuri care nu au fost expres prevăzute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 978. Când o clauză este primitoare de două înțelesuri, ea se interpretează în sensul ce poate avea un efect, iar nu în acela ce n-ar putea produce nici unul. ▸ Art. 979. Termenii susceptibili de două înțelesuri se interpretează în înțelesul ce se potrivește mai mult cu natura contractului. ▸ Art. 980. Dispozițiile îndoioase se interpretează după obiceiul locului unde s-a încheiat contractul *(C. civ. 583, 607, 610, 970, 1359, 1450 și urm.)*. ▸ Art. 984. Convenția nu cuprinde decât lucrurile asupra cărora se pare că părțile și-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii cu care s-a încheiat. ▸ Art. 985. Când într-un contract s-a pus anume un caz pentru a se explica obligația, nu se poate susține că printr-aceasta s-a restrâns întinderea ce angajamentul ar avea de drept în cazurile neexprese.

Art. 1.269. Regulile subsidiare de interpretare. (1) Dacă, după aplicarea regulilor de interpretare, contractul rămâne neclar, acesta se interpretează în favoarea celui care se obligă.

(2) Stipulațiile înscrise în contractele de adeziune se interpretează împotriva celui care le-a propus.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 983. Când este îndoială, convenția se interpretează în favoarea celui ce se obligă *(C. civ. 1312)*.

Secțiunea a 6-a. Efectele contractului

§1. Efectele între părți

Art. 1.270. Forța obligatorie. (1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante.

(2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 969. (1) Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante. (2) Ele se pot revoca prin consimțământul mutual sau din cauze autorizate de lege *(C. civ. 5, 970 și urm.)*.

Art. 1.271. Impreviziunea. (1) Părțile sunt ținute să își execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creșterii costurilor executării propriei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b) încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile numai dacă:

a) schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

b) schimbarea împrejurărilor, precum și întinderea acesteia nu au fost și nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

c) debitorul nu şi-a asumat riscul schimbării împrejurărilor şi nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că şi-ar fi asumat acest risc;

d) debitorul a încercat, într-un termen rezonabil şi cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile şi echitabile a contractului.

Legea de aplicare:

Art. 107. Dispozițiile art. 1.271 din Codul civil privitoare la impreviziune se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

[...]

Art. 148. Dispozițiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privința împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieții persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Art. 1.272. Conținutul contractului. (1) Contractul valabil încheiat obligă nu numai la ceea ce este expres stipulat, dar şi la toate urmările pe care practicile statornicite între părți, uzanțele, legea sau echitatea le dau contractului, după natura lui.

(2) Clauzele obişnuite într-un contract se subînțeleg, deşi nu sunt stipulate în mod expres.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 970. (1) Convențiile trebuie executate cu bună-credință. (2) Ele obligă nu numai la ceea ce este expres într-însele, dar la toate urmările, ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației, după natura sa. ▶ Art. 981. Clauzele obişnuite într-un contract se subînțeleg, deşi nu sunt exprese într-însul *(C. civ. 970).*

Art. 1.273. Constituirea şi transferul drepturilor reale. (1) Drepturile reale se constituie şi se transmit prin acordul de voință al părților, chiar dacă bunurile nu au fost predate, dacă acest acord poartă asupra unor bunuri determinate, ori prin individualizarea bunurilor, dacă acordul poartă asupra unor bunuri de gen.

(2) Fructele bunului sau dreptului transmis se cuvin dobânditorului de la data transferului proprietății bunului ori, după caz, a cesiunii dreptului, afară de cazul în care prin lege sau prin voința părților se dispune altfel.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum şi dispozițiile speciale referitoare la transferul anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 971. În contractele ce au de obiect translația proprietății, sau unui alt drept real, proprietatea sau dreptul se transmite prin efectul consimțământului părților, şi lucrul rămâne în rizico-pericolul dobânditorului, chiar când nu i s-a făcut tradițiunea lucrului *(C. civ. 1079 şi urm., 1156, 1295, 1406, 1479 şi urm.).*

Art. 1.274. Riscul în contractul translativ de proprietate. (1) În lipsă de stipulație contrară, cât timp bunul nu este predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. În cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligației de predare pierde dreptul la contraprestație, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie.

(2) Cu toate acestea, creditorul pus în întârziere preia riscul pieirii fortuite a bunului. El nu se poate libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit şi dacă obligația de predare ar fi fost executată la timp.

Legea de aplicare:

Art. 108. Dispozițiile art. 1.274 din Codul civil privitoare la transferul riscurilor în contractele translative de proprietate se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 971. În contractele ce au de obiect translația proprietății, sau unui alt drept real, proprietatea sau dreptul se transmite prin efectul consimțământului părților, și lucrul rămâne în rizico-pericolul dobânditorului, chiar când nu i s-a făcut tradițiunea lucrului *(C. civ. 1079 și urm., 1156, 1295, 1406, 1479 și urm.)*.

Art. 1.275. Transmiterea succesivă a unui bun mobil. (1) Dacă cineva a transmis succesiv către mai multe persoane proprietatea unui bun mobil corporal, cel care a dobândit cu bună-credință posesia efectivă a bunului este titular al dreptului, chiar dacă titlul său are dată ulterioară.

(2) Este de bună-credință dobânditorul care, la data intrării în posesie, nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască obligația asumată anterior de înstrăinător.

(3) Dacă niciunul dintre dobânditori nu a obținut posesia efectivă a bunului mobil corporal și creanța fiecăruia de predare a bunului este exigibilă, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 972. Dacă lucrul ce cineva s-a obligat succesiv a da la două persoane este mobil, persoana pusă în posesiune este preferită și rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, numai posesiunea să fie de bună-credință *(C. civ. 1846, 1899, 1909)*.

Art. 1.276. Denunțarea unilaterală. (1) Dacă dreptul de a denunța contractul este recunoscut uneia dintre părți, acesta poate fi exercitat atât timp cât executarea contractului nu a început.

(2) În contractele cu executare succesivă sau continuă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz, chiar și după începerea executării contractului, însă denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor executate sau care se află în curs de executare.

(3) Dacă s-a stipulat o prestație în schimbul denunțării, aceasta produce efecte numai atunci când prestația este executată.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică în lipsă de convenție contrară.

Art. 1.277. Contractul pe durată nedeterminată. Contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau stipularea unei prestații în schimbul denunțării contractului se consideră nescrisă.

Art. 1.278. Pactul de opțiune. (1) Atunci când părțile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declarație de voință, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declarație se consideră o ofertă irevocabilă și produce efectele prevăzute la art. 1.191.

(2) Dacă părțile nu au convenit un termen pentru acceptare, acesta poate fi stabilit de instanță prin ordonanță președințială, cu citarea părților.

(3) Pactul de opțiune trebuie să conțină toate elementele contractului pe care părțile urmăresc să îl încheie, astfel încât acesta să se poată încheia prin simpla acceptare a beneficiarului opțiunii.

(4) Contractul se încheie prin exercitarea opțiunii în sensul acceptării de către beneficiar a declarației de voință a celeilalte părți, în condițiile convenite prin pact.

(5) Atât pactul de opțiune, cât și declarația de acceptare trebuie încheiate în forma prevăzută de lege pentru contractul pe care părțile urmăresc să îl încheie.

Art. 1.279. Promisiunea de a contracta. (1) Promisiunea de a contracta trebuie să conțină toate acele clauze ale contractului promis, în lipsa cărora părțile nu ar putea executa promisiunea.

(2) În caz de neexecutare a promisiunii, beneficiarul are dreptul la daune-interese.

(3) De asemenea, dacă promitentul refuză să încheie contractul promis, instanța, la cererea părții care și-a îndeplinit propriile obligații, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, atunci când natura contractului o permite, iar cerințele legii pentru validitatea acestuia

sunt îndeplinite. Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul promisiunii de a încheia un contract real, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Convenția prin care părțile se obligă să negocieze în vederea încheierii sau modificării unui contract nu constituie promisiune de a contracta.

§2. Efectele față de terți

I. Dispoziții generale

Art. 1.280. Relativitatea efectelor contractului. Contractul produce efecte numai între părți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 973. Convențiile n-au efect decât între părțile contractante *(C. civ. 969, 974, 975, 976, 1175, 1554).*

Art. 1.281. Opozabilitatea efectelor contractului. Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 1.282. Transmisiunea drepturilor și obligațiilor către succesori. (1) La moartea unei părți, drepturile și obligațiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor săi universali sau cu titlu universal, dacă din lege, din stipulația părților ori din natura contractului nu rezultă contrariul.

(2) Drepturile, precum și, în cazurile prevăzute de lege, obligațiile contractuale în strânsă legătură cu un bun se transmit, odată cu acesta, succesorilor cu titlu particular ai părților.

II. Promisiunea faptei altuia

Art. 1.283. Efecte. (1) Cel care se angajează la a determina un terț să încheie sau să ratifice un act este ținut să repare prejudiciul cauzat dacă terțul refuză să se oblige sau, atunci când s-a obligat și ca fideiusor, dacă terțul nu execută prestația promisă.

(2) Cu toate acestea, promitentul nu răspunde dacă asigură executarea obligației terțului, fără a se produce vreun prejudiciu creditorului.

(3) Intenția promitentului de a se angaja personal nu se prezumă, ci trebuie să reiasă neîndoielnic din contract sau din împrejurările în care acesta a fost încheiat.

III. Stipulația pentru altul

Art. 1.284. Efecte. (1) Oricine poate stipula în numele său, însă în beneficiul unui terț.

(2) Prin efectul stipulației, beneficiarul dobândește dreptul de a cere direct promitentului executarea prestației.

Art. 1.285. Condițiile privind terțul beneficiar. Beneficiarul trebuie să fie determinat sau, cel puțin, determinabil la data încheierii stipulației și să existe în momentul în care promitentul trebuie să își execute obligația. În caz contrar, stipulația profită stipulantului, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1.286. Acceptarea stipulației. (1) Dacă terțul beneficiar nu acceptă stipulația, dreptul său se consideră a nu fi existat niciodată.

(2) Stipulația poate fi revocată cât timp acceptarea beneficiarului nu a ajuns la stipulant sau la promitent. Stipulația poate fi acceptată și după decesul stipulantului sau al promitentului.

Art. 1.287. Revocarea stipulației. (1) Stipulantul este singurul îndreptățit să revoce stipulația, creditorii sau moștenitorii săi neputând să o facă. Stipulantul nu poate însă revoca stipulația fără acordul promitentului dacă acesta din urmă are interesul să o execute.

(2) Revocarea stipulației produce efecte din momentul în care ajunge la promitent. Dacă nu a fost desemnat un alt beneficiar, revocarea profită stipulantului sau moștenitorilor acestuia, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1.288. Mijloacele de apărare ale promitentului. Promitentul poate opune beneficiarului numai apărările întemeiate pe contractul care cuprinde stipulația.

IV. Simulația

Art. 1.289. Efecte între părți. (1) Contractul secret produce efecte numai între părți și, dacă din natura contractului ori din stipulația părților nu rezultă contrariul, între succesorii lor universali sau cu titlu universal.

(2) Cu toate acestea, contractul secret nu produce efecte nici între părți dacă nu îndeplinește condițiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1175. Actul secret, care modifică un act public, nu poate avea putere decât între părțile contractante și succesorii lor universali; un asemenea act nu poate avea nici un efect în contra altor persoane *(C. civ. 973)*.

Art. 1.290. Efecte față de terți. (1) Contractul secret nu poate fi invocat de părți, de către succesorii lor universali, cu titlu universal sau cu titlu particular și nici de către creditorii înstrăinătorului aparent împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent.

(2) Terții pot invoca împotriva părților existența contractului secret, atunci când acesta le vatămă drepturile.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.291. Raporturile cu creditorii. (1) Existența contractului secret nu poate fi opusă de părți creditorilor dobânditorului aparent care, cu bună-credință, au notat începerea urmăririi silite în cartea funciară sau au obținut sechestru asupra bunurilor care au făcut obiectul simulației.

(2) Dacă există un conflict între creditorii înstrăinătorului aparent și creditorii dobânditorului aparent, sunt preferați cei dintâi, în cazul în care creanța lor este anterioară contractului secret.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.292. Proba simulației. Dovada simulației poate fi făcută de terți sau de creditori cu orice mijloc de probă. Părțile pot dovedi și ele simulația cu orice mijloc de probă, atunci când pretind că aceasta are caracter ilicit.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.293. Actele unilaterale. Dispozițiile referitoare la simulație se aplică în mod corespunzător și actelor juridice unilaterale destinate unei persoane determinate, care au fost simulate prin acordul dintre autorul actului și destinatarul său.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.294. Actele nepatrimoniale. Dispozițiile referitoare la simulație nu se aplică actelor juridice nepatrimoniale.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispoziţiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secţiunea a 7-a. Reprezentarea

Art. 1.295. Temeiul reprezentării. Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotărâre judecătorească, după caz.

Art. 1.296. Efecte. Contractul încheiat de reprezentant, în limitele împuternicirii, în numele reprezentatului produce efecte direct între reprezentat şi cealaltă parte.

Art. 1.297. Nearătarea calităţii de reprezentant. (1) Contractul încheiat de reprezentant în limita puterilor conferite, atunci când terţul contractant nu cunoştea şi nici nu ar fi trebuit să cunoască faptul că reprezentantul acţiona în această calitate, îi obligă numai pe reprezentant şi pe terţ, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cu toate acestea, dacă reprezentantul, atunci când contractează cu terţul în limita puterilor conferite, pe seama unei întreprinderi, pretinde că este titularul acesteia, terţul care descoperă ulterior identitatea adevăratului titular poate să exercite şi împotriva acestuia din urmă drepturile pe care le are împotriva reprezentantului.

Art. 1.298. Capacitatea părţilor. În cazul reprezentării convenţionale, atât reprezentatul, cât şi reprezentantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia actul pentru care reprezentarea a fost dată.

Art. 1.299. Viciile de consimţământ. Contractul este anulabil atunci când consimţământul reprezentantului este viciat. Dacă însă viciul de consimţământ priveşte elemente stabilite de reprezentat, contractul este anulabil numai dacă voinţa acestuia din urmă a fost viciată.

Art. 1.300. Buna-credinţă. (1) Afară de cazul în care sunt relevante pentru elementele stabilite de reprezentat, buna sau reaua-credinţă, cunoaşterea sau necunoaşterea unei anumite împrejurări se apreciază în persoana reprezentantului.

(2) Reprezentatul de rea-credinţă nu poate invoca niciodată buna-credinţă a reprezentantului.

Art. 1.301. Forma împuternicirii. Împuternicirea nu produce efecte decât dacă este dată cu respectarea formelor cerute de lege pentru încheierea valabilă a contractului pe care reprezentantul urmează să îl încheie.

Art. 1.302. Justificarea puterii de a reprezenta. Contractantul poate întotdeauna cere reprezentantului să facă dovada puterilor încredinţate de reprezentat şi, dacă reprezentarea este cuprinsă într-un înscris, să îi remită o copie a înscrisului, semnată pentru conformitate.

Art. 1.303. Conflictul de interese. Contractul încheiat de un reprezentant aflat în conflict de interese cu reprezentatul poate fi anulat la cererea reprezentatului, atunci când conflictul era cunoscut sau trebuia să fie cunoscut de contractant la data încheierii contractului.

Art. 1.304. Contractul cu sine însuşi şi dubla reprezentare. (1) Contractul încheiat de reprezentant cu sine însuşi, în nume propriu, este anulabil numai la cererea reprezentatului, cu excepţia cazului în care reprezentantul a fost împuternicit în mod expres în acest sens sau cuprinsul contractului a fost determinat în asemenea mod încât să excludă posibilitatea unui conflict de interese.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul dublei reprezentări.

Art. 1.305. Încetarea împuternicirii. Puterea de reprezentare încetează prin renunţarea de către reprezentant la împuternicire sau prin revocarea acesteia de către reprezentat.

Art. 1.306. Modificarea şi revocarea împuternicirii. Modificarea şi revocarea împuternicirii trebuie aduse la cunoştinţa terţilor prin mijloace corespunzătoare. În caz contrar, acestea nu sunt

opozabile terților decât dacă se dovedește că aceștia le cunoșteau ori puteau să le cunoască în momentul încheierii contractului.

Art. 1.307. Alte cauze de încetare a puterii de a reprezenta. (1) Puterea de a reprezenta încetează prin decesul sau incapacitatea reprezentantului ori a reprezentatului, dacă din convenție ori din natura afacerii nu rezultă contrariul.

(2) Dacă reprezentantul sau reprezentatul este persoană juridică, puterea de a reprezenta încetează la data la care persoana juridică își încetează existența.

(3) În cazul deschiderii procedurii insolvenței asupra reprezentantului sau reprezentatului, puterea de a reprezenta încetează în condițiile prevăzute de lege.

(4) Încetarea puterii de a reprezenta nu produce efecte în privința terților care, în momentul încheierii contractului, nu cunoșteau și nici nu trebuiau să cunoască această împrejurare.

Art. 1.308. Obligațiile reprezentantului la încetarea împuternicirii. (1) La încetarea puterilor încredințate, reprezentantul este obligat să restituie reprezentatului înscrisul care constată aceste puteri.

(2) Reprezentantul nu poate reține acest înscris drept garanție a creanțelor sale asupra reprezentatului, dar poate să ceară o copie a înscrisului, certificată de reprezentat, cu mențiunea că puterea de reprezentare a încetat.

Art. 1.309. Lipsa sau depășirea puterii de reprezentare. (1) Contractul încheiat de persoana care acționează în calitate de reprezentant, însă fără a avea împuternicire sau cu depășirea puterilor conferite, nu produce efecte între reprezentat și terț.

(2) Dacă însă, prin comportamentul său, reprezentatul l-a determinat pe terțul contractant să creadă în mod rezonabil că reprezentantul are puterea de a-l reprezenta și că acționează în limita puterilor conferite, reprezentatul nu se poate prevala față de terțul contractant de lipsa puterii de a reprezenta.

Art. 1.310. Răspunderea reprezentantului. Cel care încheie un contract în calitate de reprezentant, neavând împuternicire ori depășind limitele puterilor care i-au fost încredințate, răspunde pentru prejudiciile cauzate terțului contractant care s-a încrezut, cu bună-credință, în încheierea valabilă a contractului.

Art. 1.311. Ratificarea. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.309, cel în numele căruia s-a încheiat contractul poate să îl ratifice, respectând formele cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

(2) Terțul contractant poate, printr-o notificare, să acorde un termen rezonabil pentru ratificare, după a cărui împlinire contractul nu mai poate fi ratificat.

Art. 1.312. Efectele ratificării. Ratificarea are efect retroactiv, fără a afecta însă drepturile dobândite de terți între timp.

Art. 1.313. Transmisiunea facultății de a ratifica. Facultatea de a ratifica se transmite moștenitorilor.

Art. 1.314. Desființarea contractului înaintea ratificării. Terțul contractant și cel care a încheiat contractul în calitate de reprezentant pot conveni desființarea contractului cât timp acesta nu a fost ratificat.

Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului

Art. 1.315. Noțiune. (1) O parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta.

(2) Sunt exceptate cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 1.316. Forma cesiunii. Cesiunea contractului și acceptarea acesteia de către contractantul cedat trebuie încheiate în forma cerută de lege pentru validitatea contractului cedat.

Art. 1.317. Momentul cesiunii. (1) Dacă o parte a consimțit în mod anticipat ca partea cealaltă să își poată substitui un terț în raporturile născute din contract, cesiunea produce efecte față de acea parte din momentul în care substituirea îi este notificată ori, după caz, din momentul în care o acceptă.

(2) În cazul în care toate elementele contractului rezultă dintr-un înscris în care este cuprinsă clauza „la ordin" sau o altă mențiune echivalentă, dacă prin lege nu se prevede altfel, girarea înscrisului produce efectul substituirii giratarului în toate drepturile și obligațiile girantului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum și dispozițiile referitoare la transferul ori publicitatea anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Art. 1.318. Liberarea cedentului. (1) Cedentul este liberat de obligațiile sale față de contractantul cedat din momentul în care substituirea își produce efectele față de acesta.

(2) În cazul în care a declarat că nu îl liberează pe cedent, contractantul cedat se poate îndrepta împotriva acestuia atunci când cesionarul nu își execută obligațiile. În acest caz, contractantul cedat trebuie, sub sancțiunea pierderii dreptului de regres împotriva cedentului, să îi notifice neexecutarea obligațiilor de către cesionar, în termen de 15 zile de la data neexecutării sau, după caz, de la data la care a cunoscut faptul neexecutării.

Art. 1.319. Excepțiile contractantului cedat. Contractantul cedat poate opune cesionarului toate excepțiile ce rezultă din contract. Contractantul cedat nu poate invoca însă față de cesionar vicii de consimțământ, precum și orice apărări sau excepții născute din raporturile sale cu cedentul decât dacă și-a rezervat acest drept atunci când a consimțit la substituire.

Art. 1.320. Obligația de garanție. (1) Cedentul garantează validitatea contractului.

(2) Atunci când cedentul garantează executarea contractului, acesta va fi ținut ca un fideiusor pentru obligațiile contractantului cedat.

Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului

Art. 1.321. Cauzele de încetare. Contractul încetează, în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitate fortuită de executare, precum și din orice alte cauze prevăzute de lege.

Art. 1.322. Efectele încetării. La încetarea contractului părțile sunt liberate de obligațiile asumate. Ele pot fi însă ținute la repararea prejudiciilor cauzate și, după caz, la restituirea, în natură sau prin echivalent, a prestațiilor primite în urma încheierii contractului.

Art. 1.323. Restituirea prestațiilor. Restituirea prestațiilor primite se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Capitolul II. Actul juridic unilateral

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.324. Noțiune. Este unilateral actul juridic care presupune numai manifestarea de voință a autorului său.

Art. 1.325. Regimul juridic. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale.

Art. 1.326. Actele unilaterale supuse comunicării. (1) Actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului și ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări.

(3) Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunoştinţă de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile.

Secţiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligaţii

Art. 1.327. Promisiunea unilaterală. (1) Promisiunea unilaterală făcută cu intenţia de a se obliga independent de acceptare îl leagă numai pe autor.

(2) Destinatarul actului poate să refuze dreptul astfel născut.

(3) Dacă autorul actului nu a stipulat expres un termen, promisiunea se consideră făcută pentru o anumită durată, potrivit cu natura obligaţiei şi cu împrejurările în care a fost asumată.

Art. 1.328. Promisiunea publică de recompensă. (1) Cel care promite în mod public o recompensă în schimbul executării unei prestaţii este obligat să facă plata, chiar dacă prestaţia a fost executată fără a se cunoaşte promisiunea.

(2) Dacă prestaţia a fost executată de mai multe persoane împreună, recompensa se împarte între ele, potrivit contribuţiei fiecăreia la obţinerea rezultatului, iar dacă aceasta nu se poate stabili, recompensa se împarte în mod egal.

(3) Atunci când prestaţia a fost executată separat de mai multe persoane, recompensa se cuvine aceleia care a comunicat cea dintâi rezultatul.

Art. 1.329. Revocarea promisiunii publice de recompensă. (1) Promisiunea poate fi revocată în aceeaşi formă în care a fost făcută publică sau într-o formă echivalentă.

(2) Revocarea nu produce efecte faţă de cel care, mai înainte de publicarea ei, a executat prestaţia.

(3) Dacă revocarea a fost făcută fără justă cauză, autorul promisiunii datorează o despăgubire echitabilă, care nu va putea depăşi recompensa promisă, celor care înainte de publicarea revocării au făcut cheltuieli în vederea executării prestaţiei. Cu toate acestea, promitentul nu datorează despăgubiri, dacă dovedeşte că rezultatul cerut nu putea fi obţinut.

(4) Dreptul la acţiunea în despăgubire se prescrie în termen de un an de la data publicării revocării.

Capitolul III. Faptul juridic licit

Secţiunea 1. Gestiunea de afaceri

Art. 1.330. Condiţii. (1) Există gestiune de afaceri atunci când, fără să fie obligată, o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar şi oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaşte existenţa gestiunii sau, cunoscând gestiunea, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale.

(2) Cel care, fără să ştie, lucrează în interesul altuia nu este ţinut de obligaţiile ce îi revin, potrivit legii, gerantului. El este îndreptăţit la restituire potrivit regulilor aplicabile îmbogăţirii fără justă cauză.

(3) Nu există gestiune de afaceri atunci când cel care administrează afacerile unei alte persoane acţionează cu intenţia de a o gratifica.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispoziţiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 986. Cvasi-contractul este un fapt licit şi voluntar, din care se naşte o obligaţie către o altă persoană sau obligaţii reciproce între părţi *(C. civ. 1198).* ► Art. 987. Acela care, cu voinţă, gere interesele altuia, fără cunoştinţa proprietarului, se obligă tacit a continua gestiunea ce a început şi a o săvârşi, până ce proprietarul va putea îngriji el însuşi *(C. civ. 988 şi urm., 1198, 1532, 1539 şi urm.).*

Art. 1.331. Obligația de înștiințare. Gerantul trebuie să îl înștiințeze pe gerat despre gestiunea începută de îndată ce acest lucru este posibil.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.332. Continuarea gestiunii. Gestiunea de afaceri îl obligă pe gerant să continue gestiunea începută până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi ori până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, moștenitorii acestuia sunt în măsură să o preia.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 987. Acela care, cu voință, gere interesele altuia, fără cunoștința proprietarului, se obligă tacit a continua gestiunea ce a început și a o săvârși, până ce proprietarul va putea îngriji el însuși *(C. civ. 988 și urm., 1198, 1532, 1539 și urm.).* ▶ Art. 988. Gerantul este obligat, cu toate că stăpânul a murit înaintea săvârșirii afacerii, a continua gestiunea până ce eredele va putea lua direcțiunea afacerii *(C. civ. 1539).*

Art. 1.333. Continuarea gestiunii de către moștenitorii gerantului. Moștenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt ținuți să continue afacerile începute de acesta din urmă, în aceleași condiții ca și gerantul.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 988. Gerantul este obligat, cu toate că stăpânul a murit înaintea săvârșirii afacerii, a continua gestiunea până ce eredele va putea lua direcțiunea afacerii *(C. civ. 1539).*

Art. 1.334. Diligența datorată de gerant. (1) Gerantul este dator să se îngrijească de interesele geratului cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.
(2) Când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intenție sau din culpă gravă.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 989. Gerantul este obligat a da gestiunii îngrijirea unui bun proprietar *(C. civ. 1801 și urm., 1540).* ▶ Art. 990. Gerantul nu răspunde decât numai de dol, dacă fără intervenția lui, afacerea s-ar fi putut compromite *(C. civ. 715, 989, 1540).*

Art. 1.335. Obligațiile gerantului. La încetarea gestiunii, gerantul trebuie să dea socoteală geratului și să îi remită acestuia toate bunurile obținute cu ocazia gestiunii.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.336. Actele încheiate de gerant. (1) Gerantul care acționează în nume propriu este ținut față de terții cu care a contractat, fără a limita dreptul oricăruia dintre aceștia de a se regresa împotriva geratului.

(2) Atunci când acționează în numele geratului, gerantul nu este ținut față de terții cu care a contractat decât dacă geratul nu este obligat față de aceştia.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.337. Obligațiile geratului. (1) Atunci când condițiile gestiunii de afaceri sunt întrunite, chiar dacă rezultatul nu a fost atins, geratul trebuie să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum şi, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate, şi să îl despăgubească pentru prejudiciul pe care, fără culpa sa, gerantul l-a suferit din cauza gestiunii.

(2) Geratul trebuie să execute şi obligațiile născute din actele necesare şi utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant.

(3) Caracterul necesar sau util al actelor şi cheltuielilor se apreciază la momentul la care gerantul le-a făcut.

(4) În vederea garantării cheltuielilor necesare, gerantul are dreptul de a cere instanței, în urma unei expertize dispuse de aceasta cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanța preşedințială, înscrierea în cartea funciară a unei ipoteci legale, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 991. Stăpânul ale cărui afaceri au fost bine administrate este dator a îndeplini obligațiile contractate în numele său de gerant, a-l indemniza de toate acele ce el a contractat personalmente şi a-i plăti toate cheltuielile utile şi necesare ce a făcut *(C. civ. 1547 şi urm.)*.

Art. 1.338. Împotrivirea beneficiarului gestiunii. (1) Cel care începe sau continuă o gestiune, cunoscând sau trebuind să cunoască împotrivirea titularului afacerii, poate cere numai restituirea cheltuielilor necesare. În acest caz, instanța, la cererea titularului afacerii, poate acorda un termen pentru executarea obligației de restituire.

(2) Cel care ignoră împotrivirea titularului este răspunzător pentru prejudiciile cauzate chiar şi din cea mai uşoară culpă.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.339. Gestiunea inoportună. Actele şi cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.340. Ratificarea gestiunii. În privința actelor juridice, gestiunea ratificată produce, de la data când a fost începută, efectele unui mandat.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată

Art. 1.341. Noțiune. (1) Cel care plătește fără a datora are dreptul la restituire.

(2) Nu este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că plata s-a făcut cu intenția de a stinge o datorie proprie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 992. Cel ce, din eroare sau cu știință, primește aceea ce nu-i este debit, este obligat a-l restitui aceluia de la care l-a primit *(C. civ. 954, 993, 997, 1092, 1198, 1588).* ► Art. 1092. (1) Orice plată presupune o datorie; ceea ce s-a plătit fără să fie debit este supus repetițiunii. (2) Repetițiunea nu este admisă în privința obligațiilor naturale, care au fost achitate de bună voie *(C. civ. 966 și urm., 992 și urm., 1023, 1053, 1408, 1638, 1671).*

Art. 1.342. Plata primită cu bună-credință de creditor. (1) Restituirea nu poate fi dispusă atunci când, în urma plății, cel care a primit-o cu bună-credință a lăsat să se împlinească termenul de prescripție ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creanță sau a renunțat la garanțiile creanței.

(2) În acest caz, cel care a plătit are drept de regres împotriva adevăratului debitor în temeiul subrogației legale în drepturile creditorului plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 993. (1) Acela care, din eroare, crezându-se debitor, a plătit o datorie, are drept de repetițiune în contra creditorului. (2) Acest drept încetează când creditorul, cu bună-credință, a desființat titlul său de creanță; dar atunci cel ce a plătit are recurs în contra adevăratului debitor *(C. civ. 992, 1092, 1588, 1638).*

Art. 1.343. Restituirea plății anticipate. Ceea ce debitorul a plătit înainte de împlinirea termenului suspensiv nu se poate restitui decât atunci când plata s-a făcut prin dol sau violență. De asemenea, este supusă restituirii și plata făcută înainte de îndeplinirea condiției suspensive.

Art. 1.344. Reguli aplicabile restituirii. Restituirea plății nedatorate se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză

Art. 1.345. Condiții. Cel care, în mod neimputabil, s-a îmbogățit fără justă cauză în detrimentul altuia este obligat la restituire, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană, dar fără a fi ținut dincolo de limita propriei sale îmbogățiri.

Art. 1.346. Îmbogățirea justificată. Îmbogățirea este justificată atunci când rezultă:

a) din executarea unei obligații valabile;

b) din neexercitarea de către cel păgubit a unui drept contra celui îmbogățit;

c) dintr-un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal și exclusiv, pe riscul său ori, după caz, cu intenția de a gratifica.

Art. 1.347. Condițiile și întinderea restituirii. (1) Restituirea nu este datorată decât dacă îmbogățirea subzistă la data sesizării instanței.

(2) Cel care s-a îmbogățit este obligat la restituire, în condițiile prevăzute la art. 1.639 și următoarele.

Art. 1.348. Caracterul subsidiar. Cererea de restituire nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat.

Capitolul IV. Răspunderea civilă

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.349. Răspunderea delictuală. (1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune şi să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.

(2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum şi de ruina edificiului.

(4) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte se stabileşte prin lege specială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 998. Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greşeală s-a ocazionat, a-l repara *(C. civ. 767, 1014, 1162, 1198, 1435, 1483, 1902).* ► Art. 999. Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar şi de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa *(C. civ. 998).* ►Art. 1000. (1) Suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru care suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt sub paza noastră. (2) Tatăl şi mama, după moartea bărbatului, sunt responsabili de prejudiciul cauzat de copiii lor minori ce locuiesc cu dânşii. (3) Stăpânii şi comitenții, de prejudiciul cauzat de servitorii şi prepuşii lor în funcțiile ce li s-au încredințat. (4) Institutorii şi artizanii, de prejudiciul cauzat de elevii şi ucenicii lor, în tot timpul ce se găsesc sub a lor priveghere. (5) Tatăl şi mama, institutorii şi artizanii sunt apărați de responsabilitatea arătată mai sus, dacă probează că n-au putut împiedica faptul prejudiciabil *(C. civ. 1471, 1487)* **(Nota redacției:** Cu privire la art. 1000 alin. (2), partea din text *„după moartea bărbatului"* a fost abrogată implicit prin art. 16, 21 şi 105 ale Constituției din 1948 care a instituit egalitatea în drepturi între sexe). ►Art. 1001. Proprietarul unui animal, sau acela care se serveşte cu dânsul, în cursul serviciului, este responsabil de prejudiciul cauzat de animal, sau că animalul se află sub paza sa, sau că a scăpat. ►Art. 1002. Proprietarul unui edificiu este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin ruina edificiului, când ruina este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție. ►Art. 1003. Când delictul sau cvasi-delictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ținute solidar pentru despăgubire *(C. civ. 918, 1039 şi urm.).*

Legislație conexă: Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte (M. Of. nr. 313 din 22 aprilie 2008).

Art. 1.350. Răspunderea contractuală. (1) Orice persoană trebuie să îşi execute obligațiile pe care le-a contractat.

(2) Atunci când, fără justificare, nu îşi îndeplineşte această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părți şi este obligată să repare acest prejudiciu, în condițiile legii.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părți nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile.

Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere

Art. 1.351. Forța majoră şi cazul fortuit. (1) Dacă legea nu prevede altfel sau părțile nu convin contrariul, răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de forță majoră sau de caz fortuit.

(2) Forța majoră este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil şi inevitabil.

(3) Cazul fortuit este un eveniment care nu poate fi prevăzut şi nici împiedicat de către cel care ar fi fost chemat să răspundă dacă evenimentul nu s-ar fi produs.

(4) Dacă, potrivit legii, debitorul este exonerat de răspundere contractuală pentru un caz fortuit, el este, de asemenea, exonerat şi în caz de forţă majoră.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1083. Nu poate fi loc la daune-interese când, din o forţă majoră sau din un caz fortuit, debitorul a fost poprit de a da sau a face aceea la care se obligase, sau a făcut aceea ce-i era poprit *(C. civ. 1082, 1156, 1435, 1475, 1624, 1625).*

Art. 1.352. Fapta victimei sau a terţului. Fapta victimei înseşi şi fapta terţului înlătură răspunderea chiar dacă nu au caracteristicile forţei majore, ci doar pe cele ale cazului fortuit, însă numai în cazurile în care, potrivit legii sau convenţiei părţilor, cazul fortuit este exonerator de răspundere.

Art. 1.353. Exerciţiul drepturilor. Cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exerciţiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu excepţia cazului în care dreptul este exercitat abuziv.

Legislaţie conexă: art. 57 C. Rom.

Art. 1.354. Alte cauze de exonerare. Victima nu poate obţine repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decât dacă dovedeşte intenţia sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă.

Art. 1.355. Clauze privind răspunderea. (1) Nu se poate exclude sau limita, prin convenţii sau acte unilaterale, răspunderea pentru prejudiciul material cauzat altuia printr-o faptă săvârşită cu intenţie sau din culpă gravă.

(2) Sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simplă imprudenţă sau neglijenţă, bunurilor victimei.

(3) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate integrităţii fizice sau psihice ori sănătăţii nu poate fi înlăturată ori diminuată decât în condiţiile legii.

(4) Declaraţia de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea însăşi, renunţarea victimei la dreptul de a obţine plata despăgubirilor.

Art. 1.356. Anunţuri privitoare la răspundere. (1) Un anunţ care exclude sau limitează răspunderea contractuală, indiferent dacă este adus ori nu la cunoştinţa publicului, nu are niciun efect decât dacă acela care îl invocă face dovada că cel prejudiciat cunoştea existenţa anunţului la momentul încheierii contractului.

(2) Printr-un anunţ nu poate fi exclusă sau limitată răspunderea delictuală pentru prejudiciile cauzate victimei. Un asemenea anunţ poate avea însă valoarea semnalării unui pericol, fiind aplicabile, după împrejurări, dispoziţiile art. 1.371 alin. (1).

Secţiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie

Art. 1.357. Condiţiile răspunderii. (1) Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârşită cu vinovăţie, este obligat să îl repare.

(2) Autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai uşoară culpă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 998. Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greşeală s-a ocazionat, a-l repara *(C. civ. 767, 1014, 1162, 1198, 1435, 1483, 1902).* ▸ Art. 999. Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar şi de acela ce a cauzat prin neglijenţa sau prin imprudenţa sa *(C. civ. 998).*

Art. 1.358. Criterii particulare de apreciere a vinovăţiei. Pentru aprecierea vinovăţiei se va ţine seama de împrejurările în care s-a produs prejudiciul, străine de persoana autorului

faptei, precum şi, dacă este cazul, de faptul că prejudiciul a fost cauzat de un profesionist în exploatarea unei întreprinderi.

Art. 1.359. Repararea prejudiciului constând în vătămarea unui interes. Autorul faptei ilicite este obligat să repare prejudiciul cauzat şi când acesta este urmare a atingerii aduse unui interes al altuia, dacă interesul este legitim, serios şi, prin felul în care se manifestă, creează aparenţa unui drept subiectiv.

Art. 1.360. Legitima apărare. (1) Nu datorează despăgubire cel care, fiind în legitimă apărare, a cauzat agresorului un prejudiciu.

(2) Cu toate acestea, va putea fi obligat la plata unei indemnizaţii adecvate şi echitabile cel care a săvârşit o infracţiune prin depăşirea limitelor legitimei apărări.

Art. 1.361. Starea de necesitate. Cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogăţirii fără justă cauză.

Art. 1.362. Obligaţia terţului de reparare a prejudiciului. Dacă, în cazurile prevăzute la art. 1.360 alin. (2) şi art. 1.361, fapta păgubitoare a fost săvârşită în interesul unei terţe persoane, cel prejudiciat se va îndrepta împotriva acesteia în temeiul îmbogăţirii fără justă cauză.

Art. 1.363. Divulgarea secretului comercial. O persoană se poate exonera de răspundere pentru prejudiciul cauzat prin divulgarea secretului comercial dovedind că divulgarea a fost impusă de împrejurări grave ce priveau sănătatea sau siguranţa publică.

Art. 1.364. Îndeplinirea unei activităţi impuse ori permise de lege. Îndeplinirea unei activităţi impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să îşi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârşite în asemenea împrejurări.

Art. 1.365. Efectele hotărârii penale. Instanţa civilă nu este legată de dispoziţiile legii penale şi nici de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce priveşte existenţa prejudiciului ori a vinovăţiei autorului faptei ilicite.

Art. 1.366. Răspunderea minorului şi a celui pus sub interdicţie judecătorească. (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau persoana pusă sub interdicţie judecătorească nu răspunde de prejudiciul cauzat, dacă nu se dovedeşte discernământul său la data săvârşirii faptei.

(2) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani răspunde de prejudiciul cauzat, în afară de cazul în care dovedeşte că a fost lipsit de discernământ la data săvârşirii faptei.

Art. 1.367. Răspunderea altor persoane lipsite de discernământ. (1) Cel care a cauzat un prejudiciu nu este răspunzător dacă în momentul în care a săvârşit fapta păgubitoare era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minţii care l-a pus în neputinţă de a-şi da seama de urmările faptei sale.

(2) Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător, dacă starea vremelnică de tulburare a minţii a fost provocată de el însuşi, prin beţia produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substanţe.

Art. 1.368. Obligaţia subsidiară de indemnizare a victimei. (1) Lipsa discernământului nu îl scuteşte pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizaţii către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea.

(2) Indemnizaţia va fi stabilită într-un cuantum echitabil, ţinându-se seama de starea patrimonială a părţilor.

Art. 1.369. Răspunderea altor persoane. (1) Cel care l-a îndemnat sau l-a determinat pe altul să cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat în orice fel să îl pricinuiască sau, cu bună ştiinţă, a tăinuit bunuri ce proveneau dintr-o faptă ilicită ori a tras foloase din prejudicierea altuia răspunde solidar cu autorul faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în privința celui care, în orice fel, a împiedicat ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite.

Art. 1.370. Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite. Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

Art. 1.371. Vinovăția comună. Pluralitatea de cauze. (1) În cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care la cauzarea prejudiciului au contribuit atât fapta săvârșită de autor, cu intenție sau din culpă, cât și forța majoră, cazul fortuit ori fapta terțului pentru care autorul nu este obligat să răspundă.

Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia

Art. 1.372. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție. (1) Cel care în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătorești este obligat să supravegheze un minor sau o persoană pusă sub interdicție răspunde de prejudiciul cauzat altuia de către aceste din urmă persoane.

(2) Răspunderea subzistă chiar în cazul când făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie.

(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de răspundere numai dacă dovedește că nu a putut împiedica fapta prejudiciabilă. În cazul părinților sau, după caz, al tutorilor, dovada se consideră a fi făcută numai dacă ei probează că fapta copilului constituie urmarea unei alte cauze decât modul în care și-au îndeplinit îndatoririle decurgând din exercițiul autorității părintești.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1000. (2) Tatăl și mama, după moartea bărbatului, sunt responsabili de prejudiciul cauzat de copiii lor minori ce locuiesc cu dânșii.

Art. 1.373. Răspunderea comitenților pentru prepuși. (1) Comitentul este obligat să repare prejudiciul cauzat de prepușii săi ori de câte ori fapta săvârșită de aceștia are legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea și controlul asupra celui care îndeplinește anumite funcții sau însărcinări în interesul său ori al altuia.

(3) Comitentul nu răspunde dacă dovedește că victima cunoștea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârșirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1000. (3) Stăpânii și comitenții, de prejudiciul cauzat de servitorii și prepușii lor în funcțiile ce li s-au încredințat.

Art. 1.374. Corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane. (1) Părinții nu răspund dacă fac dovada că sunt îndeplinite cerințele răspunderii persoanei care avea obligația de supraveghere a minorului.

(2) Nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârșită de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârșit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii.

Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Art. 1.375. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale. Proprietarul unui animal sau cel care se serveşte de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1001. Proprietarul unui animal, sau acela care se serveşte cu dânsul, în cursul serviciului, este responsabil de prejudiciul cauzat de animal, sau că animalul se află sub paza sa, sau că a scăpat.

Art. 1.376. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri. (1) Oricine este obligat să repare, independent de orice culpă, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a cărui faptă culpabilă întruneşte, față de ceilalți, condițiile forței majore.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1000. (1) Suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru care suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt sub paza noastră.

Art. 1.377. Noțiunea de pază. În înțelesul dispozițiilor art. 1.375 şi 1.376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul şi supravegherea asupra animalului sau a lucrului şi se serveşte de acesta în interes propriu.

Art. 1.378. Răspunderea pentru ruina edificiului. Proprietarul unui edificiu sau al unei construcții de orice fel este obligat să repare prejudiciul cauzat prin ruina lor ori prin desprinderea unor părți din ele, dacă aceasta este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1002. Proprietarul unui edificiu este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin ruina edificiului, când ruina este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Art. 1.379. Alte cazuri de răspundere. (1) Cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

(2) Dacă, în cazul prevăzut la alin. (1), sunt îndeplinite şi condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului.

Art. 1.380. Cauze de exonerare. În cazurile prevăzute la art. 1.375, 1.376, 1.378 şi 1.379 nu există obligație de reparare a prejudiciului, atunci când acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei înseşi ori a unui terț sau este urmarea unui caz de forță majoră.

Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale

Art. 1.381. Obiectul reparației. (1) Orice prejudiciu dă dreptul la reparație.

(2) Dreptul la reparație se naşte din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat.

(3) Dreptului la reparație îi sunt aplicabile, de la data naşterii sale, toate dispozițiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea şi stingerea obligațiilor.

Art. 1.382. Răspunderea solidară. Cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținuți solidar la reparație față de cel prejudiciat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1003. Când delictul sau cvasi-delictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ţinute solidar pentru despăgubire *(C. civ. 918, 1039 şi urm.)*.

Art. 1.383. Raporturile dintre debitori. Între cei care răspund solidar, sarcina reparaţiei se împarte proporţional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenţia sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărţi sarcina reparaţiei, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului.

Art. 1.384. Dreptul de regres. (1) Cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu excepţia cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.

(2) Când cel care răspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finanţelor Publice se va întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară, împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, în măsura în care acesta din urmă este răspunzător, potrivit legii speciale, pentru producerea acelui prejudiciu.

(3) Dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce şi împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depăşeşte partea ce revine persoanei pentru care se răspunde şi nu poate depăşi partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul.

(4) În toate cazurile, cel care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei sale contribuţii la cauzarea prejudiciului.

Art. 1.385. Întinderea reparaţiei. (1) Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Se vor putea acorda despăgubiri şi pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică.

(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câştigul pe care în condiţii obişnuite el ar fi putut să îl realizeze şi de care a fost lipsit, precum şi cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(4) Dacă fapta ilicită a determinat şi pierderea şansei de a obţine un avantaj sau de a evita o pagubă, reparaţia va fi proporţională cu probabilitatea obţinerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, ţinând cont de împrejurări şi de situaţia concretă a victimei.

Art. 1.386. Formele reparaţiei. (1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situaţiei anterioare, iar dacă aceasta nu este cu putinţă ori dacă victima nu este interesată de reparaţia în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilite prin acordul părţilor sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească.

(2) La stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.

(3) Dacă prejudiciul are un caracter de continuitate, despăgubirea se acordă sub formă de prestaţii periodice.

(4) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau suprimată, dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micşorat ori a încetat.

Art. 1.387. Vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii. (1) În caz de vătămare a integrităţii corporale sau a sănătăţii unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condiţiile art. 1.388 şi 1.389, după caz, echivalentul câştigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacităţii sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de

îngrijire medicală şi, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viaţă ale celui păgubit, precum şi orice alte prejudicii materiale.

(2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câştigului din muncă se acordă, ţinându-se seama şi de sporirea nevoilor de viaţă ale celui prejudiciat, sub formă de prestaţii băneşti periodice. La cererea victimei, instanţa va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.

(3) În toate cazurile, instanţa va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Art. 1.388. Stabilirea pierderii şi a nerealizării câştigului din muncă. (1) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câştigului din muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă al celui păgubit din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacităţii sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, ţinându-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.

(2) Cu toate acestea, dacă cel păgubit face dovada posibilităţii obţinerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va ţine seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri.

(3) Dacă cel păgubit nu avea o calificare profesională şi nici nu era în curs să o primească, despăgubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Art. 1.389. Vătămarea minorului. (1) Dacă cel care a suferit vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii este un minor, despăgubirea stabilită potrivit prevederilor art. 1.388 alin. (1) va fi datorată de la data când, în mod normal, minorul şi-ar fi terminat pregătirea profesională pe care o primea.

(2) Până la acea dată, dacă minorul avea un câştig la momentul vătămării, despăgubirea se va stabili pe baza câştigului de care a fost lipsit, iar dacă nu avea un câştig, potrivit dispoziţiilor art. 1.388, care se aplică în mod corespunzător. Această din urmă despăgubire va fi datorată de la data când minorul a împlinit vârsta prevăzută de lege pentru a putea fi parte într-un raport de muncă.

Art. 1.390. Persoana îndreptăţită la despăgubire în caz de deces. (1) Despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor îndreptăţiţi, potrivit legii, la întreţinere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanţa, ţinând seama de împrejurări, poate acorda despăgubire şi celui căruia victima, fără a fi obligată de lege, îi presta întreţinere în mod curent.

(3) La stabilirea despăgubirii se va ţine seama de nevoile celui păgubit, precum şi de veniturile pe care, în mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despăgubirea. Dispoziţiile art. 1.387-1.389 se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.391. Repararea prejudiciului nepatrimonial. (1) În caz de vătămare a integrităţii corporale sau a sănătăţii, poate fi acordată şi o despăgubire pentru restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială.

(2) Instanţa judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenţilor, descendenţilor, fraţilor, surorilor şi soţului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum şi oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existenţa unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalităţii oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(4) Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispoziţiilor prezentului articol, nu trece la moştenitori. Aceştia îl pot însă exercita, dacă acţiunea a fost pornită de defunct.

(5) Dispoziţiile art. 253-256 rămân aplicabile.

Art. 1.392. Cheltuieli de îngrijire a sănătății. Cheltuieli de înmormântare. Cel care a făcut cheltuieli pentru îngrijirea sănătății victimei sau, în caz de deces al acesteia, pentru înmormântare are dreptul la înapoierea lor de la cel care răspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Art. 1.393. Despăgubirea în raport cu ajutorul şi pensia. (1) Dacă în cadrul asigurărilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparația este datorată numai în măsura în care paguba suferită prin vătămare sau moarte depăşeşte ajutorul ori pensia.

(2) Cât timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordată sau, după caz, refuzată celui păgubit, instanța nu îl poate obliga pe cel chemat să răspundă decât la o despăgubire provizorie, în condițiile dispozițiilor art. 1.387 alin. (3).

Art. 1.394. Prorogarea termenului prescripției. În toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripții mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripție a răspunderii penale se aplică şi dreptului la acțiunea în răspundere civilă.

Art. 1.395. Suspendarea prescripției. Prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație.

Titlul III. Modalitățile obligațiilor

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1.396. Categorii de obligații. (1) Obligațiile pot fi pure şi simple, obligații simple sau afectate de modalități.

(2) Obligațiile pure şi simple nu sunt susceptibile de modalități.

Art. 1.397. Obligații simple. (1) Obligația simplă nu este afectată de termen sau condiție şi poate fi executată imediat, din proprie inițiativă sau la cererea creditorului.

(2) Obligația este simplă, iar nu condițională, dacă eficacitatea sau desființarea ei depinde de un eveniment care, fără ca părțile să ştie, avusese deja loc în momentul în care debitorul s-a obligat sub condiție.

Art. 1.398. Obligații afectate de modalități. Obligațiile pot fi afectate de termen sau condiție.

Capitolul II. Condiția

Art. 1.399. Obligația condițională. Este afectată de condiție obligația a cărei eficacitate sau desființare depinde de un eveniment viitor şi nesigur.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1004. Obligația este condițională când perfectarea ei depinde de un eveniment viitor şi necert *(C. civ. 925, 926, 1017, 1019, 1770).*

Art. 1.400. Condiția suspensivă. Condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1017. Obligația, sub condiție suspensivă, este aceea care depinde de un eveniment viitor şi necert. Obligația condițională nu se perfectează decât după îndeplinirea evenimentului *(C. civ. 1004, 1012 şi urm., 1022, 1115 pct. 5, 1296, 1770, 1885).*

Art. 1.401. Condiția rezolutorie. (1) Condiția este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desființarea obligației.

(2) Până la proba contrară, condiția se prezumă a fi rezolutorie ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1019. (1) Condiția rezolutorie este aceea care supune desființarea obligației la un eveniment viitor și necert. (2) Ea nu suspendă executarea obligației, ci numai obligă pe creditor a restitui aceea ce a primit, în caz de neîndeplinire a evenimentului prevăzut în condiție *(C. civ. 1012 și urm., 1091, 1296, 1320, 1365, 1770).* ► Art. 1020. Condiția rezolutorie este subînțeleasă totdeauna în contractele sinalagmatice, în caz când una din părți nu îndeplinește angajamentul său *(C. civ. 830, 832, 943, 1075, 1081 și urm., 1012 și urm., 1021, 1101, 1320, 1365, 1439).*

Art. 1.402. Condiția imposibilă, ilicită sau imorală. Condiția imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri este considerată nescrisă, iar dacă este însăși cauza contractului, atrage nulitatea absolută a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1008. Condiția imposibilă sau contrarie bunelor moravuri, sau prohibită de lege, este nulă și desființează convenția ce depinde de dânsa *(C. civ. 5, 620, 728, 839, 968, 1009 și urm., 1492).* ► Art. 1009. Condiția de a nu face un lucru imposibil nu face ca obligația contractată sub această condiție să fie nulă.

Art. 1.403. Condiția pur potestativă. Obligația contractată sub o condiție suspensivă ce depinde exclusiv de voința debitorului nu produce niciun efect.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1010. Obligația este nulă când s-a contractat sub o condiție potestativă din partea acelui ce se obligă *(C. civ. 1006).*

Art. 1.404. Constatarea îndeplinirii condiției. (1) Îndeplinirea condiției se apreciază după criteriile stabilite de părți sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere după împrejurări.

(2) Când obligația este contractată sub condiția producerii unui eveniment într-un anumit termen, condiția este socotită neîndeplinită dacă termenul s-a împlinit fără ca evenimentul să se producă. În lipsa unui termen, condiția se consideră neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(3) Atunci când obligația este contractată sub condiția că un eveniment nu se va produce într-un anumit termen, condiția se consideră îndeplinită dacă este sigur că evenimentul nu se va produce. În lipsa unui termen, condiția nu se consideră îndeplinită decât atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(4) Partea interesată poate cere oricând instanței să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea condiției.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1011. Împlinirea condiției trebuie să se facă astfel cum au înțeles părțile să fie făcută *(C. civ. 970, 977 și urm.).* ► Art. 1012. (1) Când obligația este contractată sub condiția că un eveniment oarecare se va întâmpla într-un timp fixat, condiția este considerată ca neîndeplinită, dacă timpul a expirat fără ca evenimentul să se întâmple. (2) Când timpul nu este fixat, condiția nu este considerată ca căzută, decât când este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla. ► Art. 1013. Când obligația este contractată sub condiția că un eveniment n-are să se întâmple, într-un timp defipt, această condiție este îndeplinită, dacă timpul a expirat, fără ca evenimentul să se fi întâmplat; este asemenea îndeplinită, dacă înaintea termenului este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla; dacă nu este timp determinat, condiția este îndeplinită numai când va fi sigur că evenimentul n-are să se mai întâmple.

Legislație conexă: art. 111 C. proc. civ.

Art. 1.405. Determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii condiției. (1) Condiția se consideră îndeplinită dacă debitorul obligat sub această condiție împiedică realizarea ei.

(2) Condiția se consideră neîndeplinită dacă partea interesată de îndeplinirea condiției determină, cu rea-credință, realizarea evenimentului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1014. Condiția este reputată ca îndeplinită, când debitorul obligat, sub această condiție, a împiedicat îndeplinirea ei.

Art. 1.406. Renunțarea la condiție. (1) Partea în al cărei interes exclusiv a fost stipulată condiția este liberă să renunțe unilateral la aceasta atât timp cât condiția nu s-a îndeplinit.

(2) Renunțarea la condiție face ca obligația să fie simplă.

Art. 1.407. Efectele îndeplinirii condiției. (1) Condiția îndeplinită este prezumată a produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul.

(2) În cazul contractelor cu executare continuă sau succesivă afectate de o condiție rezolutorie, îndeplinirea acesteia, în lipsa unei stipulații contrare, nu are niciun efect asupra prestațiilor deja executate.

(3) Atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca și cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile și, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.

(4) Atunci când condiția rezolutorie produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, fiecare dintre părți este obligată să restituie celeilalte prestațiile pe care le-a primit în temeiul obligației ca și cum aceasta nu ar fi existat niciodată. Dispozițiile privitoare la restituirea prestațiilor se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1015. Condiția îndeplinită are efect din ziua în care angajamentul s-a contractat. Dacă creditorul a murit înaintea îndeplinirii condiției, drepturile sale trec erezilor săi *(C. civ. 653)*.

Art. 1.408. Transmiterea obligației condiționale. (1) Obligația afectată de condiție este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiași condiții.

(2) Obligația afectată de condiție se poate prelua, dispozițiile art. 1.599-1.608 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.409. Actele conservatorii. Creditorul poate, chiar înainte de îndeplinirea condiției, să facă orice acte de conservare a dreptului său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1016. Creditorul poate, înaintea îndeplinirii condiției, să exercite toate actele conservatoare dreptului său.

Art. 1.410. Fructele culese înaintea îndeplinirii condiției. În lipsă de stipulație sau prevedere legală contrară, fructele culese ori încasate înaintea îndeplinirii condiției se cuvin proprietarului sub condiție rezolutorie.

Capitolul III. Termenul

Art. 1.411. Obligația afectată de termen. (1) Obligația este afectată de termen atunci când executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor și sigur.

(2) Termenul poate fi stabilit de părți sau de instanță ori prevăzut de lege.

Art. 1.412. Categorii de termene. (1) Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadența obligației.

(2) Termenul este extinctiv atunci când, la împlinirea lui, obligația se stinge.

Art. 1.413. Beneficiul termenului. (1) Termenul profită debitorului, afară de cazul când din lege, din voința părților sau din împrejurări rezultă că a fost stipulat în favoarea creditorului sau a ambelor părți.

(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunța oricând la acesta, fără consimțământul celeilalte părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1024. Termenul este presupus totdeauna că s-a stipulat în favoarea debitorului, dacă nu rezultă din stipulație sau din circumstanțe că este primit și în favoarea creditorului.

Art. 1.414. Efectul termenului suspensiv. Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere înainte de împlinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunăvoie și în cunoștință de cauză înainte de împlinirea termenului nu este supus restituirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1023. Aceea ce se datorește cu termen nu se poate cere înaintea termenului, dar ceea ce se plătește înainte nu se mai poate repeti *(C. civ. 1092, 1572, 1581, 1584, 1616, 1649).*

Art. 1.415. Stabilirea judiciară a termenului. (1) Atunci când părțile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili și când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit, instanța poate, la cererea uneia dintre părți, să fixeze termenul ținând seama de natura obligației, de situația părților și de orice alte împrejurări.

(2) Instanța poate, de asemenea, să fixeze termenul atunci când, prin natura sa, obligația presupune un termen și nu există nicio convenție prin care acesta să poată fi determinat.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului se soluționează potrivit regulilor aplicabile ordonanței președințiale, fiind supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 1.416. Calculul termenelor. Calculul termenelor, indiferent de durata și izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite în titlul III din cartea a VI-a.

Art. 1.417. Decăderea din beneficiul termenului. (1) Debitorul decade din beneficiul termenului dacă, se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolvență declarată în condițiile legii, precum și atunci când, cu intenție sau dintr-o culpă gravă, diminuează prin fapta sa garanțiile constituite în favoarea creditorului sau nu constituie garanțiile promise.

(2) În sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezultă din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executării silite, față de valoarea totală a datoriilor exigibile. Dacă prin lege nu se prevede altfel, această stare se constată de instanță, care, în acest scop, poate ține seama de anumite împrejurări, precum dispariția intempestivă a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declanșarea împotriva sa a unei proceduri de executare silită și altele asemenea.

(3) Decăderea din beneficiul termenului poate fi cerută și atunci când, din culpa sa, debitorul ajunge în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială de creditor la data încheierii contractului. În acest caz, este necesar să se fi stipulat expres caracterul esențial al condiției și posibilitatea sancțiunii decăderii, precum și să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere condiția respectivă drept esențială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1025. Debitorul nu mai poate reclama beneficiul termenului, când este căzut în deconfitură, sau când, cu fapta sa, a micșorat siguranțele ce prin contract dăduse creditorului său *(C. civ. 1323).*

Art. 1.418. Exigibilitatea anticipată. Renunțarea la termen sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligația să devină de îndată exigibilă.

Art. 1.419. Inopozabilitatea decăderii din termen. Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalți codebitori.

Art. 1.420. Nerealizarea evenimentului. Dacă un eveniment pe care părțile îl consideră ca fiind un termen nu se realizează, obligația devine exigibilă în ziua în care evenimentul ar fi trebuit în mod normal să se producă. În acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

Legea de aplicare:
Art. 111. Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acelei date.

Titlul IV. Obligațiile complexe

Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile

Art. 1.421. Categorii. Obligațiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Art. 1.422. Obligația divizibilă. (1) Obligația este divizibilă între mai mulți debitori atunci când aceștia sunt obligați față de creditor la aceeași prestație, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligației decât separat și în limita părții sale din datorie.

(2) Obligația este divizibilă între mai mulți creditori atunci când fiecare dintre aceștia nu poate să ceară de la debitorul comun decât executarea părții sale din creanță.

Art. 1.423. Prezumția de egalitate. Dacă prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligații divizibile sunt ținuți față de creditor în părți egale. Această regulă se aplică, în mod similar, și în privința creditorilor.

Art. 1.424. Prezumția de divizibilitate. Excepții. Obligația este divizibilă de plin drept, cu excepția cazului în care indivizibilitatea a fost stipulată în mod expres ori obiectul obligației nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materială sau intelectuală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1057. Obligația este nedivizibilă când obiectul ei, fără a fi denaturat, nu se poate face în părți nici materiale nici intelectuale *(C. civ. 1052, 1060 și urm., 1695, 1746, 1872).* ▶ Art. 1058. Obligația este încă nedivizibilă, când obiectul este divizibil, dar părțile contractante l-au privit sub un raport de nedivizibilitate.

Art. 1.425. Efectele obligației indivizibile. (1) Obligația indivizibilă nu se divide între debitori, între creditori și nici între moștenitorii acestora.

(2) Fiecare dintre debitori sau dintre moștenitorii acestora poate fi constrâns separat la executarea întregii obligații și, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre moștenitorii acestora poate cere executarea integrală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1062. Fiecare din cei care au contractat împreună un debit nedivizibil este obligat pentru totalitate, cu toate că obligația nu este contractată solidar *(C. civ. 1039 și urm., 1059, 1017, 1611, 1695).* ▶ art. 1063. Sunt obligați asemenea în tot și erezii aceluia care a contractat obligația nedivizibilă *(C. civ. 653, 776 și urm., 908).* ▶ Art. 1064. (1) Fiecare din erezii creditorului poate pretinde în totalitate executarea obligației nedivizibile. (2) Un singur erede nu poate face remisiunea totalității debitului, nu poate primi prețul în locul lucrului. (3) Dacă unul din erezi a remis singur debitul sau a primit prețul lucrului, coeredele său nu poate pretinde lucrul

nedivizibil decât cu scăderea părții eredelui, care a făcut remisiunea sau care a primit prețul *(C. civ. 1034 şi urm., 1042, 1049 şi urm., 1138 şi urm., 1611).*

Art. 1.426. Solidaritatea şi indivizibilitatea. (1) Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea însăşi, indivizibilitatea obligațiilor.

(2) În lipsă de stipulație contrară, creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt legați solidar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1059. Solidaritatea contractată nu dă unei obligații caracterul de nedivizibilitate *(C. civ. 1034 şi urm.).*

Art. 1.427. Divizibilitatea obligației între moştenitori. Obligația divizibilă prin natura ei care nu are decât un singur debitor şi un singur creditor trebuie să fie executată între aceştia ca şi cum ar fi indivizibilă, însă ea rămâne divizibilă între moştenitorii fiecăruia dintre ei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1060. Obligația primitoare de diviziune trebuie să se execute între creditor şi debitor ca şi cum ar fi nedivizibilă. Divizibilitatea nu se aplică decât în privința erezilor lor, care nu pot cere creanța, sau care nu sunt ținuți de a o plăti decât în proporție cu părțile lor ereditare *(C. civ. 653, 774 şi urm., 893, 896, 918, 1052, 1061, 1072, 1101, 1611, 1695).* ▸ Art. 1061. (1) Principiul din articolul precedent nu se aplică în privința erezilor debitorului: 1. când debitul are de obiect un corp cert; 2. când unul din erezi este însărcinat singur, prin titlu, cu executarea obligației; 3. când rezultă sau din natura obligației, sau din aceea a lucrului ce ea are de obiect, sau din scopul ce părțile îşi au propus prin contract, că intenția lor a fost ca debitul să nu se poată achita în părți. (2) În cel dintâi caz, eredele, care posedă lucrul debit, poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra celorlalți erezi. (3) În cel de al doilea caz, numai eredele însărcinat cu plata debitului, şi în cel de al treilea caz, fiecare erede poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra coerezilor săi *(C. civ. 776 şi urm., 977, 1011, 1026 şi urm., 1058, 1062 şi urm., 1611, 1695, 1746).*

Art. 1.428. Executarea în natură. Când executarea obligației indivizibile are loc în natură, fiecare creditor nu poate cere şi primi prestația datorată decât în întregime.

Art. 1.429. Restituirea prestațiilor. Obligația de restituire a prestațiilor efectuate în temeiul unei obligații indivizibile este divizibilă, afară de cazul în care indivizibilitatea obligației de restituire rezultă din chiar natura ei.

Art. 1.430. Daunele-interese. (1) Obligația de a executa prin echivalent o obligație indivizibilă este divizibilă.

(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decât debitorului vinovat de neexecutarea obligației. Ele se cuvin creditorilor numai în proporție cu partea din creanță ce revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.431. Existența mai multor creditori. (1) Creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt prezumați a-şi fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru ceilalți în privința creanței.

(2) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează față de un creditor nu stinge obligația decât pentru partea din creanță ce revine acestuia. Față de ceilalți creditori, debitorul rămâne obligat pentru tot.

(3) Debitorul care a plătit celorlalți creditori este îndreptățit să primească de la aceştia echivalentul părții din obligație cuvenite creditorului care a consimțit la stingerea creanței sau față de care aceasta a operat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1064. (1) Fiecare din erezii creditorului poate pretinde în totalitate executarea obligației nedivizibile. (2) Un singur erede nu poate face remisiunea totalității debitului, nu poate

primi prețul în locul lucrului. (3) Dacă unul din erezi a remis singur debitul sau a primit prețul lucrului, coeredele său nu poate pretinde lucrul nedivizibil decât cu scăderea părții eredelui, care a făcut remisiunea sau care a primit prețul *(C. civ. 1034 și urm., 1042, 1049 și urm., 1138 și urm., 1611).*

Art. 1.432. Existența mai multor debitori. (1) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează în privința unui debitor stinge obligația indivizibilă și îi liberează pe ceilalți debitori, aceștia rămânând însă ținuți să plătească celui dintâi echivalentul părților lor.

(2) Creditorul poate să ceară oricăruia dintre debitori executarea întregii obligații, oricare ar fi partea din obligație ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, să ceară ca toți debitorii să efectueze plata în același timp.

(3) Debitorul chemat în judecată pentru totalitatea obligației poate cere un termen pentru a-i introduce în cauză pe ceilalți debitori, cu excepția cazului în care prestația nu poate fi realizată decât de cel chemat în judecată, care, în acest caz, poate fi obligat să execute singur întreaga prestație, având însă drept de regres împotriva celorlalți debitori.

(4) Punerea în întârziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte împotriva celorlalți debitori.

(5) Îndată ce cauza indivizibilității încetează, obligația devine divizibilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1065. Eredele debitorului, fiind chemat în judecată pentru totalitatea obligației, poate cere un termen ca să pună în cauză și pe coerezii săi, afară numai dacă debitul va fi de natură a nu putea fi achitat decât de eredele tras în judecată, care atunci poate să fie osândit singur, rămânându-i recurs în contra coerezilor *(C. civ. 774, 777, 1042 și urm., 1071).*

Art. 1.433. Prescripția. (1) Suspendarea prescripției față de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

(2) Tot astfel, întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte și față de ceilalți.

Capitolul II. Obligațiile solidare

Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori

Art. 1.434. Solidaritatea dintre creditori. (1) Obligația solidară conferă fiecărui creditor dreptul de a cere executarea întregii obligații și de a da chitanță liberatorie pentru tot.

(2) Executarea obligației în beneficiul unuia dintre creditorii solidari îl liberează pe debitor în privința celorlalți creditori solidari.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1034. Obligația este solidară între mai mulți creditori, când titlul creanței dă anume drept fiecărui din ei a cere plata în tot a creanței și când plata făcută unuia din creditori liberează pe debitor *(C. civ. 1059, 1064).*

Art. 1.435. Izvorul solidarității. Solidaritatea dintre creditori nu există decât dacă este stipulată în mod expres.

Art. 1.436. Reprezentarea reciprocă a creditorilor. (1) Creditorii solidari sunt prezumați a-și fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru gestionarea și satisfacerea interesului lor comun.

(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimți la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalți creditori sunt inopozabile acestora din urmă.

(3) Hotărârea judecătorească obținută de unul dintre creditori împotriva debitorului comun profită și celorlalți creditori.

(4) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea debitorului comun nu poate fi invocată și împotriva creditorilor care nu au fost parte în proces.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1038. Creditorul solidar reprezintă pe ceilalți cocreditori, în toate actele care pot avea de efect conservarea obligației *(C. civ. 1036, 1056).*

Art. 1.437. Alegerea debitorului. Debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel față de toți, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justiție. În acest din urmă caz, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1035. (1) Poate debitorul plăti la oricare din creditorii solidari, pe cât timp nu s-a făcut împotrivă-i cerere în judecată din partea unuia din creditori. (2) Cu toate acestea remisiunea făcută de unul din creditorii solidari, nu liberează pe debitor decât pentru partea acelui creditor *(C. civ. 1064, 1138 și urm.).*

Art. 1.438. Compensația. Debitorul poate opune unui creditor solidar compensația care a operat în raport cu un alt creditor solidar, însă numai în proporție cu partea din creanță ce revine acestuia din urmă.

Art. 1.439. Confuziunea. Dacă unul dintre creditorii solidari dobândește și calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanța solidară decât în proporție cu partea din creanță ce îi revine acelui creditor. Ceilalți creditori solidari își păstrează dreptul de regres împotriva creditorului în persoana căruia a operat confuziunea, proporțional cu partea din creanță ce îi revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.440. Remiterea de datorie. Remiterea de datorie consimțită de unul dintre creditorii solidari nu îl liberează pe debitor decât pentru partea din creanță ce îi revine acelui creditor.

Art. 1.441. Prescripția. (1) Suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocată și de către ceilalți creditori solidari.

(2) Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1036. Actul care întrerupe prescripția în privința unuia din creditorii solidari, profită la toți creditorii *(C. civ. 643, 1045, 1051, 1872).*

Art. 1.442. Divizibilitatea obligației între moștenitori. Obligația în favoarea unui creditor solidar se împarte de drept între moștenitorii săi.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori

§1. Dispoziții generale

Art. 1.443. Solidaritatea dintre debitori. Obligația este solidară între debitori atunci când toți sunt obligați la aceeași prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi liberează pe ceilalți față de creditor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1039. Obligația este solidară din partea debitorilor, când toți s-au obligat la același lucru, astfel că fiecare poate fi constrâns pentru totalitate, și că plata făcută de unul din

debitori liberează şi pe ceilalți către creditor *(C. civ. 1059, 1062 şi urm., 1136, 1140 şi urm., 1155, 1551, 1872).*

Art. 1.444. Obligațiile solidare afectate de modalități. Există solidaritate chiar dacă debitorii sunt obligați sub modalități diferite.

Art. 1.445. Izvoarele solidarității. Solidaritatea dintre debitori nu se prezumă. Ea nu există decât atunci când este stipulată expres de părți ori este prevăzută de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1041. Obligația solidară nu se prezumă, trebuie să fie stipulată expres; această regulă nu încetează decât numai când obligația solidară are loc de drept, în virtutea legii *(C. civ. 918, 1062 şi urm., 1520, 1543, 1551, 1571, 1662, 1666 şi urm., 1671).*

Art. 1.446. Prezumție de solidaritate. Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 42. (1) În obligațiile comerciale codebitorii sunt ținuți solidar, afară de stipulație contrarie. (2) Aceeaşi prezumție există şi contra fidejusorului, chiar necomerciant, care garantează o obligație comercială. (3) Ea nu se aplică la necomercianți pentru operațiuni care, în cât îi priveşte, nu sunt fapte de comerț.

§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

I. Efectele principale în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Art. 1.447. Drepturile creditorului. (1) Creditorul poate cere plata oricăruia dintre debitorii solidari, fără ca acesta să îi poată opune beneficiul de diviziune.

(2) Urmărirea pornită contra unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să se îndrepte împotriva celorlalți codebitori. Debitorul urmărit poate însă cere introducerea în cauză a celorlalți codebitori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1042. Creditorul unei obligații solidare se poate adresa la acela care va voi dintre debitori, fără ca debitorul să poată opune beneficiul de diviziune *(C. civ. 1039, 1065, 1662 şi urm.).* ▸ Art. 1043. Acțiunea intentată contra unuia din debitori nu popreşte pe creditor de a exercita asemenea acțiune şi în contra celorlalți debitori.

Art. 1.448. Excepții şi apărări contra creditorului comun. (1) Debitorul solidar poate să opună creditorului toate mijloacele de apărare care îi sunt personale, precum şi pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate însă folosi mijloacele de apărare care sunt pur personale altui codebitor.

(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garanție sau de un drept pe care ar fi putut să îl valorifice prin subrogație este liberat de datorie până la concurența valorii acelor garanții sau drepturi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1047. (1) Codebitorul solidar, în contra cărui creditorul a intentat acțiune, poate opune toate excepțiile care îi sunt personale, precum şi acelea care sunt comune tuturor debitorilor. (2) Debitorul acționat nu poate opune acele excepții care sunt curat personale ale vreunui din ceilalți codebitori *(C. civ. 1065 şi urm., 1136 şi urm., 1148, 1155, 1653, 1681).*

Art. 1.449. Prescripția. (1) Suspendarea şi întreruperea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produc efecte şi față de ceilalți codebitori.

(2) Întreruperea prescripției față de un moștenitor al debitorului solidar nu produce efecte față de ceilalți codebitori decât pentru partea acelui moștenitor, chiar dacă este vorba despre o creanță ipotecară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1045. Acțiunea intentată în contra unuia din debitori întrerupe prescripția în contra tuturor debitorilor *(C. civ. 1036, 1872).*

Art. 1.450. Compensația. (1) Compensația nu operează între creditor și un debitor solidar decât în limita părții din datorie ce revine acestuia din urmă.

(2) În acest caz, ceilalți codebitori nu sunt ținuți solidar decât pentru partea rămasă din datorie după ce a operat compensația.

Art. 1.451. Remiterea de datorie. (1) Remiterea de datorie consimțită unuia dintre debitorii solidari nu îi liberează pe ceilalți codebitori, cu excepția cazului în care creditorul declară aceasta în mod expres sau remite de bunăvoie debitorului originalul înscrisului sub semnătură privată constatator al creanței. Dacă unui codebitor îi este remis originalul înscrisului autentic constatator al creanței, creditorul poate dovedi că nu a consimțit remiterea de datorie decât în privința acelui debitor.

(2) Dacă remiterea de datorie s-a făcut numai în favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalți rămân ținuți solidar față de creditor, dar cu scăderea părții din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continuă să răspundă pentru tot atunci când, la data remiterii de datorie, creditorul și-a rezervat în mod expres această posibilitate, caz în care ceilalți codebitori își păstrează dreptul de regres împotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Art. 1.452. Confuziunea. Confuziunea îi liberează pe ceilalți codebitori solidari pentru partea aceluia care reunește în persoana sa calitățile de creditor și debitor al obligației solidare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1048. Când unul din debitori devine erede unic al creditorului, sau când creditorul devine unic erede al unui din debitori, confuziunea nu stinge creanța decât pentru partea debitorului sau a creditorului *(C. civ. 1154).*

Art. 1.453. Renunțarea la solidaritate. (1) Renunțarea la solidaritate în privința unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existența obligației solidare în raport cu ceilalți. Codebitorul solidar care beneficiază de renunțarea la solidaritate rămâne ținut pentru partea sa atât față de creditor, cât și față de ceilalți codebitori în cazul regresului acestora din urmă.

(2) Renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă.

(3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când:

a) fără a-și rezerva beneficiul solidarității în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, menționează în chitanță că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligația solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renunțarea la solidaritate nu se întinde și asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel menționată în chitanță, se face timp de 3 ani;

b) îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă.

II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor și debitorii solidari

Art. 1.454. Imposibilitatea executării obligației în natură. (1) Atunci când executarea în natură a unei obligații devine imposibilă din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau după ce aceștia au fost puși personal în întârziere, ceilalți codebitori nu sunt liberați de obligația de a-i plăti creditorului prin echivalent, însă nu răspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.

(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decât codebitorilor solidari din a căror culpă obligația a devenit imposibil de executat în natură, precum și celor care se aflau în întârziere atunci când obligația a devenit imposibil de executat.

Art. 1.455. Efectele hotărârii judecătoreşti. (1) Hotărârea judecătorească pronunțată împotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat față de ceilalți codebitori.

(2) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea unuia dintre codebitorii solidari profită și celorlalți, cu excepția cazului în care s-a întemeiat pe o cauză ce putea fi invocată numai de acel codebitor.

§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori

Art. 1.456. Regresul între codebitori. (1) Debitorul solidar care a executat obligația nu poate cere codebitorilor săi decât partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei, chiar dacă se subrogă în drepturile creditorului.

(2) Părțile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, dacă din convenție, lege sau din împrejurări nu rezultă contrariul.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1053. (1) Codebitorul solidar care a plătit debitul în totalitate nu poate repeti de la ceilalți decât numai de la fiecare partea sa.

Art. 1.457. Insolvabilitatea codebitorilor. (1) Pierderea ocazionată de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suportă de către ceilalți codebitori în proporție cu partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei.

(2) Cu toate acestea, creditorul care renunță la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie în favoarea unuia dintre codebitori suportă partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** ▶ Art. 1053. (2) Dacă unul dintre codebitori este nesolvabil, atunci pierderea cauzată de nesolvabilitatea acestuia se împarte cu analogie între ceilalți codebitori solvabili și între acela care a făcut plata *(C. civ. 1052, 1054, 1667)*. ▶ Art. 1054. Când creditorul a renunțat la solidaritate, în favoarea unui sau mai mulți din debitori, dacă unul sau mai mulți din ceilalți codebitori devin nesolvabili, partea acestora se va împărți cu analogie între toți ceilalți codebitori, cuprinzându-se și acei care au fost descărcați de solidaritate *(C. civ. 779, 1668)*.

Art. 1.458. Mijloacele de apărare ale debitorului urmărit. Debitorul urmărit pentru partea sa din datoria plătită poate opune codebitorului solidar care a făcut plata toate mijloacele de apărare comună pe care acesta din urmă nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, să opună codebitorului care a executat obligația mijloacele de apărare care îi sunt personale, însă nu și pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Art. 1.459. Solidaritatea contractată în interesul unui codebitor. Dacă obligația solidară este contractată în interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezultă din fapta unuia dintre ei, acesta este ținut singur de întreaga datorie față de ceilalți codebitori, care, în acest caz, sunt considerați, în raport cu acesta, fideiusori.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1055. Dacă datoria solidară era făcută numai în interesul unuia din debitorii solidari, acesta în față cu ceilalți codebitori răspunde pentru toată datoria căci, în raport cu el, ei nu sunt priviți decât ca fidejusori *(C. civ. 1669 și urm., 1674)*.

Art. 1.460. Divizibilitatea obligației solidare între moștenitori. Obligația unui debitor solidar se împarte de drept între moștenitorii acestuia, afară de cazul în care obligația este indivizibilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1052. Obligația solidară, în privința creditorului, se împarte de drept între debitori; fiecare din ei nu este dator unul către altul decât numai partea sa *(C. civ. 778, 1057 și urm.)*.

Capitolul III. Obligațiile alternative și facultative

Secțiunea 1. Obligațiile alternative

Art. 1.461. Obligația alternativă. (1) Obligația este alternativă atunci când are ca obiect două prestații principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligație.

(2) Obligația rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naște, una dintre prestații era imposibil de executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1026. Debitorul unei obligații alternative este liberat prin predarea unuia din două lucruri ce erau cuprinse în obligație *(C. civ. 964)*. ► Art. 1029. Obligația este simplă, deși contractată cu mod alternativ, dacă unul din două lucruri promise nu poate fi obiectul obligației.

Art. 1.462. Alegerea prestației. (1) Alegerea prestației prin care se va stinge obligația revine debitorului, cu excepția cazului în care este acordată în mod expres creditorului.

(2) Dacă partea căreia îi aparține alegerea prestației nu își exprimă opțiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestației va aparține celeilalte părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1027. Alegerea o are debitorul, dacă nu s-a acordat expres creditorului *(C. civ. 983)*.

Art. 1.463. Limitele alegerii. Debitorul nu poate executa și nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestație și o parte din cealaltă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1028. Debitorul se poate libera predând sau pe unul sau pe altul din lucrurile promise; nu poate însă sili pe creditor a primi parte dintr-unul și parte dintr-altul *(C. civ. 1100, 1101)*.

Art. 1.464. Alegerea prestației de către debitor. (1) Debitorul care are alegerea prestației este obligat, atunci când una dintre prestații a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, să execute cealaltă prestație.

(2) Dacă, în același caz, ambele prestații devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestații este cauzată de culpa debitorului, acesta este ținut să plătească valoarea prestației care a devenit ultima imposibil de executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1030. (1) Obligația alternativă devine simplă, dacă unul din lucrurile promise piere, sau nu mai poate fi predat din orice altă cauză, și chiar când aceasta s-a întâmplat din greșeala debitorului. Prețul acestui lucru nu poate fi oferit în locu-i. (2) Dacă amândouă lucrurile au pierit, însă unul dintr-însele prin greșeala debitorului, el va plăti prețul celui care a pierit în urmă *(C. civ. 1156, 1311)*.

Art. 1.465. Alegerea prestației de către creditor. În cazul în care alegerea prestației revine creditorului:

a) dacă una dintre prestații a devenit imposibil de executat, fără culpa vreuneia dintre părți, creditorul este obligat să o primească pe cealaltă;

b) dacă creditorului îi este imputabilă imposibilitatea de executare a uneia dintre prestații, el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestații, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe acesta de executarea obligației;

c) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa una dintre prestații, creditorul poate cere fie despăgubiri pentru prestația imposibil de executat, fie cealaltă prestație;

d) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa ambele prestații, creditorul poate cere despăgubiri pentru oricare dintre acestea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1031. Când, în cazul prevăzut de articolul precedent, alegerea este, prin convenție, lăsată creditorului şi numai unul din lucruri a pierit, dacă lucrul a pierit fără greşeala debitorului, creditorul va lua pe cel rămas; dacă a pierit prin greşeala debitorului, creditorul poate cere sau lucrul rămas, sau prețul aceluia ce a pierit; dacă amândouă lucrurile au pierit prin greşeala debitorului, creditorul, după alegerea sa, poate să ceară prețul unuia din ele; dacă însă numai unul din ele a pierit prin greşeala debitorului, creditorul nu poate cere decât prețul acestui lucru.

Art. 1.466. Stingerea obligației. Obligația se stinge dacă toate prestațiile devin imposibil de executat fără culpa debitorului şi înainte ca acesta să fi fost pus în întârziere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1032. Dacă amândouă lucrurile au pierit, fără greşeala debitorului, obligația este stinsă.

Art. 1.467. Pluralitatea de prestații. Dispozițiile acestei secțiuni se aplică în mod corespunzător în cazul în care obligația alternativă are ca obiect mai mult de două prestații principale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1033. Aceleaşi principii se aplică, când obligația alternativă cuprinde mai mult de două lucruri.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative

Art. 1.468. Regim juridic. (1) Obligația este facultativă atunci când are ca obiect o singură prestație principală de care debitorul se poate însă libera executând o altă prestație determinată.

(2) Debitorul este liberat dacă, fără culpa sa, prestația principală devine imposibil de executat.

Titlul V. Executarea obligațiilor

Capitolul I. Plata

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.469. Noțiune. (1) Obligația se stinge prin plată atunci când prestația datorată este executată de bunăvoie.

(2) Plata constă în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul însuşi al obligației.

Art. 1.470. Temeiul plății. Orice plată presupune o datorie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1092. (1) Orice plată presupune o datorie; ceea ce s-a plătit fără să fie debit este supus repetițiunii.

Art. 1.471. Plata obligației naturale. Restituirea nu este admisă în privința obligațiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1092. (2) Repetiţiunea nu este admisă în privinţa obligaţiilor naturale, care au fost achitate de bună voie *(C. civ. 966 şi urm., 992 şi urm., 1023, 1053, 1408, 1638, 1671).*

Secţiunea a 2-a. Subiectele plăţii

Art. 1.472. Persoanele care pot face plata. Plata poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un terţ în raport cu acea obligaţie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1093. (1) Obligaţia poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejusor. (2) Obligaţia poate fi achitată chiar de o persoană neinteresată; această persoană trebuie însă să lucreze în numele şi pentru achitarea debitorului, sau de lucrează în numele ei propriu, să nu se subroge în drepturile creditorului *(C. civ. 973, 987, 1094, 1106 şi urm., 1655, 1669).*

Art. 1.473. Plata făcută de un incapabil. Debitorul care a executat prestaţia datorată nu poate cere restituirea invocând incapacitatea sa la data executării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1095. (1) Plata, ca să fie valabilă, trebuie făcută de proprietarul capabil de a înstrăina lucrul dat în plată. (2) Cu toate acestea, plata unei sume în bani, sau altor lucruri ce se consumă prin întrebuinţare, nu poate fi repetită contra creditorului ce le-a consumat de bună-credinţă, deşi plata s-a făcut de o persoană ce nu era proprietar sau care nu era capabilă de a înstrăina *(C. civ. 946 şi urm., 992, 1097, 1899).*

Art. 1.474. Plata obligaţiei de către un terţ. (1) Creditorul este dator să refuze plata oferită de terţ dacă debitorul l-a încunoştinţat în prealabil că se opune la aceasta, cu excepţia cazului în care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.

(2) În celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata făcută de un terţ decât dacă natura obligaţiei sau convenţia părţilor impune ca obligaţia să fie executată numai de debitor.

(3) Plata făcută de un terţ stinge obligaţia dacă este făcută pe seama debitorului. În acest caz, terţul nu se subrogă în drepturile creditorului plătit decât în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

(4) Dispoziţiile prezentului capitol privind condiţiile plăţii se aplică în mod corespunzător atunci când plata este făcută de un terţ.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1093. (1) Obligaţia poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejusor. (2) Obligaţia poate fi achitată chiar de o persoană neinteresată; această persoană trebuie însă să lucreze în numele şi pentru achitarea debitorului, sau de lucrează în numele ei propriu, să nu se subroge în drepturile creditorului *(C. civ. 973, 987, 1094, 1106 şi urm., 1655, 1669).*

Art. 1.475. Persoanele care pot primi plata. Plata trebuie făcută creditorului, reprezentantului său, legal sau convenţional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instanţă să o primească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1096. (1) Plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiţie sau de lege a primi pentru dânsul. (2) Plata dată aceluia ce n-are împuternicire de a primi pentru creditor, este valabilă, dacă acest din urmă o ratifică sau profită de dânsa *(C. civ. 1097 şi urm., 1190, 1532 şi urm., 1609).*

Art. 1.476. Plata făcută unui incapabil. Plata făcută unui creditor care este incapabil de a o primi nu liberează pe debitor decât în măsura în care profită creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1098. Dacă creditorul este necapabil de a primi, plata ce i se face nu este valabilă, afară numai dacă debitorul probează că lucrul plătit a profitat creditorului *(C. civ. 1096).*

Art. 1.477. Plata făcută unui terţ. (1) Plata făcută unei alte persoane decât cele menţionate la art. 1.475 este totuşi valabilă dacă:
a) este ratificată de creditor;
b) cel care a primit plata devine ulterior titularul creanţei;
c) a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitanţe liberatorii semnate de creditor.
(2) Plata făcută în alte condiţii decât cele menţionate la alin. (1) stinge obligaţia numai în măsura în care profită creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1096. (1) Plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiţie sau de lege a primi pentru dânsul. (2) Plata dată aceluia ce n-are împuternicire de a primi pentru creditor, este valabilă, dacă acest din urmă o ratifică sau profită de dânsa *(C. civ. 1097 şi urm., 1190, 1532 şi urm., 1609).*

Art. 1.478. Plata făcută unui creditor aparent. (1) Plata făcută cu bună-credinţă unui creditor aparent este valabilă, chiar dacă ulterior se stabileşte că acesta nu era adevăratul creditor.
(2) Creditorul aparent este ţinut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestaţiilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1097. Plata făcută cu bună-credinţă acelui ce are creanţa în posesiunea sa, este valabilă chiar dacă în urmă posesorul ar fi evins.

Art. 1.479. Plata bunurilor indisponibilizate. Plata făcută cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opoziţii formulate, în condiţiile legii, pentru a opri efectuarea plăţii de către debitor nu îi împiedică pe creditorii care au obţinut luarea unei asemenea măsuri să ceară din nou plata. În acest caz, debitorul păstrează dreptul de regres împotriva creditorului care a primit plata nevalabil făcută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1099. Plata făcută de debitor creditorului său în urma unui sechestru sau opoziţii nu este valabilă în privinţa creditorilor sechestranţi şi oponenţi; aceştia pot, în virtutea dreptului lor, să-l silească a plăti din nou; debitorul însă, în acest caz, are recurs în contra creditorului *(C. civ. 1152, 1616).*

Secţiunea a 3-a. Condiţiile plăţii

Art. 1.480. Diligenţa cerută în executarea obligaţiilor. (1) Debitorul este ţinut să îşi execute obligaţiile cu diligenţa pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale, afară de cazul în care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.
(2) În cazul unor obligaţii inerente unei activităţi profesionale, diligenţa se apreciază ţinând seama de natura activităţii exercitate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1080. (1) Diligenţa ce trebuie să se pună în îndeplinirea unei obligaţii este totdeauna aceea a unui bun proprietar. (2) Această regulă se aplică cu mai mare sau mai mică rigoare în cazurile anume determinate de această lege *(C. civ. 541, 715, 989, 1018, 1429, 1479, 1540, 1564, 1566, 1599, 1633, 1691).*

Art. 1.481. Obligaţiile de mijloace şi obligaţiile de rezultat. (1) În cazul obligaţiei de rezultat, debitorul este ţinut să procure creditorului rezultatul promis.

(2) În cazul obligațiilor de mijloace, debitorul este ținut să folosească toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat se va ține seama îndeosebi de:

a) modul în care obligația este stipulată în contract;

b) existența și natura contraprestației și celelalte elemente ale contractului;

c) gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;

d) influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.

Art. 1.482. Obligația de a preda bunuri individual determinate. (1) Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia în starea în care se afla la momentul nașterii obligației.

(2) Dacă însă, la data executării, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, după caz, nu poate dispune de acesta în mod liber, obligația debitorului nu se stinge, dispozițiile art. 1.230 aplicându-se în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1102. Debitorul unui corp cert și determinat este liberat prin trădarea lucrului în starea în care se găsea la predare, dacă deteriorările ulterioare nu sunt ocazionate prin faptul sau greșeala sa, nici prin aceea a persoanelor pentru care este responsabil, sau dacă înaintea acestor deteriorări n-a fost în întârziere *(C. civ. 903, 998 și urm., 1074 și urm., 1083, 1324, 1434, 1605).*

Art. 1.483. Obligația de a strămuta proprietatea. (1) Obligația de a strămuta proprietatea implică și obligațiile de a preda lucrul și de a-l conserva până la predare.

(2) În ceea ce privește imobilele înscrise în cartea funciară, obligația de a strămuta proprietatea o cuprinde și pe aceea de a preda înscrisurile necesare pentru efectuarea înscrierii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1074. (1) Obligația de a da cuprinde pe aceea de a preda lucrul și de a-l conserva până la predare. (2) Lucrul este în rizico-pericolul creditorului, afară numai când debitorul este în întârziere; în acest caz rizico-pericolul este al debitorului *(C. civ. 942, 1079 și urm., 1081 și urm., 1156, 1314 și urm., 1391, 1406, 1479 și urm).*

Art. 1.484. Cedarea drepturilor sau acțiunilor. Dacă bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fără culpa debitorului, acesta este dator să cedeze creditorului drepturile sau acțiunile în despăgubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Art. 1.485. Obligația de a preda un bun. Obligația de a preda un bun individual determinat o cuprinde și pe aceea de a-l conserva până la predare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1074. (1) Obligația de a da cuprinde pe aceea de a preda lucrul și de a-l conserva până la predare. (2) Lucrul este în rizico-pericolul creditorului, afară numai când debitorul este în întârziere; în acest caz rizico-pericolul este al debitorului *(C. civ. 942, 1079 și urm., 1081 și urm., 1156, 1314 și urm., 1391, 1406, 1479 și urm).*

Art. 1.486. Obligația de a da bunuri de gen. Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul să aleagă bunurile ce vor fi predate. El nu este însă liberat decât prin predarea unor bunuri de calitate cel puțin medie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1103. Dacă datoria este un lucru determinat numai prin specia sa, debitorul, ca să se libereze, nu este dator a-l da de cea mai bună specie, nici însă de cea mai rea.

Art. 1.487. Obligaţia de a constitui o garanţie. Cel care este ţinut să constituie o garanţie, fără ca modalitatea şi forma acesteia să fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garanţie reală sau personală ori o altă garanţie suficientă.

Art. 1.488. Obligaţia de a da o sumă de bani. (1) Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.

(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obişnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.

(3) Cu toate acestea, creditorul care acceptă în condiţiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plată este prezumat că o face numai cu condiţia ca acesta să fie onorat.

Art. 1.489. Dobânzile sumelor de bani. (1) Dobânda este cea convenită de părţi sau, în lipsă, cea stabilită de lege.

(2) Dobânzile scadente produc ele însele dobânzi numai atunci când legea sau contractul, în limitele permise de lege, o prevede ori, în lipsă, atunci când sunt cerute în instanţă. În acest din urmă caz, dobânzile curg numai de la data cererii de chemare în judecată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1089. (1) Dobânda pe timpul trecut poate produce dobândă, sau prin cerere în judecată sau prin convenţie specială, numai ca, sau în cerere sau în convenţie, să fie chestiune de dobândă debită cel puţin pentru un an întreg. (2) Clauza prin care, de mai înainte şi în momentul formării unei convenţii alta decât o convenţie comercială, se va stipula dobânda la dobânzile datorite pentru un an sau pentru mai puţin, ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nulă.

Art. 1.490. Plata parţială. (1) Creditorul poate refuza să primească o executare parţială, chiar dacă prestaţia ar fi divizibilă.

(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării parţiale sunt în sarcina debitorului, chiar şi atunci când creditorul acceptă o asemenea executare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1101. (1) Debitorul nu poate sili pe creditor a primi parte din datorie, fie datoria divizibilă chiar. (2) Cu toate acestea, judecătorii pot, în considerarea poziţiei debitorului, să acorde mici termene pentru plată şi să oprească executarea urmăririlor, lăsând lucrurile în starea în care se găsesc. (3) Judecătorii însă nu vor uza de această facultate decât cu mare rezervă *(C. civ. 1057 şi urm., 1115 pct. 3, 1582, 1831).*

Art. 1.491. Plata făcută cu bunul altuia. (1) Atunci când, în executarea obligaţiei sale, debitorul predă un bun care nu îi aparţine sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decât dacă se angajează să execute prestaţia datorată cu un alt bun de care acesta poate dispune.

(2) Creditorul de bună-credinţă poate însă restitui bunul primit şi solicita, dacă este cazul, daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Art. 1.492. Darea în plată. (1) Debitorul nu se poate libera executând o altă prestaţie decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestaţiei oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligaţia se stinge atunci când noua prestaţie este efectuată.

(2) Dacă prestaţia oferită în schimb constă în transferul proprietăţii sau al unui alt drept, debitorul este ţinut de garanţia contra evicţiunii şi de garanţia contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepţia cazului în care creditorul preferă să ceară prestaţia iniţială şi repararea prejudiciului. În aceste cazuri, garanţiile oferite de terţi nu renasc.

Legea de aplicare:
Art. 112. Dispoziţiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligaţia s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 1.493. Cesiunea de creanță în locul executării. (1) Atunci când, în locul prestației inițiale, este cedată o creanță, obligația se stinge în momentul satisfacerii creanței cedate. Dispozițiile art. 1.568-1.584 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă, potrivit înțelegerii părților, obligația în locul căreia debitorul își cedează propria creanță se stinge încă de la data cesiunii, dispozițiile art. 1.586 sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

Legea de aplicare:
Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) și ale art. 1.493 din Codul civil se aplică și în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 1.494. Locul plății. (1) În lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor:

a) obligațiile bănești trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plății;

b) obligația de a preda un lucru individual determinat trebuie executată în locul în care bunul se afla la data încheierii contractului;

c) celelalte obligații se execută la domiciliul sau, după caz, sediul debitorului la data încheierii contractului.

(2) Partea care, după încheierea contractului, își schimbă domiciliul sau, după caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al plății, suportă cheltuielile suplimentare pe care această schimbare le cauzează.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1104. (1) Plata trebuie a se face în locul arătat în convenție. (2) Dacă locul nu este arătat, plata, în privința lucrurilor certe și determinate, se va face în locul în care se găsea obiectul obligației în timpul contractării. (3) În orice alt caz, plata se face la domiciliul debitorului *(C. civ. 1115 pct. 6, 1121, 1319, 1362, 1615).*

Art. 1.495. Data plății. (1) În lipsa unui termen stipulat de părți sau determinat în temeiul contractului, al practicilor statornicite între acestea ori al uzanțelor, obligația trebuie executată de îndată.

(2) Instanța poate stabili un termen atunci când natura prestației sau locul unde urmează să se facă plata o impune.

Art. 1.496. Plata anticipată. (1) Debitorul este liber să execute obligația chiar înaintea scadenței dacă părțile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat.

(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipată dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadență.

(3) În toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării anticipate a obligației sunt în sarcina debitorului.

Art. 1.497. Data plății prin virament bancar. Dacă plata se face prin virament bancar, data plății este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a făcut obiectul plății.

Art. 1.498. Cheltuielile plății. Cheltuielile plății sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1105. Cheltuielile pentru efectuarea plății sunt în sarcina debitorului *(C. civ. 1117, 1305, 1317, 1614).*

Secțiunea a 4-a. Dovada plății

Art. 1.499. Mijloace de dovadă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plății se face cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1170. Dovada se poate face prin înscrisuri, prin martori, prin prezumții, prin mărturisirea unei din părți şi prin jurământ.

Art. 1.500. Chitanța liberatorie. (1) Cel care plătește are dreptul la o chitanță liberatorie, precum şi, dacă este cazul, la remiterea înscrisului original al creanței.

(2) Cheltuielile întocmirii chitanței sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

(3) În cazul în care creditorul refuză, în mod nejustificat, să elibereze chitanța, debitorul are dreptul să suspende plata.

Art. 1.501. Prezumția executării prestației accesorii. Chitanța în care se consemnează primirea prestației principale face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor accesorii.

Art. 1.502. Prezumția executării prestațiilor periodice. Chitanța dată pentru primirea uneia dintre prestațiile periodice care fac obiectul obligației face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor devenite scadente anterior.

Art. 1.503. Remiterea înscrisului original al creanței. (1) Remiterea voluntară a înscrisului original constatator al creanței, făcută de creditor către debitor, unul din codebitori sau fideiusor, naşte prezumția stingerii obligației prin plată. Proba contrară revine celui interesat să dovedească stingerea obligației pe altă cale.

(2) Dacă înscrisul original remis voluntar este întocmit în formă autentică, creditorul are dreptul să probeze că remiterea s-a făcut pentru un alt motiv decât stingerea obligației.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că întrarea persoanelor menționate la alin. (1) în posesia înscrisului original al creanței s-a făcut printr-o remitere voluntară din partea creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1138. (1) Remiterea voluntară a titlului original făcută de creditor debitorului dă proba liberațiunii. (2) Remiterea voluntară a copiei legalizate a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei sau plata, până la proba contrarie.

Art. 1.504. Plata prin virament bancar. (1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor şi vizat de instituția de credit plătitoare prezumă efectuarea plății, până la proba contrară.

(2) Debitorul are oricând dreptul să solicite instituției de credit a creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plății prin virament. Această confirmare face dovada plății.

Art. 1.505. Liberarea garanțiilor. Dacă părțile nu au convenit că garanțiile vor asigura executarea unei alte obligații, creditorul care a primit plata trebuie să consimtă la liberarea bunurilor afectate de garanțiile reale constituite pentru satisfacerea creanței sale, precum şi să restituie bunurile deținute în garanție, dacă este cazul.

Secțiunea a 5-a. Imputația plății

Art. 1.506. Imputația plății făcută prin acordul părților. (1) Plata efectuată de debitorul mai multor datorii față de acelaşi creditor, care au acelaşi obiect, se impută asupra acestora conform acordului părților.

(2) În lipsa acordului părților, se aplică dispozițiile prezentei secțiuni.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Art. 1.507. Imputația făcută de debitor. (1) Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de acelaşi fel are dreptul să indice, atunci când plăteşte, datoria pe care înțelege să o execute. Plata se impută mai întâi asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor şi, la urmă, asupra capitalului.

(2) Debitorul nu poate, fără consimțământul creditorului, să impute plata asupra unei datorii care nu este încă exigibilă cu preferință față de o datorie scadentă, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că debitorul poate plăti anticipat.

(3) În cazul plății efectuate prin virament bancar, debitorul face imputația prin mențiunile corespunzătoare consemnate de el pe ordinul de plată.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1110. Debitorul, având mai multe datorii, al căror obiect este de aceeaşi speță, are dreptul de a declara, când plăteşte, care este datoria ce voieşte a desface *(C. civ. 1506)*.

Art. 1.508. Imputația făcută de creditor. (1) În lipsa unei indicații din partea debitorului, creditorul poate, într-un termen rezonabil după ce a primit plata, să indice debitorului datoria asupra căreia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.

(2) Atunci când creditorul remite debitorului o chitanță liberatorie, el este dator să facă imputația prin acea chitanță.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Art. 1.509. Imputația legală. (1) Dacă niciuna dintre părți nu face imputația plății, vor fi aplicate, în ordine, următoarele reguli:

a) plata se impută cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadență;

b) se vor considera stinse, în primul rând, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai puține garanții;

c) imputația se va face mai întâi asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;

d) dacă toate datoriile sunt deopotrivă scadente, precum şi, în egală măsură, garantate şi oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;

e) în lipsa tuturor criteriilor menționate la lit. a)-d), imputația se va face proporțional cu valoarea datoriilor.

(2) În toate cazurile, plata se va imputa mai întâi asupra cheltuielilor de judecată şi executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor şi penalităților, în ordinea cronologică a scadenței acestora, şi, în final, asupra capitalului, dacă părțile nu convin altfel.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1113. (1) Când în chitanță nu se zice nimic despre imputație, plata trebuie să se impute asupra aceleia din datorii ajunse la termen, pe care debitorul, în acel timp, avea mai mare interes a o desface. În caz de o datorie ajunsă la termen şi alta neajunsă, deşi aceasta din urmă ar fi mai oneroasă, imputația se face asupra celei ajunse la termen. (2) Dacă datoriile sunt de egală

natură, imputația se face asupra celei mai vechi; dacă datoriile sunt în toate egale, imputația se face proporțional asupra tuturora *(C. civ. 1151, 1506)*.

Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului

Art. 1.510. Cazuri de punere în întârziere a creditorului. Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu își poate executa obligația.

Art. 1.511. Efectele punerii în întârziere a creditorului. (1) Creditorul pus în întârziere preia riscul imposibilității de executare a obligației, iar debitorul nu este ținut să restituie fructele culese după punerea în întârziere.

(2) Creditorul este ținut la repararea prejudiciilor cauzate prin întârziere și la acoperirea cheltuielilor de conservare a bunului datorat.

Art. 1.512. Drepturile debitorului. Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiala și riscurile creditorului, liberându-se astfel de obligația sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1114. (1) Când creditorul unei sume de bani refuză de a primi plata, debitorul poate să-i facă oferte reale, și, refuzând creditorul de a primi, să consemneze suma. (2) Ofertele reale, urmate de consemnațiune, liberează pe debitor; ele, în privința-i, țin loc de plată, de sunt valabil făcute, și suma consemnată, cu acest mod, este în rizico-pericolul creditorului.

Art. 1.513. Procedură. Procedura ofertei de plată și a consemnațiunii este prevăzută de Codul de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 586-590[3] C. proc. civ.

Art. 1.514. Vânzarea publică. (1) Dacă natura bunului face imposibilă consemnarea, dacă bunul este perisabil sau dacă depozitarea lui necesită costuri de întreținere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vânzarea publică a bunului și poate consemna prețul, notificând în prealabil creditorului și primind încuviințarea instanței judecătorești.

(2) Dacă bunul este cotat la bursă sau pe o altă piață reglementată, dacă are un preț curent sau are o valoare prea mică față de cheltuielile unei vânzări publice, instanța poate încuviința vânzarea bunului fără notificarea creditorului.

Art. 1.515. Retragerea bunului consemnat. Debitorul are dreptul să retragă bunul consemnat cât timp creditorul nu a declarat că acceptă consemnarea sau aceasta nu a fost validată de instanță. Creanța renaște cu toate garanțiile și toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1118. Pe cât timp consemnațiunea nu s-a primit de creditor, debitorul poate să ia înapoi suma depusă, și într-acest caz codebitorii sau fidejusorii săi nu sunt liberați.

Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.516. Drepturile creditorului. (1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă și la timp a obligației.

(2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația și se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa și fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin:

1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligației;

2. să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative;

3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1073. Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligației, şi în caz contrar are dreptul la dezdăunare *(C. civ. 1021, 1074 şi urm., 1081 şi urm., 1084).*

Art. 1.517. Neexecutarea imputabilă creditorului. O parte nu poate invoca neexecutarea obligațiilor celeilalte părți în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acțiune sau omisiune.

Art. 1.518. Răspunderea debitorului. (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, debitorul răspunde personal de îndeplinirea obligațiilor sale.

(2) Răspunderea debitorului poate fi limitată numai în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

Art. 1.519. Răspunderea pentru fapta terților. Dacă părțile nu convin altfel, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se foloseşte pentru executarea obligațiilor contractuale.

Art. 1.520. Răspunderea terților. Creditorul poate urmări şi bunurile care aparțin terților, dacă acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au făcut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind încheiate în frauda creditorului.

Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului

Art. 1.521. Moduri. Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data naşterii obligației.

Art. 1.522. Punerea în întârziere de către creditor. (1) Debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligației, fie prin cererea de chemare în judecată.

(2) Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării.

(3) Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, ținând seama de natura obligației şi de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligația într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării.

(4) Până la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligații, poate cere daune-interese, însă nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1.516, dacă prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi dacă debitorul îl informează că nu va executa obligațiile în termenul stabilit sau dacă, la expirarea termenului, obligația nu a fost executată.

(5) Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligația este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1079. (1) Dacă obligația consistă în a da sau în a face, debitorul se va pune în întârziere prin o notificare ce i se va face prin tribunalul domiciliului său.

Art. 1.523. Întârzierea de drept în executarea obligației. (1) Debitorul se află de drept în întârziere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.

(2) De asemenea, debitorul se află de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum și atunci când:

a) obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deși exista urgență;

b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face;

c) debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat;

d) nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;

e) obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extracontractuale.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului, moștenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condițiile art. 1.136.

(4) Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1079. (2) Debitorul este de drept în întârziere:1. în cazurile anume determinate de lege; 2. când s-a contractat expres că debitorul va fi în întârziere la împlinirea termenului, fără a fi necesitatea de notificare; 3. când obligația nu putea fi îndeplinită decât în un timp determinat, ce debitorul a lăsat să treacă.

Art. 1.524. Oferta de executare. Debitorul nu este în întârziere dacă a oferit, când se cuvenea, prestația datorată, chiar fără a respecta formalitățile prevăzute la art. 1.510-1.515, însă creditorul a refuzat, fără temei legitim, să o primească.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației.

Art. 1.525. Efectele întârzierii debitorului. Debitorul răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice pierdere cauzată de un caz fortuit, cu excepția situației în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însăși executarea obligației.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației.

Art. 1.526. Cazul obligațiilor solidare. (1) Notificarea prin care creditorul pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte și în privința celorlalți.

(2) Notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte şi în privinţa celorlalţi creditori.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispoziţiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligaţiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data naşterii obligaţiei.

Secţiunea a 3-a. Executarea silită în natură

Art. 1.527. Dreptul la executarea în natură. (1) Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligaţia în natură, cu excepţia cazului în care o asemenea executare este imposibilă.
(2) Dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum şi orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă.

Art. 1.528. Executarea obligaţiei de a face. (1) În cazul neexecutării unei obligaţii de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuşi ori să facă să fie executată obligaţia.
(2) Cu excepţia cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înştiinţează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1077. Nefiind îndeplinită obligaţia de a face, creditorul poate asemenea să fie autorizat de a o aduce el la îndeplinire, cu cheltuiala debitorului.

Art. 1.529. Executarea obligaţiei de a nu face. În cazul neexecutării obligaţiei de a nu face, creditorul poate cere instanţei încuviinţarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligaţiei, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1076. Creditorul poate cere a se distrui ceea ce s-a făcut, călcându-se obligaţia de a nu face şi poate cere a fi autorizat a distrui el însuşi, cu cheltuiala debitorului, afară de dezdăunări.

Legislaţie conexă: art. 580^2-580^5 C. proc. civ.

Secţiunea a 4-a. Executarea prin echivalent

§1. Dispoziţii generale

Art. 1.530. Dreptul la daune-interese. Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat şi care este consecinţa directă şi necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1082. Debitorul este osândit, de se cuvine, la plata de daune-interese sau pentru neexecutarea obligaţiei, sau pentru întârzierea executării, cu toate că nu este rea-credinţă din parte-i, afară numai dacă nu va justifica că neexecutarea provine din o cauză străină, care nu-i poate fi imputată.

§2. Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Art. 1.531. Repararea integrală. (1) Creditorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

BCU CENTRAL UNIVERSITARA LIBRARY

(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor şi beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se ţine seama şi de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(3) Creditorul are dreptul şi la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1084. Daunele-interese ce sunt debite creditorului cuprind în genere pierderea ce a suferit şi beneficiul de care a fost lipsit, afară de excepţiile şi modificările mai jos menţionate.

Art. 1.532. Caracterul cert al prejudiciului. (1) La stabilirea daunelor-interese se ţine seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe.

(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei şanse de a obţine un avantaj poate fi reparat proporţional cu probabilitatea obţinerii avantajului, ţinând cont de împrejurări şi de situaţia concretă a creditorului.

(3) Prejudiciul al cărui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanţa de judecată.

Art. 1.533. Previzibilitatea prejudiciului. Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenţionată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar şi în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecinţa directă şi necesară a neexecutării obligaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1085. Debitorul nu răspunde decât de daunele-interese care au fost prevăzute sau care au putut fi prevăzute la facerea contractului, când neîndeplinirea obligaţiei nu provine din dolul său *(C. civ. 960)*.

Art. 1.534. Prejudiciul imputabil creditorului. (1) Dacă, prin acţiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispoziţie se aplică şi atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor.

(2) Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligenţă.

Art. 1.535. Daunele moratorii în cazul obligaţiilor băneşti. (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadenţă până în momentul plăţii, în cuantumul convenit de părţi sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plăţii ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadenţă, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadenţă.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1088. (1) La obligaţiile care au de obiect o sumă oarecare, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde decât dobânda legală, afară de regulile speciale în materie de comerţ, de fidejusiune şi societate. (2) Aceste daune-interese se cuvin fără ca creditorul să fie ţinut a justifica despre vreo pagubă; nu sunt debite decât din ziua cererii în judecată, afară de cazurile în care, după lege, dobânda curge de drept *(C. civ. 1081 şi urm., 1589)*.

Legislaţie conexă: O.U.G. nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligaţiilor de plată rezultate din contracte între profesionişti (M. Of. nr. 738 din 31 octombrie 2007).

Art. 1.536. Daunele moratorii în cazul obligațiilor de a face. În cazul altor obligații decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligației, cu excepția cazului în care s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligației.

Art. 1.537. Dovada prejudiciului. Dovada neexecutării obligației nu îl scutește pe creditor de proba prejudiciului, cu excepția cazului în care prin lege sau prin convenția părților se prevede altfel.

II. Clauza penală și arvuna

Art. 1.538. Clauza penală. (1) Clauza penală este aceea prin care părțile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestație în cazul neexecutării obligației principale.

(2) În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligației principale, fie clauza penală.

(3) Debitorul nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.

(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fără a fi ținut să dovedească vreun prejudiciu.

(5) Dispozițiile privitoare la clauza penală sunt aplicabile convenției prin care creditorul este îndreptățit ca, în cazul rezoluțiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata parțială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispozițiile privitoare la arvună.

Legea de aplicare:
Art. 115. Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data nașterii obligației principale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1066. Clauza penală este aceea prin care o persoană, spre a da asigurare pentru executarea unei obligații, se leagă a da un lucru în caz de neexecutare din parte-i *(C. civ. 1087, 1708).*

Art. 1.539. Cumulul penalității cu executarea în natură. Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligației principale, cât și plata penalității, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligațiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligației principale, cât și a penalității, dacă nu renunță la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1069. (1) Clauza penală este o compensație a daunelor-interese, ce creditorul suferă din neexecutarea obligației principale. (2) Nu poate dar creditorul cere deodată și penalitatea și obiectul obligației principale, afară dacă penalitatea nu s-a stipulat pentru simpla întârziere a executării *(C. civ. 1075 și urm., 1081 și urm., 1087).*

Art. 1.540. Nulitatea clauzei penale. (1) Nulitatea obligației principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligației principale.

(2) Penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligației a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1067. Nulitatea obligației principale atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage pe aceea a obligației principale *(C. civ. 1008).*

Art. 1.541. Reducerea cuantumului penalității. (1) Instanța nu poate reduce penalitatea decât atunci când:

a) obligația principală a fost executată în parte și această executare a profitat creditorului;

b) penalitatea este vădit excesivă față de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părți la încheierea contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusă trebuie însă să rămână superioară obligației principale.

(3) Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1070. Penalitatea poate fi împuținată de judecător, când obligația principală a fost executată în parte *(C. civ. 1087, 1101).*

Art. 1.542. Obligația principală indivizibilă. Atunci când obligația principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalți codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Aceştia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1071. (1) Când obligația principală, contractată cu o clauză penală, este nedivizibilă, penalitatea este debită prin contravenția unuia singur din erezi, şi se va putea cere sau în totalitate, în contra aceluia care a comis contravenția, sau de la fiecare erede în proporție cu partea sa ereditară, iar ipotecar pentru tot. (2) Acela din erezi care a plătit are recurs în contra eredelui din faptul cărui s-a îndeplinit condiția penalității *(C. civ. 653, 774 şi urm., 1062 şi urm.).*

Art. 1.543. Obligația principală divizibilă. (1) Atunci când obligația principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare şi numai pentru partea de care acesta este ținut.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică atunci când clauza penală a fost stipulată pentru a împiedica o plată parțială, iar unul dintre codebitori a împiedicat executarea obligației în totalitate. În acest caz, întreaga penalitate poate fi cerută acestuia din urmă, iar de la ceilalți codebitori numai proporțional cu partea fiecăruia din datorie, fără a limita regresul acestora împotriva celui care nu a executat obligația.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1072. (1) Când obligația principală contractată cu o clauză penală este divizibilă, nu rămâne supus la penalitate decât acel erede al debitorului care a călcat legământul, şi acesta numai pentru partea la care este ținut în obligația principală, fără a avea creditorul vreo acțiune în contra acelora care au executat obligația principală. (2) Această regulă primeşte excepție în cazul când cugetul părților a fost ca plata obligației principale să nu poată fi făcută în părți, şi unul din coerezi a împiedicat executarea obligației pentru totalitate. În acest caz creditorul poate cere de la acesta penalitatea întreagă, iar de la ceilalți coerezi numai pentru partea lor ereditară, rămânând recursul ce au în contra eredelui care a împiedicat executarea obligației *(C. civ. 1061).*

Art. 1.544. Arvuna confirmatorie. (1) Dacă, la momentul încheierii contractului, o parte dă celeilalte, cu titlu de arvună, o sumă de bani sau alte bunuri fungibile, în caz de executare arvuna trebuie imputată asupra prestației datorate sau, după caz, restituită.

(2) Dacă partea care a dat arvuna nu execută obligația fără justificare, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului, reținând arvuna. Atunci când neexecutarea provine de la partea care a primit arvuna, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului şi poate cere dublul acesteia.

(3) Creditorul obligației neexecutate poate însă opta pentru executare sau pentru rezoluțiunea contractului şi repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Art. 1.545. Arvuna penalizatoare. Dacă în contract este stipulat expres dreptul uneia dintre părți sau dreptul ambelor părți de a se dezice de contract, cel care denunță contractul pierde arvuna dată sau, după caz, trebuie să restituie dublul celei primite.

Art. 1.546. Restituirea arvunei. Arvuna se restituie când contractul încetează din cauze ce nu atrag răspunderea vreuneia dintre părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864 ▸ Art. 1297. (1) În caz de vindere făcută prin dare de arvună, convenția accesorie a arvunei nu va putea avea niciun efect:1. dacă convenția principală a vinderii este nulă; 2. dacă vinderea se execută; 3. dacă vinderea se reziliază prin comun consimțământ; 4. dacă executarea vinderii a devenit imposibilă fără culpa nici uneia din părți. (2) Arvuna în aceste cazuri se va înapoia sau se va prinde în prestațiunile reciproce, după împrejurări. ▸ Art. 1298. Dacă vinderea nu s-a executat prin culpa unei din părțile contractante, aceasta va pierde arvuna dată sau o va întoarce îndoită, având-o primită, dacă partea care nu este în culpă nu ar alege mai bine să ceară executarea vinderii.

§3. Vinovăția debitorului

Art. 1.547. Vinovăția debitorului. Debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1082. Debitorul este osândit, de se cuvine, la plata de daune-interese sau pentru neexecutarea obligației, sau pentru întârzierea executării, cu toate că nu este rea-credință din parte-i, afară numai dacă nu va justifica că neexecutarea provine din o cauză străină, care nu-i poate fi imputată.

Art. 1.548. Prezumția de culpă. Culpa debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.

Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor

Art. 1.549. Dreptul la rezoluțiune sau reziliere. (1) Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum și la daune-interese, dacă i se cuvin.

(2) Rezoluțiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părți a obligației nu atrage rezoluțiunea contractului față de celelalte părți, cu excepția cazului în care prestația neexecutată trebuia, după circumstanțe, să fie considerată esențială.

(3) Dacă nu se prevede altfel, dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică și în cazul rezilierii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1020. Condiția rezolutorie este subînțeleasă totdeauna în contractele sinalagmatice, în caz când una din părți nu îndeplinește angajamentul său *(C. civ. 830, 832, 943, 1075, 1081 și urm., 1012 și urm., 1021, 1101, 1320, 1365, 1439).*

Art. 1.550. Modul de operare. (1) Rezoluțiunea poate fi dispusă de instanță, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptățită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, rezoluțiunea poate opera de plin drept.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1021. Într-acest caz, contractul nu este desființat de drept. Partea în privința căreia angajamentul nu s-a executat are alegerea sau să silească pe cealaltă a executa convenția, când este posibil, sau să-i ceară desființarea, cu daune-interese. Desființarea trebuie să se ceară înaintea justiției, care, după circumstanțe, poate acorda un termen părții acționate *(C. civ. 1020).*

Art. 1.551. Reducerea prestațiilor. (1) Creditorul nu are dreptul la rezoluțiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate. În cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

(2) El are însă dreptul la reducerea proporțională a prestației sale dacă, după împrejurări, aceasta este posibilă.

(3) Dacă reducerea prestațiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese.

Art. 1.552. Rezoluțiunea unilaterală. (1) Rezoluțiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului atunci când părțile au convenit astfel, când debitorul se află de drept în întârziere ori când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere.

(2) Declarația de rezoluțiune sau de reziliere trebuie făcută în termenul de prescripție prevăzut de lege pentru acțiunea corespunzătoare acestora.

(3) În toate cazurile, declarația de rezoluțiune sau de reziliere se înscrie în cartea funciară ori, după caz, în alte registre publice, pentru a fi opozabilă terților.

(4) Declarația de rezoluțiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1.553. Pactul comisoriu. (1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.

Art. 1.554. Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii. (1) Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite.

(2) Rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune.

(3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.

Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale

Art. 1.555. Ordinea executării obligațiilor. (1) Dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă contrariul, în măsura în care obligațiile pot fi executate simultan, părțile sunt ținute să le execute în acest fel.

(2) În măsura în care executarea obligației unei părți necesită o perioadă de timp, acea parte este ținută să execute contractul prima, dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă altfel.

Art. 1.556. Excepția de neexecutare. (1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi.

(2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor și ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.

Art. 1.557. Imposibilitatea de executare. (1) Atunci când imposibilitatea de executare este totală și definitivă și privește o obligație contractuală importantă, contractul este desființat de

plin drept şi fără vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispoziţiile art. 1.274 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă imposibilitatea de executare a obligaţiei este temporară, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligaţii ori poate obţine desfiinţarea contractului. În acest din urmă caz, regulile din materia rezoluţiunii sunt aplicabile în mod corespunzător.

Capitolul III. Mijloacele de protecţie a drepturilor creditorului

Secţiunea 1. Măsurile conservatorii

Art. 1.558. Măsurile conservatorii. Creditorul poate să ia toate măsurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, îndeplinirea unor formalităţi de publicitate şi informare pe contul debitorului, exercitarea acţiunii oblice ori luarea unor măsuri asigurătorii.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispoziţiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanţe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadenţa se situează după această dată.

Art. 1.559. Măsurile asigurătorii. Principalele măsuri asigurătorii sunt sechestrul şi poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii se iau în conformitate cu dispoziţiile Codului de procedură civilă.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispoziţiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanţe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadenţa se situează după această dată.

Secţiunea a 2-a. Acţiunea oblică

Art. 1.560. Noţiune. (1) Creditorul a cărui creanţă este certă şi exigibilă poate să exercite drepturile şi acţiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite.

(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile şi acţiunile care sunt strâns legate de persoana debitorului.

(3) Cel împotriva căruia se exercită acţiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispoziţiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanţe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadenţa se situează după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 974. Creditorii pot exercita toate drepturile şi acţiunile debitorului lor, afară de acelea care îi sunt exclusiv personale *(C. civ. 558, 699, 732, 769, 780 şi urm., 848, 1825, 1843).*

Art. 1.561. Efectele admiterii acţiunii oblice. Hotărârea judecătorească de admitere a acţiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferinţă în favoarea creditorului care a exercitat acţiunea.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispoziţiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanţe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadenţa se situează după această dată.

Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie

Art. 1.562. Noțiune. (1) Dacă dovedește un prejudiciu, creditorul poate cere să fie declarate inopozabile față de el actele juridice încheiate de debitor în frauda drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul își creează sau își mărește o stare de insolvabilitate.

(2) Un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract poate fi declarată inopozabilă numai atunci când terțul contractant ori cel care a primit plata cunoștea faptul că debitorul își creează sau își mărește starea de insolvabilitate.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 975. Ei pot asemenea, în numele lor personal, să atace actele viclene, făcute de debitor în prejudiciul drepturilor lor *(C. civ. 562, 699, 769, 785)*.

Art. 1.563. Condiții privitoare la creanță. Creanța trebuie să fie certă la data introducerii acțiunii.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.564. Termen de prescripție. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.565. Efectele admiterii acțiunii. (1) Actul atacat va fi declarat inopozabil atât față de creditorul care a introdus acțiunea, cât și față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză. Aceștia vor avea dreptul de a fi plătiți din prețul bunului urmărit, cu respectarea cauzelor de preferință existente între ei.

(2) Terțul dobânditor poate păstra bunul plătind creditorului căruia profită admiterea acțiunii o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creanței pe care s-a întemeiat acțiunea, dispozițiile privitoare la publicitatea și efectele clauzei de inalienabilitate aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Titlul VI. Transmisiunea și transformarea obligațiilor

Capitolul I. Cesiunea de creanță

Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general

Art. 1.566. Noțiune. (1) Cesiunea de creanță este convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.

(2) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică:

a) transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b) transferului titlurilor de valoare și altor instrumente financiare, cu excepția dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol.

Legea de aplicare:

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii obligației.

Art. 1.567. Felurile cesiunii. (1) Cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile prezentei secțiuni se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donație.

(3) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operațiune juridică în cadrul căreia părțile au convenit să se execute prestația constând în transmiterea unei creanțe.

Art. 1.568. Transferul drepturilor. (1) Cesiunea de creanță transferă cesionarului:

a) toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată;

b) drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate.

(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constituitorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constituitorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Art. 1.569. Creanțe care nu pot fi cedate. (1) Nu pot face obiectul unei cesiuni creanțele care sunt declarate netransmisibile de lege.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă.

Art. 1.570. Clauza de inalienabilitate. (1) Cesiunea care este interzisă sau limitată prin convenția cedentului cu debitorul nu produce efecte în privința debitorului decât dacă:

a) debitorul a consimțit la cesiune;

b) interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;

c) cesiunea privește o creanță ce are ca obiect o sumă de bani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu limitează răspunderea cedentului față de debitor pentru încălcarea interdicției de a ceda creanța.

Art. 1.571. Cesiunea parțială. (1) Creanța privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație nu poate fi cedată în parte decât dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

Art. 1.572. Creanțe viitoare. (1) În caz de cesiune a unei creanțe viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate.

(2) Creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Art. 1.573. Forma cesiunii. (1) Creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului.

(2) Consimțământul debitorului nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului.

Art. 1.574. Predarea înscrisului constatator al creanței. (1) Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum şi orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

(2) În caz de cesiune parțială a creanței, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creanței, precum şi la menționarea cesiunii, cu semnătura părților, pe înscrisul original. Dacă cesionarul dobândeşte şi restul creanței, devin aplicabile dispozițiile alin. (1).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1391. La strămutarea unei creanțe, a unui drept sau a unei acțiuni, predarea între cedente şi cesionar se face prin remiterea titlului *(C. civ. 1132, 1318, 1393 şi urm.)*.

Art. 1.575. Efectele cesiunii înainte de notificare. (1) Cesiunea de creanță produce efecte între cedent şi cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primeşte cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului.

(2) Cesionarul poate, în aceleaşi împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Art. 1.576. Dobânzile scadente şi neîncasate. Dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile şi orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Art. 1.577. Costuri suplimentare. Debitorul are dreptul să fie despăgubit de cedent şi de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Art. 1.578. Comunicarea şi acceptarea cesiunii. (1) Debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care:

a) acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;

b) primeşte o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanța cedată şi se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul unei cesiuni parțiale, trebuie indicată şi întinderea cesiunii.

(2) Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

(3) Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

(4) Până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1393. (1) Cesionarul nu poate opune dreptul său la o a treia persoană decât după ce a notificat debitorului cesiunea. (2) Acelaşi efect va avea acceptarea cesiunii făcută de debitor într-un act autentic *(C. civ. 973, 1149, 1833)*.

Art. 1.579. Opozabilitatea cesiunii unei universalități de creanțe. Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Art. 1.580. Comunicarea odată cu cererea de chemare în judecată. Atunci când cesiunea se comunică odată cu acțiunea intentată împotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecată dacă plătește până la primul termen, afară de cazul în care, la momentul comunicării cesiunii, debitorul se afla deja în întârziere.

Art. 1.581. Opozabilitatea cesiunii față de fideiusor. Cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii față de debitor au fost îndeplinite și în privința fideiusorului însuși.

Art. 1.582. Efectele cesiunii între cesionar și debitorul cedat. (1) Debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului. Astfel, el poate să opună plata făcută cedentului înainte ca cesiunea să îi fi devenit opozabilă, indiferent dacă are sau nu cunoștință de existența altor cesiuni, precum și orice altă cauză de stingere a obligațiilor survenită înainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, să opună cesionarului plata pe care el însuși ori fideiusorul său a făcut-o cu bună-credință unui creditor aparent, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile cerute pentru a face opozabilă cesiunea debitorului și terților.

(3) În cazul în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul.

Legea de aplicare:
Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1395. Dacă mai înainte de notificarea cesiunii făcută de cedent sau de cesionar debitorului, acesta plătise cedentului, liberarea sa va fi valabilă *(C. civ. 1097).*

Art. 1.583. Cesiuni succesive. (1) Atunci când cedentul a transmis aceeași creanță mai multor cesionari succesivi, debitorul se liberează plătind în temeiul cesiunii care i-a fost comunicată mai întâi sau pe care a acceptat-o mai întâi printr-un înscris cu dată certă.

(2) În raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiași creanțe este preferat cel care și-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999: Art. 99. (1) Între cesiunea notificată debitorului sau acceptată de către acesta și cesiunea înscrisă la arhivă, potrivit prezentului titlu, va avea prioritate cesiunea înscrisă. (2) În cazul unor cesiuni succesive va avea rang de prioritate față de terți cesionarul care și-a înscris primul cesiunea la arhivă, indiferent dacă are sau nu cunoștință de existența altor cesiuni.

Art. 1.584. Efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței. În cazul unei cesiuni parțiale, cedentul și cesionarul sunt plătiți proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei. Această regulă se aplică în mod corespunzător cesionarilor care dobândesc împreună aceeași creanță.

Art. 1.585. Obligația de garanție. (1) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligația de garanție față de cesionar.

(2) Astfel, cedentul garantează existența creanței în raport cu data cesiunii, fără a răspunde și de solvabilitatea debitorului cedat. Dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulații contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.

(3) Răspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se întinde până la concurența prețului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.

(4) De asemenea, dacă cedentul cunoștea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credință pentru viciile ascunse ale bunului vândut.

(5) În lipsă de stipulație contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1392. Cel ce vinde o creanță, sau orice alt lucru necorporal, este dator să răspundă de existența sa valabilă în folosul său, în momentul vânzării, deși vânzarea n-ar cuprinde această îndatorire de răspundere *(C. civ. 1337 și urm., 1397 și urm.).* ► Art. 1397. Vânzătorul sau cedentul unei creanțe nu răspunde de solvabilitatea debitorului, decât dacă s-a îndatorat anume la aceasta și numai până la suma prețului de dânsul primit *(C. civ. 1133).*

Art. 1.586. Răspunderea cedentului pentru evicțiune. (1) În toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților.

(2) Într-un asemenea caz, întinderea răspunderii cedentului se determină potrivit dispozițiilor art. 1.585 alin. (4).

Secțiunea a 2-a. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător

Art. 1.587. Noțiune și feluri. (1) Creanțele încorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător nu se pot transmite prin simplul acord de voință al părților.

(2) Regimul titlurilor menționate la alin. (1), precum și al altor titluri de valoare se stabilește prin lege specială.

Legislație conexă: ► Legea nr.58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934) ► Legea nr.59/1934 asupra cecului (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934) ► Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale (republicată în M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004) ► Legea nr.297/2004 privind piața de capital (M. Of. nr. 571 din 29 iunie 2004), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 1.588. Modalități de transmitere. (1) În cazul titlurilor nominative, transmisiunea se menționează atât pe înscrisul respectiv, cât și în registrul ținut pentru evidența acestora.

(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispozițiilor aplicabile în materia cambiilor.

(3) Creanța încorporată într-un titlu la purtător se transmite prin remiterea materială a titlului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Art. 1.589. Mijloace de apărare. (1) Debitorul nu poate opune deținătorului titlului alte excepții decât cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neîndoielnic din cuprinsul acestuia, precum și cele care pot fi invocate personal împotriva deținătorului.

(2) Cu toate acestea, deținătorul care a dobândit titlul în frauda debitorului nu se poate prevala de dispozițiile alin. (1).

Art. 1.590. Plata creanței. Debitorul care a emis titlul la purtător este ținut să plătească creanța constatată prin acel titlu oricărui deținător care îi remite titlul, cu excepția cazului în care i s-a comunicat o hotărâre judecătorească prin care este obligat să refuze plata.

Art. 1.591. Punerea în circulație fără voia emitentului. Debitorul care a emis titlul la purtător rămâne ținut față de orice deținător de bună-credință, chiar dacă demonstrează că titlul a fost pus în circulație împotriva voinței sale.

Art. 1.592. Acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim. Cel care a fost deposedat în mod nelegitim de un titlu la purtător nu îl poate împiedica pe debitor să plătească creanța celui care îi prezintă titlul decât prin comunicarea unei hotărâri judecătorești. În acest caz, instanța se va pronunța pe cale de ordonanță președințială.

Capitolul II. Subrogația

Art. 1.593. Felurile subrogației. (1) Oricine plătește în locul debitorului poate fi subrogat în drepturile creditorului, fără a putea însă dobândi mai multe drepturi decât acesta.

(2) Subrogația poate fi convențională sau legală.

(3) Subrogația convențională poate fi consimțită de debitor sau de creditor. Ea trebuie să fie expresă şi, pentru a fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris.

Legea de aplicare:

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1106. Subrogația în drepturile creditorului, făcută în folosul unei a treia persoane ce îi plăteşte, este sau convențională sau legală *(C. civ. 1093, 1670, 1682).*

Art. 1.594. Subrogația consimțită de creditor. (1) Subrogația este consimțită de creditor atunci când, primind plata de la un terț, îi transmite acestuia, la momentul plății, toate drepturile pe care le avea împotriva debitorului.

(2) Subrogația operează fără consimțământul debitorului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1107. Această subrogare este convențională:1. când creditorul, primind plata sa de la o altă persoană, dă acestei persoane drepturile, acțiunile, privilegiile sau ipotecile sale, în contra debitorului; această subrogație trebuie să fie expresă şi făcută tot într-un timp cu plata;

Art. 1.595. Subrogația consimțită de debitor. (1) Subrogația este consimțită de debitor atunci când acesta se împrumută spre a-şi plăti datoria şi, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului față de care avea datoria respectivă.

(2) Subrogația este valabilă numai dacă actul de împrumut şi chitanța de plată a datoriei au dată certă, în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria, iar în chitanță se menționează că plata a fost făcută cu banii împrumutați de noul creditor.

(3) Subrogația consimțită de debitor are loc fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1107. Această subrogare este convențională:2. când debitorul se împrumută cu o sumă spre a-şi plăti datoria şi subrogă pe împrumutător în drepturile creditorului. Ca să fie valabilă această subrogație, trebuie să se facă actul de împrumut şi chitanța înaintea tribunalului, să se declare în actul de împrumut că suma s-a luat pentru a face plata, şi în chitanță să fie declarat că plata s-a făcut cu banii dați pentru aceasta de noul creditor. Această subrogație se operează fără concursul voinței creditorului *(C. civ. 1093).*

Art. 1.596. Subrogația legală. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogația se produce de drept:

a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plăteşte unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii;

b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plăteşte pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv;

c) în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria;

d) în folosul moştenitorului care plăteşte din bunurile sale datoriile succesiunii;

e) în alte cazuri stabilite de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1108. Subrogația se face de drept:1. În folosul aceluia care, fiind el însuşi creditor, plăteşte altui creditor, ce are preferință; 2. În folosul aceluia care, dobândind un imobil, plăteşte creditorilor căror acest imobil era ipotecat; 3. În folosul aceluia care, fiind obligat cu alții sau pentru alții la plata datoriei, are interes de a o desface; 4. În folosul eredelui beneficiar, care a plătit din starea sa datoriile succesiunii *(C. civ. 713, 777 şi urm., 1053 şi urm., 1510, 1670, 1722, 1746, 1778, 1799, 1812).*

Art. 1.597. Efectele subrogației. (1) Subrogația îşi produce efectele din momentul plății pe care terțul o face în folosul creditorului.

(2) Subrogația produce efecte împotriva debitorului principal şi a celor care au garantat obligația. Aceştia pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului inițial.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1109. Subrogația stabilită prin articolele precedente se operează atât în contra fidejusorului, cât şi în contra debitorului. Ea nu poate desființa dreptul creditorului, când plata i s-a făcut numai pentru parte din datorie; în acest caz el poate exercita, pentru ce are a mai lua, aceleaşi drepturi ce exercită şi subrogatul, pentru partea plătită, celui cui a făcut o plată parțială *(C. civ. 1652 şi urm.).*

Art. 1.598. Subrogația parțială. (1) În caz de subrogație parțială, creditorul inițial, titular al unei garanții, poate exercita drepturile sale pentru partea neplătită din creanță cu preferință față de noul creditor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care creditorul inițial s-a obligat față de noul creditor să garanteze suma pentru care a operat subrogația, cel din urmă este preferat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1109. Subrogația stabilită prin articolele precedente se operează atât în contra fidejusorului, cât şi în contra debitorului. Ea nu poate desființa dreptul creditorului, când plata i s-a făcut numai pentru parte din datorie; în acest caz el poate exercita, pentru ce are a mai lua, aceleaşi drepturi ce exercită şi subrogatul, pentru partea plătită, celui cui a făcut o plată parțială *(C. civ. 1652 şi urm.).*

Capitolul III. Preluarea datoriei

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.599. Condiții. Obligația de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație poate fi transmisă de debitor unei alte persoane:

a) fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial şi noul debitor, sub rezerva dispozițiilor art. 1.605;

b) fie printr-un contract încheiat între creditor şi noul debitor, prin care acesta din urmă îşi asumă obligația.

Legea de aplicare:
Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanței.
(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1131. Novațiunea, prin substituirea unui nou debitor, poate să se opereze fără concursul primului debitor. ▶ Art. 1132. Delegația, prin care un debitor dă creditorului un alt

debitor ce se obligă către dânsul, nu operează novațiunea, dacă creditorul n-a declarat expres, că descarcă pe debitorul ce a făcut delegația *(C. civ. 1107, 1393)*.

Art. 1.600. Efecte. Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuiește pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel și sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Art. 1.601. Insolvabilitatea noului debitor. Debitorul inițial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedește că noul debitor era insolvabil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimțit la preluare, fără a cunoaște această împrejurare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1133. Creditorul ce a descărcat pe debitorul de care s-a făcut delegația n-are recurs în contra acestui debitor, dacă debitorul delegat devine nesolvabil, afară de cazul când prin act se rezervă expres acest drept, sau când delegatul este declarat falit sau căzut în deconfitură, în momentul delegației.

Art. 1.602. Accesoriile creanței. (1) Creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată.

(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului.

(3) Cu toate acestea, obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu și-au dat acordul la preluare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1134. Privilegiile și ipotecile creanței celei vechi nu le are și creanța ce-i este substituită, afară de cazul când creditorul le-a rezervat expres.

Art. 1.603. Mijloacele de apărare. (1) Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă.

(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor și debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.

Art. 1.604. Ineficacitatea preluării datoriei. (1) Când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaște, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință.

(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afară numai dacă acesta din urmă dovedește că nu poartă răspunderea desființării contractului și a prejudiciilor suferite de creditor.

Secțiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul

Art. 1.605. Acordul creditorului. Preluarea datoriei convenită cu debitorul își va produce efectele numai dacă creditorul își dă acordul.

Art. 1.606. Comunicarea preluării. (1) Oricare dintre contractanți poate comunica creditorului contractul de preluare, cerându-i să își dea acordul.

(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cât timp nu a primit comunicarea.

(3) Cât timp creditorul nu și-a dat acordul, contractanții pot modifica sau denunța contractul.

Art. 1.607. Termenul de acceptare. (1) Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

(2) Dacă ambii contractanți au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, răspunsul urmează să fie dat în termenul care se împlinește cel din urmă.

(3) Preluarea datoriei este considerată refuzată dacă creditorul nu a răspuns în termen.

Art. 1.608. Obligațiile terțului. (1) Cât timp creditorul nu și-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligația.

(2) Creditorul nu dobândește un drept propriu împotriva celui obligat să îl libereze pe debitor, cu excepția cazului în care se face dovada că părțile contractante au voit altfel.

Capitolul IV. Novația

Art. 1.609. Noțiune și feluri. (1) Novația are loc atunci când debitorul contractează față de creditor o obligație nouă, care înlocuiește și stinge obligația inițială.

(2) De asemenea, novația se produce atunci când un debitor nou îl înlocuiește pe cel inițial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligația inițială. În acest caz, novația poate opera fără consimțământul debitorului inițial.

(3) Novația are loc și atunci când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui inițial, față de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligația veche.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1128. Novațiunea se operează în trei feluri:1. când debitorul contractează în privința creditorului său o datorie nouă ce se substituie celei vechi care este stinsă; 2. când un nou debitor este substituit celui vechi, care este descărcat de creditor; 3. când, prin efectul unui nou angajament, un nou creditor este substituit celui vechi, către care debitorul este descărcat *(C. civ. 782, 1107, 1120, 1129 și urm., 1391 și urm.)*.

Art. 1.610. Proba novației. Novația nu se prezumă. Intenția de a nova trebuie să fie neîndoielnică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1130. Novațiunea nu se prezumă. Voința de a o face trebuie să rezulte evident din act.

Art. 1.611. Garanțiile creanței novate. (1) Ipotecile care garantează creanța inițială nu vor însoți noua creanță decât dacă aceasta s-a prevăzut în mod expres.

(2) În cazul novației prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanța inițială nu subzistă asupra bunurilor debitorului inițial fără consimțământul acestuia din urmă și nici nu se strămută asupra bunurilor noului debitor fără acordul său.

(3) Atunci când novația operează între creditor și unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creanță nu pot fi transferate decât asupra bunurilor codebitorului care contractează noua datorie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1134. Privilegiile și ipotecile creanței celei vechi nu le are și creanța ce-i este substituită, afară de cazul când creditorul le-a rezervat expres. ▶ Art. 1135. Când novațiunea se operează prin substituirea unui nou debitor, privilegiile și ipotecile primitive ale creanței nu pot trece asupra bunurilor noului debitor. ▶ Art. 1136. Când novațiunea se operează între creditor și unul din debitorii solidari, privilegiile și ipotecile vechii creanțe nu se pot rezerva decât asupra bunurilor acelui care contractă noua datorie.

Art. 1.612. Mijloacele de apărare. Atunci când novația are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial și nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, cu excepția situației în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligația inițială.

Art. 1.613. Efectele novației asupra debitorilor solidari și fideiusorilor. (1) Novația care operează între creditor și unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalți codebitori cu privire la creditor. Novația care operează cu privire la debitorul principal îi liberează pe fideiusori.

(2) Cu toate acestea, atunci când creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, după caz, al fideiusorilor ca aceștia să fie ținuți de noua obligație, creanța inițială subzistă în cazul în care debitorii sau fideiusorii nu își exprimă acordul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1137. (1) Codebitorii sunt liberați prin novațiunea făcută între creditori și unul din debitorii solidari. (2) Novațiunea făcută în privința debitorului principal liberează cauțiunile.

Art. 1.614. Efectele novației asupra creditorilor solidari. Novația consimțită de un creditor solidar nu este opozabilă celorlalți creditori decât pentru partea din creanță ce revine acelui creditor.

Titlul VII. Stingerea obligațiilor

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1.615. Moduri de stingere a obligațiilor. Obligațiile se sting prin plată, compensație, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuită de executare, precum și prin alte moduri expres prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 118. Obligațiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1091. Obligațiile se sting prin plată, prin novațiune, prin remitere voluntară, prin compensație, prin confuziune, prin pierderea lucrului, prin anulare sau resciziune, prin efectul condiției rezolutorii și prin prescripție *(C. civ. 1019, 1092 și urm., 1128 și urm., 1138 și urm., 1143 și urm., 1154, 1156, 1837 și urm., 1900)*.

Capitolul II. Compensația

Art. 1.616. Noțiune. Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1143. Când două persoane sunt datoare una alteia, se operează între dânsele o compensație care stinge amândouă datoriile în felul și cazurile exprese mai jos *(C. civ. 1144 și urm., 1508, 1570)*. ▶ Art. 1145. (1) Compensația n-are loc decât între două datorii care deopotrivă au ca obiect o sumă de bani, o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeași specie și care sunt deopotrivă lichide și exigibile. (2) Prestațiile în fructe, al căror preț este regulat prin mercuriale, se compensează cu sumele lichide și exigibile.

Art. 1.617. Condiții. (1) Compensația operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide și exigibile, oricare ar fi izvorul lor, și care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeași natură.

(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensația.

(3) Oricare dintre părți poate renunța, în mod expres ori tacit, la compensație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1144. Compensația se operează de drept, în puterea legii, și chiar când debitorii n-ar ști nimic despre aceasta; cele două datorii se sting reciproc în momentul când ele se găsesc existând deodată și până la concurența cotităților lor respective.

Art. 1.618. Cazuri în care compensația este exclusă. Compensația nu are loc atunci când:
a) creanța rezultă dintr-un act făcut cu intenția de a păgubi;
b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;
c) are ca obiect un bun insesizabil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1147. Compensația se operează oricare ar fi cauzele unei sau celeilalte datorii, afară de cazurile:1. unei cereri pentru restituțiunea unui lucru ce pe nedrept s-a luat de la proprietar; 2. unei cereri pentru restituțiunea unui depozit neregulat; 3. unei datorii declarate nesesizabile *(C. civ. 1560 și urm., 1570, 1591 și urm.)*.

Art. 1.619. Termenul de grație. Termenul de grație acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1146. Termenul de grație nu împiedică compensația *(C. civ. 1101)*.

Art. 1.620. Imputația. Atunci când mai multe obligații susceptibile de compensație sunt datorate de același debitor, regulile stabilite pentru imputația plății se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1151. Când sunt mai multe datorii compensabile, datorite de aceeași persoană, se urmează, pentru compensație, regulile stabilite pentru imputație de art. 1113.

Art. 1.621. Fideiusiunea. (1) Fideiusorul poate opune în compensație creanța pe care debitorul principal o dobândește împotriva creditorului obligației garantate.
(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera față de creditorul său, să opună compensația pentru ceea ce acesta din urmă datorează fideiusorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1148. (1) Compensația se operează în privința cauțiunii, pentru ceea ce creditorul datorește debitorului principal. (2) Compensația n-are loc, în privința debitorului principal pentru ceea ce creditorul datorește cauțiunii *(C. civ. 1039 și urm., 1047, 1141, 1142, 1681)*.

Art. 1.622. Efectele compensației față de terți. (1) Compensația nu are loc și nici nu se poate renunța la ea în detrimentul drepturilor dobândite de un terț.
(2) Astfel, debitorul care, fiind terț poprit, dobândește o creanță asupra creditorului popritor nu poate opune compensația împotriva acestuia din urmă.
(3) Debitorul care putea să opună compensația și care a plătit datoria nu se mai poate prevala, în detrimentul terților, de privilegiile sau de ipotecile creanței sale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1152. Compensația n-are loc în prejudiciul drepturilor dobândite de alte persoane. Astfel cel ce, fiind debitor, a devenit creditor în urma sechestrului ce i s-a făcut de o altă persoană, nu poate invoca compensația în prejudiciul sechestrantului *(C. civ. 1099)*.

Art. 1.623. Cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe. (1) Debitorul care acceptă pur și simplu cesiunea sau ipoteca asupra creanței consimțită de creditorul său unui terț nu mai poate opune acelui terț compensația pe care ar fi putut să o invoce împotriva creditorului inițial înainte de acceptare.

(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabilă, nu împiedică decât compensația datoriilor creditorului inițial care sunt ulterioare momentului în care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1149. (1) Debitorul, care a acceptat pur şi simplu ca un creditor să facă cesiunea drepturilor sale unei alte persoane, nu mai poate invoca în contra cesionarului compensația care ar fi avut loc în privința cedentului, înaintea acceptării. (2) Când cesiunea s-a notificat debitorului, dar nu s-a acceptat de dânsul, nu se împiedică decât compensația posterioară acestei notificări *(C. civ. 1391 şi urm.)*.

Capitolul III. Confuziunea

Art. 1.624. Noțiune. (1) Atunci când, în cadrul aceluiaşi raport obligațional, calitățile de creditor şi debitor se întrunesc în aceeaşi persoană, obligația se stinge de drept prin confuziune.
(2) Confuziunea nu operează dacă datoria şi creanța se găsesc în acelaşi patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1154. Când calități necompatibile se întâlnesc pe capul aceleiaşi persoane se face o confuziune, care stinge amândouă drepturile, activ şi pasiv *(C. civ. 557, 565, 638, 1048, 1155, 1617, 1680)*.

Art. 1.625. Confuziunea şi ipoteca. (1) Ipoteca se stinge prin confuziunea calităților de creditor ipotecar şi de proprietar al bunului ipotecat.
(2) Ea renaşte dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

Art. 1.626. Fideiusiunea. Confuziunea ce operează prin reunirea calităților de creditor şi debitor profită fideiusorilor. Cea care operează prin reunirea calităților de fideiusor şi creditor ori de fideiusor şi debitor principal nu stinge obligația principală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1155. (1) Confuziunea, ce se operează prin concursul calităților de creditor şi debitor principal, liberează cauțiunile. (2) Aceea ce se operează prin concursul calităților de creditor sau debitor şi cauțiune, nu aduce stingerea obligației principale; aceea ce se operează prin concursul calităților de creditor şi debitor nu profită codebitorilor săi solidari, decât pentru porțiunea datorată de dânsul *(C. civ. 713, 781, 1039, 1048, 1141, 1142, 1148, 1680)*.

Art. 1.627. Efectele confuziunii față de terți. Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terți în legătură cu creanța stinsă pe această cale.

Art. 1.628. Desființarea confuziunii. Dispariția cauzei care a determinat confuziunea face să renască obligația cu efect retroactiv.

Capitolul IV. Remiterea de datorie

Art. 1.629. Noțiune. (1) Remiterea de datorie are loc atunci când creditorul îl liberează pe debitor de obligația sa.
(2) Remiterea de datorie este totală, dacă nu se stipulează contrariul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1138. (1) Remiterea voluntară a titlului original făcută de creditor debitorului dă proba liberațiunii. (2) Remiterea voluntară a copiei legalizate a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei sau plata, până la proba contrarie.

Art. 1.630. Feluri. (1) Remiterea de datorie poate fi expresă sau tacită.

(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizează.

Art. 1.631. Dovada. Dovada remiterii de datorie se face în condițiile art. 1.499.

Art. 1.632. Garanții. Renunțarea expresă la un privilegiu sau la o ipotecă făcută de creditor nu prezumă remiterea de datorie în privința creanței garantate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1139. Remiterea lucrului dat ca siguranță nu este de ajuns ca să facă a se presupune remiterea datoriei.

Art. 1.633. Fideiusiunea. (1) Remiterea de datorie făcută debitorului principal liberează pe fideiusor, ca şi pe oricare alte persoane ținute pentru el.

(2) Remiterea de datorie consimțită în favoarea fideiusorului nu liberează pe debitorul principal.

(3) Dacă remiterea de datorie este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalți rămân obligați să garanteze pentru tot, cu includerea părții garantate de acesta, numai dacă au consimțit expres la exonerarea lui.

(4) Prestația pe care a primit-o creditorul de la un fideiusor pentru a-l exonera de obligația de garanție se impută asupra datoriei, profitând, în proporția valorii acelei prestații, atât debitorului principal, cât şi celorlalți fideiusori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1140. Remiterea titlului original sau a copiei legalizate a titlului făcută unuia din debitori are acelaşi efect în folosul codebitorilor. ▶ Art. 1141. (1) Remiterea sau descărcarea expresă făcută în folosul unuia din codebitorii solidari liberează pe toți ceilalți, afară numai dacă creditorul şi-a rezervat anume drepturile sale în contra acestor din urmă. (2) În cazul din urmă, creditorul nu poate cere plata datoriei decât scăzând partea celui cărui a făcut remitere *(C. civ. 1039, 1049).* ▶ Art. 1142. (1) Remiterea sau descărcarea expresă făcută debitorului principal liberează cauțiunile. (2) Aceea acordată cauțiunii nu liberează pe debitorul principal. (3) Aceea acordată unei din cauțiuni nu liberează în totul pe celelalte. (4) Aceea acordată unei cauțiuni dată în urmă prin act separat, nu liberează în nimic pe celelalte. (5) Aceea ce creditorul a primit de la o cauțiune pentru a o descărca din chezăşia sa trebuie să se impute asupra datoriei şi să descarce pe debitorul principal şi pe celelalte cauțiuni.

Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare

Art. 1.634. Noțiune. Condiții. (1) Debitorul este liberat atunci când obligația sa nu mai poate fi executată din cauza unei forțe majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse înainte ca debitorul să fie pus în întârziere.

(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar dacă se află în întârziere, atunci când creditorul nu ar fi putut, oricum, să beneficieze de executarea obligației din cauza împrejurărilor prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.

(3) Atunci când imposibilitatea este temporară, executarea obligației se suspendă pentru un termen rezonabil, apreciat în funcție de durata şi urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

(4) Dovada imposibilității de executare revine debitorului.

(5) Debitorul trebuie să notifice creditorului existența evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare a obligațiilor. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.

(6) Dacă obligația are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuită de executare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1156. (1) Când obiectul obligației este un corp cert şi determinat, de piere, de se scoate din comerț, sau se pierde astfel încât absolut să nu se ştie de existența lui, obligația este stinsă, dacă lucrul a pierit sau s-a pierdut, fără greşeala debitorului, şi înainte de a fi pus în întârziere. (2) Chiar când debitorul este pus în întârziere, dacă nu a luat asupra-şi cazurile fortuite, obligația se stinge, în caz când lucrul ar fi pierit şi la creditor, dacă i s-ar fi dat. (3) Debitorul este ținut de a proba cazurile fortuite ce alegă. Ori în ce chip ar pieri sau s-ar pierde lucrul furat, pierderea sa nu liberează pe cel ce l-a sustras de a face restituțiunea prețului. (4) Obligația se stinge totdeauna când printr-un eveniment oarecare, ce nu se poate imputa debitorului, se face imposibilă îndeplinirea acestei obligații *(C. civ. 557, 565, 636, 760, 927, 998 şi urm., 1030, 1083, 1156, 1311, 1434, 1439, 1479 şi urm., 1566, 1624, 1625).*

Titlul VIII. Restituirea prestațiilor

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1.635. Cauzele restituirii. (1) Restituirea prestațiilor are loc ori de câte ori cineva este ținut, în virtutea legii, să înapoieze bunurile primite fără drept ori din eroare sau în temeiul unui act juridic desființat ulterior cu efect retroactiv ori ale cărui obligații au devenit imposibil de executat din cauza unui eveniment de forță majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora.

(2) Ceea ce a fost prestat în temeiul unei cauze viitoare, care nu s-a înfăptuit, este, de asemenea, supus restituirii, afară numai dacă cel care a prestat a făcut-o ştiind că înfăptuirea cauzei este cu neputință sau, după caz, a împiedicat cu ştiință realizarea ei.

(3) Obligația de restituire beneficiază de garanțiile constituite pentru plata obligației inițiale.

Art. 1.636. Persoana îndreptățită la restituire. Dreptul de restituire aparține celui care a efectuat prestația supusă restituirii sau, după caz, unei alte persoane îndreptățite, potrivit legii.

Art. 1.637. Formele restituirii. (1) Restituirea se face în natură sau prin echivalent.

(2) Restituirea prestațiilor are loc chiar dacă, potrivit legii, nu sunt datorate daune-interese.

Art. 1.638. Restituirea pentru cauză ilicită. Prestația primită sau executată în temeiul unei cauze ilicite sau imorale rămâne întotdeauna supusă restituirii.

Capitolul II. Modalitățile de restituire

Art. 1.639. Restituirea în natură. Restituirea prestațiilor se face în natură, prin înapoierea bunului primit.

Art. 1.640. Restituirea prin echivalent. (1) Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilității sau a unui impediment serios ori dacă restituirea priveşte prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), valoarea prestațiilor se apreciază la momentul în care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie.

Art. 1.641. Pieirea sau înstrăinarea bunului. În cazul pieirii totale sau înstrăinării bunului supus restituirii, debitorul obligației de restituire este ținut să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al înstrăinării, în funcție de cea mai mică dintre aceste valori. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de restituire provine din culpa sa, atunci restituirea se face în funcție de valoarea cea mai mare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 996. (1) Când cel ce a primit lucrul cu rea-credinţă l-a înstrăinat, este dator a întoarce valoarea lucrului din ziua cererii în restituţiune. (2) Când cel care l-a primit era de bună-credinţă, nu este obligat a restitui decât numai preţul cu care a vândut lucrul *(C. civ. 1095, 1611, 1899)*.

Art. 1.642. Pieirea fortuită a bunului. Dacă bunul supus restituirii a pierit fortuit, debitorul obligaţiei de restituire este liberat de această obligaţie, însă el trebuie să cedeze creditorului, după caz, fie indemnizaţia încasată pentru această pieire, fie, atunci când nu a încasat-o încă, dreptul de a primi această indemnizaţie. Dacă debitorul este de rea-credinţă ori obligaţia de restituire provine din culpa sa, el nu este liberat de restituire decât dacă dovedeşte că bunul ar fi pierit şi în cazul în care, la data pieirii, ar fi fost deja predat creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 995. (1) Când lucrul plătit nedebit era un imobil sau un mobil corporal, cel ce l-a primit cu rea-credinţă este obligat a-l restitui în natură, dacă există, sau valoarea lucrului dacă a pierit sau s-a deteriorat chiar în cazuri fortuite, afară numai de va proba că la aceste cazuri ar fi fost expus lucrul fiind şi în posesiunea proprietarului. (2) Cel care a primit lucrul, cu bună-credinţă, este obligat a-l restitui, dacă există, dar este liberat prin pierderea lui, şi nu răspunde de deteriorări *(C. civ. 960, 1083, 1156)*.

Art. 1.643. Pierderea parţială. (1) Dacă bunul ce face obiectul restituirii a suferit o pierdere parţială, cum este o deteriorare sau o altă scădere de valoare, cel obligat la restituire este ţinut să îl indemnizeze pe creditor, cu excepţia cazului în care pierderea rezultă din folosinţa normală a bunului sau dintr-o împrejurare neimputabilă debitorului.

(2) Atunci când cauza restituirii este imputabilă creditorului, bunul ce face obiectul restituirii trebuie înapoiat în starea în care se găseşte la momentul introducerii acţiunii, fără despăgubiri, afară de cazul când această stare este cauzată din culpa debitorului restituirii.

Art. 1.644. Cheltuielile privitoare la bun. Dreptul la rambursarea cheltuielilor făcute cu bunul ce face obiectul restituirii este supus regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de bună-credinţă sau, dacă cel obligat la restituire este de rea-credinţă ori cauza restituirii îi este imputabilă, regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de rea-credinţă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 997. Acela cărui se face restituţiunea, trebuie să despăgubească pe posesorul chiar de rea-credinţă de toate cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului, sau care au crescut preţul lui *(C. civ. 991, 1574, 1730 pct. 4)*.

Art. 1.645. Restituirea fructelor şi a contravalorii folosinţei bunului. (1) Dacă a fost de bună-credinţă, cel obligat la restituire dobândeşte fructele produse de bunul supus restituirii şi suportă cheltuielile angajate cu producerea lor. El nu datorează nicio indemnizaţie pentru folosinţa bunului, cu excepţia cazului în care această folosinţă a fost obiectul principal al prestaţiei şi a cazului în care bunul era, prin natura lui, supus unei deprecieri rapide.

(2) Atunci când cel obligat la restituire a fost de rea-credinţă ori când cauza restituirii îi este imputabilă, el este ţinut, după compensarea cheltuielilor angajate cu producerea lor, să restituie fructele pe care le-a dobândit sau putea să le dobândească şi să îl indemnizeze pe creditor pentru folosinţa pe care bunul i-a putut-o procura.

Art. 1.646. Cheltuielile restituirii. (1) Cheltuielile restituirii sunt suportate de părţi proporţional cu valoarea prestaţiilor care se restituie.

(2) Cheltuielile restituirii se suportă integral de cel care este de rea-credinţă ori din a cărui culpă contractul a fost desfiinţat.

Art. 1.647. Restituirea prestaţiilor de către incapabili. (1) Persoana care nu are capacitate de exerciţiu deplină nu este ţinută la restituirea prestaţiilor decât în limita folosului realizat,

apreciat la data cererii de restituire. Sarcina probei acestei îmbogățiri incumbă celui care solicită restituirea.

(2) Ea poate fi ținută la restituirea integrală atunci când, cu intenție sau din culpă gravă, a făcut ca restituirea să fie imposibilă.

Capitolul III. Efectele restituirii față de terți

Art. 1.648. Actele de înstrăinare. (1) Dacă bunul supus restituirii a fost înstrăinat, acțiunea în restituire poate fi exercitată şi împotriva terțului dobânditor, sub rezerva regulilor de carte funciară sau a efectului dobândirii cu bună-credință a bunurilor mobile ori, după caz, a aplicării regulilor privitoare la uzucapiune.

(2) Dacă asupra bunului supus restituirii au fost constituite drepturi reale, dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.649. Situația altor acte juridice. În afara actelor de dispoziție prevăzute la art. 1.648, toate celelalte acte juridice făcute în favoarea unui terț de bună-credință sunt opozabile adevăratului proprietar sau celui care are dreptul la restituire. Contractele cu executare succesivă, sub condiția respectării formalităților de publicitate prevăzute de lege, vor continua să producă efecte pe durata stipulată de părți, dar nu mai mult de un an de la data desființării titlului constituitorului.

Titlul IX. Diferite contracte speciale

Capitolul I. Contractul de vânzare

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Domeniul de aplicare

Art. 1.650. Noțiune. (1) Vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.

(2) Poate fi, de asemenea, transmis prin vânzare un dezmembrământ al dreptului de proprietate sau orice alt drept.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1294. Vinderea este o convenție prin care două părți se obligă între sine, una a transmite celeilalte proprietatea unui lucru şi aceasta a plăti celei dintâi prețul lui.

Art. 1.651. Aplicarea unor reguli de la vânzare. Dispozițiile prezentului capitol privind obligațiile vânzătorului se aplică, în mod corespunzător, obligațiilor înstrăinătorului în cazul oricărui alt contract având ca efect transmiterea unui drept, dacă din reglementările aplicabile acelui contract sau din cele referitoare la obligații în general nu rezultă altfel.

§2. Cine poate cumpăra sau vinde

Art. 1.652. Principiul capacității. Pot cumpăra sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1306. Pot cumpăra şi vinde toți cărora nu le este oprit prin lege *(C. civ. 475, 946 şi urm.)*.

Art. 1.653. Incapacitatea de a cumpăra drepturi litigioase. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocaţii, notarii publici, consilierii juridici şi practicienii în insolvenţă nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competenţa instanţei judecătoreşti în a cărei circumscripţie îşi desfăşoară activitatea.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) cumpărarea drepturilor succesorale ori a cotelor-părţi din dreptul de proprietate de la comoştenitori sau coproprietari, după caz;

b) cumpărarea unui drept litigios în vederea îndestulării unei creanţe care s-a născut înainte ca dreptul să fi devenit litigios;

c) cumpărarea care s-a făcut pentru apărarea drepturilor celui ce stăpâneşte bunul în legătură cu care există dreptul litigios.

(3) Dreptul este litigios dacă există un proces început şi neterminat cu privire la existenţa sau întinderea sa.

Legea de aplicare:
Art. 124. Pentru cesiunile de drepturi litigioase încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează aplicabilitatea dispoziţiile art. 1.402-1.404 din Codul civil din 1864.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1309. Judecătorii şi supleanţii, membrii ministerului public şi avocaţii nu se pot face cesionari de drepturi litigioase, care sunt de competinţa *tribunalului judeţean* în a cărui rază teritorială îşi exercită funcţiunile lor, sub pedeapsa de nulitate, speze şi daune-interese.

Art. 1.654. Alte incapacităţi de a cumpăra. (1) Sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, chiar şi prin licitaţie publică:

a) mandatarii, pentru bunurile pe care sunt însărcinaţi să le vândă; excepţia prevăzută la art. 1.304 alin. (1) rămâne aplicabilă;

b) părinţii, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă;

c) funcţionarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolvenţă, executorii, precum şi alte asemenea persoane, care ar putea influenţa condiţiile vânzării făcute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administrează ori a căror administrare o supraveghează.

(2) Încălcarea interdicţiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se sancţionează cu nulitatea relativă, iar a celei prevăzute la lit. c) cu nulitatea absolută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1308. Sub pedeapsă de nulitate, nu se pot face adjudecatari nici direct, nici prin persoane interpuse:1. tutorii, ai averii celor de sub a lor tutelă; 2. mandatarii, ai averii ce sunt însărcinaţi să vândă; 3. administratorii, ai averii comunelor sau stabilimentelor încredinţate îngrijirii lor; 4. oficianţii publici, ai averilor statului ale căror vânzări se fac printr-înşii *(C. civ. 1539 şi urm.)*.

Art. 1.655. Incapacităţi de a vinde. (1) Persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1) nu pot, de asemenea, să vândă bunurile proprii pentru un preţ care constă într-o sumă de bani provenită din vânzarea ori exploatarea bunului sau patrimoniului pe care îl administrează ori a cărui administrare o supraveghează, după caz.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi contractelor în care, în schimbul unei prestaţii promise de persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1), cealaltă parte se obligă să plătească o sumă de bani.

Art. 1.656. Inadmisibilitatea acţiunii în anulare. Cei cărora le este interzis să cumpere ori să vândă nu pot să ceară anularea vânzării nici în nume propriu, nici în numele persoanei ocrotite.

§3. Obiectul vânzării

Art. 1.657. Bunurile ce pot fi vândute. Orice bun poate fi vândut în mod liber, dacă vânzarea nu este interzisă ori limitată prin lege sau prin convenție ori testament.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1310. Toate lucrurile care sunt în comerț, pot să fie vândute, afară numai dacă vreo lege a oprit aceasta *(C civ. 476, 578, 963).*

Art. 1.658. Vânzarea unui bun viitor. (1) Dacă obiectul vânzării îl constituie un bun viitor, cumpărătorul dobândește proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat. În privința construcțiilor, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare în materie de carte funciară.

(2) În cazul vânzării unor bunuri dintr-un gen limitat care nu există la data încheierii contractului, cumpărătorul dobândește proprietatea la momentul individualizării de către vânzător a bunurilor vândute. Atunci când bunul sau, după caz, genul limitat nu se realizează, contractul nu produce niciun efect. Cu toate acestea, dacă nerealizarea este determinată de culpa vânzătorului, el este ținut să plătească daune-interese.

(3) Când bunul se realizează numai parțial, cumpărătorul are alegerea fie de a cere desființarea vânzării, fie de a pretinde reducerea corespunzătoare a prețului. Aceeași soluție se aplică și în cazul prevăzut la alin. (2) atunci când genul limitat s-a realizat numai parțial și, din acest motiv, vânzătorul nu poate individualiza întreaga cantitate de bunuri prevăzută în contract. Dacă nerealizarea parțială a bunului sau, după caz, a genului limitat a fost determinată de culpa vânzătorului, acesta este ținut să plătească daune-interese.

(4) Atunci când cumpărătorul și-a asumat riscul nerealizării bunului sau genului limitat, după caz, el rămâne obligat la plata prețului.

(5) În sensul prezentului articol, bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinației în vederea căreia a fost încheiat contractul.

Art. 1.659. Vânzarea bunului pierit în întregime sau în parte. Dacă în momentul vânzării unui bun individual determinat acesta pierise în întregime, contractul nu produce niciun efect. Dacă bunul pierise numai în parte, cumpărătorul care nu cunoștea acest fapt în momentul vânzării poate cere fie anularea vânzării, fie reducerea corespunzătoare a prețului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1311. Dacă în momentul vânzării, lucrul vândut era pierit în tot, vinderea este nulă. Dacă era pierit numai în parte, cumpărătorul are alegerea între a se lăsa de contract, sau a pretinde reducerea prețului *(C. civ. 1030 și urm., 1156, 1347).*

Art. 1.660. Condiții ale prețului. (1) Prețul constă într-o sumă de bani.

(2) Acesta trebuie să fie serios și determinat sau cel puțin determinabil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1303. Prețul vânzării trebuie să fie serios și determinat de părți.

Art. 1.661. Prețul determinabil. Vânzarea făcută pe un preț care nu a fost determinat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unei modalități prin care prețul poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plății și care nu necesită un nou acord de voință al părților.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1304. Cu toate acestea, determinarea prețului poate fi lăsată la arbitratul unei a treia persoane.

Art. 1.662. Determinarea prețului de către un terț. (1) Prețul poate fi determinat și de către una sau mai multe persoane desemnate potrivit acordului părților.

(2) Atunci când persoanele astfel desemnate nu determină prețul în termenul stabilit de părți sau, în lipsă, în termen de 6 luni de la încheierea contractului, la cererea părții interesate, președintele judecătoriei de la locul încheierii contractului va desemna, de urgență, în camera de consiliu, prin încheiere definitivă, un expert pentru determinarea prețului. Remunerația expertului se plătește în cote egale de către părți.

(3) Dacă prețul nu a fost determinat în termen de un an de la încheierea contractului, vânzarea este nulă, afară de cazul în care părțile au convenit un alt mod de determinare a prețului.

Reglementarea anterioară
- **C. civ. 1864:** Art. 1304. Cu toate acestea, determinarea prețului poate fi lăsată la arbitratul unei a treia persoane.
- **C. com.:** Art. 61. (2) Determinarea prețului poate fi încredințată arbitrului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urmă. (3) Când persoana desemnată sau aleasă nu voiește sau nu poate primi, părțile trebuie să procedeze la o nouă numire. (4) Dacă părțile nu se învoiesc, numirea se face de justiție.

Art. 1.663. Determinarea prețului în funcție de greutatea lucrului vândut. Când prețul se determină în funcție de greutatea lucrului vândut, la stabilirea cuantumului său nu se ține seama de greutatea ambalajului.

Art. 1.664. Lipsa determinării exprese a prețului. (1) Prețul vânzării este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor.

(2) Când contractul are ca obiect bunuri pe care vânzătorul le vinde în mod obișnuit, se prezumă că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obișnuit de vânzător.

(3) În lipsă de stipulație contrară, vânzarea unor bunuri al căror preț este stabilit pe piețe organizate este presupusă a se fi încheiat pentru prețul mediu aplicat în ziua încheierii contractului pe piața cea mai apropiată de locul încheierii contractului. Dacă această zi a fost nelucrătoare, se ține seama de ultima zi lucrătoare.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 40. Când urmează a se hotărî adevăratul preț, sau prețul curent al productelor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice și al titlurilor industriale, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat sau, în lipsă, după acelea ale locului celui mai apropiat sau după orice altfel de probă.

Art. 1.665. Prețul fictiv și prețul derizoriu. (1) Vânzarea este anulabilă atunci când prețul este stabilit fără intenția de a fi plătit.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se prevede altfel, vânzarea este anulabilă când prețul este într-atât de disproporționat față de valoarea bunului, încât este evident că părțile nu au dorit să consimtă la o vânzare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1303. Prețul vânzării trebuie să fie serios și determinat de părți.

Art. 1.666. Cheltuielile vânzării. (1) În lipsă de stipulație contrară, cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare sunt în sarcina cumpărătorului.

(2) Măsurarea, cântărirea și cheltuielile de predare a bunului sunt în sarcina vânzătorului, iar cele de preluare și transport de la locul executării sunt în sarcina cumpărătorului, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) În absența unei clauze contrare, cheltuielile aferente operațiunilor de plată a prețului sunt în sarcina cumpărătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1317. Spezele predării sunt în sarcina vânzătorului, și ale ridicării în sarcina cumpărătorului, dacă nu este stipulațiune contrarie *(C. civ. 1105, 1305).*

Art. 1.667. Cheltuielile predării. În lipsa uzanțelor sau a unei stipulații contrare, dacă bunul trebuie transportat dintr-un loc în altul, vânzătorul trebuie să se ocupe de expediere pe cheltuiala cumpărătorului. Vânzătorul este liberat când predă bunul transportatorului ori expeditorului. Cheltuielile de transport sunt în sarcina cumpărătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1317. Spezele predării sunt în sarcina vânzătorului, și ale ridicării în sarcina cumpărătorului, dacă nu este stipulațiune contrarie *(C. civ. 1105, 1305).*

§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare

Art. 1.668. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare. (1) În cazul pactului de opțiune privind un contract de vânzare asupra unui bun individual determinat, între data încheierii pactului și data exercitării opțiunii sau, după caz, aceea a expirării termenului de opțiune nu se poate dispune de bunul care constituie obiectul pactului.

(2) Atunci când pactul are ca obiect drepturi tabulare, dreptul de opțiune se notează în cartea funciară.

(3) Dreptul de opțiune se radiază din oficiu dacă până la expirarea termenului de opțiune nu s-a înscris o declarație de exercitare a opțiunii, însoțită de dovada comunicării sale către cealaltă parte.

Art. 1.669. Promisiunea de vânzare și promisiunea de cumpărare. (1) Când una dintre părțile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, dacă toate celelalte condiții de validitate sunt îndeplinite.

(2) Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător în cazul promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare, după caz.

(4) În cazul promisiunii unilaterale de cumpărare a unui bun individual determinat, dacă, mai înainte ca promisiunea să fi fost executată, creditorul său înstrăinează bunul ori constituie un drept real asupra acestuia, obligația promitentului se consideră stinsă.

Reglementarea anterioară
Titlul X al Legii nr. 247/2005: Art. 5. (2) În situația în care după încheierea unui antecontract cu privire la teren, cu sau fără construcții, una dintre părți refuză ulterior să încheie contractul, partea care și-a îndeplinit obligațiile poate sesiza instanța competentă care poate pronunța o hotărâre care să țină loc de contract.

Art. 1.670. Prețul promisiunii. În lipsă de stipulație contrară, sumele plătite în temeiul unei promisiuni de vânzare reprezintă un avans din prețul convenit.

§5. Obligațiile vânzătorului

I. Dispoziții generale

Art. 1.671. Interpretarea clauzelor vânzării. Clauzele îndoielnice în contractul de vânzare se interpretează în favoarea cumpărătorului, sub rezerva regulilor aplicabile contractelor încheiate cu consumatorii și contractelor de adeziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1312. (2) Orice clauză obscură sau îndoioasă se interpretează în contra vânzătorului *(C. civ. 983).*

Art. 1.672. Obligațiile principale ale vânzătorului. Vânzătorul are următoarele obligații principale:

1. să transmită proprietatea bunului sau, după caz, dreptul vândut;
2. să predea bunul;
3. să îl garanteze pe cumpărător contra evicțiunii și viciilor bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1313. Vânzătorul are două obligații principale, a preda lucrul și a răspunde de dânsul *(C. civ. 1314 și urm., 1336 și urm.).* ► Art. 1336. Vânzătorul răspunde către cumpărător: 1. de liniștita posesiune a lucrului, și 2. de viciile aceluiași lucru *(C. civ. 1313, 1337 și urm., 1352 și urm.).*

II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut

Art. 1.673. Obligația de a transmite dreptul vândut. (1) Vânzătorul este obligat să transmită cumpărătorului proprietatea bunului vândut.

(2) Odată cu proprietatea cumpărătorul dobândește toate drepturile și acțiunile accesorii ce au aparținut vânzătorului.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, dispozițiile referitoare la transmiterea proprietății se aplică în mod corespunzător și atunci când prin vânzare se transmite un alt drept decât dreptul de proprietate.

Art. 1.674. Transmiterea proprietății. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1295. (1) Vinderea este perfectă între părți și proprietatea este de drept strămutată la cumpărător, în privința vânzătorului, îndată ce părțile s-au învoit asupra lucrului și asupra prețului, deși lucrul încă nu se va fi predat și prețul încă nu se va fi numărat.

Art. 1.675. Opozabilitatea vânzării. În cazurile anume prevăzute de lege, vânzarea nu poate fi opusă terților decât după îndeplinirea formalităților de publicitate respective.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1295. (2) În materie de vindere de imobile, drepturile care rezultă prin vinderea perfectă între părți, nu pot a se opune, mai înainte de transcripțiunea actului, unei a treia persoane care ar avea și ar fi conservat, după lege, oarecare drepturi asupra imobilului vândut *(C. civ. 948 și urm., 964, 971, 1300 și urm., 1303).*

Art. 1.676. Strămutarea proprietății imobilelor. În materie de vânzare de imobile, strămutarea proprietății de la vânzător la cumpărător este supusă dispozițiilor de carte funciară.

Art. 1.677. Radierea drepturilor stinse. Vânzătorul este obligat să radieze din cartea funciară, pe cheltuiala sa, drepturile înscrise asupra imobilului vândut, dacă acestea sunt stinse.

Art. 1.678. Vânzarea bunurilor de gen. Atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1300. Dacă însă marfele nu s-au vândut cu grămada, ci după greutate, după număr sau măsură, lucrurile vândute rămân în rizicul-pericol al vânzătorului, până ce vor fi cântărite, numărate sau măsurate; dar aceasta nu împiedică pe cumpărător de-a cere și a dobândi la caz de neexecutare, sau predarea lucrurilor vândute sau daune-interese, dacă se cuvine *(C. civ. 1018, 1074, 1075, 1082, 1299 și urm., 1320 și urm.).*

Art. 1.679. Vânzarea în bloc a bunurilor. Dacă însă mai multe bunuri sunt vândute în bloc şi pentru un preţ unic şi global, proprietatea se strămută cumpărătorului îndată ce contractul s-a încheiat, chiar dacă bunurile nu au fost individualizate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1299. Dacă s-au vândut marfe cu grămada, vinderea este perfectă, deşi marfele n-au fost încă cântărite, numărate sau măsurate.

Art. 1.680. Vânzarea după mostră sau model. La vânzarea după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul predării bunului.

Art. 1.681. Vânzarea pe încercate. (1) Vânzarea este pe încercate atunci când se încheie sub condiţia suspensivă ca, în urma încercării, bunul să corespundă criteriilor stabilite la încheierea contractului ori, în lipsa acestora, destinaţiei bunului, potrivit naturii sale.

(2) Dacă durata încercării nu a fost convenită şi din uzanţe nu rezultă altfel, condiţia se consideră îndeplinită în cazul în care cumpărătorul nu a declarat că bunul este nesatisfăcător în termen de 30 de zile de la predarea bunului.

(3) În cazul în care prin contractul de vânzare părţile au prevăzut că bunul vândut urmează să fie încercat, se prezumă că s-a încheiat o vânzare pe încercate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1302. Vinderea făcută pe încercate este totdeauna presupusă condiţională până la încercare.

Art. 1.682. Vânzarea pe gustate. (1) Vânzarea sub rezerva ca bunul să corespundă gusturilor cumpărătorului se încheie numai dacă acesta a făcut cunoscut acordul său în termenul convenit ori statornicit prin uzanţe. În cazul în care un asemenea termen nu există, se aplică dispoziţiile art. 1.681 alin. (2).

(2) Dacă bunul vândut se află la cumpărător, iar acesta nu se pronunţă în termenul prevăzut la alin. (1), vânzarea se consideră încheiată la expirarea termenului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1301. În privinţa vinului, a oliului şi a altor asemenea lucruri care, după obicei, se gustă mai înainte de a se cumpăra, vinderea nu există până ce cumpărătorul nu le-a gustat şi n-a declarat că-i convin.

Art. 1.683. Vânzarea bunului altuia. (1) Dacă, la data încheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se află în proprietatea unui terţ, contractul este valabil, iar vânzătorul este obligat să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul său către cumpărător.

(2) Obligaţia vânzătorului se consideră ca fiind executată fie prin dobândirea de către acesta a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procură cumpărătorului proprietatea asupra bunului.

(3) Dacă din lege sau din voinţa părţilor nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător sau al ratificării contractului de vânzare de către proprietar.

(4) În cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumpărător, acesta din urmă poate cere rezoluţiunea contractului, restituirea preţului, precum şi, dacă este cazul, daune-interese.

(5) Atunci când un coproprietar a vândut bunul proprietate comună şi ulterior nu asigură transmiterea proprietăţii întregului bun către cumpărător, acesta din urmă poate cere, pe lângă daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea preţului proporţional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, fie rezoluţiunea contractului în cazul în care nu ar fi cumpărat dacă ar fi ştiut că nu va dobândi proprietatea întregului bun.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (4) şi (5), întinderea daunelor-interese se stabileşte, în mod corespunzător, potrivit art. 1.702 şi 1.703. Cu toate acestea, cumpărătorul care la data încheierii contractului cunoştea că bunul nu aparţinea în întregime vânzătorului nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare.

Art. 1.684. Rezerva proprietăţii. Stipulaţia prin care vânzătorul îşi rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a preţului este valabilă chiar dacă bunul a fost predat. Această stipulaţie nu poate fi însă opusă terţilor decât după îndeplinirea formalităţilor de publicitate cerute de lege, după natura bunului.

Legea de aplicare:
Art. 119. Formalităţile de publicitate necesare pentru opozabilitatea rezervei proprietăţii potrivit art. 1.684 din Codul civil se aplică şi contractelor de vânzare cu rezerva proprietăţii încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă rezerva proprietăţii nu devenise opozabilă potrivit legii anterioare.

III. Predarea bunului

Art. 1.685. Noţiune. Predarea se face prin punerea bunului vândut la dispoziţia cumpărătorului, împreună cu tot ceea ce este necesar, după împrejurări, pentru exercitarea liberă şi neîngrădită a posesiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1314. Predarea este strămutarea lucrului vândut în puterea şi posesiunea cumpărătorului *(C. civ. 1074 şi urm., 1315 şi urm.).*

Art. 1.686. Întinderea obligaţiei de predare. (1) Obligaţia de a preda bunul se întinde şi la accesoriile sale, precum şi la tot ce este destinat folosinţei sale perpetue.

(2) Vânzătorul este, de asemenea, obligat să predea titlurile şi documentele privitoare la proprietatea sau folosinţa bunului.

(3) În cazul bunurilor de gen, vânzătorul nu este liberat de obligaţia de predare chiar dacă lotul din care făceau parte bunurile respective a pierit în totalitate, afară numai dacă lotul era anume prevăzut în convenţie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1325. Obligaţia de a preda lucrul cuprinde accesoriile sale şi tot ce a fost destinat la uzul său perpetuu *(C. civ. 468 şi urm., 482 şi urm., 488 şi urm., 903, 1396).*

Art. 1.687. Predarea bunului imobil. Predarea imobilului se face prin punerea acestuia la dispoziţia cumpărătorului, liber de orice bunuri ale vânzătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1315. Obligaţia de a preda imobilele se îndeplineşte din partea vânzătorului prin remiterea cheilor, dacă e vorba de o clădire, sau prin remiterea titlului de proprietate.

Art. 1.688. Predarea bunului mobil. Predarea bunului mobil se poate face fie prin remiterea materială, fie prin remiterea titlului reprezentativ ori a unui alt document sau lucru care îi permite cumpărătorului preluarea în orice moment.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1316. Predarea lucrurilor mobile se face: sau prin tradiţiunea reală, sau prin remiterea cheilor clădirii, în care se află puse, sau prin simplul consimţământ al părţilor, dacă strămutarea nu se poate face în momentul vânzării, sau dacă cumpărătorul le avea în puterea sa, la facerea vânzării, cu vreun alt titlu. ► Art. 1318. Tradiţiunea lucrurilor necorporale se face, sau prin remiterea titlurilor, sau prin uzul ce face cumpărătorul de dânsele, cu consimţământul vânzătorului *(C. civ. 1391, 1393, 1687).*

Art. 1.689. Locul predării. Predarea trebuie să se facă la locul unde bunul se afla în momentul încheierii contractului, dacă nu rezultă altfel din convenția părților ori, în lipsa acesteia, din uzanțe.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1319. Predarea trebuie să se facă la locul, unde se afla lucrul vândut în timpul vânzării, dacă părțile nu s-au învoit altfel *(C. civ. 1104, 1121, 1362).*

Art. 1.690. Starea bunului vândut. (1) Bunul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul încheierii contractului.

(2) Cumpărătorul are obligația ca imediat după preluare să verifice starea bunului potrivit uzanțelor.

(3) Dacă în urma verificării se constată existența unor vicii aparente, cumpărătorul trebuie să îl informeze pe vânzător despre acestea fără întârziere. În lipsa informării, se consideră că vânzătorul şi-a executat obligația prevăzută la alin. (1).

(4) Cu toate acestea, în privința viciilor ascunse, dispozițiile art. 1.707-1.714 rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 120. Dispozițiile art. 1.690 alin. (2) şi (3) şi art. 1.691 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării sale în vigoare, dacă preluarea bunului are loc după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului *(C. civ. 1018 şi urm., 1080, 1363).*

Art. 1.691. Dezacordul asupra calității. (1) În cazul în care cumpărătorul contestă calitatea sau starea bunului pe care vânzătorul i l-a pus la dispoziție, preşedintele judecătoriei de la locul prevăzut pentru executarea obligației de predare, la cererea oricăreia dintre părți, va desemna de îndată un expert în vederea constatării.

(2) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea sau depozitarea bunului.

(3) Dacă păstrarea bunului ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea pe cheltuiala proprietarului, în condițiile stabilite de instanță.

(4) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată înainte de punerea ei în executare celeilalte părți sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află într-o localitate situată în circumscripția judecătoriei care a pronunțat hotărârea. În caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

Art. 1.692. Fructele bunului vândut. Dacă nu s-a convenit altfel, fructele bunului vândut se cuvin cumpărătorului din ziua dobândirii proprietății.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului *(C. civ. 1018 şi urm., 1080, 1363).*

Art. 1.693. Momentul predării. În lipsa unui termen, cumpărătorul poate cere predarea bunului de îndată ce prețul este plătit. Dacă însă, ca urmare a unor împrejurări cunoscute cumpărătorului la momentul vânzării, predarea bunului nu se poate face decât după trecerea unui termen, părțile sunt prezumate că au convenit ca predarea să aibă loc la expirarea acelui termen.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1322. Vânzătorul nu este dator să predea lucrul, dacă cumpărătorul nu plăteşte prețul şi nu are dat de vânzător un termen pentru plată *(C. civ. 1023, 1361 şi urm.).*

Art. 1.694. Refuzul de a preda bunul. (1) Dacă obligația de plată a prețului este afectată de un termen şi, după vânzare, cumpărătorul a devenit insolvabil ori garanțiile acordate vânză-

torului s-au diminuat, vânzătorul poate suspenda executarea obligației de predare cât timp cumpărătorul nu acordă garanții îndestulătoare că va plăti prețul la termenul stabilit.

(2) Dacă însă, la data încheierii contractului, vânzătorul cunoștea insolvabilitatea cumpărătorului, atunci acesta din urmă păstrează beneficiul termenului, dacă starea sa de insolvabilitate nu s-a agravat în mod substanțial.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului *(C. civ. 1018 şi urm., 1080, 1363).*

IV. Garanția contra evicțiunii

Art. 1.695. Condițiile garanției contra evicțiunii. (1) Vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evicțiunii care l-ar împiedica total sau parțial în stăpânirea netulburată a bunului vândut.

(2) Garanția este datorată împotriva evicțiunii ce rezultă din pretențiile unui terț numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării şi care nu a fost adus la cunoştința cumpărătorului până la acea dată.

(3) De asemenea, garanția este datorată împotriva evicțiunii ce provine din fapte imputabile vânzătorului, chiar dacă acestea s-au ivit ulterior vânzării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1337. Vânzătorul este de drept obligat, după natura contractului de vânzare, a răspunde către cumpărător de evicțiunea totală sau parțială a lucrului vândut, sau de sarcinile la care s-ar pretinde supus acel obiect şi care n-ar fi declarate la facerea contractului *(C. civ. 1408, 1503).*

Art. 1.696. Excepția de garanție. Acela care este obligat să garanteze contra evicțiunii nu poate să evingă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1339. În nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage de la răspunderea pentru evicțiunea care ar rezulta dintr-un fapt personal al său; orice convenție contrarie este nulă *(C. civ. 5, 998, 999, 1392).*

Art. 1.697. Indivizibilitatea obligației de garanție. Obligația de garanție contra evicțiunii este indivizibilă între debitori.

Art. 1.698. Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției. (1) Părțile pot conveni să extindă sau să restrângă obligația de garanție. Acestea pot chiar conveni să îl exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii.

(2) Stipulația prin care obligația de garanție a vânzătorului este restrânsă sau înlăturată nu îl exonerează pe acesta de obligația de a restitui prețul, cu excepția cazului în care cumpărătorul şi-a asumat riscul producerii evicțiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1338. Părțile pot prin convenție să adauge, să micşoreze sau să şteargă obligația de a răspunde de evicțiune *(C. civ. 969, 1339 şi urm., 1354, 1392).* ▶ Art. 1340. Stipulația prin care vânzătorul se descarcă de răspunderea pentru evicțiune, nu-l scuteşte de a restitui prețul, în caz de evicțiune, afară numai dacă cumpărătorul a cunoscut, la facerea vânzării, pericolul evicțiunii, sau dacă a cumpărat pe răspunderea sa proprie *(C. civ. 1353, 1392).*

Art. 1.699. Limitele clauzei de nerăspundere pentru evicțiune. Chiar dacă s-a convenit că vânzătorul nu va datora nicio garanție, el răspunde totuşi de evicțiunea cauzată ulterior vânzării prin faptul său personal ori de cea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânzării, le-a ascuns cumpărătorului. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1339. În nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage de la răspunderea pentru evicțiunea care ar rezulta dintr-un fapt personal al său; orice convenție contrarie este nulă *(C. civ. 5, 998, 999, 1392).*

Art. 1.700. Rezoluțiunea contractului. (1) Cumpărătorul poate cere rezoluțiunea vânzării dacă a fost evins de întregul bun sau de o parte a acestuia îndeajuns de însemnată încât, dacă ar fi cunoscut evicțiunea, el nu ar mai fi încheiat contractul.

(2) Odată cu rezoluțiunea, cumpărătorul poate cere restituirea prețului și repararea prejudiciului suferit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1342. Dacă, la epoca evicțiunii, lucrul vândut se află de o valoare inferioară sau a suferit deteriorări ori prin neglijența cumpărătorului, ori prin evenimente independente de cumpărător vânzătorul nu se poate apăra de a restitui prețul întreg. ▸ Art. 1347. Dacă cumpărătorul este evins numai de o parte a lucrului și aceasta are, în privința totului, o așa însemnătate încât cumpărătorul n-ar fi cumpărat lucrul fără acea parte, el poate strica vânzarea.

Art. 1.701. Restituirea prețului. (1) Vânzătorul este ținut să înapoieze prețul în întregime chiar dacă, la data evicțiunii, valoarea bunului vândut a scăzut sau dacă bunul a suferit deteriorări însemnate, fie din neglijența cumpărătorului, fie prin forță majoră.

(2) Dacă însă cumpărătorul a obținut un beneficiu în urma deteriorărilor cauzate bunului, vânzătorul are dreptul să scadă din preț o sumă corespunzătoare acestui beneficiu.

(3) Dacă lucrul vândut are, la data evicțiunii, o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, sporul de valoare acumulat până la data evicțiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1342. Dacă, la epoca evicțiunii, lucrul vândut se află de o valoare inferioară sau a suferit deteriorări ori prin neglijența cumpărătorului, ori prin evenimente independente de cumpărător vânzătorul nu se poate apăra de a restitui prețul întreg. ▸ Art. 1343. Dar dacă cumpărătorul a tras foloase din stricăciunile ce a făcut lucrului, vânzătorul are dreptul a opri din preț o sumă egală cu acele foloase. ▸ Art. 1344. Dacă lucrul vândut se află, la epoca evicțiunii, de o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, excedentele valorii în timpul evicțiunii *(C. civ. 1348).*

Art. 1.702. Întinderea daunelor-interese. (1) Daunele-interese datorate de vânzător cuprind:

a) valoarea fructelor pe care cumpărătorul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins;

b) cheltuielile de judecată efectuate de cumpărător în procesul cu cel ce l-a evins, precum și în procesul de chemare în garanție a vânzătorului;

c) cheltuielile încheierii și executării contractului de către cumpărător;

d) pierderile suferite și câștigurile nerealizate de către cumpărător din cauza evicțiunii.

(2) De asemenea, vânzătorul este ținut să ramburseze cumpărătorului sau să facă să i se ramburseze de către acela care evinge toate cheltuielile pentru lucrările efectuate în legătură cu bunul vândut, fie că lucrările sunt autonome, fie că sunt adăugate, dar, în acest din urmă caz, numai dacă sunt necesare sau utile.

(3) Dacă vânzătorul a cunoscut cauza evicțiunii la data încheierii contractului, el este dator să ramburseze cumpărătorului și cheltuielile făcute pentru efectuarea și, după caz, ridicarea lucrărilor voluptuare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1341. Când vânzătorul este răspunzător de evicțiune, cumpărătorul, dacă este evins, are dreptul a cere de la vânzător:1. restituirea prețului; 2. fructele, dacă este dator a le întoarce proprietarului care l-a evins; 3. spezele instanței deschise de dânsul în contra vânzătorului

și ale celei deschise de evingător în contra sa; 4. daune-interese și spezele contractului de vindere. ▸ Art. 1345. Vânzătorul este dator să întoarcă cumpărătorului, el însuși sau prin evingător, toate spezele necesare, utile și de întreținere ale aceluia. ▸ Art. 1346. Dacă vânzătorul a vândut cu rea-credință fondul altuia, el va fi dator să întoarcă cumpărătorului toate spezele ce va fi făcut, chiar și cele de simplă plăcere.

Art. 1.703. Efectele evicțiunii parțiale. În cazul în care evicțiunea parțială nu atrage rezoluțiunea contractului, vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului o parte din preț proporțională cu valoarea părții de care a fost evins și, dacă este cazul, să plătească daune-interese. Pentru stabilirea întinderii daunelor-interese, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 1.702.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1348. Dacă în caz de evicțiunea unei părți a fondului vândut, nu se strică vânzarea, cumpărătorul are dreptul a cere valoarea, în momentul evicțiunii, a părții de care a fost evins, iar nu o parte proporțională din preț, ori de au crescut sau de au scăzut imobilele în valoare de la vindere încoace *(C. civ. 1327, 1344, 1349).*

Art. 1.704. Înlăturarea evicțiunii de către cumpărător. Atunci când cumpărătorul a păstrat bunul cumpărat plătind terțului evingător o sumă de bani sau dându-i un alt bun, vânzătorul este liberat de urmările garanției, în primul caz prin rambursarea către cumpărător a sumei plătite cu dobânda legală calculată de la data plății, iar în al doilea caz prin plata valorii bunului dat, precum și, în ambele cazuri, a tuturor cheltuielilor aferente.

Art. 1.705. Chemarea în judecată a vânzătorului. (1) Cumpărătorul chemat în judecată de un terț care pretinde că are drepturi asupra lucrului vândut trebuie să îl cheme în cauză pe vânzător. În cazul în care nu a făcut-o, fiind condamnat printr-o hotărâre intrată în puterea lucrului judecat, pierde dreptul de garanție dacă vânzătorul dovedește că existau motive suficiente pentru a se respinge cererea.

(2) Cumpărătorul care, fără a exista o hotărâre judecătorească, a recunoscut dreptul terțului pierde dreptul de garanție, afară de cazul în care dovedește că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evicțiunea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1351. Dacă cumpărătorul s-a judecat până la ultima instanță cu evingătorul său, fără să cheme în cauză pe vânzător, și a fost condamnat, vânzătorul nu mai răspunde de evicțiune, de va proba că erau mijloace să câștige judecata.

Art. 1.706. Beneficiarii garanției. Vânzătorul este obligat să garanteze contra evicțiunii față de orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit.

V. Garanția contra viciilor bunului vândut

Art. 1.707. Condiții. (1) Vânzătorul garantează cumpărătorul contra oricăror vicii ascunse care fac bunul vândut impropriu întrebuințării la care este destinat sau care îi micșorează în asemenea măsură întrebuințarea sau valoarea încât, dacă le-ar fi cunoscut, cumpărătorul nu ar fi cumpărat sau ar fi dat un preț mai mic.

(2) Este ascuns acel viciu care, la data predării, nu putea fi descoperit, fără asistență de specialitate, de către un cumpărător prudent și diligent.

(3) Garanția este datorată dacă viciul sau cauza lui exista la data predării bunului.

(4) Vânzătorul nu datorează garanție contra viciilor pe care cumpărătorul le cunoștea la încheierea contractului.

(5) În vânzările silite nu se datorează garanție contra viciilor ascunse.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1352. Vânzătorul este supus la răspundere pentru viciile ascunse ale lucrului vândut, dacă, din cauza acelora, lucrul nu este bun de întrebuințat, după destinarea sa, sau întrebuințarea sa e atât de micşorată, încât se poate presupune că cumpărătorul nu l-ar fi cumpărat, sau n-ar fi dat pe dânsul ceea ce a dat, de i-ar fi cunoscut viciile *(C. civ. 954, 1336, 1349, 1353 şi urm.).* ▸ Art. 1353. Vânzătorul nu este răspunzător de viciile aparente şi despre care cumpărătorul a putut singur să se convingă *(C. civ. 1340).*

Art. 1.708. Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției. (1) Dacă părțile nu au convenit altfel, vânzătorul este obligat să garanteze contra viciilor ascunse, chiar şi atunci când nu le-a cunoscut.

(2) Clauza care înlătură sau limitează răspunderea pentru vicii este nulă în privința viciilor pe care vânzătorul le-a cunoscut ori trebuia să le cunoască la data încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1354. El este răspunzător de viciile ascunse, chiar şi când nu le-a cunoscut, afară numai dacă, în cazul acesta, nu se va fi învoit cu cumpărătorul ca să nu răspundă de vicii *(C. civ. 1338 şi urm.).*

Art. 1.709. Denunțarea viciilor. (1) Cumpărătorul care a descoperit viciile ascunse ale lucrului este obligat să le aducă la cunoştința vânzătorului într-un termen rezonabil, stabilit potrivit cu împrejurările, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere măsura prevăzută la art. 1.710 alin. (1) lit. d).

(2) În cazul în care cumpărătorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevăzut la alin. (1) este de două zile lucrătoare.

(3) Atunci când viciul apare în mod gradual, termenele prevăzute la alin. (1) încep să curgă din ziua în care cumpărătorul îşi dă seama de gravitatea şi întinderea viciului.

(4) Vânzătorul care a tăinuit viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol.

Art. 1.710. Efectele garanției. (1) În temeiul obligației vânzătorului de garanție contra viciilor, cumpărătorul poate obține, după caz:

a) înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala acestuia;

b) înlocuirea bunului vândut cu un bun de acelaşi fel, însă lipsit de vicii;

c) reducerea corespunzătoare a prețului;

d) rezoluțiunea vânzării.

(2) La cererea vânzătorului, instanța, ținând seama de gravitatea viciilor şi de scopul pentru care contractul a fost încheiat, precum şi de alte împrejurări, poate dispune o altă măsură prevăzută la alin. (1) decât cea solicitată de cumpărător.

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1355. În cazurile art. 1352 şi 1354, cumpărătorul poate sau a întoarce lucrul şi a-şi primi prețul, sau a opri lucrul şi a cere înapoierea unei părți din preț arbitrată prin experți.

Art. 1.711. Viciile care nu afectează toate bunurile vândute. (1) Dacă numai unele dintre bunurile vândute sunt afectate de vicii şi acestea pot fi separate de celelalte fără pagubă pentru cumpărător, iar instanța dispune rezoluțiunea în condițiile art. 1.710, contractul se desființează numai în parte.

(2) Rezoluțiunea contractului, în ceea ce priveşte bunul principal, atrage rezoluțiunea lui şi în privința bunului accesoriu.

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 1.712. Întinderea garanției. (1) În situația în care la data încheierii contractului vânzătorul cunoștea viciile bunului vândut, pe lângă una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710, vânzătorul este obligat la plata de daune-interese, pentru repararea întregului prejudiciu cauzat, dacă este cazul.

(2) Atunci când vânzătorul nu cunoștea viciile bunului vândut și s-a dispus una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710 alin. (1) lit. c) și d), el este obligat să restituie cumpărătorului doar prețul și cheltuielile făcute cu prilejul vânzării, în tot sau în parte, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1356. Dacă vânzătorul cunoștea viciile lucrului, el este dator, pe lângă restituțiunea prețului, de toate daunele-interese către cumpărător. ▶ Art. 1357. Dacă vânzătorul nu cunoștea viciile lucrului, el nu poate fi apucat decât pentru restituțiunea prețului și pentru spezele făcute de cumpărător cu ocazia vânzării *(C. civ. 1305, 1341)*.

Art. 1.713. Pierderea sau deteriorarea bunului. Pierderea sau deteriorarea bunului, chiar prin forță majoră, nu îl împiedică pe cumpărător să obțină aplicarea măsurilor prevăzute la art. 1.710 alin. (1).

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 1.714. Garanția pentru lipsa calităților convenite. Dispozițiile privitoare la garanția contra viciilor ascunse se aplică și atunci când bunul vândut nu corespunde calităților convenite de către părți.

Art. 1.715. Garanția în cazul vânzării după mostră sau model. În cazul vânzării după mostră sau model, vânzătorul garantează că bunul are calitățile mostrei sau modelului.

VI. Garanția pentru buna funcționare

Art. 1.716. Condițiile garanției pentru buna funcționare. (1) În afară de garanția contra viciilor ascunse, vânzătorul care a garantat pentru un timp determinat buna funcționare a bunului vândut este obligat, în cazul oricărei defecțiuni ivite înăuntrul termenului de garanție, să repare bunul pe cheltuiala sa.

(2) Dacă reparația este imposibilă sau dacă durata acesteia depășește timpul stabilit prin contract sau prin legea specială, vânzătorul este obligat să înlocuiască bunul vândut. În lipsa unui termen prevăzut în contract sau în legea specială, durata maximă a reparației este de 15 zile de la data când cumpărătorul a solicitat repararea bunului.

(3) Dacă vânzătorul nu înlocuiește bunul într-un termen rezonabil, potrivit cu împrejurările, el este obligat, la cererea cumpărătorului, să îi restituie prețul primit în schimbul înapoierii bunului.

Art. 1.717. Defecțiunea imputabilă cumpărătorului. Garanția nu va fi datorată dacă vânzătorul dovedește că defecțiunea s-a produs din pricina modului nepotrivit în care cumpărătorul a folosit sau a păstrat bunul. Comportamentul cumpărătorului se apreciază și luându-se în considerare instrucțiunile scrise care i-au fost comunicate de către vânzător.

Legea de aplicare:
Art. 122. Dispozițiile art. 1.717 din Codul civil se aplică și contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul în care comportamentul cumpărătorului care pricinuiește defecțiunea intervine după această dată.

Art. 1.718. Comunicarea defecțiunii. (1) Sub sancțiunea decăderii din dreptul de garanție, cumpărătorul trebuie să comunice defecțiunea înainte de împlinirea termenului de garanție. Dacă această comunicare nu a putut fi făcută în termenul de garanție, din motive obiective, cumpărătorul are obligația să comunice defecțiunea într-un termen rezonabil de la data expirării termenului de garanție.
(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care vânzătorul a garantat că bunul vândut va păstra un timp determinat anumite calități.

§6. Obligațiile cumpărătorului

Art. 1.719. Plata prețului și primirea bunului. Cumpărătorul are următoarele obligații principale:
a) să preia bunul vândut;
b) să plătească prețul vânzării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1361. Principala obligație a cumpărătorului este de a plăti prețul la ziua și la locul determinat prin contract *(C. civ. 1092 și urm., 1104, 1294, 1303, 1322, 1362 și urm., 1730 pct. 5, 1737 pct. 1).*

Art. 1.720. Locul și data plății prețului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, cumpărătorul trebuie să plătească prețul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului și de îndată ce proprietatea este transmisă.
(2) Dacă la data încheierii contractului bunurile se află în tranzit, în lipsa unei stipulații contrare, plata prețului se face la locul care rezultă din uzanțe sau, în lipsa acestora, la locul destinației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1362. Dacă nu s-a determinat nimic în privința aceasta prin contract, cumpărătorul este dator a plăti la locul și la timpul în care se face predarea lucrului *(C. civ. 1104, 1319).*

Art. 1.721. Dobânzi asupra prețului. În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să plătească dobânzi asupra prețului din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predării, dacă bunul nu produce fructe, însă îi procură alte foloase.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1363. (1) Cumpărătorul datorește dobânda prețului vânzării până la plătirea capitalului, în cele trei următoare cazuri:dacă aceasta s-a cuprins anume în contract; dacă lucrul vândut și predat produce fructe sau alte venituri; dacă cumpărătorul a fost interpelat a plăti. (2) În acest după urmă caz dobânda nu curge decât din momentul interpelării *(C. civ. 969, 1088, 1324).*

Art. 1.722. Suspendarea plății prețului. (1) Cumpărătorul care află de existența unei cauze de evicțiune este îndreptățit să suspende plata prețului până la încetarea tulburării sau până când vânzătorul oferă o garanție corespunzătoare.
(2) Cumpărătorul nu poate suspenda plata prețului dacă a cunoscut pericolul evicțiunii în momentul încheierii contractului sau dacă în contract s-a prevăzut că plata se va face chiar în caz de tulburare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1364. Dacă cumpărătorul este tulburat, sau are cuvânt de a se teme că ar fi tulburat prin vreo acțiune, sau ipotecară sau de revendicare, el poate suspenda plata prețului până ce vânzătorul va face să înceteze tulburarea sau va da cauțiune, afară numai dacă se va fi stipulat că plata să se facă chiar de ar urma tulburarea *(C. civ. 1322)*.

Art. 1.723. Garantarea creanței prețului. Pentru garantarea obligației de plată a prețului, în cazurile prevăzute de lege vânzătorul beneficiază de un privilegiu sau, după caz, de o ipotecă legală asupra bunului vândut.

Art. 1.724. Sancțiunea neplății prețului. Când cumpărătorul nu a plătit, vânzătorul este îndreptățit să obțină fie executarea silită a obligației de plată, fie rezoluțiunea vânzării, precum și, în ambele situații, daune-interese, dacă este cazul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1365. Dacă cumpărătorul nu plătește prețul, vânzătorul poate cere rezoluțiunea vânzării (C. civ. 1020, 1021, 1320, 1366 și urm., 1647).

Art. 1.725. Punerea de drept în întârziere. (1) În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadență, nici nu a plătit prețul și nici nu a preluat bunul.

(2) În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privința preluării lor, atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă prețul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit prețul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1370. La vânzări de denariate și de lucruri mobile, vânzarea se va rezolvi de drept și fără interpelare în folosul vânzătorului, după expirarea termenului pentru ridicarea lor.

Art. 1.726. Executarea directă. (1) Când cumpărătorul unui bun mobil nu își îndeplinește obligația de preluare sau de plată, vânzătorul are facultatea de a depune lucrul vândut într-un depozit, la dispoziția și pe cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

(2) Vânzarea se va face prin licitație publică sau chiar pe prețul curent, dacă lucrul are un preț la bursă sau în târg ori stabilit de lege, de către o persoană autorizată de lege pentru asemenea acte și cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul convenit la prima vânzare și cel efectiv obținut, precum și la daune-interese.

(3) Dacă vânzarea are ca obiect bunuri fungibile supuse unui preț curent în sensul alin. (2), iar contractul nu a fost executat din culpa vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a cumpăra bunuri de același gen pe cheltuiala vânzătorului, prin intermediul unei persoane autorizate.

(4) Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferența dintre suma ce reprezintă cheltuielile achiziționării bunurilor și prețul convenit cu vânzătorul, precum și la daune-interese, dacă este cazul.

(5) Partea care va exercita dreptul prevăzut de prezentul articol are obligația de a încunoștința de îndată cealaltă parte despre aceasta.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 68. (1) Când cumpărătorul unui lucru mișcător nu-și îndeplinește obligația sa, vânzătorul are facultatea sau a depune lucrul vândut la o casă acreditată de comerț, pe socoteala și cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde. (2) Vânzarea se va face prin licitație publică, sau chiar pe prețul curent dacă lucrul are un preț la bursă sau în târg, de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte și cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul obținut și acela convenit la prima vânzare, precum și la daune-interese. (3) Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte. (4) Cumpărătorul are dreptul a pretinde diferența în mai mult dintre prețul plătit a doua oară și acela convenit cu primul vânzător, precum și a cere

daune-interese, dacă ele se cuvin. (5) Partea care va uza de dreptul ce i se acordă prin acest articol este datoare să încunoştinţeze prealabil despre aceasta pe cealaltă parte contractantă.

Art. 1.727. Restituirea bunului mobil. (1) Atunci când vânzarea s-a făcut fără termen de plată, iar cumpărătorul nu a plătit preţul, vânzătorul poate ca, în cel mult 15 zile de la data predării, să declare rezoluţiunea fără punere în întârziere şi să ceară restituirea bunului mobil vândut, cât timp bunul este încă în posesia cumpărătorului şi nu a suferit transformări.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă acţiunea în restituire nu a fost introdusă în condiţiile stabilite de acesta, vânzătorul nu mai poate opune celorlalţi creditori ai cumpărătorului efectele rezoluţiunii ulterioare a contractului pentru neplata preţului. Dispoziţiile art. 1.648 sau ale art. 1.649, după caz, rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1730. Creanţele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt: 5. Preţul pentru lucruri mobile neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitorului, chiar şi în cazul când a cumpărat cu termen de plată. Dacă vânzarea s-a făcut fără termen de plată, vânzătorul poate chiar să revendice obiectele vândute, pe cât timp se află în posesiunea cumpărătorului, şi poate să împiedice revinderea acelor lucruri, dacă însă s-a făcut cererea sa în termen de opt zile după trădarea lucrurilor, şi dacă lucrurile se află încă tot în starea în care se găseau la timpul trădării lor. Pierderea acţiunii de revendicare aduce cu sine şi pierderea acţiunii rezolutorie a contractului vânzării, în privinţa celorlalţi creditori.

Art. 1.728. Punerea de drept în întârziere. Atunci când vânzarea are ca obiect un bun imobil şi s-a stipulat că în cazul în care nu se plăteşte preţul la termenul convenit cumpărătorul este de drept în întârziere, acesta din urmă poate să plătească şi după expirarea termenului cât timp nu a primit declaraţia de rezoluţiune din partea vânzătorului.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1367. Când la o vânzare de imobile s-a stipulat că, în lipsă de plata preţului în termenul defipt, vânzarea va fi de drept rezolvită, cumpărătorul poate plăti după expirarea termenului, pe cât timp nu este pus de vânzător în întârziere printr-o interpelare în formă; dar după asemenea interpelare, judecătorul nu-i poate da termen *(C. civ. 1020, 1021, 1079, 1366).*

Art. 1.729. Efectele rezoluţiunii faţă de terţi. Rezoluţiunea vânzării unui imobil are efecte faţă de terţi în condiţiile stabilite la art. 909 şi 910.

§7. Dreptul de preempţiune

Art. 1.730. Noţiune şi domeniu. (1) În condiţiile stabilite prin lege sau contract, titularul dreptului de preempţiune, numit preemptor, poate să cumpere cu prioritate un bun.

(2) Dispoziţiile prezentului cod privitoare la dreptul de preempţiune sunt aplicabile numai dacă prin lege sau contract nu se stabileşte altfel.

(3) Titularul dreptului de preempţiune care a respins o ofertă de vânzare nu îşi mai poate exercita acest drept cu privire la contractul ce i-a fost propus. Oferta se consideră respinsă dacă nu a fost acceptată în termen de cel mult 10 zile, în cazul vânzării de bunuri mobile, sau de cel mult 30 de zile, în cazul vânzării de bunuri imobile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea ofertei către preemptor.

Legea de aplicare:

Art. 123. (1) De la data intrării în vigoare a Codului civil, prevederile referitoare la dreptul de preempţiune cuprinse în legile speciale aflate în vigoare la această dată se completează cu dispoziţiile art. 1.730-1.740 din Codul civil.

(2) Pentru dreptul de preempţiune creat prin convenţie, dispoziţiile art. 1.730-1.740 din Codul civil se aplică numai în situaţia în care convenţia a fost încheiată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) Dreptul de preempțiune prevăzut la alin. (1) și (2) este supus dispozițiilor art. 1.730-1.740 din Codul civil numai cu privire la contractele de vânzare încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: ► art. 45 din Legea nr. 46/2008 – Codul silvic (M. Of. nr. 238 din 27 martie 2008) ► art. 216 LSC ► art. 123 alin. (4)-(5) din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007) ►art. 14 alin. (2)-(3) din Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului (M. Of. nr. 299 din 7 iunie 2001) ► art. 4 (4) – (9) din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (republicată în M. Of. nr. 938 din 20 noiembrie 2006) ► art. 36 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (republicată în M. Of. nr. 828 din 9 decembrie 2008) ► art 107 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005) ► art. 12 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004) ► art. 10 din Legea nr. 85/2003 a minelor (M. Of. nr. 197 din 27 martie 2003) ► art. 9 din Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război (M. Of. nr. 700 din 7 octombrie 2003) ► art. 15 alin. (2) din Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale (M. Of. nr. 71 din 9 aprilie 1996) ► art. 12 și art. 14 din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării (M. Of. nr. 215 din 28 martie 2002) ► art. 17, art. 19 și art. 42 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 (M. Of. nr. 75 din 14 februarie 2001) ► art. 52 din Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe (M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996) ► art. 6 din O.G. nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei (republicată în M. Of. nr. 180 din 14 mai 1998) ► art. 37 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011) ► art. 48-49 din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar (republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998) ► art. 5 alin. (5) din Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție (republicată în M. Of. nr. 541 din 8 august 2007).

Art. 1.731. Vânzarea către un terț a bunurilor supuse preempțiunii. Vânzarea bunului cu privire la care există un drept de preempțiune legal sau convențional se poate face către un terț numai sub condiția suspensivă a neexercitării dreptului de preempțiune de către preemptor.

Art. 1.732. Condițiile exercitării dreptului de preempțiune. (1) Vânzătorul este obligat să notifice de îndată preemptorului cuprinsul contractului încheiat cu un terț. Notificarea poate fi făcută și de acesta din urmă.

(2) Această notificare va cuprinde numele și prenumele vânzătorului, descrierea bunului, sarcinile care îl grevează, termenii și condițiile vânzării, precum și locul unde este situat bunul.

(3) Preemptorul își poate exercita dreptul prin comunicarea către vânzător a acordului său de a încheia contractul de vânzare, însoțită de consemnarea prețului la dispoziția vânzătorului.

(4) Dreptul de preempțiune se exercită, în cazul vânzării de bunuri mobile, în termen de cel mult 10 zile, iar în cazul vânzării de bunuri imobile, în termen de cel mult 30 de zile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea către preemptor a notificării prevăzute la alin. (1).

Art. 1.733. Efectele exercitării preempțiunii. (1) Prin exercitarea preempțiunii, contractul de vânzare se consideră încheiat între preemptor și vânzător în condițiile cuprinse în contractul încheiat cu terțul, iar acest din urmă contract se desființează retroactiv. Cu toate acestea, vânzătorul răspunde față de terțul de bună-credință pentru evicțiunea ce rezultă din exercitarea preempțiunii.

(2) Clauzele contractului încheiat cu terțul având drept scop să împiedice exercitarea dreptului de preempțiune nu produc efecte față de preemptor.

Art. 1.734. Concursul dintre preemptori. (1) În cazul în care mai mulți titulari și-au exercitat preempțiunea asupra aceluiași bun, contractul de vânzare se consideră încheiat:

a) cu titularul dreptului legal de preempțiune, atunci când se află în concurs cu titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;

b) cu titularul dreptului legal de preempțiune ales de vânzător, când se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi legale de preempțiune;

c) dacă bunul este imobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune care a fost mai întâi înscris în cartea funciară, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;

d) dacă bunul este mobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune având data certă cea mai veche, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune.

(2) Orice clauză care contravine prevederilor alin. (1) este considerată nescrisă.

Legea de aplicare:

Art. 125. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile art. 1.734 din Codul civil se aplică şi drepturilor de preempțiune izvorâte din contracte încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.735. Pluralitate de bunuri vândute. (1) Atunci când preempțiunea se exercită în privința unui bun cumpărat de terț împreună cu alte bunuri pentru un singur preț, vânzătorul poate pretinde de la preemptor numai o parte proporțională din acest preț.

(2) În cazul în care s-au vândut şi alte bunuri decât acela supus preempțiunii, dar care nu puteau fi despărțite de acesta fără să îl fi păgubit pe vânzător, exercitarea dreptului de preempțiune nu se poate face decât dacă preemptorul consemnează prețul stabilit pentru toate bunurile vândute.

Art. 1.736. Scadența obligației de plată a prețului. Atunci când în contractul încheiat cu terțul s-au acordat termene de plată a prețului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Art. 1.737. Notarea dreptului de preempțiune asupra unui imobil. (1) Dreptul convențional de preempțiune în legătură cu un imobil se notează în cartea funciară.

(2) Dacă o asemenea notare a fost făcută, acordul preemptorului nu este necesar pentru ca acela care a cumpărat sub condiție suspensivă să îşi poată înscrie dreptul în cartea funciară, în temeiul contractului de vânzare încheiat cu proprietarul. Înscrierea se face sub condiția suspensivă ca, în termen de 30 de zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus înscrierea, preemptorul să nu notifice biroului de carte funciară dovada consemnării prețului la dispoziția vânzătorului.

(3) Notificarea făcută în termen biroului de carte funciară înlocuieşte comunicarea prevăzută la art. 1.732 alin. (3) şi are aceleaşi efecte. În temeiul acestei notificări, preemptorul poate cere radierea din cartea funciară a dreptului terțului şi înscrierea dreptului său.

(4) Dacă preemptorul nu a făcut notificarea în termen, dreptul de preempțiune se stinge şi se radiază din oficiu din cartea funciară.

Art. 1.738. Exercitarea dreptului de preempțiune în cadrul executării silite. În cazul în care bunul face obiectul urmăririi silite sau este scos la vânzare silită cu autorizarea judecătorului-sindic, dreptul de preempțiune se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Art. 1.739. Caractere ale dreptului de preempțiune. Dreptul de preempțiune este indivizibil şi nu se poate ceda.

Art. 1.740. Stingerea dreptului convențional de preempțiune. Dreptul convențional de preempțiune se stinge prin moartea preemptorului, cu excepția situației în care a fost constituit pe un anume termen. În acest din urmă caz, termenul se reduce la 5 ani de la data constituirii, dacă a fost stipulat un termen mai lung.

Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile

§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor

Art. 1.741. Vânzarea imobilelor fără indicarea suprafeței. Atunci când se vinde un imobil determinat, fără indicarea suprafeței, pentru un preț total, nici cumpărătorul şi nici vânzătorul nu pot cere rezoluțiunea ori modificarea prețului pe motiv că suprafața este mai mică ori mai mare decât au crezut.

Art. 1.742. Vânzarea unei suprafețe dintr-un teren mai mare. Atunci când se vinde, cu un anumit preț pe unitatea de măsură, o anumită suprafață dintr-un teren mai mare, a cărei întindere sau amplasare nu este determinată, cumpărătorul poate cere strămutarea proprietății numai după măsurarea şi delimitarea suprafeței vândute.

Art. 1.743. Vânzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafeței. (1) Dacă, în vânzarea unui imobil cu indicarea suprafeței şi a prețului pe unitatea de măsură, suprafața reală este mai mică decât cea indicată în contract, cumpărătorul poate cere vânzătorului să îi dea suprafața convenită. Atunci când cumpărătorul nu cere sau vânzătorul nu poate să transmită această suprafață, cumpărătorul poate obține fie reducerea corespunzătoare a prețului, fie rezoluțiunea contractului dacă, din cauza diferenței de suprafață, bunul nu mai poate fi folosit în scopul pentru care a fost cumpărat.

(2) Dacă însă suprafața reală se dovedeşte a fi mai mare decât cea stipulată, iar excedentul depăşeşte a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul va plăti suplimentul de preț corespunzător sau va putea obține rezoluțiunea contractului. Atunci când însă excedentul nu depăşeşte a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul nu poate obține rezoluțiunea, dar nici nu este dator să plătească prețul excedentului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1327. Dacă vânzarea unui imobil s-a făcut cu arătare de cuprinsul său, şi pe atât măsura, vânzătorul este dator să predea cumpărătorului, dacă acesta cere, cuprinsul arătat în contract. Neputând, sau cumpărătorul necerând, vânzătorul este dator să sufere o scădere proporțională la preț *(C. civ. 1332)*. ► Art. 1328. Dacă, din contră, în cazul articolului precedent, s-ar găsi că cuprinsul lucrului e mai mare decât cel arătat în contract, cumpărătorul poate sau a complini prețul după numărul măsurilor aflate, sau, dacă excedentele cuprinsului aflat se ridică la o a douăzecea parte a cuprinsului declarat în contract, a strica vânzarea *(C. civ. 1332)*.

Art. 1.744. Termenul de exercitare a acțiunii estimatorii sau în rezoluțiune. Acțiunea vânzătorului pentru suplimentul de preț şi aceea a cumpărătorului pentru reducerea prețului sau pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie intentate, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de un an de la încheierea contractului, afară de cazul în care părțile au fixat o dată pentru măsurarea imobilului, caz în care termenul de un an curge de la acea dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1334. Acțiunea vânzătorului pentru complinirea prețului şi a cumpărătorului, pentru scăderea prețului sau pentru stricarea contractului, se prescriu printr-un an din ziua contractului *(C. civ. 1327 şi urm.)*.

Art. 1.745. Vânzarea a două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia. Când prin acelaşi contract s-au vândut două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia şi pentru un singur preț, dacă întinderea unuia este mai mare, iar a celuilalt mai mică, se va face compensația între valoarea surplusului şi valoarea lipsei, iar acțiunea, fie pentru suplimentul de preț, fie pentru scăderea sa, nu poate fi introdusă decât potrivit regulilor prevăzute la art. 1.743 şi 1.744. Rezoluțiunea contractului este supusă în acest caz dreptului comun.

§2. Vânzarea terenurilor forestiere

Art. 1.746. Vânzarea terenurilor forestiere. Terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată se pot vinde cu respectarea, în ordine, a dreptului de preempțiune al coproprietarilor sau vecinilor.

Secțiunea a 3-a. Vânzarea moștenirii

Art. 1.747. Noțiune și formă. (1) În sensul prezentei secțiuni, prin *moștenire* se înțelege dreptul de a culege o moștenire deschisă sau o cotă din aceasta.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute a contractului, vânzarea unei moșteniri se încheie în formă autentică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1399. Cel ce vinde o moștenire, fără a specifica cu de-amănuntul obiectele într-însa cuprinse, nu răspunde decât de calitatea sa de moștenitor. ▸ Art. 1400. Dacă s-a folosit de fructele vreunui fond, sau a primit plata vreunei creanțe ereditare, sau a vândut lucruri de ale succesiunii, este dator să întoarcă toate acestea cumpărătorului, dacă nu și le-a rezervat anume la vânzare. ▸ Art. 1401. Cumpărătorul este dator și el să întoarcă vânzătorului sumele plătite de acesta pentru datoriile și sarcinile succesiunii, și să-i țină seama de sumele de care era el însuși creditor al succesiunii, dacă nu e stipulație contrarie.

Art. 1.748. Garanția. Dacă nu specifică bunurile asupra cărora se întind drepturile sale, vânzătorul unei moșteniri garantează numai calitatea sa de moștenitor, afară de cazul când părțile au înlăturat expres și această garanție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1399. Cel ce vinde o moștenire, fără a specifica cu de-amănuntul obiectele într-însa cuprinse, nu răspunde decât de calitatea sa de moștenitor.

Art. 1.749. Obligațiile vânzătorului. Dacă nu s-a convenit altfel, vânzătorul este obligat să remită cumpărătorului toate fructele pe care le-a cules și toate plățile primite pentru creanțele moștenirii până la momentul încheierii contractului, prețul bunurilor vândute din moștenire și orice bun care înlocuiește un bun al moștenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1400. Dacă s-a folosit de fructele vreunui fond, sau a primit plata vreunei creanțe ereditare, sau a vândut lucruri de ale succesiunii, este dator să întoarcă toate acestea cumpărătorului, dacă nu și le-a rezervat anume la vânzare.

Art. 1.750. Obligațiile cumpărătorului. Dacă nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să ramburseze vânzătorului sumele plătite de acesta din urmă pentru datoriile și sarcinile moștenirii, precum și sumele pe care moștenirea i le datorează acestuia din urmă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1401. Cumpărătorul este dator și el să întoarcă vânzătorului sumele plătite de acesta pentru datoriile și sarcinile succesiunii, și să-i țină seama de sumele de care era el însuși creditor al succesiunii, dacă nu e stipulație contrarie.

Art. 1.751. Răspunderea pentru datoriile moștenirii. Vânzătorul rămâne răspunzător pentru datoriile moștenirii vândute.

Art. 1.752. Bunurile de familie. (1) Înscrisurile sau portretele de familie, decorațiile sau alte asemenea bunuri, care nu au valoare patrimonială însemnată, dar care au pentru vânzător o valoare afectivă, se prezumă a nu fi cuprinse în moștenirea vândută.

(2) Dacă aceste bunuri au valoare patrimonială însemnată, vânzătorul care nu și le-a rezervat expres datorează cumpărătorului prețul lor la data vânzării.

Art. 1.753. Formalități de publicitate. (1) Cumpărătorul unei moșteniri nu dobândește drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în moștenire decât potrivit regulilor privitoare la cartea funciară.

(2) El nu poate opune terților persoane dobândirea altor drepturi cuprinse în moștenire decât dacă a îndeplinit formalitățile cerute de lege pentru a face opozabilă dobândirea fiecăruia dintre aceste drepturi.

Art. 1.754. Alte forme de înstrăinare a moștenirii. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică și altor forme de înstrăinare, fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, a unei moșteniri. În privința înstrăinărilor cu titlu gratuit se aplică în mod corespunzător și dispozițiile privitoare la donații.

Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare

§1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății

Art. 1.755. Rezerva proprietății și riscurile. Atunci când, într-o vânzare cu plata prețului în rate, obligația de plată este garantată cu rezerva dreptului de proprietate, cumpărătorul dobândește dreptul de proprietate la data achitării ultimei rate din preț; riscul bunului este însă transferat cumpărătorului de la momentul predării acestuia.

Art. 1.756. Neplata unei singure rate din preț. În lipsa unei înțelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din preț, nu dă dreptul la rezoluțiunea contractului, iar cumpărătorul păstrează beneficiul termenului pentru ratele succesive.

Art. 1.757. Rezoluțiunea contractului. (1) Când a obținut rezoluțiunea contractului pentru neplata prețului, vânzătorul este ținut să restituie toate sumele primite, dar este îndreptățit să rețină, pe lângă alte daune-interese, o compensație echitabilă pentru folosirea bunului de către cumpărător.

(2) Atunci când s-a convenit ca sumele încasate cu titlu de rate să rămână, în tot sau în parte, dobândite de vânzător, instanța va putea totuși reduce aceste sume, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile referitoare la reducerea de către instanță a cuantumului clauzei penale.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică și în cazul contractului de leasing, precum și al celui de locațiune, dacă, în acest ultim caz, se convine ca la încetarea contractului proprietatea bunului să poată fi dobândită de locatar după plata sumelor convenite.

§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare

Art. 1.758. Noțiune și condiții. (1) Vânzarea cu opțiune de răscumpărare este o vânzare afectată de condiție rezolutorie prin care vânzătorul își rezervă dreptul de a răscumpăra bunul sau dreptul transmis cumpărătorului.

(2) Opțiunea de răscumpărare nu poate fi stipulată pentru un termen mai mare de 5 ani. Dacă s-a stabilit un termen mai mare, acesta se reduce de drept la 5 ani.

Art. 1.759. Exercitarea opțiunii. (1) Exercitarea opțiunii de răscumpărare de către vânzător se poate face numai dacă acesta restituie cumpărătorului prețul primit și cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare și realizarea formalităților de publicitate.

(2) Exercitarea opțiunii îl obligă pe vânzător la restituirea către cumpărător a cheltuielilor pentru ridicarea și transportul bunului, a cheltuielilor necesare, precum și a celor utile, însă în acest din urmă caz numai în limita sporului de valoare.

(3) În cazul în care vânzătorul nu exercită opțiunea în termenul stabilit, condiția rezolutorie care afecta vânzarea este considerată a nu se fi îndeplinit, iar dreptul cumpărătorului se consolidează.

Art. 1.760. Efecte. (1) Efectele vânzării cu opțiune de răscumpărare se stabilesc potrivit dispozițiilor privitoare la condiția rezolutorie, care se aplică în mod corespunzător. Cu toate

acestea, vânzătorul este ținut de locațiunile încheiate de cumpărător înaintea exercitării opțiunii, dacă au fost supuse formalităților de publicitate, dar nu mai mult de 3 ani din momentul exercitării.

(2) Vânzătorul care intenționează să exercite opțiunea de răscumpărare trebuie să îi notifice pe cumpărător, precum și pe orice subdobânditor căruia dreptul de opțiune îi este opozabil și față de care dorește să își exercite acest drept.

(3) În termen de o lună de la data notificării, vânzătorul trebuie să consemneze sumele menționate la art. 1.759 alin. (1), la dispoziția cumpărătorului sau, după caz, a terțului subdobânditor, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a exercita opțiunea de răscumpărare.

Art. 1.761. Bunul nepartajat. (1) În cazul vânzării cu opțiune de răscumpărare ce are ca obiect o cotă dintr-un bun, partajul trebuie cerut și în raport cu vânzătorul dacă acesta nu și-a exercitat încă opțiunea.

(2) Vânzătorul care nu și-a exercitat opțiunea de răscumpărare în cadrul partajului decade din dreptul de opțiune, chiar și atunci când bunul este atribuit, în tot sau în parte, cumpărătorului.

Art. 1.762. Sancțiune. (1) În cazul în care diferența dintre prețul răscumpărării și prețul plătit pentru vânzare depășește nivelul maxim stabilit de lege pentru dobânzi, prețul răscumpărării va fi redus la prețul plătit pentru vânzare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și vânzărilor în care vânzătorul se obligă să răscumpere bunul vândut.

Capitolul II. Contractul de schimb

Art. 1.763. Noțiune. Schimbul este contractul prin care fiecare dintre părți, denumite copermutanți, transmite sau, după caz, se obligă să transmită un bun pentru a dobândi un altul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1405. Schimbul este un contract prin care părțile își dau respectiv un lucru pentru altul.

Art. 1.764. Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare. (1) Dispozițiile privitoare la vânzare se aplică, în mod corespunzător, și schimbului.

(2) Fiecare dintre părți este considerată vânzător, în ceea ce privește bunul pe care îl înstrăinează, și cumpărător, în ceea ce privește bunul pe care îl dobândește.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1409. Toate celelalte reguli prescrise pentru vânzare, se aplică și la contractul de schimb.

Art. 1.765. Cheltuielile schimbului. În lipsă de stipulație contrară, părțile suportă în mod egal cheltuielile pentru încheierea contractului de schimb.

Capitolul III. Contractul de furnizare

Art. 1.766. Noțiune. (1) Contractul de furnizare este acela prin care o parte, denumită furnizor, se obligă să transmită proprietatea asupra unei cantități determinate de bunuri și să le predea, la unul sau mai multe termene ulterioare încheierii contractului ori în mod continuu, sau să presteze anumite servicii, la unul sau mai multe termene ulterioare ori în mod continuu, iar cealaltă parte, denumită beneficiar, se obligă să preia bunurile sau să primească prestarea serviciilor și să plătească prețul lor.

(2) În cazul furnizării de bunuri, ca accesoriu al obligației principale, furnizorul se poate obliga să presteze beneficiarului acele servicii necesare pentru furnizarea bunurilor.

(3) Dacă prin acelaşi contract se convin atât vânzarea unor bunuri, cât şi furnizarea unor bunuri sau servicii, atunci contractul va fi calificat în funcție de obligația caracteristică şi cea accesorie.

Art. 1.767. Transmiterea dreptului de proprietate. Preluarea şi predarea bunurilor. (1) Proprietatea asupra bunurilor se transferă de la furnizor la beneficiar în momentul predării acestora. Beneficiarul are obligația să preia bunurile la termenele şi în condițiile prevăzute în contract.

(2) Preluarea bunurilor se face prin recepția de către beneficiar, ocazie cu care se identifică şi se constată cantitatea şi calitatea acestora.

(3) Când expedierea produselor este în seama furnizorului, produsele recepționate sunt socotite predate beneficiarului pe data predării lor către cărăuş.

Art. 1.768. Prețul produselor sau serviciilor. (1) Prețul datorat de beneficiar este cel prevăzut în contract sau în lege.

(2) Dacă în cursul executării contractului se modifică reglementarea legală a prețului sau mecanismului de determinare a acestuia, între părți va continua să se aplice prețul sau mecanismul de determinare a acestuia stabilit inițial în contract, dacă legea nu prevede expres contrariul.

(3) Dacă legea prevede expres că prețul sau modalitatea de determinare pe care le stabileşte se va aplica şi contractelor în curs, fiecare dintre părți poate denunța contractul în 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii. Pe durata celor 30 de zile părțile vor aplica prețul stabilit prin contract.

Art. 1.769. Subcontractarea. (1) Furnizorul poate subcontracta furnizarea bunurilor sau serviciilor către o terță persoană, cu excepția cazurilor în care contractul are un caracter strict personal sau natura contractului nu permite.

(2) Există subcontractare ori de câte ori produsul sau serviciul care face obiectul contractului de furnizare este în fapt furnizat, în tot sau în parte, de către un terț cu care furnizorul a subcontractat în acest scop.

Art. 1.770. Răspunderea furnizorului principal. Dreptul de regres al acestuia. În cazul subcontractării, executarea contractului de furnizare rămâne sub supravegherea furnizorului şi acesta răspunde față de beneficiar pentru calitatea produselor şi a serviciilor furnizate de terțul subcontractant, având însă drept de regres împotriva acestuia.

Art. 1.771. Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare. Dispozițiile prezentului capitol se întregesc, în mod corespunzător, cu dispozițiile privitoare la contractul de vânzare, în măsura în care nu este prevăzută o reglementare specială pentru contractul de furnizare.

Capitolul IV. Contractul de report

Art. 1.772. Noțiune. (1) Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpără de la reportat cu plata imediată titluri de credit şi valori mobiliare circulând în comerț şi se obligă, în acelaşi timp, să revândă reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeaşi specie, la o anumită scadență, în schimbul unei sume determinate.

(2) Contractul de report se încheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalităților necesare pentru transmiterea lor.

Legea de aplicare:
Art. 126. Contractul de report este supus legii în vigoare la data încheierii sale prin remiterea titlurilor către reportat.
Art. 127. Formalitățile pentru transferul titlurilor sau al valorilor mobiliare se îndeplinesc conform legii în vigoare la data transferului, indiferent de legea care guvernează contractul de report.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 74. (1) Contractul de report constă în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulând în comerț și în revânzarea simultană cu termen și pe un preț determinat către aceeași persoană a unor titluri de aceeași specie. (2) Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report. (3) Proprietatea lor se transferă la cumpărător.

Art. 1.773. Drepturi accesorii. În lipsă de stipulație contrară, drepturile accesorii conferite de titlurile și valorile mobiliare date în report, precum dobânzile și dividendele ajunse la scadență în timpul duratei reportului, se cuvin reportatorului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 74. (4) Părțile pot stipula ca primele, rambursurile și dobânzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului să rămână în profitul vânzătorului.

Art. 1.774. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea. (1) Reportatorul este obligat să exercite opțiunea pe seama reportatului în timpul reportului, dacă titlurile acordă un asemenea drept, în condițiile legii speciale.

(2) Reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului fondurile necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența termenului de opțiune. Dacă reportatul nu îndeplinește această obligație, reportatorul trebuie să vândă dreptul de opțiune în numele și pe seama reportatului.

Art. 1.775. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor. Dacă în timpul reportului urmează a se efectua vărsăminte în contul titlurilor și valorilor mobiliare care fac obiectul reportului, reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului sumele necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența vărsămintelor. În caz contrar, reportatorul poate proceda la lichidarea silită a contractului.

Art. 1.776. Lichidarea reportului. Lichidarea diferențelor și reînnoirea reportului. (1) Lichidarea reportului se va face înăuntrul celei de a doua zile de lucru ce urmează scadenței.

(2) Dacă la scadența termenului reportului părțile lichidează diferențele, făcând plata, și reînnoiesc reportul asupra unor titluri sau valori mobiliare ce diferă prin calitatea sau specia lor ori pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 76. Dacă la expirarea termenului reportului părțile lichidează diferențele spre a face separat plățile lor și reînnoiesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract de report.

Capitolul V. Contractul de locațiune

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Cuprinsul contractului

Art. 1.777. Noțiune. Locațiunea este contractul prin care o parte, numită locator, se obligă să asigure celeilalte părți, numite locatar, folosința unui bun pentru o anumită perioadă, în schimbul unui preț, denumit chirie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1411. Locațiunea lucrurilor este un contract prin care una din părțile contractante se îndatorește a asigura celeilalte folosința unui lucru pentru un timp determinat, drept un preț determinat *(C. civ. 1413 și urm.)*.

Art. 1.778. Felurile locațiunii. (1) Locațiunea bunurilor imobile și aceea a bunurilor mobile se numește închiriere, iar locațiunea bunurilor agricole poartă denumirea de arendare.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, închirierii locuințelor și arendării, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru aceste contracte.

(3) Locațiunea spațiilor destinate exercitării activității unui profesionist este supusă prevederilor prezentei secțiuni, precum și dispozițiilor art. 1.824 și 1.828-1.831.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1413. (1) Locațiunile sunt de mai multe feluri și au regulile lor proprii. (2) Se cheamă *închiriere* locațiunea edificiilor și aceea a mișcătoarelor; *arendarea*, locațiunea fondurilor rurale; *prestația lucrărilor*, locațiunea muncii și a serviciului; *antrepriză*, luarea săvârșirii unei lucrări drept un preț determinat, când materialul se dă de acela pentru care se execută o lucrare *(C. civ. 1416 și urm., 1447 și urm., 1470 și urm.)*.

Art. 1.779. Bunurile ce pot face obiectul locațiunii. Toate bunurile, atât mobile cât și imobile, pot face obiectul locațiunii, dacă dintr-o prevedere legală sau din natura lor nu rezultă contrariul.

Legislație conexă: art. 14-16 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică

Art. 1.780. Prețul locațiunii. (1) Chiria poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Dispozițiile privitoare la stabilirea prețului vânzării sunt aplicabile, în mod corespunzător, și chiriei.

Art. 1.781. Încheierea contractului de locațiune. Contractul de locațiune se consideră încheiat îndată ce părțile au convenit asupra bunului și prețului.

Art. 1.782. Locațiuni succesive. În situația unor locațiuni succesive ale căror perioade se suprapun fie și parțial, conflictul dintre locatari se rezolvă:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, în favoarea locatarului care și-a notat dreptul în cartea funciară, dispozițiile art. 902 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător;

b) în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, în favoarea locatarului care a îndeplinit cel dintâi aceste formalități;

c) în cazul celorlalte bunuri, în favoarea locatarului care a intrat cel dintâi în folosința bunului, dispozițiile art. 1.275 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.783. Durata maximă a locațiunii. Locațiunile nu se pot încheia pentru o perioadă mai mare de 49 de ani. Dacă părțile stipulează un termen mai lung, acesta se reduce de drept la 49 de ani.

Art. 1.784. Incapacități. (1) Dispozițiile privitoare la incapacitățile prevăzute la art. 1.654 și 1.655 sunt aplicabile, în mod corespunzător, și locațiunii.

(2) De asemenea, sunt aplicabile, prin analogie, și dispozițiile art. 1.653, inclusiv atunci când există litigiu cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului ce urmează a face obiectul locațiunii.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, locațiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăși 5 ani.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 950. Necapabili de a contracta sunt:1. minorii; 2. interzișii; 4. în genere toți acei căror legea le-a prohibit oarecare contracte *(C. civ. 949)*.

Art. 1.785. Locațiunea fără durată determinată. Dacă în contract părțile nu au arătat durata locațiunii, fără a-și fi dorit să contracteze pe o durată nedeterminată, în lipsa uzanțelor, locațiunea se consideră încheiată:

a) pentru un an, în cazul locuințelor nemobilate sau spațiilor pentru exercitarea activității unui profesionist;

b) pe durata corespunzătoare unității de timp pentru care s-a calculat chiria, în cazul bunurilor mobile ori în acela al camerelor sau apartamentelor mobilate;

c) pe durata locațiunii imobilului, în cazul bunurilor mobile puse la dispoziția locatarului pentru folosința unui imobil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1450. Închirierea mobilelor destinate pentru mobilarea unei case întregi, a unui apartament ori magazin se consideră făcută pentru durata ordinară a închirierii caselor, apartamentelor, magazinelor, după obiceiul locului. ▶ Art. 1451. (1) Închirierea unui apartament mobilat se va considera făcută pe un an, când s-a stipulat atâta chirie pe an; pe o lună, când s-a stipulat atâta chirie pe lună; pe o zi, când s-a stipulat atâta chirie pe zi. (2) Dacă nu există nici o împrejurare din care să se probeze că închirierea s-a făcut pe un an, pe o lună sau pe o zi, se va considera făcută conform obiceiului locului.

§2. Obligațiile locatorului

Art. 1.786. Obligațiile principale ale locatorului. Locatorul este ținut, chiar fără vreo stipulație expresă:

a) să predea locatarului bunul dat în locațiune;

b) să mențină bunul în stare corespunzătoare de folosință pe toată durata locațiunii;

c) să asigure locatarului liniștita și utila folosință a bunului pe tot timpul locațiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1420. Locatorul este dator, prin însăși natura contractului, fără să fie trebuință de nici o stipulație specială:1. de a trăda locatarului lucrul închiriat sau arendat; 2. de a-l menține în stare de a putea servi la întrebuințarea pentru care a fost închiriat sau arendat; 3. de a face ca locatarul să se poată folosi neîmpiedicat în tot timpul locațiunii *(C. civ. 1421 și urm.)*.

Art. 1.787. Predarea bunului. Locatorul este obligat să predea bunul împreună cu toate accesoriile sale în stare corespunzătoare utilizării acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1421. (1) Locatorul trebuie să trădea lucrul în așa stare, încât să poată fi întrebuințat.

Art. 1.788. Sarcina reparațiilor. (1) Locatorul este obligat să efectueze toate reparațiile care sunt necesare pentru a menține bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare pe toată durata locațiunii, conform destinației stabilite potrivit art. 1.799.

(2) Sunt în sarcina locatarului reparațiile locative, a căror necesitate rezultă din folosința obișnuită a bunului.

(3) Dacă, după încheierea contractului, se ivește nevoia unor reparații care sunt în sarcina locatorului, iar acesta din urmă, deși încunoștințat, nu începe să ia de îndată măsurile necesare, reparațiile pot fi făcute de locatar. În acest caz, locatorul este dator să plătească, în afara sumelor avansate de locatar, dobânzi socotite de la data efectuării cheltuielilor.

(4) În caz de urgență, locatarul îl poate înștiința pe locator și după începerea reparațiilor, dobânzile la sumele avansate neputând curge decât de la data înștiințării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1420. Locatorul este dator, prin însăși natura contractului, fără să fie trebuință de nici o stipulație specială: 2. de a-l menține în stare de a putea servi la întrebuințarea pentru care a fost închiriat sau arendat. Art. 1421. (2) În cursul locațiunii [*locatorul* – n.n.], trebuie să facă toate acele reparații ce pot fi necesare, afară de micile reparații (reparații locative) care prin uz sunt în sarcina locatarului *(C. civ. 1420 pct. 2, 1425, 1432, 1447 și urm.)*.

Art. 1.789. Asigurarea folosinţei. Locatorul este obligat să întreprindă tot ceea ce este necesar pentru a asigura în mod constant locatarului folosinţa liniştită şi utilă a bunului, fiind dator să se abţină de la orice fapt care ar împiedica, diminua sau stânjeni o asemenea folosinţă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1424. Locatorul nu poate în cursul locaţiunii să schimbe forma lucrului închiriat sau arendat. ▸ Art. 1425. (1) Dacă în cursul locaţiunii, lucrul închiriat sau arendat are nevoie de reparaţii urgente, ce nu se pot amâna până la finele contractului, locatarul trebuie să sufere strâmtoarea ce i se căşunează, orice fel fie ea, şi fiind lipsit chiar, pe timpul facerii lor, de întrebuinţarea a o parte din lucrul închiriat sau arendat. (2) Dacă însă aceste reparaţii continuă mai mult decât 40 de zile, preţul locaţiunii se va scădea în proporţia timpului în care şi a părţii lucrului închiriat de a cărei întrebuinţare a rămas lipsit. (3) Dacă reparaţiile sunt de aşa fel încât locatarul şi familia sa se află în neputinţă de a locui, el va putea cere anularea contractului *(C. civ. 1420 pct. 3, 1421)*.

Art. 1.790. Garanţia contra viciilor. (1) Locatorul garantează contra tuturor viciilor lucrului care împiedică sau micşorează folosirea lui, chiar dacă nu le-a cunoscut la încheierea contractului şi fără a ţine seama dacă ele existau dinainte ori au survenit în cursul locaţiunii.

(2) Locatorul nu răspunde pentru viciile care erau aparente la data încheierii contractului şi pe care locatarul nu le-a reclamat în condiţiile art. 1.690 alin. (3). Locatorul poate fi obligat la despăgubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzează vieţii, sănătăţii sau integrităţii corporale a locatarului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1422. (1) Locatarul trebuie să fie garantat pentru toate stricăciunile şi viciile lucrului închiriat ori arendat, ce-i împiedică întrebuinţarea, chiar deşi nu au fost cunoscute locatorului la timpul locaţiunii.

Art. 1.791. Efectele garanţiei contra viciilor. (1) Dacă locatorul nu înlătură viciile în cel mai scurt termen, locatarul are dreptul la o scădere proporţională a chiriei. În cazul în care viciile sunt atât de grave încât, dacă le-ar fi cunoscut, locatarul nu ar fi luat bunul în locaţiune, el poate rezilia contractul, în condiţiile legii.

(2) Atunci când aceste vicii aduc vreun prejudiciu locatarului, locatorul poate fi obligat şi la daune-interese, în afară de cazul când dovedeşte că nu le-a cunoscut şi că, potrivit împrejurărilor, nu era dator să le cunoască.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1422. (2) Dacă din aceste vicii şi defecte derivă pentru locatar o daună oarecare, locatorul este dator de a-l dezdăuna *(C. civ. 1352 şi urm., 1425, 1575)*.

Art. 1.792. Garanţia pentru lipsa calităţilor convenite. Dispoziţiile privitoare la garanţia contra viciilor ascunse se aplică şi atunci când bunul dat în locaţiune nu corespunde calităţilor convenite de către părţi.

Art. 1.793. Tulburările de fapt. Locatorul nu este ţinut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terţ care nu pretinde vreun drept asupra bunului, afară numai dacă tulburările începute înaintea predării bunului îl împiedică pe locatar să îl preia, caz în care dispoziţiile art. 1.794 alin. (2) sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1426. Locatorul nu este răspunzător către locatar de tulburarea căşunată lui prin faptul unei a treia persoane, care persoană nu-şi sprijină acest fapt pe un drept asupra lucrului închiriat sau arendat; locatarul are însă facultatea de a reclama în contră-le în numele său personal *(C. civ. 1427 şi urm.)*.

Art. 1.794. Tulburările de drept. (1) Dacă un terţ pretinde vreun drept asupra bunului dat în locaţiune, locatorul este dator să îl apere pe locatar chiar şi în lipsa unei tulburări de fapt. Dacă

locatarul este lipsit în tot sau în parte de folosința bunului, locatorul trebuie să îl despăgubească pentru toate prejudiciile suferite din această cauză.

(2) Indiferent de gravitatea tulburării, dacă i-a comunicat-o locatorului, fără ca acesta să o înlăture de îndată, locatarul poate cere o scădere proporțională a chiriei. Dacă tulburarea este atât de gravă încât, dacă ar fi cunoscut-o, locatarul nu ar fi contractat, el poate rezilia contractul în condițiile legii.

(3) Locatarul care, la încheierea contractului, cunoştea cauza de evicțiune nu are dreptul la daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1427. Dacă, din contră, locatarul a fost tulburat în folosința sa, în urmarea unei acțiuni relative la proprietatea lucrului, are drept la o scădere în proporție cu prețul închirierii sau arendării, întrucât însă a înştiințat pe locator de această molestare şi împiedicare *(C. civ. 1311, 1422, 1428).*

Art. 1.795. Introducerea în proces a locatorului. (1) Dacă locatarul este chemat în judecată de un terț care pretinde un drept asupra bunului închiriat, inclusiv un drept de servitute, şi există riscul pierderii, în tot sau în parte, a folosinței bunului, el are dreptul să ceară introducerea în proces a locatorului, în condițiile Codului de procedură civilă.

(2) Locatarul va fi ținut să îl despăgubească pe locator de toate prejudiciile suferite ca urmare a necomunicării tulburării de către locatar. El nu va fi însă ținut la despăgubiri dacă dovedeşte că locatorul nu ar fi avut câştig de cauză sau că, având cunoştință de tulburare, nu a acționat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1428. Dacă acei care au căşunat tulburarea, cu de la sine putere, pretind a avea vreun drept asupra lucrului, ori dacă locatarul este chemat în judecată pentru a fi condamnat a pierde lucrul în totalitate sau în parte, sau pentru a suferi exercițiul unei servituți, el trebuie să înştiințeze pe locator spre a fi garantat contra unei asemenea tulburări şi, dacă vrea, poate să fie scutit de orice chemare în judecată, arătând însă pe locatorul în al cărui nume posedă *(C. civ. 1426 şi urm.).*

Legislație conexă: art. 60-65 C. proc. civ.

§3. Obligațiile locatarului

Art. 1.796. Obligațiile principale. Locatarul are următoarele obligații principale:
a) să ia în primire bunul dat în locațiune;
b) să plătească chiria în cuantumul şi la termenul stabilite prin contract;
c) să folosească bunul cu prudență şi diligență;
d) să restituie bunul la încetarea, din orice cauză, a contractului de locațiune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1429. Locatarul are două îndatoriri principale:1. trebuie să întrebuințeze lucrul închiriat sau arendat ca un bun proprietar şi numai la destinația determinată prin contract; iar în lipsă de stipulație specială, la destinația prezumată după circumstanțe; 3. trebuie să plătească prețul locațiunii la termenele statornicite *(C. civ. 1080, 1430 şi urm., 1439, 1564).* ▸ Art. 1431. Locatarul trebuie să restituie lucrul în starea în care l-a primit, conform inventarului, dacă s-a fost făcut un asemenea între dânsul şi locator; nu este răspunzător de pierderea sau deteriorarea provenită din cauza vechimii sau a unei forțe majore *(C. civ. 547, 1156, 1423, 1432 şi urm., 1448).*

Art. 1.797. Data plății chiriei. (1) În lipsă de stipulație contrară, locatarul este obligat să plătească chiria la termenele stabilite potrivit uzanțelor.

(2) Dacă nu există uzanțe şi în lipsa unei stipulații contrare, chiria se plăteşte după cum urmează:

a) în avans pentru toată durata contractului, dacă aceasta nu depăşeşte o lună;

b) în prima zi lucrătoare a fiecărei luni, dacă durata locațiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an;

c) în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru, dacă durata locațiunii este de cel puțin un an.

Art. 1.798. Caracterul executoriu. Contractele de locațiune încheiate prin înscris sub semnătură privată care au fost înregistrate la organele fiscale, precum şi cele încheiate în formă autentică constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele şi în modalitățile stabilite în contract sau, în lipsa acestora, prin lege.

Art. 1.799. Obligațiile privind folosirea bunului. Locatarul este obligat să folosească bunul luat în locațiune cu prudență şi diligență, potrivit destinației stabilite prin contract sau, în lipsă, potrivit celei prezumate după anumite împrejurări, cum ar fi natura bunului, destinația sa anterioară ori cea potrivit căreia locatarul îl foloseşte.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1429. Locatarul are două îndatoriri principale: 1. trebuie să întrebuințeze lucrul închiriat sau arendat ca un bun proprietar şi numai la destinația determinată prin contract; iar în lipsă de stipulație specială, la destinația prezumată după circumstanțe;

Art. 1.800. Schimbarea formei ori destinației bunului. Folosirea abuzivă. Dacă locatarul modifică bunul ori îi schimbă destinația sau dacă îl întrebuințează astfel încât îl prejudiciază pe locator, acesta din urmă poate cere daune-interese şi, după caz, rezilierea contractului.

Art. 1.801. Înştiințarea locatorului despre nevoia de reparații. Locatarul este obligat, sub sancțiunea plății de daune-interese şi a suportării oricăror alte cheltuieli, să îi notifice de îndată locatorului necesitatea efectuării reparațiilor care sunt în sarcina acestuia din urmă.

Art. 1.802. Reparațiile locative. În lipsă de stipulație contrară, reparațiile de întreținere curentă sunt în sarcina locatarului.

Art. 1.803. Lipsa de folosință în caz de reparații urgente. (1) Dacă în timpul locațiunii bunul are nevoie de reparații care nu pot fi amânate până la sfârşitul locațiunii sau a căror amânare ar expune bunul pericolului de a fi distrus, locatarul va suporta restrângerea necesară a locațiunii cauzată de aceste reparații.

(2) Dacă totuşi reparațiile durează mai mult de 10 zile, prețul locațiunii va fi scăzut proporțional cu timpul şi cu partea bunului de care locatarul a fost lipsit.

(3) Dacă reparațiile sunt de aşa natură încât, în timpul executării lor, bunul devine impropriu pentru întrebuințarea convenită, locatarul poate rezilia contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1425. (1) Dacă în cursul locațiunii, lucrul închiriat sau arendat are nevoie de reparații urgente, ce nu se pot amâna până la finele contractului, locatarul trebuie să sufere strâmtoarea ce i se căşunează, orice fel fie ea, şi fiind lipsit chiar, pe timpul facerii lor, de întrebuințarea a o parte din lucrul închiriat sau arendat. (2) Dacă însă aceste reparații continuă mai mult decât 40 de zile, prețul locațiunii se va scădea în proporția timpului în care şi a părții lucrului închiriat de a cărei întrebuințare a rămas lipsit. (3) Dacă reparațiile sunt de aşa fel încât locatarul şi familia sa se află în neputință de a locui, el va putea cere anularea contractului *(C. civ. 1420 pct. 3, 1421).*

Art. 1.804. Obligația de a permite examinarea bunului. Locatarul este obligat să permită examinarea bunului de către locator la intervale de timp rezonabile în raport cu natura şi destinația bunului, precum şi de către cei care doresc să îl cumpere sau care, la încetarea contractului, doresc să îl ia în locațiune, fără însă ca prin aceasta să i se cauzeze o stânjenire nejustificată a folosinței bunului.

§4. Sublocațiunea şi cesiunea contractului de locațiune

Art. 1.805. Dreptul de a subcontracta şi de a ceda contractul. Locatarul poate să încheie o sublocațiune, totală sau parțială, ori chiar să cedeze locațiunea, în tot sau în parte, unei alte persoane, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres. Cu toate acestea, dacă bunul este mobil, sublocațiunea ori cesiunea nu este permisă decât cu acordul scris al locatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1418. (1) Locatarul are dreptul de a subînchiria ori a subarenda şi de a ceda contractul său către altul, dacă o asemenea facultate nu i-a fost interzisă. (2) Ea poate fi interzisă în tot ori în parte; această interzicere nu se prezumă, ci trebuie să rezulte din o stipulație specială *(C. civ. 534, 571, 573).*

Art. 1.806. Interdicția sublocațiunii şi a cesiunii. (1) Interdicția de a încheia o sublocațiune o include şi pe aceea de a ceda locațiunea. Interdicția de a ceda locațiunea nu o include pe aceea de a încheia o sublocațiune.

(2) Interdicția de a încheia o sublocațiune priveşte atât sublocațiunea totală, cât şi pe cea parțială. Interdicția de a ceda locațiunea priveşte atât cesiunea totală, cât şi pe cea parțială.

Art. 1.807. Efectele sublocațiunii. Acțiuni împotriva sublocatarului. (1) În caz de neplată a chiriei cuvenite în temeiul locațiunii, locatorul îl poate urmări pe sublocatar până la concurența chiriei pe care acesta din urmă o datorează locatarului principal. Plata anticipată a chiriei către locatarul principal nu poate fi opusă locatorului.

(2) Locatorul îşi păstrează dreptul prevăzut la alin. (1) atunci când creanța având ca obiect chiria datorată în temeiul sublocațiunii a fost cedată.

(3) Locatorul poate, de asemenea, să se îndrepte direct împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligații asumate prin contractul de sublocațiune.

Legea de aplicare:
Art. 128. Dispozițiile art. 1.807 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de sublocațiune încheiate după data intrării în vigoare a Codului civil, chiar şi în cazurile în care contractul de locațiune s-a încheiat anterior acestei date.

Art. 1.808. Efectele cesiunii locațiunii. (1) Prin cesiunea contractului de locațiune de către locatar, cesionarul dobândeşte drepturile şi este ținut de obligațiile locatarului izvorâte din contractul de locațiune.

(2) Dispozițiile privind cesiunea contractului se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1391. La strămutarea unei creanțe, a unui drept sau a unei acțiuni, predarea între cedente şi cesionar se face prin remiterea titlului *(C. civ. 1132, 1318, 1393 şi urm.).* ► Art. 1418. (1) Locatarul are dreptul de a subînchiria ori a subarenda şi de a ceda contractul său către altul, dacă o asemenea facultate nu i-a fost interzisă. (2) Ea poate fi interzisă în tot ori în parte; această interzicere nu se prezumă, ci trebuie să rezulte din o stipulație specială *(C. civ. 534, 571, 573).*

§5. Expirarea termenului şi tacita relocațiune

Art. 1.809. Expirarea termenului. (1) Contractul de locațiune încetează de drept la expirarea termenului convenit de părți sau, după caz, prevăzut de lege, fără a fi necesară o înştiințare prealabilă.

(2) În privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune, contractul încheiat pe durată determinată şi constatat prin înscris autentic constituie, în condițiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi contractului încheiat pe perioadă determinată prin înscris sub semnătură privată şi înregistrat la organul fiscal competent.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1436. (1) Locaţiunea făcută pentru un timp determinat încetează de la sine cu trecerea termenului, fără să fie trebuinţă de o prealabilă înştiinţare. (2) Dacă contractul a fost fără termen, concediul trebuie să se dea de la o parte la alta, observându-se termenele defipte de obiceiul locului *(C. civ. 1436 şi urm., 1443, 1450 şi urm.)*.

Art. 1.810. Tacita relocaţiune. (1) Dacă, după împlinirea termenului, locatarul continuă să deţină bunul şi să îşi îndeplinească obligaţiile fără vreo împotrivire din partea locatorului, se consideră încheiată o nouă locaţiune, în condiţiile celei vechi, inclusiv în privinţa garanţiilor.

(2) Noua locaţiune va fi însă pe durată nedeterminată, dacă prin lege sau convenţia părţilor nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 129. Dispoziţiile art. 1.810 din Codul civil sunt aplicabile în cazul tuturor contractelor de locaţiune al căror termen se împlineşte după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1437. După expirarea termenului stipulat prin contractul de locaţiune, dacă locatarul rămâne şi e lăsat în posesie, atunci se consideră locaţiunea ca reînnoită, efectele ei însă se regulează după dispoziţiile articolului relativ la locaţiunea fără termen *(C. civ. 1436, 1452)*. ▶ Art. 1452. Dacă locatarul, şi după expirarea termenului locaţiunii, continuă a rămâne în casa sau apartamentul închiriat, fără nici o împiedicare din partea locatorului, el se consideră că voieşte a le ocupa sub aceleaşi condiţii şi pentru un timp determinat de obiceiul locului, şi nu poate nici să iasă, nici să fie concediat înainte de a se fi făcut vestirea, în termenul obişnuit în localitate *(C. civ. 1436, 1437)*.

§6. Înstrăinarea bunului dat în locaţiune

Art. 1.811. Opozabilitatea contractului de locaţiune faţă de dobânditor. Dacă bunul dat în locaţiune este înstrăinat, dreptul locatarului este opozabil dobânditorului, după cum urmează:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locaţiunea a fost notată în cartea funciară;

b) în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locaţiunii este anterioară datei certe a înstrăinării;

c) în cazul mobilelor supuse unor formalităţi de publicitate, dacă locatarul a îndeplinit aceste formalităţi;

d) în cazul celorlalte bunuri mobile, dacă la data înstrăinării bunul se afla în folosinţa locatarului.

Legea de aplicare:
Art. 130. Dacă formalităţile de opozabilitate nu au fost îndeplinite cu privire la un contract de locaţiune în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil şi bunul dat în locaţiune este înstrăinat după această dată, contractul de locaţiune este opozabil dobânditorului numai dacă sunt îndeplinite formalităţile prevăzute la art. 1.811 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1441. Dacă locatorul vinde lucrul închiriat sau arendat, cumpărătorul este dator să respecte locaţiunea făcută înainte de vânzare, întrucât a fost făcută prin un act autentic sau prin un act privat, dar cu dată certă, afară numai când desfiinţarea ei din cauza vânzării s-ar fi prevăzut în însuşi contractul de locaţiune *(C. civ. 561, 1182, 1442, 1443)*.

Art. 1.812. Încetarea locațiunii în caz de înstrăinare. (1) Dacă părțile convin astfel, locațiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea rămâne opozabilă dobânditorului chiar şi după ce locatarului i s-a notificat înstrăinarea, pentru un termen de două ori mai mare decât cel care s-ar fi aplicat notificării denunțării contractului, conform prevederilor art. 1.816 alin. (2).

(3) Locatarul căruia i s-a comunicat încetarea contractului cu respectarea prevederilor alin. (2) nu are drept la despăgubire nici împotriva locatorului, nici împotriva dobânditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1442. Dacă în contractul de locațiune s-a prevăzut desființarea lui din cauza vânzării, atunci locatarul are dreptul a cere dezdăunarea de la locator, afară numai când s-ar fi stipulat contrariul. ► Art. 1444. Arendaşul ori locatarii nu pot fi daţi afară mai înainte de a fi dezdăunaţi de către locator, iar când acesta nu o face, de către cumpărător.

Art. 1.813. Raporturile dintre locatar şi dobânditor. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.811, dobânditorul se subrogă în toate drepturile şi obligațiile locatorului care izvorăsc din locațiune.

(2) Locatorul inițial rămâne răspunzător pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării.

Art. 1.814. Efectele garanțiilor constituite de locatar. Când locatarul bunului înstrăinat a dat garanții locatorului pentru îndeplinirea obligațiilor sale, dobânditorul se subrogă în drepturile izvorând din aceste garanții, în condițiile legii.

Art. 1.815. Cesiunea şi plata anticipată a chiriei. Plata anticipată a chiriei sau cesiunea creanței privind chiria nu poate fi opusă dobânditorului decât dacă în privința acestora au fost îndeplinite, înainte ca înstrăinarea să devină opozabilă locatarului, formalitățile de publicitate prin înscrierea la arhivă sau, după caz, în cartea funciară, în funcție de obiectul locațiunii, ori dacă plata anticipată sau cesiunea a fost cunoscută de dobânditor pe altă cale.

§7. Încetarea contractului

Art. 1.816. Denunțarea contractului. (1) Dacă locațiunea a fost făcută fără determinarea duratei, oricare dintre părți poate denunța contractul prin notificare.

(2) Notificarea făcută cu nerespectarea termenului de preaviz stabilit de lege sau, în lipsă, de uzanțe nu produce efecte decât de la împlinirea acelui termen.

(3) La împlinirea termenului de preaviz, obligația de restituire a bunului devine exigibilă, iar contractul de locațiune încheiat în condițiile prevăzute la art. 1.809 alin. (2) sau (3), după caz, constituie, în condițiile legii, titlu executoriu cu privire la această obligație.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispozițiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1436. (1) Locațiunea făcută pentru un timp determinat încetează de la sine cu trecerea termenului, fără să fie trebuință de o prealabilă înştiințare. (2) Dacă contractul a fost fără termen, concediul trebuie să se dea de la o parte la alta, observându-se termenele defipte de obiceiul locului *(C. civ. 1436 şi urm., 1443, 1450 şi urm.)*.

Art. 1.817. Rezilierea locațiunii. Atunci când, fără justificare, una dintre părțile contractului de locațiune nu îşi execută obligațiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul de a rezilia locațiunea, cu daune-interese, dacă este cazul, potrivit legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1453. Dacă contractul de închiriere se desfiinţează pentru culpa chiriaşului, acesta e dator de a plăti chiria pe tot timpul necesar pentru o nouă închiriere, şi daunele ce ar fi provenit din reaua întrebuinţare a lucrului închiriat *(C. civ. 1084, 1429, 1439, 1446).*

Art. 1.818. Imposibilitatea folosirii bunului. (1) Dacă bunul este distrus în întregime sau nu mai poate fi folosit potrivit destinaţiei stabilite, locaţiunea încetează de drept.

(2) Dacă imposibilitatea folosirii bunului este numai parţială, locatarul poate, după împrejurări, să ceară fie rezilierea locaţiunii, fie reducerea proporţională a chiriei.

(3) Atunci când bunul este doar deteriorat, locaţiunea continuă, fiind aplicabile dispoziţiile art. 1.788.

(4) În toate cazurile în care imposibilitatea totală sau parţială de folosire a bunului este fortuită, locatarul nu are drept la daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1423. (1) Dacă în timpul locaţiunii, lucrul închiriat ori arendat se strică în totalitate prin caz fortuit, contractul este de drept desfăcut. Dacă însă se distruieşte în parte, locatarul poate, după împrejurări, să ceară o scădere din preţ, ori desfiinţarea contractului. (2) În amândouă cazurile nu i se dă nici o dezdăunare *(C. civ. 557, 1156, 1439).* ▸ Art. 1439. (1) Contractul de locaţiune se desfiinţează când lucrul a pierit în total sau s-a făcut netrebnic spre obişnuita întrebuinţare. (2) În caz când una din părţi nu împlineşte îndatoririle sale principale, cealaltă parte poate cere desfiinţarea contractului *(C. civ. 557, 1020, 1021, 1091, 1156, 1420, 1423, 1429, 1430, 1447 şi urm.).*

Art. 1.819. Desfiinţarea titlului locatorului. (1) Desfiinţarea dreptului care permitea locatorului să asigure folosinţa bunului închiriat determină încetarea de drept a contractului de locaţiune.

(2) Cu toate acestea, locaţiunea va continua să producă efecte şi după desfiinţarea titlului locatorului pe durata stipulată de părţi, fără a se depăşi un an de la data desfiinţării titlului locatorului, însă numai dacă locatarul a fost de bună-credinţă la încheierea locaţiunii.

Art. 1.820. Moartea locatorului sau a locatarului. (1) Locaţiunea nu încetează prin moartea locatorului sau a locatarului.

(2) Cu toate acestea, în cazul locaţiunii cu durată determinată, moştenitorii locatarului pot denunţa contractul în termen de 60 de zile de la data la care au luat cunoştinţă de moartea locatarului şi existenţa locaţiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1440. Contractul de locaţiune nu se desfiinţează prin moartea locatarului, nici prin aceea a locatorului *(C. civ. 557, 653, 1485).*

Art. 1.821. Restituirea bunului. (1) La încetarea locaţiunii, locatarul este obligat să restituie bunul luat în locaţiune în starea în care l-a primit, în afară de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii.

(2) Până la proba contrară, locatarul este prezumat că a primit bunul în stare corespunzătoare de întrebuinţare potrivit destinaţiei stabilite.

(3) Restituirea bunurilor mobile luate în locaţiune se face în locul în care au fost predate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1431. Locatarul trebuie să restituie lucrul în starea în care l-a primit, conform inventarului, dacă s-a fost făcut un asemenea între dânsul şi locator; nu este răspunzător de pierderea sau deteriorarea provenită din cauza vechimii sau a unei forţe majore *(C. civ. 547, 1156, 1423, 1432 şi urm., 1448).* ▸ Art. 1432. În lipsă de inventar se prezumă că locatarul a primit lucrul închiriat ori arendat în starea în care locatorul era dator a-l trăda şi trebuie să-l restituie în aceeaşi condiţie, afară numai când ar putea proba contrariul *(C. civ. 1421, 1447 şi urm.).*

Art. 1.822. Răspunderea locatarului pentru bunul închiriat. (1) Locatarul răspunde pentru degradarea bunului închiriat în timpul folosinței sale, inclusiv cea cauzată de incendiu, dacă nu dovedește că a survenit fortuit.

(2) El răspunde inclusiv pentru degradarea cauzată de membrii familiei sale, de sublocatarul său, ca și de fapta altor persoane cărora le-a îngăduit în orice mod folosirea, deținerea sau accesul la bun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1434. (1) Locatarul este răspunzător de stricăciunile şi pierderile întâmplate în cursul folosinței sale, întrucât nu probează că au urmat fără culpa sa. (2) Asemenea este răspunzător de stricăciunile şi pierderile căşunate de persoanele familiei sale sau de sublocatar *(C. civ. 1429, 1434).* ▸ Art. 1435. Este răspunzător de incendiu, dacă nu probează că incendiul s-a întâmplat prin caz fortuit sau forță majoră, sau prin defect de construcție, sau că focul a venit de la o casă vecină *(C. civ. 547, 760, 1083, 1431, 1601).*

Art. 1.823. Îmbunătățirile făcute de locatar. (1) Locatorul are dreptul de a păstra lucrările adăugate şi autonome efectuate asupra bunului pe durata locațiunii şi nu poate fi obligat la despăgubiri decât dacă locatarul a efectuat lucrările cu acordul prealabil al locatorului.

(2) Dacă lucrările au fost efectuate fără acordul prealabil al locatorului, acesta poate alege să ceară locatarului aducerea bunului în starea inițială, precum şi plata de despăgubiri pentru orice pagubă ar fi cauzată bunului de către locatar.

(3) În cazul în care nu a avut acordul prealabil al locatorului, locatarul nu poate invoca, în niciun caz, dreptul de retenție.

Legea de aplicare:
Art. 131. Dispozițiile art. 1.823 din Codul civil se aplică şi contractelor de locațiune în curs la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă lucrările adăugate sau autonome au fost efectuate după această dată.

Reglementarea anterioară
O.U.G. nr. 40/1999: Art. 43. (1) Chiriaşul are dreptul la despăgubiri pentru sporul de valoare adus locuinței prin îmbunătățirile necesare şi utile, efectuate cu aprobările prevăzute de lege, confirmate pe bază de acte justificative. (2) Până la achitarea integrală a despăgubirilor de către proprietar, chiriaşul are drept de retenție asupra locuinței. (3) În cazul înstrăinării locuinței, chiriaşul poate pretinde plata despăgubirilor de la noul proprietar. (4) Chiriaşii din locuințele care au fost restituite, potrivit legii, foştilor proprietari sau moştenitorilor acestora au dreptul la despăgubiri în condițiile alin. (1)-(3).

Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor

Art. 1.824. Închirierea făcută fără determinarea duratei. (1) Atunci când contractul de închiriere s-a încheiat fără determinarea duratei şi nu s-a convenit altfel, chiriaşul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic decât sfertul intervalului de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), locatorul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic de:

a) 60 de zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este de o lună sau mai mare;

b) 15 zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este mai mic de o lună.

Art. 1.825. Denunțarea închirierii încheiate pe durată determinată. (1) Dacă închirierea este pe durată determinată, locatarul poate denunța unilateral contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 60 de zile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(2) În cazul în care închirierea este pe durată determinată, iar în contract s-a prevăzut că locatorul poate denunța unilateral contractul în vederea satisfacerii nevoilor locative proprii sau ale familiei sale, acestei denunțări i se aplică termenul de preaviz prevăzut la art. 1.824 alin. (2).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 24. Rezilierea contractului de închiriere înainte de termenul stabilit se face în următoarele condiții: a) la cererea chiriașului, cu condiția notificării prealabile într-un termen de minimum 60 de zile;

Art. 1.826. Clauze nescrise. Este considerată nescrisă orice clauză în temeiul căreia:
a) chiriașul este obligat să încheie o asigurare cu un asigurător impus de locator;
b) se prevede răspunderea solidară sau indivizibilă a chiriașilor din apartamente diferite situate în același imobil, în cazul degradării elementelor de construcții și a instalațiilor, obiectelor și dotărilor aferente părților comune ale imobilului;
c) chiriașul se obligă să recunoască sau să plătească în avans, cu titlu de reparații locative, sume stabilite pe baza estimărilor făcute exclusiv de locator;
d) locatorul este îndreptățit să diminueze sau să suprime, fără contraprestație echivalentă, prestațiile la care s-a obligat prin contract.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 22. Sunt nule de drept orice clauze cuprinse în contractul de închiriere, care: a) obligă chiriașul să recunoască sau să plătească în avans proprietarului orice sumă cu titlu de reparație în sarcina proprietarului; b) prevăd responsabilitatea colectivă a chiriașilor în caz de degradare a elementelor de construcții și a instalațiilor, a obiectelor și dotărilor aferente spațiilor comune; c) impun chiriașilor să facă asigurări de daune; d) exonerează proprietarul de obligațiile ce îi revin potrivit prevederilor legale; e) autorizează pe proprietar să obțină venituri din nerespectarea clauzelor contractului de închiriere.

Art. 1.827. Vicii care amenință sănătatea ori integritatea corporală. (1) Dacă imobilul închiriat, prin structură sau prin starea sa, constituie o primejdie gravă pentru sănătatea celor care lucrează sau locuiesc în el, chiriașul, chiar dacă a renunțat la acest drept, va putea rezilia contractul de închiriere, în condițiile legii.
(2) Chiriașul are dreptul și la daune-interese dacă, la data încheierii contractului, nu a cunoscut viciile bunului.

Art. 1.828. Dreptul de preferință al chiriașului la închiriere. (1) La încheierea unui nou contract de închiriere a locuinței, chiriașul are, la condiții egale, drept de preferință. El nu are însă acest drept atunci când nu și-a executat obligațiile născute în baza închirierii anterioare.
(2) Dispozițiile referitoare la exercitarea dreptului de preempțiune în materia vânzării sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 132. Dreptul de preferință al chiriașului prevăzut la art. 1.828 din Codul civil se aplică pentru orice contract de închiriere încheiat în legătură cu aceeași locuință sau cu o parte din aceasta:
a) după cel mult 3 luni de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare de un an;
b) după cel mult o lună de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare sau egală cu o lună;
c) după cel mult 3 zile de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mică de o lună.

Art. 1.829. Folosirea părților și instalațiilor comune ale clădirii. (1) În clădirile cu mai multe apartamente, chiriașii au dreptul de a întrebuința părțile și instalațiile de folosință comună ale clădirii potrivit cu destinația fiecăreia.

(2) Chiriaşii sunt obligaţi să contribuie la cheltuielile pentru iluminarea, încălzirea, curăţarea părţilor şi instalaţiilor de folosinţă comună, precum şi la orice alte cheltuieli pe care legea le stabileşte în sarcina lor.

Art. 1.830. Rezilierea contractului. (1) În cazul în care, fără justificare, una dintre părţile contractului de închiriere nu îşi execută obligaţiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul la rezilierea contractului.

(2) De asemenea, locatorul poate cere instanţei rezilierea contractului de închiriere şi în cazul în care chiriaşul, membrii familiei sale sau alte persoane cărora acesta din urmă le-a îngăduit, în orice mod, folosirea, deţinerea sau accesul în locuinţă fie au un comportament care face imposibilă convieţuirea cu celelalte persoane care locuiesc în acelaşi imobil sau în imobile aflate în vecinătate, fie împiedică folosirea normală a locuinţei sau a părţilor comune.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 24. Rezilierea contractului de închiriere înainte de termenul stabilit se face în următoarele condiţii:a) la cererea chiriaşului, cu condiţia notificării prealabile într-un termen de minimum 60 de zile; b) la cererea proprietarului, atunci când:– chiriaşul nu a achitat chiria cel puţin 3 luni consecutiv; – chiriaşul a pricinuit însemnate stricăciuni locuinţei, clădirii în care este situată aceasta, instalaţiilor, precum şi oricăror alte bunuri aferente lor, sau dacă înstrăinează fără drept părţi ale acestora; – chiriaşul are un comportament care face imposibilă convieţuirea sau împiedică folosirea normală a locuinţei; – chiriaşul nu a respectat clauzele contractuale; c) la cererea asociaţiei de proprietari, atunci când chiriaşul nu şi-a achitat obligaţiile ce-i revin din cheltuielile comune pe o perioadă de 3 luni, dacă au fost stabilite, prin contractul de închiriere, în sarcina chiriaşului.

Art. 1.831. Evacuarea chiriaşului. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, evacuarea chiriaşului se face în baza unei hotărâri judecătoreşti.

(2) Chiriaşul este obligat la plata chiriei prevăzute în contract până la data eliberării efective a locuinţei, precum şi la repararea prejudiciilor de orice natură cauzate locatorului până la acea dată.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 25 (1) Evacuarea chiriaşului se face numai pe baza unei hotărâri judecătoreşti irevocabile. (2) Chiriaşul este obligat la plata chiriei prevăzute în contractul de închiriere, până la data executării efective a hotărârii de evacuare.

Art. 1.832. Alte persoane care locuiesc împreună cu chiriaşul. (1) În lipsa unei interdicţii stipulate în acest sens, şi alte persoane pot locui împreună cu chiriaşul, caz în care vor fi ţinute solidar cu acesta, pe durata folosinţei exercitate, pentru oricare dintre obligaţiile izvorâte din contract.

(2) Încetarea, din orice cauză, a contractului de închiriere, precum şi hotărârea judecătorească de evacuare a chiriaşului sunt de drept opozabile şi se execută împotriva tuturor persoanelor care locuiesc, cu titlu sau fără titlu, împreună cu chiriaşul.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Art. 1.833. Subînchirierea şi cesiunea contractului de închiriere. Chiriaşul poate ceda contractul de închiriere a locuinţei sau subînchiria locuinţa numai cu acordul scris al locatorului,

caz în care, în lipsa unei stipulații contrare, cesionarul, respectiv sublocatarul răspunde solidar cu chiriașul pentru obligațiile asumate față de locator prin contractul de închiriere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 26. (1) Chiriașul poate subînchiria, modifica sau îmbunătăți locuința deținută, numai cu acordul prealabil scris și în condițiile stabilite de proprietar, dacă acestea nu sunt interzise prin contractul de închiriere principal. (2) Beneficiarul contractului de subînchiriere nu se poate prevala de nici un drept împotriva proprietarului și nici asupra oricărui titlu de ocupare. (3) Contractul de subînchiriere, încheiat cu respectarea prevederilor legale, se înregistrează la organele fiscale teritoriale".

Art. 1.834. Decesul chiriașului. (1) Contractul de închiriere a locuinței încetează în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriașului.

(2) Descendenții și ascendenții chiriașului au dreptul, în termenul prevăzut la alin. (1), să opteze pentru continuarea contractului de închiriere până la expirarea duratei acestuia, dacă sunt menționați în contract și dacă au locuit împreună cu chiriașul. Dispozițiile art. 323 alin. (3) sunt aplicabile în privința soțului supraviețuitor.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (2), care au cerut continuarea contractului, desemnează de comun acord persoana sau persoanele care semnează contractul de închiriere în locul chiriașului decedat. În cazul în care aceștia nu ajung la un acord în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriașului, desemnarea se face de către locator.

(4) Subînchirierea consimțită de chiriaș încetează la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dacă locațiunea nu continuă în condițiile alin. (2). În acest ultim caz, persoana desemnată potrivit alin. (3) semnează contractul de subînchiriere în locul chiriașului decedat.

Legea de aplicare:
Art. 134. Dispozițiile art. 1.834 din Codul civil se aplică și contractelor aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
O.U.G. nr. 40/1999: Art. 12. În cazul părăsirii definitive a domiciliului de către titularul contractului de închiriere sau al decesului acestuia, închirierea continuă, contractul de închiriere transferându-se, la cerere, după caz: a) în beneficiul soțului sau al soției, dacă este menționat în contract și dacă a locuit efectiv împreună cu titularul; b) în beneficiul descendenților sau al ascendenților, dacă aceștia erau menționați în contract și dacă au locuit efectiv împreună cu titularul. În cazul minorilor și al incapabililor, care nu au reprezentant legal, autoritatea tutelară este obligată să asigure asistență pentru încheierea, modificarea sau încetarea contractului de închiriere, după caz; c) în beneficiul altor persoane, dacă acestea erau menționate în contract și dacă au locuit efectiv împreună cu titularul cel puțin un an.
Legea nr. 114/1996: Art. 27. În cazul părăsirii definitive a domiciliului, de către titularul contractului de închiriere, sau al decesului acestuia, închirierea continuă, după caz:a) în beneficiul soțului sau al soției, dacă a locuit împreună cu titularul; b) în beneficiul descendenților sau al ascendenților, dacă au locuit împreună cu acesta; c) în beneficiul altor persoane care au avut același domiciliu cu titularul cel puțin un an și care au fost înscrise în contractul de închiriere. În cazul mai multor cereri, contractul de închiriere se transferă prin hotărâre judecătorească. În lipsa persoanelor care pot solicita locuința, potrivit celor de mai sus, contractul de închiriere încetează în termen de 30 de zile de la data părăsirii domiciliului de către titularul contractului sau de la data înregistrării decesului.

Art. 1.835. Locuințe cu destinație specială. Regimul închirierii prevăzut de legea specială pentru locuințele sociale, locuințele de necesitate, locuințele de serviciu, locuințele de intervenție și locuințele de protocol se întregește cu prevederile prezentului cod.

Secțiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării

Art. 1.836. Bunuri ce pot fi arendate. Pot fi arendate orice bunuri agricole, cum ar fi:

a) terenurile cu destinație agricolă, și anume terenuri agricole productive – arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbuștii fructiferi, plantațiile de hamei și duzi, pășunile împădurite, terenurile ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajările piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice, platformele și spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole și terenurile neproductive care pot fi amenajate și folosite pentru producția agricolă;

b) animalele, construcțiile de orice fel, mașinile, utilajele și alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 1. (1) Bunurile agricole pot fi arendate în condițiile legii. (2) Prin bunuri agricole care pot fi arendate se înțelege terenuri cu destinație agricolă, și anume: terenuri agricole productive - arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbuștii fructiferi, plantațiile de hamei și duzi -, pășunile împădurite, terenurile ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajări piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice, platformele și spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole și terenurile neproductive care pot fi amenajate și folosite pentru producția agricolă, precum și animalele, construcțiile de orice fel, mașinile, utilajele și alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Art. 1.837. Arendarea făcută pe durată nedeterminată. Dacă durata nu este determinată, arendarea se consideră a fi făcută pentru toată perioada necesară recoltării fructelor pe care bunul agricol urmează să le producă în anul agricol în care se încheie contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1462. Arendarea fără termen a unei moșii se consideră făcută pentru tot timpul necesar ca arendașul să culeagă toate fructele ei.

Art. 1.838. Condiții de formă. (1) Contractul de arendare trebuie încheiat în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Sub sancțiunea unei amenzi civile stabilite de instanța de judecată pentru fiecare zi de întârziere, arendașul trebuie să depună un exemplar al contractului la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile agricole arendate, pentru a fi înregistrat într-un registru special ținut de secretarul consiliului local.

(3) Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, câte un exemplar al contractului se depune la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială sunt situate bunurile arendate.

(4) Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(5) Toate cheltuielile legate de încheierea, înregistrarea și publicitatea contractului de arendare revin arendașului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 6. (1) Contractul de arendare se întocmește în scris, câte un exemplar pentru fiecare parte și un exemplar care se depune la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile arendate, în termen de 15 zile de la data încheierii. Acesta se înregistrează într-un registru special, ținut de secretarul consiliului local. (2) Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, înregistrarea și depunerea contractului se fac la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială este situat bunul arendat. (3) Taxele de redactare și înregistrare a contractului de arendă sunt în sarcina arendașului. (4) Sunt valabile și opozabile numai contractele de arendare încheiate în scris și înregistrate la consiliul local, în condițiile prezentei legi. (5) Contractele de arendare încheiate în scris și înregistrate la consiliul local constituie titluri executorii pentru plata arendei la termenele și în modalitățile stabilite în contract.

Art. 1.839. Schimbarea categoriei de folosință. Arendaşul poate schimba categoria de folosință a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat în scris de către proprietar şi cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 20. Arendaşul poate schimba categoria de folosință a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat în scris de către proprietar şi cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Art. 1.840. Asigurarea bunurilor arendate. Arendaşul este obligat, chiar în lipsă de stipulație expresă, să asigure bunurile agricole pentru riscul pierderii recoltei ori al pieirii animalelor din cauza unor calamități naturale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 5. (2) Părțile vor include în contractul de arendare clauze de asigurare a bunurilor agricole, care sunt în sarcina arendaşului.

Art. 1.841. Reducerea arendei stabilite în bani în cazul pieirii recoltei. (1) Atunci când, pe durata arendării, întreaga recoltă a unui an sau cel puțin o jumătate din ea a pierit fortuit, arendaşul poate cere reducerea proporțională a arendei dacă aceasta a fost stabilită într-o cantitate determinată de produse agricole, într-o sumă de bani determinată sau într-o sumă de bani determinabilă în funcție de valoarea unei cantități determinate de produse agricole.
(2) Dacă arendarea este făcută pe mai mulți ani, reducerea nu se va stabili decât la sfârşitul arendării, când se va face o compensare a recoltelor tuturor anilor de folosință.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporțional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 21. (1) În contractul de arendare, de comun acord, părțile contractante pot stabili cazurile şi limitele suportării daunelor produse de calamități naturale. (2) De asemenea, de comun acord pot să prevadă suportarea pierderilor totale sau parțiale ale bunurilor arendate ca urmare a unor cazuri fortuite sau de forță majoră.

Art. 1.842. Excepții. (1) Arendaşul nu poate obține reducerea arendei în cazul în care pieirea recoltei a avut loc după ce a fost culeasă.
(2) Reducerea arendei nu va putea fi cerută nici atunci când cauza pagubei era cunoscută la data încheierii contractului.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporțional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1459. Nu se va face scăzământ, când pierderea fructelor se va fi întâmplat după culegerea lor.

Art. 1.843. Riscul pieirii fructelor în cazul în care arenda se plăteşte în fructe. (1) Atunci când arenda este stabilită într-o cotă din fructe sau într-o sumă de bani determinabilă în funcţie de valoarea unei astfel de cote, pieirea fortuită, în tot sau în parte, a fructelor de împărţit este suportată proporţional şi nu dă niciuneia dintre părţi acţiune în despăgubire împotriva celeilalte.

(2) Dacă însă pieirea s-a produs după culegerea fructelor şi una dintre părţi întârzie în mod culpabil predarea sau recepţia lor, cota cuvenită acesteia se reduce cu fructele pierdute, iar cota celeilalte părţi se consideră ca şi cum nu ar fi survenit nicio pierdere, afară numai dacă fructele ar fi pierit chiar dacă predarea şi recepţia fructelor se făceau la timp.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizaţia de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporţional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde faţă de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1469. (1) Pierderea recoltei, prin cazuri fortuite, în tot ori în parte, cade în sarcina ambelor părţi, fără a da drept nici uneia din ele a trage la răspundere pe cealaltă. (2) Nu va privi însă pe proprietar pierderea recoltei după strângerea ei, dacă arendaşul s-a fost pus în întârziere cu trădarea părţii cuvenite acelui.

Art. 1.844. Plata arendei în fructe. Atunci când arenda se plăteşte în fructe, în lipsa altui termen prevăzut în contract, arendaşul este de drept în întârziere pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept în întârziere pentru recepţie de la data la care a fost notificat în scris de către arendaş.

Art. 1.845. Caracterul executoriu. Contractele de arendare încheiate în formă autentică, precum şi cele înregistrate la consiliul local constituie, în condiţiile legii, titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalităţile stabilite în contract.

Legea de aplicare:
Art. 136. În aplicarea art. 1.845 din Codul civil, în cazul în care contractul nu prevede termenele şi modalităţile de plată a chiriei, executarea silită a obligaţiei se face în termenele şi modalităţile prevăzute de legislaţia aplicabilă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 6. (5) Contractele de arendare încheiate în scris şi înregistrate la consiliul local constituie titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalităţile stabilite în contract.

Art. 1.846. Cesiunea arendării. Cu acordul scris al arendatorului, arendaşul poate să cesioneze contractul de arendare soţului care participă la exploatarea bunurilor arendate sau descendenţilor săi majori.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 21. Cu acordul scris al arendatorului, arendaşul poate să cesioneze contractul de arendare soţului, coparticipant la exploatarea bunurilor agricole, sau descendenţilor săi care au împlinit vârsta majoratului.

Art. 1.847. Interdicţia subarendării. (1) Nu sunt permise oficiile de arendaşi.
(2) Subarendarea totală sau parţială este interzisă, sub sancţiunea nulităţii absolute.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 22. (1) Nu sunt permise oficii de arendaşi. (2) Subarendarea totală sau parţială este interzisă. (3) Orice act de subarendare este nul.

Art. 1.848. Reînnoirea arendării. (1) Contractul de arendare se reînnoieşte de drept, pentru aceeaşi durată, dacă niciuna dintre părţi nu a comunicat cocontractantului, în scris, refuzul său cu cel puţin 6 luni înainte de expirarea termenului, iar în cazul terenurilor cu destinaţie agricolă, cu cel puţin un an.

(2) Dacă durata contractului de arendare este de un an sau mai scurtă, termenele de refuz al reînnoirii prevăzute la alin. (1) se reduc la jumătate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 12. (1) Contractul de arendare poate fi reînnoit potrivit înţelegerii părţilor şi cu respectarea prevederilor prezentei legi. (2) Fiecare parte contractantă este obligată să înştiinţeze în scris cealaltă parte, cu cel puţin 3 luni înainte de expirarea contractului, despre intenţia sa de a reînnoi sau de a nu reînnoi contractul de arendare. (3) Prin acordul părţilor, contractul de arendare poate să înceteze şi înainte de a ajunge la termen.

Art. 1.849. Dreptul de preempţiune. Arendaşul are drept de preempţiune cu privire la bunurile agricole arendate, care se exercită potrivit art. 1.730-1.739.

Art. 1.850. Cazuri speciale de încetare a contractului. Contractul de arendare încetează prin decesul, incapacitatea sau falimentul arendaşului.

Capitolul VI. Contractul de antrepriză

Secţiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză

§1. Dispoziţii generale

Art. 1.851. Noţiune. (1) Prin contractul de antrepriză, antreprenorul se obligă ca, pe riscul său, să execute o anumită lucrare, materială ori intelectuală, sau să presteze un anumit serviciu pentru beneficiar, în schimbul unui preţ.

(2) Dispoziţiile prezentei secţiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi antreprizei pentru lucrări de construcţii, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru acest contract.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1470. Există trei feluri de locaţiuni a lucrărilor:1. aceea prin care persoanele se obligă a pune lucrările lor în serviciul altora; 2. aceea a cărăuşilor şi a căpitanilor de corăbii, care se însărcinează cu transportul persoanelor sau a lucrurilor; 3. aceea a întreprinzătorilor de lucrări *(C. civ. 1412, 1413, 1471, 1473 şi urm., 1478 şi urm.).*

Art. 1.852. Contractul de subantrepriză. (1) Prin contractul de subantrepriză antreprenorul poate încredinţa unuia sau mai multor subantreprenori executarea unor părţi ori elemente ale lucrării sau serviciilor, afară de cazul în care contractul de antrepriză a fost încheiat în considerarea persoanei sale.

(2) În raporturile cu beneficiarul, antreprenorul răspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa faptă.

(3) Subantrepriza este supusă dispoziţiilor prevăzute pentru contractul de antrepriză.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1487. Întreprinzătorul răspunde de lucrările persoanelor ce a întrebuinţat *(C. civ. 1000).* ▸ Art. 1488. Zidarii, lemnarii şi ceilalţi lucrători întrebuinţaţi la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt, pot reclama plata lor de la comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamaţiei *(C. civ. 973, 1489, 1490, 1737 pct. 4 şi 5, 1742).* ▸ Art. 1489. Zidarii, lemnarii şi cu ceilalţi lucrători care contractează direct cu un preţ hotărât, sunt priviţi ca întreprinzători pentru partea de lucru ce iau asupra-le.

Art. 1.853. Incapacități. Dispozițiile art. 1.655 alin. (1) se aplică în mod corespunzător și contractului de antrepriză.

Art. 1.854. Prețul. (1) Prețul antreprizei poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Prețul trebuie să fie serios și determinat sau cel puțin determinabil.

(3) Atunci când contractul nu cuprinde clauze referitoare la preț, beneficiarul datorează prețul prevăzut de lege ori calculat potrivit legii sau, în lipsa unor asemenea prevederi legale, prețul stabilit în raport cu munca depusă și cheltuielile necesare pentru executarea lucrării ori prestarea serviciului, avându-se în vedere și uzanțele existente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1486. Comitentul însă este dator să plătească erezilor lor, în proporția prețului defipt prin convenție, valoarea lucrărilor făcute și aceea a materialelor pregătite, întrucât însă acele lucrări și materiale pot fi folositoare pentru dânsul.

Art. 1.855. Delimitarea față de vânzare. Contractul este de vânzare, iar nu de antrepriză, atunci când, potrivit intenției părților, executarea lucrării nu constituie scopul principal al contractului, avându-se în vedere și valoarea bunurilor furnizate.

Art. 1.856. Acțiunea directă a lucrătorilor. În măsura în care nu au fost plătite de antreprenor, persoanele care, în baza unui contract încheiat cu acesta, au desfășurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării contractate au acțiune directă împotriva beneficiarului, până la concurența sumei pe care acesta din urmă o datorează antreprenorului la momentul introducerii acțiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1488. Zidarii, lemnarii și ceilalți lucrători întrebuințați la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt, pot reclama plata lor de la comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamației *(C. civ. 973, 1489, 1490, 1737 pct. 4 și 5, 1742).*

§2. Obligațiile părților

Art. 1.857. Procurarea, păstrarea și întrebuințarea materialelor. (1) Dacă din lege sau din contract nu rezultă altfel, antreprenorul este obligat să execute lucrarea cu materialele sale.

(2) Antreprenorul care lucrează cu materialele sale răspunde pentru calitatea acestora, potrivit dispozițiilor de la contractul de vânzare.

(3) Antreprenorul căruia beneficiarul i-a încredințat materialele este obligat să le păstreze și să le întrebuințeze potrivit destinației lor, conform regulilor tehnice aplicabile, să justifice modul în care acestea au fost întrebuințate și să restituie ceea ce nu a fost folosit la executarea lucrării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1479. Când lucrătorul dă materia, dacă lucrul piere, fie în orice chip, înainte însă de a se fi trădat, dauna rămâne în sarcina sa, afară numai dacă comitentele a întârziat de a-l primi *(C. civ. 1018, 1074 și urm., 1156, 1335, 1480, 1481).* ▶ Art. 1484. Întreprinzătorul sau arhitectul care s-a însărcinat a da gata un edificiu, după un plan statornicit și dezbătut cu comitentul, nu poate cere nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpire a muncii manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s-a făcut la planul zis schimbări și adăugiri, dacă aceste adăugiri și schimbări n-au fost în scris aprobate și prețul lor defipt cu comitentul.

Art. 1.858. Informarea beneficiarului. Antreprenorul este obligat să îl informeze fără întârziere pe beneficiar dacă normala executare a lucrării, trăinicia ei sau folosirea potrivit cu destinația acesteia ar fi primejduită din cauza:

a) materialelor procurate sau a celorlalte mijloace pe care, potrivit contractului, beneficiarul le-a pus la dispoziție;

b) instrucţiunilor necorespunzătoare date de beneficiar;
c) existenţei sau ivirii unor împrejurări pentru care antreprenorul nu este ţinut să răspundă.

Art. 1.859. Neluarea măsurilor necesare de către beneficiar. (1) În cazul în care beneficiarul, deşi a fost înştiinţat de către antreprenor în condiţiile art. 1.858, nu ia măsurile necesare într-un termen potrivit cu împrejurările, antreprenorul poate rezilia contractul sau poate continua executarea acestuia pe riscul beneficiarului, notificându-l în acest sens.

(2) Cu toate acestea, dacă lucrarea ar fi de natură să ameninţe sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor, antreprenorul este obligat să ceară rezilierea contractului, sub sancţiunea de a prelua riscul şi de a răspunde pentru prejudiciile cauzate inclusiv terţilor.

Art. 1.860. Pieirea lucrării înainte de recepţie. (1) Dacă anterior recepţiei lucrarea piere ori se deteriorează din cauze neimputabile beneficiarului, antreprenorul care a procurat materialul este dator să o refacă pe cheltuiala sa şi cu respectarea condiţiilor şi termenelor iniţiale, ţinând seama, dacă este cazul, de regulile privind suspendarea fortuită a executării obligaţiei.

(2) Atunci când materialul a fost procurat de beneficiar, acesta este ţinut să suporte cheltuielile refacerii lucrării numai dacă pieirea s-a datorat unui viciu al materialelor. În celelalte cazuri, beneficiarul este obligat să furnizeze din nou materialele, dacă pieirea sau deteriorarea nu este imputabilă antreprenorului.

(3) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile atunci când pieirea sau deteriorarea are loc după recepţia lucrării, situaţie în care antreprenorul rămâne răspunzător, dacă este cazul, în temeiul garanţiei contra viciilor şi pentru calităţile convenite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1479. Când lucrătorul dă materia, dacă lucrul piere, fie în orice chip, înainte însă de a se fi trădat, dauna rămâne în sarcina sa, afară numai dacă comitentele a întârziat de a-l primi *(C. civ. 1018, 1074 şi urm., 1156, 1335, 1480, 1481).* ▸ Art. 1480. Când meseriaşul pune numai lucrul său, sau industria sa, dacă lucrul piere, dauna nu cade în sarcina lui decât numai dacă va fi urmat din culpa sa *(C. civ. 1156, 1481).* ▸ Art. 1481. În cazul articolului precedent, dacă lucrul piere, deşi fără culpa lucrătorului, înainte însă de a fi fost trădat şi fără ca comitentul să fi întârziat de a-l verifica, meseriaşul nu are nici un drept de a pretinde salariul său, afară numai când lucrul a pierit din cauza unui viciu al materiei.

Art. 1.861. Controlul executării lucrării. Beneficiarul are dreptul ca, pe propria sa cheltuială, să controleze lucrarea în cursul executării ei, fără a-l stânjeni în mod nejustificat pe antreprenor, precum şi să îi comunice acestuia observaţiile sale.

Art. 1.862. Recepţia lucrării. (1) De îndată ce a primit comunicarea prin care antreprenorul îl înştiinţează că lucrarea este finalizată, beneficiarul are obligaţia ca, într-un termen rezonabil potrivit naturii lucrării şi uzanţelor din domeniu, să o verifice şi, dacă aceasta corespunde condiţiilor stabilite prin contract, să o recepţioneze, precum şi, atunci când este cazul, să o ridice.

(2) Dacă, fără motive temeinice, beneficiarul nu se prezintă sau nu comunică neîntârziat antreprenorului rezultatul verificării, lucrarea se socoteşte recepţionată fără rezerve.

(3) Beneficiarul care a recepţionat lucrarea fără rezerve nu mai are dreptul de a invoca viciile aparente ale lucrării sau lipsa aparentă a calităţilor convenite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1482. Când e vorba de un lucru ce se măsoară, sau care are mai multe bucăţi, verificarea se poate face în părţi şi se prezumă făcută pentru toate părţile plătite, dacă comitentul plăteşte lucrătorului în proporţia lucrului făcut.

Art. 1.863. Garanţia contra viciilor şi pentru calităţile convenite. Antreprenorul datorează garanţie contra viciilor lucrării şi pentru calităţile convenite, potrivit dispoziţiilor privind garanţia contra viciilor lucrului vândut, care se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1483. Dacă, în curs de 10 ani, numărați din ziua în care s-a isprăvit clădirea unui edificiu sau facerea unui alt lucru însemnător, unul ori altul se dărâmă în tot ori în parte, sau amenință învederat dărâmarea, din cauza unui viciu de construcție sau a pământului, întreprinzătorul și arhitectul rămân răspunzători de daune *(C. civ. 1902)*.

Art. 1.864. Exigibilitatea prețului. (1) Atunci când obiectul contractului este o lucrare, beneficiarul este obligat să îi plătească antreprenorului prețul la data și locul recepției întregii lucrări, dacă prin lege sau contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care lucrarea a pierit ori s-a deteriorat înainte de recepție, fără vina beneficiarului, antreprenorul nu are dreptul la preț atunci când el a dat materialul sau când pieirea ori deteriorarea a avut o altă cauză decât viciile materialului dat de beneficiar. În acest caz, contractul rămâne în ființă, fiind aplicabile dispozițiile art. 1.860.

Art. 1.865. Prețul estimat. (1) Atunci când, cu ocazia încheierii contractului, prețul lucrărilor sau al serviciilor a făcut obiectul unei estimări, antreprenorul trebuie să justifice orice creștere a prețului.

(2) Beneficiarul nu este ținut să plătească această creștere decât în măsura în care ea rezultă din lucrări sau servicii care nu puteau fi prevăzute de către antreprenor la momentul încheierii contractului.

Art. 1.866. Prețul stabilit în funcție de valoarea lucrărilor sau serviciilor. Dacă prețul este stabilit în funcție de valoarea lucrărilor executate, a serviciilor prestate sau a bunurilor furnizate, antreprenorul este ținut, la cererea beneficiarului, să îi dea socoteală despre stadiul lucrărilor, despre serviciile deja prestate și despre cheltuielile deja efectuate.

Art. 1.867. Prețul forfetar. (1) Atunci când contractul este încheiat pentru un preț global, beneficiarul trebuie să plătească prețul convenit și nu poate cere o diminuare a acestuia, motivând că lucrarea sau serviciul a necesitat mai puțină muncă ori a costat mai puțin decât s-a prevăzut.

(2) Tot astfel, antreprenorul nu poate pretinde o creștere a prețului pentru motive opuse celor menționate la alin. (1).

(3) Prețul forfetar rămâne neschimbat, cu toate că s-au adus modificări cu privire la condițiile de executare inițial prevăzute, dacă părțile nu au convenit altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1484. Întreprinzătorul sau arhitectul care s-a însărcinat a da gata un edificiu, după un plan statornicit și dezbătut cu comitentul, nu poate cere nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpire a muncii manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s-a făcut la planul zis schimbări și adăugiri, dacă aceste adăugiri și schimbări n-au fost în scris aprobate și prețul lor defipt cu comitentul.

Art. 1.868. Vânzarea bunurilor neridicate în termen. (1) Dacă antreprenorul s-a obligat să execute o lucrare cu materialul beneficiarului sau să presteze un serviciu cu privire la un bun pe care beneficiarul i l-a predat în acest scop, iar acesta din urmă nu ridică bunul în termen de 6 luni socotit din ziua convenită pentru recepție sau, când lucrarea ori serviciul s-a finalizat mai târziu, de la data finalizării, antreprenorul, după ce l-a înștiințat în scris pe beneficiar, are dreptul să vândă bunul cu diligența unui mandatar cu titlu gratuit al beneficiarului.

(2) După reținerea prețului lucrării și a cheltuielilor de vânzare, antreprenorul va consemna diferența la dispoziția beneficiarului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile în cazul în care beneficiarul introduce împotriva antreprenorului o acțiune întemeiată pe neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a lucrării.

Art. 1.869. Ipoteca legală. Pentru garantarea plății prețului datorat pentru lucrare, antreprenorul beneficiază de o ipotecă legală asupra lucrării, constituită și conservată în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1737. Creditorii privilegiaţi asupra imobilelor sunt: 4. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui, sau a repara edificii, canaluri sau alte opere, cu condiţia însă ca prealabilmente să se fi încheiat un proces-verbal de către un expert numit de judecătoria în a cărei rază teritorială sunt situate edificiile, constatator stării şi felului lucrărilor ce proprietarul va declara că are de gând a face şi numai în cazul când acele lucrări ar fi fost primite cel mult în curs de şase luni, după terminarea lor, de către expert asemenea numit de judecătorie. Dar privilegiul acesta nu poate trece niciodată peste valorile constatate prin al doilea proces-verbal, ci se va reduce la adaosul de valoare ce va fi existând la epoca alienării imobilului, ca rezultat al lucrărilor executate. Art. 1742. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui sau a repara edificii, canaluri sau alte opere, şi acei care au împrumutat, pentru a indemniza pe persoanele de mai sus, cu bani a căror întrebuinţare se constată conform alineatului 5 de la articolul 1737, conservă privilegiul lor prin inscripţia proceselor-verbale ale experţilor, menţionate la alineatul 4 al articolului 1737.

§3. Încetarea contractului

Art. 1.870. Decesul beneficiarului. Decesul beneficiarului nu determină încetarea contractului decât dacă aceasta face imposibilă sau inutilă executarea sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1485. Contractul de locaţiune a lucrărilor se desfiinţează cu moartea meseriaşului, arhitectului sau întreprinzătorului *(C. civ. 1094, 1440, 1486, 1552).*

Art. 1.871. Decesul antreprenorului sau incapacitatea sa de a executa contractul. (1) În cazul în care antreprenorul decedează sau devine, fără culpa sa, incapabil de a finaliza lucrarea sau de a presta serviciul, contractul încetează dacă a fost încheiat în considerarea aptitudinilor personale ale antreprenorului.

(2) Beneficiarul este ţinut să recepţioneze partea deja executată, dacă o poate folosi.

(3) De asemenea, în cazul prevăzut la alin. (1), beneficiarul este obligat să plătească, în proporţie cu preţul convenit, valoarea lucrărilor efectuate şi a cheltuielilor făcute în vederea finalizării lucrării, însă numai în măsura în care aceste lucrări şi cheltuieli îi sunt de folos.

(4) Beneficiarul are dreptul, cu condiţia de a plăti o indemnizaţie adecvată, să ceară predarea materialelor pregătite şi a planurilor pe cale de a fi puse în executare, dispoziţiile legale privitoare la drepturile de proprietate intelectuală rămânând aplicabile.

Art. 1.872. Rezoluţiunea sau rezilierea contractului imputabilă antreprenorului. Beneficiarul are dreptul să obţină rezilierea sau, după caz, rezoluţiunea contractului în cazurile în care, fără justificare:

a) respectarea termenului convenit pentru recepţia lucrării a devenit vădit imposibilă;

b) lucrarea sau serviciul nu se execută în modul convenit şi într-un termen stabilit de beneficiar potrivit cu împrejurările, antreprenorul nu remediază lipsurile constatate şi nu schimbă pentru viitor modul de executare a lucrării sau serviciului;

c) nu se execută alte obligaţii ce revin antreprenorului potrivit legii sau în temeiul contractului.

Art. 1.873. Rezoluţiunea sau rezilierea contractului imputabilă beneficiarului. Dacă antreprenorul nu poate începe sau continua executarea contractului din cauza neîndeplinirii fără justificare de către beneficiar a propriilor obligaţii, antreprenorul este îndreptăţit să obţină rezoluţiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, dacă este cazul.

Secţiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcţii

Art. 1.874. Noţiune. Prin contractul de antrepriză pentru lucrări de construcţii, antreprenorul se obligă să execute lucrări care, potrivit legii, necesită eliberarea autorizaţiei de construire.

Art. 1.875. Obligații accesorii ale beneficiarului. (1) Beneficiarul este obligat să permită antreprenorului, în măsura în care este necesară pentru executarea lucrării, folosirea căilor de acces, a instalațiilor proprii de alimentare cu apă și a altor utilități ce deservesc imobilul.

(2) Beneficiarul este obligat să obțină toate autorizațiile cerute de lege pentru executarea lucrării. În vederea executării acestei obligații, antreprenorul trebuie să coopereze cu beneficiarul, furnizându-i informațiile necesare pe care le deține sau pe care ar trebui să le dețină în considerarea specializării sale.

Art. 1.876. Controlul executării lucrărilor. (1) În cursul executării contractului, beneficiarul are dreptul ca, fără a stânjeni activitatea normală a antreprenorului, să controleze stadiul de execuție, calitatea și aspectul lucrărilor efectuate și ale materialelor întrebuințate, precum și orice alte aspecte referitoare la îndeplinirea de către antreprenor a obligațiilor sale contractuale.

(2) Beneficiarul comunică antreprenorului constatările și instrucțiunile sale în scris, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) La finalizarea acelei părți din lucrare ce urmează a fi acoperită prin executarea ulterioară a altor lucrări sau prin montarea unor elemente de construcții, antreprenorul și beneficiarul sunt obligați să constate împreună existența părții finalizate și conformitatea acesteia cu dispozițiile legale și clauzele contractului. În acest scop, dacă nu s-a convenit altfel, antreprenorul îl convoacă pe beneficiar la locul executării lucrării înăuntrul unui termen rezonabil, a cărui întindere se stabilește, potrivit uzanțelor existente, în raport cu natura lucrării și locul situării acesteia. În cazul în care beneficiarul nu se prezintă la termenul comunicat în scris sau pe altă cale convenită de către părți, antreprenorul poate întocmi singur actul de constatare a lucrării ce urmează a fi acoperită.

Art. 1.877. Împrejurări care împiedică executarea lucrărilor. (1) În cazul în care, în cursul executării contractului, constată greșeli sau lipsuri în lucrările de proiectare în temeiul cărora s-a încheiat contractul, antreprenorul este obligat să comunice de îndată beneficiarului și proiectantului constatările sale, împreună cu propunerile de remediere, în măsura în care acestea intră în domeniul pregătirii sale profesionale, precum și să ceară beneficiarului să ia măsurile corespunzătoare.

(2) Dacă beneficiarul, luând și avizul proiectantului, nu comunică de îndată măsurile luate pentru înlăturarea greșelilor sau lipsurilor semnalate ori dacă măsurile luate nu sunt corespunzătoare, antreprenorul poate să suspende executarea lucrărilor, înștiințându-i de îndată despre aceasta pe beneficiar și proiectant.

Art. 1.878. Recepția lucrărilor. Riscul contractului. (1) După finalizarea construcției, se va proceda, în condițiile legii, la recepția provizorie la terminarea lucrării, urmată de recepția finală.

(2) Riscurile trec asupra beneficiarului de la data recepției provizorii la terminarea lucrării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1482. Când e vorba de un lucru ce se măsoară, sau care are mai multe bucăți, verificarea se poate face în părți și se prezumă făcută pentru toate părțile plătite, dacă comitentul plătește lucrătorului în proporția lucrului făcut.

Art. 1.879. Răspunderea pentru vicii. (1) Termenele de garanție contra viciilor lucrării sunt cele stabilite de legea specială.

(2) Arhitectul sau inginerul este exonerat de răspunderea pentru viciile lucrării numai dacă dovedește că acestea nu rezultă din deficiențe ale expertizelor sau planurilor pe care le-a furnizat și, dacă este cazul, din vreo lipsă de diligență în coordonarea sau supravegherea lucrărilor.

(3) Antreprenorul este exonerat de răspundere numai dacă dovedește că viciile rezultă din deficiențe ale expertizelor sau planurilor arhitectului ori ale inginerului ales de către beneficiar. Subantreprenorul nu este exonerat decât dacă dovedește că viciile rezultă din deciziile antreprenorului sau din expertizele ori planurile arhitectului sau ale inginerului.

(4) Fiecare dintre părţile prevăzute la alin. (2) şi (3) poate fi exonerată de răspundere dacă dovedeşte că aceste vicii rezultă din deciziile impuse de beneficiar în alegerea solului sau a materialelor ori în alegerea subantreprenorilor, a experţilor sau a metodelor de construire. Exonerarea de răspundere nu operează atunci când aceste vicii, deşi puteau să fie prevăzute în cursul executării lucrării, nu au fost notificate beneficiarului. Prevederile art. 1.859 rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1487. Întreprinzătorul răspunde de lucrările persoanelor ce a întrebuinţat *(C. civ. 1000).*

Art. 1.880. Începutul prescripţiei privind răspunderea pentru vicii. (1) Prescripţia dreptului la acţiune pentru vicii aparente începe să curgă de la data recepţiei finale sau, după caz, a împlinirii termenului acordat antreprenorului prin procesul-verbal de recepţie finală, pentru înlăturarea viciilor constatate.

(2) Prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile lucrării de proiectare începe să curgă odată cu prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile lucrărilor executate de antreprenor, afară numai dacă viciile lucrărilor de proiectare au fost descoperite mai înainte, caz în care prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii acestora.

Capitolul VII. Contractul de societate

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.881. Noţiune. (1) Prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfăşurarea unei activităţi şi să contribuie la aceasta prin aporturi băneşti, în bunuri, în cunoştinţe specifice sau prestaţii, cu scopul de a împărţi beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.

(2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proporţional cu participarea la distribuţia beneficiului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.

(3) Societatea se poate constitui cu sau fără personalitate juridică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1491. Societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane se învoiesc să pună ceva în comun, cu scop de a împărţi foloasele ce ar putea deriva. ► Art. 1521. Când mai mulţi asociaţi s-au îndatorat către un creditor, fiecare rămâne răspunzător către acesta cu o sumă şi parte egală, oricare ar fi capitalul, afară numai când anume s-a stipulat că fiecare rămâne răspunzător în proporţia capitalului pus în societate *(C. civ. 777).* ► Art. 1522. Stipulaţia anume rostită că s-a contractat o obligaţie pe seama societăţii îndatoreşte numai pe asociatul contractant şi nu pe ceilalţi, afară numai când aceştia l-ar fi împuternicit la aceasta sau când ar fi rezultat un profit pentru societate *(C. civ. 973, 991, 1520, 1532 şi urm.).*

Art. 1.882. Condiţii de validitate. (1) Poate fi asociat orice persoană fizică sau persoană juridică, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel. Un soţ nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decât cu consimţământul celuilalt soţ, dispoziţiile art. 349 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Orice societate trebuie să aibă un obiect determinat şi licit, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(3) Fiecare asociat trebuie să contribuie la constituirea societăţii prin aporturi băneşti, în bunuri, în prestaţii sau cunoştinţe specifice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1492. (1) Orice societate trebuie să aibă de obiect un ce licit şi să fie contractată spre folosul comun al părţilor. (2) Fiecare membru al unei societăţi trebuie să pună în comun sau bani, sau alte lucruri, sau industria sa *(C. civ. 5, 948, 962, 966, 968, 1008, 1503 şi urm., 1513).*

Art. 1.883. Regimul aporturilor. (1) În cazul unei societăți cu personalitate juridică, aporturile intră în patrimoniul societății, iar în cazul unei societăți fără personalitate juridică, aporturile devin coproprietatea asociaților, afară de cazul în care au convenit, în mod expres, că vor trece în folosința lor comună.

(2) În cazul aportului unor bunuri imobile sau, după caz, al altor drepturi reale imobiliare, contractul se încheie în formă autentică.

(3) Transferul drepturilor asupra bunurilor aportate este supus formelor de publicitate prevăzute de lege. Dacă înscrierea dreptului în registrele de publicitate a fost făcută înainte de data înmatriculării societății, transferul drepturilor este, în toate cazurile, afectat de condiția dobândirii personalității juridice.

Art. 1.884. Forma contractului. (1) Contractul de societate se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul prin care se înființează o societate cu personalitate juridică trebuie încheiat în formă scrisă și trebuie să prevadă asociații, aporturile, forma juridică, obiectul, denumirea și sediul societății.

Art. 1.885. Durata societății. (1) Durata societății este nedeterminată, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Asociații pot prelungi durata societății, înainte de expirarea acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 137. În aplicarea art. 1.885 alin. (1) din Codul civil, stipularea constituirii societății „pe durată nelimitată" semnifică „pe durată nedeterminată", indiferent de data constituirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1502. (1) Dacă nu s-a stipulat nimic în privința duratei societății, atunci ea se prezumă contractată pentru toată viața asociaților, cu singura mărginire cuprinsă în articolul 1527. (2) Dacă însă ea are de obiect o afacere ce nu durează decât un timp determinat, atunci se prezumă contractată pentru tot timpul cât va ține acea afacere.

Art. 1.886. Răspunderea asociaților fondatori și a primilor administratori. (1) Asociații fondatori și primii administratori numiți prin contract răspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei condiții de formă a contractului de societate sau a unei formalități necesare pentru constituirea societății ori, dacă este cazul, pentru dobândirea personalității juridice de către aceasta.

(2) În cazul modificării contractului, dispozițiile alin. (1) se aplică administratorilor cu drept de reprezentare a societății aflați în funcție la data modificării, respectiv la data la care ar fi trebuit să se îndeplinească formalitățile referitoare la această modificare.

Art. 1.887. Domeniul de aplicare. (1) Prezentul capitol constituie dreptul comun în materia societăților.

(2) Legea poate reglementa diferite tipuri de societăți în considerarea formei, naturii sau obiectului de activitate.

Legea de aplicare:
Art. 138. Societățile reglementate de legi speciale continuă să fie supuse acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1531. Dispozițiile titlului prezent se aplică la societățile comerciale, întrucât nu sunt contrarii legilor și uzurilor comerciale.

Art. 1.888. Formele societare. După forma lor, societățile pot fi:
a) simple;
b) în participație;
c) în nume colectiv;

d) în comandită simplă;
e) cu răspundere limitată;
f) pe acțiuni;
g) în comandită pe acțiuni;
h) cooperative;
i) alt tip de societate anume reglementat de lege.

Legea de aplicare:
Art. 139. (1) Societățile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 se pot transforma în oricare dintre formele de societate reglementate de Codul civil sau de alte legi, cu respectarea condițiilor prevăzute de acestea. Actele săvârșite de acestea anterior intrării în vigoare a Codului civil rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.
(2) Răspunderea asociaților, atât între ei, cât și față de terți, pentru actele și faptele săvârșite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârșirii acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1493. Societățile sunt universale sau particulare.

Art. 1.889. Dobândirea personalității juridice. (1) Prin contractul de societate sau printr-un act separat, asociații pot conveni constituirea unei societăți cu personalitate juridică, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. În acest caz, răspunderea lor pentru datoriile sociale este subsidiară, nelimitată și solidară, dacă prin lege nu se dispune altfel.
(2) Dacă, potrivit voinței asociaților, societatea urmează să aibă personalitate juridică, indiferent de obiectul de activitate, ea poate fi constituită numai în forma și condițiile prevăzute de legea specială care îi conferă personalitate juridică.
(3) Societatea dobândește personalitate juridică prin și de la data înmatriculării în registrul comerțului, dacă prin lege nu se dispune altfel.
(4) Până la data dobândirii personalității juridice, raporturile dintre asociați sunt guvernate de regulile aplicabile societății simple.

Secțiunea a 2-a. Societatea simplă

§1. Încheierea contractului de societate

Art. 1.890. Condiții de formă. Contractul de societate nu este supus unor formalități speciale, cu excepția celor prevăzute la art. 1.884 alin. (1) și celor care rezultă din natura bunurilor ce constituie aport.

Legislație conexă: art. 5 alin. (6) lit. a) LSC.

Art. 1.891. Modificarea contractului de societate. În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se dispune altfel, modificarea contractului de societate se face cu respectarea dispozițiilor prevăzute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1524. Prorogarea unei societăți contractată pentru un timp determinat nu poate fi probată decât prin aceleași mezii, prin care poate fi probat însuși contractul societății.

Art. 1.892. Personalitatea juridică. (1) Societatea simplă nu are personalitate juridică.
(2) Dacă asociații doresc dobândirea personalității juridice, prin actul de modificare a contractului de societate vor indica, în mod expres, forma juridică a acesteia și vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozițiile legale aplicabile societății nou-înființate.
(3) În cazul prevăzut la alin. (2) dobândirea personalității juridice se face fără a se dispune dizolvarea societății simple. Asociații și societatea nou-înființată răspund solidar și indivizibil pentru toate datoriile societății născute înainte de dobândirea personalității juridice.

Art. 1.893. Societăţile de fapt. Societăţile supuse condiţiei înmatriculării conform legii şi rămase neînmatriculate, precum şi societăţile de fapt sunt asimilate societăţilor simple.

§2. Efectele contractului de societate

I. Drepturile şi obligaţiile asociaţilor între ei

Art. 1.894. Formarea capitalului social. (1) Asociaţii contribuie la formarea capitalului social al societăţii, prin aporturi băneşti sau în bunuri, după caz.

(2) Capitalul social subscris se divide în părţi egale, numite părţi de interes, care se distribuie asociaţilor proporţional cu aporturile fiecăruia, dacă prin lege sau contractul de societate nu se prevede altfel.

(3) Asociaţii se pot obliga la aport în prestaţii sau în cunoştinţe specifice, cu titlu de aport societar. În schimbul acestui aport, asociaţii participă, potrivit actului constitutiv, la împărţirea beneficiilor şi suportarea pierderilor, precum şi la luarea deciziilor în societate.

Art. 1.895. Realizarea aporturilor. (1) Fiecare dintre asociaţi răspunde faţă de societate şi faţă de ceilalţi asociaţi pentru vărsarea aporturilor la care s-a obligat.

(2) Drepturile conferite de părţile de interes sunt suspendate până la vărsarea aporturilor la capitalul social.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1503. (1) Fiecare asociat, în privinţa societăţii, se consideră ca un debitor de tot ceea ce a promis de a pune în comun.

Art. 1.896. Aportul în bunuri. (1) Aportul în bunuri, altele decât cele fungibile, se efectuează prin transferul drepturilor asupra acestora şi predarea efectivă a bunurilor în stare de funcţionare potrivit destinaţiei sociale.

(2) Asociatul care aportează proprietatea sau un alt drept real asupra unui bun răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător faţă de cumpărător, iar asociatul care aportează folosinţa răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui locator faţă de locatar.

(3) Aporturile constând în bunuri fungibile sau consumptibile nu pot fi subscrise cu titlu de aport în folosinţă, ci devin, în toate cazurile, proprietatea asociaţilor, chiar dacă în contractul de societate nu s-a stipulat aceasta în mod expres.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1503. (2) Dacă s-a promis un obiect determinat de care societatea s-a evins, asociatul ce l-a pus în comun e răspunzător către societate în felul precum vânzătorul este către cumpărător *(C. civ. 1074 şi urm., 1337 şi urm.)*.

Art. 1.897. Aportul în bunuri incorporale. (1) Asociatul care aportează o creanţă răspunde pentru existenţa creanţei la momentul aportului şi încasarea acesteia la scadenţă, fiind obligat să acopere cuantumul acesteia, dobânda legală care începe să curgă de la scadenţă şi orice alte daune ce ar rezulta, dacă creanţa nu se încasează în tot sau în parte.

(2) Asociatul care aportează acţiuni sau părţi sociale emise de o altă societate răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător faţă de cumpărător.

(3) Asociatul care aportează cambii sau alte titluri de credit care circulă în comerţ răspunde potrivit alin. (1).

Art. 1.898. Aportul în numerar. Asociatul care a subscris ca aport o sumă de bani datorează în caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobânda legală de la scadenţă şi orice alte daune care ar rezulta, fiind de drept pus în întârziere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1504. (1) Asociatul care era dator a pune în comun o sumă de bani, şi care n-a făcut-o, de drept şi fără nici o cerere rămâne debitor de dobânda acestei sume, din ziua în

care trebuia să o plătească, fără a fi scutit şi de plata de daune-interese, dacă s-ar cuveni. (2) Asemenea se va urma şi în privinţa acelor sume ce ar fi luat din casa societăţii, a căror dobândă va începe a se socoti din ziua luării lor pentru un folos al său particular *(C. civ. 1075, 1081, 1088).*

Legislaţie conexă: art. 65 LSC.

Art. 1.899. Aporturile în prestaţii şi cunoştinţe specifice. (1) Aportul în prestaţii sau cunoştinţe specifice este datorat în mod continuu, atât timp cât asociatul care s-a obligat la acesta este membru al societăţii, iar asociatul este ţinut faţă de societate pentru toate câştigurile realizate din activităţile care fac obiectul aportului.

(2) Aporturile în prestaţii sau cunoştinţe specifice se efectuează prin desfăşurarea de către asociatul care s-a obligat a unor activităţi concrete şi prin punerea la dispoziţia societăţii a unor informaţii, pentru realizarea obiectului acesteia, în modalităţile şi condiţiile stabilite prin contractul de societate.

(3) Neexecutarea aportului în prestaţii sau cunoştinţe specifice dă loc numai la o acţiune în excludere cu daune-interese, dacă este cazul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1505. Asociaţii care s-au îndatorat a pune în comun industria lor vor trebui să dea seamă de toate câştigurile făcute prin acel fel de industrie, ce este obiectul societăţii *(C. civ. 1496, 1503).*

Art. 1.900. Regimul părţilor de interes. (1) Părţile de interes sunt indivizibile.

(2) Părţile de interes plătite sau vărsate în întregime dau drept de vot în adunarea asociaţilor, dacă prin contract nu s-a prevăzut altfel.

(3) Când o parte de interes devine proprietatea comună a mai multor persoane, acestea sunt obligate să desemneze un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor sociale aferente.

(4) Cât timp o parte de interes este proprietatea comună a mai multor persoane, acestea răspund în mod solidar pentru efectuarea vărsămintelor datorate.

Art. 1.901. Transmiterea părţilor de interes. (1) Transmiterea părţilor de interes se face în limitele şi condiţiile prevăzute de lege şi de contractul de societate. Transmiterea părţilor de interes către persoane din afara societăţii este permisă cu consimţământul tuturor asociaţilor. Părţile de interes se pot transmite şi prin moştenire, dacă prin contract nu se dispune altfel.

(2) Orice asociat poate răscumpăra, substituindu-se în drepturile dobânditorului, părţile de interes dobândite cu titlu oneros de un terţ fără consimţământul tuturor asociaţilor, în termen de 60 de zile de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască cesiunea. Dacă mai mulţi asociaţi exercită concomitent acest drept, părţile de interes se alocă proporţional cu cota de participare la profit.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) şi ori de câte ori legea impune cesiunea părţilor de interes, valoarea acestora este stabilită de un expert agreat de părţile cesiunii sau, în lipsa unui acord, de către instanţă.

(4) Cesiunea cu titlu gratuit a părţilor de interes este asimilată unei cesiuni cu titlu oneros şi dă loc la aplicarea dispoziţiilor alin. (2) şi (3). În privinţa formei, cesiunea cu titlu gratuit este supusă regimului juridic al donaţiei.

Art. 1.902. Participarea la profit şi pierderi. (1) Participarea la profitul societăţii implică şi contribuţia la pierderile societăţii, în condiţiile prevăzute de contractul de societate, ale prezentului capitol sau ale legii speciale aplicabile, după caz.

(2) Partea fiecărui asociat la profituri şi pierderi este proporţională cu aportul său la capitalul social, dacă nu s-a convenit altfel. Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui raport[1] constă în prestaţii sau cunoştinţe specifice este egală cu cea a asociatului care a contribuit cu aportul cel mai mic, dacă nu s-a convenit altfel.

[1] *N.r.* Credem că este o eroare de redactare, fiind vorba despre „Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui *aport* constă în..", în loc de „Partea la profituri şi pierderi a asociatului al cărui *raport* constă în..".

(3) Asociații pot participa la câștig în proporție diferită de contribuția la pierderi, cu condiția ca astfel de diferențe să fie rezonabile potrivit cu împrejurările și să fie expres prevăzute în contract.

(4) Când contractul stabilește numai partea de câștig, aceeași proporție are loc și cât privește pierderile.

(5) Orice clauză prin care un asociat este exclus de la împărțirea beneficiilor sau de la participarea la pierderi este considerată nescrisă.

(6) Prin excepție de la art. 1.881 alin. (2), asociatul al cărui aport constă în prestații sau cunoștințe specifice este scutit, în măsura corespunzătoare acestui aport, de a participa la pierderi, dacă această scutire a fost prevăzută în mod expres în contractul de societate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1511. (1) Când prin contractul de societate nu se determină partea de câștig sau pierdere a fiecărui asociat, atunci acea parte va fi proporțională cu suma pusă în comun de fiecare. (2) În privința acelui ce n-a pus în comun decât industria sa, partea de câștig sau pierdere se va regula ca parte a celui ce ar fi pus în comun valoarea cea mai mică *(C. civ. 774, 1521).* ► Art. 1513. (1) Este nul contractul prin care un asociat își stipulează totalitatea câștigurilor. (2) Asemenea, nulă este convenția prin care s-a stipulat ca unul sau mai mulți asociați să fie scutiți de a participa la pierdere *(C. civ. 5, 966, 968, 1008, 1511).*

Art. 1.903. Obligația de neconcurență. (1) Asociatul nu poate face concurență societății pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane și nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operațiune care ar putea fi păgubitoare pentru societate.

(2) Asociatul nu poate lua parte pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane la o activitate care ar conduce la privarea societății de bunurile, prestațiile sau cunoștințele specifice la care asociatul s-a obligat.

(3) Beneficiile rezultând din oricare dintre activitățile interzise potrivit alin. (1) și (2) se cuvin societății, iar asociatul este ținut pentru orice daune ce ar putea rezulta.

Art. 1.904. Folosirea bunurilor sociale. (1) În lipsă de stipulație contrară, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale în interesul societății, potrivit cu destinația acestora și fără să stânjenească drepturile celorlalți asociați.

(2) Asociatul care, fără consimțământul scris al celorlalți asociați, întrebuințează bunurile sociale în folosul său sau al unei alte persoane este obligat să restituie societății beneficiile ce au rezultat și să acopere daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1.905. Folosirea fondurilor comune. (1) Niciun asociat nu poate lua din fondurile comune mai mult decât i s-a fixat pentru cheltuielile făcute sau pentru cele ce urmează să se facă în interesul societății.

(2) Asociatul care încalcă dispozițiile alin. (1) este răspunzător de sumele luate și de toate daunele-interese ce ar putea rezulta.

(3) Prin contractul de societate se poate stipula că asociații pot lua din casa societății anumite sume de bani pentru cheltuielile lor particulare.

Art. 1.906. Distribuția plății datoriilor debitorului comun. În cazul în care un debitor comun plătește o parte din datoriile sale față de societate și față de asociat, având aceeași scadență, asociatul în mâinile căruia s-a făcut plata va aloca suma primită stingerii creanței sale și creanței societare, proporțional cu raportul dintre acestea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1506. (1) Când un asociat este pe seama sa creditor de o sumă exigibilă al unei persoane, debitor asemenea și către societate cu o sumă exigibilă, atunci aceea ce primește de la un așa debitor va trebui să se socotească atât în creditul societății, cât și în al său propriu, în proporția ambelor credite, chiar când prin chitanța dată s-ar specifica că primirea s-a făcut numai pe seama creditului său particular. (2) Dacă însă prin chitanța dată s-ar specifica că primirea s-a

făcut numai în contul creditului societății, atunci se va urma după această declarație *(C. civ. 1110 și urm.).* ▸ Art. 1507. Când unul din asociați și-a primit partea sa întreagă din creditul comun și debitorul a devenit apoi nesolvabil, acest asociat va trebui să pună în comun ceea ce a primit, chiar când ar fi dat o chitanță anume pentru partea sa.

Art. 1.907. Cheltuielile făcute pentru societate. (1) Asociatul are dreptul la rambursarea cheltuielilor pe care le-a făcut pentru societate și de a fi indemnizat pentru obligațiile sau pierderile pe care le-a asumat sau suferit acționând de bună-credință în interesul societății.

(2) Asociatul nu poate compensa cheltuielile și pierderile prevăzute la alin. (1) cu datoriile sale față de societate și nici paguba cauzată societății din culpa sa cu foloasele pe care i le-a adus prin diferite operațiuni.

(3) Este interzisă compensarea între datoria unui terț față de societate și creanța acestuia asupra unui asociat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1510. Un asociat are acțiune contra societății nu numai pentru restituirea capitalelor cheltuite în contul ei, dar încă pentru obligațiile contractate de bună credință pentru afacerile sociale, și pentru pericolele nedespărțite de administrația lor *(C. civ. 991, 1546 și urm.).*

Art. 1.908. Asocierea asupra drepturilor sociale și cedarea acestora. (1) Un asociat își poate asocia o terță persoană la drepturile sale sociale fără consimțământul celorlalți asociați, dar persoana respectivă nu va putea deveni asociat al societății fără consimțământul celorlalți asociați, care trebuie dat în condițiile dispozițiilor art. 1.901.

(2) Asociatul nu poate ceda, fără consimțământul tuturor celorlalți asociați, drepturile sale sociale, sub sancțiunea aplicării prevederilor art. 1.901 alin. (2) și (3).

(3) Asociatul nu poate garanta în niciun fel obligațiile personale sau ale vreunui terț cu drepturile sociale, fără consimțământul tuturor asociaților, sub sancțiunea nulității absolute a garanției.

(4) Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată nu poate cere, înainte de încetarea societății, restituirea sau contravaloarea părții care i se cuvine din bunurile comune ale societății, afară de cazul retragerii sau excluderii sale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1519. Fiecare asociat poate, fără învoirea asociaților, să-și asocieze o a treia persoană în privința părții ce are în societate; nu poate însă, fără învoirea aceasta, a-l asocia și la societate, chiar când ar avea administrația ei.

Art. 1.909. Promisiunea asupra drepturilor sociale. Orice promisiune făcută de un asociat de a ceda, vinde, garanta în orice fel sau de a renunța la drepturile sale sociale îi conferă beneficiarului acesteia numai dreptul la daunele ce ar rezulta din neexecutare.

Art. 1.910. Hotărârile privind societatea. (1) Asociații, chiar lipsiți de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociaților.

(2) Hotărârile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociaților, dacă prin contract sau prin lege nu se stabilește altfel.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), hotărârile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimțământul tuturor asociaților.

(4) Obligațiile unui asociat nu pot fi mărite fără consimțământul acestuia.

(5) Orice clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Art. 1.911. Adoptarea hotărârilor. (1) Hotărârile sunt adoptate de asociații reuniți în adunarea asociaților. Contractul poate prevedea modul de convocare și desfășurare a acesteia, iar în lipsă, hotărârea poate fi adoptată și prin consultarea scrisă a acestora.

(2) Hotărârile pot, de asemenea, rezulta din consimțământul tuturor asociaților exprimat în actul încheiat de societate.

Art. 1.912. Contestarea hotărârilor. (1) Asociatul nemulțumit de o hotărâre luată cu majoritate o poate contesta la instanța judecătorească, în termen de 15 zile de la data la care a fost luată, dacă a fost prezent, şi de la data comunicării, dacă a fost lipsă. Dacă hotărârea nu i-a fost comunicată, termenul curge de la data la care a luat cunoştință de aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data la care a fost luată hotărârea.

(2) Termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1) este termen de decădere.

II. Administrarea societății

Art. 1.913. Numirea administratorilor. (1) Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum şi orice alt aspect legat de administrarea societății se stabilesc prin contract sau prin acte separate.

(2) Administratorii pot fi asociați sau neasociați, persoane fizice ori persoane juridice, române sau străine.

(3) Dacă prin contract nu se dispune altfel, societatea este administrată de asociați, care au mandat reciproc de a administra unul pentru altul în interesul societății. Operațiunea făcută de oricare dintre ei este valabilă şi pentru partea celorlalți, chiar fără a le fi luat consimțământul în prealabil.

(4) Oricare dintre ei se poate opune, în scris, operațiunii mai înainte ca ea să fie încheiată.

(5) Opoziția nu produce însă efecte față de terții de bună-credință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1517. În lipsă de stipulații speciale în privința modului de administrație, se vor observa următoarele reguli:1. Se prezumă că asociații şi-au dat reciproc facultatea de a administra unul pentru altul. Fapta unuia obligă şi pe ceilalți asociați, fără ca ei să fi fost întrebați; aceştia însă sau unul din ei pot întotdeauna a se opune la o aşa operație înainte de a fi fost făcută. 2. Fiecare asociat poate să se servească de lucrurile societății, întrucât le întrebuințează la destinația lor statornicită prin uz, întrucât nu face daună societății, şi întrucât nu împiedică şi pe ceilalți asociați în exercițiul dreptului lor. 3. Fiecare asociat are dreptul de a obliga pe coasociați să contribuie la cheltuielile necesare pentru păstrarea lucrurilor societății. 4. Unul din asociați nu poate face nici o inovație asupra imobilelor societății, chiar când o ar crede avantajoasă ei, dacă ceilalți asociați nu se învoiesc la aceasta *(C. civ. 991, 997, 1514 şi urm., 1536, 1537).*

Art. 1.914. Limitele şi revocarea mandatului de administrator. (1) Administratorul, în absența opoziției asociaților, poate face orice act de administrare în interesul societății.

(2) Administratorul poate fi revocat potrivit regulilor de la contractul de mandat, dacă nu se prevede altfel în contractul de societate.

(3) Clauzele care limitează puterile de administrare conferite de lege nu sunt opozabile față de terții de bună-credință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1514. (1) Asociatul însărcinat cu administrația în puterea unei clauze speciale a contractului de societate poate să facă, şi fără învoirea celorlalți asociați, toate actele ce depind de la administrația sa, întrucât le face fără dol. (2) Această facultate nu i se poate revoca în cursul societății fără o cauză legitimă; dacă însă i s-a acordat aceasta prin un act posterior contractului de societate, atunci se poate revoca ca un simplu mandat *(C. civ. 1515 şi urm., 1536, 1552).*

Art. 1.915. Răspunderea administratorilor. (1) Administratorii răspund personal față de societate pentru prejudiciile aduse prin încălcarea legii, a mandatului primit sau prin culpă în administrarea societății.

(2) Dacă mai mulți administratori au lucrat împreună, răspunderea este solidară. Cu toate acestea, în privința raporturilor dintre ei, instanța poate stabili o răspundere proporțională cu culpa fiecăruia la săvârşirea faptei cauzatoare de prejudicii.

Art. 1.916. Pluralitatea de administratori. Când sunt mai mulți administratori, fără ca prin împuternicire să se determine puterile fiecăruia sau să fie obligați să lucreze împreună, fiecare poate administra singur în interesul societății, cu bună-credință. Dacă împuternicirea stipulează să lucreze împreună, niciunul dintre ei nu poate face actele de administrare fără ceilalți, chiar dacă aceştia ar fi în imposibilitate de a acționa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1515. Când mai mulți asociați sunt însărcinați cu administrația, fără ca să fie determinate funcțiile lor, ori fără ca să fie stipulat că unul nu poate să facă nici un act fără celălalt, atunci fiecare din ei pot face îndeosebi toate actele dependente de această administrație *(C. civ. 1517 pct. 1, 1543).*

Art. 1.917. Adoptarea deciziilor. Dacă s-a stipulat că administratorii decid cu unanimitate sau cu majoritate, după caz, aceştia nu pot efectua acte de administrare decât împreună, cu excepția cazurilor de forță majoră, când absența unei decizii ar putea cauza o pagubă gravă societății.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1516. Dacă s-a stipulat că unul din administratori să nu poată face nimic fără celălalt, atunci unul singur nu va putea, fără o nouă convenție, face nimic în absența celuilalt, chiar când acesta ar fi în neposibilitatea de a lua parte la administrație.

Art. 1.918. Drepturile asociaților care nu sunt administratori. (1) Actele de administrare a societății şi cele de dispoziție asupra bunurilor acesteia sunt interzise asociaților care nu au calitatea de administrator, sub sancțiunea acoperirii daunelor ce ar putea rezulta. Drepturile terților de bună-credință nu sunt afectate.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, oricare dintre asociați are dreptul de a consulta registrele şi situațiile financiare ale societății, de a lua cunoştință de operațiunile acesteia şi de a consulta orice document al societății, fără a stânjeni operațiunile societății şi a afecta drepturile celorlalți asociați.

(3) Administratorii vor întocmi un raport anual cu privire la mersul societății, care va fi comunicat asociaților. Oricare dintre aceştia poate solicita dezbaterea raportului de către toți asociații, caz în care administratorii sunt obligați să convoace reunirea asociaților la sediul social pentru acest scop.

(4) Orice clauză contractuală contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1518. Asociatul ce nu este administrator nu poate nici vinde, nici obliga lucrurile, chiar mobile, ale societății *(C. civ. 1306, 1517).*

Art. 1.919. Reprezentarea în justiție. (1) Societatea este reprezentată prin administratorii cu drept de reprezentare sau, în lipsa numirii, prin oricare dintre asociați, dacă nu s-a stipulat prin contract dreptul de reprezentare numai pentru unii dintre aceştia.

(2) Societatea stă în justiție sub denumirea prevăzută în contract sau cea înregistrată, în mod legal, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel. Terții de bună-credință se pot prevala de oricare dintre acestea.

III. Obligațiile asociaților față de terți

Art. 1.920. Obligațiile față de creditorii societății. (1) În executarea obligațiilor față de creditorii societății, fiecare asociat răspunde cu propriile sale bunuri proporțional cu aportul său la patrimoniul social, numai în cazul în care creditorul social nu a putut fi îndestulat din bunurile comune ale asociaților.

(2) Creditorul personal al unui asociat, în măsura în care nu s-a putut îndestula din bunurile proprii ale acestuia, va putea cere, după caz, să se înapoieze sau să se despartă şi să se

atribuie debitorului său partea ce se cuvine acestuia din bunurile comune ale asociaților, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozițiilor art. 1.929.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1520. În orice societăți, afară de cele comerciale, asociații nu sunt solidar răspunzători pentru debitele sociale şi nici poate unul să oblige pe ceilalți, dacă aceştia nu i-ar fi dat împuternicire *(C. civ. 1039 şi urm., 1514 şi urm., 1518, 1537).* ▸ Art. 1521. Când mai mulți asociați s-au îndatorat către un creditor, fiecare rămâne răspunzător către acesta cu o sumă şi parte egală, oricare ar fi capitalul, afară numai când anume s-a stipulat că fiecare rămâne răspunzător în proporția capitalului pus în societate *(C. civ. 777).* ▸ Art. 1522. Stipulația anume rostită că s-a contractat o obligație pe seama societății îndatorește numai pe asociatul contractant şi nu pe ceilalți, afară numai când aceştia l-ar fi împuternicit la aceasta sau când ar fi rezultat un profit pentru societate *(C. civ. 973, 991, 1520, 1532 şi urm.).*

Art. 1.921. Răspunderea asociaților aparenți. (1) Orice persoană care pretinde că este asociat sau creează terților deliberat o aparență convingătoare în acest sens răspunde față de terții de bună-credință întocmai ca un asociat.

(2) Societatea nu va răspunde față de terțul astfel indus în eroare decât dacă i-a dat motive suficiente pentru a-l considera pe pretinsul asociat drept asociat sau în cazul în care, cunoscând manoperele pretinsului asociat, nu ia măsurile rezonabile pentru a împiedica inducerea terțului în eroare.

Art. 1.922. Răspunderea asociaților oculți. Asociații oculți răspund față de terții de bună-credință ca şi ceilalți asociați.

Art. 1.923. Interdicția emiterii instrumentelor financiare. (1) Societatea nu poate emite instrumente financiare, sub sancțiunea nulității absolute atât a actelor încheiate în acest scop, cât şi a instrumentelor financiare emise, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Asociații, chiar neadministratori, răspund solidar, în subsidiar, în raport cu societatea, pentru orice daune s-ar cauza terților de bună-credință prejudiciați prin încălcarea interdicției prevăzute la alin. (1).

Art. 1.924. Obligațiile administratorilor față de terți. Administratorii societății vor informa terții asupra puterilor lor înainte de încheierea actului cu aceştia.

§3. Pierderea calității de asociat

Art. 1.925. Cazuri generale. Pierderea calității de asociat are loc prin cesiunea părților în societate, executarea silită a acestora, moartea, încetarea personalității juridice, falimentul, punerea sub interdicție judecătorească, retragerea şi excluderea din societate.

Art. 1.926. Retragerea din societatea cu durată nedeterminată. Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată sau al cărei contract prevede dreptul de retragere se poate retrage din societate, notificând societatea cu un preaviz rezonabil, dacă este de bună-credință şi retragerea sa în acel moment nu produce o pagubă iminentă societății.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1527. Desfacerea societății prin voința unei părți urmează numai atunci când durata ei este nemărginită; ea se efectuează prin renunțare notificată tuturor părților, întrucât se face cu bună-credință şi la timp *(C. civ. 1502, 1523, 1528 şi urm.).* ▸ Art. 1528. (1) Renunțarea nu este de bună-credință când asociatul o face în scop de a-şi însuşi singur profitul ce asociații speră a-l dobândi în comun. (2) Este făcută fără timp, când lucrurile nu se mai află în toată întregimea lor, şi interesul societății cere amânarea desfacerii.

Art. 1.927. Retragerea din societatea cu durată determinată. (1) Asociatul unei societăți cu durată determinată sau având un obiect care nu se poate înfăptui decât într-un anumit timp

se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majorității celorlalți asociați, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Dacă acordul nu este întrunit, asociatul se poate adresa instanței, care, hotărând asupra retragerii, va aprecia legitimitatea și temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii în raport cu împrejurările și buna-credință a părților. În toate cazurile, asociatul este ținut să acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1529. (1) Desfacerea societății făcute pentru un timp determinat nu se poate cere de unul din asociați înainte de expirarea timpului pus, afară numai când există juste motive, cum: în cazul când unul din asociați nu-și îndeplinește îndatoririle sale, sau când o infirmitate de toate zilele îl împiedică de la îngrijirea afacerilor sociale, sau în alte cazuri analoge. (2) Aprecierea unor așa motive e lăsată la prudența judecătorilor *(C. civ. 969, 1020, 1021, 1527).*

Art. 1.928. Excluderea din societate. La cererea unui asociat, instanța judecătorească, pentru motive temeinice, poate hotărî excluderea din societate a oricăruia dintre asociați.

Art. 1.929. Drepturile asociatului exclus. (1) Un asociat care își pierde calitatea altfel decât prin cesiune sau executarea silită a părților sale în societate poate obține valoarea părților sale de la data încetării calității de asociat, iar ceilalți asociați sunt ținuți să îi plătească imediat ce aceasta a fost stabilită, cu dobânda legală de la data încetării calității de asociat.

(2) În cazul în care părțile nu convin asupra valorii părților de interes, aceasta se va stabili de către instanță în condițiile art. 1.901 alin. (3).

§4. Încetarea contractului de societate și dizolvarea societății

Art. 1.930. Cazurile generale de încetare. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale speciale, contractul încetează și societatea se dizolvă prin:

a) realizarea obiectului societății sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia;
b) consimțământul tuturor asociaților;
c) hotărârea instanței, pentru motive legitime și temeinice;
d) împlinirea duratei societății, cu excepția cazului în care se aplică dispozițiile art. 1.931;
e) nulitatea societății;
f) alte cauze stipulate în contractul de societate.

(2) Societatea care intră în dizolvare se lichidează.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1523. Societatea încetează:1. prin trecerea timpului pentru care a fost contractată; 2. prin desființarea obiectului sau desăvârșirea afacerii; 3. prin moartea unuia din asociați; 4. prin interdicția sau nesolvabilitatea unuia din ei; 5. prin voința expresă de unul sau mai mulți asociați de a nu voi a continua societatea *(C. civ. 969, 1502, 1525).*

Art. 1.931. Prelungirea tacită a contractului de societate. Societatea este tacit prorogată atunci când, cu toate că durata sa a expirat, aceasta continuă să execute operațiunile sale, iar asociații continuă să inițieze operațiuni ce intră în obiectul său și să se comporte ca asociați. Prorogarea operează pe o durată de un an, continuând din an în an, de la data expirării duratei, dacă sunt îndeplinite aceleași condiții.

Art. 1.932. Nulitatea societății. (1) Nulitatea societății poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozițiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sancțiunea nulității, sau din nesocotirea condițiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel.

(2) Este considerată nescrisă orice clauză contractuală contrară unei dispoziții imperative din prezentul capitol a cărei încălcare nu este sancționată cu nulitatea societății.

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI DREPT

Art. 1.933. Regimul nulității. (1) Nulitatea se acoperă şi nu va fi constatată sau declarată în cazul în care cauza nulității a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond în fața instanței de judecată.

(2) Instanța, sesizată cu o cerere în constatarea sau declararea nulității, este obligată să pună în discuția părților posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afectează contractul de societate şi să fixeze un termen util pentru acoperirea nulității, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Dreptul la acțiune, cu excepția nulității pentru obiectul ilicit al societății, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.

Art. 1.934. Regularizarea societății. (1) În cazul anulabilității societății pentru vicierea consimțământului sau incapacitatea unui asociat şi atunci când regularizarea este posibilă, orice persoană interesată poate să pună în întârziere pe acela care este îndreptățit să invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita acțiunea în anulare în termen de 6 luni de când a fost pus în întârziere, sub sancțiunea decăderii. Despre punerea în întârziere va fi înştiințată şi societatea.

(2) Societatea sau orice asociat poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să propună instanței învestite cu acțiunea în anulare orice măsuri de acoperire a nulității, în special prin răscumpărarea drepturilor sociale care aparțin reclamantului. În acest caz, instanța poate fie să pronunțe nulitatea, fie să declare obligatorii măsurile propuse, dacă acestea din urmă au fost în prealabil adoptate de societate în condițiile cerute pentru modificările aduse contractului de societate. La adoptarea acestor din urmă măsuri nu se ține seama de votul asociatului reclamant.

(3) În caz de contestare a valorii drepturilor sociale care revin asociatului, valoarea acestora se determină cu respectarea dispozițiilor art. 1.901 alin. (3).

Art. 1.935. Efectele nulității. (1) Societatea încetează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost constatată sau, după caz, declarată nulitatea şi intră în lichidarea patrimoniului social.

(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare sau constatare, după caz, a nulității societății se vor numi şi lichidatorii.

(3) Nici societatea şi nici asociații nu se pot prevala de nulitate față de terții de bună-credință.

Art. 1.936. Răspunderea pentru nulitatea societății. (1) Dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului cauzat prin declararea sau, după caz, constatarea nulității societății se prescrie în termen de 3 ani, care începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de declarare sau constatare a nulității.

(2) Dispariția cauzei de nulitate sau regularizarea societății nu împiedică exercitarea dreptului la acțiune în despăgubiri pentru repararea prejudiciului suferit prin intervenția nulității. În aceste cazuri, dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani din ziua în care nulitatea a fost acoperită.

Art. 1.937. Pieirea bunurilor subscrise ca aport. (1) Când unul dintre asociați a promis să pună în comun proprietatea sau folosința unui bun care a pierit ori s-a pierdut înainte ca aportul să fi fost făcut, societatea încetează față de toți asociații, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit ori s-a pierdut.

(2) Societatea încetează, de asemenea, în toate cazurile, prin pieirea bunului, dacă a fost pusă în comun numai folosința acestuia, iar proprietatea a rămas asociatului, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1525. (1) Când unul din asociați a promis de a pune în comun proprietatea unui lucru, dacă acesta a pierit înainte de a fi fost în faptă conferit, societatea încetează în privința tuturor asociaților. (2) Asemenea încetează societatea în orice caz prin pierderea lucrului, când numai folosința a fost pusă în comun. (3) Nu se desface însă societatea prin pierderea lucrului a cărui proprietate s-a fost pus deja în comun *(C. civ. 971, 1018, 1156, 1311, 1423, 1509, 1523).*

Art. 1.938. Alte cazuri de încetare. În cazul în care contractul nu prevede altfel, societatea încetează şi prin:

a) moartea ori punerea sub interdicţie a uneia dintre persoanele fizice asociate;

b) încetarea calităţii de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;

c) falimentul unui asociat.

Art. 1.939. Continuarea contractului în cazul morţii unui asociat. În contractul de societate se poate stipula ca la moartea unui asociat societatea să continue de drept cu moştenitorii acestuia.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1526. Dacă s-a stipulat că, în caz de moarte a unuia dintre asociaţi, societatea trebuie să continue, cu eredele său, sau că trebuie să continue numai între asociaţii rămaşi în viaţă, se va urma întocmai. În cazul al doilea, eredele defunctului nu are drept decât la împărţirea societăţii după starea în care a fost în momentul morţii asociatului, participând şi la toate drepturile ulterioare, însă numai întrucât sunt o consecinţă necesară a operaţiilor făcute înaintea morţii asociatului căruia succede *(C. civ. 653, 965, 1523, 1530).*

Art. 1.940. Drepturile moştenitorilor în cadrul societăţii. Dacă s-a stipulat că, în cazurile prevăzute la art. 1.938, societatea va continua între asociaţii rămaşi, asociatul ori, după caz, moştenitorul său nu are drept decât la partea sa ori a autorului său, după situaţia societăţii, la data când evenimentul s-a produs. El nu participă la drepturile şi nu este ţinut de obligaţiile ulterioare decât în măsura în care acestea sunt urmarea necesară a operaţiunilor făcute înaintea acestui eveniment.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1526. Dacă s-a stipulat că, în caz de moarte a unuia dintre asociaţi, societatea trebuie să continue, cu eredele său, sau că trebuie să continue numai între asociaţii rămaşi în viaţă, se va urma întocmai. În cazul al doilea, eredele defunctului nu are drept decât la împărţirea societăţii după starea în care a fost în momentul morţii asociatului, participând şi la toate drepturile ulterioare, însă numai întrucât sunt o consecinţă necesară a operaţiilor făcute înaintea morţii asociatului căruia succede *(C. civ. 653, 965, 1523, 1530).*

§5. Lichidarea societăţii

Art. 1.941. Numirea şi revocarea lichidatorului. (1) Lichidarea se face, dacă nu s-a prevăzut altfel în contractul de societate sau prin convenţie ulterioară, de toţi asociaţii sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. În caz de neînţelegere, lichidatorul este numit de instanţa judecătorească, la cererea oricăruia dintre asociaţi.

(2) Lichidatorul numit de asociaţi poate fi revocat de asociaţi cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, de instanţa judecătorească.

(3) Lichidatorul numit de instanţa judecătorească poate fi revocat numai de către aceasta, la cererea oricărei persoane interesate.

(4) Pot fi numiţi lichidatori atât persoane fizice, cât şi persoane juridice, care au statut de practicieni în insolvenţă.

(5) Când sunt mai mulţi lichidatori, hotărârile lor se iau cu majoritate absolută.

Art. 1.942. Obligaţiile şi răspunderea lichidatorilor. Obligaţiile şi răspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispoziţiile aplicabile administratorilor, în afară de cazul în care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.

Art. 1.943. Inventarul. (1) Administratorii trebuie să predea lichidatorilor bunurile şi documentele sociale şi să prezinte acestora bilanţul ultimului exerciţiu financiar.

(2) Lichidatorii trebuie să întocmească inventarul bunurilor şi fondurilor sociale şi să stabilească activul şi pasivul patrimoniului social. Inventarul trebuie să fie semnat de administratori şi lichidatori.

Art. 1.944. Puterile lichidatorilor. (1) Lichidatorii pot să încheie toate actele necesare lichidării şi, dacă asociaţii nu au stipulat altfel, pot să vândă, chiar în bloc, bunurile sociale, să încheie convenţii arbitrale şi să facă tranzacţii.

(2) Ei reprezintă societatea în justiţie, în condiţiile prevăzute de lege.

(3) Lichidatorii nu pot însă să iniţieze noi operaţiuni, sub sancţiunea de a răspunde personal şi solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1.945. Plata datoriilor sociale. Asociaţii sau, după caz, lichidatorul sunt ţinuţi a plăti creditorii societăţii, a consemna sumele necesare pentru plata creanţelor exigibile la o dată ulterioară, contestate sau care nu au fost înfăţişate de creditori, şi a înapoia cheltuielile ori avansurile făcute în interesul social de unii asociaţi.

Art. 1.946. Restituirea aporturilor şi împărţirea excedentului rămas în urma lichidării. (1) După plata datoriilor sociale, activul rămas este destinat rambursării aporturilor subscrise şi vărsate de asociaţi, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat între asociaţi proporţional cu partea fiecăruia la beneficii, dacă nu s-a prevăzut altfel prin contractul de societate sau prin hotărâre a asociaţilor, şi cu aplicarea, dacă este cazul, a prevederilor art. 1.912 alin. (1).

(2) Bunurile aduse în uzufruct sau în folosinţă se restituie în natură.

(3) Dacă bunul adus în proprietate se află încă în masa patrimonială, acesta va fi restituit, la cererea asociatului, în natură, cu obligaţia plăţii unei sulte, dacă este cazul.

(4) După rambursarea aporturilor băneşti şi în bunuri, asociatul care a contribuit la patrimoniul social cu aporturi în cunoştinţe specifice sau prestaţii are dreptul de a primi, în limita cotei sale de participare la profit, bunurile rezultate din prestaţia sa, dacă acestea se află încă în patrimoniul societăţii, cu obligaţia plăţii unei sulte, dacă este cazul.

(5) Dacă în urma lichidării excedentul rămas constă într-un bun a cărui atribuire către asociaţi este interzisă de lege, lichidatorul va vinde bunul la licitaţie publică, cu încuviinţarea prealabilă a instanţei competente, iar suma se împarte asociaţilor, potrivit alin. (1).

Art. 1.947. Suportarea pasivului. Dacă activul net este neîndestulător pentru înapoierea în întregime a aporturilor şi pentru plata obligaţiilor sociale, pierderea se suportă de asociaţi potrivit cu contribuţia acestora stabilită prin contract.

Art. 1.948. Împărţeala bunurilor sociale. Împărţeala în natură a bunurilor societăţii se face potrivit regulilor privitoare la împărţeala bunurilor proprietate comună.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1530. La împărţirea averii societăţii între asociaţi se aplică regulile relative la împărţirea eredităţii, la forma acestei împărţiri şi la obligaţiile ce rezultă între erezi *(C. civ. 728 şi urm., 774 şi urm., 786 şi urm., 790, 1388, 1737, 1741).*

Secţiunea a 3-a. Asocierea în participaţie

Art. 1.949. Noţiune. Contractul de asociere în participaţie este contractul prin care o persoană acordă uneia sau mai multor persoane o participaţie la beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operaţiuni pe care le întreprinde.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 251. Asociaţiunea în participaţiune are loc atunci când un comerciant sau o societate comercială acordă uneia sau mai multor persoane ori societăţi, o participaţiune în beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operaţiuni, sau chiar asupra întregului lor comerţ; ► Art. 252.

Asociațiunea în participațiune poate să aibă loc asemenea și pentru operațiunile comerciale făcute de către necomercianți].

Legislație conexă: art. 86 din Codul fiscal

Art. 1.950. Proba. Contractul se probează numai prin înscris.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 256. Asociațiunile în participațiune sunt scutite de formalitățile stabilite pentru societăți, dar ele trebuie să fie probate prin act scris.

Art. 1.951. Personalitatea juridică. Asocierea în participație nu poate dobândi personalitate juridică și nu constituie față de terți o persoană distinctă de persoana asociaților. Terțul nu are niciun drept față de asociere și nu se obligă decât față de asociatul cu care a contractat.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 253. Asociațiunea în participațiune nu constituie, în privința celor de al treilea, o ființă juridică distinctă de persoana interesaților. Cei de al treilea nu au nici un drept și nu se obligă decât către acela cu care au contractat.

Art. 1.952. Regimul aporturilor. (1) Asociații rămân proprietarii bunurilor puse la dispoziția asociației.

(2) Ei pot conveni ca bunurile aduse în asociere, precum și cele obținute în urma folosirii acestora să devină proprietate comună.

(3) Bunurile puse la dispoziția asocierii pot trece, în tot sau în parte, în proprietatea unuia dintre asociați pentru realizarea obiectului asocierii, în condițiile convenite prin contract și cu respectarea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

(4) Asociații pot stipula redobândirea în natură a bunurilor prevăzute la alin. (3) la încetarea asocierii.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 254. (1) Participanții nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociațiune chiar dacă au fost procurate de dânșii. (2) Cu toate acestea, întrucât privește raporturile lor între dânșii, asociații pot să stipuleze că lucrurile ce au adus să li se restituie în natură, având dreptul, în caz când restituirea nu s-ar putea face, la reparația daunelor suferite. Afară de aceste cazuri, drepturile asociaților se mărginesc în a li se da cont de lucrurile ce au pus în asociațiune și de beneficii și pierderi.

Art. 1.953. Raporturile dintre asociați și față de terți. (1) Asociații, chiar acționând pe contul asocierii, contractează și se angajează în nume propriu față de terți.

(2) Cu toate acestea, dacă asociații acționează în această calitate față de terți sunt ținuți solidar de actele încheiate de oricare dintre ei.

(3) Asociații exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar terțul este ținut exclusiv față de asociatul cu care a contractat, cu excepția cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului.

(4) Orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociaților față de terți este inopozabilă acestora.

(5) Orice clauză care stabilește un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociați este considerată nescrisă.

Art. 1.954. Forma și condițiile asocierii. Cu excepția dispozițiilor prevăzute la art. 1.949-1.953, convenția părților determină forma contractului, întinderea și condițiile asocierii, precum și cauzele de dizolvare și lichidare a acesteia.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 255. Afară de dispozițiile articolelor precedente, convențiile părților determină forma, întinderea și condițiile asociațiunii.

Capitolul VIII. Contractul de transport

Legea de aplicare:
Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.955. Noțiune. Prin contractul de transport, o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preț pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească, la timpul și locul convenite.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 413. (1) Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care dă însărcinarea pentru transportul unui lucru și întreprinzătorul care se obligă a-l face în numele său propriu și în socoteala altuia, ori între unul din aceștia și cărăușul ce se însărcinează a-l face. (2) Se numește „cărăuș" persoana care își ia însărcinarea ca într-un mod oarecare să transporte sau să facă a se transporta un obiect oarecare. (3) Obligațiile între expeditor și întreprinzătorul de transporturi pe apă și căpitan sau patron sunt reglementate prin dispoziții prevăzute în cartea a II-a a acestui cod.

Art. 1.956. Dovada contractului. Contractul de transport se dovedește prin documente de transport, precum scrisoare de trăsură, recipisă de bagaje, foaie de parcurs, conosament, tichet ori legitimație de călătorie sau altele asemenea, de la caz la caz.

Art. 1.957. Modalități de transport. (1) Transportul poate fi realizat de unul sau mai mulți transportatori, în acest din urmă caz putând fi succesiv ori combinat.

(2) Transportul succesiv este cel efectuat de 2 sau mai mulți transportatori succesivi care utilizează același mod de transport, iar transportul combinat este cel în care același transportator sau aceiași transportatori succesivi utilizează moduri de transport diferite.

(3) Transportatorii care se succedă își predau unul altuia bunurile și bagajele transportate, până la destinație, fără intervenția expeditorului sau a călătorului.

Art. 1.958. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului capitol se aplică tuturor modurilor de transport, în măsura în care nu se dispune altfel prin legi speciale sau nu sunt aplicabile practici statornicite între părți ori uzanțe.

(2) Cu excepția situației în care este efectuat de un transportator care își oferă serviciile publicului în cadrul activității sale profesionale, transportul cu titlu gratuit nu este supus dispozițiilor cuprinse în acest capitol. În acest caz, transportatorul este ținut numai de o obligație de prudență și diligență.

(3) Transportatorul care își oferă serviciile publicului trebuie să transporte orice persoană care solicită serviciile sale și orice bun al cărui transport este solicitat, dacă nu are un motiv întemeiat de refuz. Pasagerul, expeditorul și destinatarul sunt obligați să respecte instrucțiunile transportatorului.

Legea de aplicare:
Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Legislație conexă: ▸ alineatul (3) al articolului 20 din O.G. nr. 19/1997 privind transporturile (republicată în M. Of. nr. 552 din 11 noiembrie 1999) ▸ alineatul (7) al articolului 1 din O.U.G. nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române (republicată în M. Of. nr. 834 din 9 septembrie 2004) ▸ art. 76 din O.G. nr. 27/2011 privind transporturile rutiere (M. Of. nr. 625 din 2 septembrie 2011).

Art. 1.959. Răspunderea transportatorului. (1) Transportatorul nu poate exclude sau limita răspunderea sa decât în cazurile prevăzute de lege.

(2) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile cauzate prin întârzierea ajungerii la destinaţie, cu excepţia cazului fortuit şi a forţei majore.

Legea de aplicare:
Art. 141. Răspunderea transportatorului şi a expeditorului este guvernată de legea în vigoare la data producerii evenimentului care a cauzat prejudiciul, chiar dacă acesta a fost cunoscut de pasager, expeditor sau destinatar, după caz, ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 429. (1) Cărăuşul îşi poate mărgini răspunderea până la concurenţa unei sume de atât la sută pentru lucrurile care, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micşorare în greutate sau măsură. Această sumă trebuie să fie hotărâtă mai dinainte şi specificată pentru fiecare ladă sau colet, dacă lucrurile sunt împărţite în lăzi sau colete. (2) Cărăuşul nu poate beneficia de convenţia prin care dânsul şi-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatarul probează că micşorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că după împrejurările ce au avut loc, micşorarea nu putea ajunge la aceea hotărâtă de părţi.

Art. 1.960. Substituirea. (1) Dacă transportatorul îşi substituie un alt transportator pentru executarea totală sau parţială a obligaţiei sale, acesta din urmă este considerat parte în contractul de transport.

(2) Plata efectuată unuia dintre transportatori este liberatorie în privinţa tuturor transportatorilor care i-au substituit pe alţii sau au fost substituiţi.

Secţiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri

Art. 1.961. Documentul de transport. (1) La remiterea bunurilor pentru transport, expeditorul trebuie să predea transportatorului, în afară de documentul de transport, toate documentele suplimentare vamale, sanitare, fiscale şi altele asemenea, necesare efectuării transportului, potrivit legii.

(2) Documentul de transport este semnat de expeditor şi trebuie să cuprindă, între altele, menţiuni privind identitatea expeditorului, a transportatorului şi a destinatarului şi, după caz, a persoanei care trebuie să plătească transportul. Documentul de transport menţionează, de asemenea, locul şi data luării în primire a bunului, punctul de plecare şi cel de destinaţie, preţul şi termenul transportului, natura, cantitatea, volumul sau masa şi starea aparentă a bunului la predarea spre transport, caracterul periculos al bunului, dacă este cazul, precum şi documentele suplimentare care au fost predate şi însoţesc transportul. Părţile pot conveni să introducă şi alte menţiuni în documentul de transport. Dispoziţiile legii speciale rămân aplicabile.

(3) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate de un viciu propriu al bunului sau de orice omisiune, insuficienţă ori inexactitate a menţiunilor din documentul de transport sau, dacă este cazul, din documentele suplimentare. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru prejudiciile rezultate dintr-o astfel de cauză, având drept de regres împotriva expeditorului.

Reglementarea anterioară
C. com.: ▸ Art. 414. (1) Expeditorul trebuie să dea cărăuşului care i-ar face cererea o scrisoare de cărat. ▸ Art. 415. (1) Scrisoarea de cărat trebuie să fie datată, subscrisă de expeditor şi să cuprindă: 1. Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat şi dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete şi calitatea acestora, numărul şi sigiliile sau mărcile puse pe dânsele; 2. Numele expeditorului şi locuinţa sa; 3. Numele şi locuinţa cărăuşului; 4. Locul de destinaţie şi persoana destinatarului, cu arătarea dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător; 5. Portul sau preţul transportului şi sumele datorate cărăuşului pentru expediţie, adăugându-se cheltuielile anticipate sau de provizion; 6. Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau, când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie făcut cu mare sau mică iuţeală; 7. Celelalte stipulaţii asupra

cărora părțile s-au înțeles. (2) Expeditorul se poate desemna el însuși ca destinatar. ▶ Art. 416. Expeditorul este dator a încredința cărăușului actele de vamă sau actele ce ar fi de trebuință; el este răspunzător de cuprinsul și regularitatea lor.

Art. 1.962. Pluralitatea de exemplare. Recipisa de primire. (1) Documentul de transport se întocmește în cel puțin 3 exemplare, câte unul pentru transportator și expeditor și altul care însoțește bunul transportat până la destinație.

(2) În lipsa documentului de transport, transportatorul trebuie să elibereze expeditorului, la cererea acestuia, o recipisă de primire a bunului spre transport, dispozițiile art. 1.961 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător. Această prevedere nu se aplică în cazul transportului rutier de mărfuri.

(3) Documentul de transport sau, în lipsa acestuia, recipisa de primire dovedește până la proba contrară luarea în primire a bunului spre transport, natura, cantitatea și starea aparentă a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 417. (1) Cărăușul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de cărat subscris de dânsul. (2) Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărăuș transferă posesiunea lucrurilor transportate. (3) Convențiile necuprinse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie față de destinatarul sau posesorul exemplarului scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărăuș.

Art. 1.963. Documente de transport individuale. În cazul în care expeditorul predă pentru transport mai multe colete, transportatorul are dreptul să îi solicite acestuia câte un document de transport pentru fiecare colet în parte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 1.964. Documente de transport negociabile. (1) Documentul de transport nu este negociabil, cu excepția cazului în care părțile sau legea specială dispun astfel.

(2) În cazul în care este negociabil, documentul de transport la ordin se transmite prin gir, iar cel la purtător prin remitere.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 414. (2) Scrisoarea de cărat poate să fie la ordin sau la purtător.

Art. 1.965. Transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător. (1) Atunci când documentul de transport este la ordin sau la purtător, proprietatea bunurilor transportate se transferă prin efectul transmiterii acestui document.

(2) Forma și efectele girurilor, anularea și înlocuirea documentului de transport sunt supuse dispozițiilor privitoare la cambie și biletul la ordin.

(3) Ultimul giratar al unui șir neîntrerupt de giruri care este posesor al titlului este considerat proprietar. Debitorul care își îndeplinește obligația rezultând din titlu este eliberat, numai dacă nu a existat fraudă sau culpă gravă din partea sa.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 417. (1) Cărăușul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de cărat subscris de dânsul. (2) Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărăuș transferă posesiunea lucrurilor transportate. (3) Convențiile necuprinse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie față de destinatarul sau posesorul exemplarului scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărăuș.

Art. 1.966. Ambalajul. (1) Expeditorul are obligația să ambaleze bunurile corespunzător naturii acestora și modului de transport.

(2) Expeditorul răspunde față de transportator pentru prejudiciile cauzate acestuia de ambalajul necorespunzător sau de ambalarea defectuoasă a bunurilor predate spre transport. Transportatorul rămâne răspunzător față de terți pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres contra expeditorului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 418. Dacă cărăușul primește lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune că ele nu prezintă vicii aparente de îmbalotare.

Art. 1.967. Predarea bunurilor transportatorului. Expeditorul trebuie să predea bunurile la locul și în condițiile convenite prin clauzele contractului sau, în lipsa acestora, potrivit practicilor statornicite între părți ori uzanțelor, să completeze și să predea documentul de transport, fiind răspunzător pentru prejudiciile cauzate prin întârziere.

Art. 1.968. Obligația de a transporta bunurile. Transportatorul are obligația de a transporta bunurile predate pentru transport până la destinație.

Art. 1.969. Termenul de transport. Transportul trebuie efectuat în termenul stabilit de părți. Dacă termenul în care trebuie făcut transportul nu a fost determinat de părți, se ține seama de practicile statornicite între părți, de uzanțele aplicate la locul de plecare, iar în lipsa acestora, se stabilește potrivit împrejurărilor.

Art. 1.970. Suspendarea transportului și contraordinul. (1) Expeditorul poate suspenda transportul și cere restituirea bunurilor sau predarea lor altei persoane decât aceleia menționate în documentul de transport ori dispune cum va crede de cuviință, fiind obligat să plătească transportatorului cheltuielile și contravaloarea daunelor care sunt consecința imediată a acestui contraordin. Dispozițiile art. 1.971 sunt aplicabile.

(2) Pentru a exercita dreptul de contraordin trebuie prezentat documentul de transport semnat de transportator sau recipisa de primire, dacă un asemenea document a fost eliberat; modificările ce decurg din contraordin trebuie înscrise în documentul de transport sau pe recipisă sub o nouă semnătură a transportatorului.

(3) Dreptul la contraordin încetează din momentul în care destinatarul a cerut predarea bunurilor, cu respectarea dispozițiilor art. 1.976.

(4) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile produse prin executarea contraordinelor date cu încălcarea dispozițiilor prezentului articol.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 421. (1) Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul și de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane decât aceea arătată în scrisoarea de cărat, ori de a dispune cum va crede de cuviință, dar este dator a plăti cărăușului cheltuielile făcute și pagubele directe și imediate rezultând din executarea acestui contra-ordin. (2) Obligația cărăușului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care lucrurile fiind ajunse la locul de destinație, persoana căreia îi sunt destinate și care posedă actele necesare a făcut cererea de predare cărăușului, sau din momentul în care acesta i-a remis scrisoarea de cărat. În aceste cazuri, numai destinatarul lucrurilor transportate are facultatea de a dispune de dânsele. (3) Dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorii de cărat subscris de cărăuș. Cărăușul, primind contra-ordin, are dreptul să ceară restituirea exemplarului sus-zis sau, dacă destinația lucrurilor de transportat s-a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de cărat.

Art. 1.971. Împiedicarea executării transportului. Consecințe. (1) În caz de împiedicare la transport, transportatorul are dreptul să îi ceară instrucțiuni expeditorului sau, în lipsa unui răspuns din partea acestuia, să transporte bunul la destinație, modificând itinerarul. În acest din urmă caz, dacă nu a fost o faptă ce îi este imputabilă, transportatorul are drept la prețul transportului, la taxele accesorii și la cheltuieli, pe ruta efectiv parcursă, precum și la modificarea, în mod corespunzător, a termenului de executare a transportului.

(2) Dacă nu există o altă rută de transport sau dacă, din alte motive, continuarea transportului nu este posibilă, transportatorul va proceda potrivit instrucțiunilor date de expeditor prin documentul de transport pentru cazul împiedicării la transport, iar în lipsa acestora sau dacă instrucțiunile nu pot fi executate, împiedicarea va fi adusă fără întârziere la cunoștința expeditorului, cerându-i-se instrucțiuni.

(3) Expeditorul înştiinţat de ivirea împiedicării poate denunţa contractul plătind transportatorului numai cheltuielile făcute de acesta şi preţul transportului în proporţie cu parcursul efectuat.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 420. Dacă, din caz fortuit sau forţă majoră, transportul este împiedicat sau peste măsură întârziat, cărăuşul trebuie să încunoştinţeze îndată pe expeditor, care are facultatea de a rezilia contractul, plătind numai cheltuielile făcute de cărăuş şi dacă împiedicarea are loc în timpul efectuării transportului, cărăuşul are încă dreptul la plata portului în proporţie cu drumul făcut. În amândouă cazurile se va înapoia cărăuşului exemplarul scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, pe care l-a subscris.

Art. 1.972. Modificări aduse de transportator. (1) Dacă în termen de 5 zile de la trimiterea înştiinţării prevăzute la art. 1.971 alin. (2) expeditorul nu dă, în condiţiile legii speciale, instrucţiuni ce pot fi executate şi nici nu îi comunică denunţarea contractului, transportatorul poate să păstreze bunul în depozit sau îl poate depozita la un terţ. În cazul în care depozitarea nu este posibilă ori bunul se poate altera sau deteriora ori valoarea acestuia nu poate acoperi preţul transportului, taxele accesorii şi cheltuielile, transportatorul va valorifica bunul, potrivit dispoziţiilor legii.

(2) Când bunul a fost vândut, preţul, după scăderea drepturilor băneşti ale transportatorului, trebuie să fie pus la dispoziţia expeditorului, iar dacă preţul este mai mic decât drepturile băneşti ale transportatorului, expeditorul trebuie să plătească diferenţa.

(3) În cazul în care împiedicarea la transport a încetat înainte de sosirea instrucţiunilor expeditorului, bunul se transmite la destinaţie, fără a se mai aştepta aceste instrucţiuni, expeditorul fiind înştiinţat despre aceasta fără întârziere.

Art. 1.973. Dreptul de dispoziţie ulterioară. (1) Expeditorul are dreptul, prin dispoziţie ulterioară scrisă, să retragă înainte de plecare bunul ce urma să fie transportat, să îl oprească în cursul transportului, să amâne predarea lui către destinatar ori să dispună înapoierea lui la locul de plecare, să schimbe persoana destinatarului ori locul de destinaţie sau să dispună o altă modificare a condiţiilor de executare a transportului.

(2) Expeditorul care a dat o dispoziţie ulterioară este obligat să plătească transportatorului, după caz, preţul părţii efectuate din transport, taxele datorate şi cheltuielile pricinuite prin executarea dispoziţiei ulterioare, precum şi să îl despăgubească de orice pagubă suferită.

(3) Expeditorul nu poate da dispoziţie ulterioară care să aibă ca efect divizarea transportului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 1.974. Trecerea dreptului la destinatar. Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport se stinge de îndată ce destinatarul şi-a manifestat voinţa de a-şi valorifica drepturile ce rezultă pentru el din contractul de transport potrivit art. 1.977 sau de îndată ce expeditorul a predat destinatarului duplicatul de pe documentul de transport. Din acel moment, dreptul de a modifica contractul de transport prin dispoziţie ulterioară trece asupra destinatarului.

Art. 1.975. Dreptul de refuz al transportatorului. (1) Transportatorul, conformându-se dispoziţiilor legii speciale, poate refuza executarea dispoziţiei ulterioare, înştiinţându-l fără întârziere pe cel de la care ea emană, dacă executarea dispoziţiei ar fi de natură să tulbure în mod grav bunul mers al exploatării ori dacă, în cazul schimbării locului de destinaţie, sporul de taxe şi cheltuieli nu ar fi garantat de valoarea bunului sau în alt fel. Dispoziţiile art. 1.978 sunt aplicabile.

(2) Transportatorul are obligaţia de înştiinţare şi în cazul în care, la primirea dispoziţiei, executarea acesteia nu mai este posibilă.

Art. 1.976. Obligaţia de predare şi de informare. (1) Transportatorul este obligat să pună bunurile transportate la dispoziţia destinatarului sau posesorului documentului de transport la ordin ori la purtător, în locul şi termenele indicate în contract sau, în lipsă, potrivit practicilor statornicite între părţi ori uzanţelor. Posesorul documentului de transport la ordin sau la purtător este obligat să îl remită transportatorului la preluarea bunurilor transportate.

(2) Predarea bunurilor transportate se face la domiciliul sau sediul destinatarului, dacă din contract, din practicile statornicite între părţi ori conform uzanţelor nu rezultă contrariul.

(3) Transportatorul îl înştiinţează pe destinatar cu privire la sosirea bunurilor şi la termenul pentru preluarea acestora, dacă predarea nu se face la domiciliul sau sediul acestuia, potrivit alin. (2).

Art. 1.977. Data dobândirii drepturilor şi obligaţiilor de către destinatar. Fără a aduce atingere drepturilor expeditorului, destinatarul dobândeşte drepturile şi obligaţiile decurgând din contractul de transport prin acceptarea acestuia sau a bunurilor transportate.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 432. După ajungerea lucrurilor transportate sau după trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinaţie, destinatarul poate exercita toate drepturile derivând din contractul de transport, precum şi acţiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor şi a scrisorii de cărat.

Art. 1.978. Preţul şi alte cheltuieli. (1) Preţul transportului şi al serviciilor accesorii prestate de transportator sunt datorate de expeditor şi se plătesc la predarea bunurilor pentru transport, dacă nu se prevede altfel prin contract sau legea specială, după caz.

(2) Dacă bunurile nu sunt de aceeaşi natură cu cele descrise în documentul de transport sau valoarea lor este superioară, transportatorul are dreptul la preţul pe care l-ar fi cerut dacă ar fi cunoscut aceste împrejurări, dispoziţiile legii speciale fiind aplicabile.

(3) Dacă preţul se plăteşte la destinaţie, transportatorul va preda bunurile contra plăţii acestuia de către destinatar.

(4) Preţul serviciilor accesorii şi al cheltuielilor efectuate pe parcursul transportului este datorat de destinatar, dacă prin contract sau legea specială nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 434. (2) Destinatarul care primeşte lucrurile e obligat să plătească ceea ce se datoreşte pentru transport, după scrisoarea de cărat, precum şi toate celelalte cheltuieli.

Art. 1.979. Constatarea stării bunului. (1) La primirea bunurilor transportate, destinatarul are dreptul să ceară să se constate, pe cheltuiala sa, identitatea, cantitatea şi starea bunurilor transportate.

(2) Dacă se va stabili existenţa unor vicii, cheltuielile făcute sunt în sarcina transportatorului.

(3) În lipsa convenţiei contrare, viciile vor fi verificate potrivit dispoziţiilor alin. (4) şi (8).

(4) În caz de neînţelegere asupra calităţii sau stării unei mărfi, instanţa, la cererea uneia dintre părţi, poate dispune, cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanţa preşedinţială, constatarea stării acesteia de unul sau mai mulţi experţi numiţi din oficiu.

(5) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea mărfii sau depunerea ei într-un depozit public sau, în lipsă, într-un alt loc ce se va determina.

(6) Dacă păstrarea mărfii ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea ei pe cheltuiala celui căruia îi aparţine, în condiţiile care se vor determina prin hotărâre.

(7) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată, înainte de punerea ei în executare, celeilalte părţi sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află în localitate; în caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

(8) Partea care nu s-a prevalat de dispoziţiile alin. (4)-(7) trebuie, în caz de contestaţie, să stabilească atât identitatea mărfii, cât şi viciile ei.

Reglementarea anterioară
C. com.: ▶ Art. 434. (1) Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predării, starea în care se află lucrurile transportate, deşi ele n-ar prezenta încă semne exterioare de stricăciune. ▶ Art. 438. (1) Dacă nu se găseşte destinatarul sau se iveşte neînţelegere în privinţa primirii lucrurilor transportate, prezidentul tribunalului respectiv sau judecătorul de ocol poate

ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face a se verifica starea în care se află lucrurile şi să ordone vânzarea lor până la concurenţa sumelor datorate cărăuşului, observându-se formele prevăzute de art. 71. (2) Dacă nu e nici o contestaţie, cărăuşul, pentru a obţine plata ce i se datoreşte, se va conforma dispoziţiilor art. 388.

Art. 1.980. Plata sumelor datorate transportatorului. (1) Destinatarul nu poate intra în posesia bunurilor transportate decât dacă plăteşte transportatorului sumele datorate potrivit contractului şi eventualele rambursuri cu care transportul a fost grevat, în condiţiile prevăzute la art. 1.978 alin. (3).

(2) În caz de neînţelegere asupra sumei datorate, destinatarul poate prelua bunurile transportate dacă plăteşte transportatorului suma pe care susţine că o datorează acestuia din urmă şi consemnează diferenţa reclamată de transportator la o instituţie de credit.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 433. (1) Cărăuşul nu este obligat să predea lucrurile transportate până când persoana ce se prezintă a le primi nu-şi îndeplineşte obligaţiile. (2) În caz de neînţelegere, dacă destinatarul plăteşte suma ce crede că datoreşte şi depune în acelaşi timp şi diferenţa până la suma pretinsă de cărăuş, acesta este dator a-i preda lucrurile transportate. (3) Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, cărăuşul se poate opune ca să facă predarea până la restituirea exemplarului subscris de dânsul.

Art. 1.981. Imposibilitatea predării bunurilor. (1) Dacă destinatarul nu este găsit, refuză sau neglijează preluarea bunurilor ori dacă există neînţelegeri privind preluarea bunurilor între mai mulţi destinatari sau din orice motiv, fără culpa sa, transportatorul nu poate preda bunurile transportate, acesta va solicita imediat instrucţiuni expeditorului, care este obligat să i le transmită în maximum 15 zile, sub sancţiunea returnării bunurilor către expeditor, pe cheltuiala acestuia, sau a vânzării lor de către transportator, după caz.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dacă există urgenţă sau bunurile sunt perisabile, transportatorul va retransmite expeditorului bunurile, pe cheltuiala acestuia, sau le va vinde, potrivit art. 1.726, fără să mai solicite instrucţiuni expeditorului.

(3) La sfârşitul perioadei de depozitare sau la expirarea termenului pentru primirea instrucţiunilor expeditorului, obligaţiile transportatorului sunt cele de la depozitul gratuit, cu obligaţia pentru expeditor de a-i rambursa integral cheltuielile de conservare şi depozitare a bunurilor.

(4) Transportatorul va fi despăgubit de destinatar sau expeditor, după caz, pentru pagubele cauzate de întârzierea destinatarului în preluarea bunurilor transportate.

Art. 1.982. Garantarea creanţelor transportatorului. (1) Pentru garantarea creanţelor sale izvorâte din contractul de transport, transportatorul se bucură, cu privire la bunul transportat, de drepturile unui creditor gajist cât timp deţine acel bun.

(2) Transportatorul poate exercita drepturile prevăzute la alin. (1) şi după predarea către destinatar a bunului transportat, dar numai timp de 24 de ore de la predare şi doar dacă destinatarul mai deţine bunul.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 437. (1) Pentru toate creanţele rezultând din contractul de transport, cărăuşul are privilegiul asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului. (2) Dacă sunt mai mulţi cărăuşi, cel din urmă dintre ei exercită drepturile celor anteriori.
C. civ. 1864: Art. 1730. Creanţele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt: 7. Creanţa cheltuielilor de transport şi a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, şi în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului.

Art. 1.983. Predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate. (1) Transportatorul care predă bunurile transportate fără a încasa de la destinatar sumele ce i se datorează lui, transportatorilor anteriori sau expeditorului ori fără a pretinde destinatarului consemnarea

sumei asupra căreia există neînţelegeri pierde dreptul de regres şi răspunde faţă de expeditor şi transportatorii anteriori pentru toate sumele ce li se cuveneau.

(2) În toate cazurile însă, transportatorul are acţiune împotriva destinatarului, chiar dacă acesta a ridicat bunurile transportate.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 435. Dacă cărăuşul predă lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce i se datoresc lui, cărăuşilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia există neînţelegere, pierde dreptul de regres şi rămâne răspunzător către expeditor şi cărăuşii anteriori pentru sumele ce li se cuveneau; are însă acţiunea contra destinatarului.

Art. 1.984. Răspunderea transportatorului. Transportatorul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin pierderea totală ori parţială a bunurilor, prin alterarea ori deteriorarea acestora, survenită pe parcursul transportului, sub rezerva aplicării dispoziţiilor art. 1.959, precum şi prin întârzierea livrării bunurilor.

Reglementarea anterioară
C. com.: ▸ Art. 425. Cărăuşul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredinţate spre transport, din momentul în care le primeşte până la acela al predării lor destinatarului, afară dacă nu probează că pierderea sau stricăciunea au provenit din caz fortuit sau din forţă majoră, din chiar viciul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acel al destinatarului. ▸ Art. 428. (1) În caz de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art. 422, cărăuşul pierde o parte din preţul transportului în proporţie cu durata întârzierii, şi pierde întreg preţul transportului dacă întârzierea a durat îndoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afară de pagubele mai mari de care este răspunzător, dacă s-ar proba că ele au provenit din această cauză. (2) Cărăuşul nu este responsabil de întârziere dacă probează că ea a provenit din caz fortuit sau forţă majoră, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului. (3) Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajunge pentru a justifica întârzierea.

Art. 1.985. Repararea prejudiciului. (1) În caz de pierdere a bunurilor, transportatorul trebuie să acopere valoarea reală a bunurilor pierdute sau a părţilor pierdute din bunurile transportate.

(2) În caz de alterare sau deteriorare a bunurilor, transportatorul va acoperi scăderea lor de valoare.

(3) Pentru aplicarea alin. (1) şi (2) se va avea în vedere valoarea bunurilor la locul şi momentul predării.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 430. (1) Paguba provenită prin pierdere sau stricăciune se calculează după preţul curent al lucrurilor transportate, la locul şi în timpul predării. Preţul curent se stabileşte după dispoziţiile art. 40, scăzându-se cheltuielile ce întotdeauna se fac în caz de pierdere sau stricăciune. (2) Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijenţă vădită, cuantumul despăgubirii se determină după dispoziţiile art. 1084 şi 1086 din Codul civil. (3) În alt caz de pierdere a obiectelor unui călător predate cărăuşului fără arătarea conţinutului, cuantumul despăgubirii se determină după împrejurările particulare ale faptului.

Art. 1.986. Restituirea preţului şi a cheltuielilor. În cazul prevăzut la art. 1.985, transportatorul trebuie să restituie, de asemenea, preţul transportului, al serviciilor accesorii şi cheltuielile transportului, proporţional, după caz, cu valoarea bunurilor pierdute sau cu diminuarea valorii cauzate de alterarea ori deteriorarea acestora.

Art. 1.987. Calcularea cuantumului despăgubirii. În cazul în care valoarea bunului a fost declarată la predare, despăgubirea se calculează în raport cu acea valoare. Cu toate acestea, dacă valoarea reală a bunului de la locul şi momentul predării este mai mică, despăgubirea se calculează în raport cu această din urmă valoare.

Art. 1.988. Cazuri speciale. (1) Transportatorul nu este ținut să transporte documente, sume de bani în numerar, titluri de valoare, bijuterii sau alte bunuri de mare valoare.

(2) Dacă acceptă transportul unor bunuri dintre cele prevăzute la alin. (1), transportatorul trebuie să acopere, în caz de pierdere, deteriorare sau alterare, numai valoarea declarată a acestora. În situația în care s-a declarat o natură diferită a bunurilor ori o valoare mai mare, transportatorul este exonerat de orice răspundere.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 431. Cărăușul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani și titluri ce nu i-au fost declarate și, în caz de pierdere sau stricăciune, nu este răspunzător decât de valoarea arătată.

Art. 1.989. Limitarea răspunderii. În toate cazurile, despăgubirea nu poate depăși cuantumul stabilit prin legea specială.

Art. 1.990. Agravarea răspunderii. Dacă transportatorul a acționat cu intenție sau culpă gravă, acesta datorează despăgubiri, fără limitările sau exonerarea de răspundere prevăzute la art. 1.987-1.989.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 430. (2) Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijență vădită, cuantumul despăgubirii se determină după dispozițiile art. 1084 și 1086 din Codul civil.

Art. 1.991. Înlăturarea răspunderii. (1) Transportatorul nu răspunde dacă pierderea totală ori parțială sau, după caz, alterarea ori deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unor fapte în legătură cu încărcarea sau descărcarea bunului, dacă această operațiune s-a efectuat de către expeditor sau destinatar;

b) lipsei ori defectuozității ambalajului, dacă după aspectul exterior nu putea fi observată la primirea bunului pentru transport;

c) expedierii sub o denumire necorespunzătoare, inexactă ori incompletă a unor bunuri excluse de la transport sau admise la transport numai sub anumite condiții, precum și a nerespectării de către expeditor a măsurilor de siguranță prevăzute pentru acestea din urmă;

d) unor evenimente naturale inerente transportului în vehicule deschise, dacă, potrivit dispozițiilor legii speciale sau contractului, bunul trebuie transportat astfel;

e) naturii bunului transportat, dacă aceasta îl expune pierderii sau stricăciunii prin sfărâmare, spargere, ruginire, alterare interioară spontană și altele asemenea;

f) pierderii de greutate, oricare ar fi distanța parcursă, dacă și în măsura în care bunul transportat este dintre acelea care prin natura lor suferă, obișnuit, prin simplul fapt al transportului, o asemenea pierdere;

g) pericolului inerent al transportului de animale vii;

h) faptului că prepusul expeditorului, care însoțește bunul în cursul transportului, nu a luat măsurile necesare pentru a asigura conservarea bunului;

i) oricărei alte împrejurări prevăzute prin lege specială.

(2) Dacă se constată că pierderea sau deteriorarea ori alterarea a putut surveni din una dintre cauzele prevăzute la alin. (1), se prezumă că paguba a fost produsă din acea cauză.

(3) Transportatorul este, de asemenea, exonerat de răspundere, dacă dovedește că pierderea totală sau parțială ori alterarea sau deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unei alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1), săvârșită cu intenție ori din culpă de către expeditor sau destinatar, ori a instrucțiunilor date de către unul dintre aceștia;

b) forței majore sau faptei unui terț pentru care transportatorul nu este ținut să răspundă.

Art. 1.992. Răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere. Transportatorul răspunde și pentru paguba cauzată prin neefectuarea transportului sau prin depășirea termenului de transport.

Art. 1.993. Răspunderea pentru rambursuri şi formalităţi vamale. Răspunderea transportatorului pentru încasarea rambursurilor cu care expeditorul a grevat transportul şi pentru îndeplinirea operaţiunilor vamale este reglementată de dispoziţiile privitoare la mandat.

Art. 1.994. Cazuri de decădere. (1) În cazul în care cel îndreptăţit primeşte bunurile fără a face rezerve, nu se mai pot formula împotriva transportatorului pretenţiile izvorâte din pierderea parţială sau alterarea ori deteriorarea bunurilor transportate ori din nerespectarea termenului de transport.

(2) În cazul în care pierderea parţială sau alterarea ori deteriorarea nu putea fi descoperită la primirea bunului, cel îndreptăţit poate pretinde transportatorului daune-interese, chiar dacă bunul transportat a fost primit fără rezerve. Daunele-interese pot fi cerute numai dacă cel îndreptăţit a adus la cunoştinţa transportatorului pieirea sau alterarea ori deteriorarea de îndată ce a descoperit-o, însă nu mai târziu de 5 zile de la primirea bunului, iar pentru bunurile perisabile sau animalele vii, nu mai târziu de 6 ore de la primirea acestora.

(3) În caz de intenţie sau culpă gravă a transportatorului, dispoziţiile de mai sus privitoare la stingerea pretenţiilor celui îndreptăţit, precum şi cele privitoare la termenul de înştiinţare nu sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 440. (1) Plata portului şi primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acţiune contra cărăuşului. (2) Cu toate acestea, acţiunea contra cărăuşului pentru pierderea parţială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaşte în momentul predării, subzistă şi după plata portului şi primirea lucrurilor transportate, dacă se dovedeşte că pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrurilor în primirea cărăuşului şi predarea făcută de acesta, cu condiţia însă ca cererea pentru verificare să fie făcută îndată, după ce se va fi descoperit paguba şi nu mai târziu decât cinci zile după primirea lucrurilor de către destinatar.

Art. 1.995. Clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii. (1) Clauza prin care se înlătură sau restrânge răspunderea stabilită prin lege în sarcina transportatorului se consideră nescrisă.

(2) Cu toate acestea, expeditorul îşi poate asuma riscul transportului în cazul pagubelor cauzate de ambalaj sau în cazul transporturilor speciale care măresc riscul pierderii sau stricăciunii bunurilor.

Art. 1.996. Bunurile periculoase. (1) Expeditorul care predă pentru transport bunuri periculoase, fără să informeze transportatorul în prealabil, îl va despăgubi pe acesta pentru orice pagube cauzate de natura periculoasă a transportului.

(2) În cazul de la alin. (1), expeditorul va acoperi cheltuielile şi riscurile decurgând din depozitul unor astfel de bunuri.

Art. 1.997. Răspunderea expeditorului. (1) Expeditorul va despăgubi transportatorul pentru orice pagube cauzate de natura sau viciul bunurilor predate pentru transport.

(2) Transportatorul rămâne însă răspunzător faţă de terţi pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres împotriva expeditorului.

Art. 1.998. Transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia. Dacă nu s-a convenit altfel, transportatorul care se angajează să transporte bunurile atât pe liniile sale de exploatare, cât şi pe cele ale altui transportator răspunde pentru transportul efectuat pe celelalte linii numai ca expeditor comisionar.

Art. 1.999. Răspunderea în transportul succesiv sau combinat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul transportului succesiv sau combinat, acţiunea în răspundere se poate exercita împotriva transportatorului care a încheiat contractul de transport sau împotriva ultimului transportator.

Art. 2.000. Raporturile dintre transportatorii succesivi. (1) În raporturile dintre ei, fiecare transportator contribuie la despăgubiri proporțional cu partea ce i se cuvine din prețul transportului. Dacă însă paguba este produsă cu intenție sau din culpa gravă a unuia dintre transportatori, întreaga despăgubire incumbă acestuia.

(2) Atunci când unul dintre transportatori dovedește că faptul păgubitor nu s-a produs pe durata transportului său, acesta nu este ținut să contribuie la despăgubire.

(3) Se prezumă că bunurile au fost predate în stare bună de la un transportator la altul dacă aceștia nu solicită menționarea în documentul de transport a stării în care au fost preluate bunurile.

Art. 2.001. Reprezentarea în transportul succesiv sau combinat. (1) În transportul succesiv sau combinat, cel din urmă transportator îi reprezintă pe ceilalți în ceea ce privește încasarea sumelor ce li se cuvin în temeiul contractului de transport, precum și cu privire la exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1.995.

(2) Transportatorul care nu își îndeplinește obligațiile prevăzute la alin. (1) răspunde față de transportatorii precedenți pentru sumele ce li se cuvin acestora.

Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje

Art. 2.002. Conținutul obligației de a transporta. (1) Obligația de transport al persoanelor cuprinde, în afara operațiunilor de transport, și operațiunile de îmbarcare și debarcare.

(2) Transportatorul este ținut să aducă la timp călătorul, nevătămat și în siguranță, la locul de destinație.

(3) Transportatorul poate refuza sau accepta transportul în anumite condiții, în cazurile prevăzute de legea specială.

(4) Transportatorul este obligat să aibă asigurare de răspundere civilă, încheiată în condițiile legii.

Art. 2.003. Obligații ale părților. (1) În temeiul contractului de transport, transportatorul este obligat față de călător:

a) să pună la dispoziția acestuia un loc corespunzător legitimației sale de călătorie;

b) să transporte copiii care călătoresc împreună cu acesta, fără plată sau cu tarif redus, în condițiile legii speciale;

c) să transporte fără o altă plată bagajele acestuia, în cantitatea și condițiile prevăzute prin dispozițiile legii speciale.

(2) În timpul transportului, călătorul este obligat să se supună măsurilor luate potrivit dispozițiilor legale de către prepușii transportatorului.

Art. 2.004. Răspunderea pentru persoana călătorului. (1) Transportatorul răspunde pentru moartea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului.

(2) El răspunde, de asemenea, pentru daunele directe și imediate rezultând din neexecutarea transportului, din executarea lui în alte condiții decât cele stabilite sau din întârzierea executării acestuia.

(3) În cazul în care, după împrejurări, din cauza întârzierii executării transportului, contractul nu mai prezintă interes pentru călător, acesta îl poate denunța, solicitând rambursarea prețului.

(4) Transportatorul nu răspunde dacă dovedește că paguba a fost cauzată de călător, cu intenție sau din culpă gravă. De asemenea, transportatorul nu răspunde nici atunci când dovedește că paguba a fost cauzată de starea de sănătate a călătorului, fapta unui terț pentru care nu este ținut să răspundă sau forța majoră. Cu toate acestea, transportatorul rămâne răspunzător pentru paguba cauzată de mijlocul de transport folosit sau de starea sa de sănătate ori a angajaților lui.

(5) Este considerată nescrisă orice clauză prin care se înlătură sau se restrânge răspunderea transportatorului pentru prejudiciile prevăzute în prezentul articol.

Art. 2.005. Răspunderea pentru bagaje şi alte bunuri. (1) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului, dacă nu se dovedeşte că prejudiciul a fost cauzat de viciul acestora, culpa călătorului sau forţa majoră.

(2) Pentru bagajele de mână sau alte bunuri pe care călătorul le ţine cu sine, transportatorul răspunde numai dacă se dovedeşte intenţia sau culpa acestuia din urmă cu privire la pierderea sau deteriorarea lor.

(3) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului în limita valorii declarate sau, dacă valoarea nu a fost declarată, în raport cu natura, conţinutul obişnuit al acestora şi alte asemenea elemente, după împrejurări.

(4) În măsura în care nu se prevede altfel prin prezentul articol, dispoziţiile secţiunii a 2-a din prezentul capitol se aplică în mod corespunzător transportului bagajelor şi al altor bunuri pe care călătorul le ţine cu sine, fără a deosebi după cum acestea au fost sau nu au fost predate transportatorului.

Art. 2.006. Răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat. (1) În cadrul transportului succesiv sau combinat, transportatorul pe al cărui parcurs al transportului a intervenit decesul, vătămarea integrităţii corporale ori a sănătăţii călătorului, pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului răspunde pentru prejudiciul astfel cauzat. Cu toate acestea, transportatorul nu răspunde dacă prin contractul de transport s-a stipulat în mod expres că unul dintre transportatori răspunde integral.

(2) Pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului ce au fost predate, fiecare dintre transportatori este ţinut să contribuie la despăgubire, potrivit art. 2.000, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Răspunderea pentru întârzierea sau întreruperea transportului intervine numai dacă, la terminarea întregului parcurs, întârzierea subzistă.

Art. 2.007. Cedarea drepturilor din contractul de transport. În lipsă de stipulaţie contrară sau dacă prin lege nu se prevede altfel, călătorul poate ceda drepturile sale ce izvorăsc din contractul de transport înainte de începerea transportului, fără a fi obligat să îl înştiinţeze pe transportator.

Art. 2.008. Înlăturarea răspunderii. Dispoziţiile art. 1.991 alin. (3) se aplică şi transportului de persoane.

Capitolul IX. Contractul de mandat

Secţiunea 1. Dispoziţii comune

Art. 2.009. Noţiune. Mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părţi, numită mandant.

Legea de aplicare:
Art. 142. Contractele de mandat încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, pentru care părţile nu au prevăzut un termen, rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1532. Mandatul este un contract în puterea căruia o persoană se obligă, fără plată, de a face ceva pe seama unei alte persoane de la care a primit însărcinarea *(C. civ. 948).*

Art. 2.010. Mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. (1) Mandatul este cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. Mandatul dintre două persoane fizice se prezumă a fi cu titlu gratuit. Cu toate acestea, mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activităţi profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, iar remunerația mandatarului nu este determinată prin contract, aceasta se va stabili potrivit legii, uzanțelor ori, în lipsă, după valoarea serviciilor prestate.

(3) Dreptul la acțiunea pentru stabilirea cuantumului remunerației se prescrie odată cu dreptul la acțiunea pentru plata acesteia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1534. Mandatul este fără plată când nu s-a stipulat contrariul.

Art. 2.011. Felurile mandatului. Mandatul este cu sau fără reprezentare.

Art. 2.012. Puterea de reprezentare. (1) Dacă din împrejurări nu rezultă altfel, mandatarul îl reprezintă pe mandant la încheierea actelor pentru care a fost împuternicit.

(2) Împuternicirea pentru reprezentare sau, dacă este cazul, înscrisul care o constată se numește procură.

(3) Dispozițiile referitoare la reprezentarea în contracte se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare

§1. Forma și întinderea mandatului

Art. 2.013. Forma mandatului. (1) Contractul de mandat poate fi încheiat în formă scrisă, autentică ori sub semnătură privată, sau verbală. Acceptarea mandatului poate rezulta și din executarea sa de către mandatar.

(2) Mandatul dat pentru încheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie să respecte acea formă, sub sancțiunea aplicabilă actului însuși. Prevederea nu se aplică atunci când forma este necesară doar pentru opozabilitatea actului față de terți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1533. (1) Mandatul poate fi expres sau tacit. (2) Și primirea mandatului poate fi tacită și să rezulte din executarea lui din partea mandatarului *(C. civ. 1191 și urm.)*.

Art. 2.014. Cazul special de acceptare tacită. (1) În absența unui refuz neîntârziat, mandatul se consideră acceptat dacă privește actele a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta și-a oferit serviciile fie în mod public, fie direct mandantului.

(2) În aplicarea dispozițiilor alin. (1) se va ține seama, între altele, de prevederile legale, de practicile statornicite între părți și de uzanțe.

Art. 2.015. Durata mandatului. Dacă părțile nu au prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în 3 ani de la încheierea lui.

Art. 2.016. Întinderea mandatului. (1) Mandatul general îl autorizează pe mandatar să efectueze numai acte de conservare și de administrare.

(2) Pentru a încheia acte de înstrăinare sau grevare, tranzacții ori compromisuri, pentru a se putea obliga prin cambii sau bilete la ordin ori pentru a intenta acțiuni în justiție, precum și pentru a încheia orice alte acte de dispoziție, mandatarul trebuie să fie împuternicit în mod expres.

(3) Mandatul se întinde și asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1536. (1) Mandatul conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administrație. (2) Când e vorba de înstrăinare, ipotecare, sau de facerea unor acte ce trec peste administrația ordinară, mandatul trebuie să fie special *(C. civ. 1096, 1115)*.

§2. Obligațiile mandatarului

Art. 2.017. Executarea mandatului. (1) Mandatarul nu poate să depășească limitele stabilite prin mandat.

(2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instrucțiunile primite, dacă îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant și se poate prezuma că acesta ar fi aprobat abaterea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică. În acest caz, mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la schimbările aduse executării mandatului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1537. Mandatarul nu poate face nimic afară din limitele mandatului său; facultatea de a face tranzacție cuprinde pe aceea de a face un compromis (*C. civ. 1545, 1546, 1704, 1705*).

Art. 2.018. Diligența mandatarului. (1) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar. Dacă însă mandatul este cu titlu gratuit, mandatarul este obligat să îl îndeplinească cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri.

(2) Mandatarul este obligat să îl înștiințeze pe mandant despre împrejurările care au apărut ulterior încheierii mandatului și care pot determina revocarea sau modificarea acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1540. (1) Mandatarul este răspunzător nu numai de dol, dar încă și de culpa comisă în executarea mandatului. (2) Pentru culpă, când mandatul este fără plată, răspunderea se aplică cu mai puțină rigurozitate decât în caz contrariu *(C. civ. 960, 989, 990, 1075, 1082, 1600)*.

Art. 2.019. Obligația de a da socoteală. (1) Orice mandatar este ținut să dea socoteală despre gestiunea sa și să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului.

(2) În perioada în care bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele lui se află în deținerea mandatarului, acesta este obligat să le conserve.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1541. Mandatarul este dator, oricând i se va cere, a da seama mandantului de lucrările sale și de a-i remite tot aceea ce ar fi primit în puterea mandatului, chiar când ceea ce ar fi primit nu s-ar fi cuvenit mandantului *(C. civ. 992, 1544)*.

Art. 2.020. Dobânzile la sumele datorate. Mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său începând din ziua întrebuințării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1544. Mandatarul este dator a plăti dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său, din ziua întrebuințării lor; iar dobânzile sumelor rămase, din ziua când i s-au cerut acele sume *(C. civ. 1079, 1088, 1541, 1550, 1589)*.

Art. 2.021. Răspunderea pentru obligațiile terților. În lipsa unei convenții contrare, mandatarul care și-a îndeplinit mandatul nu răspunde față de mandant cu privire la executarea obligațiilor asumate de persoanele cu care a contractat, cu excepția cazului în care insolvabilitatea lor i-a fost sau ar fi trebuit să îi fi fost cunoscută la data încheierii contractului cu acele persoane.

Art. 2.022. Pluralitatea de mandatari. (1) În absența unei stipulații contrare, mandatul conferit mai multor persoane pentru a lucra împreună nu are efect dacă nu a fost acceptat de către toate aceste persoane.

(2) Când mai multe persoane au acceptat același mandat, actele lor îl obligă pe mandant chiar dacă au fost încheiate numai de una dintre ele, afară de cazul când s-a stipulat că vor lucra împreună.

(3) În lipsă de stipulație contrară, mandatarii răspund solidar față de mandant dacă s-au obligat să lucreze împreună.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1543. Când prin un act s-au constituit mai mulți mandatari sau procuratori, nu există solidaritate între dânșii, afară numai când anume s-a stipulat *(C. civ. 1041, 1551).*

Art. 2.023. Substituirea făcută de mandatar. (1) Mandatarul este ținut să îndeplinească personal mandatul, cu excepția cazului în care mandantul l-a autorizat în mod expres să își substituie o altă persoană în executarea în tot sau în parte a mandatului.

(2) Chiar în absența unei autorizări exprese, mandatarul își poate substitui un terț dacă:

a) împrejurări neprevăzute îl împiedică să aducă la îndeplinire mandatul;

b) îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant asupra acestor împrejurări;

c) se poate prezuma că mandantul ar fi aprobat substituirea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la substituire.

(4) Dacă substituirea nu a fost autorizată de mandant, mandatarul răspunde pentru actele persoanei pe care și-a substituit-o ca și cum le-ar fi îndeplinit el însuși.

(5) Dacă substituirea a fost autorizată, mandatarul nu răspunde decât pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului.

(6) În toate cazurile, mandantul are acțiune directă împotriva persoanei pe care mandatarul și-a substituit-o.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1542. (1) Mandatarul este răspunzător pentru acela pe care a substituit în gestiunea sa:1. când nu i s-a conces facultatea de a-și substitui pe cineva; 2. când i s-a conces o atare facultate fără arătarea persoanei, și cea aleasă de dânsul era cunoscută de necapabilă și nesolvabilă. (2) În toate cazurile, mandantul poate să intenteze direct acțiunea contra persoanei ce mandatarul și-a substituit *(C. civ. 973).*

Art. 2.024. Măsuri de conservare a bunurilor mandantului. (1) Mandatarul va exercita drepturile mandantului față de terți, dacă bunurile primite pentru mandant prezintă semne de deteriorare sau au ajuns cu întârziere.

(2) În caz de urgență, mandatarul poate proceda la vânzarea bunurilor cu diligența unui bun proprietar.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2) mandatarul trebuie să îl anunțe de îndată pe mandant.

§3. Obligațiile mandantului

Art. 2.025. Sumele necesare executării mandatului. (1) În lipsa unei convenții contrare, mandantul este obligat să pună la dispoziția mandatarului mijloacele necesare executării mandatului.

(2) Mandantul va restitui mandatarului cheltuielile rezonabile avansate de acesta din urmă pentru executarea mandatului, împreună cu dobânzile legale aferente, calculate de la data efectuării cheltuielilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1547. Mandantul trebuie să dezdăuneze pe mandatar de anticipațiile și spezele făcute pentru îndeplinirea mandatului și să-i plătească onorariul, dacă i s-a promis *(C. civ. 991, 1730).*

Art. 2.026. Despăgubirea mandatarului. Mandantul este obligat să repare prejudiciul suferit de către mandatar în executarea mandatului, dacă acest prejudiciu nu provine din culpa mandatarului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1549. Mandantul trebuie asemenea să dezdăuneze pe mandatar de pierderile suferite cu ocazia îndeplinirii însărcinărilor sale, dacă nu i se poate imputa nici o culpă *(C. civ. 991).*

Art. 2.027. Remuneraţia mandatarului. Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului remuneraţia, chiar şi în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1547. Mandantul trebuie să dezdăuneze pe mandatar de anticipaţiile şi spezele făcute pentru îndeplinirea mandatului şi să-i plătească onorariul, dacă i s-a promis *(C. civ. 991, 1730).*

Art. 2.028. Pluralitatea de mandanţi. Când mandatul a fost dat aceluiaşi mandatar de mai multe persoane pentru o afacere comună, fiecare dintre ele răspunde solidar faţă de mandatar de toate efectele mandatului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1551. Când mai multe persoane, pentru o afacere comună, au numit un mandatar, fiecare din ele este răspunzătoare solidar pentru toate efectele mandatului *(C. civ. 1039 şi urm., 1543).*

Art. 2.029. Dreptul de retenţie al mandatarului. Pentru garantarea tuturor creanţelor sale împotriva mandantului izvorâte din mandat, mandatarul are un drept de retenţie asupra bunurilor primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

§4. Încetarea mandatului

Art. 2.030. Modurile de încetare. Pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri:

a) revocarea sa de către mandant;

b) renunţarea mandatarului;

c) moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului.

Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activităţi cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfăşurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renunţare al părţilor ori al moştenitorilor acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1552. Mandatul se stinge: 1. prin revocarea mandatarului; 2. prin renunţarea mandatarului la mandat; 3. prin moartea, interdicţia, insolvabilitatea şi falimentul ori a mandantului ori a mandatarului *(C. civ. 988, 1514, 1539, 1553 şi urm.).*

Art. 2.031. Condiţiile revocării. (1) Mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat şi chiar dacă a fost declarat irevocabil.

(2) Împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere revocă mandatul iniţial.

(3) Mandatul dat în condiţiile prevăzute la art. 2.028 nu poate fi revocat decât cu acordul tuturor mandanţilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1553. Mandantul poate, când voieşte, revoca mandatul şi constrânge, la caz, pe mandatar de a-i remite înscrisul de împuternicire. ▸ Art. 1555. Numirea unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere cuprinde în sine revocarea mandatului dat celui dintâi, din ziua în care i s-a notificat.

Art. 2.032. Efectele revocării. (1) Mandantul care revocă mandatul rămâne ţinut să îşi execute obligaţiile faţă de mandatar. El este, de asemenea, obligat să repare prejudiciile suferite de mandatar din cauza revocării nejustificate ori intempestive.

(2) Atunci când părţile au declarat mandatul irevocabil, revocarea se consideră a fi nejustificată dacă nu este determinată de culpa mandatarului sau de un caz fortuit ori de forţă majoră.

Art. 2.033. Publicitatea revocării procurii autentice notariale. (1) Dacă procura a fost dată în formă autentică notarială, în vederea informării terţilor, notarul public căruia i se solicită să autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat să transmită, de îndată, revocarea către Registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii.

(2) Notarul public care autentifică actul pentru încheierea căruia a fost dată procura are obligaţia să verifice la Registrul naţional notarial dacă acea procură a fost revocată.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în cazul autentificărilor realizate de misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1554. Revocarea mandatului, notificată numai mandatarului, nu se poate opune unei alte persoane care, în neştiinţă de aceasta, a contractat cu dânsul cu bună-credinţă; în acest caz mandantul are recurs contra mandatarului său *(C. civ. 973)*.

Art. 2.034. Renunţarea mandatarului. (1) Mandatarul poate renunţa oricând la mandat, notificând mandantului renunţarea sa.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul poate pretinde remuneraţia pentru actele pe care le-a încheiat pe seama mandantului până la data renunţării.

(3) Mandatarul este obligat să îl despăgubească pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renunţării, cu excepţia cazului când continuarea executării mandatului i-ar fi cauzat mandatarului însuşi o pagubă însemnată, care nu putea fi prevăzută la data acceptării mandatului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1556. (1) Mandatarul poate renunţa la mandat, notificând mandantului renunţarea sa. (2) În aşa caz mandatarul rămâne către mandant răspunzător de daune, dacă renunţarea sa le căşunează, afară numai când el se află în neputinţă de a-şi continua mandatul fără o daună însemnată.

Art. 2.035. Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părţi. (1) În caz de deces, incapacitate sau faliment al uneia dintre părţi, moştenitorii ori reprezentanţii acesteia au obligaţia de a informa de îndată cealaltă parte.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), mandatarul sau moştenitorii ori reprezentanţii săi sunt obligaţi să continue executarea mandatului dacă întârzierea acesteia riscă să pună în pericol interesele mandantului ori ale moştenitorilor săi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1559. În caz de moarte a mandatarului, erezii lui trebuie să înştiinţeze pe mandant, şi până atunci să îngrijească de ceea ce împrejurările reclamă pentru interesele acestuia *(C. civ. 653, 1539)*.

Art. 2.036. Necunoaşterea cauzei de încetare a mandatului. Tot ceea ce mandatarul a făcut, în numele mandantului, înainte de a cunoaşte sau de a fi putut cunoaşte cauza de încetare a mandatului este socotit ca valabil făcut în executarea acestuia.

Art. 2.037. Menținerea unor obligații ale mandatarului. La încetarea în orice mod a mandatului, mandatarul este ținut să își execute obligațiile prevăzute la art. 2.019 și 2.020.

Art. 2.038. Încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari. În lipsa unei convenții contrare, mandatul dat mai multor mandatari obligați să lucreze împreună încetează chiar și atunci când cauza încetării îl privește numai pe unul dintre ei.

Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare

§1. Dispoziții generale

Art. 2.039. Noțiune. (1) Mandatul fără reprezentare este contractul în temeiul căruia o parte, numită mandatar, încheie acte juridice în nume propriu, dar pe seama celeilalte părți, numită mandant, și își asumă față de terți obligațiile care rezultă din aceste acte, chiar dacă terții aveau cunoștință despre mandat.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu regulile aplicabile mandatului cu reprezentare.

Art. 2.040. Efectele față de terți. (1) Terții nu au niciun raport juridic cu mandantul.

(2) Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creanță născute din executarea mandatului, dacă și-a executat propriile sale obligații față de mandatar.

Art. 2.041. Bunurile dobândite de mandatar. (1) Mandantul poate revendica bunurile mobile dobândite pe seama sa de către mandatarul care a acționat în nume propriu, cu excepția bunurilor dobândite de terți prin efectul posesiei de bună-credință.

(2) Dacă bunurile dobândite de mandatar sunt imobile, acesta este obligat să le transmită mandantului. În caz de refuz, mandantul poate solicita instanței de judecată să pronunțe o hotărâre care să țină loc de act de transmitere a bunurilor dobândite.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică prin asemănare și bunurilor mobile supuse unor formalități de publicitate.

Art. 2.042. Creditorii mandatarului. Creditorii mandatarului nu pot urmări bunurile dobândite de acesta în nume propriu, dar pe seama mandantului, dacă mandatul fără reprezentare are dată certă și aceasta este anterioară luării oricărei măsuri asigurătorii sau de executare.

§2. Contractul de comision

Art. 2.043. Noțiune. Contractul de comision este mandatul care are ca obiect achiziționarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii pe seama comitentului și în numele comisionarului, care acționează cu titlu profesional, în schimbul unei remunerații numită comision.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 405. (1) Comisionul are de obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului. (2) Între comitent și comisionar există aceleași drepturi și obligații ca între mandant și mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare.

Art. 2.044. Proba contractului. (1) Contractul de comision se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Art. 2.045. Obligațiile terțului contractant. Terțul contractant este ținut direct față de comisionar pentru obligațiile sale.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 406. (1) Comisionarul este direct obligat, către persoana cu care a contractat, ca şi cum afacerea ar fi fost a sa proprie. (2) Comitentul nu are acţiune în contra persoanelor cu care a contractat comisionarul şi nici acestea nu au vreo acţiune în contra comitentului.

Art. 2.046. Cedarea acţiunilor. (1) În caz de neexecutare a obligaţiilor de către terţ, comitentul poate exercita acţiunile decurgând din contractul cu terţul, subrogându-se, la cerere, în drepturile comisionarului.

(2) În acest scop, la cererea comitentului, comisionarul are obligaţia să îi cedeze acestuia de îndată acţiunile contra terţului, printr-un act de cesiune sub semnătură privată, fără nicio contraprestaţie din partea comitentului.

(3) Comisionarul răspunde pentru daunele cauzate comitentului, prin refuzul sau întârzierea cedării acţiunilor împotriva terţului.

Art. 2.047. Vânzarea pe credit. (1) Comisionarul care vinde pe credit, fără autorizarea comitentului, răspunde personal, fiind ţinut, la cererea comitentului, să plătească de îndată creditele acordate împreună cu dobânzile şi alte foloase ce ar rezulta.

(2) În acest caz, comisionarul este obligat să îl înştiinţeze de îndată pe comitent, arătându-i persoana cumpărătorului şi termenul acordat; în caz contrar, se presupune că operaţiunile s-au făcut pe bani gata, proba contrară nefiind admisă.

Reglementarea anterioară
C. com.: ► Art. 409. Comisionarul care, fără autorizarea comitentului, face înaintări de bani, vânzări sau alte operaţiuni pe credit, îşi ia asupra-şi orice răspundere şi comitentul îi poate cere plata întârziată a creditelor făcute cerându-i interesele şi foloasele ce ar rezulta din aceasta. ► Art. 410. Comisionarul care vinde pe datorie este dator să arate comitentului, în scrisoarea de aviz, persoana cumpărătorului şi termenul acordat; altminteri operaţiunea se presupune că s-a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă.

Art. 2.048. Instrucţiunile comitentului. (1) Comisionarul are obligaţia să respecte întocmai instrucţiunile exprese primite de la comitent.

(2) Cu toate acestea, comisionarul se poate îndepărta de la instrucţiunile primite de la comitent numai dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiţii:

a) nu este suficient timp pentru a se obţine autorizarea sa prealabilă în raport cu natura afacerii;

b) se poate considera în mod rezonabil că acesta, cunoscând împrejurările schimbate, şi-ar fi dat autorizarea; şi

c) îndepărtarea de la instrucţiuni nu schimbă fundamental natura şi scopul sau condiţiile economice ale împuternicirii primite.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) comisionarul are obligaţia să îl înştiinţeze pe comitent de îndată ce este posibil.

(4) În afara cazului prevăzut la alin. (2), orice operaţiune a comisionarului, cu încălcarea sau depăşirea puterilor primite, rămâne în sarcina sa, dacă nu este ratificată de comitent; de asemenea, comisionarul poate fi obligat şi la plata de daune-interese.

Art. 2.049. Comisionul. (1) Comitentul nu poate refuza plata comisionului atunci când terţul execută întocmai contractul încheiat de comisionar cu respectarea împuternicirii primite.

(2) Dacă nu s-a stipulat altfel, comisionul se datorează chiar dacă terţul nu execută obligaţia sa ori invocă excepţia de neexecutare a contractului.

(3) Dacă împuternicirea pentru vânzarea unui imobil s-a dat exclusiv unui comisionar, comisionul rămâne datorat de proprietar chiar dacă vânzarea s-a făcut direct de către acesta sau prin intermediul unui terţ.

(4) Dacă părţile nu au stabilit cuantumul comisionului, acesta se determină potrivit prevederilor art. 2.010 alin. (2).

Art. 2.050. Vânzarea de titluri de credit şi alte bunuri cotate. (1) În lipsă de stipulaţie contrară, când împuternicirea priveşte vânzarea sau cumpărarea unor titluri de credit circulând în comerţ sau a altor mărfuri cotate pe pieţe reglementate, comisionarul poate să procure comitentului la preţul cerut, ca vânzător, bunurile pe care era împuternicit să le cumpere sau să reţină pentru sine la preţul curent, în calitate de cumpărător, bunurile pe care trebuia să le vândă în contul comitentului.

(2) Comisionarul care se comportă el însuşi ca vânzător sau cumpărător are dreptul la comision.

(3) Dacă în cazurile mai sus menţionate comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscută comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că vânzarea sau cumpărarea s-a făcut în contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 411. (1) Când comisionarul este însărcinat să vândă sau să cumpere cambii, obligaţiuni sau efecte ale statului ori alte titluri de credit circulând în comerţ sau mărfuri având preţ la bursă ori în piaţă, dacă comitentul nu a dispus într-altfel, el însuşi poate să-i procure pe preţul cerut, ca vânzător, lucrurile ce trebuia să cumpere sau să reţină pentru sine, după preţul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia să vândă în socoteala comitentului, deosebit de dreptul său la proviziune. (2) Dacă în cazurile mai sus arătate, comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că cumpărarea sau vânzarea s-a făcut pe contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Art. 2.051. Revocarea comisionului. (1) Comitentul poate revoca împuternicirea dată comisionarului până în momentul în care acesta a încheiat actul cu terţul.

(2) În acest caz, comisionarul are dreptul la o parte din comision, care se determină ţinând cont de diligenţele depuse şi de cheltuielile efectuate cu privire la îndeplinirea împuternicirii până în momentul revocării.

Art. 2.052. Răspunderea comisionarului. (1) Comisionarul nu răspunde faţă de comitent în cazul în care terţul nu îşi execută obligaţiile decurgând din act.

(2) Cu toate acestea, el îşi poate lua expres obligaţia de a garanta pe comitent de executarea obligaţiilor terţului. În acest caz, în lipsă de stipulaţie contrară, comitentul va plăti comisionarului un comision special „pentru garanţie" sau „pentru credit" ori un alt asemenea comision stabilit prin convenţia lor sau, în lipsă, de către instanţă, care va ţine cont de împrejurări şi de valoarea obligaţiei garantate.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 412. (1) Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligaţiilor luate de către persoanele cu care a contractat, afară de convenţie contrarie. (2) Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, faţă cu comitentul, pentru îndeplinirea obligaţiilor rezultând din contract. (3) În acest caz, el are dreptul la proviziunea specială numită „pentru garanţie", „pentru credit". Această proviziune se stabileşte de părţi prin convenţia lor, iar în lipsă este lăsată la aprecierea judecăţii.

Art. 2.053. Dreptul de retenţie aparţinând comisionarului. (1) Pentru creanţele sale asupra comitentului, comisionarul are un drept de retenţie asupra bunurilor acestuia, aflate în detenţia sa.

(2) Comisionarul va avea preferinţă faţă de vânzătorul neplătit.

§3. Contractul de consignaţie

Art. 2.054. Noţiune. (1) Contractul de consignaţie este o varietate a contractului de comision care are ca obiect vânzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat consignatarului în acest scop.

(2) Contractul de consignație este guvernat de regulile prezentei secțiuni, de legea specială, precum și de dispozițiile privitoare la contractul de comision și de mandat, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prezentei secțiuni.

Art. 2.055. Proba. Contractul de consignație se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Art. 2.056. Prețul vânzării. (1) Prețul la care bunul urmează să fie vândut este cel stabilit de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, prețul curent al mărfurilor de pe piața relevantă, de la momentul vânzării.

(2) Consignantul poate modifica unilateral prețul de vânzare stabilit, iar consignatarul va fi ținut de această modificare de la momentul la care i-a fost adusă la cunoștință în scris.

(3) În lipsă de dispoziții contrare ale contractului sau ale instrucțiunilor scrise ale consignantului, vânzarea se va face numai cu plata în numerar, prin virament sau cec barat și numai la prețurile curente ale mărfurilor, potrivit alin. (1).

Art. 2.057. Remiterea, inspectarea, controlul și reluarea bunurilor. (1) Consignantul va remite bunurile consignatarului pentru executarea contractului, păstrând dreptul de a inspecta și controla starea acestora pe toată durata contractului.

(2) Consignantul dispune de bunurile încredințate consignatarului, pe toată durata contractului. El le poate relua oricând, chiar în cazul în care contractul a fost încheiat pe durată determinată.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), consignantul va da consignatarului un termen rezonabil de preaviz pentru pregătirea predării bunurilor.

(4) În cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignantului, bunurile intră în averea acestuia, iar în cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignatarului, bunurile nu intră în averea acestuia și vor fi restituite imediat consignantului.

Art. 2.058. Remunerația consignatarului. (1) Contractul de consignație este prezumat cu titlu oneros, iar remunerația la care are dreptul consignatarul se stabilește prin contract sau, în lipsă, ca diferența dintre prețul de vânzare stabilit de consignant și prețul efectiv al vânzării.

(2) Dacă vânzarea s-a făcut la prețul curent, remunerația se va stabili de către instanță, potrivit cu dificultatea vânzării, diligențele consignatarului și remunerațiile practicate pe piața relevantă pentru operațiuni similare.

Art. 2.059. Cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor și executare a contractului. (1) Consignantul va acoperi consignatarului cheltuielile de conservare și vânzare a bunurilor, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care consignantul reia bunurile sau dispune luarea acestora din posesia consignatarului, precum și în cazul în care contractul de consignație nu se poate executa, fără vreo culpă din partea consignatarului, acesta are dreptul să îi fie acoperite toate cheltuielile făcute pentru executarea contractului.

(3) Consignantul va fi ținut de plata cheltuielilor de întreținere și de depozitare a bunurilor, ori de câte ori va ignora obligația sa de a relua bunurile.

(4) Dacă potrivit împrejurărilor bunurile nu pot fi reluate imediat de consignant în caz de încetare a contractului prin renunțarea consignatarului, acesta rămâne ținut de obligațiile sale de păstrare a bunurilor, asigurare și întreținere a acestora până când acestea sunt reluate de consignant. Acesta are obligația să întreprindă toate diligențele necesare reluării bunurilor imediat după încetarea contractului, sub sancțiunea acoperirii cheltuielilor de conservare, depozitare și întreținere.

Art. 2.060. Primirea, păstrarea și asigurarea bunurilor. (1) Consignatarul va primi și va păstra bunurile ca un bun proprietar și le va remite cumpărătorului sau consignantului, după caz, în starea în care le-a primit spre vânzare.

(2) Consignatarul va asigura bunurile la valoarea stabilită de părţile contractului de consignaţie sau, în lipsă, la valoarea de circulaţie de la data primirii lor în consignaţie. El va fi ţinut faţă de consignant pentru deteriorarea sau pieirea bunurilor din cauze de forţă majoră ori fapta unui terţ, dacă acestea nu au fost asigurate la primirea lor în consignaţie ori asigurarea a expirat şi nu a fost reînnoită ori societatea de asigurări nu a fost agreată de consignant. Consignatarul este obligat să plătească cu regularitate primele de asigurare.

(3) Consignantul va putea asigura bunurile pe cheltuiala consignatarului, dacă acesta omite să o facă.

(4) Asigurările sunt contractate de drept în favoarea consignantului, cu condiţia ca acesta să notifice asigurătorului contractul de consignaţie înainte de plata despăgubirilor.

Art. 2.061. Vânzarea pe credit. (1) În cazul în care consignatarul primeşte autorizarea să vândă pe credit, în condiţiile în care părţile nu convin altfel, atunci el poate acorda cumpărătorului un termen pentru plata preţului de maximum 90 de zile şi exclusiv pe bază de cambii acceptate sau bilete la ordin.

(2) Dacă nu se prevede altfel prin contract, consignatarul este solidar răspunzător cu cumpărătorul faţă de consignant pentru plata preţului mărfurilor vândute pe credit.

Art. 2.062. Dreptul de retenţie. (1) În lipsă de stipulaţie contrară, consignatarul nu are un drept de retenţie asupra bunurilor primite în consignaţie şi a sumelor cuvenite consignantului, pentru creanţele sale asupra acestuia.

(2) Obligaţiile consignatarului privind întreţinerea bunurilor rămân valabile în caz de exercitare a dreptului de retenţie, dar cheltuielile de depozitare incumbă consignantului, dacă exercitarea dreptului de retenţie a fost întemeiată.

Art. 2.063. Încetarea contractului. Contractul de consignaţie încetează prin revocarea sa de către consignant, renunţarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, interdicţia sau radierea consignantului ori a consignatarului.

§4. Contractul de expediţie

Art. 2.064. Noţiune. Contractul de expediţie este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu şi în contul comitentului, un contract de transport şi să îndeplinească operaţiunile accesorii.

Art. 2.065. Revocarea. Până la încheierea contractului de transport, comitentul poate revoca ordinul de expediţie, plătind expeditorului cheltuielile şi o compensaţie pentru diligenţele desfăşurate până la comunicarea revocării ordinului de expediţie.

Art. 2.066. Contraordinul. Din momentul încheierii contractului de transport, expeditorul este obligat să exercite, la cererea comitentului, dreptul la contraordin aplicabil contractului de transport.

Art. 2.067. Obligaţiile expeditorului. (1) În alegerea traseului, mijloacelor şi modalităţilor de transport al mărfii expeditorul va respecta instrucţiunile comitentului, iar dacă nu există asemenea instrucţiuni, va acţiona în interesul comitentului.

(2) În cazul în care expeditorul îşi asumă şi obligaţia de predare a bunurilor la locul de destinaţie, se prezumă că această obligaţie nu este asumată faţă de destinatar.

(3) Expeditorul nu are obligaţia de a asigura bunurile decât dacă aceasta a fost stipulată în contract sau rezultă din uzanţe.

(4) Premiile, bonificaţiile şi reducerile tarifelor, obţinute de expeditor, aparţin de drept comitentului, dacă nu se prevede altfel în contract.

Art. 2.068. Răspunderea expeditorului. (1) Expeditorul răspunde de întârzierea transportului, de pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor în caz de neglijenţă în

executarea expedierii, în special în ceea ce priveşte preluarea şi păstrarea bunurilor, alegerea transportatorului ori a expeditorilor intermediari.

(2) Atunci când, fără motive temeinice, se abate de la modul de transport indicat de comitent, expeditorul răspunde de întârzierea transportului, pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor, cauzată de cazul fortuit, dacă el nu dovedeşte că aceasta s-ar fi produs chiar dacă s-ar fi conformat instrucţiunilor primite.

Art. 2.069. Drepturile expeditorului. (1) Expeditorul are dreptul la comisionul prevăzut în contract sau, în lipsă, stabilit potrivit tarifelor profesionale ori uzanţelor sau, dacă acestea nu există, de către instanţă în funcţie de dificultatea operaţiunii şi de diligenţele expeditorului.

(2) Contravaloarea prestaţiilor accesorii şi cheltuielile se rambursează de comitent pe baza facturilor sau altor înscrisuri care dovedesc efectuarea acestora, dacă părţile nu au convenit anticipat o sumă globală pentru comision, prestaţii accesorii şi cheltuieli care se efectuează.

Art. 2.070. Expeditorul transportator. Expeditorul care ia asupra sa obligaţia executării transportului, cu mijloace proprii sau ale altuia, în tot sau în parte, are drepturile şi obligaţiile transportatorului.

Art. 2.071. Termenul de prescripţie. Dreptul la acţiune izvorând din contractul de expediţie se prescrie în termen de un an socotit din ziua predării bunurilor la locul de destinaţie sau din ziua în care ar fi trebuit să se facă predarea lor, cu excepţia dreptului la acţiunea referitoare la transporturile care încep sau se termină în afara Europei, care se prescrie în termen de 18 luni.

Capitolul X. Contractul de agenţie

Art. 2.072. Noţiune. (1) Prin contractul de agenţie comitentul îl împuterniceşte în mod statornic pe agent fie să negocieze, fie atât să negocieze, cât şi să încheie contracte, în numele şi pe seama comitentului, în schimbul unei remuneraţii, în una sau în mai multe regiuni determinate.

(2) Agentul este un intermediar independent care acţionează cu titlu profesional. El nu poate fi în acelaşi timp prepusul comitentului.

> **Reglementarea anterioară**
> **Legea nr. 509/2002:** Art. 1. (1) Prezenta lege se aplică raporturilor juridice dintre agenţii comerciali permanenţi şi comitenţii acestora. (2) În sensul prezentei legi, prin *agent comercial permanent*, denumit în continuare *agent*, se înţelege comerciantul, persoană fizică sau juridică, care, în calitate de intermediar independent, este împuternicit în mod statornic:a) să negocieze afaceri pentru o altă persoană fizică sau juridică, denumită în continuare *comitent;* saub) să negocieze şi să încheie afaceri în numele şi pe seama comitentului. (3) Împuternicirea prevăzută la alin. (2) se poate exercita în una sau mai multe regiuni determinate, astfel cum se stabileşte în contract. (4) Agentul prestează serviciul caracteristic cu titlu principal sau accesoriu şi contra unei remuneraţii. (5) Agentul nu este prepusul comitentului.

Art. 2.073. Domeniul de aplicare. (1) Dispoziţiile prezentului capitol nu se aplică activităţii persoanelor care:

a) acţionează ca intermediar în cadrul burselor de valori şi al pieţelor reglementate de mărfuri şi instrumente financiare derivate;

b) au calitatea de agent sau broker de asigurări şi reasigurări;

c) prestează un serviciu neremunerat în calitate de agent.

(2) Nu constituie agent, în înţelesul prezentului capitol, persoana care:

a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice, având drept de reprezentare a acesteia;

b) este asociat ori acționar și este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari;

c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau administrator-sechestru în raport cu comitentul.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 2. (1) Prezenta lege nu se aplică activității persoanelor care:a) acționează ca intermediar în cadrul burselor de valori și al pieței reglementate de mărfuri și instrumente financiare derivate; b) au calitatea de agent sau broker de asigurări și reasigurări; c) în calitate de agent prestează un serviciu neremunerat. (2) Nu constituie agent, în înțelesul prezentei legi, persoana care:a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice și atribuții de reprezentare a acesteia; b) este asociat sau acționar și este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari; c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau sechestru, în raport cu comitentul.

Art. 2.074. Exclusivitatea. (1) Agentul nu poate negocia sau încheia pe seama sa, fără consimțământul comitentului, în regiunea determinată prin contractul de agenție, contracte privind bunuri și servicii similare celor care fac obiectul contractului de agenție.

(2) În lipsă de stipulație contrară, agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul poate să contracteze cu mai mulți agenți, în aceeași regiune și pentru același tip de contracte.

(3) Agentul poate reprezenta mai mulți comitenți concurenți, pentru aceeași regiune și pentru același tip de contracte, numai dacă se stipulează expres în acest sens.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 3. (1) Agentul nu poate negocia și nu poate încheia, pe contul său, fără consimțământul expres al comitentului, în regiunea determinată prin contract, operațiuni de comerț concurente privind bunuri și/sau servicii similare celor care fac obiectul contractului de agenție. (2) În lipsa unei stipulații contrare agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul se poate folosi în același timp, în aceeași regiune și pentru același comerț de mai mulți agenți. (3) Agentul poate primi împuternicirea de a negocia sau a încheia, în regiunea determinată prin contract, operațiuni pentru mai mulți comitenți concurenți numai dacă în contractul de agenție se stipulează în mod expres o asemenea permisiune.

Art. 2.075. Clauza de neconcurență. (1) În sensul prezentului capitol, prin *clauză de neconcurență* se înțelege acea stipulație contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului pe perioada contractului de agenție sau ulterior încetării sale.

(2) Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau pentru grupul de persoane și regiunea geografică la care se referă contractul de agenție și doar pentru bunurile și serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze și să încheie contracte. Orice extindere a sferei clauzei de neconcurență este considerată nescrisă.

(4) Restrângerea activității prin clauza de neconcurență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agenție. Dacă s-a stabilit un termen mai lung de 2 ani, acesta se va reduce de drept la termenul maxim din prezentul alineat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 4. (1) În sensul prezentei legi, prin *clauză de neconcurență* se înțelege acea prevedere contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului pe perioada desfășurării și/sau ulterior încetării contractului de agenție. (2) Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității. (3) Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau grupul de persoane și regiunea geografică la care se referă contractul de agenție și doar pentru bunurile și serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze și să încheie operațiuni; orice extensiune a sferei clauzei de neconcurență este anulabilă la cererea agentului. (4) Restrângerea activității prin clauza de necon-

curență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agenție.

Art. 2.076. Vânzarea pe credit. În lipsă de stipulație contrară, agentul nu poate vinde pe credit şi nu poate acorda reduceri sau amânări de plată pentru creanțele comitentului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 8. (1) Agentul nu poate, fără împuternicire specială, să primească plata şi nici să acorde reduceri sau amânări pentru creanțele comitentului.

Art. 2.077. Reclamațiile privind bunurile. (1) Agentul poate primi reclamații privind viciile bunurilor vândute sau serviciilor prestate de comitent, fiind obligat să îl înştiințeze de îndată pe acesta.

(2) La rândul său, agentul poate lua orice măsuri asigurătorii în interesul comitentului, precum şi orice alte măsuri necesare pentru conservarea drepturilor acestuia din urmă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 8. (2) Agentul poate primi reclamații privitoare la viciile bunurilor sau serviciilor şi poate solicita orice măsuri de asigurare în interesul comitentului, fiind obligat în ambele cazuri să îl înştiințeze de îndată pe acesta.

Art. 2.078. Forma contractului. (1) Contractul de agenție se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Oricare parte are dreptul să obțină de la cealaltă parte, la cerere, un document scris semnat, cuprinzând conținutul contractului de agenție, inclusiv modificările acestuia. Părțile nu pot renunța la acest drept.

Art. 2.079. Obligațiile agentului. (1) Agentul trebuie să îndeplinească, personal sau prin prepuşii săi, obligațiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, cu bună-credință şi loialitate.

(2) În mod special, agentul este obligat:

a) să îi procure şi să îi comunice comitentului informațiile care l-ar putea interesa pe acesta privitoare la regiunile stabilite în contract, precum şi să comunice toate celelalte informații necesare de care dispune;

b) să depună diligențele necesare pentru negocierea şi, dacă este cazul, încheierea contractelor pentru care este împuternicit, în condiții cât mai avantajoase pentru comitent;

c) să respecte instrucțiunile rezonabile primite de la comitent;

d) să țină în registrele sale evidențe separate pentru contractele care îl privesc pe fiecare comitent;

e) să depoziteze bunurile sau eşantioanele într-o modalitate care să asigure identificarea lor.

(3) Substituirea agentului în tot sau în parte este supusă regulilor aplicabile în materia contractului de mandat.

(4) Agentul care se află în imposibilitate de a continua executarea obligațiilor ce îi revin trebuie să îl înştiințeze de îndată pe comitent, sub sancțiunea plății de daune-interese.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 5. (1) Agentul trebuie să îndeplinească obligațiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, personal sau prin prepuşii săi, în conformitate cu instrucțiunile primite şi în scopul realizării intereselor comitentului. (2) În executarea împuternicirilor primite agentul este obligat să acționeze cu bună-credință şi cu diligența unui profesionist. (3) Agentul este obligat:a) să îi procure şi să îi comunice comitentului pentru care acționează informațiile privitoare la regiunea sau regiunile stabilite în contract, care l-ar putea interesa pe acesta, precum şi toate celelalte informații necesare de care dispune; b) să depună diligența necesară pentru negocierea şi, dacă este cazul, încheierea afacerilor cu care este împuternicit, în condiții cât mai avantajoase pentru comitent; c) să respecte în mod corespunzător instrucțiunile rezonabile

primite de la comitent, ţinând seama de caracterul imperativ, indicativ sau facultativ al acestora; d) să ţină în registrele sale partide separate pentru operaţiunile ce îl privesc pe fiecare comitent; e) să depoziteze bunurile sau eşantioanele într-o manieră care să permită identificarea celor aparţinând fiecărui comitent; f) să îndeplinească orice altă obligaţie care îi revine potrivit contractului şi dispoziţiilor legale. (4) Executarea împuternicirii prin substituirea agentului, în tot sau în parte, cu subagenţi este supusă prevederilor Codului civil.

Art. 2.080. Obligaţiile comitentului. (1) În raporturile sale cu agentul, comitentul trebuie să acţioneze cu loialitate şi cu bună-credinţă.

(2) În mod special, comitentul este obligat:

a) să pună la dispoziţie agentului, în timp util şi într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife şi orice altă documentaţie, necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale;

b) să furnizeze agentului informaţiile necesare executării contractului de agenţie;

c) să îl înştiinţeze pe agent, într-un termen rezonabil, atunci când anticipează că volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decât acela la care agentul s-ar fi putut aştepta în mod normal;

d) să plătească agentului remuneraţia în condiţiile şi la termenele stabilite în contract sau prevăzute de lege.

(3) De asemenea, comitentul trebuie să îl informeze pe agent într-un termen rezonabil cu privire la acceptarea, refuzul ori neexecutarea unui contract negociat sau, după caz, încheiat de agent.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 6. (1) În raporturile cu agentul comitentul este obligat să acţioneze cu bună-credinţă şi cu diligenţa unui profesionist. (2) Comitentul este obligat: a) să pună la dispoziţie agentului în timp util şi într-o cantitate corespunzătoare mostre, cataloage, tarife şi orice alte documente necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale, referitoare la bunurile sau serviciile respective; b) să furnizeze agentului informaţiile necesare executării contractului de agenţie; c) să îl înştiinţeze pe agent într-un termen util atunci când va prevedea că volumul operaţiunilor comerciale va fi sensibil inferior celui pe care agentul l-ar fi putut anticipa în mod normal; d) să plătească agentului remuneraţia în condiţiile şi la termenele stabilite prin contract sau prin lege; e) să îndeplinească orice altă obligaţie care îi revine potrivit contractului şi dispoziţiilor legale. (3) Comitentul trebuie să îl informeze pe agent în timp util, potrivit naturii operaţiunii, despre acceptarea, refuzul ori neexecutarea unei operaţiuni comerciale negociate sau, după caz, încheiate de agent.

Art. 2.081. Renunţarea comitentului la încheierea contractelor sau actelor de comerţ negociate. În cazul în care agentul a fost împuternicit doar să negocieze, iar comitentul nu comunică în termen rezonabil acordul său pentru încheierea contractului negociat de agent conform împuternicirii primite, se consideră că a renunţat la încheierea acestuia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 7. Operaţiunea negociată de agent se consideră abandonată dacă comitentul, primind înştiinţarea, nu comunică în timp util terţei persoane, direct sau prin intermediul agentului, acceptul său.

Art. 2.082. Remuneraţia agentului. (1) Agentul are dreptul la o remuneraţie pentru toate contractele încheiate ca efect al intervenţiei sale.

(2) Remuneraţia poate fi exprimată în cuantum fix sau variabil, prin raportare la numărul contractelor sau actelor de comerţ, ori la valoarea acestora, când se numeşte comision.

(3) În lipsa unei stipulaţii exprese sau a unei prevederi legale, agentul are dreptul la o remuneraţie stabilită potrivit uzanţelor aplicabile fie în locul în care agentul îşi desfăşoară activitatea, fie în legătură cu bunurile care fac obiectul contractului de agenţie.

(4) Dacă nu există astfel de uzanțe, agentul este îndreptățit să primească o remunerație rezonabilă, în funcție de toate aspectele referitoare la contractele încheiate.

(5) Dispozițiile art. 2.083-2.087 sunt aplicabile numai în măsura în care agentul este remunerat total sau parțial cu un comision.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 10. (1) Remunerația agentului constă fie într-o sumă fixă, fie într-un comision, fie în parte o sumă fixă şi în parte un comision, potrivit acordului părților. (2) În lipsa unor prevederi legale sau a unor stipulații derogatorii agentul are dreptul de a primi o remunerație în conformitate cu uzanțele comerciale ale zonei şi sectorului de piață în care acesta operează. În absența unor asemenea uzanțe agentul este îndreptățit să primească o remunerație corespunzătoare, ținând seama de toate aspectele caracteristice operațiunilor efectuate.

Art. 2.083. Condițiile comisionului. Agentul este îndreptățit la comision pentru contractele încheiate pe durata contractului de agenție, dacă acestea sunt încheiate:

a) ca urmare a intervenției sale;

b) fără intervenția agentului, dar cu un client procurat anterior de acesta pentru contracte sau acte de comerț similare;

c) cu un client dintr-o regiune sau grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 12. Agentul este îndreptățit să primească comision pentru o operațiune încheiată pe durata existenței contractului de agenție, dacă:a) operațiunea este încheiată ca urmare a intermedierii agentului; b) operațiunea este încheiată, fără intermedierea agentului, cu o terță persoană care a fost procurată anterior de acesta drept client, cu condiția ca această operațiune să aibă o natură similară celei încheiate anterior cu acel client; c) operațiunea este încheiată cu un client dintr-o regiune determinată sau care face parte dintr-un grup de persoane determinat, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă prin contractul de agenție.

Art. 2.084. Remunerarea după încetarea contractului. (1) Agentul este îndreptățit la comision pentru un contract încheiat ulterior încetării contractului de agenție, dacă:

a) acesta a fost încheiat în principal datorită intervenției agentului pe durata contractului de agenție şi încheierea a avut loc într-un termen rezonabil de la încetarea contractului de agenție;

b) comanda emisă de terț a fost primită de comitent sau de agent anterior încetării contractului de agenție, în cazurile prevăzute de dispozițiile art. 2.083.

(2) Agentul nu are dreptul la comisionul prevăzut la art. 2.083, dacă acesta este datorat agentului precedent potrivit alin. (1), cu excepția cazului în care rezultă din circumstanțe că este echitabil ca agenții să împartă acel comision.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 13. Agentul este îndreptățit să primească comision pentru o operațiune încheiată ulterior încetării contractului de agenție, dacă:a) încheierea acelei operațiuni survine într-un termen rezonabil de la data încetării contractului de agenție, iar încheierea operațiunii se datorează în principal activității prestate de agent pe durata contractului de agenție; b) comanda terților a fost primită de comitent sau de agent, în conformitate cu dispozițiile art. 12, anterior încetării contractului de agenție.

Art. 2.085. Dreptul la comision. (1) Dacă părțile nu convin altfel, dreptul la comision se naşte la data la care este îndeplinită una dintre condițiile următoare:

a) comitentul şi-a executat obligațiile contractuale față de terța persoană;

b) comitentul ar fi trebuit să îşi execute obligațiile contractuale potrivit convenției sale cu terțul;

c) terțul şi-a executat obligațiile contractuale.

(2) Comisionul se plăteşte cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului pentru care se datorează.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 15. (1) Dreptul la comision se naşte la data la care se îndeplineşte una dintre următoarele condiţii:a) comitentul îşi execută obligaţiile contractuale faţă de terţa persoană; b) comitentul ar fi trebuit să îşi execute obligaţiile contractuale potrivit convenţiei sale cu terţa persoană; c) terţa persoană îşi execută obligaţiile contractuale. (2) Dreptul la comision se naşte cel mai târziu la data la care terţa persoană îşi execută obligaţiile sau ar fi trebuit să le execute, dacă comitentul şi-ar fi executat în mod corespunzător obligaţiile sale. (3) Părţile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile alin. (2).

Art. 2.086. Dreptul la comision în cazul contractelor neexecutate. (1) Comisionul se datorează şi pentru contractele încheiate, dar la a căror executare părţile acestora au renunţat, dacă agentul şi-a îndeplinit obligaţiile.

(2) Atunci când contractul încheiat nu se execută de către părţi ca urmare a unor circumstanţe imputabile agentului, dreptul la comision se stinge sau comisionul se reduce proporţional cu neexecutarea, după caz.

(3) În caz de executare parţială din partea terţului, agentul este îndreptăţit doar la plata unei părţi din comisionul stipulat, proporţional cu executarea contractului încheiat între comitent şi terţ.

(4) În ipotezele prevăzute la alin. (2) şi (3) comisioanele primite vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 16. (1) Comisionul se datorează şi pentru operaţiunile încheiate, dar la a căror executare părţile au renunţat; prevederile art. 15 alin. (2) se aplică în acest caz în mod corespunzător. (2) Dreptul la comision nu se stinge decât dacă şi în măsura în care operaţiunea încheiată între comitent şi terţa persoană nu se execută, iar această neexecutare nu este datorată unor circumstanţe imputabile comitentului. (3) În caz de executare parţială din partea terţei persoane, agentul este îndreptăţit doar la plata unei cote-părţi din comision, proporţională cu suma încasată de comitent. (4) În cazurile prevăzute la alin. (2) şi (3) comisioanele percepute vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte. (5) Părţile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile alin. (2).

Art. 2.087. Calculul valorii comisionului. (1) La sfârşitul fiecărui trimestru comitentul trebuie să trimită agentului copiile de pe facturile care au fost expediate terţilor, precum şi descrierea calculului valorii comisionului.

(2) La cererea agentului, comitentul îi va comunica de îndată informaţiile necesare calculării comisionului, inclusiv extrasele relevante din registrele sale contabile.

(3) Clauza prin care se derogă de la prevederile alin. (1) şi (2) în defavoarea agentului se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 17. (1) Contul comisioanelor va fi lichidat de comitent la sfârşitul fiecărui trimestru şi se va trimite agentului împreună cu copiile de pe facturile ce au fost expediate clienţilor, precum şi cu precizarea elementelor esenţiale care au stat la baza calculării valorii comisionului. (2) Agentul este îndreptăţit să solicite să îi fie remisă orice informaţie, inclusiv extrase ale registrelor contabile ţinute de comitent, care îi este necesară pentru verificarea valorii comisioanelor ce i-ar fi datorate. (3) Prevederile alin. (2) se aplică în condiţiile prevăzute de legea specială, atunci când dezvăluirea informaţiilor respective vizează ordinea publică sau siguranţa naţională. (4) Comisionul trebuie plătit cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului în cursul căruia a luat naştere dreptul la comision. (5) Părţile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile alin. (1), (2) şi (4).

Art. 2.088. Durata contractului. Contractul de agenţie încheiat pe durată determinată, care continuă să fie executat de părţi după expirarea termenului, se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 19. Contractul de agenţie pe durată determinată care continuă să fie executat de părţi după expirarea sa se consideră transformat automat într-un contract pe durată nedeterminată.

Art. 2.089. Denunţarea unilaterală. (1) Contractul de agenţie pe durată nedeterminată poate fi denunţat unilateral de oricare dintre părţi, cu un preaviz obligatoriu.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi contractului de agenţie pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denunţării unilaterale anticipate.

(3) În primul an de contract termenul de preaviz trebuie să aibă o durată de cel puţin o lună.

(4) În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se măreşte cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depăşească 6 luni.

(5) Dacă părţile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) şi (4), prin contractul de agenţie nu se pot stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului.

(6) Dacă părţile nu convin altfel, termenul de preaviz expiră la sfârşitul unei luni calendaristice.

(7) Dispoziţiile alin. (1)-(6) se aplică în mod corespunzător şi contractului pe durată determinată care este prelungit pe durată nedeterminată potrivit dispoziţiilor art. 2.088. În acest caz, la calculul termenului de preaviz se va ţine seama de întreaga perioadă a contractului, cuprinzând atât durata determinată, cât şi perioada în care acesta se consideră încheiat pe durată nedeterminată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 20. (1) Contractul de agenţie pe durată nedeterminată poate fi denunţat unilateral de oricare dintre părţi, cu acordarea obligatorie a unui preaviz. (2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile şi contractului de agenţie pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denunţării unilaterale anticipate. (3) Termenul de preaviz care însoţeşte declaraţia de denunţare trebuie să aibă o durată de minimum o lună pentru primul an de contract. (4) În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se măreşte cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depăşească 6 luni. (5) Părţile nu pot stabili prin convenţie termene de preaviz mai scurte decât cele prevăzute la alin. (3) şi (4). (6) Dacă părţile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) şi (4), prin contractul de agenţie nu se vor putea stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului. (7) Dacă părţile nu stabilesc altfel, sfârşitul termenului de preaviz trebuie să coincidă cu sfârşitul unei luni calendaristice. (8) Prevederile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător contractului pe durată determinată transformat, potrivit art. 19, în contract pe durată nedeterminată; în acest caz la calculul termenului de preaviz se va ţine seama de întreaga perioadă cumulată a contractului, cuprinzând atât durata determinată a contractului, cât şi perioada în care acesta se consideră pe durată nedeterminată.

Art. 2.090. Denunţarea unilaterală în cazuri speciale. (1) În toate cazurile, contractul de agenţie poate fi denunţat fără preaviz de oricare dintre părţi, cu repararea prejudiciilor astfel cauzate celeilalte părţi, atunci când circumstanţe excepţionale, altele decât forţa majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent şi agent.

(2) În ipoteza prevăzută la alin. (1) contractul încetează la data primirii notificării scrise prin care acesta a fost denunţat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 21. (1) Oricare dintre părţi poate rezilia contractul de agenţie fără preaviz sau înainte de expirarea termenului contractului, în cazul unei neîndepliniri din culpă

gravă a obligaţiilor contractuale de către cealaltă parte. (2) Contractul de agenţie poate fi denunţat imediat de oricare dintre părţi, cu repararea prejudiciilor astfel pricinuite celeilalte părţi, atunci când circumstanţe excepţionale, altele decât forţa majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent şi agent. (3) În cazul prevăzut la alin. (2) se prezumă încetarea contractului la data primirii notificării scrise a intenţiei de denunţare a contractului şi a motivului denunţării.

Art. 2.091. Indemnizaţiile în caz de încetare a contractului. (1) La încetarea contractului de agenţie agentul are dreptul să primească de la comitent o indemnizaţie, în măsura în care:

a) i-a procurat noi clienţi comitentului sau a sporit semnificativ volumul operaţiunilor cu clienţii existenţi, iar comitentul obţine încă foloase substanţiale din operaţiunile cu aceşti clienţi; şi

b) plata acestei indemnizaţii este echitabilă, având în vedere circumstanţele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operaţiunilor încheiate de comitent cu clienţii prevăzuţi la lit. a), precum şi posibila restrângere a activităţii profesionale a agentului din cauza existenţei în contractul de agenţie a unei clauze de neconcurenţă.

(2) Valoarea indemnizaţiei nu poate depăşi o sumă echivalentă cuantumului unei remuneraţii anuale, calculată pe baza mediei anuale a remuneraţiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract. Dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remuneraţia anuală este calculată pe baza mediei remuneraţiilor încasate în cursul perioadei respective.

(3) Acordarea indemnizaţiei prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condiţiile legii.

(4) În cazul în care contractul de agenţie încetează ca urmare a decesului agentului, dispoziţiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dreptul la indemnizaţia prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, moştenitorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretenţiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenţie.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 22. (1) La încetarea contractului de agenţie agentul este îndreptăţit să primească de la comitent o indemnizaţie, în măsura în care:a) a procurat noi clienţi comitentului sau a sporit semnificativ volumul operaţiunilor comerciale cu clienţii existenţi, iar comitentul obţine încă foloase substanţiale din operaţiunile cu aceşti clienţi; şi b) plata acestei indemnizaţii este echitabilă, având în vedere circumstanţele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operaţiunilor încheiate de comitent cu clienţii prevăzuţi la lit. a), precum şi posibila restrângere a activităţii profesionale a agentului datorită existenţei în contractul de agenţie a unei clauze de neconcurenţă. (2) Valoarea indemnizaţiei nu poate depăşi o sumă echivalentă cuantumului unei remuneraţii anuale, calculată pe baza mediei anuale a remuneraţiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract; dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remuneraţia anuală este calculată pe bază mediei remuneraţiilor încasate în cursul perioadei respective. (3) Acordarea indemnizaţiei prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condiţiile legii. (4) În cazul în care contractul de agenţie încetează ca urmare a decesului agentului, urmează să se aplice în mod corespunzător prevederile alin. (1). (5) Dreptul la indemnizaţia prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, succesorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretenţiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenţie.

Art. 2.092. Excepţii. Agentul nu are dreptul la indemnizaţia prevăzută la art. 2.091 în următoarele situaţii:

a) comitentul reziliază contractul din cauza încălcării de către agent a obligaţiilor sale;

b) agentul denunţă unilateral contractul, cu excepţia cazului în care această denunţare este motivată de circumstanţe precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, în considerarea cărora, în mod rezonabil, nu i se poate cere acestuia continuarea activităţilor;

c) în cazul cesiunii contractului de agenţie prin înlocuirea agentului cu un terţ;

d) dacă nu se convine altfel de către părțile contractului de agenție, în cazul novației acestui contract prin înlocuirea agentului cu un terț.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 23. Agentul nu are dreptul la indemnizația prevăzută la art. 22 în următoarele situații:a) comitentul reziliază contractul datorită unei încălcări de către agent a obligațiilor sale din culpă gravă; b) agentul denunță unilateral contractul, cu excepția cazului în care această denunțare este motivată de cauze precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, care împiedică în mod justificat continuarea activităților acestuia, sau de cauze justificate, imputabile comitentului; c) în cazul novației contractului de agenție prin înlocuirea agentului cu o terță persoană.

Art. 2.093. Ineficacitatea clauzei de neconcurență. (1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență atunci când contractul de agenție încetează în următoarele situații:

a) fără a fi aplicabile prevederile art. 2.090, comitentul denunță unilateral contractul de agenție cu nerespectarea termenului de preaviz, legal sau convențional, și fără a exista un motiv grav pentru care nu respectă preavizul, pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului;

b) contractul de agenție este reziliat ca urmare a culpei comitentului.

(2) La cererea agentului instanța poate, ținând seama și de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia pentru agent sunt grave și vădit inechitabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 25. (1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență dacă contractul de agenție încetează în următoarele situații:a) comitentul denunță unilateral contractul de agenție fără a respecta termenul de preaviz, legal sau convențional, și fără a exista un motiv grav pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului; b) agentul reziliază contractul pentru un motiv grav imputabil comitentului și îl informează de îndată despre aceasta pe comitent; c) contractul de agenție este reziliat de instanța judecătorească ca urmare a culpei comitentului. (2) La cererea agentului instanța poate, ținând seama și de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia pentru agentul comercial sunt contrare echității. (3) Instanța poate, la cererea agentului, să reducă cuantumul clauzei penale sau al indemnizației stipulate pentru încălcarea de către acesta a clauzei de neconcurență, dacă consideră că aceasta este excesivă în raport cu împrejurările cauzei.

Art. 2.094. Dispozițiile imperative. Nu se poate deroga în defavoarea intereselor agentului de la prevederile art. 2.079, 2.080, 2.084, 2.085, art. 2.086 alin. (1), (2) și (4), art. 2.091 și 2.092. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 143. Dispozițiile art. 2.094 din Codul civil se aplică numai contractelor de agenție încheiate sau al căror termen a fost prelungit după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 24. Părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile art. 22 și 23 înainte de încetarea contractului de agenție.

Art. 2.095. Alte dispoziții aplicabile. (1) Dispozițiile prezentului capitol se completează cu prevederile referitoare la contractul de comision, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile.

(2) Dacă agentul are și puterea de a-l reprezenta pe comitent la încheierea contractelor, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele privind contractul de mandat cu reprezentare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 26. Dispozițiile prezentei legi se completează, în măsura compatibilității lor, cu prevederile legale privind contractul de mandat comercial.

Capitolul XI. Contractul de intermediere

Art. 2.096. Noțiune. (1) Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă față de client să îl pună în legătură cu un terț, în vederea încheierii unui contract.

(2) Intermediarul nu este prepusul părților intermediate și este independent față de acestea în executarea obligațiilor sale.

Art. 2.097. Remunerarea intermediarului. (1) Intermediarul are dreptul la o remunerație din partea clientului numai în cazul în care contractul intermediat se încheie ca urmare a intermedierii sale.

(2) În lipsa convenției părților sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remunerație în conformitate cu practicile anterioare statornicite între părți sau cu uzanțele existente între profesioniști pentru astfel de contracte.

Art. 2.098. Restituirea cheltuielilor. Intermediarul este îndreptățit la restituirea cheltuielilor efectuate pentru intermediere, dacă se stipulează expres în contract.

Art. 2.099. Remunerația în cazul pluralității de intermediari. (1) În cazul în care intermedierea a fost realizată de mai mulți intermediari, fiecare are dreptul la o cotă egală din remunerația stabilită global, dacă prin contract nu s-a stipulat altfel.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică atât în cazul în care pluralitatea de intermediari rezultă din contracte de intermediere separate, cât și în cazul în care rezultă din același contract de intermediere.

Art. 2.100. Obligația de informare. Intermediarul este obligat să comunice terțului toate informațiile cu privire la avantajele și oportunitatea încheierii contractului intermediat, cu condiția să nu prejudicieze în mod culpabil interesele clientului.

Art. 2.101. Comunicarea încheierii contractului intermediat. (1) Clientul are obligația să comunice intermediarului dacă s-a încheiat contractul intermediat, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii acestuia, sub sancțiunea dublării remunerației, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazul în care remunerația se stabilește în funcție de valoarea contractului intermediat sau alte elemente esențiale ale acestuia, clientul este obligat să le comunice în condițiile indicate la alin. (1).

Art. 2.102. Reprezentarea părților intermediate. Intermediarul poate reprezenta părțile intermediate la încheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai dacă a fost împuternicit expres în acest sens.

Capitolul XII. Contractul de depozit

Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit

§1. Dispoziții generale

Art. 2.103. Noțiune. (1) Depozitul este contractul prin care depozitarul primește de la deponent un bun mobil, cu obligația de a-l păstra pentru o perioadă de timp și de a-l restitui în natură.

(2) Remiterea bunului este o condiție pentru încheierea valabilă a contractului de depozit, cu excepția cazului când depozitarul deține deja bunul cu alt titlu.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1591. Depozitul în genere este un act prin care se primește lucrul altuia spre a-l păstra și a-l restitui în natură *(C. civ. 1080, 1604).* ► Art. 1593. (1) Depozitul este un contract

esențial gratuit, care nu poate avea de obiect decât lucrurile mobile. (2) El nu este perfect decât când s-a făcut tradițiunea lucrului. (3) Tradițiunea se înlocuiește prin singurul consimțământ, dacă lucrul ce este a se lăsa în depozit se află deja în mâna depozitarului sub orice alt titlu *(C. civ. 1561, 1600, 1608, 1628).*

Art. 2.104. Proba. Pentru a putea fi dovedit, contractul de depozit trebuie încheiat în scris.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1597. Depozitul voluntar nu se poate face decât prin înscris *(C. civ. 1191, 1197, 1621).*

Art. 2.105. Delimitarea. (1) Când sunt remise fonduri bănești sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, acestea devin proprietatea celui care le primește și nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor.

(2) În această situație se aplică, în mod corespunzător, regulile de la împrumutul de consumație, cu excepția cazului în care intenția principală a părților a fost aceea ca bunurile să fie păstrate în interesul celui care le predă. Existența acestei intenții se prezumă atunci când părțile au convenit că restituirea se poate cere anterior expirării termenului pentru care bunurile au fost primite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1604. (1) Depozitarul trebuie să înapoieze tot acel lucru ce a primit. (2) Un depozit de bani, când depozitarul, conform art. 1602, făcuse întrebuințare de dânsul, trebuie să se restituie în acele monede în care s-a făcut, atât în cazul de sporire, cât și în acela de scădere a valorii lor *(C. civ. 1100).*

Art. 2.106. Remunerația depozitarului. (1) Depozitul este cu titlu gratuit, dacă din convenția părților sau din uzanțe ori din alte împrejurări, precum profesia depozitarului, nu rezultă că trebuie să fie plătită o remunerație.

(2) Când cuantumul remunerației nu este stabilit prin contract, instanța judecătorească îl va stabili în raport cu valoarea serviciilor prestate.

§2. Obligațiile depozitarului

Art. 2.107. Diligența depozitarului. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, depozitarul răspunde numai în cazul în care nu a depus diligența dovedită pentru păstrarea propriilor sale bunuri.

(2) În lipsă de stipulație contrară, atunci când depozitarul este remunerat sau este un profesionist ori i s-a permis să se folosească de bunul depozitat, el are obligația de a păstra bunul cu prudență și diligență.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1599. Depozitarul trebuie să îngrijească de paza lucrului depozit, întocmai precum îngrijește de paza lucrului său *(C. civ. 1080, 1564, 1600 și urm.).*

Art. 2.108. Folosirea bunului. Depozitarul nu se poate servi de bunul încredințat lui fără învoirea expresă sau prezumată a deponentului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1602. El nu poate să se servească de lucrul depus fără permisiunea expresă sau tacită a deponentului *(C. civ. 1565).*

Art. 2.109. Răspunderea depozitarului incapabil. Dacă depozitarul este minor sau pus sub interdicție, deponentul poate cere restituirea bunului remis atât timp cât acesta se află în mâinile depozitarului incapabil. În cazul în care restituirea în natură nu mai este posibilă, deponentul are dreptul de a cere să i se plătească o sumă de bani egală cu valoarea bunului, dar numai până la concurența sumei cu care s-a îmbogățit depozitarul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1598. Dacă depozitul s-a făcut de către o persoană capabilă către una necapabilă, aceea ce a făcut depozitul are numai acţiunea de revendicare a lucrului depozit, pe cât timp se află în mâna depozitarului, sau acţiune de restituţiune, pe cât acesta s-a folosit *(C. civ. 946 şi urm., 1098, 1164).*

Art. 2.110. Dovada proprietăţii. Dacă nu se prevede altfel prin lege, depozitarul nu poate solicita deponentului să facă dovada că este proprietar al bunului depozitat. Această dovadă nu poate fi cerută nici persoanei desemnate de către deponent în vederea restituirii bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1610. (1) Depozitarul nu poate pretinde ca deponentul să probeze că lucrul depozitat este proprietatea sa. (2) Cu toate acestea, dacă descoperă că lucrul este de furat şi cine este adevăratul proprietar, trebuie să vestească acestuia depozitul ce i s-a făcut, interpelându-l a-l reclama în un termen determinat şi îndestulător, fără prejudiciul dispoziţiilor codicelui penal. (3) Dacă acela care a fost vestit de aceasta, neglijează reclamarea depozitului, depozitarul este bine liberat prin trădarea depozitului în mâna acelui de la care s-a primit *(C. civ. 1596, 1616, 1909).*

Art. 2.111. Modul de executare. Depozitarul este obligat să schimbe locul şi felul păstrării stabilite prin contract, dacă această schimbare este necesară pentru a feri bunul de pieire, pierdere, sustragere sau stricăciune şi este atât de urgentă încât consimţământul deponentului nu ar putea fi aşteptat.

Art. 2.112. Încredinţarea bunului. Depozitarul nu poate încredinţa altuia păstrarea bunului, fără consimţământul deponentului, cu excepţia cazului în care este silit de împrejurări să procedeze astfel.

Art. 2.113. Încredinţarea bunului către subdepozitar. (1) Depozitarul îndreptăţit să încredinţeze unei alte persoane păstrarea bunului răspunde numai pentru alegerea acesteia sau pentru instrucţiunile pe care i le-a dat, cu condiţia să fi adus de îndată la cunoştinţa deponentului locul depozitului şi numele persoanei care a primit bunul.

(2) În caz contrar, depozitarul răspunde pentru fapta subdepozitarului ca pentru fapta sa proprie.

(3) În toate cazurile, subdepozitarul răspunde faţă de deponent pentru fapta sa.

Art. 2.114. Răspunderea. Depozitarul care, fără a avea acest drept, a schimbat locul sau felul păstrării ori s-a folosit de bunul depozitat sau l-a încredinţat unei terţe persoane răspunde şi pentru caz fortuit, cu excepţia situaţiei în care dovedeşte că bunul ar fi pierit chiar şi dacă nu şi-ar fi depăşit drepturile.

Art. 2.115. Denunţarea depozitului. (1) Deponentul poate să solicite oricând restituirea bunului depozitat, chiar înăuntrul termenului convenit. El este însă obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut în considerarea acestui termen.

(2) Atunci când depozitarul a emis un înscris care face dovada depozitului ori care conferă deţinătorului său dreptul de a retrage bunul depozitat, depozitarul poate cere să îi fie înapoiat acel înscris.

(3) Depozitarul îl poate constrânge pe deponent să reia bunul, dacă există motive grave pentru aceasta, chiar înaintea expirării termenului convenit.

(4) În cazul în care nu s-a convenit un termen, depozitarul poate restitui oricând bunul, dar poate fi obligat la plata de despăgubiri, dacă restituirea este intempestivă sau are loc inoportun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1616. Depozitul trebuie să se restituie deponentului îndată ce s-a reclamat, chiar când s-ar fi stipulat prin contract un anume termen pentru restituţiunea lui; se exceptă însă cazul când în formele legale s-a notificat depozitarului un act de sechestru sau de opoziţie la restituţiunea sau la strămutarea lucrului depozitat *(C. civ. 1023, 1079, 1099, 1572).*

Art. 2.116. Restituirea bunului. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, restituirea bunului primit trebuie să se facă la locul unde acesta trebuia păstrat, iar cheltuielile ocazionate de restituire sunt în sarcina deponentului. Totuşi, atunci când depozitarul, fără să se fi aflat în ipoteza avută în vedere la art. 2.111, a schimbat unilateral locul păstrării bunului, deponentul poate cere depozitarului fie să aducă bunul în acel loc în vederea restituirii, fie să suporte diferenţa dintre cheltuielile prilejuite de restituire şi acelea care s-ar fi făcut în lipsa acestei schimbări.

(2) Bunul se restituie în starea în care acesta se află la momentul restituirii. Deteriorarea ce nu a fost pricinuită de fapta depozitarului rămâne în sarcina deponentului.

(3) În caz de neexecutare culpabilă a obligaţiei de restituire, dacă bunul nu poate fi recuperat în natură de către deponent, depozitarul are obligaţia de a plăti despăgubiri, al căror cuantum se determină prin raportare la valoarea de înlocuire a bunului, iar nu la valoarea pe care acesta a avut-o la data la care a fost încheiat contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1614. Dacă prin contractul de depozit s-a stipulat locul unde trebuie să se facă restituţiunea, depozitarul trebuie să transporte acolo lucrul depozitat; spezele însă ce s-ar face sunt în greutatea deponentului *(C. civ. 1104, 1317, 1615).* ▸ Art. 1615. Restituţiunea trebuie să se facă, dacă prin contract nu se arată locul, acolo unde se află lucrul depozitat *(C. civ. 1104, 1319, 1614).*

Art. 2.117. Restituirea către moştenitorul deponentului. (1) În caz de deces al deponentului, bunul se restituie moştenitorului, la cererea acestuia, chiar dacă prin contract fusese desemnată o altă persoană în acest scop. Atunci când există mai mulţi moştenitori, restituirea făcută unuia sau unora dintre aceştia nu le conferă alte drepturi decât cele rezultate din aplicarea prevederilor legale referitoare la moştenire.

(2) Aceste reguli se aplică în mod corespunzător atunci când deponentul este persoană juridică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1611. (1) În caz de moarte a deponentului, lucrul depus nu se poate restitui decât eredelui. (2) Dacă sunt mai mulţi erezi, lucrul depozitat trebuie să se restituie, fiecărui din ei o parte pe cât i se cuvine. (3) Dacă lucrul nu se poate împărţi, erezii trebuie să se unească între dânşii asupra modului primirii lui *(C. civ. 653, 777, 1057 şi urm., 1064).*

Art. 2.118. Restituirea fructelor şi plata dobânzilor. (1) Depozitarul este obligat să restituie fructele bunului, dacă le-a perceput.

(2) Depozitarul nu datorează dobândă pentru fondurile băneşti depozitate decât din ziua în care a fost pus în întârziere să le restituie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1608. (1) Depozitarul trebuie să restituie fructele produse de lucrul depozitat şi culese de dânsul. (2) El nu este dator de a plăti nici o dobândă pentru banii ce i s-au depozitat, afară numai din ziua de când a fost pus în întârziere de a-i restitui *(C. civ. 485, 1079, 1088).*

Art. 2.119. Pluralitatea de deponenţi sau de depozitari. (1) Când există mai mulţi deponenţi, iar obligaţia este indivizibilă sau solidară între aceştia, depozitarul este liberat prin restituirea bunului oricăruia dintre ei, dacă nu s-a stabilit altfel prin contractul de depozit.

(2) Dacă sunt mai mulţi depozitari, obligaţia de restituire revine aceluia sau acelora în deţinerea cărora se află bunul, cu notificarea către ceilalţi depozitari a efectuării restituirii.

Art. 2.120. Cazurile de nerestituire a bunului. (1) Depozitarul este apărat de obligaţia de a restitui bunul, dacă acesta i-a fost cerut de către proprietar sau de o altă persoană îndreptăţită ori dacă a fost rechiziţionat de autoritatea publică sau dacă i-a fost în alt mod ridicat potrivit legii ori a pierit prin caz fortuit.

(2) Atunci când în locul bunului care i-a fost ridicat sau care a pierit depozitarul a primit o sumă de bani sau un alt bun, el este obligat să le predea deponentului.

(3) Dacă depozitarul descoperă că bunul depozitat fusese furat ori pierdut, precum şi pe adevăratul proprietar al bunului, el trebuie să îl informeze pe acesta din urmă despre depozitul ce i s-a făcut şi să îl someze să îşi exercite drepturile într-un termen determinat şi îndestulător, fără încălcarea dispoziţiilor penale aplicabile. Numai după expirarea acelui termen depozitarul se poate libera prin restituirea lucrului către deponent. În această perioadă, depozitarul este îndreptăţit să primească aceeaşi remuneraţie ca şi în cursul depozitului. Chiar şi atunci când contractul de depozit fusese încheiat cu titlu gratuit, deponentul datorează, pentru această perioadă, remuneraţie, al cărei cuantum se stabileşte potrivit art. 2.106 alin. (2).

(4) În toate cazurile, depozitarul este ţinut, sub sancţiunea obligării la plata de despăgubiri, să denunţe deponentului procesul care i-a fost intentat de revendicant, intervenirea rechiziţiei sau a altei măsuri de ridicare ori faptul care îl împiedică să restituie bunul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1610. (1) Depozitarul nu poate pretinde ca deponentul să probeze că lucrul depozitat este proprietatea sa. (2) Cu toate acestea, dacă descoperă că lucrul este de furat şi cine este adevăratul proprietar, trebuie să vestească acestuia depozitul ce i s-a făcut, interpelându-l a-l reclama în un termen determinat şi îndestulător, fără prejudiciul dispoziţiilor codicelui penal. (3) Dacă acela care a fost vestit de aceasta, neglijează reclamarea depozitului, depozitarul este bine liberat prin trădarea depozitului în mâna acelui de la care s-a primit *(C. civ. 1596, 1616, 1909).* ▶ Art. 1616. Depozitul trebuie să se restituie deponentului îndată ce s-a reclamat, chiar când s-ar fi stipulat prin contract un anume termen pentru restituţiunea lui; se exceptă însă cazul când în formele legale s-a notificat depozitarului un act de sechestru sau de opoziţie la restituţiunea sau la strămutarea lucrului depozitat *(C. civ. 1023, 1079, 1099, 1572).*

Art. 2.121. Obligaţia moştenitorului depozitarului. Dacă moştenitorul depozitarului a vândut cu bună-credinţă bunul, fără să fi ştiut că este depozitat, el este ţinut să înapoieze numai preţul primit sau să cedeze deponentului acţiunea sa împotriva cumpărătorului, dacă preţul nu i-a fost plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1607. Eredele depozitarului care a vândut în bună-credinţă lucrul ce n-a ştiut că este depozitat, este dator numai să restituie preţul primit, sau să cedeze acţiunea sa contra cumpărătorului, dacă preţul nu ar fi fost plătit *(C. civ. 996, 1899).*

§3. Obligaţiile deponentului

Art. 2.122. Cheltuielile şi despăgubirile. (1) Deponentul este obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut pentru păstrarea bunului.

(2) Deponentul trebuie, de asemenea, să îl despăgubească pe depozitar pentru toate pierderile suferite ca urmare a depozitării bunului, cu excepţia cazului în care depozitarul a primit bunul cunoscând sau trebuind să cunoască natura sa periculoasă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1618. Deponentul este îndatorit în a întoarce depozitarului toate spezele făcute pentru păstrarea lucrului depozitat, şi a-l dezdăuna de toate pierderile căşunate lui din cauza depozitului *(C. civ. 991, 997, 1080, 1569, 1574, 1691, 1730).*

Art. 2.123. Plata remuneraţiei. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, plata remuneraţiei către depozitar se face la data restituirii bunului.

(2) În lipsă de stipulaţie contrară, dacă restituirea are loc înainte de termen, depozitarul nu are dreptul decât la partea din remuneraţie convenită, corespunzătoare timpului cât a păstrat bunul.

Secțiunea a 2-a. Depozitul necesar

Art. 2.124. Noțiune. (1) Dacă bunul a fost încredințat unei persoane sub constrângerea unei întâmplări neprevăzute, care făcea cu neputință alegerea persoanei depozitarului și întocmirea unui înscris constatator al contractului, depozitul este necesar.

(2) Depozitul necesar poate fi dovedit prin orice mijloc de probă, oricare ar fi valoarea lui.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1620. Depozitul necesar este acela ce se face sub sila unei întâmplări, cum: un foc, o ruină, o prădare, un naufragiu sau alt eveniment neprevăzut de forță majoră *(C. civ. 1594, 1621 și urm.).* ▸ Art. 1621. Proba prin martori este admisă pentru depozitul necesar și chiar în cazul când valoarea depozitului ar trece peste 250 lei *(C. civ. 1198, 1597).* ▸ Art. 1622. Depozitul necesar este supus la toate regulile depozitului voluntar, și fără prejudiciul dispozițiilor art. 1198 *(C. civ. 1599 și urm.).*

Art. 2.125. Obligația de acceptare. Depozitarul nu poate refuza primirea bunului decât în cazul în care are un motiv serios pentru aceasta.

Art. 2.126. Regim juridic. (1) Cu excepția dispozițiilor cuprinse în prezenta secțiune, depozitul necesar este guvernat de regulile comune privind contractul de depozit.

(2) Depozitarul răspunde, în caz de pieire a lucrului, conform regulilor aplicabile depozitului neremunerat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1622. Depozitul necesar este supus la toate regulile depozitului voluntar, și fără prejudiciul dispozițiilor art. 1198 *(C. civ. 1599 și urm.).*

Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier

Art. 2.127. Răspunderea pentru bunurile aduse în hotel. (1) Persoana care oferă publicului servicii de cazare, denumită hotelier, este răspunzătoare, potrivit regulilor privitoare la răspunderea depozitarului, pentru prejudiciul cauzat prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor aduse de client în hotel.

(2) Sunt considerate ca fiind aduse în hotel:

a) bunurile aflate în hotel pe perioada cazării clientului;

b) bunurile aflate în afara hotelului, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului își asumă obligația de supraveghere pe perioada cazării clientului;

c) bunurile aflate în hotel sau în afara acestuia, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului își asumă obligația de supraveghere pentru un interval de timp rezonabil, anterior sau ulterior cazării clientului.

(3) Hotelierul răspunde și pentru vehiculele clienților lăsate în garajul sau în parcarea hotelului, precum și pentru bunurile care, în mod obișnuit, se găsesc în acestea.

(4) În lipsă de stipulație contrară, dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică în cazul animalelor de companie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1623. Ospătătorii ori hangiii răspund, ca depozitari, pentru toate lucrurile aduse în localul lor de un călător; depozitul unor așa lucruri trebuie să se considere ca un depozit necesar *(C. civ. 1473 și urm., 1624).*

Art. 2.128. Răspunderea limitată. Răspunderea hotelierului este limitată până la concurența unei valori de o sută de ori mai mare decât prețul pentru o zi afișat pentru camera oferită spre închiriere clientului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1625. Ei nu sunt răspunzători de furturile comise cu mâna înarmată sau în altfel, cu forţă majoră *(C. civ. 1156)*.

Art. 2.129. Răspunderea nelimitată. Răspunderea hotelierului este nelimitată:
a) dacă prejudiciul este cauzat din culpa hotelierului sau a unei persoane pentru care acesta răspunde;
b) dacă bunurile au fost încredinţate spre păstrare hotelierului;
c) dacă hotelierul a refuzat primirea în depozit a bunurilor clientului pe care, potrivit legii, era obligat să le primească.

Art. 2.130. Lipsa răspunderii. Hotelierul nu răspunde atunci când deteriorarea, distrugerea ori furtul bunurilor clientului este cauzată:
a) de client, de persoana care îl însoţeşte sau care se află sub supravegherea sa ori de vizitatorii săi;
b) de un caz de forţă majoră;
c) de natura bunului.

Art. 2.131. Obligaţii ale hotelierului. (1) Hotelierul este obligat să primească în depozit documente, bani sau alte obiecte de valoare aparţinând clienţilor săi.
(2) Hotelierul nu poate refuza depozitul acestor bunuri decât în cazul în care, ţinând seama de importanţa şi condiţiile de exploatare ale hotelului, acestea sunt excesiv de valoroase ori sunt incomode sau periculoase.
(3) Hotelierul poate să examineze bunurile care îi sunt predate spre depozitare şi să ceară depozitarea acestora într-un loc închis sau sigilat.

Art. 2.132. Cazul special. Hotelierul care pune la dispoziţia clienţilor săi, în camerele de hotel, o casă de valori nu este presupus a fi primit în depozit bunurile care vor fi depuse de clienţii săi în casa de valori. În acest caz, sunt aplicabile dispoziţiile art. 2.128.

Art. 2.133. Dovada. Dovada introducerii bunurilor în hotel poate fi făcută prin martori, indiferent de valoarea acestor bunuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1621. Proba prin martori este admisă pentru depozitul necesar şi chiar în cazul când valoarea depozitului ar trece peste 250 lei *(C. civ. 1198, 1597)*.

Art. 2.134. Decăderea din dreptul la repararea prejudiciului. (1) Clientul este decăzut din dreptul la repararea prejudiciului suferit prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor pe care le-a adus el însuşi ori care au fost aduse pentru el în hotel dacă:
a) în cel mult 24 de ore de la data la care a cunoscut prejudiciul nu a înştiinţat administraţia hotelului;
b) nu a exercitat dreptul la acţiunea în repararea prejudiciului în termen de 6 luni de la data producerii acestuia.
(2) Dispoziţiile alin. (1) nu sunt aplicabile în privinţa bunurilor prevăzute la art. 2.129 lit. b) şi c).

Art. 2.135. Dreptul de retenţie. În cazul neplăţii de către client a preţului camerei şi a serviciilor hoteliere prestate, hotelierul are un drept de retenţie asupra bunurilor aduse de client, cu excepţia documentelor şi a efectelor personale fără valoare comercială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1619. Depozitarul poate să oprească depozitul până la plata integrală cuvenită lui din cauza depozitului *(C. civ. 1147, 1689)*.

Art. 2.136. Valorificarea bunurilor. Hotelierul poate cere valorificarea bunurilor asupra cărora şi-a exercitat dreptul de retenţie, potrivit regulilor prevăzute de Codul de procedură civilă în materia urmăririi silite mobiliare.

Art. 2.137. Localuri asimilate hotelurilor. Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică în mod corespunzător şi bunurilor aduse în sanatorii, spitale, pensiuni, vagoane de dormit şi altele asemănătoare.

Secţiunea a 4-a. Sechestrul convenţional

Art. 2.138. Noţiune. Sechestrul convenţional este depozitul prin care două sau mai multe persoane încredinţează unui terţ, denumit administrator-sechestru, unul sau mai multe bunuri mobile ori imobile în privinţa cărora există o contestaţie sau incertitudine juridică, cu obligaţia pentru acesta de a le păstra şi a le restitui celui recunoscut ca titular al dreptului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1627. Sechestrul convenţional este depozitul unui lucru în litigiu, făcut de una sau mai multe persoane, unui al treilea, care ia asupra-şi îndatorirea de a-l restitui, după terminarea procesului celui cărui va declara judecătorul că se cuvine.

Art. 2.139. Obligaţiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru. Obligaţiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru sunt determinate prin convenţia părţilor, iar în lipsă se aplică regulile prezentei secţiuni.

Art. 2.140. Conservarea şi înstrăinarea obiectului sechestrului. (1) Administratorul-sechestru este ţinut să păzească şi să conserve obiectul sechestrului cu diligenţa unui depozitar.

(2) Dacă natura bunului o cere, administratorul-sechestru este ţinut să îndeplinească acte de administrare, regulile din materia mandatului fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu autorizarea instanţei judecătoreşti, administratorul-sechestru poate să înstrăineze bunul, în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, pentru un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară.

Art. 2.141. Liberarea administratorului-sechestru. (1) Administratorul-sechestru trebuie să predea bunul celui desemnat de instanţa judecătorească sau, după caz, celui indicat prin acordul tuturor părţilor care l-au numit.

(2) Până la finalizarea contestaţiei sau până la încetarea stării de incertitudine juridică, administratorul-sechestru nu va putea fi liberat decât prin acordul tuturor părţilor care l-au numit sau, pentru motive temeinice, prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1631. Depozitarul, însărcinat cu sechestru, nu poate fi liberat de dânsul înainte de terminarea procesului, decât atunci când toate părţile interesate vor consimţi, sau când va urma o cauză ce se va judeca de legitimă *(C. civ. 1616)*.

Art. 2.142. Remuneraţia, cheltuielile şi despăgubirile. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, administratorul-sechestru are dreptul la o remuneraţie.

(2) Chiar şi în cazul sechestrului cu titlu gratuit, administratorul-sechestru are dreptul la restituirea tuturor cheltuielilor făcute pentru conservarea şi administrarea bunului sechestrat, precum şi la plata despăgubirilor pentru pierderile suferite în legătură cu acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1628. Sechestrul poate să nu fie gratuit *(C. civ. 1593)*. ▸ Art. 1629. Când este gratuit, se aplică asupră-i regulile depozitului propriu-zis, cu deosebirile ce se vor arăta mai jos *(C. civ. 1593 şi urm.)*.

Art. 2.143. Sechestrul judiciar. Sechestrul poate fi dispus de instanţa de judecată, cu aplicarea prevederilor Codului de procedură civilă şi, după caz, a dispoziţiilor prezentei secţiuni.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1632. Afară de cazurile statornicite de codicele de procedură civilă, judecătorul poate ordona sechestrul:1. a unui imobil sau a unui lucru mobil pentru a cărui proprietate ori posesiune se judecă două sau mai multe persoane; 2. a lucrurilor oferite de un debitor spre liberarea sa *(C. civ. 542, 1114 şi urm., 1121).*

Capitolul XIII. Contractul de împrumut

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.144. Felurile împrumutului. Împrumutul este de două feluri: împrumutul de folosință, numit şi comodat, şi împrumutul de consumație.

Art. 2.145. Promisiunea de împrumut. Atunci când bunul se află în deținerea beneficiarului, iar promitentul refuză să încheie contractul, instanța, la cererea celeilalte părți, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, dacă cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite.

Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință

Art. 2.146. Noțiune. Împrumutul de folosință este contractul cu titlu gratuit prin care o parte, numită comodant, remite un bun mobil sau imobil celeilalte părți, numite comodatar, pentru a se folosi de acest bun, cu obligația de a-l restitui după un anumit timp.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1560. Comodatul este un contract prin care cineva împrumută altuia un lucru spre a se servi de dânsul, cu îndatorire de a-l înapoia (C. civ. 1570).

Art. 2.147. Calitatea de comodant. Dacă nu i s-a interzis prin lege sau contract, orice persoană care are dreptul de a folosi bunul poate fi comodant.

Art. 2.148. Obligația comodatarului. (1) Comodatarul este ținut să păzească şi să conserve bunul împrumutat cu prudența şi diligența unui bun proprietar.
(2) Comodatarul nu poate folosi bunul împrumutat decât în conformitate cu destinația acestuia determinată prin contract ori, în lipsă, după natura bunului. El nu poate permite unui terț să îl folosească decât cu aprobarea prealabilă a comodantului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1564. Comodatarul este dator să îngrijească, ca un bun proprietar, de conservarea lucrului împrumutat, şi nu poate să se servească decât la trebuința determinată prin natura lui, sau prin convenție, sub pedeapsă de a plăti daune-interese, de se cuvine *(C. civ. 1080, 1429, 1430, 1599).*

Art. 2.149. Pieirea sau deteriorarea bunului. (1) Comodatarul nu răspunde pentru pierderea ori deteriorarea bunului rezultată numai din folosința în scopul căreia bunul i-a fost împrumutat.
(2) Dacă însă comodatarul foloseşte bunul cu altă destinație decât aceea pentru care i-a fost împrumutat sau dacă prelungeşte folosința după scadența restituirii, comodatarul răspunde de pieirea sau deteriorarea bunului, chiar dacă aceasta se datorează unei forțe majore, afară de cazul când dovedeşte că bunul ar fi pierit ori s-ar fi deteriorat oricum din cauza acelei forțe majore.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1565. Dacă comodatarul se serveşte de un lucru la o altă trebuință, ori pentru un timp mai îndelungat decât se cuvine, atunci rămâne răspunzător de pierderea căşunată, chiar prin caz fortuit *(C. civ. 1041, 1430, 1564, 1567, 1602).* ▸ Art. 1567. Dacă lucrul s-a prețuit când

s-a împrumutat, atunci pentru pierderea lui, căşunată chiar prin caz fortuit, rămâne răspunzător comodatarul, întrucât nu s-a stipulat contrariul.

Art. 2.150. Posibilitatea salvării bunului. Comodatarul răspunde pentru pieirea bunului împrumutat când aceasta este cauzată de forța majoră de care comodatarul l-ar fi putut feri întrebuințând un bun propriu sau când, neputând salva decât unul dintre cele două bunuri, l-a preferat pe al său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1566. Dacă lucrul împrumutat piere prin un caz fortuit de la care comodatarul l-ar fi putut sustrage, subrogându-i un lucru al său, dacă el, neputând scăpa unul din două lucruri, a preferit pe al său, atunci este răspunzător de pierderea celuilalt *(C. civ. 1080, 1599)*.

Art. 2.151. Cheltuielile făcute cu bunul. (1) Comodatarul suportă cheltuielile pe care le-a făcut pentru a folosi bunul.

(2) Cu toate acestea, comodatarul are dreptul să îi fie rambursate cheltuielile pentru lucrările necesare asupra bunului care nu puteau fi prevăzute la încheierea contractului, atunci când comodantul, înştiinţat în prealabil, nu s-a opus efectuării lor ori când, din cauza urgenței lucrărilor, acesta nu a putut fi înştiinţat în timp util.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1569. Comodatarul, făcând speze necesare la uzul lucrului împrumutat, nu poate să le repete *(C. civ. 1561, 1574)*. ▸ Art. 1574. Dacă în curgerea termenului, împrumutatul a fost silit, pentru păstrarea lucrului, să facă oarecare speze extraordinare, necesare şi aşa de urgente încât să nu fi putut preveni pe comodant, acesta va fi dator a i le înapoia *(C. civ. 991, 997, 1569, 1618, 1737)*.

Art. 2.152. Răspunderea comodantului pentru vicii ascunse. Comodantul care, la data încheierii contractului, cunoştea viciile ascunse ale bunului împrumutat şi care nu l-a prevenit pe comodatar despre acestea este ținut să repare prejudiciul suferit din această cauză de comodatar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1575. Dacă lucrul împrumutat are aşa defect încât să poată dăuna pe acel ce se serveşte de dânsul, comodantul rămâne răspunzător de daune, dacă cunoscând acele defecte nu a prevestit pe comodatar*(C. civ. 998, 1352, 1422, 1580)*.

Art. 2.153. Dreptul de retenție. În niciun caz, comodatarul nu poate invoca dreptul de retenție pentru obligațiile ce s-ar naşte în sarcina comodantului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1574. Dacă în curgerea termenului, împrumutatul a fost silit, pentru păstrarea lucrului, să facă oarecare speze extraordinare, necesare şi aşa de urgente încât să nu fi putut preveni pe comodant, acesta va fi dator a i le înapoia *(C. civ. 991, 997, 1569, 1618, 1737)*.

Art. 2.154. Pluralitatea de comodatari. Dacă mai multe persoane au împrumutat împreună acelaşi bun, ele răspund solidar față de comodant.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1571. Dacă mai multe persoane au luat împreună cu împrumut tot acelaşi lucru, ele sunt solidar obligate către comodant *(C. civ. 1039, 1041, 1061, 1062, 1065)*.

Art. 2.155. Restituirea bunului. (1) Comodatarul este obligat să înapoieze bunul la împlinirea termenului convenit sau, în lipsă de termen, după ce s-a folosit de bun potrivit convenției.

(2) Dacă termenul nu este convenit şi fie contractul nu prevede întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul, fie întrebuințarea are un caracter permanent, comodatarul este obligat să înapoieze bunul la cererea comodantului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1560. Comodatul este un contract prin care cineva împrumută altuia un lucru spre a se servi de dânsul, cu îndatorire de a-l înapoia *(C. civ. 1570).*

Art. 2.156. Restituirea anticipată. Comodantul poate cere restituirea bunului înainte de momentul prevăzut la art. 2.155 alin. (1) atunci când are el însuși o nevoie urgentă și neprevăzută de bun, atunci când comodatarul decedează sau atunci când acesta își încalcă obligațiile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1573. Dacă însă în curgerea termenului sau mai înainte de a se fi îndestulat trebuința comodatarului, comodantul însuși ar cădea în o trebuință mare și neprevăzută de acel lucru, judecătorul poate, după împrejurări, să oblige pe comodatar la restituțiune *(C. civ. 1023).*

Art. 2.157. Titlul executoriu. (1) În ceea ce privește obligația de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în condițiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.

(2) Dacă nu s-a stipulat un termen pentru restituire, contractul de comodat constituie titlu executoriu numai în cazul în care nu se prevede întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul ori întrebuințarea prevăzută are un caracter permanent.

Secțiunea a 3-a. Împrumutul de consumație

§1. Dispoziții comune

Art. 2.158. Noțiune. Capacitate. (1) Împrumutul de consumație este contractul prin care împrumutătorul remite împrumutatului o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie după o anumită perioadă de timp aceeași sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeași natură și calitate.

(2) Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispozițiile legale privind instituțiile de credit și instituțiile financiare nebancare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1576. Împrumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte oarecare câtime de lucru, cu îndatorire pentru dânsa de-a restitui tot atâtea lucruri, de aceeași specie și calitate.

Art. 2.159. Natura împrumutului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, împrumutul se prezumă a fi cu titlu gratuit.

(2) Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros.

Art. 2.160. Transferul proprietății și al riscurilor. Prin încheierea valabilă a contractului, împrumutatul devine proprietarul bunului și suportă riscul pieirii acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1577. În puterea împrumutului, împrumutatul devine proprietarul lucrului primit care, pierind, fie în orice mod, piere în contul său *(C. civ. 1562).*

Art. 2.161. Termenul de restituire stabilit de părți. Termenul de restituire se prezumă a fi stipulat în favoarea ambelor părți, iar dacă împrumutul este cu titlu gratuit, numai în favoarea împrumutatului.

Art. 2.162. Termenul de restituire stabilit de instanță. (1) Dacă nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instanță, ținându-se seama de scopul împrumutului, de natura obligației și a bunurilor împrumutate, de situația părților și de orice altă împrejurare relevantă.

(2) Dacă însă s-a stipulat că împrumutatul va plăti numai când va avea resursele necesare, instanța, constatând că împrumutatul le deține sau le putea obține între timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se soluționează potrivit procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța președințială.

Reglementarea anterioară art.
C. civ. 1864: Art. 1582. Nefiind defipt termenul restituțiunii, judecătorul poate să dea împrumutatului un termen, potrivit cu împrejurările *(C. civ. 1101).* ▶ Art. 1583. Dacă însă s-a stipulat numai ca împrumutatul să plătească când va putea sau când va avea mezii, judecătorul va prescrie un termen de plată, după împrejurări.

Art. 2.163. Prescripția. În cazul prevăzut la art. 2.162 alin. (1), cererea este supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 2.164. Restituirea împrumutului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, împrumutatul este ținut să restituie aceeași cantitate și calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi creșterea sau scăderea prețului acestora.

(2) În cazul în care împrumutul poartă asupra unei sume de bani, împrumutatul nu este ținut să înapoieze decât suma nominală primită, oricare ar fi variația valorii acesteia, dacă părțile nu au convenit altfel.

(3) Dacă nu este posibil să se restituie bunuri de aceeași natură, calitate și în aceeași cantitate, împrumutatul este obligat să plătească valoarea lor la data și locul unde restituirea trebuia să fie făcută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1578. (1) Obligația ce rezultă din un împrumut în bani este totdeauna pentru aceeași sumă numerică arătată în contract. (2) Întâmplându-se o sporire sau o scădere a prețului monedelor, înainte de a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată și nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plății. ▶ Art. 1584. Împrumutatul este dator să restituie lucrurile împrumutate în aceeași calitate și cantitate, și la timpul stipulat *(C. civ. 1578 și urm.).* ▶ Art. 1585. (1) Când este în neposibilitate de a îndeplini datoria prescrisă prin articolul precedent, va plăti valoarea lor, calculată după timpul și locul în care urma a se face restituțiunea. (2) Dacă nu s-a determinat nici timpul, nici locul plății împrumutului, plata urmează a se face de către împrumutat după valoarea curentă din timpul în care și în locul în care s-a contractat *(C. civ. 1104).*

Art. 2.165. Titlul executoriu. Dispozițiile art. 2.157 alin. (1) se aplică în mod corespunzător și împrumutului de consumație.

Art. 2.166. Răspunderea pentru vicii. (1) Împrumutătorul este ținut, întocmai ca și comodantul, să repare prejudiciul cauzat de viciile bunului împrumutat.

(2) În cazul împrumutului cu titlu oneros, împrumutătorul este răspunzător de prejudiciul suferit de împrumutat din cauza viciilor bunurilor împrumutate, aplicându-se în mod corespunzător regulile referitoare la garanția vânzătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1580. Împrumutătorul este supus la răspunderea prevăzută la art. 1575 pentru comodat.

§2. Împrumutul cu dobândă

Art. 2.167. Domeniul de aplicare. Dispozițiile referitoare la împrumutul cu dobândă sunt aplicabile, în mod corespunzător, ori de câte ori, în temeiul unui contract, se naște și o obligație de plată, cu termen, a unei sume de bani ori a altor bunuri de gen, în măsura în care nu există reguli particulare privind validitatea și executarea acelei obligații.

Art. 2.168. Modalități ale dobânzii. Dobânda se poate stabili în bani ori în alte prestații sub orice titlu sau denumire la care împrumutatul se obligă ca echivalent al folosinței capitalului.

Art. 2.169. Curgerea dobânzii. Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

Art. 2.170. Plata anticipată a dobânzii. Plata anticipată a dobânzii nu se poate efectua decât pe cel mult 6 luni. Dacă rata dobânzii este determinabilă, eventualele surplusuri sau deficite sunt supuse compensării de la o rată la alta, pe toată durata împrumutului, cu excepția ultimei rate care rămâne întotdeauna câștigată în întregime de împrumutător.

Capitolul XIV. Contractul de cont curent

Art. 2.171. Noțiune. (1) Contractul de cont curent este acela prin care părțile, denumite curentiști, se obligă să înscrie într-un cont creanțele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile și indisponibile până la închiderea contului.

(2) Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creanță exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un nou cont și contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată.

Art. 2.172. Creditele excluse. (1) Creanțele care nu pot face obiectul compensației nu pot face obiectul unui cont curent și nu se vor înscrie în acesta sau, dacă sunt înscrise, înscrierea se consideră nescrisă.

(2) În cazul contractului încheiat între profesioniști, se vor înscrie în cont exclusiv creanțele derivând din exercițiul activității profesionale, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2.173. Efectele principale. Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transferă primitorului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligațiile născute din remiterile anterioare se novează și creanțele reciproce se compensează până la concurența debitului și creditului, sub rezerva plății soldului creditor. Dobânzile curg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contului și se socotesc pe zile, dacă părțile nu convin altfel.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 370. (1) Contractul de cont curent produce:1. Strămutarea proprietății valorilor înscrise în contul curent asupra primitorului lor, prin aceea că el le trece în debitul său, și novația obligației de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor. Înscrierea însă în contul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit e presupusă făcută sub „rezerva încasării"; 2. Compensația reciprocă între părți până la concurența debitului și a creditului respectiv, la încheierea socotelii, cu rezerva plății diferenței; 3. Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în contul curent în debitul primitorului de la data înscrierii. (2) Dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe zi dacă părțile nu s-au învoit altfel.

Art. 2.174. Drepturile la plata comisioanelor și la restituirea cheltuielilor. Drepturile la plata comisioanelor și la restituirea cheltuielilor pentru operațiunile înscrise în cont sunt la rândul lor incluse în cont, dacă nu se prevede expres contrariul.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 371. Existența contului curent nu exclude drepturile de comision și plata cheltuielilor pentru afacerile însemnate în contul curent.

Art. 2.175. Acțiunile și excepțiile referitoare la acte și operațiunile trecute în cont. (1) Înscrierea unei creanțe în cont curent nu împiedică exercițiul acțiunilor și excepțiilor referitoare la validitatea actelor sau operațiunilor care au dat loc remiterilor.

(2) Dacă un act sau o operațiune este nulă, anulată, reziliată sau rezolvită, înscrierea remiterilor efectuate în temeiul acestora este stornată.

Art. 2.176. Garanțiile creanțelor înscrise în cont. (1) Garanțiile reale sau personale aferente creanțelor înscrise în cont rămân în ființă și vor fi exercitate asupra soldului creditor la încheierea contului, în limita creditului garantat.

(2) Dacă o creanță garantată de un fideiusor sau de un coobligat a fost înscrisă în cont, acesta rămâne obligat conform contractului de fideiusiune pentru cuantumul datoriei garantate, față de curentistul care, la închiderea contului, are un sold creditor.

Art. 2.177. Înscrierea unui titlu de credit. Înscrierea în cont a unui titlu de credit este prezumată făcută sub rezerva încasării, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2.178. Înscrierea unei creanțe sub rezerva încasării. (1) În caz de cesiune de creanță înscrisă în cont, înscrierea este făcută pe riscul cesionarului, dacă din voința părților nu rezultă altfel sau dacă nu este făcută cu rezerva expresă privind încasarea acesteia.

(2) Dacă creanța nu a fost plătită, curentistul cesionar poate fie să restituie creanța cedentului, stornând partida din cont, fie să își valorifice drepturile împotriva debitorului. Curentistul cedent poate storna creanța în tot sau în parte, chiar și după executarea infructuoasă a debitorului, în proporția creanței rămase neacoperită prin executare.

Art. 2.179. Încheierea contului. (1) Încheierea contului curent și lichidarea soldului se fac la scadența prevăzută în contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. Părțile pot decide termene intermediare de încheiere a contului, iar în acest caz soldul creditor se înscrie ca prima partidă în noul cont.

(2) Soldul creditor constituie o creanță lichidă și exigibilă la care se va calcula dobânda convențională de la data încheierii contului, dacă nu este trecută într-un cont nou. Dacă soldul nu este trecut într-un cont nou, se va calcula, în lipsă de stipulație contrară, dobânda legală, de la data încheierii contului.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 372. (1) Încheierea contului curent și lichidarea diferenței vor avea loc la scadența termenelor stabilite prin convenții și, în lipsă, la 31 decembrie a fiecărui an. (2) Dobânda diferenței curge de la data lichidării.

Art. 2.180. Aprobarea contului. (1) Extrasul sau raportul de cont trimis de un curentist celuilalt se prezumă aprobat, dacă nu este contestat de acesta din urmă în termenul prevăzut în contract sau, în lipsa unui termen, într-un termen rezonabil după practicile dintre părți sau potrivit uzanțelor locului. În lipsa unor astfel de practici sau uzanțe, se va ține seama de natura operațiunilor și situația părților.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de înregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dublă înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării extrasului sau raportului de cont ori de la încheierea contului, sub sancțiunea decăderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandată trimisă celeilalte părți în termenul de o lună.

Art. 2.181. Executarea și poprirea. (1) Numai soldul creditor rezultat la încheierea contului curent poate fi supus executării sau popririi pornite contra unuia dintre curentiști.

(2) Creditorii oricăruia dintre curentiști pot solicita instanței să dispună, pe cale de ordonanță președințială, încheierea înainte de termen a contului curent, pentru executarea sau poprirea soldului rezultat în favoarea curentistului debitor.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 372. (3) Numai diferența (soldul) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă execuției sau opririi în mâna unui al treilea sau asigurată prin ipotecă. Dacă s-a consimțit o ipotecă pentru credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dânsul decât până la concurența soldului final al contului.

Art. 2.182. Termenul de prescripţie. Dreptul la acţiune pentru rectificarea erorilor de calcul, făcute cu ocazia stabilirii soldului, a omisiunilor, a înscrierilor duble şi altora asemenea se va prescrie în termen de un an de la data comunicării extrasului de cont curent.

Art. 2.183. Încetarea contractului de cont curent. (1) Contractul de cont curent încetează de drept la expirarea termenului convenit expres de părţi în cuprinsul contractului sau ulterior, prin convenţie separată încheiată în formă scrisă.

(2) În cazul contractului încheiat pe durată nedeterminată, fiecare parte poate declara încetarea acestuia la încheierea contului, înştiinţând-o pe cealaltă parte cu 15 zile înainte. Dacă părţile nu au convenit altfel, contractul de cont curent pe durată nedeterminată se consideră că are ca termen intermediar de încheiere a contului ultima zi a fiecărei luni.

(3) În caz de incapacitate, insolvenţă sau moarte, oricare dintre curentişti, reprezentantul incapabilului sau moştenitorul poate denunţa contractul înştiinţând cealaltă parte cu 15 zile înainte.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 373. (1) Contractul de cont curent e de drept desfiinţat:1. Prin scadenţa termenului convenit; 2. În lipsă de convenţie, prin retragerea uneia din părţi; 3. Prin falimentul uneia din părţi. (2) Desfiinţarea contractului de cont curent se poate cere în caz de moarte, de interdicţie sau incapacitate legală a uneia din părţi.

Capitolul XV. Contul bancar curent şi alte contracte bancare

Secţiunea 1. Contul bancar curent

Art. 2.184. Dreptul de a dispune de soldul creditor. În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operaţiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părţi.

Art. 2.185. Compensarea reciprocă a soldurilor. În cazul în care între instituţia de credit şi client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar şi în monede diferite, soldurile active şi pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părţile au convenit altfel.

Art. 2.186. Cotitularii unui cont curent. În cazul în care un cont curent are mai mulţi titulari şi s-a convenit că fiecare dintre aceştia are dreptul să dispună singur efectuarea de operaţiuni în cont, cotitularii sunt consideraţi creditori sau debitori în solidar pentru soldul contului.

Art. 2.187. Contul curent indiviz. (1) În cazul în care titularul contului decedează, până la efectuarea partajului, moştenitorii sunt consideraţi titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operaţiunilor în cont fiind necesar consimţământul tuturor coindivizarilor.

(2) Creditorul personal al unuia dintre comoştenitori nu poate urmări silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar să ceară partajul.

(3) Comoştenitorii sunt ţinuţi divizibil faţă de instituţia de credit pentru soldul debitor al contului, dacă prin lege sau prin convenţie nu se stabileşte altfel.

(4) Dispoziţiile prezentului articol sunt aplicabile în mod corespunzător şi în alte cazuri de indiviziune între titularii contului curent, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2.188. Denunţarea unilaterală. În cazul în care contractul de cont bancar curent este încheiat pe durată nedeterminată, oricare dintre părţi poate să denunţe contractul de cont curent, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanţe nu rezultă un alt termen, sub sancţiunea de daune-interese.

Art. 2.189. Executarea împuternicirilor primite. (1) Instituția de credit este ținută, potrivit dispozițiilor prevăzute în materia contractului de mandat, pentru executarea împuternicirilor primite de la client.

(2) Dacă împuternicirea primită trebuie executată pe o piață unde nu există sucursale ale instituției de credit, aceasta poate să împuternicească la rândul ei o filială a sa, o instituție de credit corespondentă sau o altă instituție de credit ori o altă entitate agreată de titularul de cont și instituția de credit.

Art. 2.190. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în restituirea soldului creditor rezultat la închiderea contului curent se prescrie în termen de 5 ani de la data închiderii contului curent.

(2) În cazul în care contul curent a fost închis din inițiativa instituției de credit, termenul de prescripție se calculează de la data la care titularul sau, după caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat în acest sens prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoștința instituției de credit.

Legea de aplicare:
Art. 144. Efectele contractului de cont bancar curent încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar

Art. 2.191. Depozitul de fonduri. (1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.

(2) În lipsă de stipulație contrară, depunerile și retragerile se efectuează la sediul unității operative a instituției de credit unde a fost constituit depozitul.

(3) Instituția de credit este obligată să asigure, în mod gratuit, informarea clientului cu privire la operațiunile efectuate în conturile sale. În cazul în care clientul nu solicită altfel, această informare se realizează lunar, în condițiile și în modalitățile convenite de părți. Dispozițiile art. 2.180 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 2.192. Depozitul de titluri. (1) Prin constituirea unui depozit de titluri, instituția de credit este împuternicită cu administrarea acestora. În lipsă de dispoziții speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Instituția de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operațiunile necesare, precum și la o remunerație, în măsura stabilită prin convenție sau prin uzanțe.

(3) Este considerată nescrisă orice clauză prin care instituția de credit este exonerată de răspundere pentru neexecutarea obligațiilor care îi revin în administrarea titlurilor cu prudență și diligență.

Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit

Art. 2.193. Noțiune. Facilitatea de credit este contractul prin care o instituție de credit, o instituție financiară nebancară sau orice altă entitate autorizată prin lege specială, denumită *finanțator*, se obligă să țină la dispoziția clientului o sumă de bani pentru o perioadă de timp determinată sau nedeterminată.

Legea de aplicare:
Art. 145. Efectele contractului de facilitate de credit încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 2.194. Utilizarea creditului. Dacă părţile nu au stipulat altfel, clientul poate să utilizeze creditul în mai multe tranşe, potrivit uzanţelor, şi poate, prin rambursări succesive, să reînnoiască suma disponibilă.

Art. 2.195. Denunţarea unilaterală. (1) În lipsa unei clauze contrare, finanţatorul nu poate să denunţe contractul înainte de împlinirea termenului decât pentru motive temeinice, dacă acestea privesc beneficiarul facilităţii de credit.

(2) Denunţarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finanţatorul trebuie să acorde un termen de cel puţin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate şi a accesoriilor acestora.

(3) Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părţi poate să denunţe contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanţe nu rezultă altfel.

Secţiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori

Art. 2.196. Obligaţia prestatorului. În executarea contractului de închiriere a casetei de valori, instituţia de credit sau o altă entitate care prestează în condiţiile legii astfel de servicii, denumită *prestator,* răspunde faţă de client pentru asigurarea unei încăperi adecvate şi sigure, precum şi pentru integritatea casetei.

Art. 2.197. Deschiderea casetei de valori. (1) În cazul în care caseta este închiriată mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, dacă nu s-a stipulat altfel prin contract.

(2) În caz de deces al clientului sau al unuia dintre clienţii care foloseau aceeaşi casetă, prestatorul, odată ce a fost înştiinţat, nu poate să consimtă la deschiderea casetei decât cu acordul tuturor celor îndreptăţiţi sau, în lipsă, în condiţiile stabilite de instanţa de judecată.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul încetării sau reorganizării persoanei juridice. În acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.

Art. 2.198. Deschiderea forţată a casetei de valori. (1) La împlinirea termenului prevăzut în contract, după expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresată clientului, prestatorul poate cere instanţei de judecată, pe cale de ordonanţă preşedinţială, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoştinţa instituţiei de credit.

(2) Deschiderea casetei de valori se face în prezenţa unui notar public şi, după caz, cu respectarea măsurilor de prudenţă stabilite de instanţă.

(3) Instanţa de judecată poate, de asemenea, să dispună măsuri de conservare a obiectelor descoperite, precum şi vânzarea acestora în măsura necesară acoperirii chiriei şi cheltuielilor efectuate de prestator, precum şi, dacă este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.

Capitolul XVI. Contractul de asigurare

Secţiunea 1. Dispoziţii comune

Art. 2.199. Noţiune. (1) Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta din urmă se obligă ca, în cazul producerii riscului asigurat, să plătească o indemnizaţie, după caz, asiguratului, beneficiarului asigurării sau terţului păgubit.

(2) Contractantul asigurării este persoana care încheie contractul pentru asigurarea unui risc privind o altă persoană ori pentru bunuri sau activităţi ale acesteia şi se obligă faţă de asigurător să plătească prima de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 9. Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească asiguratului, beneficiarului asigurării sau terţului păgubit despăgubirea ori suma asigurată, denumită în continuare indemnizaţie, rezultată din contractul de asigurare încheiat în condiţiile prezentei legi, în limitele şi la termenele convenite.

Art. 2.200. Forma şi dovada. (1) Pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin forţă majoră sau caz fortuit şi nu există posibilitatea obţinerii unui duplicat, existenţa şi conţinutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

(2) Încheierea contractului de asigurare se constată prin poliţa de asigurare sau certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare.

(3) Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice.

Legea de aplicare:
Art. 146. Contractul de asigurare este supus legii în vigoare la data încheierii poliţei de asigurare, a certificatului de asigurare ori a notei de acoperire, după caz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 11. Încheierea contractului de asigurare se probează cu poliţa de asigurare sau cu certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori cu nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare. Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice, în condiţiile prevăzute de Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică.

Art. 2.201. Poliţa de asigurare. (1) Poliţa de asigurare trebuie să indice cel puţin:

a) numele sau denumirea, domiciliul ori sediul părţilor contractante, precum şi numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract;

b) obiectul asigurării;

c) riscurile ce se asigură;

d) momentul începerii şi cel al încetării răspunderii asigurătorului;

e) primele de asigurare;

f) sumele asigurate.

(2) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă poliţa de asigurare se stabilesc prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competenţă, potrivit legii, intră supravegherea activităţii din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 10. (1) Contractul de asigurare se încheie în formă scrisă. El nu poate fi probat cu martori, chiar dacă există un început de dovadă scrisă. În cazurile de forţă majoră, în care documentele de asigurare au dispărut şi nu există posibilitatea obţinerii unui duplicat, sunt admise orice dovezi legale care să confirme existenţa acestora. (2) În contractul de asigurare se vor specifica cel puţin detaliile de identificare a părţilor contractante şi numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract. (3) Contractul de asigurare va cuprinde:a) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul părţilor contractante; b) obiectul asigurării: bunuri, persoane, răspundere civilă, credite şi garanţii, asigurări de pierderi financiare, alte asigurări; c) riscurile ce se asigură; d) momentul începerii şi cel al încetării răspunderii asigurătorului; e) primele de asigurare; f) sumele asigurate. (4) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă contractul de asigurare se stabilesc prin norme adoptate în baza legii de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor.

Art. 2.202. Categoriile de poliţe de asigurare. Poliţa de asigurare poate fi, după caz, nominativă, la ordin sau la purtător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 12. Documentul de asigurare poate fi, după caz, nominal, la ordin sau la purtător.

Art. 2.203. Informațiile privind riscul. (1) Persoana care contractează asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător, precum și să declare, la data încheierii contractului, orice informații sau împrejurări pe care le cunoaște și care, de asemenea, sunt esențiale pentru evaluarea riscului.

(2) Dacă împrejurările esențiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului modificarea survenită. Aceeași obligație îi revine și contractantului asigurării care a luat cunoștință de modificarea survenită.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 13. (1) Persoana care încheie asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător și, de asemenea, să declare, la data încheierii contractului, orice informații sau împrejurări pe care le cunoaște și care sunt, în mod obiectiv, esențiale pentru evaluarea riscului. (2) Dacă împrejurările esențiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului schimbarea.

Art. 2.204. Declarațiile inexacte sau reticența privind riscul. (1) În afară de cauzele generale de nulitate, contractul de asigurare este nul în caz de declarație inexactă sau de reticență făcută cu rea-credință de către asigurat ori contractantul asigurării cu privire la împrejurări care, dacă ar fi fost cunoscute de către asigurător, l-ar fi determinat pe acesta să nu își dea consimțământul ori să nu îl dea în aceleași condiții, chiar dacă declarația sau reticența nu a avut influență asupra producerii riscului asigurat. Primele plătite rămân dobândite asigurătorului, care, de asemenea, poate cere și plata primelor cuvenite până la momentul la care a luat cunoștință de cauza de nulitate.

(2) Declarația inexactă sau reticența din partea asiguratului ori a contractantului asigurării a cărui rea-credință nu a putut fi stabilită nu atrage nulitatea asigurării. În cazul în care constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc anterior producerii riscului asigurat, asigurătorul are dreptul fie de a menține contractul solicitând majorarea primei, fie de a rezilia contractul la împlinirea unui termen de 10 zile calculate de la notificarea primită de asigurat, restituindu-i acestuia din urmă partea din primele plătite aferentă perioadei în cadrul căreia asigurarea nu mai funcționează. Atunci când constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc ulterior producerii riscului asigurat, indemnizația se reduce în raport cu proporția dintre nivelul primelor plătite și nivelul primelor ce ar fi trebuit să fie plătite.

Art. 2.205. Lipsa riscului asigurat. (1) Contractul de asigurare se desființează de drept în cazul în care, înainte ca obligația asigurătorului să înceapă a produce efecte, riscul asigurat s-a produs ori producerea acestuia a devenit imposibilă, precum și dacă, după ce obligația menționată a început să producă efecte, intervenirea riscului asigurat a devenit imposibilă. Atunci când asiguratul sau contractantul asigurării a plătit, fie și parțial, prima de asigurare, acesta este îndreptățit să o recupereze proporțional cu perioada neexpirată a contractului de asigurare.

(2) Diferența dintre prima plătită și cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 14. (1) Dacă, înainte de a începe obligația asigurătorului, riscul asigurat s-a produs sau producerea lui a devenit imposibilă, precum și în cazul în care, după începerea obligației asigurătorului, producerea riscului asigurat a devenit imposibilă, contractul se reziliază de drept, iar în eventualitatea în care asiguratul sau contractantul asigurării a plătit toată prima sau o parte din aceasta, acesta este îndreptățit să o recupereze proporțional cu perioada neexpirată

a contractului de asigurare. (2) Diferența dintre prima plătită și cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Art. 2.206. Plata primelor de asigurare. (1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în contract.

(2) Părțile pot conveni ca plata primelor de asigurare să se facă integral ori în rate. Dacă nu s-a convenit altfel, plata se face la sediul asigurătorului sau al împuterniciților acestuia.

(3) Dovada plății primelor de asigurare revine asiguratului.

(4) Dacă nu s-a convenit altfel, asigurătorul poate rezilia contractul în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite la scadență.

(5) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat în privința consecințelor neplății primelor la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (4) și să prevadă aceste consecințe în contractul de asigurare.

(6) Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârșitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizație cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 136/1995: ▶ Art. 15. (1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în condițiile de asigurare. (2) Plata primelor de asigurare se face integral sau în rate plătibile la termenele scadente prevăzute în contract, conform negocierii părților, la sediul asigurătorului sau al împuterniciților săi, în lipsa unei clauze diferite stabilite în contractul de asigurare de către părți. ▶ Art. 16. Dovada plății primelor de asigurare revine asiguratului, înscrisul constatator fiind polița de asigurare sau alt document probator al plății, prevăzut de legislația în vigoare. ▶ Art. 17. *(1)* Dacă nu s-a convenit altfel, contractul de asigurare se reziliază în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite în termenul prevăzut în contractul de asigurare. (2) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat despre consecințele neplății primei la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (1) și să prevadă aceste consecințe în contractul de asigurare. ▶ Art. 18. Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârșitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizație cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Art. 2.207. Comunicarea producerii riscului asigurat. (1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

(2) În caz de neîndeplinire a obligației prevăzute la alin. (1), asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizației, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat și întinderea pagubei.

(3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face și către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligația de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 136/1995: Art. 19. (1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare. (2) În caz de neîndeplinire a obligației prevăzute la alineatul precedent asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizației, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat și întinderea pagubei. (3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face și către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligația de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Art. 2.208. Plata indemnizației de asigurare. (1) În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul trebuie să plătească indemnizația de asigurare în condițiile prevăzute în contract. Atunci când există neînțelegere asupra cuantumului indemnizației de asigurare, partea necon-

testată din aceasta se va plăti de asigurător anterior soluționării neînțelegerii prin bună învoială sau de către instanța judecătorească.

(2) În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri şi de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizație dacă riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat, de beneficiarul asigurării ori de un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate.

(3) În cazul în care părțile convin, dispozițiile alin. (2) se aplică şi atunci când riscul asigurat a fost produs de către:

a) persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul asigurării;

b) prepuşii asiguratului sau ai beneficiarului asigurării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 20. (1) În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri şi de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizație, dacă riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat sau către beneficiar ori de către un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate. (2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică, dacă părțile convin, şi în cazul în care riscul asigurat a fost produs de către: a) persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul; b) prepuşii asiguratului sau ai beneficiarului. (3) În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul va plăti indemnizația de asigurare în condițiile prevăzute de contractul de asigurare. În situația în care părțile nu se înțeleg asupra cuantumului indemnizației de asigurare, suma care nu face obiectul litigiului va fi plătită de asigurător.

Art. 2.209. Denunțarea unilaterală a contractului. Denunțarea contractului de asigurare de către una dintre părți se poate efectua numai cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 20 de zile calculate de la data primirii notificării de către cealaltă parte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 20[1]. Denunțarea contractului de asigurare de către una dintre părți se poate efectua numai cu notificarea prealabilă a celeilalte părți, care trebuie făcută cu cel puțin 20 de zile înainte de denunțare.

Art. 2.210. Subrogarea asigurătorului. (1) În limitele indemnizației plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, cu excepția asigurărilor de persoane.

(2) Asiguratul răspunde pentru prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1).

(3) Asigurătorul poate renunța, în tot sau în parte, la exercitarea dreptului conferit de alin. (1).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 22. (1) În limitele indemnizației plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării contra celor răspunzatori de producerea pagubei, cu excepția asigurărilor de persoane, iar în cazul în care în vigoare era o asigurare obligatorie de raspundere civilă pentru pagube produse prin accidente de vehicule, şi împotriva asigurătorului de răspundere civilă, în limitele obligației acestuia, conform art. 54. (2) Asiguratul răspunde de prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1). (3) Asigurătorul poate renunța, în totalitate sau în parte, la exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1).

Art. 2.211. Opozabilitatea contractului. Asigurătorul poate opune titularului sau deținătorului documentului de asigurare ori terțului sau beneficiarului asigurării care invocă drepturi ce decurg din acest document toate apărările întemeiate pe contractul încheiat inițial.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 23. Asigurătorul poate opune titularului sau deținătorului documentului de asigurare ori terțului sau beneficiarului, care invocă drepturi derivând din acesta, toate excepțiile care sunt opozabile contractului inițial.

Art. 2.212. Cesiunea asigurării. (1) Asigurătorul poate cesiona contractul de asigurare numai cu acordul scris al asiguratului.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile cesiunilor de portofolii între asigurători, în condițiile reglementărilor speciale.

Art. 2.213. Domeniul de aplicare. Asigurările obligatorii se reglementează prin legi speciale.

Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri

Art. 2.214. Noțiune. În cazul asigurării de bunuri, asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească o despăgubire asiguratului, beneficiarului asigurării sau altor persoane îndreptățite.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 24. În asigurarea de bunuri, asigurătorul se obligă ca la producerea riscului asigurat să plătească asiguratului, beneficiarului desemnat al asigurării sau altor persoane în drept o despăgubire.

Art. 2.215. Interesul asigurării. Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 25. Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Art. 2.216. Prevenirea producerii riscului asigurat. (1) Asiguratul este obligat să întrețină bunul asigurat în condiții corespunzătoare, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat.

(2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întreținut, în condițiile stabilite prin contract.

(3) În cazurile prevăzute în contract, la producerea riscului, asiguratul este obligat să ia pe seama asigurătorului și în cadrul sumei asigurate, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 26. (1) Asiguratul este obligat să întrețină bunul asigurat în bune condiții și în conformitate cu dispozițiile legale, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat. (2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întreținut. (3) În cazurile prevăzute în condițiile de asigurare, la proceducerea riscului, asiguratul este obligat să ia, pe seama asigurătorului și în cadrul sumei la care s-a făcut asigurarea, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Art. 2.217. Despăgubirea. (1) Despăgubirea se stabilește în funcție de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. Ea nu poate depăși valoarea bunului din acel moment, cuantumul pagubei și nici suma asigurată.

(2) Părțile pot stipula o clauză conform căreia asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o franșiză, în privința căreia asigurătorul nu este obligat să plătească despăgubire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 27. (1) Despăgubirile ce se plătesc de asigurător se stabilesc în funcție de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. (2) Despăgubirile nu pot depăși valoarea bunului din momentul producerii riscului asigurat, cuantumul pagubei și nici suma la care s-a făcut asigurarea. (3) În contractul de asigurare poate fi stipulată o clauză conform căreia

asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o franşiză sau o sumă determinată care nu se despăgubeşte de către asigurător.

Art. 2.218. Asigurarea parțială. În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată care este inferioară valorii bunului şi dacă părțile nu au stipulat altfel, despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract şi valoarea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 28. În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată, inferioară valorii bunului,despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract şi valoarea bunului, dacă nu s-a convenit altfel prin contract.

Art. 2.219. Asigurarea multiplă. (1) Asiguratul trebuie să declare existența tuturor asigurărilor referitoare la acelaşi bun, această obligație revenindu-i atât la data încheierii contractelor de asigurare, cât şi pe parcursul executării acestora.

(2) Atunci când există mai multe asigurări încheiate pentru acelaşi bun, fiecare asigurător este obligat la plată proporțional cu suma asigurată şi până la concurența acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecință directă a riscului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 29. (1) În cazul existenței mai multor asigurări încheiate pentru acelaşi bun, fiecare asigurător este obligat la plată, proporțional cu suma asigurată şi până la concurența acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecință directă a riscului. (2) Asiguratul are obligația să declare existența altor asigurări pentru acelaşi bun la asigurători diferiți, atât la încheierea contractului de asigurare, cât şi pe parcursul executării acestuia.

Art. 2.220. Înstrăinarea bunului asigurat. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, înstrăinarea bunului asigurat nu determină încetarea contractului de asigurare, care va produce efecte între asigurător şi dobânditor.

(2) Asiguratul care nu comunică asigurătorului înstrăinarea survenită şi dobânditorului existența contractului de asigurare rămâne obligat să plătească primele care devin scadente ulterior datei înstrăinării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 30. Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, în cazul în care bunul asigurat este înstrăinat, contractul de asigurare se reziliază.

Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite şi garanții şi asigurările de pierderi financiare

Art. 2.221. Asigurările de credite şi garanții. (1) Asigurările de credite şi garanții pot avea ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export, de vânzare cu plata prețului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, de garanții directe sau indirecte, precum şi altele asemenea, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

(2) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite şi garanții să se acopere riscul ca un debitor al asiguratului să nu plătească un credit care i s-a acordat, asigurătorul nu poate condiționa plata indemnizației de asigurare de declanşarea de către asigurat împotriva acelui debitor a procedurilor de reparare a prejudiciului, inclusiv prin executare silită.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 44[1]. (1) Asigurările de credite şi garanţii au ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export (cu excepţia celor reglementate prin legi speciale), de vânzare cu plata preţului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, precum şi de garanţii directe sau indirecte. (2) La încheierea tipurilor de contracte prevăzute la alin. (1), prin metoda folosită în evaluarea riscurilor de credit şi a riscului la subscrierea unei garanţii, trebuie să rezulte că asiguratul îndeplineşte condiţiile necesare pentru a putea fi angajată răspunderea asigurătorului. (3) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite şi garanţii să se acopere riscul neplăţii de către un debitor al asiguratului pentru un credit acordat acestuia, asigurătorul nu poate condiţiona acordarea indemnizaţiei de asigurare de începerea acţiunii de recuperare a prejudiciului, inclusiv prin executare silită, de la respectivul debitor. (4) Urmărirea debitorului dintr-un contract de credit pentru îndeplinirea condiţiilor prevăzute în acesta, inclusiv de plată la scadenţă a creditului, înainte de producerea riscului asigurat sau învestirea cu formulă executorie a unui contract de credit bancar, precum şi a garanţiilor reale şi personale, după producerea riscului asigurat, nu constituie acţiune de recuperare a prejudiciului în sensul prevederilor alin. (3).

Art. 2.222. Asigurările de pierderi financiare. Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizaţia pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare trebuie să acopere paguba efectivă şi beneficiul nerealizat, incluzându-se şi cheltuielile generale, precum şi cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 44[2]. Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizaţia pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare va cuprinde atât dauna efectivă, cât şi pierderea de profit, precum şi cheltuielile generale şi cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

Secţiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă

Art. 2.223. Noţiune. (1) În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii faţă de terţele persoane prejudiciate şi pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil.

(2) Prin contractul de asigurare părţile pot conveni să cuprindă în asigurare şi răspunderea civilă a altor persoane decât contractantul asigurării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 41. (1) În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde în baza legii faţă de terţele persoane păgubite şi pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil. (2) Prin contractul de asigurare se poate cuprinde în asigurare şi răspunderea civilă a altor persoane decât a celei care a încheiat contractul.

Art. 2.224. Drepturile terţelor persoane păgubite. (1) Drepturile terţelor persoane păgubite se exercită împotriva celor răspunzători de producerea pagubei.

(2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligaţiilor ce îi revin acestuia din contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 42. (1) Drepturile persoanelor păgubite se vor exercita împotriva celor răspunzători de producereapagubei. (2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligaţiilor ce-i revin acestuia din contractul de asigurare.

Art. 2.225. Stabilirea despăgubirii. Dacă nu se prevede altfel prin lege, despăgubirea se stabileşte prin convenţie încheiată între asigurat, terţa persoană prejudiciată şi asigurător sau, în caz de neînţelegere, prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 43. Despăgubirea se stabileşte şi se efectuează în baza asigurării valabile la data producerii accidentului, conform dispoziţiilor art. 49, fără a mai fi necesar acordul asiguratului din cauza căruia s-a produs paguba, ori prin hotărâre judecătorească.

Art. 2.226. Plata despăgubirii. (1) Asigurătorul plăteşte despăgubirea direct terței persoane prejudiciate, în măsura în care aceasta nu a fost despăgubită de către asigurat.

(2) Creditorii asiguratului nu pot urmări despăgubirea prevăzută la alin. (1).

(3) Despăgubirea se plăteşte asiguratului numai în cazul în care acesta dovedeşte că a despăgubit-o pe terța persoană prejudiciată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 44. (1) Asigurătorul plăteşte despăgubirea nemijlocit celui păgubit în măsura în care acesta nu a fost despăgubit de asigurat, despăgubire ce nu poate fi urmărită de creditorii asiguratului. (2) Despăgubirea se plăteşte asiguratului în cazul în care acesta dovedeşte că a despăgubit pe cel păgubit.

Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane

Art. 2.227. Noțiune. Prin contractul de asigurare de persoane, asigurătorul se obligă să plătească indemnizația de asigurare în caz de deces, de ajungere la o anumită vârstă, de invaliditate permanentă totală sau parțială ori în alte asemenea cazuri, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 31. (1) Prevederile prezentei secțiuni se referă la categoria asigurărilor de viață, iar din categoria asigurărilor generale, la asigurările de accidente şi boală şi la asigurările de sănătate. (2) În asigurările prevăzute la alin. (1) asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, definit conform condițiilor contractului de asigurare, să plătească o indemnizație de asigurare.

Art. 2.228. Riscul privind o altă persoană. Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare este valabilă numai dacă a fost consimțită în scris de acea persoană.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 31. (3) Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare se poate încheia potrivit contractului de asigurare. În acest caz, persoana care a încheiat contractul de asigurare are calitatea de contractant al asigurării.

Art. 2.229. Renunțarea la contract. (1) Asiguratul care a încheiat un contract de asigurare de viață individual poate să renunțe la contract fără preaviz în termen de cel mult 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător. Renunțarea produce efect retroactiv.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile contractelor care au o durată de 6 luni sau mai mică.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 31. (4) Un asigurat care a încheiat un contract de asigurare de viață individual trebuie să aibă la dispoziție o perioadă de 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător, în intervalul căreia poate să denunțe acel contract. Aceste prevederi nu se aplică contractelor de acest tip cu o durată de 6 luni sau mai mică.

Art. 2.230. Beneficiarul indemnizației. Indemnizația de asigurare se plăteşte asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu a fost desemnat

un beneficiar, indemnizația de asigurare intră în masa succesorală, revenind moștenitorilor asiguratului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 32. Indemnizația de asigurare se plătește asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu s-a desemnat un beneficiar, indemnizația de asigurare se plătește moștenitorilor legali ai asiguratului.

Art. 2.231. Desemnarea beneficiarului. (1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declarația scrisă comunicată asigurătorului de către asigurat sau, cu acordul asiguratului, de către contractantul asigurării ori prin testamentul întocmit de asigurat.

(2) Înlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurării se poate face oricând în cursul executării contractului, în modurile prevăzute la alin. (1).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 33. (1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declarația scrisă comunicată asigurătorului de către asigurat sau de contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, ori prin testament. (2) Înlocuirea sau revocarea beneficiarului se poate face oricând în cursul executării contractului, în modul prevăzut la alineatul precedent.

Art. 2.232. Pluralitatea de beneficiari. Atunci când sunt mai mulți beneficiari desemnați, indemnizația de asigurare se împarte în mod egal între aceștia, dacă nu s-a stipulat altfel.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 34. Dacă asiguratul nu a dispus altfel, atunci când sunt mai mulți beneficiari desemnați, aceștia au drepturi egale asupra indemnizației de asigurare.

Art. 2.233. Producerea cu intenție a riscului asigurat. (1) Asigurătorul nu datorează indemnizația de asigurare dacă:

a) riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare;

b) riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat.

(2) Atunci când un beneficiar al asigurării a produs intenționat riscul asigurat, indemnizația de asigurare se plătește celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, asiguratului.

(3) În cazul în care riscul asigurat constă în decesul asiguratului, iar un beneficiar al asigurării l-a produs intenționat, indemnizația de asigurare se plătește celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, moștenitorilor asiguratului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 35. (1) Asigurătorul nu datorează indemnizația de asigurare, dacă riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare sau prin comiterea cu intenție de către asigurat ori beneficiar a unor fapte grave prevăzute în contractul de asigurare. (2) Dacă un beneficiar a produs intenționat decesul asiguratului, indemnizația de asigurare se plătește celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, moștenitorilor legali ai asiguratului.

Art. 2.234. Rezerva de prime. (1) În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a menține contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l denunța, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare.

(2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizația de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în condițiile alin. (1), nu poate fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 36. (1) În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a menține contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l rezilia, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare. (2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizația de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în condițiile alin. 1, nu va putea fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Art. 2.235. Repunerea în vigoare a asigurării. Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 37. Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Art. 2.236. Dreptul la indemnizație. (1) Indemnizația de asigurare este datorată independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum și de sumele primite de la alți asigurători în temeiul altor contracte de asigurare.

(2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizația de asigurare cuvenită beneficiarilor asigurării sau moștenitorilor asiguratului, după caz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 38. (1) Indemnizația de asigurare se datorează, independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum și de sumele primite de la alți asigurători în temeiul altor contracte de asigurare. (2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizația de asigurare cuvenită beneficiarului sau moștenitorului legal, după caz.

Art. 2.237. Prescripția. Drepturile asiguraților asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice care se constituie la asigurările de viață pentru obligații de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescripției.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 40. Drepturile asiguraților asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice ce se constituie la asigurările de viață pentru obligații de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescripției.

Art. 2.238. Obligația de informare. Asigurătorii și împuterniciții lor au obligația de a pune la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării informații în legătură cu contractele de asigurare atât înaintea încheierii, cât și pe durata executării acestora. Aceste informații trebuie să fie prezentate în scris, în limba română, să fie redactate într-o formă clară și să cuprindă cel puțin următoarele elemente:

a) clauzele opționale sau suplimentare și beneficiile rezultate din valorificarea rezervelor tehnice;

b) momentul începerii și cel al încetării contractului, inclusiv modalitățile de încetare a acestuia;

c) modalitățile și termenele de plată a primelor de asigurare;

d) elementele de calcul al indemnizațiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum și a nivelului până la care acestea sunt garantate;

e) modalitatea de plată a indemnizațiilor de asigurare;

f) legea aplicabilă contractului de asigurare;

g) alte elemente stabilite prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență intră, potrivit legii, supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 40¹. (1) Asigurătorii şi împuterniciții lor au obligația de a pune la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării informații în legătură cu contractele de asigurare, atât înaintea încheierii, cât şi pe durata derulării acestora. Aceste informații vor fi prezentate în scris, în limba română, vor fi redactate într-o formă clară şi vor cuprinde cel puțin următoarele elemente:a) clauzele opționale/suplimentare şi beneficiile rezultate din fructificarea rezervelor tehnice; b) momentul începerii şi cel al încetării contractului, inclusiv modalitățile de încetare a acestuia; c) modalitățile şi termenele de plată a primelor de asigurare; d) elementele de calcul ale indemnizațiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum şi a nivelului până la care acestea sunt garantate; e) modalitatea de plată a indemnizațiilor de asigurare; f) legea aplicabilă contractului de asigurare. (2) În aplicarea prevederilor alin. (1), se vor adopta norme în baza legii, prin care se vor stabili şi alte informații pe care asigurătorii şi împuterniciții lor au obligația să le pună la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării.

Secțiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea şi retrocesiunea

Art. 2.239. Coasigurarea. (1) Coasigurarea este operațiunea prin care 2 sau mai mulți asigurători acoperă acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta.

(2) Fiecare coasigurător răspunde față de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 45¹. (1) *Coasigurarea* este operațiunea prin care doi sau mai mulți asigurători subscriu acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta. (2) Fiecare coasigurător răspunde față de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Art. 2.240. Reasigurarea. (1) Reasigurarea este operațiunea de asigurare a unui asigurător, în calitate de reasigurat, de către un alt asigurător, în calitate de reasigurător.

(2) Prin reasigurare:

a) reasigurătorul primeşte prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligațiilor preluate, la suportarea indemnizațiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării;

b) reasiguratul cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasigurătorul contribuie, potrivit obligațiilor preluate, la suportarea indemnizațiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării.

(3) Reasigurarea nu stinge obligațiile asigurătorului şi nu stabileşte niciun raport juridic între asigurat şi reasigurător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: ▸ Art. 46. (1) *Reasigurarea* este operațiunea de asigurare a unui asigurător de către alt asigurător, primul fiind reasigurat, iar al doilea, reasigurator. (2) Prin reasigurare: a) asigurătorul, în calitate de reasigurator, primeşte prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligațiilor preluate, la suportarea indemnizațiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării; b) asigurătorul, în calitate de reasigurat, cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasiguratorul contribuie, potrivit obligațiilor preluate, la suportarea indemnizațiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării; c) prin operațiunea de retrocesiune reasiguratorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat. ▸ Art. 47. Reasigurarea nu stinge obligațiile asigurătorului şi nu stabileşte nici un raport juridic între asigurat şi reasigurator.

Art. 2.241. Retrocesiunea. Prin operațiunea de retrocesiune reasigurătorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 46. (2) Prin reasigurare: c) prin operațiunea de retrocesiune reasiguratorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat

Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră

Art. 2.242. Noțiune. (1) Prin contractul de rentă viageră o parte, numită debirentier, se obligă să efectueze în folosul unei anumite persoane, numită credirentier, prestații periodice, constând în sume de bani sau alte bunuri fungibile.

(2) Renta viageră se constituie pe durata vieții credirentierului dacă părțile nu au stipulat constituirea acesteia pe durata vieții debirentierului sau a unei terțe persoane determinate.

Art. 2.243. Modurile de constituire. (1) Renta viageră poate fi constituită cu titlu oneros, în schimbul unui capital de orice natură, sau cu titlu gratuit și este supusă, sub rezerva dispozițiilor capitolului de față, regulilor proprii ale actului juridic de constituire.

(2) Atunci când renta viageră este stipulată în favoarea unui terț, chiar dacă acesta o primește cu titlu gratuit, contractul nu este supus formei prevăzute pentru donație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1639. Rendita pe viață se poate înființa cu titlu oneros *(C. civ. 1635).* ▶ Art. 1640. (1) Ea se poate constitui și cu titlu gratuit, prin donațiune între vii sau prin testament. (2) Trebuie însă atunci să fie revestită de formele cerute de legi pentru asemenea acte *(C. civ. 550, 800 și urm., 813, 856, 900, 1641, 1650).*

Art. 2.244. Constituirea pe durata vieții mai multor persoane. Renta viageră poate fi constituită pe durata vieții mai multor persoane, urmând ca, în acest caz, în lipsă de stipulație contrară, obligația de plată a rentei să înceteze la data la care decedează ultima dintre aceste persoane.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1643. Ea se poate înființa în favoarea unei sau mai multor persoane.

Art. 2.245. Constituirea în favoarea mai multor persoane. Dacă nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei viagere este indivizibilă în privința credirentierilor.

Art. 2.246. Constituirea pe durata vieții unui terț deja decedat. Este lovit de nulitate absolută contractul care stipulează o rentă constituită pe durata vieții unui terț care era decedat în ziua încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1644. Este fără lucrare orice contract de rendită pe viață, înființat în favoarea unei persoane care era deja moartă în momentul facerii contractului *(C. civ. 966).*

Art. 2.247. Constituirea pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală. Nu produce, de asemenea, niciun efect contractul prin care s-a constituit cu titlu oneros o rentă pe durata vieții unei persoane care, la data încheierii contractului, suferea de o boală din cauza căreia a murit în interval de cel mult 30 de zile de la această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1645. Contractul de rendită pe viață, în favoarea unei persoane afectate de o boală de care a murit în interval de 20 zile de la data contractului, este nul.

Art. 2.248. Plata ratelor de rentă. (1) În lipsă de stipulație contrară, ratele de rentă se plătesc trimestrial în avans și indexate în funcție de rata inflației.

(2) Atunci când credirentierul decedează înainte de expirarea perioadei pentru care renta s-a plătit în avans, debirentierul nu poate cere restituirea sumei plătite aferente perioadei în care creditorul nu a mai fost în viață.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1649. (1) Rendita pe viață se dobândește de proprietarul ei în proporția zilelor ce a trăit. (2) Dacă însă s-a stipulat ca termenii ei să se plătească anticipat, atunci se consideră de câștigat fiecare termen din ziua în care a venit plata lui *(C. civ. 525, 1023).*

Art. 2.249. Garanția legală. (1) Pentru garantarea obligației de plată a rentei constituite cu titlu oneros, prevederile art. 1.723 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), în vederea înscrierii ipotecii legale nu este necesară declararea valorii creanței garantate.

Art. 2.250. Executarea silită a ratelor. (1) În caz de neîndeplinire a obligației de plată a ratelor scadente, credirentierul poate cere sechestrul și vânzarea bunurilor debirentierului, până la concurența unei sume suficiente spre a asigura plata rentei pentru viitor.

(2) Această sumă se stabilește, în condițiile legii, pe baza unei expertize întocmite în conformitate cu metodologia de calcul aplicabilă în cazul asigurărilor de viață, ținându-se seama, printre altele, de ratele deja încasate de credirentier, de vârsta și de starea acestuia. Cheltuielile expertizei sunt suportate de debirentier.

(3) După ce a fost obținută în urma vânzării bunurilor debirentierului, suma se consemnează la o instituție de credit și va fi plătită credirentierului cu respectarea cuantumului și scadențelor convenite prin contractul de rentă viageră.

(4) Dacă debirentierul intră în lichidare, credirentierul își poate realiza dreptul la rentă înscriind în tabloul creditorilor o creanță al cărei cuantum se determină potrivit alin. (2).

Legea de aplicare:
Art. 147. Dispozițiile art. 2.250 din Codul civil se aplică și contractelor de rentă viageră încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul neîndeplinirii obligației de plată a ratelor de rentă scadente după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1647. Singura neplată a termenelor expirate a renditei nu dă drept celui în a cărui favoare este înființată să ceară întoarcerea capitalului, sau reintrarea în posesiunea fondului înstrăinat. El are numai dreptul de a face să se sechestreze și să se vândă averea debitorului său și a cere ca, neconsimțind debitorul, să se reguleze, din produsul vinderii, o sumă suficientă spre plata termenelor *(C. civ. 1020, 1021, 1365, 1718, 1719, 1824 și urm.).*

Art. 2.251. Rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului. (1) Creditorul unei rente viagere constituite cu titlu oneros poate cere rezoluțiunea contractului dacă debirentierul nu depune garanția promisă în vederea executării obligației sale ori o diminuează.

(2) Credirentierul are dreptul la rezoluțiune pentru neexecutarea fără justificare a obligației de plată a rentei de către debirentier.

(3) În lipsa unei stipulații contrare, rezoluțiunea nu conferă debirentierului dreptul de a obține restituirea ratelor de rentă deja plătite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1646. Acela în a cărui favoare s-a înființat, cu titlu oneros, o rendită pe viață, poate să ceară sfărâmarea contractului, dacă înființătorul ei nu dă asigurările stipulate pentru executare *(C. civ. 1020-1021).* ► Art. 1647. Singura neplată a termenelor expirate a renditei nu dă drept celui în a cărui favoare este înființată să ceară întoarcerea capitalului, sau reintrarea în posesiunea fondului înstrăinat. El are numai dreptul de a face să se sechestreze și să se vândă averea debitorului său și a cere ca, neconsimțind debitorul, să se reguleze, din produsul vinderii, o sumă suficientă spre plata termenelor *(C. civ. 1020, 1021, 1365, 1718, 1719, 1824 și urm.).*

Art. 2.252. Irevocabilitatea contractului. (1) Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului şi renunţând la restituirea ratelor plătite.

(2) Debirentierul este ţinut la plata rentei până la decesul persoanei pe durata vieţii căreia a fost constituită renta, oricât de împovărătoare ar putea deveni prestarea acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 148. Dispoziţiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privinţa împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieţii persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1648. Înfiinţătorul renditei nu poate să se elibereze de plata ei, oferind înapoierea capitalului şi renunţând la repetiţiunea anuităţilor plătite, oricât de lungă fie viaţa acelor în a căror favoare s-a înfiinţat rendita, şi oricât de oneroasă fie prestaţia renditei *(C. civ. 969)*.

Art. 2.253. Insesizabilitatea rentei. Numai renta viageră cu titlu gratuit poate fi declarată insesizabilă prin contract. Chiar şi în acest caz, stipulaţia nu îşi produce efectele decât în limita valorii rentei care este necesară credirentierului pentru asigurarea întreţinerii. Dispoziţiile art. 2.257 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1650. Numai în cazul în care rendita pe viaţă s-a înfiinţat cu titlu gratuit, se poate şi stipula ca dânsa să nu fie supusă sechestrării *(C. civ. 1718)*.

Capitolul XVIII. Contractul de întreţinere

Art. 2.254. Noţiune. (1) Prin contractul de întreţinere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părţi sau al unui anumit terţ prestaţiile necesare întreţinerii şi îngrijirii pentru o anumită durată.

(2) Dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreţinerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întreţinerea se datorează pentru toată durata vieţii creditorului întreţinerii.

Art. 2.255. Forma contractului. Contractul de întreţinere se încheie în formă autentică, sub sancţiunea nulităţii absolute.

Art. 2.256. Aplicarea regulilor de la renta viageră. (1) Dispoziţiile art. 2.243-2.247, art. 2.249, art. 2.251 alin. (1) şi art. 2.252 se aplică în mod corespunzător şi contractului de întreţinere.

(2) În lipsa unei stipulaţii contrare, obligaţia de întreţinere este indivizibilă atât în privinţa creditorilor, cât şi în privinţa debitorilor.

Art. 2.257. Întinderea obligaţiei de întreţinere. (1) Debitorul întreţinerii datorează creditorului prestaţii stabilite în mod echitabil ţinându-se seama de valoarea capitalului şi de condiţia socială anterioară a creditorului.

(2) Debitorul este obligat în special să asigure creditorului hrană, îmbrăcăminte, încălţăminte, menaj, precum şi folosinţa unei locuinţe corespunzătoare. Întreţinerea cuprinde, de asemenea, îngrijirile şi cheltuielile necesare în caz de boală.

(3) În cazul în care întreţinerea are caracter viager sau atunci când creditorul decedează în cursul duratei contractului, debitorul are obligaţia să îl înmormânteze.

(4) Întreţinerea continuă a fi datorată în aceeaşi măsură chiar dacă, în cursul executării contractului, bunul care a constituit capitalul a pierit total sau parţial ori şi-a diminuat valoarea, dintr-o cauză pentru care creditorul întreţinerii nu este ţinut să răspundă.

(5) Clauza prin care creditorul întreținerii se obligă la prestarea unor servicii este considerată nescrisă.

Art. 2.258. Caracterul incesibil şi insesizabil al întreținerii. Drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate sau supuse urmăririi.

Art. 2.259. Protecția creditorilor părților. Caracterul personal al contractului de întreținere nu poate fi invocat de părți pentru a se opune acțiunii în revocarea contractului sau acțiunii oblice introduse pentru executarea sa.

Art. 2.260. Cazul special de revocare. (1) Contractul de întreținere este revocabil în folosul persoanelor cărora creditorul întreținerii le datorează alimente în temeiul legii dacă, prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare îndeplinirii obligației de a asigura alimentele.

(2) Revocarea poate fi cerută chiar dacă nu există fraudă din partea debitorului întreținerii şi indiferent de momentul încheierii contractului de întreținere.

(3) În loc să dispună revocarea contractului, instanța de judecată poate, chiar şi din oficiu, însă numai cu acordul debitorului întreținerii, să îl oblige pe acesta să asigure alimente persoanelor față de care creditorul are o astfel de obligație legală, fără ca în acest mod să fie diminuate prestațiile datorate creditorului întreținerii.

Art. 2.261. Înlocuirea întreținerii prin rentă. (1) Dacă prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din motive obiective sau dacă debitorul întreținerii decedează şi nu intervine o înțelegere între părți, instanța judecătorească poate să înlocuiască, la cererea oricăreia dintre părți, fie şi numai temporar, întreținerea în natură cu o sumă de bani corespunzătoare.

(2) Atunci când prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din culpa uneia dintre părți, instanța va majora sau, după caz, diminua cuantumul sumei de bani care înlocuieşte prestația de întreținere.

Art. 2.262. Regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă. (1) În toate cazurile în care întreținerea a fost înlocuită potrivit prevederilor art. 2.261 devin aplicabile dispozițiile care reglementează contractul de rentă viageră.

(2) Cu toate acestea, dacă prin contractul de întreținere nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori.

Art. 2.263. Încetarea contractului de întreținere. (1) Contractul de întreținere încheiat pe durată determinată încetează la expirarea acestei durate, cu excepția cazului în care creditorul întreținerii decedează mai devreme.

(2) Atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezoluțiunea.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), precum şi atunci când se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere, rezoluțiunea nu poate fi pronunțată decât de instanță, dispozițiile art. 1.552 nefiind aplicabile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(4) Dacă rezoluțiunea a fost cerută pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), oferta de întreținere făcută de debitorul pârât după introducerea acțiunii nu poate împiedica rezoluțiunea contractului.

(5) În cazul în care rezoluțiunea se pronunță pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), debitorul în culpă nu poate obține restituirea prestațiilor de întreținere deja executate.

(6) Dreptul la acțiunea în rezoluțiune se transmite moştenitorilor.

(7) Rezoluțiunea contractului de întreținere nu se poate cere pentru motivele prevăzute la art. 2.261 alin. (1).

Capitolul XIX. Jocul şi pariul

Art. 2.264. Lipsa dreptului la acţiune. (1) Pentru plata unei datorii născute dintr-un contract de joc sau de pariu nu există drept la acţiune.

(2) Cel care pierde nu poate să ceară restituirea plăţii făcute de bunăvoie. Cu toate acestea, se poate cere restituirea în caz de fraudă sau dacă acela care a plătit era lipsit de capacitate de exerciţiu ori avea capacitate de exerciţiu restrânsă.

(3) Datoriile născute din contractul de joc sau de pariu nu pot constitui obiect de tranzacţie, recunoaştere de datorie, compensaţie, novaţie, remitere de datorie cu sarcină ori alte asemenea acte juridice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1636. Legea nu dă nici o acţiune spre plată unui debit din joc sau din prinsoare *(C. civ. 1638).*

Art. 2.265. Competiţiile sportive. (1) Dispoziţiile art. 2.264 nu se aplică pariurilor făcute între persoanele care iau ele însele parte la curse, la jocuri de îndemânare sau la orice fel de jocuri sportive.

(2) Cu toate acestea, dacă suma pariului este excesivă, instanţa poate să respingă acţiunea sau, după caz, să reducă suma.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), intermediarii legal autorizaţi să adune mize de la persoane care nu iau parte la joc nu pot invoca dispoziţiile art. 2.264 alin. (1) şi (3).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1637. (1) Sunt exceptate jocurile ce contribuie la exerciţiul corporal, cum: armele, cursele cu piciorul, călare sau cu carul şi alte asemenea. (2) Cu toate acestea, judecătorul poate să respingă cererea când suma pusă în joc sau la prinsoare ar fi excesivă. ▸ Art. 1638. Pierzătorul nu poate în nici un caz repeti ceea ce a plătit de bună voie, afară numai în cazul când câştigătorul a întrebuinţat dol, înşelăciune sau amăgire *(C. civ. 953, 960, 994, 1092).*

Art. 2.266. Jocurile şi pariurile autorizate. Jocurile şi pariurile dau loc la acţiune în justiţie numai când au fost permise de autoritatea competentă.

Capitolul XX. Tranzacţia

Art. 2.267. Noţiune. (1) Tranzacţia este contractul prin care părţile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesii sau renunţări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă.

(2) Prin tranzacţie se pot naşte, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1704. Tranzacţia este un contract prin care părţile termină un proces început sau preîntâmpină un proces ce poate să nască *(C. civ. 943, 945, 947, 1179).*

Art. 2.268. Domeniul de aplicare. (1) Nu se poate tranzacţiona asupra capacităţii sau stării civile a persoanelor şi nici cu privire la drepturi de care părţile nu pot să dispună potrivit legii.

(2) Se poate însă tranzacţiona asupra acţiunii civile derivând din săvârşirea unei infracţiuni.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1707. Se poate transige asupra unei acţiuni civile ce derivă dintr-o infracţiune.

Art. 2.269. Indivizibilitatea tranzacţiei. Tranzacţia este indivizibilă în ceea ce priveşte obiectul său. În lipsa unei stipulaţii contrare, ea nu poate fi desfiinţată în parte.

Art. 2.270. Întinderea tranzacției. (1) Tranzacția se mărginește numai la obiectul ei; renunțarea făcută la toate drepturile, acțiunile și pretențiile nu se întinde decât asupra cauzei cu privire la care s-a făcut tranzacția.

(2) Tranzacția nu privește decât cauza cu privire la care a fost încheiată, fie că părțile și-au manifestat intenția prin expresii generale sau speciale, fie că intenția lor rezultă în mod necesar din ceea ce s-a prevăzut în cuprinsul tranzacției.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1709. Tranzacțiile se mărginesc numai la obiectul lor; renunțarea, făcută în toate pretențiile și acțiunile, cuprinde numai ceea ce se reportă la pricinile, asupra cărora a urmat tranzacție *(C. civ. 984, 1710, 1716).* ▸ Art. 1710. Tranzacția nu se întinde decât asupra pricinilor de care tratează, fie intenția părților manifestată prin expresii speciale sau generale, ori rezulte ea ca o consecință necesară din ceea ce s-a expres.

Art. 2.271. Capacitatea de exercițiu. Pentru a tranzacționa, părțile trebuie să aibă deplina capacitate de a dispune de drepturile care formează obiectul contractului. Cei care nu au această capacitate pot tranzacționa numai în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1706. (1) Tranzacție pot face numai acei ce pot dispune de obiectul cuprins în ea. (2) Acei ce nu pot însă dispune de obiectul cuprins în tranzacție, nu pot transige decât în formele stabilite de legi speciale *(C. civ. 946 și urm., 1307).*

Art. 2.272. Condițiile de formă. Pentru a putea fi dovedită, tranzacția trebuie să fie încheiată în scris.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1705. Tranzacția trebuie să fie constatată prin act scris *(C. civ. 1191, 1197).*

Art. 2.273. Cauzele de nulitate. (1) Tranzacția poate fi afectată de aceleași cauze de nulitate ca orice alt contract.

(2) Cu toate acestea, ea nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților și nici pentru leziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1712. Este admisibilă acțiunea de nulitate contra unei tranzacții, pentru eroarea asupra persoanei sau obiectului în proces *(C. civ. 953 și urm., 1716, 1717, 1900).*

Art. 2.274. Tranzacția asupra unui act nul. (1) Este nulă tranzacția încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazul în care părțile au tranzacționat expres asupra nulității.

(2) În cazul în care tranzacția s-a încheiat pentru executarea unui act anulabil, anularea tranzacției poate fi cerută doar de partea care la data încheierii tranzacției nu cunoștea cauza de anulabilitate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1713. Asemenea se poate ataca tranzacția făcută spre executarea unui titlu nul, afară numai când părțile ar fi tratat expres despre nulitate *(C. civ. 954, 966, 1167, 1190).*

Art. 2.275. Înscrisurile false. Este, de asemenea, nulă tranzacția încheiată pe baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1714. Tranzacția făcută pe documente dovedite în urmă de false este nulă *(C. civ. 966).*

Art. 2.276. Înscrisurile necunoscute. (1) Descoperirea ulterioară de înscrisuri necunoscute părţilor şi care ar fi putut influenţa conţinutul tranzacţiei nu reprezintă o cauză de nulitate a acesteia, cu excepţia cazului în care înscrisurile au fost ascunse de către una dintre părţi sau, cu ştiinţa ei, de către un terţ.

(2) Tranzacţia este nulă dacă din înscrisurile descoperite rezultă că părţile sau numai una dintre ele nu aveau niciun drept asupra căruia să poată tranzacţiona.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1716. (1) Când părţile au transigeat în genere asupra tuturor afacerilor ce ar putea să existe între dânsele, documentele ce le-ar fi fost necunoscute lor în timpul tranzacţiei şi care s-ar fi descoperit în urmă nu constituie un titlu de anularea tranzacţiei, afară numai atunci când ar fi fost ascunse prin fapta uneia din părţile contractante. (2) Însă tranzacţia va fi nulă, când ea nu ar cuprinde decât un singur obiect şi s-ar dovedi, din documentele în urmă descoperite, că una din părţi nu avea nici un drept asupra acelui obiect *(C. civ. 998, 1714).*

Art. 2.277. Tranzacţia asupra unui proces terminat. Tranzacţia asupra unui proces este anulabilă la cererea părţii care nu a cunoscut că litigiul fusese soluţionat printr-o hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1715. (1) E asemenea nulă tranzacţia asupra unui proces finit prin sentinţă neapelabilă, despre care părţile sau una din ele n-aveau cunoştinţă. (2) Când sentinţa necunoscută părţilor ar fi încă apelabilă, tranzacţia va fi validă *(C. civ. 954, 966, 1201, 1712).*

Art. 2.278. Tranzacţia constatată prin hotărâre judecătorească. (1) Tranzacţia care, punând capăt unui proces început, este constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi desfiinţată prin acţiune în nulitate sau acţiune în rezoluţiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu acţiune revocatorie sau cu acţiunea în declararea simulaţiei.

(2) Hotărârea prin care s-a desfiinţat tranzacţia în cazurile prevăzute la alin. (1) face ca hotărârea judecătorească prin care tranzacţia fusese constatată să fie lipsită de orice efect.

Titlul X. Garanţiile personale

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 2.279. Tipurile de garanţii personale. Garanţiile personale sunt fideiusiunea, garanţiile autonome, precum şi alte garanţii anume prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligaţii patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terţ prin constituirea unei garanţii personale ori a unei garanţii reale.
(2) De asemenea, obligaţiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

Capitolul II. Fideiusiunea

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 2.280. Noţiune. Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiusorul, se obligă faţă de cealaltă parte, care are într-un alt raport obligaţional calitatea de creditor, să execute, cu titlu gratuit sau în schimbul unei remuneraţii, obligaţia debitorului dacă acesta din urmă nu o execută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1652. Cel ce garantează o obligație se leagă către creditor de a îndeplini însuși obligația pe care debitorul nu o îndeplinește *(C. civ. 1662 și urm.)*.

Art. 2.281. Fideiusiunea obligatorie. Fideiusiunea poate fi impusă de lege sau dispusă de instanța judecătorească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1675. De câte ori o persoană este obligată de lege sau de judecător a da o garanție, garantul ce se oferă trebuie să aibă condițiile prescrise de art. 1659 și 1660. *(C. civ. 541, 566, 718, 1364, 1806)*.

Legislație conexă: art. 392 – 396 C. proc. civ.

Art. 2.282. Forma fideiusiunii. Fideiusiunea nu se prezumă, ea trebuie asumată în mod expres printr-un înscris, autentic sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1656. Fidejusiunea trebuie să fie expresă și nu se poate întinde peste marginile în care s-a contractat.

Art. 2.283. Consimțământul debitorului principal. Fideiusiunea poate fi contractată fără știința și chiar împotriva voinței debitorului principal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1655. (1) Oricine poate să se facă fidejusore, fără ordinea și chiar fără știința acelui pentru care se obligă.

Art. 2.284. Beneficiarul fideiusiunii. Fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligația unui alt fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1655. (2) Asemenea se poate face nu numai pentru debitorul principal, dar și pentru fidejusorul acestuia *(C. civ. 946, 1093, 1669, 1680)*.

Art. 2.285. Condițiile pentru a deveni fideiusor. (1) Debitorul care este obligat să constituie o fideiusiune trebuie să prezinte o persoană capabilă de a se obliga, care are și menține în România bunuri suficiente pentru a satisface creanța și care domiciliază în România. Dacă vreuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită, debitorul trebuie să prezinte un alt fideiusor.
(2) Aceste reguli nu se aplică atunci când creditorul a cerut ca fideiusor o anumită persoană.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1659. Debitorul obligat a da siguranță trebuie să prezinte o persoană capabilă de a contracta, care să posede avere îndestulă spre a garanta o obligație, și care să aibă domiciliul în teritoriul jurisdicțional al tribunalului județean, la care trebuie să se dea. ▸ Art. 1661. (1) Dacă fidejusorul, căpătat de creditor de bună-voie sau judecătorește, a devenit apoi nesolvabil, trebuie să se dea un altul. (2) Această regulă nu se aplică în singurul caz în care fidejusorul s-a dat numai în puterea unei convenții prin care creditorul a cerut de fidejusor o anume persoană.

Art. 2.286. Substituirea fideiusiunii legale sau judiciare. Debitorul care este ținut să constituie o fideiusiune legală sau judiciară poate oferi în locul acesteia o altă garanție, considerată suficientă.

Art. 2.287. Litigiile cu privire la caracterul suficient al fideiusiunii. Litigiile cu privire la caracterul suficient al bunurilor fideiusorului sau al garanției oferite în locul fideiusiunii sunt soluționate de instanță, pe cale de ordonanță președințială.

Art. 2.288. Obligația principală. (1) Fideiusiunea nu poate exista decât pentru o obligație valabilă.

(2) Se pot însă garanta prin fideiusiune obligaţii naturale, precum şi cele de care debitorul principal se poate libera invocând incapacitatea sa, dacă fideiusorul cunoştea aceste împrejurări.

(3) De asemenea, fideiusiunea poate fi constituită pentru o datorie viitoare sau condiţională.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1653. (1) Fidejusiunea nu poate exista decât pentru o obligaţie validă. (2) Cu toate acestea, se poate face cineva fidejusorele unei obligaţii ce poate fi anulată în virtutea unei excepţii personale debitorului, cum de pildă în cazul de minoritate.

Art. 2.289. Limitele fideiusiunii. (1) Fideiusiunea nu poate fi extinsă peste limitele în care a fost contractată.

(2) Fideiusiunea care depăşeşte ceea ce este datorat de debitorul principal sau care este contractată în condiţii mai oneroase nu este valabilă decât în limita obligaţiei principale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1654. (1) Fidejusiunea nu poate întrece datoria debitorului, nici poate fi făcută sub condiţii mai oneroase. (2) Poate fi însă numai pentru o parte a datoriei şi sub condiţii mai puţin grele. (3) Cauţiunea ce întrece datoria sau care este contractată sub condiţii mai oneroase e validă numai până în măsura obligaţiei principale. ▸ Art. 1656. Fidejusiunea trebuie să fie expresă şi nu se poate întinde peste marginile în care s-a contractat.

Art. 2.290. Întinderea fideiusiunii. (1) În lipsa unei stipulaţii contrare, fideiusiunea unei obligaţii principale se întinde la toate accesoriile acesteia, chiar şi la cheltuielile ulterioare notificării făcute fideiusorului şi la cheltuielile aferente cererii de chemare în judecată a acestuia.

(2) Fideiusorul datorează cheltuielile de judecată şi de executare silită avansate de creditor în cadrul procedurilor îndreptate împotriva debitorului principal numai în cazul în care creditorul l-a înştiinţat din timp.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1657. Fidejusiunea nedeterminată a unei obligaţii principale, se întinde la toate accesoriile unei datorii, şi încă şi la spezele primei reclamaţii, şi la toate cele posterioare notificării făcute fidejusorului.

Art. 2.291. Fideiusiunea parţială. Fideiusiunea poate fi contractată pentru o parte din obligaţia principală sau în condiţii mai puţin oneroase.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1654. (1) Fidejusiunea nu poate întrece datoria debitorului, nici poate fi făcută sub condiţii mai oneroase. (2) Poate fi însă numai pentru o parte a datoriei şi sub condiţii mai puţin grele.

Art. 2.292. Fideiusiunea asimilată. În cazul în care o parte se angajează faţă de o altă parte să acorde un împrumut unui terţ, creditorul acestui angajament este considerat fideiusor al obligaţiei de restituire a împrumutului.

Secţiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii

§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor

Art. 2.293. Obligaţia fideiusorului. Fideiusorul nu este ţinut să îndeplinească obligaţia debitorului decât dacă acesta nu o execută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1662. Fidejusorul nu este ţinut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuţie, afară numai când însuşi a renunţat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul.

Art. 2.294. Beneficiul de discuțiune. (1) Fideiusorul convențional sau legal are facultatea de a cere creditorului să urmărească mai întâi bunurile debitorului principal, dacă nu a renunțat la acest beneficiu în mod expres.

(2) Fideiusorul judiciar nu poate cere urmărirea bunurilor debitorului principal sau ale vreunui alt fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1662. Fidejusorul nu este ținut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuție, afară numai când însuși a renunțat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul. În cazul din urmă, efectul obligației sale se regulează după principiile statornicite în privința datoriilor solidare *(C. civ. 1039 și urm., 1055, 1056, 1663 și urm., 1677, 1794).* ▸ Art. 1677. Garantul judecătoresc nu poate cere discuția averii debitorului principal *(C. civ. 1662 și urm.).* ▸ Art. 1678. Cel ce s-a făcut garant numai pentru fidejusorul judecătoresc nu poate să ceară discuția averii debitorului principal și a fidejusorului *(C. civ. 1655, 1662).*

Art. 2.295. Invocarea beneficiului de discuțiune. (1) Fideiusorul care se prevalează de beneficiul de discuțiune trebuie să îl invoce înainte de judecarea fondului procesului, să indice creditorului bunurile urmăribile ale debitorului principal și să avanseze acestuia sumele necesare urmăririi bunurilor.

(2) Creditorul care întârzie urmărirea răspunde față de fideiusor, până la concurența valorii bunurilor indicate, pentru insolvabilitatea debitorului principal survenită după indicarea de către fideiusor a bunurilor urmăribile ale debitorului principal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1664. (1) Fidejusorul care cere discuția trebuie să indice creditorului averea debitorului principal și să anticipeze spezele cuviincioase pentru punerea în lucrare a executării. ▸ Art. 1665. De câte ori cauționatorul va arăta bunuri în cuprinderea articolului precedent și va anticipa și spezele cuviincioase pentru discuție, creditorul rămâne către garant răspunzător până la valoarea bunurilor arătate, în caz de nesolvabilitate a debitorului principal survenită prin amânarea urmăririi *(C. civ. 999).*

Art. 2.296. Excepțiile invocate de fideiusor. Fideiusorul, chiar solidar, poate opune creditorilor toate mijloacele de apărare pe care le putea opune debitorul principal, afară de cele care îi sunt strict personale acestuia din urmă sau care sunt excluse prin angajamentul asumat de fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1681. Garantul se poate servi în contra creditorului de toate excepțiile datornicului principal inerente datoriei; însă nu-i poate opune acele ce sunt curat personale datornicului *(C. civ. 1047, 1142, 1148, 1155).*

Art. 2.297. Pluralitatea de fideiusori. Atunci când mai multe persoane s-au constituit fideiusori ai aceluiași debitor pentru aceeași datorie, fiecare dintre ele este obligată la întreaga datorie și va putea fi urmărită ca atare, însă cel urmărit poate invoca beneficiul de diviziune, dacă nu a renunțat în mod expres la acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1666. Când mai multe persoane au garantat unul și același creditor pentru una și aceeași datorie, fiecare din ele rămâne obligată pentru datoria întreagă *(C. civ. 1039 și urm., 1142, 1674).*

Art. 2.298. Beneficiul de diviziune. (1) Prin efectul beneficiului de diviziune, fiecare fideiusor poate cere creditorului să își dividă mai întâi acțiunea și să o reducă la partea fiecăruia.

(2) Dacă vreunul dintre fideiusori era insolvabil atunci când unul dintre ei a obţinut diviziunea, acesta din urmă rămâne obligat proporţional pentru această insolvabilitate. El nu răspunde însă pentru insolvabilitatea survenită după diviziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1667. (1) Cu toate acestea, fiecare din persoanele arătate în articolul precedent, întrucât n-a renunţat la beneficiul diviziunii, poate cere ca creditorul să dividă mai întâi acţiunea sa şi să o reducă la proporţia fiecăruia. (2) Dacă unii din garanţi erau nesolvabili în timpul în care unul din ei obţinuse diviziunea, acesta rămâne obligat în proporţia unei asemenea nesolvabilităţi; dacă însă nesolvabilitatea a supravenit după diviziune, atunci nu mai poate fi răspunzător pentru aceasta *(C. civ. 1042, 1049, 1057, 1060, 1668).*

Art. 2.299. Divizarea acţiunii de către creditor. Dacă însă creditorul însuşi a divizat acţiunea sa, el nu mai poate reveni asupra diviziunii, chiar dacă înainte de data la care a făcut această diviziune ar fi existat fideiusori insolvabili.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1668. Dacă creditorul însuşi şi de bună voie a împărţit acţiunea sa, nu mai poate să se lepede de această diviziune, deşi, mai înainte de timpul în care a primit-o, unii din cauţionatori au fost nesolvabili *(C. civ. 1049 şi urm.).*

Art. 2.300. Fideiusiunea solidară. Atunci când se obligă împreună cu debitorul principal cu titlu de fideiusor solidar sau de codebitor solidar, fideiusorul nu mai poate invoca beneficiile de discuţiune şi de diviziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1662. Fidejusorul nu este ţinut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuţie, afară numai când însuşi a renunţat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul. În cazul din urmă, efectul obligaţiei sale se regulează după principiile statornicite în privinţa datoriilor solidare *(C. civ. 1039 şi urm., 1055, 1056, 1663 şi urm., 1677, 1794).*

Art. 2.301. Prorogarea termenului şi decăderea din termen. Fideiusorul nu este liberat prin simpla prelungire a termenului acordat de creditor debitorului principal. Tot astfel, decăderea din termen a debitorului principal produce efecte cu privire la fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1684. Prelungirea termenului acordat de creditor în favoarea datornicului principal nu liberează pe fidejusor de garanţia sa, care poate în acest caz să urmărească pe debitor pentru plată *(C. civ. 1022 şi urm., 1673).*

Art. 2.302. Informarea fideiusorului. Creditorul este ţinut să ofere fideiusorului, la cererea acestuia, orice informaţie utilă asupra conţinutului şi modalităţilor obligaţiei principale şi asupra stadiului executării acesteia.

Art. 2.303. Renunţarea anticipată. Fideiusorul nu poate renunţa anticipat la dreptul de informare şi la beneficiul excepţiei subrogaţiei.

Art. 2.304. Fideiusiunea dată unui fideiusor. Cel care a dat fideiusiune fideiusorului debitorului principal nu este obligat faţă de creditor decât în cazul când debitorul principal şi toţi fideiusorii săi sunt insolvabili ori sunt liberaţi prin efectul unor excepţii personale debitorului principal sau fideiusorilor săi.

§2. Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor

Art. 2.305. Subrogarea fideiusorului. Fideiusorul care a plătit datoria este de drept subrogat în toate drepturile pe care creditorul le avea împotriva debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1670. Cauționatorul ce a plătit datoria intră în dreptul ce avea creditorul contra datornicului *(C. civ. 1108)*.

Art. 2.306. Întinderea dreptului de regres. (1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a plătit, şi anume capitalul, dobânzile şi cheltuielile, precum şi daunele-interese pentru repararea oricărui prejudiciu pe care acesta l-a suferit din cauza fideiusiunii. El poate, de asemenea, să ceară dobânzi pentru orice sumă pe care a trebuit să o plătească creditorului, chiar dacă datoria principală nu producea dobânzi.

(2) Fideiusorul care s-a obligat fără consimțământul debitorului nu poate recupera de la acesta decât ceea ce debitorul ar fi fost ținut să plătească, inclusiv daune-interese, dacă fideiusiunea nu ar fi avut loc, afară de cheltuielile subsecvente notificării plății, care sunt în sarcina debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1669. (1) Cauționatorul ce a plătit are regres contra debitorului principal, atât când a garantat cu ştiința debitorului, cât şi pe neştiința lui. (2) Regresul se întinde atât asupra capitalului, cât şi asupra dobânzilor şi a spezelor; cu toate acestea, garantul nu are regres decât pentru spezele făcute de dânsul după ce a notificat debitorului principal reclamația pornită asupra-i. (3) Fidejusorul are regres şi pentru dobânda sumei ce a plătit, chiar când datoria nu produce dobândă, şi încă şi pentru daune-interese, dacă se cuvine. (4) Cu toate acestea, dobânzile ce ar fi fost datorite creditorului nu vor merge în favoarea garantului decât din ziua în care s-a notificat plata *(C. civ. 1093, 1108, 1109, 1655, 1657, 1672, 1673)*.

Art. 2.307. Regresul contra debitorului incapabil. Atunci când debitorul principal se liberează de obligație invocând incapacitatea sa, fideiusorul are regres împotriva debitorului principal numai în limita îmbogățirii acestuia.

Art. 2.308. Regresul contra mai multor debitori principali. Când pentru aceeaşi datorie sunt mai mulți debitori principali care s-au obligat solidar, fideiusorul care a garantat pentru toți are împotriva oricăruia dintre ei acțiune în restituire pentru tot ceea ce a plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1671. Când sunt mai mulți debitori principali solidari pentru una şi aceeaşi datorie, fidejusorul ce a garantat pentru ei toți are regres în contra fiecărui din ei pentru repetițiunea sumei totale ce a plătit *(C. civ. 1039, 1053)*.

Art. 2.309. Limitele regresului. Dacă s-a obligat împotriva voinței debitorului principal, fideiusorul care a plătit nu are decât drepturile prevăzute la art. 2.305.

Art. 2.310. Pierderea dreptului de regres. (1) Fideiusorul care a plătit o datorie nu are acțiune împotriva debitorului principal care a plătit ulterior aceeaşi datorie fără ca fideiusorul să îl fi înştiințat cu privire la plata făcută.

(2) Fideiusorul care a plătit fără a-l înştiința pe debitorul principal nu are acțiune împotriva acestuia dacă, la momentul plății, debitorul avea mijloacele pentru a declara stinsă datoria. În aceleaşi împrejurări, fideiusorul nu are acțiune împotriva debitorului decât pentru sumele pe care acesta ar fi fost chemat să le plătească, în măsura în care putea opune creditorului mijloace de apărare pentru a obține reducerea datoriei.

(3) În toate cazurile, fideiusorul păstrează dreptul de a cere creditorului restituirea, în tot sau în parte, a plății făcute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1672. (1) Fidejusorul ce a plătit prima dată, nu are regres contra debitorului principal ce a plătit de-a doua oară; are însă acțiunea de repetițiune contra creditorului. (2) Când fidejusorul a plătit, fără să fi fost urmărit şi fără să fi înştiințat pe datornicul principal, nu va avea nici un regres contra acestuia în cazul când în timpul plății, datornicul ar fi avut meziu de a declara stinsă datoria sa; îi rămâne însă dreptul de a cere înapoi de la creditor banii dați *(C. civ. 993, 1092)*.

Art. 2.311. Înștiințarea fideiusorului. (1) Debitorul care cunoaște existența fideiusiunii este obligat să îl înștiințeze de îndată pe fideiusor când plătește creditorului.

(2) Dacă o asemenea înștiințare nu a fost făcută, fideiusorul care plătește creditorului fără să știe că acesta a fost plătit are acțiune în restituire și împotriva debitorului.

Art. 2.312. Regresul anticipat. (1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului se poate îndrepta împotriva acestuia, chiar înainte de a plăti, atunci când este urmărit în justiție pentru plată, când debitorul este insolvabil ori când s-a obligat a-l libera de garanție într-un anumit termen care a expirat.

(2) Această regulă se aplică și atunci când datoria a ajuns la termen, chiar dacă creditorul, fără consimțământul fideiusorului, i-a acordat debitorului un nou termen de plată sau când, din cauza pierderilor suferite de debitor ori a unei culpe a acestuia, fideiusorul suportă riscuri semnificativ mai mari decât în momentul în care s-a obligat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1673. Fidejusorul, și fără a fi plătit, poate să reclame dezdăunare de la debitor: 1. când este urmărit în judecată pentru a plăti; 2. când debitorul se află falit sau în stare de nesolvabilitate; 3. când debitorul s-a îndatorat de a-l libera de garanție într-un termen determinat și acesta a expirat; 4. când datoria a devenit exigibilă prin sosirea scadenței stipulate;

§3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori

Art. 2.313. Regresul contra celorlalți fideiusori. (1) Când mai multe persoane au dat fideiusiune aceluiași debitor și pentru aceeași datorie, fideiusorul care a plătit datoria are regres împotriva celorlalți fideiusori pentru partea fiecăruia.

(2) Această acțiune nu poate fi introdusă decât în cazurile în care fideiusorul putea, înainte de a plăti, să se îndrepte împotriva debitorului.

(3) Dacă unul dintre fideiusori este insolvabil, partea ce revine acestuia se divide proporțional între ceilalți fideiusori și cel care a plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1674. (1) Când mai multe persoane au garantat pentru unul și același debitor și pentru una și aceeași datorie, garantul ce a plătit datoria are regres contra celorlalți garanți pentru porțiunea ce privește pe fiecare. (2) Cu toate acestea, nu are loc regresul decât când garantul a plătit în unul din cazurile arătate în articolul precedent *(C. civ. 1039, 1053, 1108, 1109, 1666).*

Secțiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii

Art. 2.314. Confuziunea. Confuziunea calităților de debitor principal și fideiusor, când devin moștenitori unul față de celălalt, nu stinge acțiunea creditorului nici împotriva debitorului principal, nici împotriva aceluia care a dat fideiusiune pentru fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1680. Confuziunea urmată între datornicul principal și fidejusorul său, prin erezirea unuia de către altul, nu stinge acțiunea creditorului contra acelui ce a garantat pentru fidejusor *(C. civ. 653, 1154, 1655, 1678).*

Art. 2.315. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului. Dacă, urmare a faptei creditorului, subrogația nu ar profita fideiusorului, acesta din urmă este liberat în limita sumei pe care nu ar putea să o recupereze de la debitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1682. Cauționatorul se liberează de garanția sa, când nu poate să intre în drepturile, privilegiile și ipotecile creditorului din cauza acestuia *(C. civ. 1108, 1670).*

Art. 2.316. Liberarea fideiusorului pentru obligaţiile viitoare sau nedeterminate. (1) Atunci când este dată în vederea acoperirii datoriilor viitoare ori nedeterminate sau pentru o perioadă nedeterminată, fideiusiunea poate înceta după 3 ani, prin notificarea făcută debitorului, creditorului şi celorlalţi fideiusori, dacă, între timp, creanţa nu a devenit exigibilă.

(2) Această regulă nu se aplică în cazul fideiusiunii judiciare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1673. Fidejusorul, şi fără a fi plătit, poate să reclame dezdăunare de la debitor: 5. după trecerea de 10 ani, când obligaţia principală nu are un termen determinat de scadenţă, întrucât însă obligaţia principală nu ar fi fost de aşa fel încât să nu poată a se stinge înaintea unui termen determinat, cum de exemplu tutela, ori întrucât nu s-a stipulat contrariul *(C. civ. 1022 şi urm., 1684).*

Art. 2.317. Stingerea obligaţiei principale prin darea în plată. Atunci când creditorul a primit de bunăvoie un imobil sau un bun drept plată a datoriei principale, fideiusorul rămâne liberat chiar şi atunci când creditorul este ulterior evins de acel bun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1683. Dacă creditorul primeşte de bună voie un imobil sau alt lucru în plata datoriei principale, cauţionatorul rămâne liberat, chiar când creditorul a fost evins din acel lucru.

Art. 2.318. Urmărirea debitorului principal. (1) Fideiusorul rămâne ţinut şi după împlinirea termenului obligaţiei principale, în cazul în care creditorul a introdus acţiune împotriva debitorului principal în termen de 6 luni de la scadenţă şi a continuat-o cu diligenţă.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul în care fideiusorul a limitat în mod expres fideiusiunea la termenul obligaţiei principale. În acest caz, fideiusorul este ţinut doar dacă acţiunea împotriva debitorului principal este introdusă în termen de două luni de la scadenţă.

Art. 2.319. Decesul fideiusorului. Fideiusiunea încetează prin decesul fideiusorului, chiar dacă există stipulaţie contrară.

Art. 2.320. Cazul special. (1) Fideiusiunea constituită în considerarea unei anumite funcţii deţinute de debitorul principal se stinge la încetarea acestei funcţii.

(2) Cu toate acestea, fideiusorul rămâne ţinut pentru toate datoriile existente la încetarea fideiusiunii, chiar dacă acestea sunt supuse unei condiţii sau unui termen.

Capitolul III. Garanţiile autonome

Art. 2.321. Scrisoarea de garanţie. (1) Scrisoarea de garanţie este angajamentul irevocabil şi necondiţionat prin care o persoană, denumită *emitent*, se obligă, la solicitarea unei persoane denumite *ordonator*, în considerarea unui raport obligaţional preexistent, dar independent de acesta, să plătească o sumă de bani unei terţe persoane, denumită *beneficiar*, în conformitate cu termenii angajamentului asumat.

(2) Angajamentul astfel asumat se execută la prima şi simpla cerere a beneficiarului, dacă prin textul scrisorii de garanţie nu se prevede altfel.

(3) Emitentul nu poate opune beneficiarului excepţiile întemeiate pe raportul obligaţional preexistent angajamentului asumat prin scrisoarea de garanţie şi nu poate fi ţinut să plătească în caz de abuz sau de fraudă vădită.

(4) Emitentul care a efectuat plata are drept de regres împotriva ordonatorului scrisorii de garanţie.

(5) În lipsa unei convenţii contrare, scrisoarea de garanţie nu este transmisibilă odată cu transmiterea drepturilor şi/sau obligaţiilor din raportul obligaţional preexistent.

(6) Beneficiarul poate transmite dreptul de a solicita plata în cadrul scrisorii de garanţie, dacă în textul acesteia s-a prevăzut în mod expres.

(7) Dacă în textul scrisorii de garanție nu se prevede altfel, aceasta produce efecte de la data emiterii ei și își încetează de drept valabilitatea la expirarea termenului stipulat, independent de remiterea originalului scrisorii de garanție.

Legea de aplicare:
Art. 150. (1) Scrisorile de garanție emise înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate și efectele, regulilor aplicabile la data emiterii lor.
(2) Regresul va fi supus legii aplicabile obligației principale.

Art. 2.322. Scrisoarea de confort. (1) Scrisoarea de confort este acel angajament irevocabil și autonom prin care emitentul își asumă o obligație de a face sau de a nu face, în scopul susținerii unei alte persoane, denumită *debitor*, în vederea executării obligațiilor acesteia față de un creditor al său. Emitentul nu va putea opune creditorului nicio apărare sau excepție derivând din raportul obligațional dintre creditor și debitor.
(2) În cazul în care debitorul nu își execută obligația, emitentul scrisorii de confort poate fi obligat numai la plata de daune-interese față de creditor și numai dacă acesta din urmă face dovada că emitentul scrisorii de confort nu și-a îndeplinit obligația asumată prin scrisoarea de confort.
(3) Emitentul scrisorii de confort care a căzut în pretenții față de creditor are drept de regres împotriva debitorului.

Titlul XI. Privilegiile și garanțiile reale

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.323. Domeniul de aplicare. Prezentul titlu reglementează privilegiile, precum și garanțiile reale destinate să asigure îndeplinirea unei obligații patrimoniale.

Legea de aplicare:
Art. 104. (1) Constituirea, conținutul și opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.
(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.
(3) Drepturile reale de garanție își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităților de publicitate.
[...]
Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligații patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terț prin constituirea unei garanții personale ori a unei garanții reale.
(2) De asemenea, obligațiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.
[...]
Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.
[...]
Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale imobiliare, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.
[...]
Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat

Art. 2.324. Garanția comună a creditorilor. (1) Cel care este obligat personal răspunde cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare. Ele servesc drept garanție comună a creditorilor săi.

(2) Nu pot face obiectul garanției prevăzute la alin. (1) bunurile insesizabile.

(3) Creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu o anumită diviziune a patrimoniului, autorizată de lege, trebuie să urmărească mai întâi bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Dacă acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creanțelor, pot fi urmărite și celelalte bunuri ale debitorului.

(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercițiului unei profesii autorizate de lege pot fi urmărite numai de creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu profesia respectivă. Aceşti creditori nu vor putea urmări celelalte bunuri ale debitorului.

Legea de aplicare:

Art. 151. (1) Dispozițiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se vor aplica în cazurile în care profesionistul își operează diviziunea patrimoniului după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) Creditorii prevăzuți la art. 2.324 alin. (4) din Codul civil includ și statul și organele fiscale.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1718. Oricine este obligat personal este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale, mobile şi imobile, prezente şi viitoare *(C. civ. 1719, 1824, 1826, 1828, 1831).*

Art. 2.325. Limitarea drepturilor creditorului. Debitorul şi creditorul pot conveni să limiteze dreptul creditorului de a urmări bunurile care nu îi sunt ipotecate.

Art. 2.326. Egalitatea creditorilor. (1) Prețul bunurilor debitorului se împarte între creditori proporțional cu valoarea creanței fiecăruia, afară de cazul în care există între ei cauze de preferință ori convenții cu privire la ordinea îndestulării lor.

(2) Creditorii care au acelaşi rang au deopotrivă drept la plată, proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei.

Legea de aplicare:

Art. 152. (1) Dispozițiile art. 2.326 alin. (1) din Codul civil se aplică în cazurile în care creditorii trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea bunurilor sesizabile ale debitorului.

(2) Dispozițiile art. 2.326 alin. (2) din Codul civil se aplică în cazul în care mai mulți creditori deținând ipoteci sau privilegii cu privire la același bun al debitorului trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea respectivului bun.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▸ Art. 1719. Bunurile unui debitor servesc spre asigurarea comună a creditorilor săi, şi prețul lor se împarte între ei prin analogie, afară de cazul când există între creditori cauze legitime de preferință *(C. civ. 974 şi urm., 1720, 1721, 1824 şi urm.).* ▸ Art. 1724. Creditorii privilegiați, care au același rang, au deopotrivă drept la plată.

Art. 2.327. Cauzele de preferință. Cauzele de preferință sunt privilegiile, ipotecile şi gajul.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1720. Cauzele legitime de preferință sunt privilegiile şi ipotecile *(C. civ. 1685, 1722 şi urm., 1746 şi urm.).*

Art. 2.328. Preferința acordată statului. Preferința acordată statului şi unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor se reglementează prin legi speciale. O asemenea preferință nu poate afecta drepturile dobândite anterior de către terți.

Legea de aplicare:

Art. 153. Preferința acordată statului şi unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor nu va fi opozabilă terților înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în registrele de publicitate. O asemenea preferință va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferința a fost făcută publică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1725. (1) Privilegiile tezaurului public şi ordinea în care se exercită ele sunt regulate prin legi speciale. (2) Tezaurul public nu poate obţine un privilegiu în contra drepturilor persoanelor al treilea dobândite mai înainte.

Art. 2.329. Clauzele de insesizabilitate. (1) Condiţiile cerute pentru validitatea clauzelor de inalienabilitate se aplică în mod corespunzător clauzelor prin care se stipulează insesizabilitatea unui bun.

(2) Toate bunurile care sunt, potrivit legii, inalienabile sunt insesizabile.

(3) Pentru a fi opozabile terţilor, clauzele de insesizabilitate trebuie înscrise în registrele de publicitate mobiliară sau, după caz, imobiliară.

Art. 2.330. Strămutarea garanţiei. (1) Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizaţia de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creanţelor privilegiate sau ipotecare, după rangul lor.

(2) Sunt afectate plăţii aceloraşi creanţe sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1721. (1) Când un imobil, recolte, sau alte bunuri mobile vor fi fost asigurate în contra incendiului, sau în contra oricărui alt caz fortuit, suma ce se va datora de către asigurător va trebui, dacă nu va fi fost cheltuită în reparaţia obiectului asigurat, să fie afectată la plata creanţelor privilegiate şi ipotecare, după rangul fiecăreia din ele. (2) Asemenea se va urma şi cu orice despăgubire va fi datorită de către o a treia persoană, pentru pierderea totală sau deteriorarea obiectului însărcinat de un privilegiu sau ipotecă.

Art. 2.331. Procedura strămutării garanţiei. (1) Sumele datorate cu titlu de indemnizaţie de asigurare sau despăgubirea se consemnează într-un cont bancar distinct purtător de dobânzi pe numele asiguratului, al celui prejudiciat sau, după caz, al expropriatului şi la dispoziţia creditorilor care şi-au înscris garanţia în registrele de publicitate.

(2) Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creanţelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiaţi. El are însă dreptul să perceapă dobânzile.

(3) În lipsa acordului părţilor, creditorii îşi pot satisface creanţele numai potrivit dispoziţiilor legale privitoare la executarea ipotecilor.

Legea de aplicare:
Art. 154. (1) Obligaţia consemnării sumelor prevăzute la art. 2.331 din Codul civil revine persoanei obligate să le plătească.
(2) În momentul efectuării plăţii sumelor menţionate la alin. (1), plătitorul va preciza instituţiei financiare la care a deschis contul faptul că sumele plătite sunt afectate de o sarcină şi că titularul contului nu poate dispune de ele fără acordul creditorilor.
(3) În cazul omisiunii respectării procedurii de deschidere a contului şi de oferire a instrucţiunilor necesare instituţiei financiare la care se deschide contul, plătitorul va răspunde pentru prejudiciul pricinuit creditorilor.

Art. 2.332. Opţiunea asigurătorului. (1) Prin contractul de asigurare, asigurătorul poate să îşi rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

(2) Asigurătorul va notifica intenţia de a exercita acest drept creditorilor care şi-au înscris garanţia în registrele de publicitate, în termen de 30 de zile de la data la care a cunoscut producerea evenimentului asigurat.

(3) Titularii creanţelor garantate pot cere plata indemnizaţiei de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării.

Capitolul II. Privilegiile

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.333. Noțiune. (1) Privilegiul este preferința acordată de lege unui creditor în considerarea creanței sale.

(2) Privilegiul este indivizibil.

Legea de aplicare:
Art. 155. (1) Constituirea, conținutul și opozabilitatea privilegiului sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.
(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a privilegiilor sunt guvernate de dispozițiile legii în vigoare la data efectuării acestora.
(3) Privilegiile pentru care formalitățile de publicitate au fost efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1722. Privilegiul este un drept, ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferit celorlalți creditori, fie chiar ipotecari *(C. civ. 1685, 1723 și urm.)*.

Art. 2.334. Opozabilitatea privilegiilor. Privilegiile sunt opozabile terților fără să fie necesară înscrierea lor în registrele de publicitate, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară:
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 36. (1) Orice creditor care, fără a fi parte într-un contract de garanție, are un privilegiu prin simplul efect al legii, inclusiv privilegiul statului pentru taxele ce îi sunt datorate, are prioritate asupra garanției reale a creditorului asupra bunului în cauză numai în momentul în care privilegiul îndeplinește condiția de publicitate prin înscrierea acestuia la arhivă sau prin posesia bunului. (2) Cu toate acestea privilegiul depozitarului pentru cheltuielile efectuate cu depozitarea bunului are prioritate față de garanția reală asupra aceluiași bun din momentul în care privilegiul a fost înscris la arhivă. Avizul pentru înscrierea acestui privilegiu trebuie să indice certificatul de depozit care reprezintă bunurile. Prin regulamentul de aplicare a prezentului titlu se vor prevedea tipul de formular și modul de completare a acestuia.

Art. 2.335. Prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe. Creditorul privilegiat este preferat celorlalți creditori, chiar dacă drepturile acestora s-au născut ori au fost înscrise mai înainte.

Legea de aplicare:
Art. 156. Dispozițiile art. 2.335 din Codul civil nu se aplică și creditorilor ipotecari a căror ipotecă a fost perfectată anterior înregistrării privilegiului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1723. Între creditorii privilegiați, preferința se regulează după diferitele calități ale privilegiilor (C. civ. 1729).

Art. 2.336. Rangul privilegiilor între ele. (1) Rangul privilegiilor se stabilește prin lege.

(2) Privilegiile reglementate în prezentul capitol sunt preferate privilegiilor create, fără indicarea rangului, prin legi speciale.

Art. 2.337. Stingerea privilegiilor. Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiile se sting odată cu obligația garantată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1800. (1) Privilegiile și ipotecile se sting: 1. prin stingerea obligației principale.

Secţiunea a 2-a. Privilegiile generale şi privilegiile speciale

Art. 2.338. Privilegiile generale. Privilegiile asupra tuturor bunurilor mobile şi imobile ale debitorului se stabilesc şi se exercită în condiţiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1729. (1) Creanţele privilegiate asupra tuturor mobilelor sunt cele mai jos arătate, şi se exercită în ordinea următoare:1. cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor; 2. cheltuielile îngropării în raport cu condiţia şi starea defunctului; 3. cheltuielile boalei celei de pe urmă făcute în curs de un an; 4. salariile oamenilor de serviciu pentru un an trecut şi restul datoriei din anul curent; salariul de 6 luni al calfelor de prăvălie şi salariul pe o lună al lucrătorilor cu ziua; 5. preţul obiectelor de subsistenţă date debitorului şi familiei sale în curs de şase luni. (2) Când valoarea imobilelor n-a fost absorbită de creanţele privilegiate şi ipotecare, parte din preţul lor ce mai rămâne se va afecta cu preferinţă la plata creanţelor arătate prin prezentul articol *(C. civ. 472 şi urm., 1370, 1739).*

Art. 2.339. Privilegiile speciale. (1) Creanţele privilegiate asupra anumitor bunuri mobile sunt următoarele:

a) creanţa vânzătorului neplătit pentru preţul bunului mobil vândut unei persoane fizice este privilegiată cu privire la bunul vândut, cu excepţia cazului în care cumpărătorul dobândeşte bunul pentru serviciul sau exploatarea unei întreprinderi;

b) creanţa celui care exercită un drept de retenţie este privilegiată cu privire la bunul asupra căruia se exercită dreptul de retenţie, atât timp cât acest drept subzistă.

(2) În caz de concurs, privilegiile se exercită în ordinea prevăzută la alin. (1). Orice stipulaţie contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1730. Creanţele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt:1. Chiriile şi arenzile. Când contractul este autentic sau are o dată certă, proprietarul are privilegiul pentru toată chiria sau arenda pe anul curent, precum şi pe tot timpul ce rămâne a curge până la expirarea contractului. Când contractul nu e autentic, sau nu are dată certă, proprietarul are privilegiul numai pentru chiria sau arenda pe anul curent şi pe anul viitor. În cazul dintâi, dacă prin contractul de arendare sau închiriere nu va fi fost expres prohibită subarendarea sau subînchirierea, ceilalţi creditori ai debitorului pot reînchiria casa sau rearenda moşia pentru timpul ce mai rămâne a curge după contract; dar sunt obligaţi de a plăti proprietarului tot ce-i este datorit. Obiectele asupra cărora se exercită privilegiul sunt:Pentru casă, toate mobilele din ea. Pentru moşie, toată recolta anului curent, precum şi tot ce serveşte la exploatarea moşiei. Acelaşi privilegiu are loc pentru reparaţiile locative şi pentru tot ce priveşte execuţia contractului. Proprietarul poate sechestra mobilele care se află în casa sa sau pe moşia sa, când ele au fost duse în alt loc, fără consimţământul său, şi proprietarul conservă privilegiul său pe aceste mobile, întrucât timp le-a revendicat; adică, când sunt în chestiune mobilele unei moşii, dacă a făcut cererea sa în termen de 40 zile, şi când sunt în chestiune mobilele unei case, în termen de 15 zile. 2. Sumele datorite pentru seminţe sau pentru cheltuiala recoltei anului curent, asupra preţului acestei recolte, şi sumele datorite pentru instrumente de exploataţiune, pe preţul acestor instrumente; în ambele aceste cazuri, cu preferinţă chiar înaintea proprietarului moşiei pentru privilegiul arendei. 3. Creanţa pe amanetul ce este în posesiunea creditorului. 4. Cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului. 5. Preţul pentru lucruri mobile neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitorului, chiar şi în cazul când a cumpărat cu termen de plată. Dacă vânzarea s-a făcut fără termen de plată, vânzătorul poate chiar să revendice obiectele vândute, pe cât timp se află în posesiunea cumpărătorului, şi poate să împiedice revinderea acelor lucruri, dacă însă s-a făcut cererea sa în termen de opt zile după trădarea lucrurilor, şi dacă lucrurile se află încă tot în starea în care se găseau la timpul trădării lor. Pierderea acţiunii de revendicare aduce cu sine şi pierderea acţiunii rezolutorie a contractului vânzării, în privinţa celorlalţi creditori. 6. Creanţele ce are un hangiu, în această calitate, asupra efectelor voiajorilor, ce se află în ospătăria sa. 7. Creanţa cheltuielilor de transport şi a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, şi în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului. *(C. civ. 991, 1080, 1361, 1429 şi urm., 1473 şi urm., 1574, 1618, 1623, 1685 şi urm., 1691).*

Art. 2.340. Stingerea privilegiului special. Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiul special se stinge prin înstrăinarea, transformarea sau pieirea bunului. Dispozițiile art. 2.337 rămân aplicabile.

Art. 2.341. Strămutarea privilegiului vânzătorului. Atunci când cumpărătorul vinde la rândul său bunul, privilegiul menționat la art. 2.339 alin. (1) lit. a) se exercită asupra bunului revândut, chiar dacă prețul celei de-a doua vânzări este încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferință față de privilegiul de care s-ar bucura primul cumpărător.

Secțiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele și concursul dintre privilegii și ipoteci

Art. 2.342. Concursul cauzelor de preferință. (1) În caz de concurs între privilegii sau între acestea și ipoteci, creanțele se satisfac în ordinea următoare:

1. creanțele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute la art. 2.339;
2. creanțele garantate cu ipotecă sau gaj.

(2) Creditorul care beneficiază de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte dacă își înscrie privilegiul la arhivă înainte ca ipoteca să fi devenit perfectă. Tot astfel, creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare dacă își înscrie privilegiul în cartea funciară mai înainte ca ipoteca să fi fost înscrisă.

Legea de aplicare:
Art. 157. Dispozițiile art. 2.342 din Codul civil se aplică numai privilegiilor speciale.

Capitolul III. Ipoteca

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Dispoziții comune

Art. 2.343. Noțiune. Ipoteca este un drept real asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executării unei obligații.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1746. (1) Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligații.

Art. 2.344. Caracterele juridice. Ipoteca este, prin natura ei, accesorie și indivizibilă. Ea subzistă cât timp există obligația pe care o garantează și poartă în întregime asupra tuturor bunurilor grevate, asupra fiecăruia dintre ele și asupra fiecărei părți din acestea, chiar și în cazurile în care proprietatea este divizibilă sau obligațiile sunt divizibile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1746. (2) Ipoteca este din natura ei nedivizibilă și subzistă în întregimea ei asupra tuturor imobilelor afectate, asupra fiecărui și asupra fiecărei porțiuni din aceste imobile.

Art. 2.345. Drepturile creditorului ipotecar. (1) Dreptul de ipotecă se menține asupra bunurilor grevate în orice mână ar trece.

(2) Creditorul ipotecar are dreptul de a-și satisface creanța, în condițiile legii, înaintea creditorilor chirografari, precum și înaintea creditorilor de rang inferior.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1746. (3) Dreptul de ipotecă se conservă asupra imobilelor în orice mână va trece *(C. civ. 1057, 1062, 1719, 1790 și urm.)*.
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 9. (2) Garanția reală acordă creditorului garantat dreptul de a-și satisface creanța cu bunul afectat garanției înaintea oricărui creditor negarantat și înaintea

altor creditori ale căror garanţii reale sau drepturi asupra bunului afectat garanţiei au un grad de prioritate inferior, potrivit dispoziţiilor cuprinse în cap. III.

Art. 2.346. Opozabilitatea ipotecii. Dacă prin lege nu se prevede altfel, ipoteca nu este opozabilă terţilor decât din ziua înscrierii sale în registrele de publicitate.

Art. 2.347. Operaţiunile asimilate. (1) Contractele care au ca efect conservarea sau constituirea unui drept asupra unui bun pentru a asigura executarea unei obligaţii, oricare ar fi numărul, natura sau denumirea lor, nu sunt opozabile terţilor care au dobândit drepturi cu privire la acel bun decât dacă sunt înscrise în registrele de publicitate, potrivit regulilor stabilite pentru ipoteci.

(2) Sunt asimilate astfel ipotecilor clauzele de rezervă a proprietăţii, pactele de răscumpărare ori cesiunile de creanţă încheiate în scop de garanţie.

(3) Dispoziţiile prezentului capitol privind ordinea de preferinţă şi executarea ipotecilor se aplică în mod corespunzător contractelor prevăzute la alin. (1).

Art. 2.348. Excepţiile. Dispoziţiile prezentului capitol nu se aplică cesiunii drepturilor succesorale şi cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 8. Acest titlu nu se va aplica: a) cesiunii drepturilor succesorale şi cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială;

Art. 2.349. Izvoarele ipotecii. (1) Ipoteca poate fi instituită numai în condiţiile legii şi cu respectarea formalităţilor prevăzute de lege.

(2) Ipoteca poate fi convenţională sau legală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1747. Dreptul de ipotecă nu se poate constitui decât în cazurile şi cu formele prescrise de lege. ▶ Art. 1748. Ipoteca este sau legală sau convenţională *(C. civ. 1749, 1753, 1769).*

§2. Obiectul şi întinderea ipotecii

Art. 2.350. Obiectul ipotecii. (1) Ipoteca poate avea ca obiect bunuri mobile sau imobile, corporale sau incorporale.

(2) Ea poate greva bunuri determinate ori determinabile sau universalităţi de bunuri.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condiţiile art. 600 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1750. Se pot ipoteca:1. imobilele care sunt în comerţ, cu accesoriile lor, ce după lege se privesc ca imobile; 2. uzufructul asupra acestor imobile şi accesorii *(C. civ. 462, 471, 488, 517, 963, 1777).* ▶ Art. 1751. Mobilele nu pot fi ipotecate *(C. civ. 472 şi urm., 1909).*
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6. (1) Se consideră cuprinse în domeniul de aplicare al prezentului titlu toate bunurile mobile, corporale sau necorporale. (2) De asemenea, cade sub incidenţa prezentului titlu orice bun mobil corporal sau bun mobil care este accesoriu al altui bun imobil, dar care poate fi înlăturat sau extras din acesta, cu excepţia clădirilor şi a materialelor de construcţii, chiar dacă părţile au denumit contractul respectiv ipotecă. (3) Prin clădiri se înţelege înălţarea unei structuri, deschiderea unei mine sau începerea unei lucrări executate la suprafaţă sau în subteran. Expresia materiale de construcţii înseamnă acele materiale care se încorporează într-o clădire şi include bunurile ataşate unei clădiri în aşa fel încât să nu poată fi desprinse decât numai prin producerea unor daune cu o valoare mai mare decât a materialelor obţinute prin înlăturare. (4) Prezentul titlu se aplică şi bunurilor prevăzute la art. 467 şi 468 din Codul civil. (5) Intră sub incidenţa prezentului titlu următoarele bunuri:a) stocul de bunuri fungibile şi

nefungibile; b) soldurile creditoare ale conturilor de depozit, depunerile de economii ori depozitele la termen deschise la instituții bancare sau financiare; c) certificatele de depozit, conosamentele și altele similare; d) acțiunile și părțile sociale din societățile pe acțiuni și cu răspundere limitată; e) drepturile de exploatare ale resurselor naturale și de operare de servicii publice, în condițiile prevăzute de lege; f) drepturile rezultând din invenții, mărci de fabrică și alte drepturi de proprietate intelectuală, industrială sau comercială; g) drepturile de creanță, garantate sau negarantate; h) instrumentele negociabile, inclusiv cele garantate printr-o ipotecă; i) universalitatea bunurilor mobile ale debitorului, care poate îngloba inventarul bunurilor circulante și bunurile viitoare; j) pădurea, recolta agricolă, mineralele și hidrocarburile ce urmează a fi extrase sau care au fost extrase; k) polițe de asigurare; l) dreptul obținut din închirierea sau arendarea unor bunuri imobiliare; m) echipamentele, instalațiile, mașinile agricole sau altele asemenea; n) drepturi societare; o) orice drept, exclusiv sau nu, de a tranzacționa cu bunuri mobile sau de a asigura servicii, care poate fi cedat de către titular, indiferent dacă cedarea este supusă unor restricții sau dacă necesită consimțământul constituitorului sau autorizarea altei persoane; p) bunurile mobile închiriate sau care fac obiectul unei operațiuni de leasing, pe o durată mai mare de un an; q) orice alte asemenea bunuri. ▶ Art. 10. (3) Garanția reală poate să aibă ca obiect un bun mobil individualizat sau determinat generic ori o universalitate de bunuri mobile. În cazul în care bunul afectat garanției constă într-o universalitate de bunuri mobile, inclusiv un fond de comerț, conținutul și caracteristicile acestuia vor fi determinate de părți până la data constituirii garanției reale. În acest caz nu este necesar ca părțile care compun bunurile afectate garanției să se afle într-o stare de interdependență funcțională.

Art. 2.351. Bunurile inalienabile sau insesizabile. (1) Bunurile inalienabile sau insesizabile nu pot fi ipotecate.

(2) Ipotecarea bunurilor inalienabile sau insesizabile va fi valabilă ca ipotecă asupra unui bun viitor, în situațiile în care bunul în cauză este afectat de o inalienabilitate sau insesizabilitate convențională.

Art. 2.352. Ipoteca nudei proprietăți. Ipoteca nudei proprietăți se extinde asupra proprietății depline la stingerea dezmembrămintelor.

Art. 2.353. Ipoteca unei cote-părți indivize. (1) Dacă în urma partajului sau a unui alt act constitutiv ori translativ de drepturi constituitorul păstrează vreun drept asupra unei părți materiale din bun, ipoteca ce fusese constituită asupra unei cote-părți indivize din dreptul asupra bunului se strămută de drept asupra părții respective din bun, însă numai în limita valorii cotei-părți indivize.

(2) În caz contrar, ipoteca se strămută de drept asupra sumelor cuvenite constituitorului. Dispozițiile art. 2.331 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2.354. Întinderea creanței ipotecare. Ipoteca garantează cu același rang capitalul, dobânzile, comisioanele, penalitățile și cheltuielile rezonabile făcute cu recuperarea sau conservarea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 10. (2) Garanția reală acoperă în toată întinderea sa obligația garantată. Dacă părțile nu decid altfel, obligația garantată include dobânzile acumulate și neplătite privind obligația principală și cheltuielile suportate de creditor cu luarea în posesie și vânzarea bunului afectat garanției după neîndeplinirea obligației de către debitor. De asemenea, dacă părțile nu decid altfel, iar bunul afectat garanției se află în posesia părții garantate, cheltuielile rezonabile, inclusiv costul asigurării și plata oricăror alte taxe suportate pentru obținerea și menținerea posesiei bunului afectat garanției și păstrarea acestuia în bune condiții, cad în sarcina debitorului, fiind, de asemenea, garantate prin bunul afectat garanției.

Art. 2.355. Extinderea ipotecii prin accesiune. (1) Ipoteca se extinde asupra bunurilor care se unesc prin accesiune cu bunul grevat.

(2) Ipoteca mobiliară se menţine asupra bunului rezultat din transformarea bunului grevat şi se strămută asupra celui creat prin contopirea sau unirea bunului grevat cu alte bunuri. Cel care dobândeşte prin accesiune bunul astfel creat este ţinut de ipotecă.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condiţiile art. 600 din Codul civil.

Art. 2.356. Bunurile mobile accesorii unui imobil. (1) Bunurile mobile care, fără a-şi pierde individualitatea, devin accesorii ale unui imobil pot fi ipotecate fie odată cu imobilul, fie separat.

(2) Ipoteca mobiliară continuă să greveze bunul chiar şi după ce acesta devine accesoriul unui imobil. Ipoteca mobiliară se stinge însă cu privire la materialele de construcţie sau alte asemenea bunuri încorporate într-o construcţie sau într-o altă ameliorăţiune a unui teren.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6. (2) De asemenea, cade sub incidenţa prezentului titlu orice bun mobil corporal sau bun mobil care este accesoriu al altui bun imobil, dar care poate fi înlăturat sau extras din acesta, cu excepţia clădirilor şi a materialelor de construcţii, chiar dacă părţile au denumit contractul respectiv ipotecă. (3) Prin clădiri se înţelege înălţarea unei structuri, deschiderea unei mine sau începerea unei lucrări executate la suprafaţă sau în subteran. Expresia materiale de construcţii înseamnă acele materiale care se încorporează într-o clădire şi include bunurile ataşate unei clădiri în aşa fel încât să nu poată fi desprinse decât numai prin producerea unor daune cu o valoare mai mare decât a materialelor obţinute prin înlăturare.

Art. 2.357. Ipoteca asupra unei universalităţi de bunuri. (1) Ipoteca asupra unei universalităţi de bunuri se întinde asupra tuturor bunurilor cuprinse în aceasta.

(2) Ipoteca se menţine asupra universalităţii de bunuri, chiar şi atunci când bunurile cuprinse în aceasta au pierit, dacă debitorul le înlocuieşte într-un interval rezonabil, ţinând cont de cantitatea şi natura bunurilor.

Legea de aplicare:
Art. 160. (1) În cazul ipotecii asupra unei universalităţi de bunuri, în momentul în care un bun părăseşte universalitatea, acesta nu mai este grevat de ipotecă. (2) Dispoziţiile art. 1.562-1.565 din Codul civil rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6 (5) Intră sub incidenţa prezentului titlu următoarele bunuri:
i) universalitatea bunurilor mobile ale debitorului, care poate îngloba inventarul bunurilor circulante şi bunurile viitoare;

Art. 2.358. Cesiunea ipotecii. (1) Dreptul de ipotecă sau rangul acesteia poate fi cedat separat de creanţa pe care o garantează numai atunci când suma pentru care este constituită ipoteca este determinată în actul constitutiv.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), cesiunea se face prin act încheiat în formă scrisă între creditorul ipotecar cedent şi creditorul cesionar, cu înştiinţarea debitorului.

(3) Dispoziţiile în materie de carte funciară sau, după caz, cele care privesc opozabilitatea faţă de terţi a ipotecii mobiliare rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 43. Orice garanţie reală este transmisibilă prin cesiune. Dovada cesiunii se poate face chiar printr-un înscris sub semnătură privată.

Art. 2.359. Garanţiile asupra navelor şi aeronavelor. Garanţiile reale asupra navelor şi aeronavelor se reglementează prin legi speciale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1752. Nu se aduce nici o modificare prin acest codice dispoziţiilor legale maritime, în privinţa navelor şi bastimentelor de mare.
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 30. (1) Fac excepţie de la prevederile art. 29 următoarele: d) garanţia reală sau sarcina constituită asupra vapoarelor sau avioanelor trebuie făcută publică prin înregistrarea unui formular de aviz de garanţie reală în registrul în care se află înregistrat titlul de proprietate asupra acestora. Registrul va trebui să evidenţieze garanţia reală la rubrica în care se află înscris titlul de proprietate asupra bunului.

§3. Efectele ipotecii faţă de terţi

Art. 2.360. Dreptul de urmărire al creditorului ipotecar. Creditorul ipotecar poate urmări bunul ipotecat în orice mână ar trece, fără a ţine seama de drepturile reale constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Legea de aplicare:
Art. 161. În exercitarea dreptului său de urmărire, creditorul ipotecar va trebui să ţină seama de ipotecile mobiliare privilegiate reglementate de art. 2.425 şi 2.426 din Codul civil, chiar dacă acestea au fost constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1790. Creditorii care au privilegiu sau ipotecă înscrisă asupra unui imobil îl urmăresc în orice mână ar trece *(C. civ. 1722, 1746, 1778, 1779, 1791).*

Art. 2.361. Efectele ipotecii faţă de dobânditorul bunului. (1) Cel care dobândeşte un bun ipotecat răspunde cu acel bun pentru toate datoriile ipotecare. Dobânditorul bunului ipotecat se bucură şi, după caz, este ţinut de toate termenele de plată de care beneficiază sau este ţinut şi debitorul obligaţiei ipotecare.
(2) Dacă dobânditorul bunului ipotecat nu stinge creanţa ipotecară, creditorul poate începe urmărirea silită asupra bunului, în condiţiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 162. Răspunderea celui ce dobândeşte un bun ipotecat în condiţiile art. 2.361 din Codul civil priveşte numai datoriile ipotecare care grevează bunul în cauză.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1791. Dacă persoana a treia, care deţine imobilul, nu îndeplineşte formalităţile mai jos stabilite pentru a purga proprietatea sa, ea rămâne îndatorată prin singurul efect al inscripţiilor, în calitatea sa de detentor a imobilului, la toate datoriile ipotecare, şi se bucură de toţi termenii de plată ce îi avea şi debitorul primitiv *(C. civ. 1792 şi urm.).* ▶ Art. 1792. Detentorul este ţinut în acelaşi caz sau de a plăti toate capitalurile şi interesele exigibile, la orice sumă s-ar urca, sau de a lăsa imobilul ipotecat fără nici o rezervă *(C. civ. 1785, 1793).* ▶ Art. 1793. Când detentorul nu îndeplineşte una din aceste obligaţii pe deplin, fiecare creditor ipotecar are dreptul de a cere vânzarea imobilului ipotecat, pentru creanţa sa *(C. civ. 1790, 1794, 1795, 1804, 1824)*

Art. 2.362. Drepturile reale anterioare ale terţului dobânditor. Atunci când creditorul ipotecar urmăreşte şi vinde bunul dobândit de un terţ de la cel care a constituit ipoteca, drepturile reale principale pe care terţul le avea asupra bunului anterior dobândirii proprietăţii renasc cu rangul lor originar de drept sau, după caz, prin reînscriere în cartea funciară.

Art. 2.363. Regresul dobânditorului care a plătit datoria. Terţul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea se poate întoarce împotriva celui de la care a primit bunul pentru a fi despăgubit, în condiţiile dreptului comun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1799. Detentorul care a plătit datoria ipotecară, sau care a lăsat imobilul ipotecat, sau care a suferit expropriaţiunea acestui imobil, are recurs în garanţie, de drept, în contra debitorului principal *(C. civ. 551, 1108, 1336 şi urm.).*

Art. 2.364. Conservarea acţiunii personale. Dispoziţiile prezentei secţiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a-l urmări pe cel ţinut personal pentru plata creanţei ori de a urmări produsele bunului ipotecat atunci când legea o permite.

§4. Ipotecile convenţionale

Art. 2.365. Dreptul de a ipoteca. Ipoteca convenţională poate fi constituită numai de titularul dreptului ce urmează a fi ipotecat şi care are capacitatea de a dispune de acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1769. Cine are capacitatea de a înstrăina un imobil, poate a-l şi ipoteca *(C. civ. 946, 948, 1306, 1536, 1658, 1770).*

Art. 2.366. Constituitorul ipotecii. Ipoteca convenţională poate fi constituită de debitorul obligaţiei garantate sau de un terţ.

Legea de aplicare:
Art. 163. În cazul în care ipoteca este constituită de un terţ, acesta va avea drepturile şi obligaţiile unui debitor ipotecar, fără a fi supus regimului juridic al garanţiilor personale.

Art. 2.367. Ipoteca unui drept anulabil sau condiţional. Cel ce are asupra bunului un drept anulabil ori afectat de o condiţie nu poate consimţi decât o ipotecă supusă aceleiaşi nulităţi sau condiţii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1770. Acei care au asupra unui imobil un drept suspens prin o condiţie, sau rezolubil în oarecare cazuri, sau supus la o acţiune de resciziune, nu pot consimţi decât o ipotecă supusă aceloraşi condiţii sau aceloraşi resciziuni *(C. civ. 769, 786, 855, 1017, 1019, 1365, 1776, 1781, 1782, 1783).*

Art. 2.368. Ipoteca asupra unei universalităţi de bunuri. Ipoteca convenţională asupra unei universalităţi de bunuri mobile sau imobile, prezente ori viitoare, corporale sau incorporale nu poate fi consimţită decât cu privire la bunurile afectate activităţii unei întreprinderi.

Art. 2.369. Obligaţiile garantate. Ipoteca convenţională poate garanta îndeplinirea obligaţiilor de orice fel.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 10 (1) Orice tip de obligaţie de a da, a face sau a nu face este susceptibilă să fie garantată cu garanţia reală reglementată prin acest titlu, inclusiv obligaţii prezente sau viitoare, sub condiţie sau nu, divizibile sau indivizibile, determinată sau determinabilă, exprimată în monedă naţională sau străină.

Art. 2.370. Obligaţiile viitoare sau eventuale. Atunci când garantează îndeplinirea unei obligaţii viitoare, ipoteca dobândeşte rang din momentul înscrierii în registrele de publicitate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 20. (1) Contractul de garanţie poate să prevadă ca bunul să garanteze îndeplinirea unor obligaţii viitoare. O astfel de garanţie reală se naşte atunci când partea garantată transferă fondurile care dau naştere datoriei, îndeplinind astfel condiţia cerută pentru existenţa obligaţiei garantate principale. (2) Faţă de terţi prioritatea garanţiei reale care garantează obligaţii viitoare începe din momentul îndeplinirii formalităţilor de publicitate a garanţiei reale, potrivit cerinţelor prevăzute la cap. III. Această ordine de prioritate se păstrează chiar dacă

ea se stabileşte înainte ca transferul fondurilor sau alte obligaţii cerute de existenţa obligaţiei garantate principale să fi fost realizate.

Art. 2.371. Garanţia constituită în avans. (1) În cazul în care este constituită pentru a garanta plata unei sume de bani, ipoteca este valabilă, chiar dacă, la momentul constituirii, debitorul nu a primit sau a primit doar în parte prestaţia în considerarea căreia a constituit ipoteca.

(2) Dacă însă creditorul refuză să dea sumele pe care s-a angajat să le pună la dispoziţie şi în considerarea cărora ipoteca a fost constituită, debitorul poate obţine reducerea sau desfiinţarea ipotecii, pe cheltuiala creditorului, plătindu-i acestuia sumele atunci datorate. Creditorul datorează însă daune-interese.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 16. (3) Contractul de garanţie reală poate să prevadă garantarea efectuării de plăţi în avans. Avans înseamnă acordarea unor sume, credite sau alte valori, care include şi obligaţia debitorului de a plăti dobânzi, costurile ocazionate de obţinerea creditului, precum şi alte taxe plătibile de către debitor în legătură cu avansul sau cu executarea silită a garanţiei reale cu care s-a garantat avansul. Avans viitor înseamnă o plată care decurge sau nu dintr-o obligaţie şi include avansurile şi cheltuielile rezonabile ocazionate de acestea, precum şi cheltuielile făcute pentru protecţia, întreţinerea, păstrarea sau repararea bunului afectat garanţiei.

Art. 2.372. Conţinutul contractului de ipotecă. (1) Ipoteca convenţională nu este valabilă decât dacă suma pentru care este constituită se poate determina în mod rezonabil în temeiul actului de ipotecă.

(2) Sub sancţiunea nulităţii, contractul de ipotecă trebuie să identifice constituitorul şi creditorul ipotecar, să arate cauza obligaţiei garantate şi să facă o descriere suficient de precisă a bunului ipotecat.

(3) Stipulaţia potrivit căreia ipoteca poartă asupra tuturor bunurilor debitorului sau asupra tuturor bunurilor prezente şi viitoare ale acestuia nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (2).

Legea de aplicare:
Art. 165. (1) În cazul în care debitorul ipotecar contractează o nouă datorie către creditorul ipotecar, ipoteca constituită pentru vechea datorie poate fi menţinută de către creditorul ipotecar pentru garantarea noii datorii.
(2) Ipoteca menţinută va dobândi rangul dat de momentul înscrierii menţiunii de menţinere.
(3) Dispoziţiile art. 2.372 din Codul civil nu sunt aplicabile în cazul menţinerii ipotecii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1774. Ipoteca convenţională nu este valabilă dacă, prin actul de constituire al ipotecii, nu se specifică anume natura şi situaţia fiecărui imobil al debitorului, asupra cărui se consimte ipoteca creanţei *(C. civ. 965)*.

Art. 2.373. Drepturile constituitorului. Cel care a constituit ipoteca este liber să folosească, să administreze şi să dispună de bunul grevat, însă cu îndatorirea de a nu vătăma drepturile creditorului ipotecar.

Legea de aplicare:
Art. 167. Actele de dispoziţie ce au ca efect imposibilitatea de executare a ipotecii pentru creditor sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar, cu excepţia cazului în care creditorul ipotecar a aprobat aceste acte.

Art. 2.374. Îndatoririle celui care a constituit ipoteca. Constituitorul nu poate distruge ori deteriora bunul grevat şi nici nu îi poate diminua în mod substanţial valoarea decât dacă această distrugere, deteriorare ori diminuare a valorii survine în cursul unei utilizări normale a bunului sau în caz de necesitate.

Legea de aplicare:
Art. 166. (1) În cazul în care bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii obligaţiei ipotecare, creditorul ipotecar nu poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii.
(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), în cazul în care, din culpa debitorului, bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii creanţei ipotecare, creditorul ipotecar poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii, dacă bunul nu era asigurat.

Art. 2.375. Daunele-interese. Creditorul poate cere, în limita creanţei sale ipotecare, daune-interese pentru prejudiciile suferite prin distrugerea, deteriorarea ori diminuarea valorii bunului grevat, chiar şi atunci când creanţa sa nu este lichidă ori exigibilă. Daunele-interese plătite astfel creditorului se impută asupra creanţei ipotecare.

Art. 2.376. Clauza de inalienabilitate. Actele de dispoziţie asupra bunului ipotecat sunt valabile chiar dacă dobânditorul bunului cunoaşte stipulaţia din contractul de ipotecă ce interzice transferul sau declară că acest transfer este echivalent cu neîndeplinirea obligaţiei garantate.

Legea de aplicare:
Art. 167. Actele de dispoziţie ce au ca efect imposibilitatea de executare a ipotecii pentru creditor sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar, cu excepţia cazului în care creditorul ipotecar a aprobat aceste acte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 21. (3) Actele de dispoziţie asupra bunului afectat garanţiei sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul are cunoştinţă de prevederea contractuală din contractul de garanţie care interzice transferul sau care declară transferul ca fiind echivalent cu neîndeplinirea obligaţiei.

Secţiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară

Legea de aplicare:
Art. 168. Ipotecile imobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data constituirii lor.
Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărţii a V-a a Codului civil se desemnează toate garanţiile reale imobiliare, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

§1. Constituirea ipotecii imobiliare

Art. 2.377. Înscrierea în cartea funciară. (1) Ipoteca asupra unui bun imobil se constituie prin înscriere în cartea funciară.
(2) Ipoteca asupra unei universalităţi de bunuri nu grevează bunurile imobile cuprinse în aceasta decât din momentul înscrierii ipotecii în cartea funciară cu privire la fiecare dintre imobile.

Art. 2.378. Forma contractului. (1) Contractul de ipotecă se încheie în formă autentică de către notarul public, sub sancţiunea nulităţii absolute.
(2) Ipoteca asupra bunurilor unei persoane juridice poate fi consimţită în virtutea puterilor conferite în urma deliberărilor sau a împuternicirilor întocmite sub semnătură privată, în conformitate cu regulile din actul constitutiv privitoare la reprezentare.

Art. 2.379. Obiectul ipotecii imobiliare. (1) Se pot ipoteca:
a) imobilele cu accesoriile lor;
b) uzufructul acestor imobile şi accesoriile;
c) cotele-părţi din dreptul asupra imobilelor;
d) dreptul de superficie.

(2) Ipoteca ce poartă asupra chiriilor sau arenzilor prezente şi viitoare produse de un imobil, precum şi asupra indemnizaţiilor plătite în temeiul unor contracte de asigurare cu privire la plata acestor chirii sau arenzi se supune regulilor publicităţii imobiliare.

Art. 2.380. Ipoteca asupra unei construcţii viitoare. Ipoteca asupra unor construcţii viitoare nu poate fi intabulată, ci numai înscrisă provizoriu în cartea funciară, în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: art. 31 alin. (1) din Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiţii imobiliare (M. Of. nr. 611 din 14 decembrie 1999)

Art. 2.381. Înscrierea ipotecii. Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui imobil în întregul său, fie numai asupra cotei-părţi din dreptul asupra imobilului.

Art. 2.382. Extinderea ipotecii asupra ameliorăţiunilor. Ipoteca se întinde, fără nicio altă formalitate, asupra construcţiilor, îmbunătăţirilor şi accesoriilor imobilului, chiar dacă acestea sunt ulterioare constituirii ipotecii.

Art. 2.383. Extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului. (1) Ipoteca se extinde asupra fructelor naturale şi industriale ale imobilului ipotecat produse după notarea începerii urmăririi silite sau, după caz, după notarea deschiderii procedurii insolvenţei.

(2) Dreptul de ipotecă se extinde de la aceeaşi dată şi asupra chiriilor şi arenzilor imobilului dat în locaţiune. Acest drept este opozabil locatarilor numai din momentul comunicării notării începerii urmăririi silite, respectiv al comunicării notării deschiderii procedurii insolvenţei, în afară de cazul în care acestea au fost cunoscute pe altă cale.

(3) Actele încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadenţă sau urmărirea acestora de alţi creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar după notarea începerii urmăririi silite, cu excepţia cazului în care aceste acte au fost notate în cartea funciară înainte de notarea începerii urmăririi silite.

§2. Drepturile şi obligaţiile părţilor

Art. 2.384. Clauzele de inalienabilitate. (1) Actele de dispoziţie asupra imobilului ipotecat sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul cunoaşte stipulaţia din contractul de ipotecă ce interzice asemenea acte sau declară că încheierea lor este echivalentă cu neîndeplinirea obligaţiei.

(2) Clauzele care impun debitorului plata anticipată şi imediată la cerere a obligaţiei garantate sau plata vreunei alte obligaţii prin faptul constituirii unei alte garanţii asupra aceluiaşi bun se consideră nescrise.

Art. 2.385. Antihreza. Clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să îşi însuşească fructele ori veniturile acestuia se consideră nescrisă.

§3. Ipotecile legale

Art. 2.386. Creanţele care beneficiază de ipotecă legală. În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:

1. vânzătorul, asupra bunului imobil vândut, pentru preţul datorat; această dispoziţie se aplică şi în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;

2. promitentul achizitor pentru neexecutarea promisiunii de a contracta având ca obiect un imobil înscris în cartea funciară, asupra imobilului respectiv, pentru restituirea sumelor plătite în contul acestuia;

3. cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, asupra imobilului astfel dobândit, pentru restituirea împrumutului;

4. cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întreţinerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întreţinerii neexecutate; dreptul de proprietate al debitorului

întreținerii nu se va înscrie în cartea funciară decât odată cu această ipotecă, dispozițiile art. 2.249 aplicându-se în mod corespunzător;

5. coproprietarii, pentru plata sultelor sau a prețului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului ori pentru garantarea creanței rezultând din evicțiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului ținut de o atare obligație;

6. arhitecții și antreprenorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;

7. legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din moștenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia.

Secțiunea a 3-a. Ipoteca mobiliară

§1. Dispoziții generale

I. Constituirea ipotecii

Art. 2.387. Constituirea și eficacitatea ipotecii. Ipoteca mobiliară se constituie prin încheierea contractului de ipotecă, însă ea produce efecte de la data la care obligația garantată ia naștere, iar constituitorul dobândește drepturi asupra bunurilor mobile ipotecate.

Legea de aplicare:
Art. 164. (1) Ipoteca mobiliară poate fi constituită în favoarea creditorului obligației ipotecare sau a unui terț desemnat de către acesta.
(2) Atunci când beneficiarul ipotecii mobiliare este un terț, el va exercita drepturile creditorului ipotecar și va fi ținut de obligațiile acestuia.
(3) Ipoteca mobiliară convențională poate fi constituită în favoarea unui singur beneficiar sau a mai multor beneficiari simultan.
(4) Atunci când sunt mai mulți beneficiari ai aceleiași ipoteci mobiliare, ei vor primi același rang, fie prin înregistrarea simultană a ipotecii mobiliare în registrele de publicitate, fie prin desemnarea unui agent.
(5) Agentul va putea să exercite toate drepturile creditorilor ipotecari care l-au desemnat. El va putea singur să asigure perfectarea ipotecii mobiliare și menținerea sau modificarea înregistrării acesteia.
(6) Agentul va răspunde față de beneficiarii ipotecii mobiliare pentru actele întreprinse.
[...]
Art. 170. Ipotecile mobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.
Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 2.388. Forma contractului de ipotecă. Contractul prin care se constituie o ipotecă mobiliară se încheie în formă autentică sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 14. (2) Contractul de garanție se încheie în formă autentică sau prin înscris sub semnătură privată și trebuie semnat de către debitor. Prin *înscris sub semnătură privată* se înțelege orice mod de comunicare care păstrează înregistrată informația pe care o conține și care poate fi reprodusă într-o formă tangibilă și care nu poate fi schimbată în mod unilateral.

Art. 2.389. Obiectul ipotecii mobiliare. Se pot ipoteca:
a) creanțe bănești născute din contractul de vânzare, contractul de locațiune sau orice alt act încheiat cu privire la un bun, cele rezultate dintr-un contract de asigurare, cele născute în

considerarea asumării unei obligații sau a constituirii unei garanții, a folosirii unei cărți de credit ori de debit ori a câștigării unui premiu la o loterie sau alte jocuri de noroc organizate în condițiile legii;

b) creanțe constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtător;

c) conturi bancare;

d) acțiuni și părți sociale, valori mobiliare și alte instrumente financiare;

e) drepturi de proprietate intelectuală și orice alte bunuri incorporale;

f) petrolul, gazul natural și celelalte resurse minerale care urmează a fi extrase;

g) efectivele de animale;

h) recoltele care urmează a fi culese;

i) pădurile care urmează a fi tăiate;

j) bunurile corporale care fac obiectul unui contract de locațiune, care sunt deținute în vederea vânzării, închirierii ori furnizării în temeiul unui contract de prestări de servicii, care sunt furnizate în temeiul unui contract de prestări de servicii, precum și materia primă și materialele destinate a fi consumate sau prelucrate în exploatarea unei întreprinderi, produsele în curs de fabricație și produsele finite;

k) echipamentele, instalațiile și orice alte bunuri destinate să servească în mod durabil exploatării unei întreprinderi;

l) orice alte bunuri mobile, corporale sau incorporale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6. (5) Intră sub incidența prezentului titlu următoarele bunuri:a) stocul de bunuri fungibile și nefungibile; b) soldurile creditoare ale conturilor de depozit, depunerile de economii ori depozitele la termen deschise la instituții bancare sau financiare; c) certificatele de depozit, conosamentele și altele similare; d) acțiunile și părțile sociale din societățile pe acțiuni și cu răspundere limitată; e) drepturile de exploatare ale resurselor naturale și de operare de servicii publice, în condițiile prevăzute de lege; f) drepturile rezultând din invenții, mărci de fabrică și alte drepturi de proprietate intelectuală, industrială sau comercială; g) drepturile de creanță garantate; h) instrumentele negociabile; i) universalitatea bunurilor mobile ale debitorului, care poate îngloba inventarul bunurilor circulante și bunurile viitoare; j) pădurea, recolta agricolă, mineralele și hidrocarburile ce urmează a fi extrase sau care au fost extrase; k) polițe de asigurare; l) dreptul obținut din închirierea sau arendarea unor bunuri imobiliare; m) echipamentele, instalațiile, mașinile agricole sau altele asemenea; n) *abrogată*; o) orice drept, exclusiv sau nu, de a tranzacționa cu bunuri mobile sau de a asigura servicii, care poate fi cedat de către titular, indiferent dacă cedarea este supusă unor restricții sau dacă necesită consimțământul constituitorului sau autorizarea altei persoane; p) bunurile mobile închiriate sau care fac obiectul unei operațiuni de leasing, pe o durată mai mare de un an; q) orice alte asemenea bunuri.

Art. 2.390. Ipoteca instrumentelor financiare. (1) Ipoteca asupra instrumentelor financiare se constituie conform regulilor pieței pe care acestea sunt tranzacționate.

(2) Ipoteca asupra acțiunilor sau părților sociale ale unei societăți comerciale se constituie potrivit regulilor stabilite prin lege specială.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 13. (2) Garanția reală asupra valorilor mobiliare se va constitui, de asemenea, prin indisponibilizarea acestor valori conform regulilor pieței pe care sunt tranzacționate sau în baza convenției părților în ceea ce privește valorile mobiliare necotate pe o piață autorizată.

Legislație conexă: ▸ alineatul (2) al articolului 5 din O.G. nr. 9/2004 privind unele contracte de garanție financiară (M. Of. nr. 78 din 30 ianuarie 2004), ▸ art. 99[1] LSC.

Art. 2.391. Descrierea bunului ipotecat. (1) Contractul de ipotecă trebuie să cuprindă o descriere suficient de precisă a bunului grevat.

(2) Descrierea este suficient de precisă, chiar dacă bunul nu este individualizat, în măsura în care permite în mod rezonabil identificarea acestuia.

(3) Descrierea se poate face prin întocmirea unei liste a bunurilor mobile ipotecate, prin determinarea categoriei din care acestea fac parte, prin indicarea cantității, prin stabilirea unei formule de determinare și prin orice altă modalitate care permite în mod rezonabil identificarea bunului mobil ipotecat.

(4) Atunci când ipoteca poartă asupra unei universalități, contractul trebuie să descrie natura și conținutul acesteia.

(5) Stipulația potrivit căreia ipoteca grevează toate bunurile mobile sau toate bunurile mobile prezente și viitoare ale constituitorului nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (1).

(6) Dacă ipoteca poartă asupra unui cont bancar, acesta trebuie individualizat în mod distinct în contractul de ipotecă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 16. (1) Contractul de garanție reală trebuie să conțină o descriere a bunului afectat garanției. Cu toate acestea, bunul afectat garanției poate fi descris prin gen, obiect cu obiect sau prin formula generică „toate bunurile mobile prezente și viitoare". *Toate bunurile mobile* reprezintă o descriere suficientă. Dacă însă bunul afectat garanției constă într-o sumă de bani depusă într-un cont bancar, respectivul cont trebuie individualizat în mod distinct.

Art. 2.392. Extinderea ipotecii asupra produselor. (1) Ipoteca se extinde asupra fructelor și productelor bunului mobil ipotecat, precum și asupra tuturor bunurilor primite de constituitor în urma unui act de administrare ori de dispoziție încheiat cu privire la bunul mobil ipotecat.

(2) Se consideră, de asemenea, a fi un produs al bunului mobil ipotecat orice bun care îl înlocuiește sau în care trece valoarea acestuia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▸ Art. 12. (1) Potrivit prevederilor prezentului titlu, prin *produsele obținute în urma valorificării bunului afectat garanției* se înțelege orice bun primit de debitor în urma vânzării, schimbului, fructele și productele, precum și sumele încasate din asigurare sau altă formă de administrare ori dispunere de acestea, inclusiv sumele obținute din orice alte operațiuni ulterioare. (2) Valoarea indemnizației de asigurare asupra bunului afectat garanției reprezintă rezultatul valorificării bunului afectat garanției atâta timp cât suma ce trebuie plătită este datorată oricărei părți din contractul de garanție sau împuternicitului acesteia. ▸ Art. 24. (1) Orice bun care înlocuiește bunul constituit ca garanție sau bunul în care a trecut valoarea bunului afectat garanției se presupune a fi produs al bunului inițial, cu excepția cazului în care debitorul nu face proba contrarie. (2) Bunul constituit ca garanție mobiliară va continua să fie considerat ca atare, chiar dacă a devenit accesoriu al unui bun imobil conform art. 6. În același mod această dispoziție se va aplica produselor bunului cu care s-a garantat.

Art. 2.393. Înstrăinarea bunului ipotecat. (1) Cel care achiziționează un bun în cursul obișnuit al activității unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de același fel dobândește bunul liber de ipotecile constituite de înstrăinător, chiar dacă ipoteca este perfectă, iar dobânditorul cunoaște existența acesteia.

(2) În acest caz, ipoteca se strămută asupra prețului sau altor bunuri rezultate din înstrăinarea bunului ipotecat.

Legea de aplicare:
Art. 172. În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în condițiile art. 2.393 din Codul civil, în lipsă de dispoziție contrară în contractul de ipotecă, debitorul ipotecar va depune prețul într-un cont bancar distinct și îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta. Creditorul ipotecar are dreptul să solicite informații de la banca deponentă cu privire la operațiunile realizate de debitorul ipotecar asupra sumelor depuse în acest cont.

II. Drepturile şi obligaţiile părţilor

Art. 2.394. Dreptul de inspecţie. Creditorul ipotecar are dreptul să inspecteze bunul ipotecat. El este însă dator să nu stânjenească activitatea celui care deţine bunul ipotecat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 11. (2) Garanţia reală acordă creditorului garantat şi următoarele drepturi:a) dreptul de a inspecta bunul afectat garanţiei în timpul programului de lucru al debitorului, astfel încât să nu afecteze activitatea acestuia;

Art. 2.395. Dreptul de a culege fructele bunului ipotecat. Stipulaţia prin care creditorul ipotecar îşi rezervă dreptul să îşi însuşească produsele bunului ipotecat în contul creanţei nu este valabilă decât dacă stabileşte în mod detaliat condiţiile şi proporţia în care urmează a se reduce creanţa garantată în urma exercitării acestui drept.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 16. (2) De asemenea, contractul de garanţie poate să prevadă dreptul creditorului de a culege, în contul creanţei, fructele şi/sau produsele bunului afectat garanţiei, fiind, în acest caz, obligatorie stipularea condiţiilor şi a proporţiei în care urmează a se reduce obligaţia garantată.

Art. 2.396. Exigibilitatea anticipată. (1) Creditorul ipotecar are dreptul să considere exigibilă creanţa garantată şi să execute ipoteca în cazul în care constată lipsa unei întreţineri corespunzătoare a bunului ipotecat sau alte fapte, imputabile debitorului, de natură să facă dificilă sau imposibilă executarea ipotecii, astfel cum aceste fapte sunt determinate prin contractul de ipotecă.

(2) Creditorul poate să exercite dreptul prevăzut la alin. (1) numai dacă are temeiuri rezonabile să creadă că bunul ipotecat este pe cale de a fi pus în pericol sau că există posibilitatea ca executarea obligaţiei să fie împiedicată.

(3) Clauzele care impun debitorului plata anticipată şi imediată la cerere a obligaţiei garantate sau plata vreunei alte obligaţii prin faptul constituirii unei alte garanţii asupra aceluiaşi bun se consideră nescrise.

Legea de aplicare:
Art. 173. În aplicarea prevederilor art. 2.396 alin. (3) din Codul civil, dacă prin constituirea noii garanţii este afectat rangul ipotecii existente, creditorul ipotecar trebuie să îşi exprime acordul cu privire la constituirea noii garanţii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▶ Art. 11 (2) Garanţia reală acordă creditorului garantat şi următoarele drepturi: [...] *b)* dreptul de a considera că obligaţia garantată a devenit exigibilă şi de a trece la urmărirea silită, în condiţiile prezentului titlu, în cazul în care constată lipsa unei întreţineri corespunzătoare a bunului afectat garanţiei sau alte fapte de natură să îngreuneze sau să facă imposibilă urmărirea silită, astfel cum sunt determinate prin contractul de garanţie. Creditorul îşi poate exercita acest drept numai dacă are temeiuri comercial rezonabile de a crede că bunul afectat garanţiei a fost sau este pe cale de a fi pus în pericol sau există posibilitatea ca plata să fie pe cale de a fi împiedicată. ▶ Art. 22. (1) Clauzele unei garanţii reale nu pot impune obligaţii de plată anticipată şi imediată la cerere, parţială sau totală, a acelei obligaţii principale garantate, nici să reclame prin acestea orice altfel de plată sau datorie debitorului, în cazul în care debitorul constituie o a doua garanţie reală pe acelaşi bun; astfel de clauze vor fi nule de drept, în afara cazului în care creditorul are motive obiective să creadă că bunul afectat garanţiei a fost sau este pe cale de a fi pus în pericol ori perspectiva plăţii a fost sau este pe cale de a fi împiedicată. (2) Orice înţelegere care interzice cesiunea de creanţe sau o condiţionează numai de acordul debitorului cedat ori o consideră ca neîndeplinire a obligaţiei este lovită de nulitate.

Art. 2.397. Declarațiile privitoare la ipotecă. (1) Constituitorul are dreptul să adreseze creditorului ipotecar o cerere scrisă prin care să solicite acestuia:

a) să emită o declarație cu privire la valoarea rămasă din creanța garantată prin ipotecă;

b) să confirme ori, după caz, să rectifice lista bunurilor care, în opinia debitorului, fac obiectul ipotecii;

c) să confirme ori, după caz, să rectifice valoarea creanței care, în opinia debitorului, mai este garantată prin ipotecă la o anumită dată.

(2) Creditorul este obligat să comunice debitorului, în termen de 15 zile de la primirea cererii prevăzute la alin. (1), după caz:

a) o declarație scrisă prin care indică suma rămasă a fi garantată prin ipotecă;

b) confirmarea sau rectificarea declarației debitorului privitoare la bunurile grevate şi la suma rămasă;

c) o declarație potrivit căreia nu mai este titularul ipotecii, indicând totodată numele şi adresa succesorului său în drepturi.

(3) Debitorul are dreptul să obțină în mod gratuit o asemenea declarație la fiecare 6 luni.

(4) Creditorul poate să ceară debitorului rambursarea costurilor rezonabile ocazionate de emiterea declarației unei solicitări suplimentare față de cea prevăzută la alin. (3).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 26. (1) Când contractul de garanție nu specifică valoarea maximă a obligației garantate, cum ar fi garantarea unei linii de credit, sau când garanția reală acoperă toate bunurile debitorului sau numai bunurile de un anumit tip ale acestuia, debitorul poate cere în orice moment o declarație cu privire la valoarea obligației care a rămas a fi garantată sau o listă detaliată cuprinzând bunurile afectate garanției. Pentru aceasta debitorul va da creditorului o listă cuprinzând evaluarea aproximativă a bunurilor afectate garanției spre a fi certificate de către creditor. (2) În termen de 30 de zile creditorul va trebui să răspundă debitorului. În caz contrar, se va considera că a consimțit tacit, devenind validă declarația estimativă a debitorului.

§2. Ipotecile asupra creanțelor

I. Dispoziții comune

Art. 2.398. Obiectul ipotecii. Ipoteca poate să aibă ca obiect fie una sau mai multe creanțe, fie o universalitate de creanțe.

Legea de aplicare:
Art. 174. Portofoliul de creanțe reprezintă o universalitate de creanțe în sensul prevederilor art. 2.398 din Codul civil.

Art. 2.399. Întinderea ipotecii asupra unei universalități de creanțe. Ipoteca asupra unei universalități de creanțe nu cuprinde creanțele născute din înstrăinarea bunurilor debitorului ca urmare a exercitării drepturilor unui terț şi nici creanțele născute din contractele de asigurare încheiate de debitor cu privire la bunurile sale.

Art. 2.400. Notificarea debitorului creanței ipotecate. (1) Creditorul ipotecar nu poate cere plata decât după ce comunică în scris debitorului acesteia existența ipotecii, creanța ipotecată, suma datorată, locul şi modalitatea de plată.

(2) Acceptarea ipotecii de către debitorul creanței ipotecate, făcută prin act scris, produce aceleaşi efecte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 85. (1) Când bunul afectat garanției, constând într-o creanță bănească, este cesionat, cesionarul trebuie să notifice cesiunea, în scris, debitorului cedat. Notificarea se poate face fie prin act sub semnătură privată, fie prin intermediul instanței sau

printr-un act autentificat de notarul public. Notificarea trebuie să facă mențiune despre creanța cedată, suma de plată, numele său, modul și locul plății.

Art. 2.401. Plata creanței grevate de ipotecă. (1) Debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului ipotecar în modul indicat în comunicare.

(2) Cu toate acestea, debitorul creanței afectate de ipotecă poate plăti constituitorului dacă creditorul ipotecar nu îi comunică dovada ipotecii în termen de 15 zile de la data la care i s-a solicitat în scris acest lucru.

(3) Dovada ipotecii se poate face fie cu copia certificată de pe contractul de ipotecă, fie cu o copie a avizului de ipotecă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 85. (2) Din momentul în care debitorul primește notificarea, acesta se poate elibera de obligație numai prin efectuarea plății către cesionar în modul indicat în notificare. (3) Cu toate acestea, dacă debitorul cere ca cesionarul să prezinte dovada cesiunii, iar acesta nu o face în termen de 15 zile de la data cererii, debitorul poate să continue efectuarea plăților către cedent. (4) Dovada cesiunii se poate face prin copia certificată de pe contractul de cesiune sau de pe contractul de garanție ori prin copia de pe înregistrarea cesiunii la arhivă.

Art. 2.402. Ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă. Ipoteca ce poartă asupra unei creanțe care este garantată, la rândul său, cu o ipotecă mobiliară sau imobiliară trebuie înscrisă în arhivă. De asemenea, creditorul în favoarea cărula s-a ipotecat creanța trebuie să remită debitorului acestei creanțe o copie a avizului de ipotecă.

Legea de aplicare:
Art. 175. Pentru opozabilitate, ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă imobiliară se înscrie în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare și se notează în cartea funciară, potrivit prevederilor art. 902 alin. (2) pct. 15 din Codul civil.

II. Drepturile și obligațiile părților

Art. 2.403. Acțiunile împotriva debitorului creanței grevate. Atât constituitorul ipotecii, cât și creditorul ipotecar pot intenta acțiuni împotriva debitorului creanței care face obiectul ipotecii, însă cu îndatorirea de a-l introduce pe celălalt în cauză.

Art. 2.404. Drepturile creditorului ipotecar. Creditorul ipotecar poate percepe, la scadența creanței ipotecate, capitalul, dobânzile și celelalte sume pe care aceasta le produce și eliberează debitorului creanței afectate de ipotecă chitanță pentru sumele primite. O copie de pe această chitanță va fi trimisă constituitorului ipotecii.

Art. 2.405. Imputarea sumelor percepute. În lipsă de stipulație contrară, creditorul impută sumele percepute asupra creanței sale, chiar neajunsă la scadență, potrivit regulilor stabilite pentru imputația plăților.

Art. 2.406. Perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca. (1) Prin actul constitutiv al ipotecii, creditorul ipotecar poate încuviința celui care a constituit ipoteca să perceapă, la scadență, capitalul, dobânzile și celelalte sume cuvenite în temeiul creanței ipotecate.

(2) Creditorul ipotecar poate retrage oricând această încuviințare, cu îndatorirea de a-i notifica în scris pe cel care a constituit ipoteca și pe debitorul creanței ipotecate.

Art. 2.407. Urmărirea sumelor neplătite. Creditorul ipotecar nu este ținut el însuși să recupereze în justiție sumele neplătite de debitorul creanței ipotecate. El este însă dator să îl informeze de îndată pe cel care a constituit ipoteca cu privire la orice nereguli la plata sumelor datorate de către debitorul creanței ipotecate.

Art. 2.408. Remiterea diferenței. Creditorul ipotecar este obligat să remită debitorului său sumele încasate care depășesc cuantumul capitalului creanței ipotecate, al dobânzilor și al cheltuielilor. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare

Art. 2.409. Ipotecile mobiliare perfecte. (1) Ipoteca este perfectă atunci când produce efecte potrivit dispozițiilor art. 2.387, iar formalitățile cerute de lege pentru publicitatea sa au fost îndeplinite.

(2) Publicitatea ipotecilor mobiliare se asigură prin înscrierea acestora în arhivă, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Ipoteca perfectă este opozabilă celorlalți creditori ai constituitorului, celor care dobândesc ulterior drepturi asupra bunului ipotecat, precum și tuturor celorlalte persoane.

Art. 2.410. Publicitatea ipotecii asupra conturilor. (1) Publicitatea ipotecii asupra conturilor deschise la o instituție de credit se realizează prin înscrierea ipotecii la arhivă sau poate fi satisfăcută prin controlul asupra contului.

(2) Un creditor ipotecar dobândește controlul asupra unui cont dacă:

a) creditorul ipotecar este chiar instituția de credit la care este deschis contul;

b) constituitorul, instituția de credit și creditorul ipotecar convin în scris că instituția de credit, fără a solicita consimțământul constituitorului ipotecii, va urma instrucțiunile prin care creditorul dispune de sumele aflate în cont; sau

c) creditorul ipotecar devine titular al contului.

(3) Creditorul ipotecar care îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (2) are controlul asupra contului chiar dacă cel care a constituit ipoteca păstrează dreptul de a dispune de sumele aflate în cont.

Legea de aplicare:
Art. 176. Dispozițiile art. 2.410 alin. (2) lit. c) din Codul civil se aplică și în cazurile în care creditorul ipotecar devine cotitular al contului.

Art. 2.411. Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare. Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare care, potrivit regulilor pieței pe care sunt tranzacționate, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care o deservesc se realizează potrivit regulilor aplicabile acelei piețe.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 30. (1) Fac excepție de la prevederile art. 29 următoarele: b) garanția reală sau sarcina constituită pe sume de bani, valori mobiliare sau titluri reprezentând bunuri, inclusiv certificate de depozit și conosamente negociabile, precum și cecuri și bilete la ordin, a cărei publicitate se poate face numai prin posesia asupra instrumentului sau prin andosarea acestuia, dacă transferul instrumentului în cauză necesită posesia sau andosarea. Înscrierea la arhivă nu este o metodă validă de publicitate în aceste cazuri.

Art. 2.412. Conservarea rangului ipotecii. (1) În cazul în care descrierea bunului grevat care a fost înscrisă inițial la arhivă nu acoperă tipul de produse rezultate, ipoteca nu își păstrează rangul asupra acestor produse decât dacă creditorul înscrie la arhivă un aviz modificator în termen de 15 zile de la data la care constituitorul ipotecii a obținut acele produse.

(2) Atunci când produsele bunului ipotecat sunt sume de bani a căror origine poate fi stabilită, ipoteca își conservă rangul asupra acestora, fără să fie necesară înscrierea unui aviz modificator.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 34. În cazurile în care rezultă produse, iar descrierea bunului înscris inițial la arhivă nu este suficient de cuprinzătoare pentru a acoperi tipul de produse

rezultate, gradul de prioritate stabilit prin înscrierea la arhivă se întinde asupra tuturor produselor, dacă în termen de 15 zile de la obținerea acestora creditorul își manifestă interesul față de ele prin modificarea formularului de aviz de garanție care să le descrie. Cerința modificării formularului de aviz și a reînscrierii lui nu operează în situațiile în care produsele constau în sume de bani, cecuri sau conturi de depozit la o bancă ori la o altă instituție similară.

§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare

Art. 2.413. Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. (1) Înregistrarea operațiunilor privind ipotecile mobiliare, a operațiunilor asimilate acestora, precum și a altor drepturi prevăzute de lege se efectuează numai în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Organizarea și funcționarea arhivei se reglementează prin lege specială.

Legea de aplicare:
Art. 177. (1) Avizele de garanție înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare anterior intrării în vigoare a Codului civil continuă să își producă efectele. (2) După intrarea în vigoare a Codului civil și până la adoptarea reglementărilor de organizare și funcționare a Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, înscrierea ipotecilor mobiliare și a operațiunilor asimilate acestora se realizează prin folosirea formularelor existente, în mod corespunzător.

Legislație conexă: O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000)

Art. 2.414. Validitatea ipotecii. Înscrierea în arhivă nu conferă validitate unei ipoteci lovite de nulitate.

Art. 2.415. Efectul înscrierii. Creditorul care înscrie o ipotecă asupra unui bun este prezumat că are cunoștință despre existența tuturor ipotecilor care au fost înscrise mai înainte cu privire la același bun. Dovada contrară nu este admisibilă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 29. (3) Prin înscrierea garanției reale creditorii pentru care se înscrie ulterior o garanție reală asupra aceluiași bun sunt prezumați că au cunoștință despre existența garanției reale, proba contrarie nefiind admisibilă.

Art. 2.416. Neconcordanțe între aviz și contractul de ipotecă. Dacă există neconcordanțe între informațiile cuprinse în formularul de aviz și cele cuprinse în contractul de ipotecă, în raporturile dintre terți și în cele dintre părți și terți prevalează informațiile cuprinse în formularul de aviz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 59. (2) În caz de neconcordanță între datele cuprinse în formularul de aviz de garanție reală și cele cuprinse în contractul de garanție, în raporturile dintre terți și în cele dintre părți și terți vor prevala cele prevăzute în formularul de aviz de garanție reală

Art. 2.417. Notificarea înscrierii. Creditorul ipotecar este obligat să comunice constituitorului o copie de pe avizul de ipotecă în cel mult 24 de ore de la înscrierea acesteia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 58. În cel mult 24 de ore de la înscrierea avizului de garanție reală, fiecare creditor este obligat să trimită o copie de pe acesta debitorului.

Art. 2.418. Domiciliul părților. (1) În realizarea drepturilor și obligațiilor părților unui contract de ipotecă față de terți, se consideră că acestea au domiciliul indicat în avizul de ipotecă. Toate

comunicările transmise potrivit contractului de ipotecă la adresa menţionată în formularul de aviz sunt valabile şi produc efecte.

(2) Partea care îşi schimbă domiciliul trebuie să comunice schimbarea celeilalte părţi şi să o înscrie la arhivă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 60. (1) În realizarea drepturilor şi obligaţiilor părţilor faţă de terţi se consideră că acestea au ca domiciliu ales pe cel indicat în avizul de garanţie reală. Toate notificările trimise potrivit contractului de garanţie la adresa menţionată în formularul de aviz de garanţie vor fi valide şi vor produce efecte. (2) Oricare parte va putea modifica domiciliul, anunţând-o în mod concludent pe cealaltă, dirijând modificarea către domiciliul ales, indicat în formular, şi prin înştiinţarea arhivei.

Art. 2.419. Obligaţia de radiere. În cel mult 10 zile de la data la care obligaţia garantată a fost plătită, creditorul ipotecar este obligat să ceară operatorului arhivei radierea ipotecii. Creditorul ipotecar care omite să solicite radierea ipotecii răspunde pentru prejudiciile directe sau indirecte aduse debitorului şi constituitorului ipotecii. În acest caz, valoarea daunelor-interese ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 61. (1) Creditorii garantaţi vor cere operatorului să se facă menţiune despre stingerea garanţiei în arhivă în termen de cel mult 40 de zile de la data încetării obligaţiei garantate. Creditorul garantat care nu îşi îndeplineşte această obligaţie rămâne răspunzător de plata daunelor directe sau indirecte produse debitorului. În acest caz valoarea daunelor ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro. (2) Prin regulamentul arhivei se vor stabili metodele de verificare care să ateste că menţiunea a fost solicitată într-adevăr de către creditorul garantat, precum şi pentru ştergerea garanţiei din baza de date.

Secţiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari

Art. 2.420. Concursul ipotecilor mobiliare. (1) Rangul ipotecilor perfecte se determină potrivit ordinii înscrierii sau perfectării ipotecilor, cu excepţiile prevăzute de lege.

(2) Ipoteca perfectă este întotdeauna preferată ipotecilor care nu au fost perfectate.

Art. 2.421. Concursul ipotecilor imobiliare. Rangul ipotecilor imobiliare este determinat de ordinea înregistrării cererilor de înscriere în cartea funciară.

Art. 2.422. Concursul ipotecilor mobiliare cu ipotecile imobiliare. Atunci când acelaşi bun este grevat atât de ipoteci mobiliare, cât şi de ipoteci imobiliare, sunt preferaţi creditorii a căror ipotecă a fost anterior făcută publică în registrele de publicitate aferente. Cu toate acestea, ipoteca imobiliară înscrisă în aceeaşi zi cu o ipotecă mobiliară va fi preferată acesteia din urmă.

Art. 2.423. Concursul dintre ipotecile înscrise şi gaj. Creditorul a cărui ipotecă este înscrisă în arhivă este preferat creditorului gajist, chiar dacă acesta a obţinut detenţia bunului ipotecat anterior înscrierii ipotecii.

Art. 2.424. Concursul dintre ipotecile generale şi ipotecile speciale. Între o ipotecă asupra unei universalităţi de bunuri mobile şi o ipotecă asupra unor bunuri mobile determinate are prioritate aceea dintre ele care a fost înscrisă sau perfectată mai întâi.

Art. 2.425. Ipotecile mobiliare privilegiate. (1) Ipoteca constituită în favoarea vânzătorului unui bun sau a creditorului care a acordat împrumut pentru cumpărarea bunului are prioritate asupra unei ipoteci anterioare, dacă, înainte ca debitorul să obţină posesia bunului ipotecat, avizul a fost înscris la arhivă, iar vânzătorul sau, după caz, creditorul îl înştiinţează în scris pe creditorul ipotecar anterior despre vânzare şi despre înscrierea ipotecii.

(2) Ipoteca asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obține prin valorificarea acesteia, constituită în scopul obținerii sumelor necesare pentru a produce recolta, precum şi ipoteca constituită în perioada de creştere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare sunt preferate din momentul înscrierii lor în arhivă oricărei alte ipoteci.

(3) Ipoteca asupra efectivelor de animale sau asupra produselor acestora, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită celui care a constituit ipoteca să achiziționeze nutreţuri, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana ori tratarea animalelor, are prioritate asupra oricărei alte ipoteci constituite asupra aceluiaşi bun ori asupra produselor lui, alta decât ipoteca vânzătorului de nutreţuri, medicamente sau hormoni.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 33. Fac excepție de la regula generală de stabilire a ordinii de prioritate prevăzute la art. 28 următoarele: a) garanția reală constituită în favoarea vânzătorului bunului sau a creditorului al cărui împrumut a făcut posibilă cumpărarea bunului. Aceasta are prioritate asupra unei garanții reale anterioare sau asupra altei sarcini, dacă, înainte ca debitorul să obțină posesia bunului afectat garanției, s-a înscris avizul de garanție reală la arhivă, iar vânzătorul sau creditorul îl înştiințează pe creditorul garantat anterior despre vânzare şi despre înscrierea garanției; b) garanția reală asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obține din valorificarea acesteia, constituită în scopul obținerii de către debitor a fondurilor necesare pentru a o produce sau constituită în perioada de creştere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare. Aceasta are prioritate asupra oricărei alte garanții reale sau sarcini din momentul înscrierii la arhivă; c) garanția reală constituită pe păsări, bovine, cabaline, ovine, porcine şi peşte sau pe produsele lor, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită debitorului să achiziționeze nutreţuri, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana sau tratarea animalelor ori a peştelui. Aceasta are prioritate asupra oricărei alte garanții reale sau sarcini constituite pe acelaşi bun ori pe utilitățile lui, alta decât garanția reală dată vânzătorului de nutreţuri, medicamente sau hormoni.

Art. 2.426. Ipoteca asupra conturilor. Ipoteca creditorului care are controlul unui cont este preferată ipotecii unui creditor care nu are controlul asupra acestuia.

Legea de aplicare:
Art. 178. Dispozițiile art. 2.426 din Codul civil nu se aplică ipotecilor constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 2.427. Cesiunea ipotecii. Schimbarea rangului. (1) Creditorul ipotecar poate ceda unui creditor chirografar ipoteca creanței sale ipotecare. De asemenea, creditorii ipotecari pot conveni schimbarea rangului ipotecilor lor, sub condiția notării în registrul de publicitate respectiv.

(2) Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc şi alte garanții sau drepturi ai căror titulari n-au consimțit la schimb, convenția nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă garanția al cărei rang a fost cedat.

(3) În toate cazurile, cesiunea rangului se face în limita creanței ipotecare al cărei rang a fost cedat, iar schimbul rangului se face în limita creanței ipotecare care are rangul preferat.

(4) Dacă bunul ipotecat este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la beneficiul schimbării de rang, creanța ipotecară condițională reluându-şi rangul cedat.

Secțiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor

Art. 2.428. Stingerea ipotecilor. (1) Ipoteca imobiliară se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a bunului.

(2) Ipoteca mobiliară se stinge, iar ipoteca imobiliară se poate radia pentru una dintre următoarele cauze:

a) stingerea obligației principale prin oricare dintre modurile prevăzute de lege;

b) neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea obligaţiei garantate ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

c) neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea ipotecii ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

d) dobândirea de către creditor a bunului grevat;

e) renunţarea expresă sau tacită a creditorului la ipotecă;

f) în orice alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b), ipoteca nu se stinge dacă părţile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligaţii determinate ori determinabile, fără a se vătăma însă drepturile dobândite anterior de alte persoane.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1800. (1) Privilegiile şi ipotecile se sting: 1. prin stingerea obligaţiei principale; 2. prin renunţarea creditorului la ipotecă; 3. prin îndeplinirea formalităţilor şi condiţiilor prescrise detentorilor pentru purgarea bunurilor dobândite de ei; 4. prin prescripţie. (2) Prescripţia este câştigată debitorului, pentru bunurile care se află în posesiunea sa, prin expirarea timpului defipt pentru prescripţia acţiunilor ce rezultă din ipotecă sau din privilegiu. (3) Cât pentru bunurile care se găsesc în mâinile unui al treilea detentor, prescripţia îi este câştigată prin expirarea timpului regulat pentru prescripţia proprietăţii în favoarea sa; în cazul când prescripţia presupune un titlu, ea nu începe a curge decât din ziua când detentorul s-a înscris în registrele judecătoriei ca nou proprietar. (4) Inscripţiile luate de creditori nu întrerup cursul prescripţiei stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului *(C. civ. 974, 1091, 1134, 1153, 1801, 1802, 1890, 1891, 1892, 1895).*

Capitolul IV. Executarea ipotecii

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 2.429. Executarea ipotecilor. În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligaţia sa, creditorul poate urmări bunul ipotecat, potrivit dispoziţiilor prezentului capitol.

Art. 2.430. Condiţiile executării. Executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu şi pentru o creanţă certă, lichidă şi exigibilă.

Art. 2.431. Titlurile executorii. Contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în condiţiile legii, titluri executorii.

Art. 2.432. Alte căi de realizare a creanţei. Dispoziţiile prezentului capitol nu aduc nicio atingere dreptului creditorului de a-şi realiza creanţa pe calea unei acţiuni personale sau de a solicita luarea oricăror măsuri necesare pentru executarea ipotecii, potrivit Codului de procedură civilă.

Art. 2.433. Interdicţia pactului comisoriu. Orice clauză potrivit căreia, pentru a garanta executarea obligaţiei debitorului său, creditorul îşi rezervă dreptul să devină proprietarul irevocabil al bunului sau să dispună de acesta fără formalităţile impuse de lege se consideră nescrisă.

Art. 2.434. Discuţiunea bunurilor mobile. Un creditor ipotecar de rang inferior poate să se opună la urmărirea bunului mobil care îi este anume ipotecat, dacă au mai rămas bunuri mobile suficiente ipotecate în favoarea creditorului de rang superior pentru aceeaşi datorie, şi poate să ceară discuţiunea prealabilă cu respectarea formalităţilor reglementate la art. 2.295. Dacă cererea este admisă, urmărirea bunului ipotecat este suspendată.

Secțiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare

§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale

I. Deposedarea debitorului

Art. 2.435. Drepturile creditorului. În caz de neexecutare, creditorul are dreptul, la alegerea sa:

a) să vândă bunul ipotecat în condițiile art. 2.445-2.459;

b) să își însușească bunul pentru a stinge creanța ipotecară în condițiile art. 2.460-2.463;

c) să preia bunul în scop de administrare în condițiile art. 2.468-2.473.

Art. 2.436. Urmărirea accesoriilor unui imobil. Atunci când ipoteca poartă asupra unor bunuri mobile accesorii ale unui imobil, creditorul ipotecar se poate prevala, în privința acestora, de drepturile recunoscute în prezenta secțiune, afară de cazul în care a început urmărirea potrivit regulilor stabilite pentru executarea ipotecilor imobiliare.

Art. 2.437. Separarea accesoriilor unui imobil. (1) Atunci când titularul unei ipoteci constituite asupra unui bun mobil accesoriu al unui imobil este preferat titularilor altor drepturi reale asupra bunului imobil respectiv, el poate, în caz de neexecutare din partea debitorului, să separe cele două bunuri.

(2) În acest caz, creditorul ipotecar este obligat să îi despăgubească pe titularii de drepturi reale asupra imobilului, cu excepția constituitorului, pentru cheltuielile necesare reparării stricăciunilor cauzate de separarea celor două bunuri.

(3) Creditorul nu este obligat la despăgubiri pentru scăderea valorii bunului imobil ca urmare a înlăturării bunului ipotecat ori a necesității de a-l înlocui.

(4) Cei îndreptățiți la despăgubire pot refuza separarea bunurilor cât timp creditorul ipotecar nu oferă o garanție suficientă pentru plata despăgubirilor.

(5) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică materialelor obișnuite de construcție care sunt încorporate într-o construcție.

Art. 2.438. Dreptul de a prelua bunurile. Creditorul ipotecar are dreptul:

a) să preia bunurile ipotecate, cu toate accesoriile acestora;

b) fără a le deplasa, să ia măsurile necesare pentru ca echipamentele și alte asemenea bunuri să nu mai poată fi folosite și să dispună ulterior de acestea conform dispozițiilor art. 2.447.

Art. 2.439. Preluarea bunului. Creditorul poate prelua bunul ipotecat prin mijloace proprii sau cu ajutorul unui organ de executare.

Art. 2.440. Preluarea bunului prin mijloace proprii. (1) Atunci când contractul de ipotecă mobiliară o permite în mod expres, creditorul poate prelua bunul mobil, precum și titlurile și înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, prin mijloace proprii, după o prealabilă notificare prin intermediul executorului judecătoresc.

(2) Creditorul nu poate însă tulbura liniștea și ordinea publică ori recurge, în mod direct sau indirect, la constrângere, chiar dacă fapta sa nu ar constitui o infracțiune. Orice stipulație care limitează această obligație se consideră nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 179. În sensul prevederilor art. 2.440 alin. (2) din Codul civil, simpla invocare a posibilității de executare silită și a efectelor neîndeplinirii obligației nu constituie constrângere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 63. (1) În cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligația, creditorul are dreptul de a-și satisface creanța cu bunul afectat garanției. În acest scop, creditorul are dreptul să ia în posesie, în mod pașnic, bunul afectat garanției sau produsele rezultate din

valorificarea acestuia, precum şi titlurile şi înscrisurile care constată dreptul de proprietate al debitorului asupra bunului, fără a fi necesară vreo autorizaţie sau notificare prealabilă şi fără a plăti taxe sau vreun tarif. (2) În exercitarea dreptului de a lua în posesie bunul creditorul nu poate tulbura ordinea publică, nici nu poate face uz de forţă fizică sau de orice alt tip de intimidare asupra persoanei debitorului ori să recurgă la orice alt mijloc de a-l constrânge pe debitor în momentul luării în posesie. (3) În timpul intrării paşnice în posesia bunului, în nici un moment creditorul nu poate fi însoţit de un funcţionar public sau poliţienesc. (4) Pentru a putea lua în posesie bunul potrivit alin. (1)-(3), contractul de garanţie trebuie să includă următoarea formulă, redactată cu caractere majuscule, având dimensiunea de cel puţin 12 puncte (0,5 cm): „ÎN CAZ DE NEEXECUTARE CREDITORUL POATE FOLOSI MIJLOACELE PROPRII PENTRU LUAREA ÎN POSESIE A BUNULUI AFECTAT GARANŢIEI".

Art. 2.441. Remiterea bunului ipotecat. (1) Cel care deţine bunul mobil este dator să îl predea creditorului ipotecar, care urmăreşte bunul potrivit procedurii prevăzute în prezentul capitol. Acesta poate însă refuza predarea, în cazul în care creditorul nu face dovada dreptului său de a prelua bunul.

(2) Cu excepţia creditorului ipotecar de rang superior care a pornit, la rândul său, executarea, niciun alt creditor nu îi poate cere creditorului care a preluat bunul să i-l remită.

Legea de aplicare:
Art. 180. Dovada dreptului de a prelua bunul în sensul art. 2.441 alin. (1) din Codul civil se face cu prezentarea unei copii a contractului de ipotecă mobiliară perfectat în condiţiile legii şi a unei copii a avizului de ipotecă eliberat de arhivă în condiţiile legii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 64. (1) Orice persoană care are posesia bunului afectat garanţiei trebuie să îl predea, la solicitarea creditorului a cărui obligaţie a ajuns la scadenţă şi a cărui garanţie reală are un grad de prioritate mai mare potrivit prezentului titlu, astfel încât garanţia să poată fi executată potrivit procedurii stabilite prin prezentul titlu. (2) Cu excepţia situaţiei de mai sus, în timpul perioadei de executare a garanţiei reale nici un alt creditor nu poate solicita luarea în posesie a bunului în cauză.

Art. 2.442. Preluarea silită a bunului. (1) Creditorul poate solicita concursul executorului judecătoresc pentru a prelua bunul.

(2) Cererea creditorului va fi însoţită de o copie de pe contractul de garanţie, de o descriere a bunului ce urmează a fi preluat şi, dacă este cazul, de o copie certificată de pe înscrierea ipotecii la arhivă.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenţii forţei publice sunt obligaţi să acorde tot sprijinul pentru preluarea bunului.

Legea de aplicare:
Art. 181. În orice moment după neîndeplinirea de către debitor a obligaţiei ipotecare şi fără a fi necesar să se încerce înainte intrarea în posesie prin mijloace proprii, creditorul poate apela la procedura preluării silite a bunului reglementată de art. 2.442 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 67. Dacă nu este posibilă luarea în posesie a unui bun afectat garanţiei în formă paşnică, creditorul garantat poate, prin intermediul executorului judecătoresc sau, după caz, al executorului bancar ori cu sprijinul oricărui alt organ de executare, să intre în posesia bunului. Cererea creditorului va fi însoţită de o copie certificată de pe înscriere la arhivă, o copie de pe contractul de garanţie şi de o descriere a bunului ce urmează a fi luat în posesie. La solicitarea organului de executare organele de poliţie sunt obligate să acorde tot sprijinul pentru luarea în posesie a bunului.

Art. 2.443. Obligațiile executorului judecătoresc. (1) În termen de 48 de ore de la primirea cererii, executorul judecătoresc se deplasează la locul unde se află bunul ipotecat, îl ridică și îl predă de îndată creditorului.

(2) Executorul judecătoresc întocmește un proces-verbal, în două exemplare, dintre care unul se păstrează la dosarul de executare, iar celălalt se comunică debitorului în condițiile Codului de procedură civilă.

(3) Creditorul avansează cheltuielile și suportă riscurile transportului și depozitării bunului.

(4) În cazul în care este necesar să se recurgă la constrângere, executorul judecătoresc este obligat să revină în cursul aceleiași zile, însoțit de agenți ai forței publice, pentru a prelua bunul afectat garanției. Nu este necesară prezentarea unei hotărâri judecătorești sau a altui act provenind de la autoritățile administrative.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 68. (1) În termen de 48 de ore de la primirea cererii organul de executare se va deplasa la locul unde se află bunul afectat garanției, va intra în posesia acestuia și îl va preda imediat creditorului. Organul de executare va întocmi un proces-verbal, în două exemplare, din care unul se va păstra la dosarul de executare, iar celălalt va fi înmânat debitorului, care va semna de primire. În cazul în care este necesară folosirea forței, organul de executare este obligat să revină în cursul aceleiași zile, însoțit de poliție, pentru a intra în posesia bunului afectat garanției. (2) Creditorul va suporta cheltuielile și riscurile legate de transportarea și depozitarea bunurilor în cauză.

Art. 2.444. Drepturile și obligațiile creditorului. Creditorul care deține bunul ipotecat are drepturile și obligațiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

II. Vânzarea bunului ipotecat

Art. 2.445. Vânzarea bunurilor ipotecate. (1) Creditorul ipotecar poate cere instanței de executare încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat. La cererea de încuviințare se vor depune documente care atestă existența creanței ipotecare și a ipotecii mobiliare, împreună cu dovada perfectării ipotecii. Instanța va analiza existența creanței și a ipotecii legal perfectate și va încuviința vânzarea, cu citarea părților interesate.

(2) Creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate în starea în care se găsesc sau după luarea unor măsuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.

(3) Creditorul poate vinde bunurile mobile ipotecate prin licitație publică ori prin negociere directă, prin unul sau mai multe contracte, în bloc ori separat, în orice moment sau loc, în condiții comerciale rezonabile.

(4) Părțile pot conveni, prin contractul de ipotecă, modul de valorificare a bunurilor grevate.

(5) În toate cazurile, vânzarea trebuie realizată într-o manieră comercial rezonabilă în ceea ce privește metoda, momentul, locul, condițiile și toate celelalte aspecte ale acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 181^1.[1] (1) Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.
(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a încuviințat vânzarea bunului mobil ipotecat.
(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 și 2.469, din Codul civil, precum și opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.

[1] Art. 181^1 a fost introdus prin art. III pct. 1 din **O.U.G. nr. 79/2011.**

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 69. (1) Părţile pot cădea de acord, prin contractul de garanţie, asupra modului de vânzare a bunurilor grevate, ca urmare a neîndeplinirii obligaţiei. (2) În lipsa unui asemenea acord, creditorul trebuie să vândă bunul afectat garanţiei într-o manieră comercială rezonabilă care să asigure obţinerea celui mai bun preţ. Metoda, maniera, locul şi momentul vânzării trebuie să urmeze regulile comerciale adecvate, folosite de persoanele care vând bunuri similare în mod obişnuit pe piaţa respectivă. (3) Regulile comerciale adecvate pot fi: vânzarea directă către un terţ, vânzarea prin licitaţie făcută publică în ziar, vânzarea pe pieţe publice sau prin orice alt mod de vânzare rezonabil comercial pentru tipul de bunuri supuse vânzării. Dintre diferitele metode de vânzare rezonabile comercial creditorul o va alege pe aceea care să asigure obţinerea celui mai bun preţ.

Art. 2.446. Vânzarea comercial rezonabilă. (1) Vânzarea bunurilor este comercial rezonabilă dacă are loc:

a) în modul în care se dispune în mod obişnuit de bunuri de acelaşi fel pe o piaţă organizată;

b) la preţul stabilit pe o piaţă organizată şi valabil în momentul vânzării;

c) în conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vând în mod obişnuit bunuri de acelaşi fel;

d) în conformitate cu regulile stabilite prin contractul de ipotecă, atunci când nu există o piaţă organizată pentru bunul ipotecat sau dacă nu există practici comerciale standardizate.

(2) În condiţiile prevăzute la alin. (1), simplul fapt că se putea obţine un preţ mai mare dacă vânzarea ar fi avut loc în alt moment sau printr-o altă metodă decât cea aleasă de creditor nu face ca vânzarea să nu fie considerată comercial rezonabilă.

Art. 2.447. Vânzarea bunului aflat în posesia debitorului. (1) Creditorul poate vinde bunul ipotecat, chiar dacă acesta se află în posesia debitorului.

(2) Cumpărătorul are dreptul de a intra în posesia bunului, în condiţiile art. 2.435-2.444.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 65. Creditorul poate vinde orice bun afectat garanţiei, chiar în cazul în care se află în posesia debitorului. În astfel de situaţie cumpărătorul bunului are acelaşi drept de a intra în posesie ca şi creditorul garantat, în condiţiile prezentului titlu.

Art. 2.448. Cumpărarea de către creditor. (1) Un creditor ipotecar nu poate cumpăra bunul decât:

a) în cadrul unei licitaţii publice;

b) prin vânzare directă, însă numai dacă bunuri de acelaşi fel sunt vândute în mod obişnuit pe o piaţă reglementată.

(2) În aceste cazuri, creditorul poate depune creanţa în contul preţului.

Art. 2.449. Notificarea vânzării. (1) Dacă doreşte să vândă bunul după procedura reglementată în prezenta secţiune, creditorul este ţinut să comunice persoanelor prevăzute la art. 2.450 o notificare de executare şi să înscrie un aviz de executare la arhivă.

(2) Atât comunicarea notificării, cât şi înscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel puţin 15 zile înainte de data stabilită pentru vânzare.

(3) Nerespectarea acestor formalităţi atrage nulitatea vânzării.

(4) Dispoziţiile acestui articol nu se aplică atunci când bunurile care fac obiectul urmăririi sunt supuse pieirii, deteriorării ori devalorizării rapide ori sunt vândute în mod obişnuit pe o piaţă organizată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 71. (1) Înainte de vânzare, sub sancţiunea nulităţii şi a răspunderii pentru pagubele cauzate, creditorul trebuie să facă o notificare a vânzării către debitor şi către ceilalţi creditori care şi-au înscris un aviz de garanţie reală faţă de acelaşi debitor şi cu privire la acelaşi bun, precum şi proprietarului bunului afectat garanţiei, dacă debitorul nu este proprietarul acestuia. (2) Notificarea va fi comunicată persoanelor menţionate la alin. (1) la domiciliul lor, astfel

încât să fie primită cu cel puțin 5 zile libere înainte de vânzare, și va indica locul, ziua și ora la care va avea loc vânzarea, precum și condițiile de vânzare. (3) Notificarea se va face prin orice mod care asigură dovada primirii ei și, dacă este cazul, trebuie înmânată de către o persoană majoră. (4) Creditorul poate vinde bunul chiar înainte de notificare, în cazul bunurilor perisabile.

Art. 2.450. Destinatarii notificării. Creditorul trebuie să adreseze notificarea:

a) debitorului obligației garantate prin ipotecă, fideiusorilor și codebitorilor solidari ai acestuia;

b) constituitorului sau, după caz, succesorilor în drepturi ai acestuia;

c) tuturor creditorilor ipotecari ale căror ipoteci au devenit opozabile prin înscrierea în arhivă a unui aviz care identifică bunul grevat și care, la data notificării, este înscris pe numele debitorului;

d) tuturor persoanelor de la care a primit notificarea existenței unui drept sau a unei pretenții cu privire la bunul ipotecat, precum și celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se află, dacă sunt cunoscuți;

e) tuturor creditorilor ipotecari și privilegiați a căror garanție a devenit opozabilă pe altă cale, în temeiul legii, dacă creditorul ipotecar cunoaște identitatea și adresa acestora.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 71. (1) Înainte de vânzare, sub sancțiunea nulității și a răspunderii pentru pagubele cauzate, creditorul trebuie să facă o notificare a vânzării către debitor și către ceilalți creditori care și-au înscris un aviz de garanție reală față de același debitor și cu privire la același bun, precum și proprietarului bunului afectat garanției, dacă debitorul nu este proprietarul acestuia.

Art. 2.451. Conținutul notificării. Notificarea vânzării trebuie să indice în mod clar:

a) constituitorul și creditorul ipotecar;

b) bunurile care fac obiectul urmăririi;

c) suma pentru care se pornește urmărirea;

d) metoda prin care se va realiza valorificarea bunului;

e) data, ora și locul la care va avea loc licitația publică, precum și prețul de pornire a licitației ori, după caz, data și ora cu începere de la care creditorul va dispune de bun.

Legea de aplicare:
Art. 182. În sensul art. 2.451 lit. c) din Codul civil, notificarea vânzării va preciza capitalul creanței ipotecare și va menționa, în mod generic, că la acesta se adaugă accesoriile.

Art. 2.452. Opoziția la executare. (1) În termen de 15 zile de la comunicarea notificării sau, după caz, de la înscrierea avizului de executare în arhivă, cei interesați sau vătămați prin executare pot formula opoziție la executare.

(2) Opoziția suspendă de drept procedura de vânzare până la soluționarea definitivă a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat încă bunul va putea să o facă și pe perioada judecării opoziției.

(3) Instanța va soluționa opoziția în termen de 5 zile. Hotărârea instanței poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare. În cazul respingerii opoziției, apelul nu îl oprește pe creditor să treacă la valorificarea bunului. Apelul se soluționează de urgență potrivit regulilor de la ordonanța președințială.

(4) Instanța poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit, precum și restituirea bunului de către creditor. Dacă instanța constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispozițiilor prezentei secțiuni, va stabili condițiile și regulile corespunzătoare și va încuviința valorificarea bunului.

Legea de aplicare:
Art. 181[1].[1] (1) Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.

[1] Art. 181[1] a fost introdus prin art. III pct. 1 din **O.U.G. nr. 79/2011.**

(2) Opoziţia la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competenţa judecătoriei care a încuviinţat vânzarea bunului mobil ipotecat.
(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469, din Codul civil, precum şi opoziţia la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competenţa judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 75. (1) În termen de 5 zile libere de la primirea notificării, debitorul, creditorul sau proprietarul bunului, dacă are un interes, poate face opoziţie la vânzarea bunului. (2) Instanţa va soluţiona opoziţia în termen de 3 zile libere. Hotărârea instanţei poate fi atacată cu recurs în termen de 3 zile libere de la comunicarea hotărârii. Recursul nu suspendă executarea acestei hotărâri. (3) Instanţa poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit potrivit art. 66,precum şi restituirea bunului de către debitor. Dacă instanţa constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispoziţiilor art. 69 alin. (2) şi (3), va stabili condiţiile şi regulile corespunzătoare şi va încuviinţa vânzarea.

Art. 2.453. Plata creanţei ipotecare. În orice moment până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul şi orice persoană interesată pot executa obligaţia, plătind totodată cheltuielile rezonabile făcute pentru preluarea şi vânzarea bunului. În acest caz, creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită şi să restituie bunul debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 183. În cadrul cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea bunului ipotecat se includ şi despăgubirile pe care acesta le datorează conform art. 2.437 alin. (2) şi art. 2.443 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 66. În orice moment, până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul poate plăti creditorului totalitatea sumei datorate, cu cheltuielile rezonabile făcute pentru luarea în posesie şi vânzarea bunului, stingând astfel datoria. Creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită şi să restituie bunul către debitor.

Art. 2.454. Preferinţa la executare. (1) Creditorul ipotecar de rang superior este preferat creditorilor de rang inferior în ceea ce priveşte exerciţiul dreptului de a executa ipoteca şi poate, cât timp bunul nu a fost vândut, să continue executarea începută sau să pornească o nouă executare.
(2) Acesta poate fi însă ţinut să restituie cheltuielile făcute de un creditor de rang inferior dacă, fiind notificat cu privire la executarea ipotecii, omite să invoce prioritatea drepturilor sale într-un termen rezonabil.

Art. 2.455. Dobândirea lucrului de către cumpărător. (1) Vânzarea bunului în cadrul procedurii reglementate în prezentul capitol:
a) transferă cumpărătorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;
b) stinge ipoteca în virtutea căreia vânzarea a avut loc;
c) stinge toate celelalte ipoteci şi privilegii, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, contractul de ipotecă, împreună cu menţiunea stingerii garanţiei la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al dobânditorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 70. (1) Cumpărătorul ia în proprietate bunul afectat garanţiei, liber de orice garanţie reală existentă sau de sarcini asupra acestui bun. (2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al debitorului asupra bunului şi contractul de garanţie reală mobiliară, împreună cu menţiunea stingerii garanţiei la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al cumpărătorului sau, după caz, al creditorului care şi-a adjudecat bunul.

Art. 2.456. Obligaţia personală a debitorului. Debitorul rămâne obligat personal pentru partea din creanţă care nu este acoperită de preţul obţinut din vânzare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 74. În cazul în care rezultatele obţinute din valorificarea bunului ca urmare a executării sunt insuficiente pentru a acoperi în întregime plata obligaţiei garantate, debitorul rămâne obligat pentru diferenţa de plată. În acest caz creditorul îşi va putea satisface diferenţa de creanţă ca simplu creditor chirografar.

Art. 2.457. Vânzarea bunului care nu aparţine debitorului. (1) Creditorul trebuie să restituie proprietarului fie lucrul, fie preţul vânzării, îndată ce a aflat că debitorul nu este proprietarul bunului ipotecat.

(2) În cazul în care creditorul nu cunoaşte această împrejurare până la distribuirea preţului, el este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 76. (1) Când creditorul are cunoştinţă de faptul că debitorul nu este proprietarul bunului afectat garanţiei, acesta trebuie să remită proprietarului bunului afectat garanţiei ceea ce mai rămâne din bun în urma vânzării. (2) În cazul în care creditorul nu cunoaşte această împrejurare, acesta este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Art. 2.458. Locaţiunea bunului după vânzare. (1) Se poate conveni ca, după vânzare, constituitorul să folosească bunul în calitate de locatar.

(2) Dreptul constituitorului va fi opozabil oricărui dobânditor al bunului dacă a fost înscris la arhivă sau dacă a fost cunoscut de acesta pe altă cale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 77. (1) Părţile pot conveni ca vânzarea bunului afectat garanţiei să aibă loc fără ca partea garantată să ia bunul în posesie. (2) În cadrul unei astfel de vânzări părţile pot conveni ca debitorul să rămână în posesia bunurilor în calitate de locatar. Dreptul debitorului va fi opozabil oricărui terţ dobânditor al bunului.

Art. 2.459. Distribuirea sumelor realizate. (1) După deducerea cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea, conservarea, luarea măsurilor pentru valorificarea bunului şi cu vânzarea, creditorul distribuie sumele de bani realizate din executare creditorilor privilegiaţi şi ipotecari, potrivit ordinii de preferinţă, chiar dacă aceştia ar avea creanţe afectate de termen suspensiv sau de condiţie rezolutorie. Cu privire la aceste sume, creditorul are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunurilor altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispoziţiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Suma rămasă disponibilă se predă debitorului în termen de 3 zile de la primirea sumelor rezultate din valorificarea bunului. Dacă plata nu poate avea loc, suma va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înştiinţat despre aceasta de către creditor.

(3) Creditorul va întocmi de îndată un proces-verbal despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare. Acesta se va comunica imediat debitorului, constituitorului şi celorlalţi creditori privilegiaţi şi ipotecari şi se va înscrie la arhivă.

(4) Orice înţelegere dintre creditor şi debitor prin care se stabileşte o altă destinaţie a sumelor rezultate din executare se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 78. (1) Dacă bunul afectat garanţiei este vândut, creditorul va distribui rezultatele vânzării în următoarea ordine:a) plata cheltuielilor rezultate din menţinerea, conservarea, luarea în posesie şi vânzarea bunului; b) plata dobânzilor şi a creanţei garantate care are primul rang de prioritate, chiar dacă aceasta nu a devenit exigibilă. (2) Orice sumă rămasă după satisfacerea creditorului cu gradul de prioritate cel mai înalt va fi distribuită celorlalţi

creditori în ordinea de prioritate a fiecăruia, stabilită potrivit prevederilor cap. III, chiar dacă creanţele acestora nu au devenit exigibile. Numai după plata integrală a unui creditor se poate proceda la plata următorului. (3) În termen de 3 zile de la primirea rezultatelor vânzării bunului afectat garanţiei creditorul care l-a vândut va preda orice surplus debitorului sau reprezentantului său. Dacă plata surplusului nu poate avea loc, suma respectivă va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înştiinţat despre aceasta de către creditor. (4) Orice înţelegere dintre creditor şi debitor prin care s-ar stabili o altă destinaţie a sumelor va fi nulă de drept.

III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanţei

Art. 2.460. Preluarea bunului ipotecat în contul creanţei. (1) Creditorul îşi poate însuşi bunul ipotecat pentru stingerea creanţei, dacă prin lege nu se prevede altfel, constituitorul consimte la aceasta, iar persoanele prevăzute la art. 2.450 nu se opun.

(2) Consimţământul constituitorului la preluarea bunului de către creditor în contul creanţei trebuie să fie exprimat în scris şi să fie ulterior neexecutării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 73. Creditorul nu îşi poate adjudeca bunul afectat garanţiei în cadrul vânzării iniţiate de el fără ca în prealabil să fi dat posibilitatea terţilor de a participa la vânzare, în afara cazului în care părţile au convenit altfel. Bunul adjudecat de către creditor va fi liber de orice sarcini, cu excepţia celor înregistrate anterior înscrierii garanţiei sale.

Art. 2.461. Notificarea ofertei de preluare în contul creanţei. Creditorul care doreşte să preia bunul ipotecat pentru stingerea creanţei sale va înscrie în arhivă un aviz de preluare în contul creanţei şi va notifica această ofertă persoanelor prevăzute la art. 2.450.

Art. 2.462. Opunerea la preluarea în contul creanţei. (1) Opunerea la preluarea bunului în contul creanţei făcută de persoanele prevăzute la art. 2.450 produce efecte numai dacă este comunicată creditorului în termen de 15 zile de la notificare.

(2) Dispoziţiile art. 2.452 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2.463. Efectele preluării în contul creanţei. (1) Preluarea bunului de către creditor în contul creanţei:

a) stinge creanţa ipotecară;

b) transferă creditorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

c) stinge toate ipotecile şi privilegiile de rang inferior.

(2) Contractul de ipotecă împreună cu notificarea de preluare în contul creanţei ţin loc de titlu de proprietate.

Legea de aplicare:
Art. 184. În cazul în care creditorul a preluat bunul ipotecat în contul creanţei, creanţa ipotecară se stinge, iar creditorul nu mai poate exercita nicio acţiune personală şi nici nu îl mai poate urmări pe debitor, chiar dacă valoarea bunului preluat nu acoperă integral creanţa ipotecară.

§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative

Art. 2.464. Ipoteca asupra titlurilor reprezentative. (1) Când ipoteca are ca obiect titluri reprezentative privind bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit şi warante, creditorul are dreptul să vândă bunurile şi să distribuie preţul, potrivit prevederilor prezentei secţiuni.

(2) Cel ce are o ipotecă asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa ipoteca împotriva giranţilor şi avaliştilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 83. (1) Când garanţia reală este reprezentată prin titluri care atestă drepturi reale asupra unor bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit şi warant, creditorul poate să vândă bunurile şi să distribuie preţul, potrivit prevederilor prezentului capitol. (2) În caz

de neplată, creditorul garantat cu o garanție asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa garanția împotriva giranților și avaliștilor.

§3. Executarea ipotecii asupra creanțelor

Art. 2.465. Ipoteca asupra creanțelor. (1) Ipoteca unei creanțe conferă creditorului, atunci când condițiile pentru a porni executarea silită sunt întrunite, dreptul de a prelua titlul de creanță, de a cere și de a obține plata sau, la alegerea sa, de a vinde creanța și de a-și însuși prețul, toate acestea în limita sumei garantate.

(2) Cu privire la vânzarea avută în vedere la alin. (1), dispozițiile privitoare la cesiunea de creanță se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 84. Creditorul garantat cu o garanție reală asupra unor drepturi de creanță poate exercita următoarele drepturi, la alegerea sa:a) să intre în mod paşnic în posesia documentelor care constată drepturile de creanță. În acest scop creditorul poate folosi mijloace paşnice pentru încasarea sumelor din creanțele constituite ca garanție până la concurența sumei datorate, potrivit dispozițiilor prezentului capitol; b) să preia sau să cedeze altei persoane drepturile de creanță asupra cărora s-a constituit garanția reală, până la concurența creanței garantate, restul urmând a fi transmis celorlalți creditori ori debitorului, potrivit regulilor de distribuire a sumelor rezultate din vânzare, stabilite în prezentul capitol.

Legea de aplicare:
Art. 185. Dispozițiile art. 2.465 din Codul civil se aplică numai în situațiile în care creditorul ipotecar nu și-a exercitat drepturile conferite de art. 2.400-2.405 din Codul civil.

Art. 2.466. Ipoteca asupra conturilor. (1) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. a), creditorul poate compensa soldul creditor al contului cu creanța ipotecară.

(2) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. b) sau c), creditorul ipotecar poate ordona instituției de credit eliberarea soldului contului în beneficiul său.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▶ Art. 80. (1) Dacă obligația garantată nu a fost plătită, iar bunul afectat garanției sau produsele obținute din vânzarea lui reprezintă sume depuse într-un cont la o bancă, creditorul o va notifica în legătură cu intenția sa de a-și satisface creanța din sumele depuse în acel cont. (2) Creditorul va anexa la notificare o copie de pe contractul de garanție și va furniza băncii toate informațiile privind suma ce urmează a fi reținută. ▶ Art. 81. (1) În ziua primirii notificării banca este obligată să verifice dacă contractul de garanție a fost înscris la arhivă, gradul de prioritate al acestuia și conformitatea semnăturii debitorului de pe contractul de garanție cu cea aflată în evidențele sale. (2) Dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), banca va putea continua să accepte depuneri în contul debitorului, dar nu va mai onora nici un ordin de plată primit după notificare. ▶ Art. 82. (1) După blocarea contului, potrivit art. 81 alin. (2), banca va plăti creanța debitorului garantat din sumele acestui cont, potrivit celor solicitate de creditor. (2) Dacă, potrivit ordinii de prioritate reglementate prin prezentul titlu, un alt creditor are un rang de prioritate mai mare asupra contului de depozit, banca trebuie să plătească mai întâi creditorul cu gradul de prioritate cel mai înalt, chiar dacă creanța acestuia nu a devenit exigibilă. (3) Banca nu răspunde pentru plățile astfel efectuate atât timp cât respectă cu strictețe dispozițiile prezentului titlu și instrucțiunile primite de la creditor o dată cu notificarea. (4) Banca este obligată să înștiințeze debitorul, în termen de 24 de ore, despre fiecare acțiune întreprinsă în legătură cu contul său și va proceda la deblocarea conturilor acestuia imediat ce vor fi plătite sumele pretinse de creditor.

Art. 2.467. Conduita creditorului. În toate cazurile, creditorul trebuie să acționeze într-o manieră comercial rezonabilă.

§4. Preluarea bunului în vederea administrării

Art. 2.468. Condiţiile. (1) Creditorul care are o ipotecă asupra bunurilor unei întreprinderi poate prelua bunurile ipotecate în vederea administrării dacă notifică hotărârea sa persoanelor prevăzute la art. 2.450 şi înscrie la arhivă un aviz de executare, dispoziţiile art. 2.449-2.451 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Preluarea bunurilor se face temporar, cel mult până la satisfacerea creanţei pentru care s-a constituit garanţia.

Art. 2.469. Administratorul. Poate fi administrator creditorul sau o altă persoană desemnată de creditor sau, după caz, de către instanţă.

Legea de aplicare:
Art. 181¹.[1] (1) Încuviinţarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competenţa judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.
(2) Opoziţia la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competenţa judecătoriei care a încuviinţat vânzarea bunului mobil ipotecat.
(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469, din Codul civil, precum şi opoziţia la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competenţa judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.

Art. 2.470. Obligaţiile administratorului. Creditorul sau cel căruia i-a fost încredinţată administrarea bunurilor are calitatea de administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea deplină, dispoziţiile art. 800 şi 801 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2.471. Conservarea drepturilor locatarului. Preluarea bunului în deplină administrare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite anterior de locatar.

Art. 2.472. Încetarea administrării. Administrarea bunului încetează în cazul în care creditorul şi-a acoperit creanţa, inclusiv despăgubirile şi cheltuielile privind executarea, în cazul în care a făcut o notificare prin care alege altă modalitate de executare, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. Declararea falimentului persoanei împotriva căreia se execută garanţia nu duce la încetarea administrării.

Art. 2.473. Obligaţiile creditorului la încetarea administrării. (1) La încetarea administrării, creditorul este obligat să dea socoteală şi, dacă nu a optat pentru o altă modalitate de executare, să restituie bunurile celui împotriva căruia s-a făcut executarea.

(2) Creditorul care şi-a acoperit astfel creanţa, despăgubirile şi cheltuielile cu executarea este obligat să predea persoanei împotriva căreia s-a executat garanţia şi surplusul de bunuri obţinut prin administrare.

§5. Sancţiuni

Art. 2.474. Încălcarea regulilor privitoare la preluarea bunului. (1) Creditorul care încalcă regulile de preluare a bunului ipotecat răspunde pentru pagubele pricinuite.

(2) El este, de asemenea, obligat să restituie bunurile şi să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea acestor bunuri.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 87. Creditorul care intră în posesia bunului afectat garanţiei cu încălcarea prevederilor prezentului capitol va plăti debitorului o sumă echivalentă cu 30% din valoarea obligaţiei garantate, va restitui bunul sau dreptul, dacă este posibil, şi va despăgubi debitorul pentru orice pagube rezultând din luarea în posesie cu rea-credinţă.

[1] Art. 181¹ a fost introdus prin art. III pct. 1 din **O.U.G. nr. 79/2011.**

Art. 2.475. Încălcarea regulilor privitoare la executarea ipotecii. (1) Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secțiune pentru valorificarea bunului ipotecat răspunde pentru prejudiciile cauzate.

(2) Creditorul este, de asemenea, dator să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea bunurilor supuse urmăririi la momentul vânzării.

(3) Dacă diferența dintre valoarea bunului ipotecat și prețul realizat prin urmărirea silită este mai mare decât suma prevăzută la alin. (2), creditorul este obligat să plătească această diferență.

(4) Plătind aceste sume, creditorul poate reține prețul vânzării. El pierde însă partea din creanța ipotecară care a rămas neacoperită după urmărirea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 88. (1) Dacă creditorul vinde bunul afectat garanției cu încălcarea prevederilor prezentului capitol va plăti debitorului o sumă echivalentă cu 30% din valoarea obligației garantate existente la momentul vânzării sau diferența dintre prețul pieței și prețul de vânzare, în funcție de care dintre ele este mai ridicat, și, în plus, va despăgubi debitorul pentru orice daune rezultând din vânzarea cu reacredință. (2) Creditorul poate reține rezultatele obținute ca urmare a unei astfel de vânzări, după ce își va plăti debitorului sumele cuvenite potrivit alin. (1). (3) Cu toate acestea, creditorul nu va mai avea dreptul să pretindă restul de plată din obligația garantată.

Art. 2.476. Stabilirea valorii bunului. (1) Pentru a stabili valoarea bunului în cazul prevăzut la art. 2.475 alin. (3), creditorul și constituitorul vor desemna câte un expert evaluator.

(2) Dacă diferența dintre valorile astfel stabilite este mai mică de o cincime, valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor două valori.

(3) Dacă diferența este mai mare de o cincime, evaluatorii vor desemna un al treilea expert. Valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor mai apropiate două evaluări.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 89. Pentru a determina valoarea de piață a bunului în vederea stabilirii despăgubirilor cuvenite debitorului, creditorul garantat și debitorul trebuie să își numească fiecare câte un expert. Dacă diferența dintre valorile de apreciere a ambelor expertize este mai mică de 20%, valoarea de piață va fi considerată ca fiind media aritmetică a celor două aprecieri. Dacă diferența valorilor celor două expertize este mai mare de 20%, experții vor numi un al treilea expert pentru aprecierea bunului. Valoarea estimată de piață va fi considerată media aritmetică dintre cele mai apropiate două estimări din cele trei.

Art. 2.477. Încălcarea regulilor privitoare la distribuirea prețului. Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secțiune pentru distribuirea prețului răspunde pentru prejudiciile cauzate celorlalți creditori potrivit dreptului comun.

Secțiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare

Art. 2.478. Discuțiunea bunurilor ipotecate. Creditorul nu poate urmări în același timp vânzarea imobilelor care nu sunt ipotecate decât în cazul când bunurile care îi sunt ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creanței sale.

Art. 2.479. Regulile aplicabile. Urmărirea silită se face cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Capitolul V. Gajul

Secțiunea 1. Constituirea gajului

Art. 2.480. Obiectul gajului. Gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise în formă materializată.

Legea de aplicare:
Art. 186. Prin „gaj" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.
Art. 187. (1) Gajul constituit înainte de data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii sale.
(2) Gajul pentru care formalitățile de deposedare sau de înregistrare au fost îndeplinite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și pentru care condiția deposedării nu s-a pierdut până la data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește ordinea de preferință, opozabilitatea și efectele față de terți, dispozițiilor legale existente la data deposedării debitorului sau la data înregistrării gajului.
(3) Executarea silită a gajului începută înainte de data intrării în vigoare a Codului civil va fi continuată în conformitate cu dispozițiile legale existente la data începerii executării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1685. Amanetul este un contract prin care datornicul remite creditorului său un lucru mobil spre siguranța datoriei *(C. civ. 1591, 1676).* ▸ Art. 1687. Preferința arătată în articolul precedent nu se poate înființa în privința mobilelor necorporale, cum creanțele mobiliare, decât prin un act în regulă înregistrat și notificat debitorului creanței date în amanet.

Art. 2.481. Constituirea gajului. (1) Gajul se constituie prin remiterea bunului sau titlului către creditor sau, după caz, prin păstrarea acestuia de către creditor, cu consimțământul debitorului, în scopul garantării creanței.
(2) Gajul asupra titlurilor negociabile se constituie, în cazul titlurilor nominative sau la purtător, prin remiterea acestora, iar în cazul titlurilor la ordin, prin andosarea acestora, în scop de garanție.

Art. 2.482. Publicitatea gajului. (1) Publicitatea gajului bunurilor mobile corporale se realizează fie prin deposedarea debitorului, fie prin înscrierea gajului la arhivă.
(2) Publicitatea gajului asupra sumelor de bani se realizează numai prin deținerea acestora.
(3) Gajul asupra titlurilor negociabile este perfectat prin remiterea sau, după caz, prin andosarea titlurilor.

Legea de aplicare:
Art. 188. În sensul prevederilor art. 2.482 alin. (2) din Codul civil, deținerea se poate realiza și prin intermediul controlului unic sau comun al unei casete de valori în care se află depozitate sumele de bani.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▸ Art. 29 (1): Garanțiile reale și sarcinile constituite pe bunuri mobile, care cad sub incidența prezentului titlu, îndeplinesc condiția de publicitate din momentul înscrierii avizului de garanție reală la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, denumită în continuare arhivă". ▸ Art. 30. (1) Fac excepție de la prevederile art. 29 următoarele: a) garanția reală, dacă obligația garantată în momentul încheierii contractului de garanție asupra unor bunuri mobile corporale nu depășește echivalentul în lei al sumei de 300 euro, a cărei publicitate se poate face fie prin luarea în posesie a bunului afectat garanției, fie prin înscrierea unui aviz de garanție la arhivă; b) garanția reală sau sarcina constituită pe sume de bani, valori mobiliare sau titluri reprezentând bunuri, inclusiv certificate de depozit și conosamente negociabile, precum și cecuri și bilete la ordin, a cărei publicitate se poate face numai prin posesia asupra instrumentului

sau prin andosarea acestuia, dacă transferul instrumentului în cauză necesită posesia sau andosarea. Înscrierea la arhivă nu este o metodă validă de publicitate în aceste cazuri; c) garanția reală sau sarcina reală pe valori mobiliare care, potrivit regulilor pieței de valori mobiliare, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care deservesc piața pe care sunt vândute va fi considerată ca fiind făcută publică din acest moment; înscrierea la arhivă nu este o metodă validă de publicitate în aceste cazuri; d) garanția reală sau sarcina constituită asupra vapoarelor sau avioanelor trebuie făcută publică prin înregistrarea unui formular de aviz de garanție reală în registrul în care se află înregistrat titlul de proprietate asupra acestora. Registrul va trebui să evidențieze garanția reală la rubrica în care se află înscris titlul de proprietate asupra bunului.

Art. 2.483. Deținerea bunului de către creditor. Deținerea bunului de către creditorul gajist trebuie să fie publică și neechivocă. Atunci când față de terți se creează aparența că debitorul deține bunul, gajul nu poate fi opus acestora.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 30 alin. (2). Posesia bunului afectat garanției prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) trebuie să fie publică. Posesia este publică dacă poate fi ușor cunoscută de către terți. Dacă bunul afectat garanției se află în posesia legitimă și sub controlul creditorului sau al reprezentantului său, dar față de terți se creează aparența că posesia aparține debitorului, posesia creditorului nu constituie posesie publică.

Art. 2.484. Deținerea prin intermediul unui terț. Creditorul poate, cu acordul debitorului său, să exercite detenția prin intermediul unui terț, însă deținerea exercitată de acesta nu asigură opozabilitatea gajului decât din momentul în care a primit înscrisul constatator al gajului.

Art. 2.485. Conservarea gajului. (1) Gajul există numai atât timp cât creditorul deține bunul gajat sau, după caz, cât timp este valabilă andosarea titlului la ordin.

(2) Cu toate acestea, gajul nu se stinge atunci când:

a) creditorul nu mai deține bunul, fără voia sa, prin fapta altei persoane;

b) creditorul a remis temporar bunul debitorului sau unui terț pentru a-l evalua, repara, transforma sau ameliora;

c) creditorul a remis bunul unui alt creditor al debitorului său în cadrul unei proceduri de urmărire silită.

Art. 2.486. Restituirea bunului către creditor. Sub rezerva regulilor privitoare la dobândirea proprietății bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, creditorul gajist poate să ceară restituirea bunului de la cel care îl deține, cu excepția cazului în care bunul a fost preluat de un creditor ipotecar cu rang superior sau preluarea a intervenit în cadrul procedurii de executare silită.

Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile creditorului gajist

Art. 2.487. Drepturile și obligațiile creditorului gajist. Creditorul gajist are drepturile și obligațiile unui administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea simplă. Dispozițiile art. 795-799 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 39 (1). Dacă bunul afectat garanției se găsește în posesiunea creditorului sau a unui terț care îl reprezintă, aceștia au drepturile și obligațiile prevăzute de Codul civil privind depozitul voluntar.

Art. 2.488. Fructele bunului gajat. În lipsă de stipulație contrară, creditorul predă debitorului fructele naturale și industriale. El impută fructele civile mai întâi asupra cheltuielilor făcute, apoi asupra dobânzilor și, la urmă, asupra capitalului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1692. (2) Dacă datoria, pentru a cărei siguranță s-a dat amanet o creanță, nu produce ea însăşi dobânzi, atunci dobânzile creanței amanetate se țin în seamă asupra capitalului datoriei (C. civ. 1111). ▶ Art. 1693. Dacă creditorul abuză de amanet, debitorul poate să ceară ca acel amanet să se pună sub sechestru.
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 39 [...] (2) Creditorul va percepe fructele sau dobânzile bunului afectat garanției în contul debitorului. (3) În lipsa unei stipulații contrare, fructele şi dobânzile percepute se impută mai întâi asupra cheltuielilor normale de conservare a bunului, apoi asupra dobânzilor şi, în final, asupra cuantumului obligației garantate, pentru a reduce nivelul acesteia.

Art. 2.489. Răscumpărarea titlurilor participative. În cazul răscumpărării acțiunilor sau a altor titluri participative la capitalul social al unei societăți comerciale, creditorul este îndreptățit să impute prețul plătit potrivit regulilor prevăzute la art. 2.488.

Art. 2.490. Pieirea bunului. Creditorul nu răspunde pentru pieirea bunului atunci când aceasta se datorează forței majore, vechimii ori folosirii normale şi autorizate a bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1691. (1) Creditorul răspunde după regulile stabilite la titlul: *Despre contracte şi obligații în genere,* de pierderea sau stricăciunea amanetului provenită din culpa sa.

Art. 2.491. Cheltuielile de conservare. Debitorul este ținut să restituie creditorului cheltuielile făcute cu conservarea bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1691. (2) Asemenea şi debitorul trebuie să întoarcă creditorului toate spezele utile şi cele necesare făcute pentru conservarea amanetului *(C. civ. 991, 997, 1080, 1102, 1156, 1564, 1574, 1599, 1618, 1730).*

Art. 2.492. Restituirea bunului către debitor. (1) Debitorul nu poate cere restituirea bunului decât după ce a executat obligația, cu excepția cazului în care creditorul foloseşte ori conservă bunul în mod abuziv.
(2) Gajul se stinge atunci când creditorul este obligat să restituie bunul în temeiul unei hotărâri judecătoreşti pronunțate în condițiile alin. (1).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1693. Dacă creditorul abuză de amanet, debitorul poate să ceară ca acel amanet să se pună sub sechestru. ▶ Art. 1694. (1) Debitorul nu poate pretinde restituțiunea amanetului decât după ce a plătit în întreg capitalul, dobânzile şi spezele datoriei pentru a cărei siguranță s-a fost dat amanetul.

Art. 2.493. Indivizibilitatea gajului. (1) Gajul poartă asupra tuturor bunurilor grevate până la stingerea integrală a obligației garantate.
(2) Moştenitorul debitorului, plătind partea din datorie care îi revine, nu poate cere partea sa din bunul grevat cât timp obligația nu este stinsă în întregime.
(3) Moştenitorul creditorului gajist, primind partea din creanță care îi revine, nu poate remite bunul grevat în dauna celorlalți moştenitori care nu au fost plătiți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1695. (1) Amanetul este nedivizibil, deşi datoria este divizibilă, între erezii debitorului, ori între aceia ai creditorului. (2) Eredele debitorului ce şi-a plătit partea sa de datorie, nu poate cere restituțiunea părții sale de amanet atât timp cât datoria nu este plătită în întregul ei. (3) Şi viceversa, eredele creditorului care şi-a primit partea sa de datorie, nu poate să restituie amanetul cu dăunarea coerezilor săi încă neplătiți *(C. civ. 774, 786, 1057 şi urm.).*

Art. 2.494. Aplicarea regulilor privitoare la ipotecă. Dispozițiile privitoare la publicitatea, prioritatea, executarea şi stingerea ipotecilor mobiliare se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 3. Dispoziţiile prezentului titlu referitoare la ordinea de prioritate şi la publicitatea garanţiilor reale mobiliare sunt aplicabile şi amanetului, astfel cum este reglementat în art. 1685 –1696 din Codul civil.

Capitolul VI. Dreptul de retenţie

Art. 2.495. Noţiune. (1) Cel care este dator să remită sau să restituie un bun poate să îl reţină cât timp creditorul nu îşi execută obligaţia sa izvorâtă din acelaşi raport de drept sau, după caz, atât timp cât creditorul nu îl despăgubeşte pentru cheltuielile necesare şi utile pe care le-a făcut pentru acel bun ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

(2) Prin lege se pot stabili şi alte situaţii în care o persoană poate exercita un drept de retenţie.

Legea de aplicare:
Art. 189. (1) Drepturile de retenţie exercitate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data exercitării lor. (2) Drepturile de retenţie înregistrate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte ordinea de preferinţă, opozabilitatea şi efectele faţă de terţi, dispoziţiilor legale existente la data înregistrării lor.

Aplicaţii particulare ale dreptului de retenţie în reglementarea anterioară
► Art. 771. Coeredele care raportează imobilul în natură poate să reţină posesiunea până la plata efectivă a sumelor ce-i sunt datorite pentru cheltuieli sau ameliorăţiuni *(C. civ. 766).* ► Art. 1322. Vânzătorul nu este dator să predea lucrul, dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul şi nu are dat de vânzător un termen pentru plată (C. civ. 1023, 1361 şi urm.). ► Art. 1323. El nu va fi dator să facă predarea, chiar de ar fi şi dat un termen pentru plată, dacă de la vânzare încoace, cumpărătorul a căzut în faliment sau în nesolvabilitate, încât vânzătorul se află în pericol de a pierde preţul, afară numai dacă cumpărătorul va da cauţiune că va plăti la termen. ► Art. 1444. Arendaşul ori locatarii nu pot fi daţi afară mai înainte de a fi dezdăunaţi de către locator, iar când acesta nu o face, de către cumpărător. ► Art. 1619. Depozitarul poate să oprească depozitul până la plata integrală cuvenită lui din cauza depozitului (C. civ. 1147, 1689). ► Art. 1730. Creanţele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt: [...] 7. Creanţa cheltuielilor de transport şi a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, şi în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului. ► Art. 1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la bâlci sau la târg, sau la o vindere publică, sau de la un neguţător care vinde asemenea lucruri, proprietarul originar nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului preţul ce l-a costat.

Art. 2.496. Excepţii. (1) Dreptul de retenţie nu poate fi exercitat dacă deţinerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

(2) Dreptul de retenţie nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credinţă decât în cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 2.497. Îndatoririle celui care exercită dreptul de retenţie. Cel care exercită un drept de retenţie are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispoziţiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2.498. Opozabilitatea dreptului de retenţie. (1) Dreptul de retenţie este opozabil terţilor fără îndeplinirea vreunei formalităţi de publicitate.

(2) Cu toate acestea, cel care exercită un drept de retenţie nu se poate opune urmăririi silite pornite de un alt creditor, însă are dreptul de a participa la distribuirea preţului bunului, în condiţiile legii.

Art. 2.499. Stingerea dreptului de retenţie. (1) Dreptul de retenţie încetează dacă cel interesat consemnează suma pretinsă sau oferă retentorului o garanţie suficientă.

(2) Deposedarea involuntară de bun nu stinge dreptul de retenţie. Cel care exercită acest drept poate cere restituirea bunului, sub rezerva regulilor aplicabile prescripţiei extinctive a acţiunii principale şi dobândirii bunurilor mobile de către posesorul de bună-credinţă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A VI-A. DESPRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ, DECĂDERE ȘI CALCULUL TERMENELOR [1]

Titlul I. Prescripția extinctivă

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.500. Obiectul prescripției extinctive. (1) Dreptul material la acțiune, denumit în continuare *drept la acțiune*, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

(2) În sensul prezentului titlu, prin *drept la acțiune* se înțelege dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul forței publice, să execute o anumită prestație, să respecte o anumită situație juridică sau să suporte orice altă sancțiune civilă, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 201. Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 1. (1) Dreptul la acțiune, având un obiect patrimonial, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit în lege.

Art. 2.501. Prescriptibilitatea dreptului la acțiune. (1) Drepturile la acțiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege, sunt supuse prescripției extinctive și alte drepturi la acțiune, indiferent de obiectul lor.

Art. 2.502. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune. Cazuri. (1) Dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum și ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp.

(2) În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:

1. acțiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel;

2. acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;

3. acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic;

4. acțiunea în constatarea nulității absolute a certificatului de moștenitor, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub condiția acceptării moștenirii în termenul prevăzut de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 2. Nulitatea unui act juridic poate fi invocată oricând, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VI-a sunt cuprinse în art. 201-205 din Legea nr. 71/2011.

Art. 2.503. Prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii. (1) Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestațiile datorate.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu sunt aplicabile în cazul în care prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: ▸ Art. 1. (2) Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii. ▸ Art. 12. În cazul când un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare din aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită.

Art. 2.504. Prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată. (1) Prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară. În acest din urmă caz, creditorul ipotecar va putea urmări, în condițiile legii, doar bunurile mobile sau imobile ipotecate, însă numai în limita valorii acestor bunuri.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică prescripției dreptului la acțiune pentru plata dobânzilor și a altor accesorii ale creanței ipotecare, care, în afara capitalului, nu mai pot fi acoperite după împlinirea prescripției din valorificarea, pe cale silită, a bunului grevat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1800. (4) Inscripțiile luate de creditori nu întrerup cursul prescripției stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului *(C. civ. 974, 1091, 1134, 1153, 1801, 1802, 1890, 1891, 1892, 1895).*

Art. 2.505. Compensația și dreptul de retenție. Prescripția nu împiedică stingerea prin compensație a creanțelor reciproce și nici exercitarea dreptului de retenție, dacă dreptul la acțiune nu era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensarea sau dreptul de retenție, după caz.

Art. 2.506. Efectele prescripției împlinite. (1) Prescripția nu operează de plin drept.

(2) După împlinirea termenului de prescripție, cel obligat poate să refuze executarea prestației.

(3) Cel care a executat de bunăvoie obligația după ce termenul de prescripție s-a împlinit nu are dreptul să ceară restituirea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit.

(4) Recunoașterea dreptului, făcută printr-un act scris, precum și constituirea de garanții în folosul titularului dreptului a cărui acțiune este prescriptibilă sunt valabile, chiar dacă cel care le-a făcut nu știa că termenul de prescripție era împlinit. În aceste cazuri sunt aplicabile regulile de la renunțarea la prescripție.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 20. (1) Debitorul care a executat obligația după ce dreptul la acțiune al creditorului s-a prescris, nu are dreptul să ceară înapoierea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit.

Art. 2.507. Renunțarea la prescripție. Nu se poate renunța la prescripție cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunța la prescripția împlinită, precum și la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită.

Art. 2.508. Felurile renunțării la prescripție. (1) Renunțarea la prescripție este expresă sau tacită.

(2) Renunțarea tacită trebuie să fie neîndoielnică. Ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1839. (1) Renunțarea la prescripție este sau expresă sau tacită. (2) Renunțarea tacită rezultă dintr-un fapt care presupune delăsarea dreptului câștigat.

Art. 2.509. Persoanele care nu pot renunța la prescripție. Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga nu poate renunța la prescripție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1840. Cel ce nu poate înstrăina nu poate renunța la prescripție *(C. civ. 946, 948, 1306, 1536).*

Art. 2.510. Efectele renunțării la prescripție. (1) După renunțare, începe să curgă o nouă prescripție de același fel.

(2) Dacă partea îndreptățită renunță la beneficiul termenului scurs până la acea dată, sunt aplicabile dispozițiile privind întreruperea prescripției prin recunoașterea dreptului.

Art. 2.511. Întinderea renunțării la prescripție. Renunțarea își produce efecte numai în privința celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fideiusorilor.

Art. 2.512. Invocarea prescripției de partea interesată. (1) Prescripția poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, și fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință.

(2) Organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1841. În materie civilă, judecătorii nu pot aplica prescripția dacă cel interesat nu va fi invocat acest mijloc.

Art. 2.513. Momentul până la care se poate invoca prescripția. Prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate.

Art. 2.514. Invocarea prescripției de către alte persoane. Codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile și fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum și orice altă persoană interesată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1843. Creditorii și orice altă persoană interesată pot să opună prescripția câștigată debitorului sau codebitorului lor, ori proprietarului, chiar și dacă acel debitor, codebitor sau proprietar renunță la dânsa *(C. civ. 562, 699, 974).*

Art. 2.515. Regulile aplicabile prescripției extinctive. (1) Prescripția extinctivă este reglementată prin lege.

(2) Este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect o acțiune ar fi declarată imprescriptibilă, deși, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o acțiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată prescriptibilă.

(3) Cu toate acestea, în limitele și condițiile prevăzute de lege, părțile care au capacitatea deplină de exercițiu pot, prin acord expres, să modifice durata termenelor de prescripție sau să modifice cursul prescripției prin fixarea începutului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de întrerupere a acesteia, după caz.

(4) Termenele de prescripție pot fi reduse sau mărite, prin acordul expres al părților, fără însă ca noua durată a acestora să fie mai mică de un an şi nici mai mare de 10 ani, cu excepția termenelor de prescripție de 10 ani ori mai lungi, care pot fi prelungite până la 20 de ani.

(5) Dispozițiile alin. (3) şi (4) nu se aplică în cazul drepturilor la acțiune de care părțile nu pot să dispună şi nici acțiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare şi cele supuse legislației privind protecția consumatorului.

(6) Orice convenție sau clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este lovită de nulitate absolută.

Legea de aplicare:
Art. 202. Dispozițiile art. 2.515 din Codul civil nu validează convențiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripției încheiate anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 2.516. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului titlu constituie dreptul comun în materia prescripției extinctive.

(2) Prescripția dreptului de a obține executarea silită a unei hotărâri judecătoreşti sau arbitrale ori a altui titlu executoriu este supusă dispozițiilor Codului de procedură civilă, afară de cazul în care acestea din urmă ar fi neîndestulătoare.

Capitolul II. Termenul prescripției extinctive

Art. 2.517. Termenul general de 3 ani. Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 3. (1) Termenul prescripției este de 3 ani.

Art. 2.518. Termenul de prescripție de 10 ani. Cazuri. Se prescrie în termen de 10 ani dreptul la acțiune privitor la:

1. drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescripție;

2. repararea prejudiciului moral sau material cauzat unei persoane prin tortură ori acte de barbarie sau, după caz, a celui cauzat prin violență ori agresiuni sexuale comise contra unui minor sau asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a se apăra ori de a-şi exprima voința;

3. repararea prejudiciului adus mediului înconjurător.

Art. 2.519. Termenul de prescripție de 2 ani. (1) Dreptul la acțiune întemeiat pe un raport de asigurare sau reasigurare se prescrie în termen de 2 ani.

(2) De asemenea, se prescrie în termen de 2 ani dreptul la acțiune privitor la plata remunerației cuvenite intermediarilor pentru serviciile prestate în baza contractului de intermediere.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 3. (2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului precedent, în raporturile ce izvorăsc din asigurare, termenul de prescripție este de 2 ani, în afara acelor raporturi ce izvorăsc din asigurările de persoane în care obligațiile devin exigibile prin ajungerea la termen sau prin amortizare; cu privire la primele de asigurare datorate în temeiul asigurărilor prin efectul legii, sunt aplicabile dispozițiile art. 22.

Art. 2.520. Termenul de prescripție de un an. Cazuri. (1) Se prescrie în termen de un an dreptul la acțiune în cazul:

1. profesioniştilor din alimentația publică sau hotelierilor, pentru serviciile pe care le prestează;

2. profesorilor, institutorilor, maeştrilor şi artiştilor, pentru lecțiile date cu ora, cu ziua sau cu luna;

3. medicilor, moaşelor, asistentelor şi farmaciştilor, pentru vizite, operaţii sau medicamente;
4. vânzătorilor cu amănuntul, pentru plata mărfurilor vândute şi a furniturilor livrate;
5. meşteşugarilor şi artizanilor, pentru plata muncii lor;
6. avocaţilor, împotriva clienţilor, pentru plata onorariilor şi cheltuielilor. Termenul de prescripţie se va calcula din ziua rămânerii definitive a hotărârii sau din aceea a împăcării părţilor ori a revocării mandatului. În cazul afacerilor neterminate, termenul de prescripţie este de 3 ani de la data ultimei prestaţii efectuate;
7. notarilor publici şi executorilor judecătoreşti, în ceea ce priveşte plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele funcţiei lor. Termenul prescripţiei se va socoti din ziua în care aceste sume au devenit exigibile;
8. inginerilor, arhitecţilor, geodezilor, contabililor şi altor liber-profesionişti, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescripţiei se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

(2) În toate cazurile, continuarea lecţiilor, serviciilor, furniturilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescripţia pentru sumele scadente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1904. Acţiunea medicilor, chirurgilor şi a apotecarilor, pentru vizite, operaţii şi medicamente; a neguţătorilor, pentru marfele ce vând la particularii care nu sunt neguţători; a directorilor de pensionate, pentru preţul pensiunii şcolarilor lor, şi a altor maiştri, pentru preţul uceniciei; a servitorilor care se tocmesc cu anul, pentru plata simbriei lor; se prescriu printr-un an *(C. civ. 1905, 1908)*.

Art. 2.521. Termenul de prescripţie de un an. Alte cazuri. (1) Se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acţiune privitor la restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acţiunea izvorâtă dintr-un contract de transport de bunuri terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva transportatorului.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), termenul de prescripţie este de 3 ani, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv sau, după caz, combinat, cu acelaşi mijloc de transport sau cu mijloace de transport diferite.

Art. 2.522. Repunerea în termenul de prescripţie. (1) Cel care, din motive temeinice, nu şi-a exercitat în termen dreptul la acţiune supus prescripţiei poate cere organului de jurisdicţie competent repunerea în termen şi judecarea cauzei.

(2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea şi-a exercitat dreptul la acţiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care au justificat depăşirea termenului de prescripţie.

Capitolul III. Cursul prescripţiei extinctive

Secţiunea 1. Începutul prescripţiei extinctive

Art. 2.523. Regula generală. Prescripţia începe să curgă de la data când titularul dreptului la acţiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască naşterea lui.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 7. (1) Prescripţia începe să curgă de la data când se naşte dreptul la acţiune sau dreptul de a cere executarea silită.

Art. 2.524. Dreptul la acţiunea în executarea obligaţiilor de a da sau de a face. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul obligaţiilor contractuale de a da sau de a face prescripţia începe să curgă de la data când obligaţia devine exigibilă şi debitorul trebuia astfel s-o execute.

(2) În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.

(3) Dacă dreptul este afectat de o condiție suspensivă, prescripția începe să curgă de la data când s-a îndeplinit condiția.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 7. (3) Dacă dreptul este sub condiție suspensivă sau cu termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la data când s-a împlinit condiția sau a expirat termenul.

Art. 2.525. Dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor. Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă de la data rămânerii definitivă a hotărârii prin care s-a desființat actul ori, după caz, de la data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă.

Art. 2.526. Dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive. Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data la care ultima prestație devine exigibilă.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 12. În cazul când un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare din aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită.

Art. 2.527. Dreptul la acțiunea în materia asigurărilor. În cazul asigurării contractuale, prescripția începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute de lege ori stabilite de părți pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizației sau, după caz, a despăgubirilor datorate de asigurător.

Art. 2.528. Dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită. (1) Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul acțiunii în restituire întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 8. (1) Prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea. (2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică prin asemănare și în cazul îmbogățirii fără just temei.

Art. 2.529. Dreptul la acțiunea în anularea actului juridic. (1) Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă:

a) în caz de violență, din ziua când aceasta a încetat;

b) în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;

c) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori cel chemat de lege să îi încuviințeze sau să îi autorizeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

(2) În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terță persoană, prescripția începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când terțul a cunoscut existența cauzei de nulitate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 9. (1) Prescripția dreptului la acțiune în anularea unui act juridic pentru violență începe să curgă de la data când aceasta a încetat. (2) În caz de viclenie ori eroare sau în celelalte cazuri de anulare, prescripția începe să curgă de la data când cel îndreptățit, reprezentantul său legal sau persoana chemată de lege să-i încuviințeze actele, a cunoscut cauza anulării, însă cel mai târziu de la împlinirea a 18 luni de la data încheierii actului.

Art. 2.530. Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garanție și pentru asemenea vicii, începe să curgă de la data predării sau recepției finale a bunului ori a lucrării sau, după caz, de la data împlinirii termenului prevăzut de lege ori stabilit prin procesul-verbal de constatare a viciilor, pentru înlăturarea de către debitor a viciilor constatate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare dintre aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunoștințe speciale, printr-o verificare normală.

Art. 2.531. Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a) în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcție, de la împlinirea unui an de la data predării ori recepției finale a bunului sau a lucrării, în afara cazului în care viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii;

b) în cazul unei construcții, de la împlinirea a 3 ani de la data predării sau recepției finale a construcției, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.

(2) Pentru executarea unor lucrări curente, termenele prevăzute la alin. (1) sunt de o lună, în cazul prevăzut la lit. a), respectiv de 3 luni, în cazul prevăzut la lit. b).

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunoștințe speciale, printr-o verificare normală.

(4) Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garanție înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se ivească.

(5) Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce însă nicio atingere termenelor de garanție speciale, legale sau convenționale.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca și în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garanție pentru buna funcționare.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 11. (1) Prescripția dreptului la acțiune privind viciile ascunse ale unui lucru transmis sau ale unei lucrări executate, începe să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea unui an de la predarea lucrului sau a lucrării. (2) Prescripția acțiunii privind viciile unei construcții începe să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea a trei ani de la predare. (3) Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce nicio atingere termenelor de garanție, legale sau convenționale.

Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive

Art. 2.532. Cazurile generale de suspendare a prescripției. Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă:

1. între soți, cât timp durează căsătoria și nu sunt separați în fapt;

2. între părinți, tutore sau curator și cei lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori între curatori și cei pe care îi reprezintă, cât timp durează ocrotirea și socotelile nu au fost date și aprobate;

3. între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătorești sau al unui act juridic, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate;

4. în cazul celui lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu are reprezentant sau ocrotitor legal, în afară de cazurile în care există o dispoziție legală contrară;

5. cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia;

6. pe întreaga durată a negocierilor purtate în scopul rezolvării pe cale amiabilă a neînțelegerilor dintre părți, însă numai dacă acestea au fost ținute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;

7. în cazul în care cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate, potrivit legii ori contractului, să folosească o anumită procedură prealabilă, cum sunt reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri, însă nu mai mult de 3 luni de la declanșarea procedurii, dacă prin lege sau contract nu s-a stabilit un alt termen;

8. în cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război. Sunt avute în vedere și persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu impuse de necesitățile războiului;

9. în cazul în care cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat această împiedicare; forța majoră, când este temporară, nu constituie o cauză de suspendare a prescripției decât dacă survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;

10. în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 203. Dispozițiile art. 2.532 pct. 6 și 7 din Codul civil privitoare la suspendarea cursului prescripției se aplică și în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această din urmă dată.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: ▶ Art. 13. Cursul prescripției se suspendă:b) pe timpul cât creditorul sau debitorul face parte din Forțele Armate ale României, iar acestea sunt puse pe picior de război; c) până la rezolvarea reclamației administrative făcută de cel îndreptățit, cu privire la despăgubiri sau restituiri, în temeiul unui contract de transport sau de prestare a serviciilor de poștă și telecomunicații, însă cel mai târziu până la expirarea unui termen de 3 luni socotit de la înregistrarea reclamației. ▶ Art. 14. (1) Între părinți sau tutore și cei ce se află sub ocrotirea lor, între curator și acei pe care îi reprezintă, precum și între orice altă persoană care, în temeiul legii sau al hotărârii judecătorești, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, prescripția nu curge cât timp socotelile nu au fost date și aprobate. (2) Prescripția nu curge împotriva celui lipsit de capacitate de exercițiu, cât timp nu are reprezentant legal și nici împotriva celui cu capacitate restrânsă, cât timp nu are cine să-i încuviințeze actele. (3) Prescripția nu curge între soți în timpul căsătoriei.
C. civ. 1864: ▶ Art. 1876. Prescripția nu curge în contra minorilor și interzișilor, afară de cazurile determinate prin lege *(C. civ. 1900 și 1908)* ▶ Art. 1881. Prescripția nu curge între soți, pe cât timp ține căsătoria *(C. civ. 1882 și urm.)*.

Art. 2.533. Suspendarea prescripției în materie succesorală. (1) Prescripția nu curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii cât

timp aceasta nu a fost acceptată de către succesibili ori, în lipsa acceptării, cât timp nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.

(2) Ea nu curge nici contra moştenitorilor defunctului cât timp aceştia nu au acceptat moştenirea ori nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.

(3) Prescripția nu curge, de asemenea, contra moştenitorilor, în privința creanțelor pe care aceştia le au asupra moştenirii, de la data acceptării moştenirii şi până la data lichidării ei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1882. (1) Prescripția nu curge contra moştenitorului beneficiar în respectul creanțelor sale asupra succesiunii. (2) Ea nu curge în contra succesiunii, nici în privința creanțelor, nici în privința drepturilor reale *(C. civ. 713, 1883).* ► Art. 1883. Regulile prescrise prin articolul precedent se aplică şi la prescripția dintre administratorul legal al averii unei persoane şi acea persoană, precum dintre o succesiune vacantă şi persoana numită curator al ei *(C. civ. 1882).*

Art. 2.534. Efectele suspendării prescripției. (1) De la data când cauza de suspendare a încetat, prescripția îşi reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului şi timpul scurs înainte de suspendare.

(2) Prescripția nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu excepția prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la încetarea suspendării.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 15. (1) După încetarea suspendării, prescripția îşi reia cursul, socotindu-se şi timpul curs înainte de suspendare. (2) Prescripția nu se va împlini totuşi înainte de expirarea unui termen de 6 luni, socotit de la încetarea cauzei de suspendare, cu excepția prescripțiilor mai scurte de 6 luni care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la suspendare.

Art. 2.535. Beneficiul suspendării prescripției. Suspendarea prescripției poate fi invocată numai de către partea care a fost împiedicată să facă acte de întrerupere, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 2.536. Extinderea efectului suspensiv. Suspendarea prescripției față de debitorul principal ori față de fideiusor produce efecte în privința amândurora.

Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive

Art. 2.537. Cazurile de întrerupere a prescripției. Prescripția se întrerupe:

1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoaşterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția;

2. prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitrare, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie;

3. prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătoreşti; în cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă;

4. prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere;

5. în alte cazuri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 16. (1) Prescripția se întrerupe:b) prin introducerea unei cereri de chemare în judecată ori de arbitrare, chiar dacă cererea a fost introdusă la o instanță judecătorească ori la un organ de arbitraj necompetent; c) printr-un act începător de executare.

C. civ. 1864: ▸ Art. 1865. Întreruperea civilă se operează: 1. printr-o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă într-o instanță deja începută; ▸ Art. 1870. Cererea în judecată întrerupe prescripția, după regulile cuprinse în articolul 1868 și 1869, chiar în cazul când este adresată la o instanță judecătorească necompetentă și chiar dacă este nulă pentru lipsă de forme *(C. civ. 1868, 1869. 1871).*

Art. 2.538. Recunoașterea dreptului. (1) Recunoașterea se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită.

(2) Când recunoașterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaștere tacită plata parțială a datoriei, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalităților, solicitarea unui termen de plată și altele asemenea.

(3) Poate invoca recunoașterea tacită și cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului desființat, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală ori personală.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 16. (1) Prescripția se întrerupe: a) prin recunoașterea dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de cel în folosul căruia curge prescripția.
C. civ. 1864: Art. 1865. Întreruperea civilă se operează: 2. printr-un act începător de executare, precum sechestrul *(saisie)* sau cererea execuției unui titlu cărui legea recunoaște puterea executorie; 3. prin recunoașterea de către debitor sau posesor a dreptului celui în contra cărui prescrie *(C. civ. 1905).*

Art. 2.539. Cererea de chemare în judecată sau de arbitrare. (1) În cazurile prevăzute la art. 2.537 pct. 2 și 3, prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală necompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de formă.

(2) Prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrare ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată ori s-a perimat printr-o hotărâre rămasă definitivă. Cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotărârea de respingere sau de anulare a rămas definitivă, introduce o nouă cerere, prescripția este considerată întreruptă prin cererea de chemare în judecată sau de arbitrare precedentă, cu condiția însă ca noua cerere să fie admisă.

(3) Prescripția nu este întreruptă nici dacă hotărârea judecătorească sau arbitrală și-a pierdut puterea executorie prin împlinirea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. În acest caz însă, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau nu s-a prescris încă, se va putea face o nouă cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, fără a se putea opune excepția autorității de lucru judecat.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și atunci când prescripția a fost întreruptă prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

Legea de aplicare:
Art. 204. Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil se aplică și în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 16. (2) Prescripția nu este întreruptă, dacă s-a pronunțat încetarea procesului, dacă cererea de chemare în judecată sau executare a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat, ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la ea.
C. civ. 1864: ▸ Art. 1868. (1) Cererea făcută în judecată nu va putea întrerupe prescripția decât dacă va fi încuviințată de judecătorie prin hotărâre de nerevocabilă autoritate. (2) În cazul acesta nici o prescripție nu poate curge de la formarea cererii în judecată și până la pronunțarea unei

asemenea hotărâri *(C. civ. 1870, 1871).* ▶ Art. 1869. Dacă cel ce a format cererea în judecată lasă să se perime acea acțiune a sa prin nelucrare; dacă se dezistă de acea cerere pentru oricare alt motiv, afară de nulități de formă sau de necompetința instanței către care a fost făcut, nici o întrerupere de prescripție nu poate fi *(C. civ. 1865,1868, 1870).*

Legislație conexă: art. 248-254 şi art. 246-247 C. proc. civ.

Art. 2.540. Punerea în întârziere. Prescripția este întreruptă prin punerea în întârziere a celui în folosul căruia curge prescripția numai dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere.

Art. 2.541. Efectele întreruperii prescripției. (1) Întreruperea şterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.

(2) După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție.

(3) Dacă întreruperea prescripției a avut loc prin recunoaşterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, va începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel.

(4) În cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, noua prescripție a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii nu a rămas definitivă.

(5) Dacă întreruperea rezultă din intervenția făcută în procedura insolvenței sau a urmăririi silite, prescripția va reîncepe să curgă de la data la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite.

(6) În cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art. 2.537 pct. 3, întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de clasare, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecății sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale. Dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, întreruperea operează până la data când cel împotriva căruia a început să curgă prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă a instanței penale prin care ar fi trebuit să se stabilească despăgubirea.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 17. (1) Întreruperea şterge prescripția începută înainte de a se fi ivit împrejurarea care a întrerupt-o. (2) După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție. (3) În cazul când prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare sau printr-un act începător de executare, noua prescripție nu începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a cererii nu a rămas definitivă sau, în cazul executării, până la îndeplinirea ultimului act de executare.
C. civ. 1864: Art. 1867. Întreruperea, fie civilă, fie naturală, şterge cu totul orice prescripție începută înaintea sa; în nici un caz acea prescripție nu mai poate fi continuată. Posesorul sau debitorul pot începe o nouă prescripție după ce actele constitutive de întrerupere încetează, conform naturii lor şi regulilor aci mai jos stabilite *(C. civ. 1864, 1866, 1868).*

Art. 2.542. Beneficiul întreruperii prescripției. (1) Efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv şi nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Dacă prescripția a fost întreruptă prin recunoaşterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, efectele întreruperii profită celui împotriva căruia a curs şi nu pot fi opuse decât autorului recunoaşterii.

Art. 2.543. Extinderea efectului întreruptiv. Întreruperea prescripției împotriva debitorului principal sau contra fideiusorului produce efecte în privința amândurora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1873. (1) Întreruperea civilă a prescripției, făcută în contra debitorului principal, are efecte şi în contra cauțiunii. (2) Întreruperea făcută în contra cauțiunii nu poate opri cursul prescripției datoriei principale *(C. civ. 1652 şi urm., 1679 şi urm.).*

Capitolul IV. Împlinirea prescripției

Art. 2.544. Calculul prescripției. Cursul prescripției se calculează potrivit regulilor stabilite în titlul III din prezenta carte, luându-se în considerare, dacă este cazul, și cazurile de suspendare sau de întrerupere prevăzute de lege.

Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere

Art. 2.545. Instituirea termenului de decădere. (1) Prin lege sau prin voința părților se pot stabili termene de decădere pentru exercitarea unui drept sau săvârșirea unor acte unilaterale.

(2) Neexercitarea dreptului subiectiv înăuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în condițiile legii, a săvârșirii lor.

Art. 2.546. Limita stabilirii termenelor de decădere. Este lovită de nulitate absolută clauza prin care se stabilește un termen de decădere ce ar face excesiv de dificilă exercitarea dreptului sau săvârșirea actului de către partea interesată.

Art. 2.547. Aplicarea regulilor de la prescripție. Dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripție.

Art. 2.548. Regimul termenelor de decădere. (1) Termenele de decădere nu sunt supuse suspendării și întreruperii, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Cu toate acestea, forța majoră împiedică, în toate cazurile, curgerea termenului, iar dacă termenul a început să curgă, el se suspendă, dispozițiile art. 2.534 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător. Termenul de decădere nu se socotește însă împlinit decât după 5 zile de la data când suspendarea a încetat.

(3) De asemenea, atunci când realizarea dreptului presupune exercitarea unei acțiuni în justiție, termenul este întrerupt pe data introducerii cererii de chemare în judecată sau de arbitrare ori de punere în întârziere, după caz, dispozițiile privitoare la întreruperea prescripției fiind aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 205. Dispozițiile art. 2.548 alin. (1) și (2) din Codul civil se aplică numai termenelor de decădere care au început să curgă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 2.549. Renunțarea la beneficiul decăderii. (1) Când termenul de decădere a fost stabilit prin contract sau instituit printr-o dispoziție legală care ocrotește un interes privat, cel în favoarea căruia a fost stipulat ori instituit poate să renunțe, după împlinirea termenului, la beneficiul decăderii. Dacă renunțarea intervine înainte de împlinirea termenului, sunt aplicabile regulile privitoare la întreruperea prescripției prin recunoașterea dreptului.

(2) Părțile nu pot însă renunța, nici anticipat și nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere de ordine publică și nici nu le pot modifica, micșorându-le sau mărindu-le, după caz.

Art. 2.550. Invocarea decăderii. (1) Decăderea poate fi opusă de partea interesată în condițiile art. 2.513.

(2) Organul de jurisdicție este obligat să invoce și să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu îl pune în discuție, cu excepția cazului când acesta privește un drept de care părțile pot dispune în mod liber.

Titlul III. Calculul termenelor

Art. 2.551. Regulile aplicabile. Durata termenelor, fără deosebire de natura şi izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Art. 2.552. Termenul stabilit pe săptămâni, luni sau ani. (1) Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.

(2) Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni.

(3) Mijlocul lunii se socoteşte a cincisprezecea zi.

(4) Dacă termenul este stabilit pe o lună şi jumătate sau pe mai multe luni şi jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârşitul termenului.

Art. 2.553. Termenul stabilit pe zile. (1) Când termenul se stabileşte pe zile, nu se ia în calcul prima şi ultima zi a termenului.

(2) Termenul se va împlini la ora 24,00 a ultimei zile.

(3) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru. Dispoziţiile art. 2.556 rămân aplicabile.

Art. 2.554. Prorogarea termenului. Dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se consideră împlinit la sfârşitul primei zile lucrătoare care îi urmează.

Art. 2.555. Termenul stabilit pe ore. Când termenul se stabileşte pe ore, nu se iau în calcul prima şi ultima oră a termenului.

Art. 2.556. Prezumţia efectuării în termen a actelor. Actele de orice fel se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate oficiului poştal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului, până la ora când încetează în mod obişnuit activitatea la acel oficiu.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A VII-A. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 2.557. Obiectul reglementării. (1) Prezenta carte cuprinde norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat.

(2) În înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum şi alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.

(3) Dispozițiile prezentei cărți sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte, dreptul Uniunii Europene sau dispozițiile din legile speciale nu stabilesc o altă reglementare.

Legea de aplicare:

Art. 207. (1) Dispozițiile cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil se aplică numai în cauzele deduse instanței judecătoreşti sau autorității competente după data intrării în vigoare a Codului civil, având ca obiect raporturi juridice cu elemente de extraneitate, indiferent de data şi locul încheierii actelor ori producerii sau săvârşirii faptelor generatoare ale respectivelor raporturi juridice.

(2) În cazul raporturilor de drept internațional privat stabilite anterior intrării în vigoare a Codului civil, competența legii determinate potrivit alin. (1) poate fi înlăturată dacă aplicarea sa conduce la consecințe vădit injuste.

(3) În cauzele privind raporturi cu elemente de extraneitate aflate pe rolul instanțelor judecătoreşti sau al autorităților competente, legea aplicabilă se determină conform normelor de drept internațional privat aplicabile până la data intrării în vigoare a Codului civil.

(4) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător ori de câte ori ar interveni o modificare a regulilor de drept internațional privat stabilite în cartea a VII-a a Codului civil.

Art. 208. (1) Când dreptul substanțial aplicabil unor raporturi cu elemente de extraneitate, desemnat de părți sau, după caz, de autorul actului unilateral, conform dispozițiilor cărții a VII-a a Codului civil, a cunoscut modificări până la data aplicării sale, se aplică normele pertinente ale acestuia în vigoare la data desemnării, în lipsă de prevederi contrare în cartea a VII-a a Codului civil.

(2) Dacă în dreptul străin stabilit conform regulilor cărții a VII-a a Codului civil ca fiind dreptul aplicabil în cauză a avut loc o tranziție legislativă, normele de drept substanțial aplicabile în cauză se determină potrivit regulilor de drept tranzitoriu prevăzute în acest sistem de drept.

(3) În cazurile de acceptare a retrimiterii, în condițiile prevăzute la art. 2.559 din Codul civil, regula de drept internațional privat străină este luată în considerare în forma şi conținutul existente la momentul identificării dreptului străin aplicabil.

Art. 209. Dispozițiile art. 34 şi 35 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, cu completările ulterioare, sunt aplicabile până la data începerii aplicării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor şi cooperarea în materie de obligații de întreținere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 7 din 10 ianuarie 2009, respectiv a începerii aplicării în Uniunea Europeană a Protocolului de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor alimentare.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VII-a sunt cuprinse în art. 207 şi 208 din Legea nr. 71/2011.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 1. (1) Prezenta lege cuprinde: a) norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat; b) norme de procedură în litigii privind raporturi de drept internațional privat. (2) În înțelesul prezentei legi, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, de muncă, de procedură civilă și alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate. ▶ Art. 10. Dispozițiile prezentei legi sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte nu stabilesc o altă reglementare.

Legislație conexă: ▶ Tratatul privind aderarea Bulgariei și a României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. 465 din 1.06.2005), intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007, prin care Republica Bulgaria și România au devenit membre ale Uniunii Europene, potrivit căruia: de la data aderării, dispozițiile tratatelor institutive, încheiate înainte de aderare, sunt obligatorii și pentru statele noi membre, acestea aplicându-se în condițiile stabilite prin tratate și prin actul de aderare ▶ Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36) ▶ Convenția de la Haga, privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată în 1996 intrată în vigoare la 28.12.2007, ratificată de România prin Legea 361/2007 (M. Of. nr. 895 nr. 28.12 decembrie 2007) ▶ Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29) ▶ Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului și Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO nr. L 177 din 4.7.2008, p. 6-16) ▶ Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49) ▶ Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (se aplică din 18.06.2011) (JO nr. L 7 din 10.1.2009, p. 1-79) ▶ Constituția României, art. 148 ▶ Codul de procedură civilă, art. 607

Art. 2.558. Calificarea. (1) Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează să fie dată unei instituții de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridică stabilită de legea română.

(2) În caz de retrimitere, calificarea se face după legea străină care a retrimis la legea română.

(3) Natura mobiliară sau imobiliară a bunurilor se determină potrivit legii locului unde acestea se află sau, după caz, sunt situate.

(4) Dacă legea română nu cunoaște o instituție juridică străină sau o cunoaște sub o altă denumire ori cu un alt conținut, se poate lua în considerare calificarea juridică făcută de legea străină.

(5) Cu toate acestea, când părțile au determinat ele însele înțelesul noțiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor noțiuni se face după voința părților.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 3. Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează să fie dată unei instituții de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridică stabilită de legea română. ▶ Art. 50. Natura mobiliară sau imobiliară, cât și conținutul drepturilor reale asupra bunurilor se determină în conformitate cu legea locului unde se află sau sunt situate, prin derogare de la art. 3.

Art. 2.559. Retrimiterea. (1) Legea străină cuprinde dispozițiile de drept material, inclusiv normele conflictuale, cu excepția unor dispoziții contrare.

(2) Dacă legea străină retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplică legea română, dacă nu se prevede în mod expres altfel.

(3) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), legea străină nu cuprinde şi normele ei conflictuale în cazul în care părţile au ales legea străină aplicabilă, în cazul legii străine aplicabile formei actelor juridice şi obligaţiilor extracontractuale, precum şi în alte cazuri speciale prevăzute de convenţiile internaţionale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 4. (1) Dacă legea străină, determinată potrivit dispoziţiilor ce urmează, retrimite la dreptul român, se aplică legea română, afară de cazul în care se prevede în mod expres altfel. (2) Retrimiterea făcută de legea străină la dreptul altui stat este fără efect.

Legislaţie conexă: Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligaţiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49)

Art. 2.560. Sistemele plurilegislative. Dacă legea străină aparţine unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determină dispoziţiile legale aplicabile, iar în lipsă, se aplică sistemul legislativ din cadrul acelui stat care prezintă cele mai strânse legături cu raportul juridic.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 5. În cazul în care legea străină aparţine unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determină dispoziţiile aplicabile.

Art. 2.561. Reciprocitatea. (1) Aplicarea legii străine este independentă de condiţia reciprocităţii.

(2) Dispoziţiile speciale prin care se cere condiţia reciprocităţii în anumite materii rămân aplicabile. Îndeplinirea condiţiei reciprocităţii de fapt este prezumată până la dovada contrară care se stabileşte de Ministerul Justiţiei, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 6. (1) Aplicarea legii străine este independentă de condiţia reciprocităţii, afară numai dacă dispoziţiile ce urmează sau legi speciale nu prevăd altfel. (2) În cazul în care se cere condiţia reciprocităţii de fapt, îndeplinirea ei este prezumată până la dovada contrară. Dovada se solicită Ministerului Justiţiei, care stabileşte situaţia reală, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Legislaţie conexă: ► art. 6 din Legea nr. 312/2005 privind dobândirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor de către cetăţenii străini şi apatrizi, precum şi de către persoanele juridice străine (M. Of. nr. 1008 din 14 noiembrie 2005) ► art. 8 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (republicată în M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005) ► art. 2 şi art. 13 din Legea nr. 189/2003 privind asistenţa judiciară internaţională în materie civilă şi comercială (republicată în M. Of. nr. 543 din 5 august 2009) ► art. 82 din Legea nr. 184/2001 privind organizarea şi exercitarea profesiei de arhitect (M. Of. nr. 195 din 18 aprilie 2001) ► art. 4 alin. (4) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009) ► art. 162, art. 163 şi art. 167 din Legea nr. 105/1992 (M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992) ► art. 50 alin. (3) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul juridic al străinilor (republicată în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008)

Art. 2.562. Conţinutul legii străine. (1) Conţinutul legii străine se stabileşte de instanţa judecătorească prin atestări obţinute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat.

(2) Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conţinutului ei.

(3) În cazul imposibilităţii de a stabili, într-un termen rezonabil, conţinutul legii străine, se aplică legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 7. (1) Conținutul legii străine se stabilește de instanța judecătorească prin atestări obținute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau un alt mod adecvat. (2) Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conținutului ei. (3) În cazul imposibilității de a stabili conținutul legii străine, se aplică legea română.

Legislație conexă: ▶ art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului ▶ Convenția europeană în domeniul informării asupra dreptului străin, semnată la Londra la 7 iunie 1968 și Protocolul adițional la convenție, semnat la Strasbourg la 15 martie 1978, la care România a aderat prin H.G. nr. 153/1991 (M. Of. nr. 63 din 26 martie 1991) ▶ Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, semnată la Haga 15 noiembrie 1965, la care România a aderat prin Legea nr. 124/2003 (M. Of. nr. 265 din 16 aprilie 2003) ▶ Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială, adoptată la Haga la 18 martie 1970, la care România a aderat prin Legea nr. 175/2003 (M. Of. nr. 331 din 15 mai 2003) ▶ Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980, la care România a aderat prin Legea nr. 215/2003 (M. Of. nr. 375 din 2 iunie 2003) ▶ Regulamentul nr. 1206/2001 din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (JO nr. L 174 din 27.6.2001, p. 1-24) ▶ art. 246- 247 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 485 din 15 iulie 2010).

Art. 2.563. Interpretarea și aplicarea legii străine. Legea străină se interpretează și se aplică potrivit regulilor de interpretare și aplicare existente în sistemul de drept căruia îi aparține.

Art. 2.564. Înlăturarea aplicării legii străine. (1) Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român sau dacă legea străină respectivă a devenit competentă prin fraudarea legii române. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea română.

(2) Aplicarea legii străine încalcă ordinea publică de drept internațional privat român în măsura în care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene și cu drepturile fundamentale ale omului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 8. (1) Aplicarea legii străine se înlătură: a) dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român; b) dacă a devenit competentă prin fraudă. (2) În cazul înlăturării legii străine, se aplică legea română.

Art. 2.565. Înlăturarea excepțională a legii aplicabile. (1) În mod excepțional, aplicarea legii determinate potrivit prezentei cărți poate fi înlăturată dacă, datorită circumstanțelor cauzei, raportul juridic are o legătură foarte îndepărtată cu această lege. În acest caz, se aplică legea cu care raportul juridic prezintă cele mai strânse legături.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în cazul legilor privind starea civilă sau capacitatea persoanei, precum și atunci când părțile au ales legea aplicabilă.

Art. 2.566. Normele de aplicație imediată. (1) Dispozițiile imperative prevăzute de legea română pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplică în mod prioritar. În acest caz, nu sunt incidente prevederile prezentei cărți privind determinarea legii aplicabile.

(2) Pot fi aplicate direct și dispozițiile imperative prevăzute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, dacă raportul juridic prezintă strânse legături cu legea acelui stat, iar interesele legitime ale părților o impun. În acest caz, vor fi avute în vedere obiectul și scopul acestor dispoziții, precum și consecințele care decurg din aplicarea sau neaplicarea lor.

Legislație conexă: ▶ art. 4 alin. (5) din Convenția de la Roma din 19 iunie 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale ▶ art. 166-169, art. 170, art. 172 din Legea nr. 105/1992 privind reglementarea raporturilor de drept internațional privat

Art. 2.567. Recunoașterea drepturilor câștigate. Drepturile câștigate în țară străină sunt respectate în România, cu excepția cazului în care sunt contrare ordinii publice în dreptul internațional privat român.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 9. Drepturile câștigate în țară străină sunt respectate în România, afară numai dacă sunt contrare ordinii publice de drept internațional privat român.

Legislație conexă: art. 6 din Codul bunei administrații, aprobat prin Recomandarea CM/REC din 20 iunie 2007 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei

Art. 2.568. Legea națională. (1) Legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică sau, după caz, legea statului a cărui naționalitate o are persoana juridică.

(2) Dacă persoana are mai multe cetățenii, se aplică legea aceluia dintre state a cărui cetățenie o are și de care este cel mai strâns legată, în special prin reședința sa obișnuită.

(3) În cazul persoanei care nu are nicio cetățenie, trimiterea la legea națională este înțeleasă ca fiind făcută la legea statului unde are reședința obișnuită.

(4) Prevederile alin. (3) sunt aplicabile și în cazul refugiaților, potrivit dispozițiilor speciale și convențiilor internaționale la care România este parte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 12. (1) Legea națională, este legea statului a cărui cetățenie o are persoana în cauză. Determinarea și proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă. (2) Legea națională a cetățeanului român care, potrivit legii străine, este considerat că are o altă cetățenie, este legea română. (3) Legea națională a străinului care are mai multe cetățenii este legea statului unde își are domiciliul sau, în lipsă, reședință. (4) Dacă o persoană nu are nicio cetățenie, se aplică legea domiciliului sau, în lipsă, legea reședinței.

Legislație conexă: ▶ Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum și Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, la care România a aderat prin Legea nr. 46/1991 (M. Of. nr. 148 din 17 iulie 1991) ▶ Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației și protecției internaționale și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini (JO nr. L 199 din 31.07.2007) ▶ Directiva nr. 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime cu privire la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională, și privind conținutul protecției acordate (JO nr. L 304 din 30.9.2004) ▶ Legea nr. 122/2006 privind azilul în România (M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006) ▶ O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul juridic al străinilor (republicată în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008) ▶ O.U.G. nr. 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European și a cetățenilor Confederației Elveției (republicată în M. Of. nr. 744 din 2 noiembrie 2011).

Art. 2.569. Determinarea și proba cetățeniei. Determinarea și proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 12 (1). Determinarea și proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Art. 2.570. Determinarea și proba reședinței obișnuite. (1) În sensul prezentei cărți, reședința obișnuită a persoanei fizice este în statul în care persoana își are locuința principală,

chiar dacă nu a îndeplinit formalitățile legale de înregistrare. Reședința obișnuită a unei persoane fizice acționând în exercițiul activității sale profesionale este locul unde această persoană are stabilimentul său principal.

(2) Pentru determinarea locuinței principale vor fi avute în vedere acele circumstanțe personale și profesionale care indică legături durabile cu statul respectiv sau intenția de a stabili asemenea legături.

(3) Reședința obișnuită a persoanei juridice este în statul în care aceasta își are stabilimentul principal.

(4) Stabilimentul principal al unei persoane juridice este locul unde aceasta și-a stabilit administrația centrală.

(5) Dovada reședinței obișnuite se poate face cu orice mijloace de probă.

Legislație conexă: ▸ art. 2 alin. (1) lit. a) din Regulamentul (CE) nr. 862/2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației și protecției internaționale și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini (JO nr. L 199, 31.7.2007, p. 23-29) ▸ anexa la Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind recensământul populației și al locuințelor în ceea ce privește specificațiile tehnice pentru tematici și pentru defalcarea lor (JO nr. L 329 din 15.12.2009, p. 29-68) ▸ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338, 23.12.2003).

Art. 2.571. Naționalitatea persoanei juridice. (1) Persoana juridică are naționalitatea statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social.

(2) Dacă există sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica naționalitatea persoanei juridice este sediul real.

(3) Prin *sediu real* se înțelege locul unde se află centrul principal de conducere și de gestiune a activității statutare, chiar dacă hotărârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de acționari sau asociați din alte state.

(4) Cu toate acestea, dacă dreptul străin astfel determinat retrimite la dreptul statului în conformitate cu care a fost constituită persoana juridică, este aplicabil dreptul acestui din urmă stat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 40. (1) Persoana juridică are naționalitatea statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social. (2) Dacă există sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica naționalitatea persoanei juridice este sediul real. (3) Prin *sediu real* se înțelege locul unde se află centrul principal de conducere și de gestiune a activității statutare, chiar dacă hotărârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de acționari sau asociați din alte state".

Legislație conexă: art. 1 alin. (2) LSC (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004).

Titlul II. Conflicte de legi

Capitolul I. Persoane

Secțiunea 1. Persoana fizică

Art. 2.572. Legea aplicabilă stării civile și capacității. (1) Starea civilă și capacitatea persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel.

(2) Incapacitățile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile acelui raport juridic.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 11. Starea, capacitatea și relațiile de familie ale persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, afară numai dacă, prin dispoziții speciale, nu se prevede altfel.

Legislație conexă: ▸ art. 1 alin. (2) lit. a) din Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (J.O. nr. L339 din 21.12.2007) ▸ anexa la Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind recensământul populației și al locuințelor în ceea ce privește specificațiile tehnice pentru tematici și pentru defalcarea lor (JO nr. L 329 din 15.12.2009, p. 29-68). ▸ art. 1 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29)

Art. 2.573. Începutul și încetarea personalității. Începutul și încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 13. Începutul și încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Art. 2.574. Declararea judecătorească a morții. Declararea morții, stabilirea decesului și a datei prezumate a morții, precum și prezumția că cel dispărut este în viață sunt cârmuite de ultima lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 16. Condițiile, efectele și anularea unei hotărâri prin care se constată moartea prezumată, absența sau dispariția, precum și prezumțiile de supraviețuire sau de moarte sunt cârmuite de ultima lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Legislație conexă: 30-43 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice (M. Of. nr. 32 din 31 ianuarie 1954) privitoare la cererile de punere sub interdicție, de declarare a dispariției și de declarare a morții unei persoane, încă în vigoare până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Noul Cod de procedură civilă.

Art. 2.575. Dobândirea majoratului. Schimbarea legii naționale a persoanei nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii aplicabile la momentul dobândirii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 15. Apartenența unei persoane la o nouă lege națională nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii care îi era anterior aplicabilă.

Art. 2.576. Numele. (1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională.

(2) Cu toate acestea, stabilirea numelui copilului la naștere este cârmuită, la alegere, fie de legea statului a cărui cetățenie comună o au atât părinții, cât și copilul, fie de legea statului unde copilul s-a născut și locuiește de la naștere.

(3) Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârșite în România, este asigurată potrivit legii române.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 14. (1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională. (2) Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârșite în România, este asigurată potrivit legii române.

Legislație conexă: ▸ art. 8 CEDO ▸ articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1) ▸ Lege nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009) ▸ O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativa a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003).

Art. 2.577. Drepturile inerente ființei umane. Existența și conținutul drepturilor inerente ființei umane sunt supuse legii naționale a persoanei fizice.

Legislație conexă: ▸ art. 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană (J. Of. nr. C 83/47 din 30.3.2010) ▸ art. 20 și art. 148 C. Rom.

Art. 2.578. Legea aplicabilă ocrotirii majorului. (1) Măsurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplină de exercițiu sunt supuse legii statului unde aceasta își are reședința obișnuită la data instituirii tutelei sau la data luării unei alte măsuri de ocrotire.

(2) În mod excepțional, în măsura în care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competentă poate să aplice sau să ia în considerare legea altui stat, cu care situația juridică prezintă cele mai strânse legături.

(3) Legea prevăzută la alin. (1) guvernează și existența, întinderea, modificarea și stingerea puterii de reprezentare încredințate de persoana cu capacitate deplină de exercițiu, pentru situația în care nu se va putea îngriji de interesele sale. Aceasta poate însă alege una dintre următoarele legi:

a) legea națională;

b) legea unei reședințe obișnuite anterioare;

c) legea statului unde sunt situate bunurile, în ceea ce privește măsurile de ocrotire cu privire la bunuri.

(4) Măsurile ce se iau cu privire la persoana ocrotită ori bunurile sale sunt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă și supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 38. Măsurile ce se iau de către părinți sau tutore cu privire la minor sau la o altă persoană lipsită de capacitate sau cu capacitate restrânsă, ori cu privire la bunurile ce le aparțin, sunt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă și supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Legislație conexă: ▸ Convenția de Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia responsabilității părintești și a măsurilor de protecție a copiilor, semnată de România la 15 noiembrie 2006 și care a fost ratificată prin Legea nr. 361/2007 (M. Of. nr. 895 din 28 decembrie 2007) ▸ Convenția de la Haga din 13 aprilie 2000 (România nu este parte la această Convenție) (http://www.hcch.net).

Art. 2.579. Ocrotirea terților. (1) Persoana care, potrivit legii naționale, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care, de bună-credință la momentul încheierii actului și conform legii locului unde actul a fost încheiat, a considerat-o ca fiind deplin capabilă. Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moștenire și la drepturi reale asupra imobilelor situate în alt stat decât cel al locului încheierii actului.

(2) De asemenea, lipsa calității de reprezentant, stabilită potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusă terțului care cu bună-credință s-a încrezut în această calitate,

potrivit legii locului unde actul a fost întocmit, dacă actul a fost încheiat între prezenți și pe teritoriul aceluiași stat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 17. (1) Persoana care, potrivit legii naționale sau legii domiciliului său, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă, nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care l-a socotit, cu bună-credință, ca fiind deplin capabil în conformitate cu legea locului unde actul a fost întocmit. (2) Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moștenire și transmiterea imobilelor.

Secțiunea a 2-a. Persoana juridică

Art. 2.580. Legea aplicabilă statutului organic. (1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa națională.

(2) Statutul organic al sucursalei înființate de către persoana juridică într-o altă țară este supus legii naționale a acesteia.

(3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilă persoanei juridice care a înființat-o.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 41. (1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa națională, determinată în modul prevăzut de art. 40. (2) Statutul organic al sucursalei înființate de către persoana juridică într-o altă țară este supus legii naționale a acesteia. (3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilă persoanei juridice care a înființat-o.

Legislație conexă: art. 1 alin. (2) lit. e) din Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36)

Art. 2.581. Domeniul de aplicare a legii naționale. Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuiește îndeosebi:

a) capacitatea acesteia;
b) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat;
c) drepturile și obligațiile ce decurg din calitatea de asociat;
d) modul de alegere, competențele și funcționarea organelor de conducere ale persoanei juridice;
e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii;
f) răspunderea persoanei juridice și a organelor ei față de terți;
g) modificarea actelor constitutive;
h) dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 42. Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuiește îndeosebi: a) capacitatea acesteia; b) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat; c) drepturile și obligațiile ce decurg din calitatea de asociat; d) modul de alegere, competențele și funcționarea organelor de conducere ale persoanei juridice; e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii; f) răspunderea persoanei juridice și a organelor ei față de terți; g) modificarea actelor constitutive; h) dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.

Art. 2.582. Recunoașterea persoanelor juridice străine. (1) Persoanele juridice străine cu scop lucrativ, valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România.

(2) Persoanele juridice străine fără scop lucrativ pot fi recunoscute în România, pe baza aprobării prealabile a Guvernului, prin hotărâre judecătorească, sub condiția reciprocității, dacă

sunt valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmăresc nu contravin ordinii sociale și economice din România.

(3) Hotărârea de recunoaștere se publică în Monitorul Oficial al României și într-un ziar central și este supusă apelului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicări.

(4) Apelul poate fi exercitat de orice persoană interesată pentru neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile prevăzute la alin. (2).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 43. (1) Persoanele juridice străine cu scop patrimonial, valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România. (2) Persoanele juridice străine fără scop patrimonial pot fi recunoscute în România, pe baza aprobării prealabile a guvernului, prin hotărâre judecătorească, sub condiția reciprocității, dacă sunt valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmăresc nu contravin ordinii sociale și economice din România. (3) Hotărârea de recunoaștere se publică în Monitorul Oficial al României și într-un ziar central și este supusă recursului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicări. (4) Recursul poate fi exercitat de orice persoană interesată pentru neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile prevăzute la alin. (2).

Art. 2.583. Efectele recunoașterii persoanelor juridice străine. (1) O persoană juridică străină care este recunoscută beneficiază de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afară de cele pe care statul care face recunoașterea le refuză prin dispozițiile sale legale.

(2) Persoana juridică străină recunoscută în România își desfășoară activitatea pe teritoriul țării în condițiile stabilite de legea română referitoare la exercitarea activităților economice, sociale, culturale sau de altă natură.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 44. O persoană juridică străină care este recunoscută beneficiază de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afară de cele pe care statul care face recunoașterea le refuză prin dispozițiile sale legale. ▶ Art. 45. Persoana juridică străină recunoscută în România își desfășoară activitatea pe teritoriul țării în condițiile stabilite de legea română referitoare la exercitarea activităților economice, sociale, culturale sau de altă natură.

Art. 2.584. Legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice. Fuziunea unor persoane juridice de naționalități diferite poate fi realizată dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de legile naționale aplicabile statutului lor organic.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 46. Fuziunea unor persoane juridice de naționalități diferite poate fi realizată dacă sînt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de cele două legi naționale aplicabile statutului lor organic.

Capitolul II. Familia

Secțiunea 1. Căsătoria

§1. Încheierea căsătoriei

Art. 2.585. Legea aplicabilă promisiunii de căsătorie. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de căsătorie sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la data încheierii promisiunii.

(2) Efectele promisiunii de căsătorie, precum și consecințele încălcării ei sunt guvernate de una dintre următoarele legi, în ordine:

a) legea reședinței obișnuite comune a viitorilor soți la data promisiunii de căsătorie;

b) legea națională comună a viitorilor soți, când aceştia nu au reşedința obişnuită în acelaşi stat;

c) legea română, în lipsa legii naționale comune.

Art. 2.586. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la momentul celebrării căsătoriei.

(2) Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 18. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți. (2) Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Art. 2.587. Legea aplicabilă formalităților căsătoriei. (1) Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează.

(2) Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau a funcționarului consular al României în statul în care acesta este acreditat este supusă formalităților prevăzute de legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 19. (1) Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează. (2) Căsătoria unui cetățean român aflat în străinătate poate fi încheiată în fața autorității locale de stat competente ori în fața agentului diplomatic sau funcționarului consular fie al României, fie al statului celuilalt viitor soț. (3) Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau funcționarului consular al României este supusă condițiilor de formă ale legii române.

Art. 2.588. Legea aplicabilă nulității căsătoriei. (1) Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei şi efectelor acestei nulități.

(2) Nulitatea unei căsătorii încheiate în străinătate cu încălcarea condițiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancțiunea nulității este prevăzută şi în legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 24. (1) Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei şi efectelor acestei nulități. (2) Nulitatea unei căsătorii încheiată în străinătate cu încălcarea condițiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancțiunea nulității este prevăzută şi în legea română.

§2. Efectele căsătoriei

Art. 2.589. Legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei. (1) Efectele generale ale căsătoriei sunt supuse legii reşedinței obişnuite comune a soților, iar în lipsă, legii cetățeniei comune a soților. În lipsa cetățeniei comune, se aplică legea statului pe teritoriul căruia căsătoria a fost celebrată.

(2) Legea determinată potrivit alin. (1) se aplică atât efectelor personale, cât şi efectelor patrimoniale ale căsătoriei pe care această lege le reglementează şi de la care soții nu pot deroga, indiferent de regimul matrimonial ales de aceştia.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), drepturile soților asupra locuinței familiei, precum şi regimul unor acte juridice asupra acestei locuințe sunt supuse legii locului unde aceasta este situată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 20. (1) Relaţiile personale şi patrimoniale dintre soţi sunt supuse legii naţionale comune, iar în cazul în care au cetăţenii deosebite, sunt supuse legii domiciliului lor comun. (2) Legea naţională comună sau legea domiciliului comun al soţilor continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei îşi schimbă, după caz, cetăţenia sau domiciliul. (3) În lipsă de cetăţenie comună sau de domiciliu comun, relaţiile personale sau patrimoniale dintre soţi sunt supuse legii statului pe teritoriul căruia au ori au avut reşedinţa comună sau cu care întreţin în comun cele mai strânse legături.

Legislaţie conexă: Cartea verde a Comisiei Europene (SEC(2006) 952) din 17 iulie 2006 privind elaborarea unui Regulament european referitor la conflictele de legi în materia regimurilor matrimoniale şi în special cu privire la competenţa şi recunoaşterea hotărârilor judecătoreşti.

Art. 2.590. Legea aplicabilă regimului matrimonial. (1) Legea aplicabilă regimului matrimonial este legea aleasă de soţi.

(2) Ei pot alege:

a) legea statului pe teritoriul căruia unul dintre ei îşi are reşedinţa obişnuită la data alegerii;

b) legea statului a cărui cetăţenie o are oricare dintre ei la data alegerii;

c) legea statului unde îşi stabilesc prima reşedinţă obişnuită comună după celebrarea căsătoriei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 21. (1) Condiţiile de fond cerute pentru încheierea convenţiei matrimoniale sunt cele stabilite de legea naţională a fiecăruia dintre viitorii soţi. (2) Regimul şi efectele convenţiei matrimoniale sunt cârmuite de legea aleasă prin acord de către viitorii soţi, iar în lipsă, de legea prevăzută de art. 20. (3) Aceeaşi lege stabileşte dacă este posibilă modificarea sau înlocuirea convenţiei matrimoniale în timpul căsătoriei. Modificarea sau noua convenţie matrimonială nu poate aduce prejudicii terţilor.

Legislaţie conexă: Convenţia asupra legii aplicabile regimurilor matrimoniale, încheiată la Haga la 14 martie 1978, neratificată de România;

Art. 2.591. Convenţia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial. (1) Convenţia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate încheia fie înainte de celebrarea căsătoriei, fie la momentul încheierii căsătoriei, fie în timpul căsătoriei.

(2) Condiţiile de formă ale convenţiei de alegere a legii aplicabile sunt cele prevăzute fie de legea aleasă pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului încheierii convenţiei de alegere. În toate cazurile, alegerea legii aplicabile trebuie să fie expresă şi constatată printr-un înscris semnat şi datat de soţi sau să rezulte în mod neîndoielnic din clauzele unei convenţii matrimoniale. Când legea română este aplicabilă, trebuie respectate exigenţele de formă stabilite de aceasta pentru validitatea convenţiei matrimoniale.

(3) Soţii pot alege oricând o altă lege aplicabilă regimului matrimonial, cu respectarea condiţiilor prevăzute la alin. (2). Legea nouă produce efecte numai pentru viitor, dacă soţii nu au dispus altfel, şi nu poate prejudicia, în niciun caz, drepturile terţilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 21. (1) Condiţiile de fond cerute pentru încheierea convenţiei matrimoniale sunt cele stabilite de legea naţională a fiecăruia dintre viitorii soţi. (2) Regimul şi efectele convenţiei matrimoniale sunt cârmuite de legea aleasă prin acord de către viitorii soţi, iar în lipsă, de legea prevăzută de art. 20. (3) Aceeaşi lege stabileşte dacă este posibilă modificarea sau înlocuirea convenţiei matrimoniale în timpul căsătoriei. Modificarea sau noua convenţie matrimonială nu poate aduce prejudicii terţilor.

Art. 2.592. Determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial. Dacă soţii nu au ales legea aplicabilă regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale căsătoriei.

Art. 2.593. Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial. (1) Legea aplicabilă regimului matrimonial reglementează:

a) condițiile de validitate a convenției privind alegerea legii aplicabile, cu excepția capacității;

b) admisibilitatea și condițiile de validitate ale convenției matrimoniale, cu excepția capacității;

c) limitele alegerii regimului matrimonial;

d) posibilitatea schimbării regimului matrimonial și efectele acestei schimbări;

e) conținutul patrimoniului fiecăruia dintre soți, drepturile soților asupra bunurilor, precum și regimul datoriilor soților;

f) încetarea și lichidarea regimului matrimonial, precum și regulile privind împărțeala bunurilor comune.

(2) Cu toate acestea, formarea loturilor, precum și atribuirea lor sunt supuse legii statului unde bunurile sunt situate la data partajului.

Art. 2.594. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale. Condițiile de formă cerute pentru încheierea convenției matrimoniale sunt cele prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial sau cele prevăzute de legea locului unde aceasta se încheie.

Legislație conexă: art. 12 din Convenția asupra legii aplicabile regimurilor matrimoniale, încheiată la Haga la 14 martie 1978, neratificată de România (http://www.hcch.net)

Art. 2.595. Ocrotirea terților. (1) Măsurile de publicitate și opozabilitatea regimului matrimonial față de terți sunt supuse legii aplicabile regimului matrimonial.

(2) Cu toate acestea, atunci când la data nașterii raportului juridic dintre un soț și un terț aceștia aveau reședința obișnuită pe teritoriul aceluiași stat, este aplicabilă legea acestui stat, cu excepția următoarelor cazuri:

a) au fost îndeplinite condițiile de publicitate sau de înregistrare prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial;

b) terțul cunoștea, la data nașterii raportului juridic, regimul matrimonial sau l-a ignorat cu imprudență din partea sa;

c) au fost respectate regulile de publicitate imobiliară prevăzute de legea statului pe teritoriul căruia este situat imobilul.

Art. 2.596. Schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei. (1) Legea reședinței obișnuite comune sau legea cetățeniei comune a soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, reședința obișnuită sau cetățenia.

(2) Dacă ambii soți își schimbă reședința obișnuită sau, după caz, cetățenia, legea comună a noii reședințe obișnuite sau a noii cetățenii se aplică regimului matrimonial numai pentru viitor, dacă soții nu au convenit altfel, și, în niciun caz, nu poate prejudicia drepturile terților.

(3) Cu toate acestea, dacă soții au ales legea aplicabilă regimului matrimonial, ea rămâne aceeași, chiar dacă soții își schimbă reședința obișnuită sau cetățenia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 20 (2). Legea națională comună sau legea domiciliului comun al soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, cetățenia sau domiciliul.

§3. Desfacerea căsătoriei

Art. 2.597. Alegerea legii aplicabile divorțului. Soții pot alege de comun acord una dintre următoarele legi aplicabile divorțului:

a) legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data convenției de alegere a legii aplicabile;

b) legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre ei mai locuiește acolo la data convenției de alegere a legii aplicabile;

c) legea statului al cărui cetățean este unul dintre soți;

d) legea statului pe teritoriul căruia soții au locuit cel puțin 3 ani;
e) legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 20. (1) Relațiile personale și patrimoniale dintre soți sunt supuse legii naționale comune, iar în cazul în care au cetățenii deosebite, sunt supuse legii domiciliului lor comun. (2) Legea națională comună sau legea domiciliului comun al soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, cetățenia sau domiciliul. (3) În lipsă de cetățenie comună sau de domiciliu comun, relațiile personale sau patrimoniale dintre soți sunt supuse legii statului pe teritoriul căruia au ori au avut reședința comună sau cu care întrețin în comun cele mai strânse legături. ▶ Art. 22 (1) Divorțul este cârmuit de legea aplicabilă potrivit art. 20. (2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român.

Legislație conexă: ▶ art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29) ▶ art. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16) ▶ Decizia Consiliului nr. 405 din 12 iulie 2010 de autorizare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legislației aplicabile divorțului și separării de drept (JO L 189, 22.7.2010, p. 12-13);

Art. 2.598. Data convenției de alegere a legii aplicabile. (1) Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului se poate încheia sau modifica cel mai târziu până la data sesizării autorității competente să pronunțe divorțul.

(2) Cu toate acestea, instanța judecătorească poate să ia act de acordul soților cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate.

Legislație conexă: alin. (20) al Preambulului din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.599. Forma convenției de alegere a legii aplicabile. Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului trebuie încheiată în scris, semnată și datată de soți.

Legislație conexă: art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.600. Legea aplicabilă divorțului. (1) În lipsa alegerii legii de către soți, legea aplicabilă divorțului este:

a) legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data introducerii cererii de divorț;

b) în lipsa reședinței obișnuite comune, legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre soți mai are reședința obișnuită pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divorț;

c) în lipsa reședinței obișnuite a unuia din soți pe teritoriul statului unde aceștia au avut ultima reședință obișnuită comună, legea cetățeniei comune a soților la data introducerii cererii de divorț;

d) în lipsa cetățeniei comune a soților, legea ultimei cetățenii comune a soților, dacă cel puțin unul dintre ei a păstrat această cetățenie la data introducerii cererii de divorț;

e) legea română, în toate celelalte cazuri.

(2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român sau are reședința obișnuită în România.

(3) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile și în cazul în care divorțul este cârmuit de legea aleasă de soți.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 22. (1) Divorțul este cârmuit de legea aplicabilă potrivit art. 20. (2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român.

Legislație conexă: art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16)

Art. 2.601. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală. Actul întocmit în străinătate prin care se constată voința unilaterală a bărbatului de a desface căsătoria, fără ca legea străină aplicabilă să recunoască femeii un drept egal, nu poate fi recunoscut în România, cu excepția situației când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) actul a fost întocmit cu respectarea tuturor condițiilor de fond și de formă prevăzute de legea străină aplicabilă;

b) femeia a acceptat în mod liber și neechivoc această modalitate de desfacere a căsătoriei;

c) nu există niciun alt motiv de refuz al recunoașterii pe teritoriul României a hotărârii prin care s-a încuviințat desfacerea căsătoriei în această modalitate.

Art. 2.602. Legea aplicabilă separației de corp. Legea care cârmuiește divorțul se aplică în mod corespunzător și separației de corp.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 23. În cazul în care soții sunt în drept să ceară separația de corp, condițiile acesteia sunt supuse legii prevăzute de art. 20, care se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a. Filiația

§1. Filiația copilului din căsătorie

Art. 2.603. Legea aplicabilă. (1) Filiația copilului din căsătorie se stabilește potrivit legii care, la data când s-a născut, cârmuiește efectele generale ale căsătoriei părinților săi.

(2) Dacă, înainte de nașterea copilului, căsătoria părinților a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele.

(3) Legea arătată se aplică, de asemenea, tăgăduirii paternității copilului născut din căsătorie, precum și dobândirii numelui de către copil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 25. (1) Filiația copilului din căsătorie se stabilește potrivit legii care la data când s-a născut, cârmuiește, potrivit art. 20, efectele căsătoriei părinților săi. (2) Dacă înainte de nașterea copilului, căsătoria părinților a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele. ▸ Art. 26. Legea arătată în art. 25 se aplică de asemenea: *a)* tăgăduirii paternității copilului născut din căsătorie; *b)* dobândirii numelui de către copil.

Art. 2.604. Legitimarea copilului. În cazul în care părinții sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condițiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care se aplică efectelor generale ale căsătoriei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 27. În cazul în care părinții sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condițiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care, potrivit art. 20, se aplică efectelor căsătoriei.

§2. Filiația copilului din afara căsătoriei

Art. 2.605. Legea aplicabilă. (1) Filiația copilului din afara căsătoriei se stabilește potrivit legii naționale a copilului de la data nașterii. Dacă copilul are mai multe cetățenii, altele decât cea română, se aplică legea cetățeniei care îi este cea mai favorabilă.

(2) Legea prevăzută la alin. (1) se aplică îndeosebi recunoașterii filiației și efectelor ei, precum și contestării recunoașterii filiației.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 28. (1) Filiația copilului din afara căsătoriei se stabilește potrivit legii naționale a copilului de la data nașterii. În cazul în care copilul, cetățean străin, are și o altă cetățenie străină, se aplică legea care îi este mai favorabilă. (2) Legea menționată se aplică îndeosebi: *a)* recunoașterii filiației și efectelor ei; *b)* contestării recunoașterii filiației; *c)* raporturilor dintre părinți și copil, inclusiv obligației părinților de a întreține copilul, de a-l educa și de a-i administra bunurile.

Art. 2.606. Răspunderea tatălui. Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii și pentru cele prilejuite de nașterea copilului este supus legii naționale a mamei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 29. Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii și pentru cele prilejuite de nașterea copilului este supus legii naționale a mamei.

§3. Adopția

Art. 2.607. Legea aplicabilă condițiilor de fond. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate.

(2) Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuiește efectele generale ale căsătoriei lor. Aceeași lege se aplică și dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 30. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate. (2) Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuiește, potrivit art. 20, efectele căsătoriei lor. Aceeași lege se aplică și dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Art. 2.608. Legea aplicabilă efectelor adopției. Efectele adopției, precum și relațiile dintre adoptator și adoptat sunt guvernate de legea națională a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soți sunt adoptatori, se aplică legea care guvernează efectele generale ale căsătoriei. Aceeași lege cârmuiește și desfacerea adopției.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 31. Efectele adopției, precum și relațiile dintre adoptator și adoptat sunt cârmuite de legea națională a adoptatorului, iar în cazul adopției consimțite de soți este aplicabilă legea prevăzută de art. 20. Aceeași lege cârmuiește și desfacerea adopției.

Art. 2.609. Legea aplicabilă formei adopției. Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 32. Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Art. 2.610. Legea aplicabilă nulității adopției. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor aplicabile condițiilor de fond, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii aplicabile formei adopției.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 33. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor prevăzute la art. 30, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii prevăzute la art. 32.

Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească. Protecția copiilor

Art. 2.611. Legea aplicabilă. Legea aplicabilă se stabilește potrivit Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996, ratificată prin Legea nr. 361/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 895 din 28 decembrie 2007.

Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere

Art. 2.612. Legea aplicabilă. Legea aplicabilă obligației de întreținere se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 34. Legea aplicabilă obligației de întreținere este:a) în raporturile dintre părinți și copii, legea care cârmuiește, potrivit art. 25, 28 și 31, efectele filiației; b) în raporturile dintre soți, legea care cârmuiește, potrivit art. 20, efectele căsătoriei; c) în raporturile dintre foștii soți, legea care cârmuiește, potrivit art. 22, divorțul; d) în raporturile dintre alte persoane, legea națională a creditorului. În caz de schimbare a cetățeniei, noua lege națională se aplică numai prestațiilor ulterioare schimbării. ▸ Art. 35. Legea aplicabilă obligației de întreținere determină îndeosebi:a) persoana creditorului și debitorului, precum și ordinea de prioritate între mai mulți debitori; b) întinderea obligației de întreținere; c) modul de executare a obligației și termenele pentru satisfacerea acesteia. Pentru a se determina întinderea obligației de întreținere trebuie să se țină seama, chiar dacă legea străină aplicabilă dispune altfel, de posibilitățile materiale, ale debitorului și de nevoile efective ale creditorului.

Legislație conexă: ▸ art. 5 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO nr. L 12, 16.1.2001) ▸ art. 1 alin. (2) lit. g) din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16) ▸ art. 1 alin. (3) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29)

Capitolul III. Bunurile

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.613. Legea aplicabilă bunurilor. (1) Posesia, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea sunt situate sau se află, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Platformele şi alte instalații durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în înțelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 49. Posesia, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea se află sau sunt situate, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel. ► Art. 51. Platformele şi alte instalații durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în înțelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Art. 2.614. Legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune. Legea aplicabilă unei mase patrimoniale afectate unei destinații speciale, profesionale sau de altă natură, este legea statului cu care această masă patrimonială are cele mai strânse legături.

Art. 2.615. Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile. (1) Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusă, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul căruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul căruia se află bunul la momentul revendicării.

(2) Cu toate acestea, dacă legea statului pe teritoriul căruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispoziții privind protecția terțului posesor de bună-credință, acesta poate invoca protecția pe care i-o conferă legea statului pe teritoriul căruia bunul se află la momentul revendicării.

(3) Prevederile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimonial cultural național al unui stat.

Art. 2.616. Legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare. (1) Uzucapiunea este cârmuită de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevăzut în acest scop.

(2) În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlineşte durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat, dacă sunt reunite, cu începere de la data deplasării bunului în acel stat, toate condițiile cerute de menționata lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 145. Uzucapiunea este cârmuită de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevăzut în acest scop. ► Art. 146. În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlineşte durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat, dacă sunt reunite, cu începere de la data deplasării bunului, toate condițiile cerute de menționata lege.

Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale

Art. 2.617. Legea aplicabilă. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care şi-a schimbat aşezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 52. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care şi-a schimbat aşezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, modificat sau stins dreptul respectiv.

Art. 2.618. Legea aplicabilă bunului aflat în curs de transport. Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afară numai dacă:

a) părțile interesate au ales, prin acordul lor, o altă lege, care devine astfel aplicabilă;

b) bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii sau ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitului sau sechestrului, legea locului unde a fost reaşezat temporar;

c) bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale naționale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 53. Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afară numai dacă:*a)* părțile interesate au ales prin acordul lor, în condițiile art. 73 şi art. 74, o altă lege, care devine astfel aplicabilă; *b)* bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii sau ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitului sau sechestrului; legea locului unde a fost reaşezat temporar; *c)* bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale naționale.

Art. 2.619. Rezerva dreptului de proprietate. Condițiile şi efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 54. Condițiile şi efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport

Art. 2.620. Legea aplicabilă. (1) Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse:

a) legii pavilionului pe care îl arborează nava sau legii statului de înmatriculare a aeronavei;

b) legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare şi rutiere din patrimoniul ei.

(2) Legea menționată la alin. (1) se aplică deopotrivă:

a) bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnică;

b) creanțelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistența tehnică, întreținerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 55. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse: *a)* legii pavilionului pe care îl arborează nava sau aeronava; *b)* legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare şi rutiere din patrimoniul ei. ▶ Art. 56. Legea arătată de art. 55 se aplică deopotrivă: *a)* bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnică; *b)* creanțelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistența tehnică, întreținerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Art. 2.621. Domeniul de aplicare. Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuieşte îndeosebi:

a) puterile, competențele şi obligațiile comandantului navei sau aeronavei;

b) contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege;

c) răspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele și actele comandantului și echipajului;

d) drepturile reale și de garanție asupra navei sau aeronavei, precum și formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit și se sting asemenea drepturi.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 140. Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuiește îndeosebi: *a)* puterile, competențele și obligațiile comandantului navei sau aeronavei; *b)* contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege; *c)* răspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele și actele comandantului și echipajului; *d)* drepturile reale și de garanție asupra navei sau aeronavei, precum și formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit și se sting asemenea drepturi.

Secțiunea a 4-a. Titlurile de valoare

Art. 2.622. Legea aplicabilă titlurilor de valoare. (1) Emiterea de acțiuni sau obligațiuni, nominative sau la purtător, este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.

(2) Condițiile și efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele menționate la alin. (1) sunt supuse:

a) legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât privește titlul nominativ;

b) legii locului de plată a titlului la ordin;

c) legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum și dintre aceștia și terțele persoane.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 57. Emiterea de acțiuni nominative, la ordin sau la purtător, precum și de obligațiuni este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente. ▸ Art. 58. Condițiile și efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele arătate de art. 57 sunt supuse: *a)* legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât privește titlul nominativ; *b)* legii locului de plată a titlului la ordin; *c)* legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum și dintre aceștia și terțele persoane.

Art. 2.623. Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii. (1) Legea menționată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabilește dacă acesta întruneste condițiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care își are sediul întreprinderea emitentă.

(2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alin. (1), cârmuiește drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 59. (1) Legea arătată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabilește dacă acesta întruneste condițiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care își are sediul întreprinderea emitentă. (2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alineatului precedent, cârmuiește drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Secțiunea a 5-a. Bunurile incorporale

Art. 2.624. Legea aplicabilă operelor de creație intelectuală. (1) Nașterea, conținutul și stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii

statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoștința publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat.

(2) Operele de creație intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naționale a autorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 60. (1) Naşterea, conținutul şi stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoștința publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat. (2) Operele de creație intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naționale a autorului.

Art. 2.625. Legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială. Naşterea, conținutul şi stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de înregistrare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 61. Naşterea, conținutul şi stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit sau de înregistrare.

Legislație conexă: art. 8 Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JO nr. L 199, 31.7.2007, p. 40-49)

Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate

Art. 2.626. Legea aplicabilă. (1) Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri sunt supuse legii aplicabile la data şi locul unde se îndeplinesc, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Formele de publicitate, precum şi cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se găseşte situat, chiar dacă temeiul juridic al naşterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garanției reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 64. Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri, sunt supuse legii aplicabile la data şi locul unde se îndeplinesc. ► Art. 65. Formele arătate în art. 64, precum şi cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se găseşte situat, chiar dacă temeiul juridic al naşterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garanției reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare

Art. 2.627. Aplicarea legii locului unde se află bunul. Condițiile de validitate, publicitatea şi efectele ipotecii mobiliare sunt supuse legii locului unde se află bunul la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 90. (1) Condițiile de validitate a unei garanții reale asupra unui bun mobil corporal sau asupra unui titlu de valoare negociabil, care se află în posesia creditorului, sunt supuse legii locului unde era situat bunul sau titlul de valoare la data încheierii contractului de garanție reală. (2) Regulile referitoare la opozabilitatea şi la ordinea de preferință a garanției reale prevăzute la alin. (1) sunt stabilite de legea locului unde era situat bunul la data constituirii garanției reale.

Art. 2.628. Aplicarea legii locului unde se află debitorul. (1) Prin excepție de la prevederile art. 2.627, se aplică legea locului unde se află debitorul, în cazul:

a) unui bun mobil corporal care, potrivit destinației sale, este utilizat în mai multe state, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel;

b) unui bun mobil incorporal;

c) unui titlu de valoare negociabil care nu este în posesia creditorului. Cu toate acestea, în cazul acțiunilor, părților sociale și obligațiunilor se aplică legea statutului organic al emitentului, cu excepția cazului în care aceste titluri de valoare sunt tranzacționate pe o piață organizată, caz în care se aplică legea statului în care funcționează piața respectivă.

(2) Se consideră că debitorul se află în statul în care acesta are reședința obișnuită sau, după caz, sediul social la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 93. (1) Regulile privind condițiile de validitate, publicitatea și rangul de prioritate ale garanției reale sunt supuse legii locului unde se afla debitorul la data constituirii acesteia, în cazul: a) bunurilor mobile incorporale sau al bunurilor mobile corporale care, potrivit destinației lor, sunt deplasate în alt stat; b) titlurilor de valoare negociabile care nu sunt în posesia debitorului. (2) Condițiile de validitate, publicitatea și rangul de prioritate ale garanției locatorului sau finanțatorului asupra bunurilor mobile corporale închiriate sau date în leasing, prevăzute la alin. (1) lit. a), sunt supuse legii locului unde se afla locatorul sau finanțatorul la data încheierii contractului. (3) În sensul prezentului titlu, prin locul unde se afla locatorul sau finanțatorul se înțelege sediul profesional, domiciliul sau reședința persoanei fizice ori sediul social al persoanei juridice.

Art. 2.629. Legea aplicabilă în cazul resurselor naturale. Condițiile de validitate, publicitatea și efectele ipotecii asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unei creanțe rezultate din vânzarea acestora la sursă, care se naște de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obținute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se află exploatarea.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999 Titlul VI: Art. 96. Condițiile de validitate, opozabilitatea și rangul de prioritate ale garanției reale asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unui cont rezultat din vânzarea acestora la sursă, care se naște de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obținute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se află exploatarea.

Art. 2.630. Situațiile speciale privind legea aplicabilă publicității ipotecii mobiliare. (1) Ipoteca înregistrată potrivit legii locului unde se află bunul își conservă rangul de prioritate în alt stat, dacă au fost îndeplinite și formele de publicitate prevăzute de legea acestui stat:

a) înainte să înceteze rangul de prioritate dobândit potrivit legii aplicabile la data constituirii ipotecii;

b) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat în statul respectiv sau în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care ipoteca a fost înregistrată potrivit legii locului unde se află debitorul. Termenele prevăzute la alin. (1) lit. b) se calculează, după caz, de la data la care debitorul își stabilește reședința obișnuită ori, după caz, sediul social în statul respectiv sau de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(3) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară nu va fi opozabilă terțului care a dobândit cu titlu oneros un drept asupra bunului fără să fi cunoscut existența ipotecii mobiliare și mai înainte ca aceasta să fi devenit opozabilă potrivit alin. (1) și (2).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▸ Art. 91. (1) Garanția reală asupra unui bun mobil corporal care este opozabilă potrivit legii locului unde se afla bunul la data constituirii sale își continuă rangul de prioritate în România, dacă s-a făcut înregistrarea la arhivă: a) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a fost adus în România; b) în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut că bunul a fost adus în România; c) înainte să înceteze rangul de prioritate

dobândit potrivit legii locului unde se afla bunul când s-a constituit garanția. (2) Cu toate acestea, garanția reală nu va fi opozabilă, dacă bunul a fost vândut, închiriat sau dat în leasing unui terț care l-a dobândit fără să fi cunoscut existența garanției și mai înainte de a fi devenit opozabilă în orice mod, potrivit prezentului titlu. ▶ Art. 94. În cazul în care debitorul, locatarul sau utilizatorul își schimbă domiciliul sau sediul, astfel cum acestea sunt definite la art. 93 alin. (3), sau în cazul în care debitorul constituie o garanție în favoarea unei persoane aflate într-un alt stat, închirierea, leasingul sau garanția reală care a dobândit un rang de prioritate potrivit prezentului titlu își conservă rangul din România, dacă garanția reală sau leasingul este înregistrat în străinătate:a) în termen de 60 de zile de la data la care debitorul, locatarul sau utilizatorul se stabilește în străinătate sau de la data la care debitorul constituie garanția în favoarea unei persoane aflate în străinătate; b) în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a luat cunoștință că debitorul, locatarul sau utilizatorul s-a stabilit în străinătate ori că a constituit garanția în favoarea unei persoane aflate în străinătate; c) înainte de data la care, potrivit prezentului titlu, garanția reală sau înregistrarea locatorului sau a finanțatorului își pierde rangul de prioritate.

Art. 2.631. Lipsa publicității în străinătate. (1) Dacă legea străină care reglementează rangul ipotecii mobiliare nu prevede formalități de publicitate și bunul nu este în posesia creditorului, ipoteca mobiliară are rang inferior:

a) ipotecii asupra unei creanțe constând într-o sumă de bani plătibilă în România;

b) ipotecii asupra unui bun mobil corporal, care a fost constituită atunci când bunul se afla în România, sau asupra unui titlu negociabil.

(2) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară își conservă rangul de prioritate, dacă este înregistrată, potrivit legii române, înaintea constituirii ipotecii menționate la alin. (1) lit. a) sau b).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 95. (1) Dacă legea care reglementează rangul garanției reale menționate la art. 94 nu prevede formalități de publicitate și bunul nu este în posesia creditorului, garanția reală are rang inferior: a) garanției asupra unui cont debitor plătibil în România; b) garanției asupra unui bun mobil corporal sau asupra unui titlu negociabil, care a fost constituită atunci când bunul se afla în România. (2) Cu toate acestea, garanția își conservă rangul de prioritate, dacă este înregistrată, potrivit prezentului titlu, înaintea constituirii garanției menționate la alin. (1) lit. a) sau b).

Art. 2.632. Legea aplicabilă operațiunilor asimilate ipotecilor mobiliare. (1) Dispozițiile prezentei secțiuni referitoare la publicitate și efectele acesteia sunt aplicabile, în mod corespunzător, ținând seama de natura bunurilor mobile, și operațiunilor asimilate, potrivit legii, ipotecii mobiliare.

(2) Pentru determinarea legii aplicabile se ia în considerare data încheierii operațiunii asimilate ipotecii mobiliare.

Capitolul IV. Moștenirea

Art. 2.633. Legea aplicabilă. Moștenirea este supusă legii statului pe teritoriul căruia defunctul a avut, la data morții, reședința obișnuită.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 66. Moștenirea este supusă: *a)* în ce privește bunurile mobile, oriunde acestea s-ar afla, legii naționale pe care persoana decedată o avea la data morții; *b)* în ce privește bunurile imobile și fondul de comerț, legii locului unde fiecare din aceste bunuri este situat.

Legislație conexă: ▶ Convenția de la Haga din 1 august 1989 privind legea aplicabilă succesiunilor pentru cauză de moarte. Aceasta a fost semnată de Argentina, Luxemburg, Țările de Jos și Elveția și a fost ratificată de Țările de Jos. Nu a intrat încă în vigoare (http://www.hcch.net) ▶ Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictul de legi în materia formei dispozițiilor testamentare. A intrat în vigoare la 5 ianuarie 1964. În prezent sunt părți la această

convenție 38 de state. România nu este parte la această convenție (http://www.hcch.net)
► Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și a actelor autentice în materie de succesiuni, precum și crearea unui certificat european de motenitor (Comisia comunităților europene, Bruxelles, 14.10.2009, nr. CELEX 52011PC0126).

Art. 2.634. Alegerea legii aplicabile. (1) O persoană poate să aleagă, ca lege aplicabilă moștenirii în ansamblul ei, legea statului a cărui cetățenie o are.

(2) Existența și validitatea consimțământului exprimat prin declarația de alegere a legii aplicabile sunt supuse legii alese pentru a cârmui moștenirea.

(3) Declarația de alegere a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce privește forma, condițiile unei dispoziții pentru cauză de moarte. Tot astfel, modificarea sau revocarea de către testator a unei asemenea desemnări a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce privește forma, condițiile de modificare sau de revocare a unei dispoziții pentru cauză de moarte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 68. (1) Testatorul poate supune transmiterea prin moștenire a bunurilor sale altei legi decât cea arătată în art. 66, fără a avea dreptul să înlăture dispozițiile ei imperative.
(2) Legea astfel aleasă se aplică situațiilor prevăzute la art. 67.

Art. 2.635. Legea aplicabilă formei testamentului. Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile dacă actul respectă condițiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricăreia dintre legile următoare:

a) legea națională a testatorului;

b) legea reședinței obișnuite a acestuia;

c) legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat;

d) legea situației imobilului ce formează obiectul testamentului;

e) legea instanței sau a organului care îndeplinește procedura de transmitere a bunurilor moștenite.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 68 (3) Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt socotite valabile dacă actul respectă condițiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricăreia dintre legile următoare: *a)* legea națională a testatorului; *b)* legea domiciliului acestuia; *c)* legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat; *d)* legea situației imobilului ce formează obiectul testamentului; *e)* legea instanței sau a organului care îndeplinește procedura de transmitere a bunurilor moștenite.

Art. 2.636. Domeniul de aplicare a legii moștenirii. Succesiunea vacantă. (1) Legea aplicabilă moștenirii stabilește îndeosebi:

a) momentul și locul deschiderii moștenirii;

b) persoanele cu vocație de a moșteni;

c) calitățile cerute pentru a moșteni;

d) exercitarea posesiei asupra bunurilor rămase de la defunct;

e) condițiile și efectele opțiunii succesorale;

f) întinderea obligației moștenitorilor de a suporta pasivul;

g) condițiile de fond ale testamentului, modificarea și revocarea unei dispoziții testamentare, precum și incapacitățile speciale de a dispune sau de a primi prin testament;

h) partajul succesoral.

(2) În cazul în care, conform legii aplicabile moștenirii, succesiunea este vacantă, bunurile situate sau, după caz, aflate pe teritoriul României sunt preluate de statul român în temeiul dispozițiilor legii române privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 67. Legea aplicabilă moștenirii stabilește îndeosebi: *a)* momentul deschiderii moștenirii; *b)* persoanele cu vocație de a moșteni; *c)* calitățile cerute pentru a moșteni; *d)* exercitarea posesiei asupra bunurilor rămase de la defunct; *e)* condițiile și efectele opțiunii succesorale; *f)* întinderea obligației moștenitorilor de a suporta pasivul; *g)* drepturile statului asupra succesiunii vacante.

Capitolul V. Actul juridic

Art. 2.637. Legea aplicabilă condițiilor de fond. (1) Condițiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasă de părți sau, după caz, de autorul său.

(2) Alegerea legii aplicabile actului trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe.

(3) Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a actului juridic.

(4) Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificată ulterior încheierii actului. Modificarea are efect retroactiv, fără să poată totuși:

a) să infirme validitatea formei acestuia; sau

b) să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 69. (1) Condițiile de fond ale actului juridic unilateral sunt stabilite de legea aleasă de către autorul său. (2) În lipsă, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic unilateral este întocmit. ▶ Art. 74. Alegerea legii aplicabile contractului trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe. ▶ Art. 75. Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a contractului. ▶ Art. 76. (1) Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile, potrivit art. 73, poate fi modificată prin acordul părților. (2) Modificarea acordului asupra legii aplicabile, convenită ulterior datei încheierii contractului, are efect retroactiv, fără să poată totuși: a) să infirme validitatea formei acestuia; sau b) să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Art. 2.638. Legea aplicabilă în lipsa alegerii. (1) În lipsa alegerii, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

(2) Se consideră că există atari legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice sau, după caz, autorul actului are, la data încheierii actului, după caz, reședința obișnuită, fondul de comerț sau sediul social.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 77. (1) În lipsa unei legi alese conform art. 73, contractul este supus legii statului cu care prezintă legăturile cele mai strînse. (2) Se considerarea există atare legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice are, la data încheierii contractului, după caz, domiciliul sau, în lipsă, reședința, ori fondul de comerț sau sediul statutar. ▶ Art. 79. (1) Contractul care nu poate fi localizat în funcție de prestația caracteristică a uneia dintre părți este supus, cât privește condițiile de fond, legii locului unde a fost încheiat.

Art. 2.639. Legea aplicabilă condițiilor de formă. (1) Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuiește fondul.

(2) Actul se consideră totuși valabil din punctul de vedere al formei, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de una dintre legile următoare:

a) legea locului unde a fost întocmit;

b) legea cetățeniei sau legea reședinței obișnuite a persoanei care l-a consimțit;

c) legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic.

(3) În cazul în care legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic impune, sub sancțiunea nulității, o anumită formă solemnă, nicio altă lege dintre cele menționate la alin. (2) nu poate să înlăture această cerință, indiferent de locul întocmirii actului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 71. (1) Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuiește fondul. (2) Actul se consideră totuși valabil din punct de vedere al formei, dacă îndeplinește condițiile prevăzute de una dintre legile următoare: *a)* legea locului unde a fost întocmit; *b)* legea națională sau legea domiciliului persoanei care l-a consimțit; *c)* legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic. ► Art. 72. În cazul în care legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic impune, sub sancțiunea nulității, o anumită formă solemnă, nicio altă lege dintre cele menționate în art. 71 nu poate să înlăture această cerință, chiar dacă actul a fost întocmit în străinătate.

Capitolul VI. Obligațiile

Art. 2.640. Legea aplicabilă obligațiilor contractuale. (1) Legea aplicabilă obligațiilor contractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene sunt aplicabile dispozițiile prezentului cod privind legea aplicabilă actului juridic, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Legislație conexă: ► Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36) ► Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului și Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO nr. L 177 din 4.7.2008, p. 6-16).

Art. 2.641. Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale. (1) Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene se aplică legea care cârmuiește fondul raportului juridic preexistent între părți, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Legislație conexă: Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.642. Răspunderea pentru atingeri aduse personalității. (1) Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă vieții private sau personalității, inclusiv prin mass-media sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de:

a) legea statului reședinței sale obișnuite;

b) legea statului în care s-a produs rezultatul păgubitor;

c) legea statului în care autorul daunei își are reședința obișnuită ori sediul social.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) se cere și condiția ca autorul daunei să fi trebuit în mod rezonabil să se aștepte ca efectele atingerii aduse personalității să se producă în unul dintre acele două state.

(3) Dreptul la replică împotriva atingerilor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 112. (1) Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă personalității de către mass-media, îndeosebi prin presă, radio, televiziune sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de: *a)* legea statului domiciliului sau reședinței sale; *b)* legea statului în care s-a produs rezultatul păgubitor; *c)* legea statului în care

autorul daunei își are domiciliul sau reședința ori sediul social. (2) În cazurile prevăzute la lit. a) și b) se cere și condiția ca autorul daunei să fi trebuit în mod rezonabil să se aștepte ca efectele atingerii aduse personalității să se producă în unul din acele două state. ▶ Art. 113. Dreptul de replică împotriva daunelor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Art. 2.643. Stingerea obligațiilor. (1) Delegația și novația sunt supuse legii aplicabile obligației care le formează obiectul.

(2) Compensația este supusă legii aplicabile creanței căreia i se opune stingerea, parțială sau totală, prin compensație.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 122. Delegația și novația sunt supuse legii aplicabile obligației care le formează obiectul. ▶ Art. 123. Compensația este supusă legii aplicabile creanței căreia i se opune stingerea, parțială sau totală, prin compensație.

Art. 2.644. Pluralitatea de debitori. Creditorul care își valorifică drepturile împotriva mai multor debitori trebuie să se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 124. Creditorul care își valorifică drepturile împotriva mai multor debitori trebuie să se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Art. 2.645. Dreptul de regres. (1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit.

(2) Condițiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor.

(3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat și debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă.

(4) Dreptul unei instituții publice de a exercita regresul este stabilit de legea aplicabilă statutului său organic. Admisibilitatea și exercițiul regresului sunt guvernate de dispozițiile alin. (2) și (3).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 125. (1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit. (2) Condițiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor. (3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat și debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă. (4) Dreptul unei instituții publice de a exercita regresul este stabilit de legea sa organică. Admisibilitatea și exercițiul regresului sunt cârmuite de dispozițiile alin. (2) și (3) din prezentul articol.

Art. 2.646. Moneda de plată. (1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o.

(2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei.

(3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept internațional privat născute din contract, părțile au convenit o altă monedă de plată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 126. (1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o. (2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei. (3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept internațional privat născute din contract, părțile au convenit o altă monedă de plată.

Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin şi cecul

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 2.647. Legea aplicabilă capacităţii. Persoana care, potrivit legii sale naţionale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec se obligă totuşi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 127. Persoana care, potrivit legii sale naţionale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec, se obligă totuşi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Legislaţie conexă: ► art. 2 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org) ► art. 2 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org/).

Art. 2.648. Legea aplicabilă condiţiilor de formă. (1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condiţiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea condiţiilor de formă prevăzute de legea locului plăţii este suficientă.

(2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii prevăzute la alin. (1), dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 128. (1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condiţiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea condiţiilor de formă prevăzute de legea locului plăţii este suficientă. (2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii arătate în alineatul precedent, dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Legislaţie conexă: ► art. 3 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org) ► art. 4 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.649. Legea aplicabilă acţiunii în regres. Termenele stabilite pentru exercitarea acţiunii în regres sunt determinate, faţă de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat naştere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 129. Termenele stabilite pentru exercitarea acţiunii de regres sunt determinate, faţă de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat naştere.

Legislaţie conexă: ► art. 5 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org). ► art. 6 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.650. Legea aplicabilă protestului. Forma şi termenele de protest, cât şi condiţiile de formă ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 130. Forma şi termenele de protest, cât şi condițiile de formă ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

Legislație conexă: art. 8 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte; art. 8 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Secțiunea a 2-a. Cambia şi biletul la ordin

Art. 2.651. Legea aplicabilă efectelor obligațiilor. (1) Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii şi semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile.

(2) Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 131. (1) Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii şi semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile. (2) Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Legislație conexă: art. 4 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.652. Legea aplicabilă dobândirii creanței. Legea locului unde titlul a fost constituit stabileşte dacă posesorul cambiei dobândeşte creanța care a dat loc emisiunii titlului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 132. Legea locului unde titlul a fost constituit stabileşte dacă posesorul cambiei dobândeşte creanța care a dat loc emisiunii titlului.

Legislație conexă: art. 6 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.653. Legea aplicabilă acceptării. Legea statului unde este plătibilă cambia stabileşte dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum şi dacă posesorul titlului este sau nu este obligat să primească o plată parțială.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 133. Legea statului unde este plătibilă cambia stabileşte dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum şi dacă posesorul titlului este sau nu obligat să primească o plată parțială.

Legislație conexă: art. 7 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.654. Legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt. Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătibile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 134. Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătibile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

Legislație conexă: art. 9 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei și biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Secțiunea a 3-a. Cecul

Art. 2.655. Legea aplicabilă. Legea statului unde cecul este plătibil determină persoanele asupra cărora poate fi tras un asemenea titlu.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 135. Legea statului unde cecul este plătibil determină persoanele asupra cărora poate fi tras un asemenea titlu.

Legislație conexă: art. 3 alin. (1) din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.656. Nulitatea cecului. În cazul în care, potrivit legii aplicabile, cecul este nul din cauză că a fost tras asupra unei persoane neîndreptățite, obligațiile ce decurg din semnăturile puse pe titlu în alte state, ale căror legi nu cuprind o asemenea restricție, sunt valabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 136. În cazul în care, potrivit legii arătate în art. 135, cecul este nul din cauză că a fost tras asupra unei persoane neîndreptățite, obligațiile ce decurg din semnăturile puse pe titlu în alte state, ale căror legi nu cuprind o asemenea restricție, sunt valabile.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.657. Legea aplicabilă efectelor obligațiilor. Legea statului pe al cărui teritoriu au fost subscrise obligațiile ce decurg din cec determină efectele acestor obligații.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 137. Legea statului pe al cărui teritoriu au fost subscrise obligațiile ce decurg din cec determină efectele acestor obligații.

Legislație conexă: art. 5 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.658. Domeniul de aplicare. Legea statului unde cecul este plătibil determină îndeosebi:
a) dacă titlul trebuie tras la vedere sau dacă poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum și efectele postdatării;
b) termenul de prezentare;
c) dacă cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat și care sunt efectele produse de aceste mențiuni;
d) dacă posesorul poate cere și dacă este obligat să primească o plată parțială;
e) dacă cecul poate fi barat sau poate să cuprindă clauza „plătibil în cont" ori o expresie echivalentă și care sunt efectele acestei bărări, clauze sau expresii echivalente;
f) dacă posesorul are drepturi speciale asupra provizionului și care este natura lor;
g) dacă trăgătorul poate să revoce cecul sau să facă opoziție la plata acestuia;
h) măsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al cecului;
i) dacă un protest sau o constatare echivalentă este necesară pentru conservarea dreptului de regres împotriva giranților, trăgătorului și celorlalți obligați.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 138. Legea statului unde cecul este plătibil determină îndeosebi: *a)* dacă titlul trebuie tras la vedere sau dacă poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum și efectele postdatării; *b)* termenul de prezentare; *c)* dacă cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat și care sunt efectele produse de aceste mențiuni; *d)* dacă posesorul poate cere și dacă

este obligat să primească o plată parțială; *e)* dacă cecul poate fi barat sau poate să cuprindă clauza „plătibil în cont" ori o expresie echivalentă și care sunt efectele acestei bărări, clauze sau expresii echivalente; *f)* dacă posesorul are drepturi speciale asupra provizionului și care este natura lor; *g)* dacă trăgătorul poate să revoce cecul sau să facă opoziție la plata acestuia; *h)* măsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al cecului; *i)* dacă un protest sau o constatare echivalentă este necesară pentru conservarea dreptului de regres împotriva giranților, trăgătorului și celorlalți obligați.

Legislație conexă: art. 7 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Capitolul VIII. Fiducia

Art. 2.659. Alegerea legii aplicabile. (1) Fiducia este supusă legii alese de constituitor.
(2) Dispozițiile art. 2.637 sunt aplicabile.

Legislație conexă: ▶ art. 6 Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net) ▶ art. 1 alin. (2) lit. g) din Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36) ▶ art. 1 alin. (2) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.660. Determinarea obiectivă a legii aplicabile. În lipsa alegerii legii aplicabile, precum și în cazul în care legea aleasă nu cunoaște instituția fiduciei, se aplică legea statului cu care fiducia prezintă cele mai strânse legături. În acest scop, se ține seama îndeosebi de:
a) locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constituitor;
b) locul situării bunurilor fiduciare;
c) locul unde fiduciarul își are reședința obișnuită sau, după caz, sediul social;
d) scopul fiduciei și locul unde acesta urmează să se realizeze.

Legislație conexă: art. 7 Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Art. 2.661. Domeniul de aplicare. Legea determinată potrivit art. 2.659 și 2.660 este aplicabilă condițiilor de validitate, interpretării și efectelor fiduciei, precum și administrării ei. Această lege determină în special:
a) desemnarea, renunțarea și înlocuirea fiduciarului, condițiile speciale pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi desemnată fiduciar, precum și transmiterea puterilor fiduciarului;
b) drepturile și obligațiile dintre fiduciari;
c) dreptul fiduciarului de a delega în tot sau în parte executarea obligațiilor sale sau exercitarea puterilor care îi revin;
d) puterile fiduciarului de a administra și de a dispune de bunurile din masa patrimonială fiduciară, de a constitui garanții și de a dobândi alte bunuri;
e) puterile fiduciarului de a face investiții și plasamente;
f) îngrădirile cu privire la durata fiduciei, precum și cele cu privire la puterile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;
g) raporturile dintre fiduciar și beneficiar, inclusiv răspunderea personală a fiduciarului față de beneficiar;
h) modificarea sau încetarea fiduciei;

i) repartizarea bunurilor ce alcătuiesc masa patrimonială fiduciară;

j) obligația fiduciarului de a da socoteală de modul cum a fost administrată masa patrimonială fiduciară.

Legislație conexă: art. 8 din Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Art. 2.662. Situațiile speciale. Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, în special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte.

Legislație conexă: art. 9 Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Capitolul IX. Prescripția extinctivă

Art. 2.663. Legea aplicabilă. Prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 147. Prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DISPOZIȚII FINALE

Art. 2.664. Data intrării în vigoare. (1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.[1]

(2) În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului civil.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[1] În temeiul art. 220 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, Codul civil a intrat în vigoare la data de **1 octombrie 2011.**

Index alfabetic[1]

A

Abuz de drept 15
Acceptarea moştenirii
- ~ forţată **1119**
- ~ de către creditori **1107**
- acte cu valoare de acceptare tacită **1110**
- declaraţia de neacceptare **1111**
- efectele ~ **1114**
- felurile ~ **1108**
- înregistrarea actelor de ~ **1109**
- întocmirea inventarului bunurilor **1115**
- libertatea ~ **1106**
- măsurile speciale de conservare a bunurilor **1117**
- măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori **1118**
- procesul-verbal de inventariere **1116**
- reducerea termenului de opţiune **1113**

Accesiune
- imobiliară artificială **577** şi urm.
- imobiliară naturală **569** şi urm.
- mobiliară **598** şi urm.
- naturală asupra animalelor **576**

Act juridic unilateral
- noţiune **1324**
- regimul juridic **1325**
- supus comunicării **1326**

Acte patrimoniale interzise 66
Acţiune confesorie
- de superficie **696**
- de uzufruct **705**
- de servitute **757**

Acţiune estimatorie
- termen de exercitare **1744**

Acţiune în contestaţia filiaţiei 421
Acţiune în partaj
- imprescriptibilitate **669**

Acţiune în prestaţie tabulară 896
- efectele ~ faţă de terţul dobânditor de rea-credinţă **897**

Acţiune în rectificare
- efectele admiterii ~ **910**
- termenele de exercitare a ~ **909**

Acţiune în revendicare 563
- efectele admiterii ~ **566**
- proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară **565**

Acţiune în stabilirea filiaţiei faţă de mamă
- acţiunea în stabilirea maternităţii **422**
- regimul juridic al ~ **423**

Acţiune în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei
- acţiunea în stabilirea paternităţii **425**
- despăgubiri **428**
- prezumţia filiaţiei faţă de pretinsul tată **426**
- stabilirea paternităţii prin hotărâre judecătorească **424**
- termenul de prescripţie **427**

Acţiune negatorie 564
Acţiune oblică
- efectele admiterii ~ **1561**
- noţiune **1560**

Acţiune revocatorie
- condiţii privitoare la creanţă **1563**
- efectele admiterii **1565**
- noţiune **1562**
- termen de prescripţie **1564**

Acţiuni posesorii 949
- luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat **952**
- persoanele împotriva cărora se pot introduce ~ **950**
- termenul de exercitare a ~ **951**

Acţiuni privind filiaţia faţă de tatăl din căsătorie
- acţiunea în tăgada paternităţii **429**
- contestarea filiaţiei faţă de tatăl din căsătorie **434**
- tăgada paternităţii de către copil şi de către moştenitori **433**
- tăgada paternităţii de către mamă **431**
- tăgada paternităţii de către pretinsul tată biologic **432**
- tăgada paternităţii de către soţul mamei **430**

Administrator
- adoptarea deciziilor **1917**
- limitele şi revocarea mandatului **1914**
- numirea administratorilor **1913**
- obligaţiile administratorilor faţă de terţi **1924**
- pluralitatea de administratori **1916**

[1] Cifrele fac trimitere la numărul articolului din Cod iar semnul ~ înlocuieşte o expresie din cuvântul de bază.

- răspunderea administratorilor **1915**
- reprezentarea în justiție **1919**

Administrarea bunurilor altuia
- administrarea colectivă
  - *adoptarea hotărârilor **825***
    - *în situații speciale **826***
  - *prezumția de aprobare a hotărârilor **828***
  - *răspunderea solidară **827***
- administrarea deplină
  - *atribuțiile administratorului **800***
  - *întinderea puterilor administratorului **801***
- administrarea simplă
  - *atribuțiile administratorului **796***
  - *autorizarea actelor de dispoziție **799***
  - *investirea sumelor de bani **798***
  - *menținerea destinației bunurilor **797***
  - *noțiunea **795***
- calitatea de administrator **792**
- darea de seamă anuală
  - *conținut și auditare **843***
  - *în ipoteza în care sunt mai mulți administratori **844***
  - *examinarea registrelor **845***
  - *obligația privind ~ **842***
- darea de seamă finală
  - *data curgerii dobânzilor **855***
  - *deducerea remunerației **856***
  - *descărcarea judiciară de gestiune **851***
  - *întinderea obligației de restituire **853***
  - *locul predării bunurilor **852***
  - *solidaritatea beneficiarilor **857***
  - *suportarea cheltuielilor administrării **854***
- delegarea atribuțiilor administratorului **829**
  - *răspunderea reprezentantului administratorului **830***
- domeniu de aplicare **794**
- încetarea administrării
  - *cazurile de încetare **846***
  - *moartea sau punerea sub interdicție a administratorului **848***
  - *notificarea renunțării **847***
  - *obligațiile asumate ulterior încetării administrării **849***
- obligația privind inventarul, garanțiile și asigurarea **818**
  - *asigurarea facultativă a bunurilor încredințate **824***
  - *bunurile de uz personal **821***
  - *comunicarea și contestarea inventarului **823***
  - *cuprinsul inventarului **820***
  - *starea bunurilor indicate în inventar **822***
- obligațiile administratorului

obligațiile administratorului față de beneficiar
  - *anunțarea conflictului de interese **805***
  - *atenuarea răspunderii ~ **812***
  - *dreptul de a reprezenta în justiție*
  - *evitarea conflictului de interese **804***
  - *imparțialitatea administratorului **811***
  - *interdicția actelor de dispoziție cu titlu gratuit **809***
  - *interdicția dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate **806***
  - *interdicția folosirii bunurilor administrate în interes propriu **808***
  - *limitele răspunderii administratorului **802***
  - *obligația de diligență, onestitate și loialitate **803***
  - *separația bunurilor administrate **807***
- obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții
  - *administratorul aparent **817***
  - *depășirea puterilor încredințate mai multor personae **815***
  - *limitarea răspunderii beneficiarului față de terți **816***
  - *răspunderea personală a administratorului **813***
  - *răspunderea personală a administratorului în cazul depășirii puterilor conferite **814***
- remunerația administratorului **793**
- repartiția profitului și a pierderilor **837**
  - *debitarea contului de capital **839***
  - *debitarea contului de venituri **838***
  - *dobândirea fructelor **841***
  - *momentul nașterii dreptului beneficiarului la venitul net **840***

Adopție
- ~ internațională **453**
- ~ simultană sau succesivă **462**
- anularea ~ **479**
- capacitatea și starea de sănătate a celor care pot adopta **459**
- condițiile exprimării consimțământului **468**
- condițiile morale și materiale **461**
- confidențialitatea informațiilor cu privire la ~ **474**
- darea și revocarea consimțământului părinților **466**
- data ~ **469**
- decăderea adoptatorului din exercițiul drepturilor părinteşti **472**

- desfacerea ~ la cererea adoptatorului **477**
- desfacerea ~ la cererea adoptatului **478**
- desfacerea de drept a ~ **476**
- diferența de vârstă **460**
- efectele ~ **469** și urm.
- efectele asupra rudeniei **470**
- efectele încetării ~ **482**
- interzicerea ~ între frați **457**
- încetarea ~ **475**
- libertatea consimțământului părinților **465**
- menținerea ~ **481**
- noțiune **451**
- nulitatea absolută a ~ **480**
- numele adoptatului **473**
- persoanele care consimt la ~ **463**
- persoanele care pot adopta **459** și urm.
- pluralitatea de adoptați – frați și surori **456**
- principiile ~ **452**
- procedura ~ **454**
- raporturile dintre adoptator și adoptat **471**
- refuzul părinților de a-și da consimțământul **467**
- situația soților **458**
- situații speciale privind consimțământul părinților **464**
- vârsta adoptatului **455**

Afinitate 407
Albiile părăsite de apele curgătoare 575
Albiile râurilor, insulele și prundișurile 573
Alienație 276
Aluviune 569
Amintiri de familie
- bunurile care ~ **1141**
- regimul juridic al ~ **1142**

Antihreză 2385
Apatrid 27
Aplicarea generală a Codului civil 3
Aplicarea în timp a legii civile 6
Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene 5
Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului 4
Arendare
- ~ făcută pe durată nedeterminată **1837**
- asigurarea bunurilor arendate **1840**
- bunuri ce pot fi arendate **1836**
- caracterul executoriu al contractelor de ~ **1845**
- cazuri speciale de încetare a contractului **1850**
- cesiunea ~ **1846**
- condițiile de formă **1838**
- dreptul de preempțiune **1849**
- interdicția subarendării **1847**
- plata arendei în fructe **1844**
- reducerea arendei **1841, 1842**
- reînnoirea ~ **1848**
- riscul pieirii fructelor **1843**
- schimbarea categoriei de folosință **1839**

Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare 2413
Arvună confirmatorie 1544
Arvună penalizatoare 1545
Asigurare de bunuri 2214
- ~ multiplă **2219**
- ~ parțială **2218**
- despăgubirea **2217**
- interesul ~ **2215**
- înstrăinarea bunului asigurat **2220**
- prevenirea producerii riscului asigurat **2216**

Asigurare de persoane 2227
- beneficiarul indemnizației **2230**
- desemnarea beneficiarului **2231**
- dreptul la indemnizație **2236**
- obligația de informare **2238**
- pluralitatea de beneficiari **2232**
- prescripție **2237**
- producerea cu intenție a riscului asigurat **2233**
- renunțarea la contract **2229**
- repunerea în vigoare a asigurării **2235**
- rezerva de prime **2234**
- riscul privind o altă persoană **2228**

Asigurare de răspundere civilă 2223
- drepturile terților persoane păgubite **2224**
- plata despăgubirii **2226**
- stabilirea despăgubirii **2225**

Asigurările de credite și garanții 2221
Asigurările de pierderi financiare 2222
Asociat
- drepturile asociaților care nu sunt administratori **1918**
- excluderea din societate **1928** și urm.
- obligațiile asociaților față de creditorii societății **1920**
- pierderea calității **1925** și urm.
- plata datoriilor sociale **1945**
- răspunderea asociaților aparenți **1921**
- răspunderea asociaților ocluți **1922**
- restituirea aporturilor și împărțirea excedentului rămas în urma lichidării **1946**

- retragere **1926**
- suportarea pasivului **1947**

Asociaţii de proprietari
- constituire **659**

Asociere în participaţie 1949
- forma şi condiţiile asocierii **1954**
- personalitate juridică **1951**
- probă **1950**
- raporturile asociaţilor cu terţii **1953**
- regimul aporturilor **1952**

Atingeri aduse vieţii private 74
- limite **75**

Autoritate părintească 483
- administrarea bunurilor copilului **501**
- obligaţia de întreţinere **499**
- conţinutul ~ **487**
- decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti
  - *condiţiile **508***
  - *instituirea tutelei **511***
  - *întinderea decăderii **509***
  - *obligaţia de întreţinere **510***
  - *redarea exerciţiului drepturilor părinteşti **512***
- drepturile părintelui minor **490**
- durata ~ **484**
- exercitarea ~ de către un singur părinte **507**
- exercitarea ~ în caz de divorţ **504**
- exercitarea ~ în cazul copilului din afara căsătoriei **505**
- independenţa patrimonială **500**
- înapoierea copilului de la alte persoane **495**
- îndatorirea de respect **485**
- îndatoririle specifice **488**
- locuinţa copilului **496**
- măsurile disciplinare **489**
- modul de exercitare a ~ **503**
- neînţelegerile dintre părinţi **486**
- numele copilului **492**
- obligaţia de întreţinere **499**
- relaţiile sociale ale copilului **494**
- religia copilului **491**
- schimbarea felului învăţăturii ori al pregătirii profesionale **498**
- schimbarea locuinţei copilului **497**
- supravegherea copilului **493**

Avulsiune 572

B

Bigamie 273

Bun comun 343, 646
- datorii născute în legătură cu ~ **677**
- executarea silită cu privire la ~ **678**
- obligaţia de a nota calitatea de ~ **902**
- reguli aplicabile **686**

Bună-credinţă 14, 75, 142, 586, 938, 1300
- ~ în negocieri **1183**

Bunuri de familie 1752

Bunuri
- care aparţin altuia **1230**
- care nu sunt în circuit civil **1229**
- care rămân sau devin imobile **538**
- consumptibile şi neconsumptibile **544**
- divizibile şi indivizibile **545**
- dobândirea fructelor şi a productelor **550**
- fructele **548**
- fungibile şi nefungibile **543**
- imobile **537**
- mobile **539**
  - *prin anticipaţie **540***
  - *transmitere succesivă **1275***
- noţiune **535**
- principale şi accesorii **546**
- productele **549**
- produsele ~ **547**
- regulile aplicabile drepturilor purtând asupra ~ **542**
- viitoare **1228**

C

Capacitate civilă 28
- limitele ~ **29**

Capacitate de folosinţă 34
- durata ~ **35**
- noţiunea **34**

Capacitatea de exerciţiu 37
- acte făcute de o persoană fără ~
- sancţiune ~ **44**
- anticipată **40**
- începutul ~ **38**
- lipsa ~ **43**
- noţiune **37**
- restrânsă **41**

Carte funciară
- cercetarea ~ **883**
- înscrierea în ~
  - *felurile ~ **881***
  - *în caz de alipire sau dezlipire **880***

CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- *înscrierea drepturilor reale afectate de modalități* ***882***
- *procedura ~* ***884***

Casetă de valori v. *Închirierea casetelor de valori*

Câștig din muncă
- stabilirea pierderii și a nerealizării **1388**

Cauza (în contracte)
- condiții **1236**
- lipsa ~**1238**
- noțiune **1235**
- proba~ **1239**

Cauzele de preferință 2327

Cazul fortuit 1351

Căsătorie 259
- actul de ~ **290**
- alegerea numelui de familie **282**
- cazuri de nulitate relativă
  - *acoperirea nulității* ***303***
  - *caracterul personal al acțiunii în anularea ~* ***302***
  - *existența tutelei* ***300***
  - *lipsa discernământului* ***299***
  - *lipsa încuviințărilor cerute de lege* ***297***
  - *termenul de prescripție al acțiunii în anularea ~* ***301***
  - *viciile de consimțământ* ***298***
- cazurile de nulitate absolută **293**
- *~ putativă* ***304***
- *~ fictivă* ***295***
- *lipsa vârstei matrimoniale* ***294***
- *persoanele care pot invoca nulitatea absolută* ***296***
- *efectele anulării asupra situației copiilor* ***305***
- celebrarea ~ **287**
- comunicarea stării de sănătate **278**
- declarația de căsătorie **280**
  - *conținut* ***281***
  - *reînnoire* ***284***
- dovada ~ **292**
- formalitățile privind regimul matrimonial **291**
- independența soților **310**
- interzicerea ~ alienatului mintal și debilului mintal **276**
- interzicerea ~ între rude **274**
- interzicerea sau echivalarea unor forme de conviețuire cu căsătoria **277**
- îndatoririle soților **309**
- locuința soților
  - *atribuirea beneficiului contractului de închiriere* ***324***
  - *drepturile soților asupra locuinței închiriate* ***323***
  - *noțiune* ***321***
  - *regimul unor acte juridice asupra locuinței* ***322***
- locul încheierii ~ **279**
- luarea deciziilor de către soți **308**
- martorii la ~ **288**
- momentul încheierii căsătoriei **289**
- opoziția la ~ **285**
- publicitatea declarației de ~ **283**
- refuzul celebrării ~ **286**
- regimurile matrimoniale **312** și urm.
- reglementarea raporturilor personale dintre soți **307**
- schimbarea numelui de familie **311**

Certificat de moștenitor
- efecte **1133**
- noțiune **1132**
- nulitate **1134**

Cesiune de creanță 1493
- clauza de inalienabilitate **1570**
- comunicarea ~ odată cu cererea de chemare în judecată **1580**
- comunicarea și acceptarea ~ **1578**
- costuri suplimentare **1577**
- creanțe care nu pot fi cedate **1569**
- creanțe viitoare **1572**
- constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător **1587 și urm.**
  - *acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim* ***1592***
  - *mijloace de apărare* ***1589***
  - *modalități de transmitere* ***1588***
  - *noțiune și feluri* ***1587***
  - *plata creanței* ***1590***
  - *punerea în circulație fără voia emitentului* ***1591***
- efectele ~ înainte de notificare **1575**
- efectele ~ între cesionar și debitorul cedat **1582**
- efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței **1584**
- felurile ~ **1567**
- forma ~ **1573**
- noțiune **1566**
- obligația de garanție **1585**
- opozabilitatea ~ față de fideiusor **1581**
- opozabilitatea ~ unei universalități de

creanțe **1579**
- parțială **1571**
- predarea înscrisului constatator al ~ **1574**
- răspunderea cedentului pentru evicțiune **1586**
- situația dobânzilor scadente și neîncasate **1576**
- succesive **1583**
- transferul drepturilor **1568**

Cesiunea contractului
- excepțiile contractantului cedat **1319**
- forma **1316**
- liberarea cedentului **1318**
- momentul ~ **1317**
- noțiune **1315**
- obligația de garanție **1320**

Cetățean străin 27
Cheltuieli de îngrijire a sănătății 1392
Cheltuieli de înmormântare 1392
Chitanță liberatorie 1500
Clauză de preciput 333
Clauză de inalienabilitate 627, 628, 629, 2376, 2384
Clauză penală 1538
- nulitate **1540**

Clauze îndoielnice 1268
Clauze nescrise 1009, 1826
Clauzele de insesizabilitate 2329
Coasigurarea 2239
Cod civil
- aplicare generală **3**
- conținut **2**
- izvoare **1**
- obiect **2**

Compensație 1438
- cazuri în care ~ este exclusă **1618**
- cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe **1623**
- condiții **1617**
- efectele ~ față de terți **1622**
- în caz de fideiusiune **1621**
- aplicabilitatea regulilor privind imputația **1620**
- noțiune **1616**
- în cazul termenului de grație **1619**

Competițiile sportive 2265
Condiție
- acte conservatorii **1409**
- constatarea îndeplinirii ~ **1404**
- culegerea fructelor înaintea îndeplinirii ~ **1410**
- determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii ~ **1405**
- efectele îndeplinirii ~ **1407**
- imposibilă, ilicită sau imorală **1402**
- pur potestativă **1403**
- renunțarea la ~ **1406**
- rezolutorie **1401**
- suspensivă **1400**

Condiții de publicitate 19
Confirmarea contractului 1262 și urm.
Conflict de legi
- autoritate părintească **2611**
- actul juridic **2637**
  - *legea aplicabilă condițiilor de fond **2637***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă **2639***
  - *legea aplicabilă în lipsa alegerii **2638***
- bunurile
  - *legea aplicabilă ~ aflat în curs de transport **2618***
  - *legea aplicabilă ~ **2613***
  - *legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială **2625***
  - *legea aplicabilă formelor de publicitate **2626***
  - *legea aplicabilă ipotecilor mobiliare **2627** și urm.*
  - *legea aplicabilă mijloacelor de transport **2620***
  - *legea aplicabilă operelor de creație intelectuală **2624***
  - *legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune **2614***
  - *legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile **2615***
  - *legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii **2623***
  - *legea aplicabilă titlurilor de valoare **2622***
  - *legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare **2616***
- cambia și biletul la ordin
  - *legea aplicabilă acceptării **2653***
  - *legea aplicabilă dobândirii creanței **2652***
  - *legea aplicabilă efectelor obligațiilor **2651***
  - *legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt **2654***
  - *legea aplicabilă acțiunii în regres **2649***
  - *legea aplicabilă capacității **2647***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă **2648***
  - *legea aplicabilă protestului **2650***
- căsătoria

- *alegerea legii aplicabile divorțului* ***2597***
- *convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial* ***2591***
- *data convenției de alegere a legii aplicabile* ***2598***
- *determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial* ***2592***
- *domeniul legii aplicabile regimului matrimonial* ***2593***
- *forma convenției de alegere a legii aplicabile* ***2599***
- *legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei* ***2586***
- *legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale* ***2593***
- *legea aplicabilă divorțului* ***2600***
- *legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei* ***2589***
- *legea aplicabilă formalităților căsătoriei* ***2587***
- *legea aplicabilă nulității căsătoriei* ***2588***
- *legea aplicabilă promisiunii de căsătorie* ***2585***
- *legea aplicabilă regimului matrimonial* ***2590***
- *legea aplicabilă separației de corp* ***2602***
- *ocrotirea terților* ***2595***
- *recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală* ***2601***
- *schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei* ***2596***

- cecul
  - *domeniul de aplicare* ***2658***
  - *legea aplicabilă* ***2655***
  - *legea aplicabilă efectelor obligațiilor* ***2657***
  - *nulitatea ceculuí* ***2656***
- fiducia
  - *alegerea legii aplicabile* ***2659***
  - *determinarea obiectivă a legii aplicabile* ***2660***
  - *domeniul de aplicare* ***2661***
  - *situațiile speciale* ***2662***
- filiația
  - *adopția* ***2607*** *și urm.*
  - *filiația copilului din afara căsătoriei* ***2605*** *și urm.*
  - *filiația copilului din căsătorie* ***2603*** *și urm.*
  - *protecția copilului* ***2611***
- moștenire **2633** și urm.
- obligații
  - *dreptul de regres* ***2645***
  - *legea aplicabilă obligațiilor contractuale* ***2640***
  - *legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale* ***2641***
  - *moneda de plată* ***2646***
  - *pluralitatea de debitori* ***2644***
  - *răspunderea pentru atingeri aduse personalității* ***2642***
  - *stingerea obligațiilor* ***2643***
- persoana fizică
  - *declararea judecătorească a morții* ***2574***
  - *dobândirea majoratului* ***2575***
  - *drepturile inerente ființei umane* ***2577***
  - *începutul și încetarea personalității* ***2573***
  - *legea aplicabilă ocrotirii majorului* ***2578***
  - *legea aplicabilă stării civile și capacității* ***2572***
  - *numele* ***2576***
  - *ocrotirea terților* ***2579***
- persoana juridică
  - *domeniul de aplicare a legii naționale* ***2581***
  - *efectele recunoașterii persoanelor juridice străine* ***2583***
  - *legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice* ***2584***
  - *legea aplicabilă statutului organic* ***2580***
  - *recunoașterea persoanelor juridice străine* ***2582***

Confuziune **1439, 2314**
- desființare **1628**
- efecte față de terți **1627**
- efecte asupra fideiusiunii **1626**
- noțiune **1624**
- stingerea ipotecii prin **~1625**

Consiliu de familie
- dispoziții aplicabile ~ **126**
- atribuțiile ~ **130**
- constituirea ~ **128**
- funcționarea ~ **129**
- imposibilitatea constituirii ~ **132**
- înlocuirea ~ **131**
- membrii ~ **125**
- modificarea ~ **127**
- rol **124**

Consimțământ
- ~ la căsătorie **271**
- prezumția de ~ **76**

Cont bancar curent

- compensarea reciprocă a soldurilor **2185**
- cont curent indiviz **2187**
- cotitularii unui cont curent **2186**
- denunțarea unilaterală **2188**
- dreptul de a dispune de soldul creditor **2184**
- executarea împuternicirilor primite **2189**
- prescripția dreptului la acțiunea în restituire **2190**

Contract
- adaptarea ~ **1213**
- aleatoriu **1173**
- buna-credință **1170**
- capacitatea părților **1180**
- regulile aplicabile **1181**
- cauza **1235** și urm.
- cauzele de încetare **1321**
  - *efectele încetării **1322***
  - *restituirea prestațiilor **1323***
- cesiune **1315** și urm.
- clauzele externe **1201**
- clauzele neuzuale **1203**
- clauzele standard **1202**
- comutativ **1173**
- condițiile esențiale pentru validitate **1179**
- consensual **1174**
- consimțământul **1182**
  - *condiții de valabilitate **1204***
  - *lipsa discernământului **1205***
- contractul-cadru **1176**
- cu titlu gratuit **1172**
- cu titlu oneros **1172**
- de adeziune **1175**
- denunțare unilaterală **1276**
- durată nedeterminată **1277**
- efecte față de terți **1280**
  - *relativitatea ~ **1280***
- vicii de consimțământ
  - *cazuri **1206***
  - *dolul **1214** și urm.*
  - *eroarea **1207** și urm.*
  - *leziune **1221***
  - *violența **1216***
- efecte între părți **1270** și urm.
- forma **1240** și urm.
- interpretarea ~ **1266** și urm.
- încetarea ~ **1321** și urm.
- încheierea contractului **1182**
  - *elementele de care depinde ~**1185***
- libertatea de a contracta **1169**
- libertatea formei **1178**
- locul încheierii contractului **1186**
- modificare **1243**
- momentul încheierii contractului **1186**
- noțiune **1166**
- nulitate **1246** și urm.
- obiect **1225** și urm.
- obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale **1184**
- oferta de a contracta **1188**
  - *acceptarea necorespunzătoare a ofertei **1197***
  - *acceptarea ofertei **1196***
  - *acceptarea tardivă **1198***
  - *caducitatea ofertei **1195***
  - *comunicarea ofertei, acceptării și revocării **1200***
  - *forma ofertei și a acceptării **1187***
  - *oferta fără termen adresată unei persoane absente **1193***
  - *oferta fără termen adresată unei persoane prezente **1194***
  - *oferta irevocabilă **1191***
  - *propunerea adresată unor persoane nedeterminate **1189***
  - *retragerea ofertei sau a acceptării **1199***
  - *solicitarea de oferte **1190***
  - *termenul de acceptare a ofertei **1192***
- real **1174**
- regulile aplicabile contractelor **1167**
- regulile aplicabile contractelor nenumite **1168**
- riscul ~ **1274**
- sinalagmatic **1171**
- solemn **1174**
- unilateral **1171**

Contract de agenție 2072
- calculul valorii comisionului **2087**
- clauza de neconcurență **2075**
  - *ineficacitatea clauzei de neconcurență **2093***
- condițiile comisionului **2083**
- denunțarea unilaterală **2089**
- denunțarea unilaterală în cazuri speciale **2090**
- domeniul de aplicare **2073**
- dreptul la comision **2085**
  - *în cazul contractelor neexecutate **2086***
- durata contractului **2088**
- excepții **2092**
- exclusivitatea **2074**
- forma contractului **2078**

- indemnizațiile în caz de încetare a contractului **2091**
- *excepții 2095*
- obligațiile agentului **2079**
- obligațiile comitentului **2080**
- reclamațiile privind bunurile **2077**
- remunerația agentului **2082**
- *remunerarea după încetarea contractului 2084*
- renunțarea comitentului la încheierea contractelor sau actelor negociate **2081**
- vânzarea pe credit **2076**

Contract de antrepriză 1851 și urm.
- acțiunea directă a lucrătorilor **1856**
- contractul de subantrepriză **1852**
- delimitarea față de vânzare **1855**
- incapacități **1853**
- încetare **1870** și urm.
- obligațiile părților **1857** și urm.
- pentru lucrări de construcții **1874** și urm.
- prețul **1854**

Contract de asigurare 2199
- cesiunea asigurării **2212**
- comunicarea producerii riscului asigurat **2207**
- declarațiile inexacte sau reticența privind riscul **2204**
- denunțarea unilaterală a contractului **2209**
- domeniul de aplicare **2213**
- dovada **2200**
- forma **2200**
- informațiile privind riscul **2203**
- lipsa riscului asigurat **2205**
- opozabilitatea contractului **2211**
- plata indemnizației de asigurare **2208**
- plata primelor de asigurare **2206**
- polița de asigurare **2201**
- categorii **2202**
- subrogarea asigurătorului **2210**

Contract de comision 2043
- cedarea acțiunilor **2046**
- comisionul **2049**
- dreptul de retenție aparținând comisionarului **2053**
- instrucțiunile comitentului **2048**
- obligațiile terțului contractant **2045**
- proba contractului **2044**
- răspunderea comisionarului **2052**
- revocarea comisionului **2051**
- vânzarea de titluri de credit și alte bunuri cotate **2050**
- vânzarea pe credit **2047**

Contract de consignație
- cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor și executare a contractului **2059**
- dreptul de retenție **2062**
- încetarea contractului **2063**
- prețul vânzării **2056**
- primirea, păstrarea și asigurarea bunurilor **2060**
- proba **2055**
- remiterea, inspectarea, controlul și reluarea bunurilor **2057**
- remunerația consignatarului **2058**
- vânzarea pe credit **2061**

Contract de depozit 2103
- cazurile de nerestituire a bunului **2120**
- cheltuielile și despăgubirile **2122**
- delimitarea **2105**
- denunțarea depozitului **2115**
- diligența depozitarului **2107**
- dovada proprietății **2110**
- încredințarea bunului **2112**
- *~ către subdepozitar 2113*
- modul de executare **2111**
- obligația moștenitorului depozitarului **2121**
- plata remunerației către depozitar **2123**
- pluralitatea de deponenți sau de depozitari **2119**
- proba **2104**
- răspunderea depozitarului **2114**
- răspunderea depozitarului incapabil **2109**
- remunerația depozitarului **2106**
- restituirea bunului **2116**
- restituirea către moștenitorul deponentului **2117**
- restituirea fructelor și plata dobânzilor **2118**

Contract de expediție
- contraordinul **2066**
- drepturile expeditorului **2069**
- expeditorul transportator **2070**
- obligațiile expeditorului **2067**
- răspunderea expeditorului **2068**
- revocarea ordinului de expediție **2065**
- termenul de prescripție **2071**

Contract de furnizare 1766
- aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare **1771**
- prețul produselor sau serviciilor **1768**
- răspunderea furnizorului principal **1770**

- subcontractarea **1769**
- transmiterea dreptului de proprietate **1767**

Contract de intermediere 2096
- comunicarea încheierii contractului intermediat **2101**
- obligația de informare **2100**
- remunerarea intermediarului **2097**
- remunerația în cazul pluralității de intermediari **2099**
- reprezentarea părților intermediate **2102**
- restituirea cheltuielilor **2098**

Contract de împrumut
- felurile împrumutului **2144**
- promisiunea de împrumut **2145**

Contract de întreținere 2254
- aplicarea regulilor de la renta viageră **2256**
- caracterul incesibil și insesizabil al întreținerii **2258**
- cazul special de revocare **2260**
- forma contractului **2255**
- încetarea contractului de întreținere **2263**
- înlocuirea întreținerii prin rentă **2261**
- întinderea obligației de întreținere **2257**
- protecția creditorilor părților **2259**
- regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă **2262**

Contract de locațiune 1777
- bunurile ce pot face obiectul locațiunii **1779**
- cesiunea contractului de locațiune **1805** și urm.
- durata maximă a locațiunii **1783**
- feluri **1778**
- garanția contra viciilor **1790** și urm.
- incapacități **1784**
- introducerea în proces a locatorului **1795**
- încetarea contractului **1816** și urm.
- încheiere **1781**

Contract de mandat 2009 și urm.
- feluri **2011**
- mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros **2010**
- mandatul cu reprezentare **2013** și urm.
- mandatul fără reprezentare **2039** și urm.
- puterea de reprezentare **2012**

Contract de rentă viageră 2242
- executarea silită a ratelor **2250**
- garanția legală **2249**
- insesizabilitatea rentei **2253**
- irevocabilitatea contractului **2252**
- moduri de constituire **2243**
  - *în favoarea mai multor persoane 2245*
  - *pe durata vieții mai multor persoane 2244*
  - *pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală 2247*
  - *pe durata vieții unui terț deja decedat 2246*
- plata ratelor de rentă **2248**
- rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului **2251**

Contract de report 1772
- drepturi accesorii **1773**
- efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor **1775**
- lichidarea diferențelor și reînnoirea reportului **1776**
- lichidarea reportului **1776**
- obligația reportatorului de a exercita opțiunea **1774**

Contract de schimb 1763
- aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare **1764**
- cheltuielile schimbului **1765**

Contract de transport 1955
- domeniul de aplicare **1958**
- dovada **1956**
- modalități de transport **1957**
- răspunderea transportatorului **1959**
- substituire **1960**

Contract de transport bunuri 1961
- agravarea răspunderii **1990**
- ambalarea bunurilor **1966**
- bunurile periculoase **1996**
- calcularea cuantumului despăgubirii **1987**
- cazuri speciale **1988**
- clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii **1995**
- constatarea stării bunului **1979**
- data dobândirii drepturilor și obligațiilor de către destinatar **1977**
- documentul de transport **1961**
  - *pluralitatea de exemplare 1962*
  - *~ individuale 1963*
  - *~ negociabile 1964*
- dreptul de dispoziție ulterioară **1973**
- dreptul de refuz al transportatorului **1975**
- garantarea creanțelor transportatorului **1982**
- imposibilitatea predării bunurilor **1981**

- împiedicarea executării transportului **1971**
- modificări aduse de transportator **1972**
- obligația de a transporta bunurile **1968**
- obligația de predare și deinformare **1976**
- plata sumelor datorate transportatorului **1980**
- predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate **1983**
- predarea bunurilor transportatorului **1967**
- prețul și alte cheltuieli **1978**
- raporturile dintre transportatorii succesivi **2000**
- răspunderea expeditorului **1997**
- răspunderea în transportul succesiv sau combinat **1999**
- răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere **1992**
- răspunderea pentru rambursuri și formalități vamale **1993**
- răspunderea transportatorului **1984**
  - *înlăturarea ~ 1991*
  - *limitarea ~1989*
  - *repararea prejudiciului 1985*
- recipisa de primire **1962**
- reprezentarea în transportul succesiv sau combinat **2001**
- restituirea prețului și a cheltuielilor **1986**
- suspendarea transportului și contraordinul **1970**
- termenul de transport **1969**
- transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător **1965**
- transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia **1998**
- trecerea dreptului la destinatar **1974**

Contract de societate 1881
- condițiile de validitate **1882**
- continuarea ~ în cazul morții unui asociat **1939**
- drepturile și obligațiile asociaților **1894** și urm.
- durata societății **1885**
- forma contractului **1884**
- încetarea ~**1930** și urm.
- modificarea ~ **1891**
- prelungire tacită **1931**
- regimul aporturilor **1883**

Contract de transport de persoane și bagaje
- cedarea drepturilor din contractul de transport **2007**
- conținutul obligației de a transporta **2002**
- înlăturarea răspunderii **2008**
- obligații ale părților **2003**
- răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat **2006**
- răspunderea pentru bagaje și alte bunuri **2005**
- răspunderea pentru persoana călătorului **2004**

Contract electronic
- formă **1245**

Contractul cu sine însuși 1304

Contractul de cont curent 2171
- acțiunile și excepțiile referitoare la acte și operațiunile trecute în cont **2175**
- aprobarea contului **2180**
- creditele excluse **2172**
- drepturile la plata comisioanelor și la restituirea cheltuielilor **2174**
- efectele principale **2173**
- executarea și poprirea **2181**
- garanțiile creanțelor înscrise în cont **2176**
- încetarea ~ **2183**
- încheierea contului **2179**
- înscrierea unei creanțe sub rezerva încasării **2178**
- înscrierea unui titlu de credit **2177**
- termene de prescripție **2182**

Convenție matrimonială
- clauza de preciput **333**
- inopozabilitatea ~ **335**
- încheierea ~ **330, 337**
- modificarea ~ **336**
- nulitatea ~ **338**
- obiectul ~ **332**
- publicitate ~ **334**
- simulația ~ **331**

Conversiune 1260

Copil
- ascultarea ~ **264**
- conceput **36**
- drepturile ~ **36**
- egalitatea în drepturi a ~ **260, 448**
- îndatorirea de creștere și educare a ~ **261**
- numele ~ din afara căsătoriei **450**
- numele ~ din căsătorie **449**
- principiul interesului superior al ~ **263**
- relațiile dintre părinți și ~ **262**

Coproprietari
- constituirea de garanții asupra cotei-părți **682**
- coproprietatea asupra despărțiturilor

comune
- *cheltuielile de întreținere și reparare a despărțiturilor comune* ***663***
- *construcțiile și instalațiile aflate în legătură cu zidul comun* ***664***
- *dobândirea coproprietății asupra despărțiturilor* ***666***
- *înălțarea zidului comun* ***665***
- *obligația de construire a despărțiturilor comune* ***662***
- *prezumția de ~* ***660***
- *semnele de necomunitate* ***661***
- drepturile creditorilor personali ai coproprietarului **679**
- garanția pentru evicțiune și vicii ascunse **683**
- opozabilitatea unor acte juridice ale coproprietarului **681**

Coproprietate forțată
- actele juridice privind cotele-părți **651**
- atribuirea în folosință exclusivă a părților comune **650**
- cazurile **646**
- cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune **654**
- exercitarea dreptului de folosință **653**
- încetarea destinației folosinței comune **658**
- noțiune **648**
- obligația de a permite accesul în spațiile care constituie bunurile principale **656**
- obligația de conservare a clădirii **655**
- părțile comune **649**
- regimul juridic general **647**
- regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii **657**

Coproprietatea obișnuită 634
- actele de administrare și de dispoziție **641**
- actele de conservare **640**
- acțiunile în justiție **643**
- contractele de administrare a coproprietății **644**
- dreptul la restituirea cheltuielilor **638**
- exercitarea în comun a dreptului de folosință **636**
- forme **632**
- fructele bunului comun **637**
- modul de folosire a bunului comun **639**
- noțiune **631**
- prezumția de coproprietate **633**
- regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale **645**
- repartizarea beneficiilor și a sarcinilor între coproprietari **635**

Cotitate disponibilă
- specială a soțului supraviețuitor **1090**
- noțiune **1089**

Culpă
- debitor **1547**
- prezumția de ~ **1548**

Cumulul penalității cu executarea în natură 1539

Curatela
- cazurile de instituire **178**
- competența instanței de tutelă **179**
- conținutul ~ **183**
- dispoziții speciale **186**
- efectele ~ **181**
- încetarea ~ **185**
- înlocuirea ~ **184**
- persoana care poate fi numită curator **180**
- procedura de instituire **182**

D

Daune moratorii
- dovada prejudiciului **1537**
- în cazul obligațiilor băneşti **1535**
- în cazul obligațiilor de a face **1536**

Daune-interese 1257, 1430, 1530, 1702, 2375

Declararea judecătorească a morții
- anularea hotărârii de declarare a morții **54**
- cazul general **49**
- cazuri speciale **50**
- data prezumată a morții celui dispărut **52**
- descoperirea certificatului de deces **55**
- drepturile moștenitorului aparent **57**
- plata făcută moștenitorilor aparenți **56**
- prezumții **53**
- procedura de declarare a morții **51**

Depozit bancar
- depozitul de fonduri **2191**
- depozitul de titluri **2192**

Depozit hotelier 2127
- decăderea din dreptul la repararea prejudiciului **2134**
- dovada introducerii bunurilor în hotel **2133**
- dreptul de retenție **2135**
- localuri asimilate hotelurilor **2137**
- obligațiile hotelierului **2131**
- răspunderea pentru bunurile aduse în hotel **2127**

- *~ limitată 2128*
- *lipsa ~ 2130*
- *~ nelimitată 2129*
- valorificarea bunurilor **2136**

Depozit necesar 2124
- obligaţia de acceptare **2125**
- regimul juridic **2126**

Despăgubiri 691

Dezmoştenire
- efecte **1075**
- noţiunea **1074**
- nulitatea **1076**

Discernământ
- răspunderea civilă a celui lipsit de ~ **1367**

Divorţ
- condiţii **381**
- data desfacerii căsătoriei **382**
- din cauza stării sănătăţii unui soţ **381**
- din culpă **379** şi urm.
- efecte **383** şi urm.
- motive **373**
- prin acordul părţilor pe cale administrativă sau prin procedură notarială **375** şi urm.
- prin acordul soţilor pe cale judiciară **374**

Dobânzile sumelor de bani 1489

Dol 1214
- comis de un terţ **1215**

Domeniul public naţional, judeţean şi local 860

Domiciliu
- ales **97**
- cazuri speciale **93**
- ~ la curatorul special **95**
- ~ minorului sau celui pus sub interdicţie **92**
- ~ persoanei puse sub curatelă **94**
- ~ profesional **96**
- dovada ~ **91**
- dreptul la ~ **86**
- prezumţia de ~ **90**
- stabilirea şi schimbarea ~ **89**

Donaţie
- acţiunile în caz de neexecutare a sarcinii **1027**
- caducitatea ~ **1030**
- cauzele de revocare **1020**
- cazurile **1023**
- cererea de revocare a ~ **1024**
- donaţiile simulate **1033**
- efectele generale ale revocării ~ **1025**
- efectele revocării ~ pentru neexecutarea sarcinii **1029**
- efectele speciale ale revocării ~ **1026**
- forma donaţiei **1011**
- formarea contractului **1013**
- garanţia contra evicţiunii **1018**
- garanţia contra viciilor ascunse **1019**
- înregistrarea donaţiei autentice **1012**
- întinderea obligaţiei de executare a sarcinii **1028**
- întoarcerea convenţională **1016**
- modul de operare **1021**
- nulitatea donaţiei între soţi **1032**
- principiul irevocabilităţii **1015**
- promisiunea de donaţie **1014**
- răspunderea donatorului **1017**
- revocabilitatea donaţiei între soţi **1031**
- revocarea promisiunii de donaţie **1022**

Drept de abitaţie 750

Drept de preferinţă 1828

Drept de regres 1157, 1342, 1384, 1479, 1542, 1770, 1961, 1966, 1983, 1997, 2306, 2310, 2321

Drept de retenţie 2495
- excepţii **2496**
- îndatoririle celui care exercită ~ **2497**
- opozabilitatea ~ **2498**
- stingerea ~ **2499**

Drept de uz 749

Drept la demnitate 72

Drept la executarea în natură 1527

Drept la libera exprimare 70

Drept la propria imagine 73

Drept la rezoluţiune sau reziliere 1549

Drept la viaţa privată 71

Drept nepatrimonial
- apărarea ~ ale persoanei juridice **257**
- decesul titularului ~ **256**
- dreptul la nume
- apărarea **254**
- măsurile provizorii de ocrotire ~ **255**
- mijloacele de apărare a ~ **253**
- ocrotirea personalităţii umane **252**

Drept real 551

Drept tabular 877
- înscrierea ~
  - *acţiunea în prestaţie tabulară 896*
  - *condiţiile de înscriere 888*
  - *conflictul dintre terţii dobânditori de la un autor comun 891*
  - *data producerii efectelor înscrierilor 890*
  - *dobândirea cu bună-credinţă a ~ 901*

- *efectele acțiunii în prestație tabulară față de terțul dobânditor de rea-credință 897*
- înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive **894**

Drepturile personalității 58

E

Efectele obligației indivizibile 1425
Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii 1554
Eroare 1207
- asumată **1209**
- comună și invincibilă **17**
- de calcul **1210**
- de comunicare sau de transmitere **1211**
- invocarea ~ **1212**

Evicțiune 1695-1706
Examenul caracteristicilor genetice 65
Excepția de garanție 1696
Excepția de neexecutare 1556
Executare silită
- directă **1726**

Executarea obligației de a face 1528
Executarea obligației de a nu face 1529
Executarea prin echivalent 1530 și urm.
Executarea silită a obligațiilor 1516 și urm.
Executarea silită în natură 1527 și urm.
Executor testamentar
- capacitate **1078**
- desemnare **1077**
- dreptul de administrare **1079**
- misiune **1077**
- obligația de a da socoteală **1082**
- puteri **1080**
- răspundere **1082**
- remunerație **1083**
- transmiterea execuțiunii **1081**

Execuțiune testamentară v. și *Executor testamentar*
- încetarea ~ **1085**
- suportarea cheltuielilor ~ **1084**

F

Facilitate de credit 2193
- denunțarea unilaterală **2195**
- utilizarea creditului **2194**

Familie 258 și urm.
Fapt juridic licit. v. *Gestiune de afaceri, Plata nedatorată, Îmbogățire fără justă cauză*

Fideiusiune
- ~ asimilată **2292**
- ~ dată unui fideiusor **2304**
- ~ obligatorie **2281**
- ~ parțială **2291**
- ~ solidară **2300**
- beneficiarul ~ **2284**
- beneficiul de discuțiune **2294**
- invocarea **2295**
- beneficiul de diviziune **2298**
- condițiile pentru a deveni fideiusor **2285**
- consimțământul debitorului principal **2283**
- decăderea din termen debitorului principal **2301**
- decesul fideiusorului **2319**
- divizarea acțiunii de către creditor **2299**
- drept de regres
  - *întinderea ~ 2306*
  - *limitele regresului 2309*
  - *pierderea ~ 2310*
  - *regresul anticipat 2312*
  - *regresul contra celorlalți fideiusori 2313*
  - *regresul contra debitorului incapabil 2307*
  - *regresul contra mai multor debitori principali 2308*
- efectele fideiusiunii între creditor și fideiusor **2293** și urm.
- excepțiile invocate de fideiusor **2296**
- forma fideiusiunii **2282**
- informarea fideiusorului **2302**
- înștiințarea fideiusorului **2311**
- întinderea ~ **2290**
- liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate **2316**
- liberarea fideiusorului prin fapta creditorului **2315**
- limitele ~ **2289**
- litigiile cu privire la caracterul suficient al ~ **2287**
- obligația fideiusorului **2293**
- obligația principală **2288**
- pluralitatea de fideiusori **2297**
- prorogarea termenului acordat debitorului principal **2301**
- renunțarea anticipată **2303**
- stingerea obligației principale prin darea în plată **2317**
- subrogarea fideiusorului **2305**
- substituirea fideiusiunii legale sau judiciare **2286**
- urmărirea debitorului principal **2318**

Fiducia
- beneficiarul ~ **777**

- conținutul contractului de ~ 779
- denunțarea, modificarea și revocarea contractului de ~ 789
- efectele încetării contractului de ~ 791
- interdicția liberalității indirecte 775
- izvoarele ~ 774
- încetarea contractului de ~ 790
- înlocuirea fiduciarului 788
- înregistrarea fiscală 780
- limitarea răspunderii fiduciarului în caz de insolvență 785
- limitarea răspunderii în funcție de separația maselor patrimoniale 786
- noțiune 773
- obligația de a da socoteală 783
- opozabilitatea 781
- părțile contractului de ~ 776
- precizarea calității fiduciarului 782
- puterile și remunerarea fiduciarului 784
- răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate 787
- reprezentarea intereselor constituitorului 778

Filiație (acțiuni referitoare la ~)
- acțiunea formulată în caz de moștenire vacantă 439
- citarea părinților și a copilului 436
- dovada ~ 409
- efectele stabilirii ~ asupra unui proces penal 440
- filiația legal stabilită 435
- inadmisibilitatea renunțării la drept 437
- modurile de stabilire a ~ 408
- situația copilului 438

Forța majoră 1351
Forța obligatorie 1270
Frauda la lege 1237
Fructe 548

G

Gaj
- aplicarea regulilor privitoare la ipotecă 2494
- cheltuielile de conservare ale bunului gajat 2491
- conservarea ~ 2485
- constituirea ~ 2481
- deținerea bunului de către creditor 2483
- deținerea prin intermediul unui terț 2484
- drepturile și obligațiile creditorului gajist 2487
- fructele bunului gajat 2488
- indivizibilitatea ~ 2493
- obiectul ~ 2480
- pieirea bunului 2490
- publicitatea ~ 2482
- răscumpărarea titlurilor participative 2489
- restituirea bunului către creditor 2486
- restituirea bunului către debitor 2492

Garanții autonome 2321 și urm.
Garanții personale 2279 și urm.
- tipurile de ~ 2279

Garanții
- liberare 1505

Gestiune de afaceri
- actele încheiate de gerant 1336
- condiții 1330
- continuarea ~ 1332
- continuarea ~ de către moștenitorii gerantului 1333
- diligența datorată de gerant 1334
- gestiunea inoportună 1339
- împotrivirea beneficiarului ~ 1338
- obligația de înștiințare 1331
- obligațiile gerantului 1335
- obligațiile geratului 1337
- ratificarea ~ 1340

I

Imobil (cuprins în cartea funciară)
- definiție 876
- dobândirea și stingerea drepturilor reale asupra ~ 885
- dobândirea unor drepturi reale asupra ~ fără înscriere 887
- modificarea descrierii imobilului 914
- modificarea drepturilor reale asupra ~ 886

Imposibilitate de executare 1557
Imposibilitate fortuită de executare 1634
Impreviziune 1271
Incapabil
- fraudă comisă de ~ 45

Indivizibilitate 1427
Ineficacitatea legatului 1072
Insolvabilitate
- codebitor 1457

Interdicție judecătorească
- actele încheiate de cel pus sub interdicție judecătorească 172
- aplicarea regulilor de la tutelă 171
- condiții 164

IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- desemnarea tutorelui **166**
- înlocuirea tutorelui **173**
- liberalitățile primite de descendenții interzisului judecătoresc **175**
- minorul pus sub interdicție judecătorească **176**
- numirea tutorelui **170**
- numirea unui curator special **167**
- obligațiile tutorelui **174**
- opozabilitatea interdicției **169**
- persoanele care pot cere punerea sub interdicție **165**
- procedură **168**
- ridicarea interdicției judecătoreşti **177**

Interpretarea legii 9

Intervențiile asupra caracterelor genetice 63

Intervențiile medicale asupra unei persoane 67

Interzis judecătoresc 1366

Inventar 1943

Inviolabilitatea corpului uman 64

Ipotecă 2343
- caracterele juridice **2344**
- cesiunea ~ **2358**
- concursul între creditorii ipotecari **2420** şi urm.
- conservarea acțiunii personale **2364**
- dreptul de urmărire al creditorului **2360**
- drepturile creditorului ipotecar **2345**
- drepturile reale anterioare ale terțului dobânditor **2362**
- efectele ~ față de dobânditorul bunului **2361**
- executarea ~ **2429** şi urm.
- extinderea ~ prin accesiune **2355**
- garanțiile asupra navelor şi aeronavelor **2359**
- ipoteca asupra unei universalități de bunuri **2357**
- ipoteca nudei proprietăți **2352**
- ipoteca unei cote-părți indivize **2353**
- izvoarele ipotecii **2349**
- întinderea creanței ipotecare **2354**
- obiectul ~ **2350, 2351**
- operațiunile asimilate **2347**
- opozabilitatea ~ **2346**
- regresul dobânditorului care a plătit datoria **2363**
- stingerea ~ **2428** şi urm.

Ipoteca asupra creanțelor
- acțiunile împotriva debitorului creanței grevate **2403**
- drepturile creditorului ipotecar **2404**
- executarea ipotecii **2465** şi urm.
- imputarea sumelor percepute **2405**
- ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă **2402**
- întinderea ipotecii asupra unei universalități de creanțe **2399**
- notificarea debitorului creanței ipotecate **2400**
- obiectul ipotecii **2398**
- perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca **2406**
- plata creanței grevate de ipotecă **2401**
- urmărirea sumelor neplătite **2407**

Ipoteca convențională 2365 şi urm.
- constituitorul ipotecii **2366**
- conținutul contractului de ipotecă **2372**
- dreptul de a ipoteca **2365**
- dreptul de dispoziție asupra bunului ipotecat 2376
- drepturile constituitorului **2373**
- garanția constituită în avans **2371**
- ipoteca asupra unei universalități de bunuri **2368**
- ipoteca unui drept anulabil sau condițional **2367**
- îndatoririle celui care a constituit ipoteca **2374**
- obligațiile garantate **2369**
- obligațiile viitoare sau eventuale **2370**

Ipoteca imobiliară
- clauzele de inalienabilitate **2384**
- executarea ~ **2478**
- extinderea ipotecii asupra ameliorațiunilor **2382**
- extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului **2383**
- forma contractului **2378**
- ipoteca asupra unei construcții viitoare **2380**
- înscrierea ipotecii **2381**
- înscrierea în cartea funciară **2377**
- nulitatea antihrezei **2385**
- obiectul ~ **2379**

Ipoteca legală
- creanțele care beneficiază de ipotecă legală **2386**

Ipoteca mobiliară
- conservarea rangului ipotecii **2412**

- constituirea şi eficacitatea ipotecii **2387**
- declaraţiile privitoare la ipotecă **2397**
- descrierea bunului ipotecat **2391**
- dreptul de a culege fructele bunului ipotecat **2395**
- dreptul de inspecţie **2394**
- executarea ~ **2435** şi urm.
- exigibilitatea anticipată **2396**
- extinderea ipotecii asupra produselor **2392**
- forma contractului de ipotecă **2388**
- ipoteca instrumentelor financiare **2390**
- înscrierea ~ **2413** şi urm.
- înstrăinarea bunului ipotecat **2393**
- obiectul ~ **2389**
- perfectarea ~ **2409** şi urm.
- preluarea bunului ipotecat **2460** şi urm.
- publicitatea ~
  - *asupra conturilor **2410***
  - *asupra instrumentelor financiare **2411***
- vânzarea bunului ipotecat **2445** şi urm.

Î

Îmbogăţire fără justă cauză
- caracterul subsidiar al cererii de restituire **1348**
- condiţii **1345**
- condiţiile restituirii **1347**
- îmbogăţirea justificată **1346**

Împrumut cu dobândă 2167 şi urm.
Împrumutul de consumaţie 2158
- natura împrumutului **2159**
- răspunderea pentru vicii **2166**
- restituirea împrumutului **2164**
- termenul de restituire stabilit de instanţă **2162**
- prescripţia cererii de stabilire **2163**
- termenul de restituire stabilit de părţi **2161**
- titlul executoriu **2165**
- transferul proprietăţii şi al riscurilor **2160**

Împrumutul de folosinţă 2146
- calitatea de comodant **2147**
- cheltuielile făcute cu bunul **2151**
- dreptul de retenţie **2153**
- obligaţia comodatarului **2148**
- pieirea sau deteriorarea bunului **2149**
- pluralitatea de comodatari **2154**
- posibilitatea salvării bunului **2150**
- răspunderea comodantului pentru vicii ascunse **2152**
- restituirea anticipată **2156**
- restituirea bunului **2155**
- titlul executoriu **2157**

Închirierea caselor de valori
- deschiderea casetei de valori **2197**
- deschiderea forţată a casetei de valori **2198**
- obligaţia prestatorului **2196**

Înscrierea provizorie 898
- efectele ~ **899**

Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului 895
Înstrăinarea bunului dat în locaţiune 1811 şi urm.

J

Joc v. *Pariu **2264** şi urm.*
Joncţiunea posesiilor 933

L

Legat
- ~ alternativ **1063**
- ~ bunului altuia **1064**
- ~ conjunctiv **1065**
- ~rentei viagere sau al unei creanţe de întreţinere **1062**
- cheltuielile predării ~ **1066**
- clasificarea ~ **1054**
  - *~ universal **1055***
  - *~ cu titlu particular **1057***
  - *~ cu titlu universal **1056***
- dreptul de preferinţă al creditorilor moştenirii faţă de legatari **1067**
- drepturile legatarului cu titlu particular **1059**
  - *accesoriile bunului care constituie obiectul unui ~ cu titlu particular **1061***
- fructele bunurilor ce constituie obiectul ~ **1058**
- incapacităţile speciale în materia ~ **991**
- ineficacitatea ~
  - *caducitatea **1071***
  - *regimul ~sarcină **1073***
  - *revocarea judecătorească **1069***

- *termen de prescripție a acțiunii **1070***
- *revocarea voluntară **1068***
- sarcina excesivă a ~ cu titlu particular **1060**
Legitimă apărare 1360
Leziune 1221
- inadmisibilitate **1224**
- sancțiune **1222**
- termen de prescripție **1223**
Liberalități
- ~ reziduale
- *aplicarea regulilor substituției fideicomisare **1005***
- *dreptul de dispoziție al instituitului **1002***
- *independența patrimonială a instituitului **1004***
- *interdicția de a dispune cu titlu gratuit **1003***
- *noțiune **1001***
- capacitatea de folosință **987**
- desemnarea beneficiarului ~ **989**
- donația **985**
- incapacități speciale **990**
- înlăturarea efectelor revizuirii **1008**
- legatul **986**
- lipsa capacității depline de exercițiu a dispunătorului **988**
- noțiunea și categoriile **984**
- revizuirea condițiilor și sarcinilor **1006**
- soluționarea cererii de revizuire **1007**
Libertatea de a dispune 12
Lichidarea societății 1941 și urm.
Lichidator
- numire și revocare **1941**
- obligațiile și răspunderea **1942**
- puteri **1944**
Limitele dreptului de uz și abitație 752
Logodnă
- încheierea ~ **266**
- ruperea ~ **267**
- *răspunderea pentru ruperea ~ **269***
- *termenul de prescripție **270***
- *restituirea darurilor **268***

M

Mandat cu reprezentare
- caz special de acceptare tacită **2014**
- condițiile revocării **2031**
- despăgubirea mandatarului **2026**
- diligența mandatarului **2018**
- dobânzile la sumele întrebuințate în folos propriu **2020**
- dreptul de retenție al mandatarului **2029**
- durata mandatului **2015**
- efectele revocării **2032**
- executarea mandatului **2017**
- forma mandatului **2013**
- încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari **2038**
- întinderea mandatului **2016**
- măsuri de conservare a bunurilor mandantului **2024**
- menținerea unor obligații ale mandatarului **2037**
- moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părți **2035**
- moduri de încetare **2030**
- necunoașterea cauzei de încetare a mandatului **2036**
- obligația de a da socoteală **2019**
- pluralitatea de mandanți **2028**
- pluralitatea de mandatari **2022**
- publicitatea revocării **2033**
- răspunderea pentru obligațiile terților **2021**
- remunerația mandatarului **2027**
- renunțarea mandatarului **2034**
- substituirea făcută de mandatar **2023**
- sumele necesare executării mandatului **2025**
Mandatul fără reprezentare 2039
- bunurile dobândite de mandatar **2041**
- creditorii mandatarului **2042**
- efectele față de terți **2040**
Mase patrimoniale 31
Măsuri conservatorii 1145, 1558
Măsurile asigurătorii 1559
Minor
- actele ~ care a împlinit 14 ani **41**
- capacitate de exercițiu
- *anticipată **40***
- *lipsă **43***
- *restrânsă **41***
- fraudă comisă de ~ 45
- răspunderea civilă a ~ **1366**
- vătămarea ~ **1389**
Modalități ale dobânzii 2168
Moștenire 953
- actele juridice asupra moștenirii nedeschise **956**
- capacitatea de a moșteni **957**
- deschiderea moștenirii **954**

- felurile ~ **955**
- legală **963**
- principiile generale ale devoluțiunii legale a ~ **964**

Moștenire vacantă
- administrarea provizorie a bunurilor moștenite **1136**
- desființarea vacanței moștenirii **1140**
- dreptul de a culege ~ **1138**
- intrarea în stăpânirea moștenirii vacante și răspunderea pentru pasiv **1139**
- noțiune **1135**
- somarea succesibililor **1137**

Moștenitori legali 963
- absența ascendenților privilegiați sau a colateralilor privilegiați **979**
- ascendenți ordinari
  - *dreptul de moștenire al ~ 982*
- ascendenți privilegiați
  - *vocația la moștenire 976*
- colateralii ordinari
  - *dreptul de moștenire al ~ 983*
- colateralii privilegiați
  - *vocația la moștenire 976*
- descendenții defunctului
  - *dreptul de moștenire al descendenților 975*
- împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați **980**
- împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați **978**
- împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați **981**
- împărțirea moștenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați **977**
- soțul supraviețuitor **970** și urm.
  - *condiții 970*
  - *cota succesorală a ~ 972*
  - *dreptul de abitație al ~ 973*
  - *dreptul special de moștenire al ~ 974*
  - *vocația la moștenire a ~ 971*

Moștenitori sezinari 1126
Moștenitorii rezervatari 1087
Munca în gospodărie 326

N

Nedemnitatea
- de drept **958**
- efecte **960**
- înlăturarea efectelor **961**
- judiciară **959**

Neexecutare imputabilă creditorului 1517

Notarea (unor drepturi, fapte și raporturi juridice)
- ~ antecontractelor și a pactelor de opțiune **906**
- ~ intenției de a înstrăina sau de a ipoteca **904**
- actele sau faptele care pot fi ~ în cartea funciară **903**
- actele sau faptele supuse ~ **902**
- pierderea efectului ~ **905**
- rectificarea ~ **911**

Novație
- efecte asupra creditorilor solidari **1614**
- efecte asupra debitorilor solidari și fideiusorilor **1613**
- felurile ~ **1609**
- garanțiile creanței novate **1611**
- mijloacele de apărare **1612**
- noțiune **1609**
- proba novației **1610**

Nulitate
- absolută **1247, 1250**
- cauze **1250** și urm.
- confirmarea actului anulabil **48**
- efecte **1254** și urm.
- parțială **1255**
- prescripție **1249**
- prezumția de nulitate relativă **1252**
- relativă **1248, 1251**
- virtuală **1253**

Nume
- dobândirea ~ **84**
- dreptul la ~ **82**
- schimbarea ~lui pe cale administrativă **85**
- structura ~lui **83**

O

Obligații
- afectate de modalități **1398**
- alegerea prestației **1462**
  - *de către creditor 1465*
  - *de către debitor 1464*
  - *limitele alegerii 1463*
- alternativă **1461**
- categorii **1396**

- complexe **1421** şi urm.
- condiţională **1399**
  - *transmitere **1408***
- conjunctă **1422** şi urm.
- conţinutul raportului obligaţional **1164**
- divizibilă v. *Obligaţie conjunctă*
- divizibilitatea ~ între moştenitori **1427, 1442, 1460**
- facultativă **1468**
- indivizibilă **1421**
  - *executare în natură **1428***
  - *restituirea prestaţiilor **1429***
- izvoarele ~ **1165**
- moduri de stingere a ~ **1615** şi urm.
- naturală
  - *plată **1471***
- pluralitatea de prestaţii **1467**
- simple **1397**
- stingerea obligaţiei **1466**

Obligaţie de grănituire 560

Obligaţie de întreţinere
- caracterul legal **513**
- caracterul personal **514**
- creditorul întreţinerii **524**
- cuantumul întreţinerii **529**
- data de la care se datorează pensia de întreţinere **532**
- debitorul întreţinerii **527**
- divizibilitatea întreţinerii **523**
- dovada stării de nevoie **528**
- dreptul la întreţinere al minorului **525**
- inadmisibilitatea renunţării **515**
- întreţinerea copilului de către soţul părintelui său **517**
- întreţinerea în cazul desfacerii adopţiei **520**
- modalităţile de executare **530**
- modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere **531**
- obligaţia de întreţinere aparţinând moştenitorilor **518**
- obligaţia subsidiară **522**
- ordinea de plată a întreţinerii **519**
- plata pensiei de întreţinere **533**
- pluralitatea de debitori **521**
- restituirea întreţinerii nedatorate **534**
- subiectele ~ **516**

Obligaţie de neconcurenţă 1903

Obligaţie de restituire
- limite **47**

Obligaţie principală
- divizibilă **1543**
- indivizibilă **1542**

Ocrotirea interzisului judecătoresc v. *Interdicţia judecătorească*

Ocrotirea persoanei fizice
- instanţa de tutelă **107**
- interesul persoanei ocrotite **104**
- măsurile de ocrotire **106**
- ~ prin curatelă **109**
- ~prin tutelă **108**
- persoanele ocrotite **105**

Ocupaţiune
- dobândirea bunului prin ~ **941**
- drepturile asupra tezaurului găsit **946**
- proprietatea asupra bunului găsit în loc public **943**
- proprietatea bunului găsit **942**
- restituirea bunului găsit către proprietar **945**
- vânzarea bunului găsit **944**

Opţiune succesorală 1100
- caractere juridice **1101**
- retransmiterea dreptului de ~ **1105**
- termen **1103**
  - *prorogare **1104***

Ordinea executării obligaţiilor 1555

P

Pact comisoriu
- interdicţie **2433**

Pact de opţiune 1278, 1668

Partaj
- ~ voluntar **1144**
- ~ judiciar **632**
- convenţii privitoare la suspendarea ~ **672**
- desfiinţarea ~ **684**
- efecte juridice **680**
- feluri **670**
- inadmisibilitate în cazul uzucapiunii **675**
- în situaţia în care un coproprietar e lipsit de capacitate de exerciţiu **674**
- înstrăinarea bunurilor atribuite **685**
- reguli privitoare la modul de împărţire **676**
- starea de indiviziune **1143**
- strămutarea garanţiilor **682**
- suspendarea pronunţării ~ **673**

Partaj de ascendent
- cuprins **1162**
- forme **1161**

- ineficacitate **1163**
- subiecte **1160**

Patrimoniu 31
- de afectaţiune **31**
- profesional individual **33**

Paza animalului 1375

Paza lucrului 1376

Părţi de interes 1900
- transmitere **1901**

Persoană
- atributele de identificare **59**
- dreptul de a dispune de sine însuşi **60**
- garantarea drepturilor inerente fiinţei umane **61**

Persoană decedată
- interzicerea atingerii imaginii ~ **79**
- prelevarea de la ~ **81**
- respectarea voinţei ~ **80**
- respectul datorat ~**78**

Persoană juridică
- aspectele speciale privind regimul nulităţii **197**
- atribute de identificare **230**
- calitatea de ~ **188**
- capacitatea de folosinţă a ~
  - *capacitatea de a primi liberalităţi **208***
  - *conţinutul capacităţii de folosinţă **206***
  - *data dobândirii capacităţii de folosinţă **205***
  - *desfăşurarea activităţilor autorizate **207***
- capacitatea de exerciţiu
  - *data dobândirii capacităţii de exerciţiu **209***
  - *incapacităţi şi incompatibilităţi **211***
  - *lipsa organelor de administrare **210***
- categorii de ~ **189**
- cauzele de nulitate **196**
- data încetării personalităţii juridice **251**
- data transmiterii drepturilor şi obligaţiilor **242**
- de drept privat **190, 245**
- de drept public **191, 246**
  - *răspundere **221***
- denumirea ~ **226**
- desfiinţarea ~ **250**
- dizolvarea ~ **245 şi urm.**
- dovada denumirii şi sediului **229**
- durata ~ **195**
- efectele nulităţii **198**
- efectele personalităţii juridice **193**
- elementele constitutive **187**
- funcţionarea ~ **212 şi urm.**
- răspunderea ~ de drept public **221**
- răspunderea membrilor organelor ~ **220**
- răspunderea pentru fapte juridice **219**
- independenţa patrimonială **222**
- înregistrarea ~ **200**
- înregistrarea modificărilor aduse actului de înfiinţare **204**
- lichidarea **248**
  - *destinaţia bunurilor rămase după lichidare **249***
- lipsa înregistrării **202**
- menţiunile obligatorii **231**
- modurile de încetare **244**
- modurile de înfiinţare **194**
- naţionalitatea ~ **225**
- nulitatea ~ **196, 197**
  - *efecte **198***
  - *regimul actelor juridice încheiate cu terţii **199***
- răspunderea pentru neefectuarea formalităţilor de înregistrare **203**
- regimul juridic aplicabil **192**
- schimbarea denumirii şi sediului **228**
- sediul persoanei juridice **227**
- statul şi unităţile administrativ - teritoriale **223**
- răspunderea civilă a ~ **224**

Personalitate juridică 1892

Petiţia de ereditate
- efectele recunoaşterii calităţii de moştenitor **1131**

Picătura streşinii 611

Plasamente considerate sigure
- categorii **831**
- limitele prudenţiale ale efectuării plasamentelor **832**
- menţinerea plasamentelor anterioare **834**
- obligaţia administratorului de a-şi arăta calitatea **836**
- obligaţia de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure **835**
- plasarea sumelor de bani **833**

Plată
- ~ bunurilor indisponibilizate **1479**
- anticipată **1496**
- cheltuielile ~ **1498**
- condiţiile ~ **1480** şi urm.
- data ~ **1495**
- făcută cu bunul altuia **1491**

- făcută de un incapabil **1473**
- făcută unui creditor aparent **1478**
- făcută unui incapabil **1476**
- făcută unui terț **1477**
- imputația ~ **1506** și urm.
- locul ~ **1494**
- mijloace de dovadă **1499**
- noțiune **1469**
- obligației de către un terț **1474**
- parțială **1490**
- persoanele care pot face ~ **1472**
- persoanele care pot primi ~ **1475**
- prin virament bancar **1497, 1504**
- punerea în întârziere a creditorului **1510** și urm.
- temei **1470**

Plata anticipată a dobânzii 2170

Plata pasivului moștenirii 1155
- excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moștenirii **1155**
- raportul datoriilor **1158**
- regresul între moștenitori **1157**
  - *insolvabilitatea unuia dintre moștenitori **1157***
- situația creditorilor personali ai moștenitorilor **1156**
- titlurile executorii obținute împotriva defunctului **1159**

Plată nedatorată
- noțiune **1341**
- plata primită cu bună-credință de creditor **1342**
- reguli aplicabile restituirii **1344**
- restituirea plății anticipate **1343**

Posesia de stat 410
- ~ conformă cu actul de naștere **411**

Posesie
- ~ asupra unui bun imobil v. *Uzucapiune imobiliară*
- ~ asupra unui bun mobil
  - *dobândirea bunului prin uzucapiune **939***
  - *dobândirea proprietății prin ~ de bună-credință **937***
  - *opozabilitatea față de terți **936***
  - *~ titlului la purtător **940***
  - *prezumția de titlu de proprietate **935***
- cazurile care nu constituie ~ **918**
- condițiile dobândirii fructelor bunului posedat **948**
- efectele posesiei
  - *uzucapiunea și dobândirea fructelor **928***
  - *bunurile care nu pot fi uzucapate **929***
- exercitarea ~ **917**
- intervertirea precarității în ~ **920**
- încetarea ~ **921**
- noțiune **916**
- prezumția de ~ și prezumția de proprietate **919**
- viciile ~ **922**
  - *clandestinitatea **925***
  - *discontinuitatea **923***
  - *invocarea ~ **926***
  - *încetarea ~ **927***
  - *violența **924***

Practici eugenice 62

Preempțiune 1730, 1849
- caractere **1739**
- concursul dintre preemptori **1734**
- condițiile exercitării **1732**
- domeniu **1730**
- efectele exercitării **1733**
- exercitarea în cadrul executării silite **1738**
- notarea dreptului de ~ asupra unui imobil **1737**
- pluralitatea de bunuri vândute **1735**
- stingerea dreptului convențional de ~ **1740**
- vânzarea către un terț a bunurilor supuse ~ **1731**

Prejudiciul imputabil creditorului 1534

Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață 68

Preluarea datoriei
- accesoriile creanței **1602**
- condiții **1599**
- efecte **1600**
- ineficacitatea ~ **1604**
- insolvabilitatea noului debitor **1601**
- mijloacele de apărare **1603**
- prin contract încheiat cu debitorul
  - *acordul creditorului **1605***
  - *comunicarea preluării **1606***
  - *obligațiile terțului **1608***
  - *termenul de acceptare **1607***

Prelucrarea datelor personale 77

Prescripție extinctivă
- calculul prescripției **2544**
- domeniul de aplicare **2516**
- efectele prescripției împlinite **2506**
- imprescriptibilitatea dreptului la acțiune **2502**
- invocarea ~ **2512**

- invocarea ~ de către alte persoane 2514
- împlinirea ~ 2544
- începutul ~ 2523
  - *dreptul la acțiunea în anularea actului juridic 2529*
  - *dreptul la acțiunea în executarea obligațiilor de a da sau de a face 2524*
  - *dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive 2526*
  - *dreptul la acțiunea în materia asigurărilor 2527*
  - *dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente 2530*
  - *dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse 2531*
  - *dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită 2528*
  - *dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor 2525*
- întreruperea ~
  - *beneficiul întreruperii prescripției 2542*
  - *cazurile de întrerupere a prescripției 2537*
  - *cererea de chemare în judecată sau arbitrală 2539*
  - *efectele întreruperii prescripției 2541*
  - *extinderea efectului întreruptiv 2543*
  - *punerea în întârziere 2540*
  - *recunoașterea dreptului 2538*
- momentul până la care se poate invoca ~ 2513
- obiectul ~ 2500
- persoanele care nu pot renunța la prescripție 2509
- prescriptibilitatea dreptului la acțiune 2501
- prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată 2504
- prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii 2503
- regulile aplicabile ~ 2515
- prorogarea termenului prescripției 1394
- renunțarea la prescripție 2507
  - *efectele renunțării la prescripție 2510*
  - *felurile renunțării la prescripție 2508*
  - *întinderea renunțării la prescripție 2511*
- repunerea în termenul de ~ 2522
- suspendarea prescripției
  - *beneficiul suspendării prescripției 2535*
  - *cazurile generale de suspendare a prescripției 2532*
  - *efectele suspendării prescripției 2534*
  - *extinderea efectului suspensiv 2536*
  - *în materie succesorală 2533*
- termenul de prescripție de 10 ani 2518
- termenul de prescripție de 2 ani 2519
- termenul de prescripție de un an 2520, 2521
- termenul general de 3 ani 2517

Preț 1233
- determinarea ~ între profesioniști 1233
- determinarea ~ prin raportare la un factor de referință 1234

Previzibilitatea prejudiciului 1533
Prezumția de culpă 1548
Prezumția de divizibilitate
- excepții 1424

Prezumția de paternitate 414
Prezumția executării prestației accesorii 1501
Prezumția executării prestațiilor periodice 1502
Prezumție de nulitate relativă 1252
Privilegii 2333 și urm.
- ~ speciale 2339
- ~ generale 2338
- concursul cauzelor de preferință 2342
- opozabilitatea ~ 2334
- prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe 2335
- rangul privilegiilor între ele 2336
- stingerea ~ 2337
- stingerea ~ special 2340
- strămutarea privilegiului vânzătorului 2341

Producte 549
Produsele bunurilor 547
Promisiune de a contracta 1279
Promisiune unilaterală 1327
Promisiunea faptei altuia 1283
Promisiunea publică de recompensă 1328
- *revocare 1329*

Proprietate comună în devălmășie 667, 668
- *reguli aplicabile proprietății devălmașe 668*

Proprietate comună v. Coproprietate
Proprietate periodică 687 și urm.
- drepturile și obligațiilecoproprietarilor 690
- încetarea ~ 692
- temei 688
- valabilitatea actelor încheiate de proprietar 689

Proprietate publică 554
- apărarea ~ **865**
- caracterele dreptului de ~ **861**
- cazurile de dobândire a dreptului de ~ **863**
- definiție **858**
- delimitare de domeniul privat **859**
- drepturile reale corespunzătoare proprietății publice **866** și urm.
- dreptul de administrare
  - *apărarea ~ **870***
  - *constituirea ~ **867***
  - *exercitarea ~ **868***
  - *stingerea ~ **869***
- dreptul de concesiune **871**
  - *apărarea ~ **873***
  - *conținutul ~ **871***
  - *exercitarea ~ **872***
- dreptul de folosință cu titlu gratuit
  - *apărarea ~ **875***
  - *conținut **874***
  - *limite **874***
- limitele exercitării dreptului de ~ **862**
- obiect **859**
- stingerea dreptului de ~ **864**

Proprietate privată v. și *Drept de proprietate*
- conținutul dreptului de proprietate privată **555**
- dobândirea dreptului de proprietate **557, 567**
- dreptul de împrejmuire **561**
- înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară **589**
- întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor **559**
- limite juridice ale dreptului de proprietate privată **602** și urm.
- convenționale **626-629**
- judiciare **630**
- legale **602-625**
- obligația de grănițuire **560**
- riscul pieirii bunului **558**
- stingerea dreptului de proprietate **562**

Publicitate
- efecte **20**
- forme **23**
- lipsa ~ **22**
- modalități de realizare **18**
- obiect **18**
- procedura **19**

Punerea în întârziere a debitorului 1521 și urm.
- de către creditor **1522**
- efectele întârzierii debitorului **1525**
- întârzierea de drept în executarea obligației **1523**
- oferta de executare **1524**

R

Raportul donațiilor
- ameliorările și degradările bunului donat în cazul raportului în natură **1154**
- caracterul personal al obligației de raport **1149**
- căile de realizare a raportului **1152**
- evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent **1153**
- excepțiile de la obligația de raport **1150**
- modul de efectuare a raportului **1151**
- noțiune **1146**
- persoanele care pot cere ~ **1148**
- scutirea de raport a renunțătorului la moștenirea legală **1147**

Răspundere civilă
- delictuală **1349**
- contractuală **1350**
- cauze exoneratoare **1351 și urm.**
  - *pentru fapta proprie **1357 și urm.***
  - *pentru fapta altuia*
  - *dreptul de regres **1384***
  - *corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane **1374***
  - *comitenților pentru prepuși **1373***
  - *pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție **1372***
- pentru prejudiciile cauzate de animale **1375**
- pentru prejudiciile cauzate de lucruri **1376**
- pentru ruina edificiului **1378**
- a altor persoane **1369**
- anunțuri privitoare la răspundere **1356**
- în cazul culpei comune **1371**
- repararea prejudiciului **1381** și urm.
  - *~ nepatrimonial **1391***
  - *despăgubirea în raport cu ajutorul și pensia **1393***
  - *formele reparației **1386***
  - *întinderea reparației **1385***
  - *persoana îndreptățită la despăgubire în caz de deces **1390***
  - *prescripție **1394-1395***

- solidară **1382**
- raporturile dintre debitori **1383**
Răspunderea debitorului 1518
Răspunderea pentru fapta terților 1519
Răspunderea pentru vicii 1879
Reasigurare 2240
Rectificarea înscrierilor de carte funciară
- îndreptarea erorilor materiale **913**
- noțiunea **907**
- radierea drepturilor condiționale **912**
- ~ a intabulării sau înscrierii provizorii **908**
- ~ notării în cartea funciară **911**
Recunoaşterea copilului
- contestarea recunoaşterii de filiație **420**
- felurile ~ **415**
- formele ~ **416**
- nulitatea absolută a ~ **418**
- nulitatea relativă a ~ **419**
- recunoaşterea de către minorul necăsătorit **417**
Reducerea cuantumului penalității 1541
Reducerea prestațiilor 1551
Reducțiunea liberalităților excesive
- căile de realizare **1094**
- efecte **1097**
- imputarea liberalităților **1099**
- modul de operare **1092**
- persoanele care pot cere ~ **1093**
- reducțiunea unor liberalități speciale **1098**
- stabilirea rezervei succesorale şi a cotității disponibile **1091**
- termen de prescriere al acțiunii în ~ **1095**
Regimuri matrimoniale
- actele de dispoziție care pun în pericol grav interesele familiei **316**
- alegerea **329** şi urm.
- dreptul la informare **318**
- efectele ~ **313**
- independența patrimonială a soților **317**
- încetarea ~ **319**
- lichidarea ~ **320**
- mandatul convențional **314**
- mandatul judiciar **315**
Regimul comunității convenționale
- dispoziții aplicabile **368**
- domeniul de aplicare **366**
- obiectul convenției matrimoniale **367**
Regimul comunității legale
- actele de conservare, de folosință şi de administrare **345**
- actele de înstrăinare şi de grevare **346**
- aportul de bunuri comune **348**
- bunurile comune **339**
- bunurile proprii **340**
- convențiile contrare ~ **359**
- datoriile comune ale soților **351**
- dispozițiile testamentare **350**
- dovada bunurilor soților **343**
- efectele încetării ~ **356**
- formalitățile de publicitate **344**
- lichidarea comunității (partajul) **357**
- nulitatea relativă a actelor încheiate fără consimțământul celuilalt soț **347**
- partajul în timpul ~ **358**
- răspunderea subsidiară pentru datoriile comune **352**
- regimul aporturilor de bunuri comune **349**
- regimul juridic al bunurilor proprii **342**
- urmărirea bunurilor comune **353**
- urmărirea veniturilor din profesie **354**
- veniturile din muncă şi cele asimilate acestora **341**
Regimul separației de bunuri
- bunurile proprietate comună pe cote-părți **362**
- dreptul de retenție **365**
- folosința bunurilor celuilalt soț **363**
- inventarul bunurilor mobile **361**
- răspunderea pentru obligațiile personale **364**
- regimul bunurilor **360**
Registru public
- consultarea ~ **24**
Relativitatea efectelor contractului 1280
Remitere de datorie 1440
- dovada **1631**
- felurile **1630**
- fideiusiunea **1633**
- garanții **1632**
- noțiune **1629**
Rentă viageră v. *Contract de rentă viageră*
Renunțarea la drept 13
Renunțarea la moştenire
- efectele **1121**
- forma **1120**
- prezumția de ~ **1112**
- renunțarea frauduloasă **1122**
- revocarea renunțării **1123**
- termenul de prescripție al acțiunii în anularea acceptării/renunțării **1124**
Reorganizarea persoanei juridice 232
- divizarea **236**

- *efectele ~ 237*
- *întinderea răspunderii în caz de ~ 238*
- *repartizarea contractelor în caz de ~ 239*
- încetarea unor contracte **240**
- modurile de reorganizare **233**
- opoziții **243**
- transformarea persoanei juridice **241**
- fuziune **234**
- efectele ~ **235**

Reprezentare
- capacitatea părților **1298**
- cauze de încetare a puterii de a reprezenta **1307**
- conflict de interese **1303**
- desființarea contractului înaintea ratificării **1314**
- dubla reprezentare **1304**
- efecte **1296**
- împuternicire
  - *forma împuternicirii 1301*
  - *revocarea împuternicirii 1306*
  - *modificarea împuternicirii 1306*
  - *încetarea împuternicirii 1305*
- justificarea puterii de a reprezenta **1302**
- lipsa sau depășirea puterii de reprezentare **1309**
- nearătarea calității de reprezentant **1297**
- obligațiile reprezentantului la încetarea împuternicirii **1308**
- ratificarea ~ **1311**
  - *efectele ratificării 1312*
- răspunderea reprezentantului **1310**
- temei **1295**
- transmisiunea facultății de a ratifica **1313**
- vicii de consimțământ **1299**

Reprezentarea succesorală
- condiții **967**
- domeniul de aplicare **966**
- efectul general al ~ **968**
- efectul particular al ~ **969**
- noțiune **965**

Reproducerea umană asistată medical
- confidențialitatea informațiilor **445**
- contestarea filiației **443**
- raporturile dintre tată și copil **446**
- răspunderea tatălui **444**
- regimul filiației **441**
- regulile aplicabile **447**

Respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri 11

Restituirea arvunei 1546

Restituirea prestațiilor
- cauze **1635**
- cheltuielile privitoare la bun **1644**
- cheltuielile ~ **1646**
- efecte față de terți
  - *actele de înstrăinare 1648*
  - *situația altor acte juridice 1649*
- forme **1637**
- persoana îndreptățită la restituire **1636**
- pieirea fortuită a bunului **1642**
- pieirea sau înstrăinarea bunului **1641**
- pierderea parțială a bunului **1643**
- restituirea fructelor și a contravalorii folosinței bunului **1645**
- restituirea în natură **1639**
- restituirea pentru cauză ilicită **1638**
- restituirea prestațiilor de către incapabili **1647**
- restituirea prin echivalent **1640**

Reședință 88

Retrocesiune 2241

Rezerva succesorală
- întinderea ~ **1088**
- noțiune **1086**

Rezoluțiune 1757
- ~ unilaterală 1552
- dreptul la ~ 1549
- efecte 1554
- modul de operare 1550
- reducerea prestațiilor 1551

Rudenie 405 și urm.

Reziliere v. *Rezoluțiune*

S

Scrisoare de confort 2322

Scrisoare de garanție 2321

Sechestrul convențional
- conservarea și înstrăinarea obiectului sechestrului **2140**
- liberarea administratorului-sechestru **2141**
- noțiune **2138**
- obligațiile, drepturile și puterile administratorului-sechestru **2139**
- remunerația, cheltuielile și despăgubirile **2142**
- sechestrul judiciar **2143**

Secret comercial
- divulgarea ~ **1363**

Separație judiciară de bunuri 370

Servitute
- ~ aparente şi neaparente **760**
- ~ continue şi necontinue **761**
- ~ pozitive şi negative **762**
- acţiunea confesorie de servitute **757**
- cauzele de stingere a ~ **770**
- constituirea ~ **756**
- constituire în vederea utilităţii viitoare **758**
- dobândirea prin uzucapiune **763**
- exercitarea în caz de împărţire a fondurilor **769**
- exercitarea şi conservarea ~ **765**
- noţiune **755**
- obligaţia de a nu agrava situaţia fondului aservit **768**
- obligaţiile în sarcina proprietarului fondului aservit **759**
- răscumpărarea servituţii de trecere **772**
- schimbarea locului de exercitare **767**
- stingerea ~ prin neuz **771**

Sezină
- dobândirea de către moştenitorii legali nesezinari **1127**
- intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moştenirii **1128**
- moştenitorii sezinari **1126**
- noţiune **1125**
- predarea legatului cu titlu particular **1129**

Simulaţie
- actele nepatrimoniale **1294**
- actele unilaterale **1293**
- efecte
  - *faţă de terţi* ***1290***
  - *între părţi* ***1289***
- în cazul liberalităţilor **992**
- proba ~**1292**
- raporturile cu creditorii **1291**

Societate
- administrarea ~ **1913** şi urm. v. şi *Administrator*
- aport **1895**
  - *în bunuri* ***1896***
  - *în bunuri incorporale* ***1897***
  - *în numerar* ***1898***
  - *în prestaţii şi cunoştinţe specifice* ***1899***
  - *pieirea bunurilor subscrise* ***1937***
- asocierea asupra drepturilor sociale şi cedarea acestora **1908**
- capital social
  - *formarea ~* ***1894***
- cheltuielile făcute pentru societate **1907**
  - *~ de fapt* ***1893***
- dizolvare **1930**
- dobândirea personalităţii juridice **1889**
- drepturile moştenitorilor în cadrul ~ **1940**
- folosirea bunurilor sociale **1904**
- folosirea fondurilor comune **1905**
- formele societare **1888**
- hotărârile privind societatea **1910**
  - *adoptare* ***1911***
  - *contestare* ***1912***
- interdicţia emiterii instrumentelor financiare **1923**
- încetare **1930, 1938**
- împărţeala bunurilor sociale **1948**
- lichidare **1941 şi urm.**
- nulitate **1932**
  - *efecte* ***1935***
  - *răspundere pentru nulitate* ***1936***
  - *regim* ***1933***
  - *regularizare* ***1934***
- participare la profit şi pierderi **1902**
- promisiunea asupra drepturilor sociale **1909**
- regimul părţilor de interes **1900**
- v. şi *Contract de societate*

Solidaritate 1426
- contractată în interesul unui debitor **1459**
- între creditori **1434**
- între debitori **1443**
- renunţare la ~ **1453**

Stare civilă 98
- actele întocmite de un ofiţer de ~ necompetent **102**
- anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de ~ **100**
- dovada ~ **99**
- înscrierea menţiunilor pe actul de ~ **101**
- mijloace de dovadă a ~ **103**

Stare de necesitate 624, 1218, 1361

Stipulaţia pentru altul 1284 şi urm.
- acceptarea ~ **1286**
- condiţii privind terţul beneficiar **1285**
- efecte **1284**
- mijloacele de apărare ale promitentului **1288**
- revocarea **1287**

Subiect de drept civil 25

Subrogaţia
- consimţită de creditor **1594**

- consimțită de debitor **1595**
- efecte **1597**
- feluri **1593**
- legală **1596**
- parțială **1598**

Substituții fideicomisare 994 și urm.
- drepturile substituitului **996**
- ineficacitate **1000**
- noțiune **993**

Succesibil 1100

Superficie
- ~ cu titlu oneros
- evaluarea prestației superficiarului **697**
- acțiune confesorie **696**
- cazuri de încetare **698**
  - *efectele încetării ~ prin consolidare **700***
  - *efectele încetării ~ prin expirarea termenului **699***
  - *efectele încetării ~ prin pieirea construcției **701***
- durată **694**
- exercitarea dreptului **695**
- întinderea dreptului **695**
- noțiune **693**

T

Temere reverențiară 1219

Termen de decădere
- aplicarea regulilor de la prescripție **2547**
- instituirea ~ **2545**
- invocarea decăderii **2550**
- limita stabilirii ~ **2546**
- regimul ~ **2548**
- renunțarea la beneficiul decăderii **2549**

Termen
- ~ stabilit pe ore **2555**
- ~ stabilit pe săptămâni, luni sau ani **2552**
- ~ stabilit pe zile **2553**
- beneficiul ~ **1413**
- decăderea din beneficiul ~ **1417**
- inopozabilitatea decăderii din ~ **1419**
- calculul ~ **1416, 2551** și urm.
- categorii **1412**
- efectul ~ suspensiv **1415**
- exigibilitatea anticipată **1418**
- nerealizarea evenimentului **1420**
- obligația afectată de ~ **1411**
- prezumția efectuării în ~ a actelor **2556**
- prorogarea ~ **2554**
- stabilirea judiciară a ~ **1415**

Testament
- consimțământul testatorului **1038**
- conținutul ~ **1035**
- conversiunea formei testamentare **1050**
- interpretarea ~ **1039**
- noțiune **1034**
- proba ~ **1037**
- revocare
- retractarea ~ **1053**
  - *~ voluntară expresă **1051***
  - *~ voluntară tacită **1052***
- ~ ordinare **1040**
- ~ autentic **1043**
  - *autentificarea în situații particulare **1045***
  - *înregistrare **1046***
  - *întocmire **1044***
- ~ olograf **1041**
  - *deschiderea ~ **1042***
- ~ privilegiate **1047**
  - *caducitate **1048***
- ~ reciproc **1036**
- ~ sumelor și valorilor depozitate **1049**

Timpul legal al concepțiunii 412

Titlu executoriu 2431

Transfer intrapatrimonial 32

Tranzacție 2267
- ~ asupra unui contract nul **2274**
- ~ asupra unui proces terminat **2277**
- ~ constatată prin hotărâre judecătorească **2278**
- capacitate de exercițiu **2271**
- cauze de nulitate **2273**
- condiții de formă **2272**
- domeniu de aplicare **2268**
- indivizibilitatea ~ **2269**
- înscrisurile false **2275**
- înscrisurile necunoscute **2276**
- întinderea ~ **2270**

Tutela minorului
- caracterul personal **122**
- cazurile de instituire **110**
- controlul exercitării ~
  - *controlul instanței de ~ **151***
  - *darea de seamă **152***
  - *descărcarea tutorelui **153***
  - *interzicerea dispensei de a da socoteală **154***
  - *plângerea împotriva tutorelui **155***
- conținutul ~ **134**
- desemnarea mai multor tutori **115**

- desemnarea tutorelui de către părinte **114**
- exercitare cu privire la bunurile minorului **140**
  - *actele făcute în lipsa inventarului **141***
  - *administrarea bunurilor minorului **142***
  - *autorizarea instanței de tutelă **145***
  - *interzicerea unor acte juridice **147***
  - *inventarul bunurilor minorului **140***
  - *încuviințarea și autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani **146***
  - *regimul juridic al actelor de dispoziție **144***
  - *reprezentarea minorului **143***
  - *suma anuală necesară pentru întreținerea minorului **148***
- exercitare cu privire la persoana minorului
  - *ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani **139***
  - *avizul consiliului de familie **136***
  - *cazurile de numire a curatorului special **150***
  - *constituirea de depozite bancare **149***
  - *domiciliul minorului **137***
  - *felul învățăturii sau al pregătirii profesionale **138***
- exercitare în interesul minorului **133**
- garanții **117**
- gratuitatea **123**
- încetarea tutelei
  - *amenda civilă **163***
  - *cazurile de încetare **156***
  - *darea de seamă generală **160***
  - *descărcarea de gestiune **162***
  - *îndepărtarea tutorelui **158***
  - *moartea tutorelui **157***
  - *numirea curatorului special **159***
  - *predarea bunurilor **161***
- înlocuirea tutorelui **121**
- măsurile provizorii **116**
- numirea tutorelui de către instanța de tutelă **118**
  - *procedura de numire **119***
- persoana care poate fi numită tutore **112**
- persoanele obligate să înștiințeze instanța de tutelă **111**
- refuzul continuării tutelei **120**
- ~ exercitată de ambii soți **135**

U

Universalitate de fapt 541
Uzanțe 1
Uzucapiune imobiliară
- curgerea termenului **932**
- joncțiunea posesiilor **933**
- ~ extratabulară **930**
- ~ tabulară **931**

Uzufruct
- ~ asupra bunurilor neconsumptibile **713**
- ~ asupra pădurilor tinere **717**
- ~ cu titlu particular **732**
- ~ fondului de comerț **745**
- ~ rentei viagere **739**
- acțiunea confesorie de uzufruct **705**
- cazurile de stingere a ~ **746**
- cesiunea ~ **714**
- constituirea ~ **704**
- constituirea garanției pentru îndeplinirea obligațiilor uzufructuarului **726**
- cvasiuzufructul **712**
- distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit **731**
- dreptul asupra carierelor de piatră și de nisip aflate în exploatare **721**
- dreptul asupra pomilor fructiferi **720**
- dreptul creditorilor asupra bunurilor ~ **744**
- dreptul de a spori capitalul care face obiectul ~ **740**
- dreptul de vot **741**
- dreptul la dividende **742**
- drepturile și obligațiile în cazul ~ asupra creanțelor **738**
- drepturile uzufructuarului **709**
- durata ~**708**
- efectuarea reparațiilor mari **730**
- dreptul la fructele civile **711**
- dreptul la fructe industriale **710**
- dreptul la fructele naturale **710**
- inventarierea bunurilor **723**
- înștiințarea nudului proprietar **734**
- întârzierea în depunerea garanției **728**
- locațiunea asupra bunului primit în ~ **715**
- lucrări și îmbunătățiri aduse bunului primit în ~ **716**
- modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar și nudul proprietar **729**
- noțiune **703**
- numirea unui administrator **727**
- obiect **706**
- accesoriile bunurilor ce formează obiectul ~ **707**
- obligația nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar **743**

- opozabilitatea ~ asupra creanțelor **737**
- răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii **725**
- respectarea destinației bunurilor **724**
- situația carierelor de piatră și de nisip nedeschise și a comorilor **722**
- stingerea ~ în caz de abuz de folosință **747**
- stingerea ~ în caz de pieire a bunului **748**
- suportarea sarcinilor și a cheltuielilor în caz de litigiu **733**
- suportarea sarcinilor și a cheltuielilor proprietății **735**

V

Vânzarea
- ~ bunului altuia **1683**
- ~ bunului pierit în întregime sau în parte **1659**
- ~ bunurilor de gen **1678**
- ~ cu opțiune de răscumpărare **1758** și urm.
- ~ cu plata prețului în rate **1755** și urm.
- ~ după mostră sau model **1680**
- ~ imobilelor **1741** și urm.
- ~ în bloc a bunurilor **1679**
- ~ moștenirii **1747** și urm.
- ~ pe gustate **1682**
- ~ pe încercate **1681**
- ~ terenurilor forestiere **1746**
- ~ unui bun viitor **1658**
- bunurile ce pot fi vândute **1657**
- cheltuielile ~**1666**
- cheltuielile predării **1667**
- drept de preempțiune v. *Preempțiune*
- fructele bunului vândut **1692**
- garanția contra evicțiunii **1695** și urm.
- garanția contra viciilor bunului vândut **1707** și urm.
- inadmisibilitatea acțiunii în anulare **1656**
- incapacități
  - *de a cumpăra **1654***
  - *de a cumpăra drepturi litigioase **1653***
  - *de a vinde **1655***
- interpretarea clauzelor ~ **1671**
- obligațiile cumpărătorului **1719** și urm.
- obligațiile principale ale vânzătorului **1672** și urm.
- pactul de opțiune **1668**
- plata prețului **1719** și urm.
  - *în rate **1755** și urm.*
- predarea bunului **1685**
  - *întinderea obligației de predare **1686***
  - *locul predării **1689***
  - *momentul predării **1693***
  - *predarea bunului imobil **1687***
  - *predarea bunului mobil **1688***
  - *refuzul de a preda bunul **1694***
- prețul ~
  - *condiții ale ~ **1660***
  - *determinarea ~ de către un terț **1662***
  - *determinarea ~ în funcție de greutatea lucrului vândut **1663***
  - *lipsa determinării exprese a ~ **1664***
  - *~ derizoriu **1665***
  - *~ determinabil **1661***
  - *~ fictiv **1665***
- prețul promisiunii de ~**1670**
- principiul capacității de a vinde și de a cumpăra **1652**
- promisiunea de cumpărare **1669**
- promisiunea de vânzare **1669**
- aplicarea regulilor de la ~ și altor contracte **1651**
- restituirea prețului **1701**
- rezerva proprietății **1684**
- rezoluțiunea contractului **1700**
  - *efecte față de terți **1729***
  - *în cazul vânzării cu plata prețului în rate **1757***
  - *punerea de drept în întârziere **1725, 1728***
- starea bunului vândut **1690**

Vârstă matrimonială 272
Vătămarea integrității corporale sau a sănătății 1387
Venituri din profesie 327
Vicii (vânzare) 1707 și urm.
Vicii de consimțământ 1206 și urm., 1299
Vinovăție 16
Violență 1216
- amenințarea cu exercițiul unui drept **1217**
- săvârșită de un terț **1220**

Vocația la moștenire 962
- ~ multiplă **1102**

Legea nr. 71/2011
pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

publicată în
M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011

cu modificările şi completările aduse prin **O.U.G. nr. 79/2011** pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011)

– extras[1] –

Cuprins **Articole**

Capitolul I. Dispoziţii generale 1-7
Capitolul II. Dispoziţii cu privire la titlul preliminar al Codului civil şi cu privire la unele legi 8-11
Secţiunea 1. Dispoziţii de punere în aplicare a titlului preliminar al Codului civil 8
Secţiunea a 2-a. Modificarea unor dispoziţii ale titlului preliminar „Despre legea civilă" al Codului civil 9
Secţiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale 10 – 12
Capitolul III. Dispoziţii cu privire la cartea I „Despre persoane" a Codului civil şi cu privire la unele legi 13-23
Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii I „Despre persoane" a Codului civil 13 – 19
Secţiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziţii ale cărţii I „Despre persoane" a Codului civil 20
Secţiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale 21 -23
Capitolul IV. Dispoziţii cu privire la cartea a II-a „Despre familie" a Codului civil şi cu privire la unele legi 24 -54
Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a II-a „Despre familie" a Codului civil 24 – 51
Secţiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziţii ale cărţii a II-a „Despre familie" a Codului civil 52
Secţiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale 53 – 54
Capitolul V. Dispoziţii cu privire la cartea a III-a „Despre bunuri" a Codului civil şi cu privire la unele legi 55-90
Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a III-a „Despre bunuri" a Codului civil 55-82

[1] Nu au fost reproduse în ediţia de faţă secţiunile din Legea nr. 71/2011 prin care a fost modificat Codul civil, întrucât ele au fost avute în vedere odată cu republicarea acestuia şi, deci, se regăsesc în carte şi nici modificările aduse prin Legea nr. 71/2011 unor legi speciale.

Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale carpi a III-a „Despre bunuri" a Codului civil ____ 83
Secțiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale ____ 84 – 90

Capitolul VI. Dispoziții cu privire la cartea a IV-a „Despre moştenire şi liberalități" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ 91-101
Secțiunea 1 Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a IV-a „Despre moştenire şi liberalități" a Codului civil ____ 91-98
Secțiunea a 2-a Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții a IV-a „Despre moştenire şi liberalități" a Codului civil ____ 99
Secțiunea a 3-a Modificarea şi completarea unor legi speciale ____ 100-101

Capitolul VII. Dispoziții cu privire la cartea a V-a „Despre obligații" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ 102 – 200
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil ____ 102-189
Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil ____ 190
Secțiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale ____ 191- 200

Capitolul VIII. Dispoziții cu privire la cartea a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil ____ 201-206
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil ____ 201-205
Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare şi completare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil ____ 206

Capitolul IX. Dispoziții cu privire la cartea a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ 207
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil ____ 207-209
Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil ____ 210

Capitolul X. Dispoziții finale ____ 211-230

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta lege cuprinde dispozițiile privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, denumită în continuare *Codul civil,* având ca principal obiect punerea de acord a legislației civile existente cu prevederile acestuia, precum şi soluționarea conflictului de legi rezultând din intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 2. Ori de câte ori legi speciale sau complementare Codului civil fac trimitere la „Codicele civil" sau „Codul civil", denumit în continuare *Codul civil din 1864,* sau la dispoziții abrogate ori modificate prin prezenta lege, trimiterea se consideră a fi făcută la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc.

Art. 3. Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.

Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum şi de alte acte normative, rămân supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispozițiilor prezentei legi.

Art. 5. (1) Dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(2) Dispozițiile Codului civil sunt aplicabile şi efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție şi obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 6. (1) În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cu cele aduse prin prezenta lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică termenului „comerciant" prevăzut în:

a) Legea nr. 84/1998 privind mărcile şi indicațiile geografice, republicată;

b) Ordonanța Guvernului nr. 130/2000 privind protecția consumatorilor la încheierea şi executarea contractelor la distanță, republicată, cu modificările ulterioare;

c) Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți şi consumatori, republicată, cu modificările ulterioare;

d) Legea pomiculturii nr. 348/2003, republicată, cu modificările ulterioare;

e) Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului, republicată, cu modificările ulterioare;

f) Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii şi armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, cu modificările ulterioare;

g) Legea nr. 158/2008 privind publicitatea înşelătoare şi publicitatea comparativă;

h) Legea nr. 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările şi completările ulterioare;

i) orice alte acte normative în care termenul „comerciant" are un înțeles specific dispozițiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative.

Art. 7. În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil:

a) referirile la „societatea civilă fără personalitate juridică" se consideră a fi făcute la „societatea simplă";

b) referirile la „societatea civilă cu personalitate juridică" se consideră a fi făcute la „societatea cu personalitate juridică";

c) referirile la „societatea civilă profesională" se consideră a fi făcute la „societatea profesională, cu sau fără personalitate juridică", după caz.

Capitolul II. Dispoziții cu privire la titlul preliminar al Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții de punere în aplicare a titlului preliminar al Codului civil

Art. 8. (1) Noțiunea „profesionist" prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum şi orice alte persoane autorizate să desfăşoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț", respectiv „fapte de comerț" se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii".

Secțiunea a 2-a. Modificarea unor dispoziții ale titlului preliminar „Despre legea civilă" al Codului civil (Art. 9)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale

[...]

Capitolul III. Dispoziții cu privire la cartea I „Despre persoane" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții I „Despre persoane" a Codului civil

Art. 13. (1) Drepturile personalității sunt supuse legii în vigoare la data exercitării lor.

(2) Orice atingere adusă drepturilor personalității este supusă legii în vigoare la data săvârşirii acesteia.

Art. 14. Dispozițiile art. 76 din Codul civil nu se aplică în cazul în care punerea la dispoziție a informației sau a materialului s-a făcut anterior datei intrării în vigoare a Codului civil, chiar dacă utilizarea informației ori a materialului se realizează după această dată.

Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 16. Persoanele aflate la data intrării în vigoare a Codului civil sub tutelă, curatelă, interdicție sau alte măsuri de ocrotire sunt supuse, în ceea ce priveşte capacitatea lor, dispozițiilor Codului civil.

Art. 17. Dispoziţiile privitoare la consiliul de familie se aplică tutelei şi curatelei instituite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 18. Dispoziţiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică şi persoanelor juridice în fiinţă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Art. 19. Dispoziţiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Secţiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziţii ale cărţii I „Despre persoane" a Codului civil (Art. 20)

[...]

Secţiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale

[...]

Capitolul IV. Dispoziţii cu privire la cartea a II-a „Despre familie" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a II-a „Despre familie" a Codului civil

Art. 24. Dispoziţiile privind logodna sunt aplicabile numai în cazul în care aceasta a fost încheiată după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 25. (1) Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabileşte potrivit dispoziţiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, după intrarea în vigoare a Codului civil, a intervenit un fapt care, potrivit dispoziţiilor acestuia, acoperă nulitatea, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) În cazul în care faptul prin care se acoperă nulitatea presupune curgerea unui termen, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după trecerea acelui termen de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 26. Existenţa tutelei constituie cauză de nulitate relativă a căsătoriei numai în cazul căsătoriilor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce priveşte relaţiile lor personale şi patrimoniale, soţii sunt supuşi dispoziţiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 28. Dispoziţiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soţi de a-şi manifesta voinţa intervine sau se menţine şi după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 29. Dispoziţiile art. 316 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele juridice care pun în pericol grav interesele familiei sunt săvârşite de unul dintre soţi după această dată.

Art. 30. Dispoziţiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele de dispoziţie asupra locuinţei familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuinţa familiei ori deplasarea acestora din locuinţă au intervenit după această dată.

Art. 31. Dispozițiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 32. Dispozițiile art. 324 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face după această dată.

Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 36. (1) Dispozițiile art. 358 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul de împărțire a bunurilor comune se încheie după această dată.

(2) În cazul cererilor de împărțire a bunurilor comune aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate dispune împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, fără a mai fi necesară examinarea motivelor temeinice.

Art. 37. Dispozițiile art. 369 din Codul civil privind modificarea convențională a regimului matrimonial sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 39. (1) Dispozițiile Codului civil privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare.

(2) Divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă.

Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 din Codul civil.

Art. 41. Dispozițiile Codului civil privind divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 43. Dispozițiile art. 385 din Codul civil privind încetarea regimului matrimonial se aplică numai în cazul divorțului care intervine după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 44. Dispozițiile art. 386 din Codul civil sunt aplicabile numai în cazul în care cererea de divorț este introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil, iar actele juridice sunt încheiate de un soț în frauda celuilalt soț după data introducerii cererii de divorț.

Art. 45. Dispoziţiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorţ s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 46. Dispoziţiile hotărârilor judecătoreşti privitoare la relaţiile personale şi patrimoniale dintre copii şi părinţii lor divorţaţi înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispoziţiilor art. 403 din Codul civil.

Art. 47. Stabilirea filiaţiei, tăgăduirea paternităţii sau orice altă acţiune privitoare la filiaţie este supusă dispoziţiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuţi după intrarea lui în vigoare.

Art. 48. Dispoziţiile art. 455 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul în care minorul dobândeşte capacitate de exerciţiu anticipată, potrivit art. 40 din Codul civil.

Art. 49. Adopţiile încuviinţate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce priveşte validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviinţate.

Art. 50. Dispoziţiile art. 503 alin. (2) din Codul civil privind prezumţia de mandat tacit reciproc între părinţi sunt aplicabile în cazul actelor curente încheiate de unul dintre părinţi, după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 51. Dispoziţiile art. 531 din Codul civil privind modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere sunt aplicabile şi în cazul pensiilor de întreţinere stabilite prin hotărâre judecătorească anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Secţiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziţii ale cărţii a II-a „Despre familie" a Codului civil (Art. 52)

[...]

Secţiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul V. Dispoziţii cu privire la cartea a III-a „Despre bunuri" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a III-a „Despre bunuri" a Codului civil

Art. 55. Dispoziţiile art. 553 alin. (2) din Codul civil se aplică numai moştenirilor deschise după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 56. (1) Dispoziţiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) şi art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.

Art. 57. Dispoziţiile art. 576 din Codul civil se aplică situaţiilor născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 58. În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 60. (1) Valabilitatea și efectele juridice ale clauzei de inalienabilitate instituite prin convenție sunt guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii convenției.

(2) Valabilitatea clauzei de inalienabilitate instituite prin testament este guvernată de legea în vigoare la data încheierii acestuia, iar efectele clauzei sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii.

Art. 61. Dispozițiile art. 630 din Codul civil se aplică numai inconvenientelor cauzate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 62. Dispozițiile art. 641 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 63. Dispozițiile art. 643 alin. (1) și (2) din Codul civil se aplică și în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării în vigoare a Codului civil, iar cele ale art. 643 alin. (3) se aplică și în situațiile în care pricina nu a fost soluționată în primă instanță până la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 65. Dispozițiile art. 667 și 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 69. Drepturile de uzufruct în ființă și după intrarea în vigoare a Codului civil se exercită potrivit dispozițiilor acestuia, dacă nu se prevede altfel prin prezenta lege.

Art. 70. Dispozițiile art. 714 din Codul civil se aplică indiferent de data constituirii uzufructului. În cazul uzufructului constituit prin convenție încheiată anterior intrării în vigoare a Codului civil, acesta este și rămâne incesibil, mai puțin în cazul în care părțile convin altfel.

Art. 71. Dispozițiile art. 715 alin. (2)-(4) din Codul civil se aplică numai în cazurile în care încheierea sau reînnoirea contractelor de locațiune ori de arendare are loc după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 72. Dispozițiile art. 746 alin. (1) lit. e) din Codul civil se aplică drepturilor de uzufruct constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 73. Dispozițiile art. 747 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul uzufructului constituit anterior intrării în vigoare a Codului civil, dacă abuzul de folosință este săvârșit ulterior acestei date.

Art. 74. Dispozițiile art. 748 alin. (2) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care bunul a fost distrus ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 75. Dispozițiile art. 770 alin. (1) lit. f) din Codul civil se aplică numai drepturilor de servitute constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 77. Înscrierile în cartea funciară efectuate în temeiul unor acte ori fapte juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse anterior intrării în vigoare a Codului civil vor produce efectele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii acestor acte ori, după caz, la data săvârșirii sau producerii acestor fapte, chiar dacă aceste înscrieri sunt efectuate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 78. (1) Privilegiile speciale imobiliare și ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a Codului civil pot fi înscrise și după această dată, fie în vechile registre de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu sunt deschise cărți funciare noi în condițiile art. 581 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fie în noile cărți funciare, potrivit dispozițiilor acestei din urmă legi.

(2) Privilegiile speciale imobiliare, înscrise fie în vechile registre de publicitate imobiliară, fie în noile cărți funciare până la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, în condițiile prevăzute la alin. (1), se convertesc de plin drept în ipoteci legale după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, de la data înscrierii și se vor supune dispozițiilor Codului civil.

(3) De la data intrării în vigoare a Codului civil, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în legi speciale devin ipoteci legale și vor fi supuse regimului prevăzut de Codul civil pentru ipoteci legale.

Art. 79. (1) În cazul în care, pentru prima dată, s-au înscris în cartea funciară, fără cauză legitimă, drepturi reale potrivit art. 581 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar, întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala contra adevăraților proprietari, străini de cartea funciară, de dispozițiile art. 901 din Codul civil sau ale art. 31 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după caz, cât timp nu s-a împlinit termenul de uzucapiune tabulară prevăzut de Codul civil sau dacă în acest termen s-a înscris o acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare.

(2) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile și înscrierilor efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile de drept comun privitoare la uzucapiune, în vigoare la data intrării în posesia imobilului.

Art. 80. Cererile de înscriere, precum și acțiunile în justiție, întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de data introducerii lor, vor fi soluționate potrivit normelor materiale în vigoare la data încheierii actului sau, după caz, la data săvârșirii ori producerii faptului juridic generator al dreptului supus înscrierii, cu respectarea normelor procedurale în vigoare în momentul introducerii lor.

Art. 81. Dispozițiile art. 920 din Codul civil se aplică numai cazurilor de intervertire apărute ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul VI. Dispoziții cu privire la cartea a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil

Art. 91. Moștenirile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moștenirii.

Art. 92. Dispozițiile art. 954 alin. (3) și (4) din Codul civil se aplică numai procedurilor succesorale notariale sau judiciare începute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 93. Prevederile art. 958 și 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 94. Plafonul valoric al bunurilor mobile corporale prevăzut la art. 1.011 alin. (4) din Codul civil va fi actualizat periodic, prin hotărâre a Guvernului.

Art. 95. Înlăturarea efectelor nedemnității prin testament autentic sau printr-un act autentic notarial este supusă înscrierii în Registrul național notarial prevăzut la art. 1.046 din Codul civil.

Art. 96. Prevederile art. 829 din Codul civil din 1864 nu se aplică în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 97. Execuțiunile testamentare începute înainte de data intrării în vigoare a Codului civil nu pot dura mai mult de 2 ani calculați de la această dată, cu posibilitatea de prelungire în condițiile art. 1.079 alin. (3) din Codul civil.

Art. 98. În cazul moștenirilor care se deschid după data intrării în vigoare a Codului civil, executorii cu sau fără sezină, instituiți prin testa-mente anterioare acestei date, au atribuțiile prevăzute la art. 1.080 din Codul civil, cu excepția cazului în care atribuțiile au fost limitate expres de testator.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil (Art. 99)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul VII. Dispoziții cu privire la cartea a V-a „Despre obligații" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil

Art. 102. (1) Contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa.

(2) Modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării. În privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 103. Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârşirii lor.

Art. 104. (1) Constituirea, conținutul şi opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.

(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Drepturile reale de garanție îşi păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităților de publicitate.

Art. 105. Dispozițiile art. 1.182 alin. (2) şi (3) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor a căror negociere a început înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 106. Dispozițiile art. 1.186 alin. (1) şi ale art. 1.193 alin. (2) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor în cazul în care oferta de a contracta a fost expediată înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 107. Dispozițiile art. 1.271 din Codul civil privitoare la impreviziune se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 108. Dispozițiile art. 1.274 din Codul civil privitoare la transferul riscurilor în contractele translative de proprietate se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 111. Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acelei date.

Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației.

Art. 115. Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data nașterii obligației principale.

Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii obligației.

Art. 118. Obligațiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

Art. 119. Formalitățile de publicitate necesare pentru opozabilitatea rezervei proprietății potrivit art. 1.684 din Codul civil se aplică și contractelor de vânzare cu rezerva proprietății încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă rezerva proprietății nu devenise opozabilă potrivit legii anterioare.

Art. 120. Dispozițiile art. 1.690 alin. (2) și (3) și art. 1.691 din Codul civil se aplică și contractelor încheiate înainte de data intrării sale în vigoare, dacă preluarea bunului are loc după această dată.

Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 122. Dispozițiile art. 1.717 din Codul civil se aplică și contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul în care comportamentul cumpărătorului care pricinuiește defecțiunea intervine după această dată.

Art. 123. (1) De la data intrării în vigoare a Codului civil, prevederile referitoare la dreptul de preempțiune cuprinse în legile speciale aflate în vigoare la această dată se completează cu dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil.

(2) Pentru dreptul de preempțiune creat prin convenție, dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil se aplică numai în situația în care convenția a fost încheiată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) Dreptul de preempțiune prevăzut la alin. (1) și (2) este supus dispozițiilor art. 1.730-1.740 din Codul civil numai cu privire la contractele de vânzare încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 124. Pentru cesiunile de drepturi litigioase încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil își păstrează aplicabilitatea dispozițiile art. 1.402-1.404 din Codul civil din 1864.

Art. 125. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile art. 1.734 din Codul civil se aplică și drepturilor de preempțiune izvorâte din contracte încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 126. Contractul de report este supus legii în vigoare la data încheierii sale prin remiterea titlurilor către reportat.

Art. 127. Formalitățile pentru transferul titlurilor sau al valorilor mobiliare se îndeplinesc conform legii în vigoare la data transferului, indiferent de legea care guvernează contractul de report.

Art. 128. Dispozițiile art. 1.807 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de sublocațiune încheiate după data intrării în vigoare a Codului civil, chiar și în cazurile în care contractul de locațiune s-a încheiat anterior acestei date.

Art. 129. Dispozițiile art. 1.810 din Codul civil sunt aplicabile în cazul tuturor contractelor de locațiune al căror termen se împlinește după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 130. Dacă formalitățile de opozabilitate nu au fost îndeplinite cu privire la un contract de locațiune în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil și bunul dat în locațiune este înstrăinat după această dată, contractul de locațiune este opozabil dobânditorului numai dacă sunt îndeplinite formalitățile prevăzute la art. 1.811 din Codul civil.

Art. 131. Dispozițiile art. 1.823 din Codul civil se aplică și contractelor de locațiune în curs la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă lucrările adăugate sau autonome au fost efectuate după această dată.

Art. 132. Dreptul de preferință al chiriașului prevăzut la art. 1.828 din Codul civil se aplică pentru orice contract de închiriere încheiat în legătură cu aceeași locuință sau cu o parte din aceasta:

a) după cel mult 3 luni de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare de un an;

b) după cel mult o lună de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare sau egală cu o lună;

c) după cel mult 3 zile de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mică de o lună.

Art. 133. Chiriașul și persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispozițiile art. 1.831 și 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Art. 134. Dispozițiile art. 1.834 din Codul civil se aplică și contractelor aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator și arendaș, proporțional cu suportarea de către aceștia a riscului pieirii fortuite a recoltei.

(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Art. 136. În aplicarea art. 1.845 din Codul civil, în cazul în care contractul nu prevede termenele și modalitățile de plată a chiriei, executarea silită a obligației se face în termenele și modalitățile prevăzute de legislația aplicabilă.

Art. 137. În aplicarea art. 1.885 alin. (1) din Codul civil, stipularea constituirii societății „pe durată nelimitată" semnifică „pe durată nedeterminată", indiferent de data constituirii.

Art. 138. Societățile reglementate de legi speciale continuă să fie supuse acestora.

Art. 139. (1) Societățile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 se pot transforma în oricare dintre formele de societate reglementate de Codul civil sau de alte legi, cu respectarea condițiilor prevăzute de acestea. Actele săvârșite de acestea anterior intrării în vigoare a Codului civil rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

(2) Răspunderea asociaților, atât între ei, cât și față de terți, pentru actele și faptele săvârșite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârșirii acestora.

Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Art. 141. Răspunderea transportatorului şi a expeditorului este guvernată de legea în vigoare la data producerii evenimentului care a cauzat prejudiciul, chiar dacă acesta a fost cunoscut de pasager, expeditor sau destinatar, după caz, ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 142. Contractele de mandat încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, pentru care părţile nu au prevăzut un termen, rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Art. 143. Dispoziţiile art. 2.094 din Codul civil se aplică numai contractelor de agenţie încheiate sau al căror termen a fost prelungit după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 144. Efectele contractului de cont bancar curent încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 145. Efectele contractului de facilitate de credit încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 146. Contractul de asigurare este supus legii în vigoare la data încheierii poliţei de asigurare, a certificatului de asigurare ori a notei de acoperire, după caz.

Art. 147. Dispoziţiile art. 2.250 din Codul civil se aplică şi contractelor de rentă viageră încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul neîndeplinirii obligaţiei de plată a ratelor de rentă scadente după această dată.

Art. 148. Dispoziţiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privinţa împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieţii persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligaţii patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terţ prin constituirea unei garanţii personale ori a unei garanţii reale.

(2) De asemenea, obligaţiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

Art. 150. (1) Scrisorile de garanţie emise înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate şi efectele, regulilor aplicabile la data emiterii lor.

(2) Regresul va fi supus legii aplicabile obligaţiei principale.

Art. 151. (1) Dispoziţiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se vor aplica în cazurile în care profesionistul îşi operează diviziunea patrimoniului după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) Creditorii prevăzuţi la art. 2.324 alin. (4) din Codul civil includ şi statul şi organele fiscale.

Art. 152. (1) Dispoziţiile art. 2.326 alin. (1) din Codul civil se aplică în cazurile în care creditorii trec la executarea silită a creanţelor lor prin valorificarea bunurilor sesizabile ale debitorului.

(2) Dispoziţiile art. 2.326 alin. (2) din Codul civil se aplică în cazul în care mai mulţi creditori deţinând ipoteci sau privilegii cu privire la acelaşi bun al debitorului trec la executarea silită a creanţelor lor prin valorificarea respectivului bun.

Art. 153. Preferinţa acordată statului şi unităţilor administrativ-teritoriale pentru creanţele lor nu va fi opozabilă terţilor înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în registrele de publicitate. O asemenea preferinţă va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferinţa a fost făcută publică.

Art. 154. (1) Obligaţia consemnării sumelor prevăzute la art. 2.331 din Codul civil revine persoanei obligate să le plătească.

(2) În momentul efectuării plăţii sumelor menţionate la alin. (1), plătitorul va preciza instituţiei financiare la care a deschis contul faptul că sumele plătite sunt afectate de o sarcină şi că titularul contului nu poate dispune de ele fără acordul creditorilor.

(3) În cazul omisiunii respectării procedurii de deschidere a contului şi de oferire a instrucţiunilor necesare instituţiei financiare la care se deschide contul, plătitorul va răspunde pentru prejudiciul pricinuit creditorilor.

Art. 155. (1) Constituirea, conţinutul şi opozabilitatea privilegiului sunt supuse dispoziţiilor legii în vigoare la data când s-au născut.

(2) Formalităţile de publicitate pentru opozabilitate faţă de terţi a privilegiilor sunt guvernate de dispoziţiile legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Privilegiile pentru care formalităţile de publicitate au fost efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării acestora.

Art. 156. Dispoziţiile art. 2.335 din Codul civil nu se aplică şi creditorilor ipotecari a căror ipotecă a fost perfectată anterior înregistrării privilegiului.

Art. 157. Dispoziţiile art. 2.342 din Codul civil se aplică numai privilegiilor speciale.

Art. 158. În cazul cesiunii de creanţă încheiate în scop de garanţie, dispoziţiile privind executarea din titlul XI al cărţii a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanţei cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condiţiile art. 600 din Codul civil.

Art. 160. (1) În cazul ipotecii asupra unei universalităţi de bunuri, în momentul în care un bun părăseşte universalitatea, acesta nu mai este grevat de ipotecă.

(2) Dispoziţiile art. 1.562-1.565 din Codul civil rămân aplicabile.

Art. 161. În exercitarea dreptului său de urmărire, creditorul ipotecar va trebui să ţină seama de ipotecile mobiliare privilegiate reglementate de art. 2.425 şi 2.426 din Codul civil, chiar dacă acestea au fost constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Art. 162. Răspunderea celui ce dobândeşte un bun ipotecat în condiţiile art. 2.361 din Codul civil priveşte numai datoriile ipotecare care grevează bunul în cauză.

Art. 163. În cazul în care ipoteca este constituită de un terţ, acesta va avea drepturile şi obligaţiile unui debitor ipotecar, fără a fi supus regimului juridic al garanţiilor personale.

Art. 164. (1) Ipoteca mobiliară poate fi constituită în favoarea creditorului obligaţiei ipotecare sau a unui terţ desemnat de către acesta.

(2) Atunci când beneficiarul ipotecii mobiliare este un terţ, el va exercita drepturile creditorului ipotecar şi va fi ţinut de obligaţiile acestuia.

(3) Ipoteca mobiliară convenţională poate fi constituită în favoarea unui singur beneficiar sau a mai multor beneficiari simultan.

(4) Atunci când sunt mai mulţi beneficiari ai aceleiaşi ipoteci mobiliare, ei vor primi acelaşi rang, fie prin înregistrarea simultană a ipotecii mobiliare în registrele de publicitate, fie prin desemnarea unui agent.

(5) Agentul va putea să exercite toate drepturile creditorilor ipotecari care l-au desemnat. El va putea singur să asigure perfectarea ipotecii mobiliare şi menţinerea sau modificarea înregistrării acesteia.

(6) Agentul va răspunde faţă de beneficiarii ipotecii mobiliare pentru actele întreprinse.

Art. 165. (1) În cazul în care debitorul ipotecar contractează o nouă datorie către creditorul ipotecar, ipoteca constituită pentru vechea datorie poate fi menţinută de către creditorul ipotecar pentru garantarea noii datorii.

(2) Ipoteca menținută va dobândi rangul dat de momentul înscrierii mențiunii de menținere.
(3) Dispozițiile art. 2.372 din Codul civil nu sunt aplicabile în cazul menținerii ipotecii.

Art. 166. (1) În cazul în care bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în așa mod încât a devenit inferioară valorii obligației ipotecare, creditorul ipotecar nu poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiași obligații.
(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul în care, din culpa debitorului, bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în așa mod încât a devenit inferioară valorii creanței ipotecare, creditorul ipotecar poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiași obligații, dacă bunul nu era asigurat.

Art. 167. Actele de dispoziție ce au ca efect imposibilitatea de executare a ipotecii pentru creditor sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar, cu excepția cazului în care creditorul ipotecar a aprobat aceste acte.

Art. 168. Ipotecile imobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale imobiliare, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 170. Ipotecile mobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 172. În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în condițiile art. 2.393 din Codul civil, în lipsă de dispoziție contrară în contractul de ipotecă, debitorul ipotecar va depune prețul într-un cont bancar distinct și îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta. Creditorul ipotecar are dreptul să solicite informații de la banca deponentă cu privire la operațiunile realizate de debitorul ipotecar asupra sumelor depuse în acest cont.

Art. 173. În aplicarea prevederilor art. 2.396 alin. (3) din Codul civil, dacă prin constituirea noii garanții este afectat rangul ipotecii existente, creditorul ipotecar trebuie să își exprime acordul cu privire la constituirea noii garanții.

Art. 174. Portofoliul de creanțe reprezintă o universalitate de creanțe în sensul prevederilor art. 2.398 din Codul civil.

Art. 175. Pentru opozabilitate, ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă imobiliară se înscrie în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare și se notează în cartea funciară, potrivit prevederilor art. 902 alin. (2) pct. 15 din Codul civil.

Art. 176. Dispozițiile art. 2.410 alin. (2) lit. c) din Codul civil se aplică și în cazurile în care creditorul ipotecar devine cotitular al contului.

Art. 177. (1) Avizele de garanție înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare anterior intrării în vigoare a Codului civil continuă să își producă efectele.
(2) După intrarea în vigoare a Codului civil și până la adoptarea reglementărilor de organizare și funcționare a Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, înscrierea ipotecilor mobiliare și a operațiunilor asimilate acestora se realizează prin folosirea formularelor existente, în mod corespunzător.

Art. 178. Dispozițiile art. 2.426 din Codul civil nu se aplică ipotecilor constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 179. În sensul prevederilor art. 2.440 alin. (2) din Codul civil, simpla invocare a posibilității de executare silită și a efectelor neîndeplinirii obligației nu constituie constrângere.

Art. 180. Dovada dreptului de a prelua bunul în sensul art. 2.441 alin. (1) din Codul civil se face cu prezentarea unei copii a contractului de ipotecă mobiliară perfectat în condițiile legii și a unei copii a avizului de ipotecă eliberat de arhivă în condițiile legii.

Art. 181. În orice moment după neîndeplinirea de către debitor a obligației ipotecare și fără a fi necesar să se încerce înainte intrarea în posesie prin mijloace proprii, creditorul poate apela la procedura preluării silite a bunului reglementată de art. 2.442 din Codul civil.

Art. 181¹.[1] (1) Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.

(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a încuviințat vânzarea bunului mobil ipotecat.

(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 și 2.469, din Codul civil, precum și opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei de la domiciliul sau, după caz, de la sediul creditorului.

Art. 182. În sensul art. 2.451 lit. c) din Codul civil, notificarea vânzării va preciza capitalul creanței ipotecare și va menționa, în mod generic, că la acesta se adaugă accesoriile.

Art. 183. În cadrul cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea bunului ipotecat se includ și despăgubirile pe care acesta le datorează conform art. 2.437 alin. (2) și art. 2.443 alin. (3) din Codul civil.

Art. 184. În cazul în care creditorul a preluat bunul ipotecat în contul creanței, creanța ipotecară se stinge, iar creditorul nu mai poate exercita nicio acțiune personală și nici nu îl mai poate urmări pe debitor, chiar dacă valoarea bunului preluat nu acoperă integral creanța ipotecară.

Art. 185. Dispozițiile art. 2.465 din Codul civil se aplică numai în situațiile în care creditorul ipotecar nu și-a exercitat drepturile conferite de art. 2.400-2.405 din Codul civil.

Art. 186. Prin „gaj" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 187. (1) Gajul constituit înainte de data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii sale.

(2) Gajul pentru care formalitățile de deposedare sau de înregistrare au fost îndeplinite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și pentru care condiția deposedării nu s-a pierdut până la data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește ordinea de preferință, opozabilitatea și efectele față de terți, dispozițiilor legale existente la data deposedării debitorului sau la data înregistrării gajului.

(3) Executarea silită a gajului începută înainte de data intrării în vigoare a Codului civil va fi continuată în conformitate cu dispozițiile legale existente la data începerii executării.

Art. 188. În sensul prevederilor art. 2.482 alin. (2) din Codul civil, deținerea se poate realiza și prin intermediul controlului unic sau comun al unei casete de valori în care se află depozitate sumele de bani.

---

[1] Art. 181¹ a fost introdus prin art. III pct. 1 din **O.U.G. nr. 79/2011.**

Art. 189. (1) Drepturile de retenţie exercitate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data exercitării lor.

(2) Drepturile de retenţie înregistrate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte ordinea de preferinţă, opozabilitatea şi efectele faţă de terţi, dispoziţiilor legale existente la data înregistrării lor.

Secţiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziţii ale cărţii a V-a „Despre obligaţii" a Codului civil (Art. 190)

[...]

Secţiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul VIII. Dispoziţii cu privire la cartea a VI-a „Despre prescripţia extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil

Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a VI-a „Despre prescripţia extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil

Art. 201. Prescripţiile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt şi rămân supuse dispoziţiilor legale care le-au instituit.

Art. 202. Dispoziţiile art. 2.515 din Codul civil nu validează convenţiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripţiei încheiate anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 203. Dispoziţiile art. 2.532 pct. 6 şi 7 din Codul civil privitoare la suspendarea cursului prescripţiei se aplică şi în cazul prescripţiilor începute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această din urmă dată.

Art. 204. Dispoziţiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil se aplică şi în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 205. Dispoziţiile art. 2.548 alin. (1) şi (2) din Codul civil se aplică numai termenelor de decădere care au început să curgă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secţiunea a 2-a. Dispoziţii de modificare şi completare a cărţii a VI-a „Despre prescripţia extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil (Art. 206)

[...]

Capitolul IX. Dispoziţii cu privire la cartea a VII-a „Dispoziţii de drept internaţional privat" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a VII-a „Dispoziţii de drept internaţional privat" a Codului civil

Art. 207. (1) Dispoziţiile cărţii a VII-a „Dispoziţii de drept internaţional privat" a Codului civil se aplică numai în cauzele deduse instanţei judecătoreşti sau autorităţii competente după data intrării în vigoare a Codului civil, având ca obiect raporturi juridice cu elemente de extraneitate,

indiferent de data şi locul încheierii actelor ori producerii sau săvârşirii faptelor generatoare ale respectivelor raporturi juridice.

(2) În cazul raporturilor de drept internaţional privat stabilite anterior intrării în vigoare a Codului civil, competenţa legii determinate potrivit alin. (1) poate fi înlăturată dacă aplicarea sa conduce la consecinţe vădit injuste.

(3) În cauzele privind raporturi cu elemente de extraneitate aflate pe rolul instanţelor judecătoreşti sau al autorităţilor competente, legea aplicabilă se determină conform normelor de drept internaţional privat aplicabile până la data intrării în vigoare a Codului civil.

(4) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător ori de câte ori ar interveni o modificare a regulilor de drept internaţional privat stabilite în cartea a VII-a a Codului civil.

Art. 208. (1) Când dreptul substanţial aplicabil unor raporturi cu ele-mente de extraneitate, desemnat de părţi sau, după caz, de autorul actului unilateral, conform dispoziţiilor cărţii a VII-a a Codului civil, a cunoscut modificări până la data aplicării sale, se aplică normele pertinente ale acestuia în vigoare la data desemnării, în lipsă de prevederi contrare în cartea a VII-a a Codului civil.

(2) Dacă în dreptul străin stabilit conform regulilor cărţii a VII-a a Codului civil ca fiind dreptul aplicabil în cauză a avut loc o tranziţie legislativă, normele de drept substanţial aplicabile în cauză se determină potrivit regulilor de drept tranzitoriu prevăzute în acest sistem de drept.

(3) În cazurile de acceptare a retrimiterii, în condiţiile prevăzute la art. 2.559 din Codul civil, regula de drept internaţional privat străină este luată în considerare în forma şi conţinutul existente la momentul identificării dreptului străin aplicabil.

Art. 209. Dispoziţiile art. 34 şi 35 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, cu completările ulterioare, sunt aplicabile până la data începerii aplicării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competenţa, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor şi cooperarea în materie de obligaţii de întreţinere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 7 din 10 ianuarie 2009, respectiv a începerii aplicării în Uniunea Europeană a Protocolului de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligaţiilor alimentare.

Secţiunea a 2-a. Dispoziţii de modificare a cărţii a VII-a „Dispoziţii de drept internaţional privat" a Codului civil (Art. 210)

[...]

Capitolul X. Dispoziţii finale

Art. 211. În sensul Codului civil, precum şi al legislaţiei civile în vigoare, prin expresiile *alienaţie mintală* sau *debilitate mintală* se înţelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetenţa psihică a persoanei de a acţiona critic şi predictiv privind consecinţele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligaţiilor civile.

Art. 212. (1) Cu excepţia art. 535 din Codul civil, în cuprinsul Codului civil termenul «necorporal» se înlocuieşte cu termenul «incorporal».

(2) În cuprinsul art. 44, art. 144 alin. (3), art. 146 alin. (4), art. 172, art. 211 alin. (2), art. 316 alin. (2), art. 386 alin. (1), art. 689 alin. (3), art. 990 alin. (1) şi art. 991 din Codul civil, expresia «lovite de nulitate relativă» se înlocuieşte cu termenul «anulabile».

(3) În cuprinsul art. 215 alin. (1), art. 299, 300, art. 347 alin. (1), art. 1.064 alin. (2), art. 1.248 alin. (4), art. 1.251 şi 1.252 din Codul civil, expresia «lovit/lovită de nulitate relativă» se înlocuieşte cu termenul «anulabil/anulabilă», după caz.

(4) În cuprinsul Codului civil, precum şi în cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare, sintagmele «persoane juridice fără/cu scop patrimonial», «fără scop patrimonial» şi «cu scop

patrimonial» se înlocuiesc cu sintagmele «persoane juridice fără/cu scop lucrativ», «fără scop lucrativ» şi, respectiv, «cu scop lucrativ».

(5) În cuprinsul Codului civil, termenul «comunitar»/«comunitare» se înlocuieşte cu termenul «Uniunii Europene».

(6) În cuprinsul Codului civil, termenul «bancă» şi expresiile «instituţie bancară» şi «societate bancară» se înlocuiesc cu expresia «instituţie de credit».

(7) În cuprinsul art. 1.186 alin. (2), art. 1.191 alin. (1), art. 1.196 alin. (2), art. 1.200 alin. (2), art. 1.240 alin. (2), art. 1.266 alin. (2), art. 1.494 alin. (1), art. 1.495 alin. (1) şi art. 2.014 alin. (2) din Codul civil, expresia «practicile stabilite între părţi» se înlocuieşte cu expresia «practicile statornicite între părţi».

(8) În tot cuprinsul Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 254/2007, cu modificările şi completările ulterioare, expresia «societate civilă profesională» se înlocuieşte cu expresia «societate profesională».

Art. 213. La data intrării în vigoare a Codului civil, termenii şi expresiile din legislaţia civilă şi comercială în vigoare se înlocuiesc cu termenii şi expresiile corespondente din Codul civil.

Art. 214. (1) În termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va îndeplini procedurile constituţionale necesare adoptării următoarelor proiecte de acte normative:

a) proiectul privind reproducerea umană asistată medical cu terţ donator;

b) proiectul pentru modificarea şi completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările ulterioare;

c) proiectul pentru modificarea şi completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare, în vederea reglementării tratamentului fiscal al fiduciei;

d) proiectul privind organizarea şi funcţionarea Arhivei Electronice de Garanţii Reale Mobiliare;

e) proiectele oricăror alte acte normative a căror adoptare este necesară în vederea intrării în vigoare sau a aplicării Codului civil.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute la alin. (1) lit. c) şi d), Guvernul va adopta, prin hotărâre, norme referitoare la înregistrarea contractului de fiducie şi a modificărilor sale la organele competente prevăzute la art. 780 alin. (1) şi (2) din Codul civil, precum şi norme referitoare la avizul de fiducie şi la înscrierea acesteia în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare.

(3) În termenul prevăzut la alin. (1) se aprobă, prin ordin al ministrului justiţiei, normele metodologice privind organizarea şi funcţionarea Registrului naţional notarial al regimurilor matrimoniale, precum şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia.

Notă: A se vedea:

1. Ordinul ministrului justiţiei nr. 1903/C din 20 septembrie 2011 privind condiţiile de formă necesare pentru valabilitatea dispoziţiilor testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse de clienţii instituţiilor de credit (M. Of. nr. 684 din 27 septembrie 2011).

2. Ordinul ministrului justiţiei nr. 1786/C din 31 august 2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea şi funcţionarea Registrului naţional notarial al regimurilor matrimoniale şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia (M. Of. nr. 666 din 19 septembrie 2011).

[...]

Art. 216. În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Banca Naţională a României şi Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare vor emite norme comune referitoare la plasamentele prezumate a fi sigure, conform art. 831 din Codul civil.

Notă: A se vedea Ordinul comun al Băncii Naţionale a României şi al Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare nr. 11/71 din 30 septembrie 2011 privind aprobarea Regulamentului B.R.R. şi al C.N.V.M. nr. 15/10/2011 referitor la plasamentele prevăzute de art. 831 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 217. În vederea aplicării dispoziţiilor art. 2.323-2.479 din Codul civil, în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Comisia Naţională a Valorilor Mobiliare va modifica dispoziţiile titlului VI cap. 3 secţiunea a 3-a din Codul S.C. Depozitarul Central S.A., aprobat prin Decizia nr. 1.407 din 20 iunie 2006, cu modificările şi completările ulterioare, în sensul de a permite transferul instrumentelor financiare ipotecate şi constituirea unor ipoteci de rang subsecvent fără acordul constituitorului ipotecii de rang preferat. Decizia Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare, având ca anexă Codul S.C. Depozitarul Central S.A., se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 218. În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, legile, inclusiv Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, precum şi ordonanţele de urgenţă ale Guvernului şi ordonanţele Guvernului modificate şi/sau completate prin prezenta lege vor fi republicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

[...]

Art. 220. (1) Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(2) Actele normative prevăzute la art. 214 şi 216-218 intră în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 221. Prezenta lege intră în vigoare la data prevăzută la art. 220 alin. (1), cu excepţia art. 214, 216-218, 224, art. 225 alin. (1) şi (2), art. 226 şi 228, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 222. Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul Codului civil la hotărârea definitivă se va înţelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă.

Art. 223. Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele şi cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluţionare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluţionează de către instanţele legal învestite, în conformitate cu dispoziţiile legale, materiale şi procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite.

Art. 224. (1) Până la intrarea în vigoare a Codului civil, Secţia civilă şi de proprietate intelectuală şi Secţia comercială ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se reorganizează ca Secţia I civilă şi Secţia a II-a civilă.

(2) Dispoziţiile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 225. (1) Secţiile comerciale existente la data intrării în vigoare a Codului civil în cadrul tribunalelor şi curţilor de apel se vor reorganiza ca secţii civile ori, după caz, vor fi unificate cu secţiile civile existente, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanţei.

(2) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) îşi va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

(3) Cauzele civile şi comerciale aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a Codului civil vor continua să fie soluţionate de aceleaşi complete de judecată, cu respectarea principiului continuităţii. În caz de trimitere spre rejudecare, cauza va fi repartizată conform normelor de organizare judiciară în vigoare la data înregistrării cauzei la instanţa de trimitere.

Art. 226. (1) Prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței, în raport cu numărul cauzelor, se pot înființa, în cadrul secțiilor civile, complete specializate pentru soluționarea anumitor categorii de litigii, în considerarea obiectului sau naturii acestora, precum:

a) cererile în materie de insolvență, concordat preventiv și mandat ad hoc;

b) cererile în materia societăților comerciale și a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum și în materia registrului comerțului;

c) cererile care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței;

d) cererile privind titlurile de valoare și alte instrumente financiare.

(2) La înființarea completelor specializate potrivit alin. (1) se va ține seama de următoarele criterii:

a) asigurarea unui volum de activitate echilibrat între judecătorii secției;

b) specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora;

c) respectarea principiului repartizării aleatorii.

(3) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) își va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 227. Dacă legea specială prevede că anumite cauze sunt de competența tribunalelor comerciale ori, după caz, de competența secțiilor comerciale ale tribunalelor sau curților de apel, după intrarea în vigoare a Codului civil, competența de judecată revine tribunalelor specializate sau, după caz, secțiilor civile ale tribunalelor, reorganizate potrivit art. 228, respectiv secțiilor civile reorganizate conform art. 225.

Art. 228. (1) Până la data intrării în vigoare a Codului civil, tribunalele comerciale Argeș, Cluj și Mureș se reorganizează ca tribunale specializate sau, după caz, ca secții civile în cadrul tribunalelor Argeș, Cluj și Mureș, în condițiile art. 226.

(2) La stabilirea cauzelor de competența tribunalelor specializate sau, după caz, a secțiilor civile reorganizate potrivit alin. (1) se va ține seama de numărul și natura cauzelor, de specializarea judecătorilor, de necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora, precum și de volumul de activitate al instanței.

Art. 229. (1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(2) Până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;

b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;

c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.

(3) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), în vederea îndeplinirii atribuțiilor referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului, instanța de tutelă poate delega, prin încheiere, îndeplinirea unora dintre acestea autorității tutelare.

(3¹)[1] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58 - 70 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.

---

[1] Alin. (3¹) al art. 229 a fost introdus prin art. III pct. 2 din **O.U.G. nr. 79/2011.**

(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Art. 230. La data intrării în vigoare a Codului civil se abrogă:

a)[1] Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 1169-1174 și 1176 -1206, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă;

b) Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oricare contracte și pentru adaosul unui alineat la art. 1.089 din Codul civil, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 20 februarie 1879;

c)[2] Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46 -55, 57, 58 și 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesioniști, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a «Despre comerțul maritim și despre navigație», precum și a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) și art. 955, care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim.

d) Decretul nr. 2.142/1930 pentru promulgarea Legii privind funcționarea cărților funduare centrale pentru căile ferate și canaluri nr. 148/1930, publicat în Monitorul Oficial nr. 127 din 12 iunie 1930;

e) Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934;

f) art. 17 și art. 19-28 din Legea nr. 153/1937 privind magazinele generale și warantarea mărfurilor și cerealelor (Dockuri și silozuri), publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 81 din 7 aprilie 1937;

g) Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare;

h) Codul civil Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 206 din 6 septembrie 1940, cu modificările ulterioare;

i) Codul comercial Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 194 din 23 august 1940, cu modificările și completările ulterioare;

j) Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944;

k) Legea nr. 163/1946 pentru înlocuirea provizorie cu cărți de evidență funciară a cărților funciare distruse, sustrase sau pierdute, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 14 martie 1946, cu modificările ulterioare;

l) Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărților funciare provizorii din Vechiul Regat în cărți de publicitate funciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;

---

[1] Lit. a) de la art. 230 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 3 din **O.U.G. nr. 79/2011.** Anterior modificării, ea avea următorul conținut : "*a) Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 (supl.) din 12 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 13 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 14 ianuarie 1865, nr. 11 (supl.) din 16 ianuarie 1865, nr. 13 (supl.) din 19 ianuarie 1865, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 1.169-1.206, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă;*".

[2] Lit. c) de la art. 230 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011. Anterior modificării, ea avea următorul conținut : „c) Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 și 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesioniști, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, precum și a cărții a II-a «Despre comerțul maritim și despre navigație», care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim".

m) Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare;

n) Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările şi completările ulterioare;

o) Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu excepţia art. 30-43, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010;

p) Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960;

q) art. 1-33 şi art. 36-147 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare;

r) Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare;

s) art. 21-33 din Legea locuinţei nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997;

ş) art. 7, 14 şi 15 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare;

t) art. 32 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările şi completările ulterioare;

ţ) art. 9 alin. 8 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare;

u) titlul VI «Regimul juridic al garanţiilor reale mobiliare» al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare;

v) art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 şi 44 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 40/1999 privind protecţia chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spaţiile cu destinaţia de locuinţe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare; de la aceeaşi dată, dispoziţiile art. 12 şi 14-25 nu se mai aplică nici contractelor de închiriere a locuinţei în curs de executare;

w) Legea nr. 509/2002 privind agenţii comerciali permanenţi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002;

x) art. 40 alin. (1), art. 41 şi 42 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificările ulterioare;

y) art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1)-(4), art. 57, 59-63 şi 65 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009;

z) art. 90 alin. (2) din Legea gazelor nr. 351/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 679 din 28 iulie 2004, cu modificările şi completările ulterioare;

aa) titlul X «Circulaţia juridică a terenurilor» al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietăţii şi justiţiei, precum şi unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, cu modificările şi completările ulterioare;

bb) orice alte dispoziţii contrare, chiar dacă acestea sunt cuprinse în legi speciale."

Dispoziții finale cuprinse în O.U.G. nr. 79/2011

[...]

„Art. VII. La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma „contract comercial" sau „contracte comerciale" se înlocuiește cu sintagma „contract civil" sau, după caz, „contracte civile", iar sintagma „contracte sau acte de comerț", cu termenul „contracte.

Art. VIII. Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil.

Partea generală, drepturi reale, obligații, contracte, succesiuni

Gabriel BOROI
Liviu STĂNCIULESCU

Colecția *Carte universitară*, ISBN 978-606-522-554-1, format 16,5x23,5 cm, ~ 700 pag., ~ 90 lei, dec. 2011

Aceasta este prima lucrare de doctrină care oferă o analiză de ansamblu a principalelor instituții ale dreptului civil, în lumina noii reglementări - Codul civil din 2009. Publicarea unei cărți de asemenea amploare, într-un timp atât de scurt de la intrarea în vigoare a noului Cod civil, poate fi un gest riscant, însă, cu siguranță, necesar. Riscant, pentru că noul Cod „ascunde", probabil, în formulările lui, și unele „capcane", ce nu vor putea fi descoperite decât în timp, pe măsura aplicării în practică a instituțiilor sale; necesar pentru că numai explicitarea și interpretarea de către doctrină a noilor reglementări ajută la înțelegerea lor corectă și poate duce la o aplicare și o jurisprudență unitare.

Cartea este adresată în primul rând studenților, dar, în fața noutăților și a schimbărilor pe care noul Cod le impune în societatea românească, chiar și juriștii cu experiență sunt nevoiți să se reîntoarcă, pentru următorii ani, cel puțin, la cărțile și cursurile universitare. Așa încât, această carte le va fi, în egală măsură, utilă magistraților, avocaților și juriștilor, în general.

BCU IASI / UNIVERSITY LIBRARY

Drept civil. Partea generală. Persoanele

Carmen Tamara UNGUREANU

978-606-522-670-8
55 lei, 472 p.

Lucrarea de față tratează instituțiile clasice, specifice acestei părți din materia dreptului civil, în reglementarea noului Cod civil, prezentată comparativ cu reglementarea anterioară. Metoda comparativă relevă faptul că noul Cod nu schimbă radical abordarea instituțiilor de drept civil în domeniul supus analizei, în sensul că nu conține prevederi de o noutate absolută, care să surprindă. Ceea ce este nou și diferit reprezintă, de fapt, soluțiile propuse de doctrină și jurisprudență pentru problemele controversate ori soluții împrumutate din coduri civile ale altor țări, verificate în timp.

Modificări importante au intervenit, în special, la instituția actului juridic civil, a prescripției extinctive, la ocrotirea persoanei fizice și la reglementarea persoanei juridice. Modificările intervenite, precum și „construcțiile noi", realizate pe temeliile dreptului civil, au fost analizate și interpretate, semnalându-se problemele și propunându-se soluții de rezolvare a lor. Practica judiciară va fi, însă, aceea care va avea ultimul cuvânt de spus.

Carmen Tamara Ungureanu

BCU IAȘI - UNIVERSITY LIBRARY

Curs de drept civil. Partea generală

Ediția 1

Gabriel Boroi, Carla Alexandra Anghelescu

978-606-211-663-0
49 lei, 400 p.

Cartea analizează instituțiile specifice părții generale a dreptului civil, din perspectiva noului Cod, intrat în vigoare la 1 octombrie 2011. Veți observa că introducerea, de regulă puțin atractivă la orice carte, capătă acum o importanță deosebită, mai ales pentru practicieni, datorită problemelor pe care le pune aplicarea în timp a dispozițiilor Codului civil din 2009, precum și ultraactivitatea unor prevederi ale vechiului Cod de la 1864. În continuare, raportul juridic, actul juridic civil, prescripția extinctivă și decăderea sunt analizate comparativ, în primul rând, din perspectiva noii reglementări, cu sublinierea elementelor de noutate și, uneori, a diferențelor față de vechiul cod.

Pentru cei care se pregătesc de examene și doresc să-și verifice cunoștințele, autorii au conceput și inserat o anexă cu peste 200 de teste grilă din materia analizată.

Cursul are o dublă utilitate: este conceput, desigur, pentru studenți, însă numeroasele exemple practice, culese din toate instituțiile noului Cod civil, discuțiile pe marginea unor texte mai puțin clare ale codului și propunerile pe care autorii le fac pentru aplicarea în practică a acestor texte, precum și corelațiile cu legea procesual-civilă în vigoare sunt, de fapt, gândite și scrise aici pentru practicieni.

BCU IAȘI

Introducere în studiul dreptului civil

Raportul juridic civil, actul juridic civil
și prescripția extinctivă

Eduard Jürgen Prediger

978-606-522-640-1
264 p., 33 lei

Ca orice disciplină, și studiul dreptului civil începe cu o introducere, fără de care nu pot fi studiate celelalte materii ale dreptului civil.

Acest curs cuprinde principalele instituții ale dreptului civil: raportul juridic civil, actul juridic civil și prescripția extinctivă, studiate la majoritatea facultăților de drept din țară ca parte generală a dreptului civil.

Prin urmare, sunt prezentate din perspectiva Noului Cod civil: aplicarea legii în timp și spațiu, clasificarea drepturilor și obligațiilor, clasificarea actelor juridice, condițiile de validitate a actului juridic, viciile de consimțământ, obiectul, modalitățile, efectele, nulitatea.

Autorul, dr. Eduard Jürgen Prediger, este lector universitar la Universitatea „George Barițiu" din Brașov, Facultatea de Drept.

BCU IAȘI - BIBLIOTECA UNIVERSITY LIBRARY

DREPT CIVIL. PERSOANELE

în reglementarea noului Cod civil

Ovidiu Ungureanu
Cornelia Munteanu

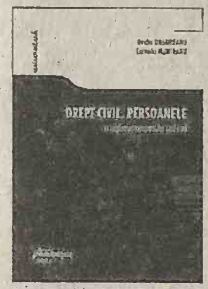

978-606-522-641-8
49 lei, 312 p.

Dreptul persoanelor este important nu numai pentru că guvernează și protejează omul, dar și pentru că este implicat în toate celelalte ramuri ale dreptului: persoana este „inima" tuturor activităților juridice. Nu întâmplător după modelul lui Justinian codurile moderne se deschid cu *Dreptul persoanelor*.

Prin acest curs universitar este prezentată **materia persoanelor** din perspectiva **noului Cod civil**, astfel cum a intrat în vigoare de la 1 octombrie 2011. Se are în vedere **corpul uman** (inclusiv prelevarea și transplantul de organe), **drepturile personalității**, inclusiv mult invocatul drept la respectarea vieții private, capacitatea de folosință și capacitatea de exercițiu, identificarea și ocrotirea persoanei fizice, precum și **persoana juridică**.

Ovidiu Ungureanu este profesor universitar, fost decan al Facultății de Drept Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu, iar **Cornelia Munteanu** este lector universitar la aceeași facultate.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Reproducerea umană asistată medical și filiația

Sabin Guțan

978-606-522-532-9
38 lei, 344 p.

Reproducerea umană asistată medical este **o realitate tot mai prezentă și în societatea românească** și, pentru că această **nouă modalitate de dobândire a calității de subiect de drept** are implicații majore asupra relațiilor social-juridice actuale, trebuie identificate instituțiile juridice care sunt afectate ori se circumscriu acestei probleme. **Filiația, rudenia, adopția, începutul vieții, drepturile omului, securitatea genetică** etc. trebuie reanalizate prin prisma tehnicilor medicale de reproducere, pentru a descoperi cele mai bune metode de integrare a noilor subiecte de drept în spațiul social-juridic. Chiar dacă au apărut reglementări referitoare la prelevarea și transplantul de celule, ele sunt prea generale și sumare pentru a limpezi situația juridică a acestor copii. Nici **reglementările din noul Cod civil** nu sunt suficiente, ele stabilind doar principiile generale aplicabile reproducerii umane asistate medical cu terț donator. De aceea, se impune dezvoltarea lor într-o lege specială.

Lucrarea de față are ca scop identificarea problemelor, în general de ordin juridic, cu care se confruntă domeniul reproducerii asistate atât la nivel național, cât și în alte state și **trasarea unor principii generale** și a unor **propuneri de lege** pentru controlul social al fenomenului în țara noastră. De o foarte mare importanță este **readaptarea reglementărilor privind rudenia și filiația**, astfel încât copiii născuți prin reproducere umană asistată medical, în special cu terț donator, să aibă un statut social clar, iar familiile din care fac parte să se bucure de stabilitate și siguranță socială și juridică.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dreptul de preempţiune

Adina Foltiş

978-606-522-527-5
38 lei, 352 p.

- ❒ în reglementarea Noului Cod civil
- ❒ în domeniul forestier
- ❒ în domeniul proprietăţii intelectuale
- ❒ în materia locaţiunii
- ❒ în domeniul comercial
- ❒ în domeniul culturii

Dreptul de preempţiune cunoaşte o evoluţie surprinzătoare, fiind recunoscut definitiv printre instituţiile care se bucură de consacrarea legislativă cu caracter general în noul Cod civil. Diferite specii ale dreptului de preempţiune sunt întâlnite în cele mai variate domenii, precum cultură, privatizare, franciză sau proprietate intelectuală.

Cartea reprezintă o radiografie amănunţită privitoare la această limitare adusă caracterului exclusiv şi absolut al dreptului de proprietate, care este dreptul de preempţiune şi regimul său juridic, prin viziunea oferită de noul Cod civil.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Procedura uzucapiunii

Reglementată de Codul civil din 1864, Decretul-lege nr. 115/1938 și Noul Cod civil

Claudia Vișoiu

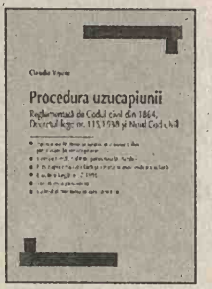

978-606-522-462-9
38 lei, 336 p.

Lucrarea de față tratează tema uzucapiunii dintr-un unghi ușor diferit de cele din care este abordată în genere. S-a urmărit prezentarea dreptului substanțial din perspectivă procesuală, plecând de la premisa că invocarea uzucapiunii presupune întotdeauna o procedură judiciară; astfel, sunt punctate aspectele referitoare la modalitățile de invocare a uzucapiunii, cererea de chemare în judecată, competența de soluționare, probele în procesul de uzucapiune etc.

Sunt analizate atât uzucapiunea lungă și cea prescurtată, reglementate de Codul civil din 1864, cât și uzucapiunea tabulară și cea extratabulară, reglementate de Decretul-lege nr. 115/1938, precum și prevederile noului Cod civil. Printre aspectele abordate se numără teme controversate în doctrina și în practica judiciară, cum ar fi calitatea procesuală pasivă în cererea de uzucapiune sau efectele uzucapiunii, respectiv opozabilitatea hotărârii judecătorești de constatare a dobândirii dreptului de proprietate prin efectul uzucapiunii (cu referire specială la uzucapiunea reglementată de Codul civil din 1864), dar și probleme relativ noi, utile practicienilor, cum ar fi corelarea regulilor de carte funciară cu materia uzucapiunii și aplicarea reglementărilor în spațiu și în timp (inclusiv raportat la intrarea în vigoare la 1 octombrie 2011 a noului Cod civil).

Studiul se dorește succint, dar în același timp și cuprinzător, înglobând doctrină și practică judiciară și se adresează în special, dar nu numai, practicienilor dreptului civil.

BCU LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Legislație

Deși anunțată din timp, ba chiar amânată de câteva ori, adoptarea și, mai apoi, intrarea în vigoare a noului Cod civil a luat pe nepregătite lumea juridică, profesioniștii dreptului fiind impresionați de dimensiunea apreciabilă a noii reglementări și speriați de cantitatea de informație ce trebuie asimilată din mers.

În realitate, lucrurile nu stau chiar așa. De fapt, multe dintre instituțiile Codului civil nu sunt noi, ci reprezintă *o reluare a vechilor instituții*, care au fost re-sistematizate de redactorii Codului, pentru a le pune de acord cu doctrina și jurisprudența ce s-au dezvoltat timp de 150 de ani, și prezentate într-un limbaj juridic actualizat din punct de vedere terminologic. Într-o mai mică măsură, Codul cuprinde și *instituții noi*, însă nu se poate spune că sunt de noutate absolută, deoarece fie sunt preluate din alte sisteme de drept (Franța, Elveția, Spania, Italia și, în special, Codul civil din Québec) sau din reglementări comunitare și alte documente juridice internaționale, fie sunt expresia unor practici comerciale și cutume, fie sunt o codificare a jurisprudenței instanțelor judecătorești.

Până la publicarea marilor comentarii și tratate pe marginea Codului civil, Editura Hamangiu vă oferă acest instrument simplu și practic, care vă ajută să faceți singuri propria analiză comparativă între textele noului Cod și reglementările anterioare. Sub fiecare articol al Codului am identificat și redat *in extenso* textele corespondente din vechiul Cod civil, din Codul comercial, Codul familiei, Decretul nr. 167/1958 și toate celelalte acte normative anterioare al căror conținut a fost absorbit în noul Cod civil. Fără a mai fi nevoiți să caute prin alte zeci de cărți, juriștii vor putea astfel să citească în paralel noile și vechile dispoziții legale și să identifice mai ușor reglementările care au fost perpetuate și în noul Cod civil și elementele de noutate aduse prin acesta.

În plus, sub fiecare articol din noul Cod, se regăsesc și dispozițiile corespondente din Legea de punere în aplicare, precum și trimiteri la întreaga legislație conexă, începând cu Convenția europeană a drepturilor omului, Constituția României și toate celelalte acte normative interne sau internaționale incidente dispozițiilor noului Cod civil.

BCU IAȘI

reduceri de până la 30%
pentru comenzi on line
www.hamangiu.ro

LIBRIS
38.00

Preț: 38 lei
ISBN 978-606-522-669-2
9 786065 226692